EPHEMERIS EPIGRAPHICA

CORPORIS INSCRIPTIONVM LATINARVM SVPPLEMENTVM

EDITA IVSSV

INSTITVTI ARCHAEOLOGICI ROMANI

VOL. VII

ACCEDVNT TABVLAE TRES

VENIT
ROMAE APVD INSTITVTVM
BEROLINI APVD GEORGIVM REIMERVM
1892

// 11 //

INSVNT

IOH. SCHMIDT	Additamenta ad corporis vol. VIII	p. 1—271
F. HAVERFIELD	Additamenta quarta ad corporis vol. VII	p. 273—354
H. DESSAU	Additamenta ad corporis vol. XIV	p. 355—384
H. DESSAU	Titulus repertus ad viam Labicanam	p. 384
AEM. HÜBNER	Aes Italicense	p. 385—387
TH. MOMMSEN	Observationes epigraphicae:	
	XLI Senatus consultum de sumptibus ludorum gladiatoriorum minuendis factum a. p. Chr. 176/77	p. 388—416
	XLII Constitutiones duae Cretenses	p. 416—423
	XLIII Spicilegium titulorum Latinorum ex Creta et ex Aegypto	p. 423—428
H. DESSAU	De acclamationibus quae dicuntur imperatoriis saeculo p. Chr. IV	p. 429—435
TH. MOMMSEN	Observationes epigraphicae:	
	XLIV Titulus Apamenus	p. 436—443
	XLV Titulus Plinii Hispellas	p. 444—445
	XLVI Titulus Foroclodiensis	p. 446—448
	XLVII Aquaeductus Alexandrinus	p. 448—450
	XLVIII Civium Romanorum libertinorum appellatio Graeca	p. 450—456
	XLIX Laterculus cohortis I Lusitanorum a. CLVI	p. 456—467
	Indices	p. 468—548

IOHANNI BAPTISTAE DE ROSSI

CIVI ROMANO

PRINCIPI ERVDITORVM ITALORVM

OMNIGENA ANTIQVITATVM ROMANARVM
DOCTRINA INSIGNI

ARCHAEOLOGIAE CHRISTIANAE FVNDATORI

IN LITTERIS ET TITVLIS SACRIS EXPLANANDIS
IN ARTIS OPERIBVS ILLVSTRANDIS
IN RERVM GESTARVM NOTITIA INVESTIGANDA
PARITER PERFECTO

VRBIS ROMAE INSCRIPTIONVM CHRISTIANARVM EDITORI PRIMO
IN PAGANIS PARANDIS ET RECENSENDIS SOCIO PRIMARIO

BORGHESII DISCIPVLO AMICO HENZENI

ITALAE NATIONIS DECORI GERMANAE FAVTORI

CORPORIS INSCRIPTIONVM LATINARVM
EDITORES GERMANI

LVCIDAM SVBTERRANEAE ELOQVENTIAE SVAVITATEM RECORDANTES
DOMESTICAE COMITATIS HOSPITES TRANSALPINI MEMORES

DIE VII K · MART · A · MDCCCXCII

NATALICIA SEPTVAGESIMA GRATVLANTVR

Evgenivs Bormann. Hermannvs Dessav. Alfredvs de Domaszewski.
Henricvs Dressel. Otto Hirschfeld. Aemilivs Hvebner.
Christianvs Hvelsen. Avgvstvs Mav. Theodorvs Mommsen.
Iohannes Schmidt. Richardvs Schoene. Carolvs Zangemeister.

ADDITAMENTA ALTERA

AD CORPORIS VOL. VIII.

CONSPECTVS.

Praefatio . . . . p. III seq.
Pars prima; provincia Tripolitana . . . . p. 1 seqq.
Pars secunda; provincia Byzacena . . . . . . p. 9 seqq.; 213 seqq.
Pars tertia; provincia proconsularis . . . . . . p. 29 seqq.; 218 seqq.
Pars quarta; provincia Numidia . . . . p. 97 seqq.; 227 seqq.
Pars quinta; provincia Mauretania Sitifensis . . p. 142 seqq.; 266.
Pars sexta; provincia Mauretania Caesariensis . p. 151 seqq.; 267 seq.
Pars septima; provincia Mauretania Tingitana . . . . . . p. 269
Viae publicae provinciarum Africanarum . . . p. 173 seqq.; 270 seq.
Corrigenda . . . . p. 271
Mappa.

PRAEFATIO.

Spes, qua tenebar, quando edidi additamenta ad Corporis vol. VIII in huius ephemeridis volumine quinto, mox conficiendi supplementi pleni atque absoluti sane me frustrata est. Cuius rei caussa non una illa quidem, verum tamen praecipua fuit, quod cum autumno anni 1885 alterum iter ingressus essem ad excipiendos titulos Africanos aut in priore a me omissos aut recens repertos, post quattuordecim fere dies in medio regno Tunetano in febrim incidi gravissimam, ex qua tarde convalescens re tantum non prorsus infecta in patriam redire coactus sum. Anno proximo quominus inceptum continuarem cum novo morbi impetu ipse prohiberer, in meum locum tres viri deinceps successerunt, quorum primus fuit Renatus Cagnat quondam Duacensis, nunc Parisinus. Qui cum in titulis maxime regni Tunetani investigandis colligendis edendis iam dudum operam collocasset non minus felicem quam strenuam atque sollertem, bono Eventu favente contigit, ut auctore Mommseno socium mihi se adiungeret ad inscriptionum Africanarum supplementum plenum perficiendum et edendum. Itaque non solum iter per eas regiones regni Tunetani, quas ipse visere vel revisere impeditus eram, suscepit et vere anni 1887 prospere absolvit, verum etiam schedis, quas reliquit Leo Renier primus corporis titulorum Africanorum conditor, diligenter excussis optime meritus est de opere iam nobis communi. Algeriae autem titulos aut a me omissos aut post repertos non minus egregie exceperunt partim Carolus Purgold partim Hermannus Dessau nostrates, ille hieme anni 1887/88, hic sub finem anni 1888 iubente academia Berolinensi in Africam profecti. Tandem igitur res eo perducta est, ut copiis necessariis comparatis iam queamus supplementum plenum redigere et typis mandare. Sed cum id opus sit profecto haud unius diei vel adeo anni, uti prius edidimus ex ingenti numero titulorum, qui post Corpus foras datum usque ad illud tempus innotuerant, selectos potiores, ita nunc quoque visum est in hac ephemeride antea edere altera additamenta selecta, a me eadem ratione composita atque priora, quibus fere non continerentur nisi tituli insigniores postea aut editi aut descripti vel a me vel

a Purgoldo vel a Dessavio. Nam quos Cagnatus in ultimo itinere percepit fructus, ad eos aditum hominibus doctis sat facilem ipse aperuit in libro nuperrime edito, quando haec additamenta maximam partem iam prela reliquerant, *nouvelles explorations épigraphiques et archéologiques en Tunisie* Paris. a. 1887.

Situs eorum locorum, ubi prodierunt tituli in his additamentis relati, quo facilius cognosceretur, mappa adiuncta est confecta ab Ricardo Kiepert.

Concordia bona, quam in prioribus additamentis selectis edendis fautricem celebravimus, etiam in his ope sua nos non destituit. Namque quibus tunc gratias publice egimus pro studio officiisque, quae et in Africa peregrinanti et domi titulos commentanti liberaliter mihi reddiderant, iidem fere homines etiam nunc nec mihi defuerunt nec Purgoldo ac Dessavio. Quorum nomina singillatim hic repetere nolui; addam iis et Aemilium Espérandieu ductorem Gallum, qui imprimis amplissimam titulorum Siccensium collectionem a se comparatam mihi donum dedit, et Ludovicum Demaeght Oranensem, cuius officiosa sedulitas titulorum in occidentalibus Algeriae regionibus prodeuntium exemplis et ectypis nos instruere non cessat.

Superest ut addam librorum et ephemeridum, in quibus editi sunt haud pauci eorum qui hic referuntur tituli, potiorum recensum.

Académie d'Hippone. 1) *bulletin de l'académie d'Hippone* — vol. XXII fasc. 2 (a. 1887). — 2) *comptes-rendus des réunions* a. 1887 p. 1—34.

Bulletin des Antiquaires *de France* — vol. 46 (a. 1885).

Bulletin archéologique du comité *des travaux historiques* — a. 1886.

Bulletin de correspondance africaine — vol. IV fasc. 5—6 (a. 1885).

Bulletin épigraphique de la Gaule — vol. VI (a. 1886).

Bulletin monumental — a. 1887 fasc. 5.

Bulletin trimestriel des antiquités africaines *publié sous la direction de M. M. J. Poinssot et L. Demaeght* — fasc. XV (a. 1885) (= *ant. afric.*).

Société de géographie et d'archéologie de la province d'Oran. *Bulletin trimestriel de géographie et d'archéologie* — fasc. XXXIV (a. 1887) (= *bull. d'Oran*).

R. Cagnat *explorations épigraphiques et archéologiques en Tunisie.* Paris. a. 1886 = *archives des missions scientifiques et littéraires* ser. III vol. XII p. 107 seqq. (= *rapport* III).

Comptes-rendus *de l'académie des inscriptions et belles-lettres.* — a. 1887 fasc. 3.

Les Missions catholiques Lugd. — a. 1886.

Revue de l'Afrique française *publiée par M. J. Poinssot.* — fasc. 31 (a. 1887).

Revue archéologique — ser. III vol. X (a. 1887).

ADDITAMENTA

AD CORPORIS VOL. VIII.

PARS PRIMA.

PROVINCIA TRIPOLITANA.

VI*a*. *Hr. Zian.*

Haec rudera sita sunt inter Djorf bu Ghâra et Zerzis 8 chiliom. hinc distantia.

1 in fragmentis quinque altis m. 0,50, latis *a* 0,75, *b* 0,75, *c* 0,72, *d* 0,94, *e* 0,83, litt. 0,10—0,12; rep. Zian in fori angulo meridionali.

a *b* *c* *d*

ti. claudio CAESARI· *aug. germ*ANICO · I M *tri*B · POT · COS II · IMP · III a. 42
*q. marc*IVS·C·F·BAREA *cos. xu ui*R·S·F·FETIALI*s* PRO COS

DEDICAVIT

e

Contuli ectypum heliographicum, quod editioni suae addiderunt Reinach et Babelon *bull. du comité* a. 1886 p. 59 cf. tab. X.

1 post ANICO· dispexi in ectypo armatis oculis reliquias litterarum P et M; *trib.* fortasse ita scriptum fuit TRB, ut inter fragmenta *b* et *c* in versu altero certe nihil interciderit praeter unam litteram *s*. — Q. Marcius Barea consul suffectus, ut videtur, a. 18, proconsul Africae a. 42, iam prodierat in titulo Cirtensi n. 6987 ab editoribus ex duobus fragmentis ex coniectura coniuncto. Filius eius videtur fuisse, ut monuit Dessavius, Q. Marcius Barea Sura tituli urbani *Notizie degli scavi* 1880 p. 133.

2 in epistylii fragmentis duobus altis m. 0,50, latis in universum 0,90, litt. 0,11; rep. Zian in fori angulo septentrionali.

germ|ANIC*o* PONT M|*ax.*

Reinach et Babelon *bull. du comité* a. 1886 p. 58 addito ectypo heliographico tab. X.

Ad Claudium rettulerunt auctores probabiliter.

---

3 in fragmento marmoreo, crasso m. 0,15, litt. 0,08; rep. Zian.

NERVAE *A*
PVBL*ice*

Reinach et Babelon *bull. du comité* a. 1886 p. 61.

---

4 in fragmento tabulae marmoreae, crassae 0,08; rep. Zian.

*had*RIANO
*p*ONTIF*ici*

Reinach et Babelon *bull. du comité* a. 1886 p. 61.

---

5 in epistylii fragmentis quinque altis m. 0,50, latis in universum 1,75, litt. 0,10; rep. Zian in fori angulo septentrionali.

SILVANVS · COS · PROC . . . . . IR S
DE SVA PECVNIA FACIENDVM CV

Exscripsi ex ectypo heliographico, quod editioni suae addiderunt Reinach et Babelon *bull. du comité* a. 1886 p. 58 cf. tab. X.

1 fin. auctores supplent *proc*[*os. xu u*]*ir s*(*acris*) [*f*(*aciundis*)] probabiliter. — 2 FACIENDVM auctores, sed FACIENDVM fuisse in lapide ostendit ectypum. — Iidem titulum revocant, recte opinor, ad M. Pompeium Silvanum consulem suffectum a. 45, proconsulem Africae c. a. 58, de quo videas Mommsen eph. epigr. II p. 349.

---

6 in basi fracta alta m. 0,64, lata 0,64, crassa 0,60, quae nunc est Zerzis in cisterna antiqua conversa in sacellum sancti cuiusdam indigenae prope castellum (*Bordj*), sed eo deducta esse creditur a Zian.

C · MEMMIO C *f.*
C · N · QVIR · AFRIC*ano*
*ad*IECTO IN TVRMAS EQ *r.*
*a d*IVO HADRIANO
PRIORES VO
IIIS

Reinach et Babelon *bull. du comité* a. 1886 p. 63.

3 in. [*adl*]*ecto.* — 5 *priores* velim referri quocumque modo ad *turmas.*

7 in basi alta m. 1,22, lata 0,50—0,40; rep. Zian in fori angulo, qui est inter septentrionem et orientem.

Q · PLAVT*io*
TITIAN*o*
MAG · E*t*
CETERIS *ho*
*n*ORIBVS
*int*EGRE
*f*V*ncto*
CVRIA *fa*
VSTINA *ob*
MERITA

Exscripsi ex ectypo heliographico, quod addiderunt editioni suae Reinach et Babelon *bull. du comité* a. 1886 p. 60 cf. tab. X.

3 *mag(istratu)*. — 8 seq. *curia* [*Fa*]*ustina* suppleverunt editores, sine dubio recte.

---

8 in quattuor fragmentis altis m. 0,21, latis 0,23, crassis 0,05, litt. 0,05; rep. Zian.

LVCRETIO
ET FORTIS*simo*
ORDO STATV*am* .... *de*
CREVISSET OB *merita*
CPFFTIV

Reinach et Babelon *bull. du comité* a. 1886 p. 61 adiecto ectypo heliographico in tab. X.

5 potest fuisse *s(ua) p(ecunia) f(ecit) et lu*[*dis editis dedicavit*].

VII. MVNICIPIVM GIGTHENSE (*Hr. Djorf bu Ghâra* C. p. 6. 921; eph. epigr. V p. 268).

9 ad C. n. 31. Basim fractam altam m. 1,20, latam 0,55, a se effossam in fori angulo septentrionali plenius ediderunt Reinach et Babelon *bull. du comité* a. 1886 p. 44, adiecto ectypo heliographico in tab. VIII.

ı C I L I O · C L A
N O · A E L I A N O
*aed*ILI · FLAMINI P · OBI
ꞁI · ET PATRIAE · //ANI
IMO · N ГTHAᴖ NΣM
BVS INN T V DE*cu*
RION
TO · HONO ʼITOI
ORDO G M · OB
/ГGAI NCO
*in*DVSTRII GESı IE
Iıı/ı S QVIBVS · PIETA
TEM · EIVS ET STVDIVM · CLA
RISSIMI VIRI CONSVLA
RES · PLENISSIMO TESTI
MONIO PROSECVTI SVNT
STATVAM PONENDAM CEN
SVIT · IPSE DECRETI HONORE
CONTENTVS · S · P · F · C

1 in fine in ectypo heliographico mihi videtur esse C, ut sit [*l Cae*]*cilio Clo*[*dia*]*no* cet. Ceterum in primis quinque sexve versibus, ut ectypum docet, lapis in fine mutilatus est, ut possit quidquam de eis interiisse. — [3. 4 puto fuisse *flamini p*(*rovinciae*) . . . . . *et patriae.* Th. M.] — 4 PATRIAE ANI auctores; est fortasse [*om*]*ni* | [*an*]*imo.* — 9 seqq. cogito de eo quod est *ob* | [*le*]*gat*[*io*]*n*[*e*]*s* [*magna cum* | *in*]*dustri*[*a*] (vel etiam [*multas in*]*dustri*[*e*]) *ges*[*tas et*]. Ceterum 9 *ordo G*[*igthensiu*]*m* et 10 [*in*]*dustri*[*e*] *ges*[*t* . .] iam supplerunt auctores. — Iidem *consulares* 14 seq. esse Byzacenae provinciae praesides et 12 commemoratas esse epistulas eorum, quibus hunc Clodianum laudaverint, animadverterunt collatis titulis Mommsen, *Berichte d. sächs. Ges. d. Wissensch.* a. 1852 p. 238 seqq. et Waddington *inscr. de l'Asie Min.* III n. 1224. Quin etiam fieri potest, ut 11 seq. fuerit in lapide *epistulas.* [Praetulerim *et testationes.* Ceterum Gigthis ante Diocletianum cum fuerit sub proconsule Africae, post eum sub praeside Tripolitanae viro perfectissimo, de Byzacenae praeside cogitari non debet crediderimque significari proconsules et ipsos consulares. Th. M.]

10 ad eph. epigr. V n. 252. De visu repetiverunt Reinach et Babelon *bull. du comité* a. 1886 p. 52, qui tradunt 2 fin. QVK et 7 fin. D D S P P.

11 ad eph. epigr. V n. 253. Titulum a se recognitum accuratius ediderunt Reinach et Babelon *bull. du comité* a. 1886 p. 49, unde refero v. 9 seqq.:

REMISISSET · HON*ore*
CONTENTVS · ORDO
POPVLVSQ · CVM INCOLI*s*
SVA · P · P · CVRAVERVNT

Ceterum ad explicandum hunc titulum eadem pertinent, quae infra ad n. 21 adnotavi.

12 in basi fracta alta m. 1,25, lata 0,45, litt. 0,08; rep. Bu Ghâra in ea fori parte, quae est inter meridiem et orientem.

C O S*e*NATVS
OB \TAM ·
IVSTITIAM ·
SERVATA · DEFEN
SAEQVC P · A ·
GIGTH*e*NSES ·
PVBLICE EX
D · P · A ·

Danjean (vel Fauras) *bull. d'Hipp.* XX p. 7 n. 7; plenius et accuratius Reinach et Babelon *bull. du comité* a. 1886 p. 46.

1 seq. V . . . . . VATVS | VR . . . . . . IAM | . . . . . AM | . . . . DEFEN | VOV . . . . . . PA | cet., 8 O · P · A Danjean.

[*Geni*]*o s*[*e*]*natus ob* [*repar*]*atam iustitiam servata defensaqu*[*e*] *p*(*rovincia*) *A*(*frica*) *Gigth*[*e*]*nses publice ex d*(*ecreto*) *p*(*rovinciae*) *A*(*fricae*).

Genio senatus dedicatus est titulus Siccensis eph. epigr. V n. 611; statua *Genii curiae* commemoratur C. n. 1548. — 2 [Scripserim *ob* [*inn*]*atam* vel [*monstr*]*atam iustitiam*; significatur sine dubio proconsul aliquis provinciae senatus iudicio repetundarum convictus et damnatus. Th. M.] — 4 seq. *defen*|*sae* lapicidae vitio verterim. — 5 in. SAEQVE fuit, puto, in lapide hoc loco corrupto. — 8 compendia recte solverunt auctores.

13 in basi alta m. 0,70, lata 0,42; rep. Bu Ghâra in ea fori parte quae est inter septentrionem et orientem.

UICTORIAE
BRITTANICAE
IMPP*p* L · SEPTIMI SEUE
RI PII PERTINACIS ET
M · AVRELI ANTONINI
et p septimi getae
AVGG*g* GIGTHENS*es*
PVBLICE

Reinach et Babelon *bull. du comité* a. 1886 p. 46.

7 fin. GIGTHENS . . traditur. — Quod *u* consonantem (U) et *u* vocalem in hoc titulo formis inter se distingui auctores adseverant, equidem aut eos deceptos esse aut id casu factum esse persuasum habeo.

Titulum positum esse conicio a. 210, utpote quo victis Britannis Britannici nomen assumpserit Severus et nummi etiam cusi sint *Victoriae Britannicae* inscripti cf. Eckhel *d. n.* VII p. 188.

14 in basi alta m. 0,55, lata 0,56, litt. 0,09; rep. Bu Ghâra prope templum in fori parte ea, quae est inter meridiem et orientem. Statuae Augusti caput haud procul ab eo loco repertum est.

AVGV*sto*

Danjean (vel Fauras) *bull. d'Hipp.* XX p. 3; Reinach et Babelon *bull. du comité* a. 1886 p. 49.

Titulus vivo Augusto scriptus ad antiquissimos pertinet Africanorum.

15 in basi undique fracta alta m. 0,42, lata 0, 90, litt. 0,06; rep. Bu Ghâra.

*l*ARCIO
LEPIDO
G · PRO
PATRO*no*
*gi*GTHENSES
*p*VBLICE

Danjean (vel Fauras) *bull. d'Hipp.* XX p. 6 n. 6; Reinach et Babelon *bull. du comité* a. 1886 p. 50.

1 ARCEO, 3 C · PRO Danjean.

Hunc Larcium Lepidum non esse diversum ab eo, cuius titulus sepulcralis legitur X 6659, quamquam adfirmare nemo audebit, tamen quominus coniciamus nihil, quantum viderim, obstat. Nam 3 suppleri potest ... [*le*]*g. pro*[*v. Ponti et Bith*(*yniae*)]. [Spatia magis commendant [*le*]*g. pro* [*pr.*]; quod si verum est, diversus hic fuit a cognomine tituli Antiatini, quippe qui legationem apud proconsularem Africae non obierit. Th. M.] Alterum A. Larcium Lepidum eiusque filium A. Larcium Priscum ad eandem domum certe pertinentes habuimus eph. epigr. V n. 696.

---

16 in basi alta m. 1,0, lata 0,45, litteris maximam partem evanidis; rep. Bu Ghâra.

C · SERVAEO FVSCO
CORNELIANO QV
LEG AVG PROVINC GA
L C IT IC
. . INS . . . .
. . . .
. . . .
. . DEDIC . . . . .
. . SV . . . . . .
. . . .
. . . .
. . . . *decr*
EVIT
GIGT · PVBL

Reinach et Babelon *bull. du comité* a. 1886 p. 52.

2 seq. *qu*[*aest*(*ori*)], *leg*(*ato*) *Aug. provinc*(*iae*) *Gal*[*liae A*]*q*[*u*]*it*[*an*]*ic*[*ae*] cet. supplent auctores probabiliter, cf. *leg. Aug. pr. pr. prov. Galliae Aquitanicae* infra in titulo Thibiucensi. Videtur igitur Servaeus quaestorius illa legatione functus esse. [Cum propter distributionem syllabariam, qualem indicant qui lapidem viderunt, tum quod ad Aquitanicam Gallia vocabulum raro additur, magis videtur cogitandum de legato Galatiae; praeterea vide ne 2 fin. exciderit *pr.* Th. M.]

17 in fragmento tabulae marmoreae alto et lato m. 0,22, litt. 0,04; rep. Bu Ghâra in parietinis templi.

*s*AXA · FIDO PROCOS
DATINVS 7 LEG
III

Danjean (vel Fauras) *bull. d'Hipp.* XX p. 4 n. 3.

Titulum etiam supra fractum esse ex coniectura indicavi. — 1 *Q. Voconius Saxa Fidus* leg. Aug. pr. pr. prov. Lyciae et Pamphyliae antea prodiit in titulis repertis uno anni 149 Cyaneis in Lycia apud Borghesium *opp.* 8 p. 276, altero Comamae in Pamphylia eph. epigr. V n. 1357. Commemoratur praeterea *epistula divorum fratrum ad Voconium Saxam* Dig. 48, 18, 1, 27 (cf. eph. epigr. V p. 718). — 2 e. g. . . . [*Honor*]*atianus*. Videtur praecessisse *iubente* vel simile quiddam.

---

18 in basi alta m. 0,90, lata 0,50; rep. Bu Ghâra in fori parte orientali.

RIANO
*p*ROCOS
*pa*TRONO
*gig*THENSES
PVBLICE

Danjean (vel Fauras) *bull. d'Hipp.* XX p. 6 n. 5; Reinach et Babelon *bull. du comité* a. 1886 p. 52.

1 seq. ORIANO | PROCOS Danjean; idem omisit 5. — Reliquiae nominis v. 1 videntur pertinere ad proconsulem adhuc ignotum.

---

19 in basi alta m. 0,90, lata 0,45; rep. Bu Ghâra.

P CVRIO P F QVIR
SERVILIO · DRA
C S
O
DECVR · MV
NER · FVNC · EQVO
publ. TVRM · IIII
*seru*ILIVS PRIMV*s*
PATRONO

Reinach et Babelon *bull. du comité* a. 1886 p. 50.

2 fin. fortasse *Dra*[*c*|*oni*]. — 5 seq. [*scr. q. III*] *decur. muner*(*e*) *funct*(*o*); cf. C. VI, 1833. IX, 2454 cet. Th. M.] — 6 seq. *equo* [*publ*(*ico*)] *turma* (*quarta*).

20 in basi fracta alta m. 1,20, lata 0,48; rep. Bu Ghâra.

G·SAI
CAI
GIGTHENS*es*
OB SIN
REMO
RE
TION ON
. . . .
. . . .
N
V A

Reinach et Babelon *bull. du comité* a. 1886 p. 51.

4 coniecerim *ob sin*[*gula*]|*rem o*[*bsequentiam?*]. At spatium videtur obstare.

---

21 in basi alta m. 1,0, lata 0,56; rep. Bu Ghâra iuxta statuas complures in fori parte ea, quae est inter septentrionem et orientem.

Q · SERV*ae*O · L · F ·
QVIR · FVSCO
S · P · Q · GIGTHENSIS
OB MERITA · IN REM
p. et SINGVLAREM · IN
SINGVLOS · VNIVERSOS
QVE MVNIFICENTIAM
P · P · PONENDAM DECRE
VIT · QVAM · CVM · REMI
SISSET · HONORE · CON
TENTVS · ORDO · POPV
LVSQVE · CVM · INCOLIS
S · P · P ·

Reinach et Babelon *bull. du comité* a. 1886 p. 47.

Pecuniam publicam, qua statuam Q. Servaeo ponendam senatus populusque Gigthensis decreverat, cum honore contentus ille remisisset, i. e. sua se impensa statuam decretam positurum esse declarasset, decuriones reliquique cives atque incolae eius oppidi, ut etiam amplius Q. Servaei merita celebrarent, non publica, at propria ipsorum pecunia vel aere conlato, ut alibi dicitur, eam posuerunt. — In priore enuntiato statuam esse obiectum cogitatione supplendum unusquisque videt cf. supra n. 11 (= eph. epigr. V 253).

22 in basi alta m. 0,45, lata 0,80, effossa Bu Ghâra in fori parte occidentali.

OPTIMO PATRONO
SERVATVS INSERTOR
BASIDIM FICIT

Danjean (vel Fauras) *bull. d'Hipp.* XX p. 5 n. 4; Reinach et Babelon *bull. du comité* a. 1886 p. 47.

1 in. OPILAO Danjean. — 2 in. idem SERVITVS; mihi Servaeanae familiae libertum nobilissimae inter Gigthenses totque titulis celebratae hic agnoscendum esse probabile videtur, quamquam cognominis quod est *Insertor* alterum exemplum mihi non praesto est. [Fortasse *Servatus infertor*; possis adeo cogitare de insertore, scilicet vitium. TH. M.] — 3 cum Reinach et Babelon adnotent huius versus litteras adeo corruptas esse, ut in lapide fuisse *basidem fecit* certo negari nequeat, egomet id pro certo habuerim; Danjean BASDIM VICIT. — Ceterum tituli pars superior in altero lapide fortasse incisa adhuc deficit.

XII. INSVLA MENINX, postea GIRBA (*Djerba* C. p. 9. 922; eph. epigr. V p. 566).

23 ad eph. epigr. V n. 1318. Non IPSICATVS, ut errore edidi, sed ISPICATVS (i. e. *Spicatus*) est in museo illo, quod nomen bene quadrat ad equum, quales hic exhibentur, crista in capite ornatum.

PARS SECVNDA.

PROVINCIA BYZACENA.

V. SVLLECTHVM (*Hr. Sallakta;* C. p. 13. 924).

ARSCH ZARA.

In loco q. d. Arsch Zara a Mehdîya 18, ab Hr. Sallakta 4 fere chil. meridiem versus Crétin et Texereau Galli invenerunt necropolin subterraneam, de qua haec retulerunt Delablancherio: *Cette nécropole est en réalité une catacombe. L'ensemble est de forme elliptique, terminé par une espèce d'abside et se composant de quatre galeries parallèles au grand axe, dont la*

plus longue a 80 mètres. Il y a en outre des galeries secondaires s'embranchant sur les autres, mais de peu de longueur. Chacune a une entrée voûtée et présente une hauteur suffisante pour que l'on puisse s'y tenir debout. Les sépultures sont des loculi *rectangulaires, creusés dans les parois des galeries, fermés par devant avec de grandes* tegulae *maçonnées. Tout ce système n'est qu'a 2 m. environ de la surface du sol. Mais ce n'est là qu'un premier étage. Partout au-dessous, et même autour, ou entend sonner le creux, et les sondages, qui ont été faits, montrent que la nécropole était considérable ... Beaucoup entre les tombes ont été violées ... On y a trouvé un monogramme de Christ ... On en a extrait quelques lampes sans intérêt, deux crânes en bon état et six inscriptions, qui se sont trouvés presqu'à l'entrée, le reste étant encore presque inexploré.*

24 in tabula marmorea rep. Arsch Zara (ab altera parte est titulus, quem postea edam). Nunc est Tunete in museo Alaui.

DIS · MAN · SAC
C · TANVSIO · LVPPO ·
MILITI · COHORTIS · XIIII ·
VRBANE · STATIONIS

De la Blanchère *bull. du comité* a. 1886 p. 216.

C. Tanusius dum mandata quaedam exsequitur vel commeatu ab urbe absens videtur in Africa diem obisse.

VI. LEPTI MINVS (*Lamta* C. p. 14; eph. epigr. V p. 518).

25 ad eph. epigr. V n. 1166*a*. Edidit etiam Cagnat *rapp.* III p. 113 n. 6. Repertum est opus musivum Lamta in sepulcreto christiano, de quo dixi ad eph. epigr. V n. 1167, uno chil. inde occidentem versus, 200 metris a mari; nunc est Monastir apud Irisson. 10 DE — 14 VIIII, infra flos cernitur.

---

26 ad eph. epigr. V n. 1166*b*. Iterum ed. Cagnat *rapp.* III p. 116 n. 11. Repertum est opus ibi ubi n. 25; nunc adservatur Monastir apud Irisson. 6 ANNI — 14 seq. ART|ABVRE.

---

27 ad eph. epigr. V n. 1167. Opus musivum fractum est, cum Parisios vellent transportare.

VI*b*. *Hr. Beni Hassen.*

28 ad eph. epigr. V n. 1165. Edidit emendatius Cagnat *rapp.* III p. 119 seq. Rep. est Beni Hassen, 13 chil. a Lamta inter meridiem et occidentem V. 1 et 3 litterae sunt nigrae, 2 et 4 rubrae.

IC OFICINA LAVRI PLVR
A FACIAS ET MELIO
RA EDIF*ice*S SI DEVS PR
o NOBIS QVIS CONTRA NOS
*cui*VS NOMEN DEVS SCIT BO
*tu*M *so*LVIT CVM SVIS
G*eo*N
FISON
TIGRIS EV
FRATES

VI*c*. RVSPINA (*Monastîr* sive *Mistîr*).

29 Monastîr *dans la Kasbah*; litt. 0,08.

VIC*to*RIAE
PAR*t*HICAE
A*u*G
D·D·*p*·P

Cagnat *rapp.* III p. 111 n. 3.

VII. HADRVMETVM (*Sûsa*; C. p. 14. 924. 979).

30 in lapide lato m. 0,15, litt. 0,075—0,04; rep. Susae *à la zaouia Sidi bou Fâtha*, ubi est pro limine.

IMP · CA*es. diui antoni*
GORDI*ani nep. diui an*
TONI GO*rdiani sororis f.*
ANTONI*o gordiano*
PIO · FELICI · A*ug. pontifici*
MAX · TRI*b. pot. cos. procos.*
COL · CONC *ulp. hadrumetum*
D *d. p. p.*

Cagnat *rapp.* III p. 110 n. 2.

31 in tabula marmorea rep. in coemeterio Romano 600 m. fere a Susa ad viam, qua itur Kairuân, cuius sepulcra antiquiora sunt similia eorum quae Carthagine inventa sunt in sepulcretis officialium domus Augustae. De quibus in hunc modum retulit Vercoutre: „. . *les soldats — découvrirent plusieurs belles mosaiques* (quae musiva opera pertinebant sine dubio ad sepulcra inferioris aetatis, cf. ad eph. epigr. V n. 1167). *Or, des fouilles profondes ayant été entreprises au-dessous du niveau de ces mosaiques et tout à côté d'elles, on trouva une série de tombes en forme de demi-cylindres ou caissons couchés et orientés de l'est à l'ouest, en béton plein, cimenté et de dimensions variables. Au milieu de ces tombes s'en trouvèrent d'autres en forme de grands piédestaux carrés (sur l'un, le plateau supérieur, défoncé, supporte un rebord hexagonal plus petit) piédestaux en béton cimenté et creux, car des os furent trouvés dans leur intérieur. Sous les caissons, qui tous reposent sur un massif de maçonnerie, on rencontra, avec des ossements humains, divers objets: — un petit vase — reposant sur une petite soucoupe, une lampe.*"

DIS MANIBVS · HIC
SITA · EST · PVSINNICA
VIXIT · ANNIS TRIBVS ·
MENSIBVS · X · D · XXI ·
DONATA · MATER · FILIAE
DVLCISSIMAE FECIT

Vercoutre *rev. arch.* a. 1884 vol. 3 p. 27.

XVII. CAPSA (*Gafsa*; C. p. 22. 925. 979).

32 in fragmentis duobus litt. m. 0,15; Gafsa in moenibus arcis, inter meridiem et orientem.

a	*b*
C	
SVLEA	OMIH
TER	

Cagnat *rapp.* III p. 169 n. 107.

Pertinere putat auctor ad titulum magnum Byzantiae aetatis qualis est C. n. 102.

a 2 seq. fortasse [*procon*]*sule A*[*fricae . . . felici*]*ter.*

33 Gafsa *dans une maison occupée par la gendarmerie.*

I R O N T O N
IVS · FORTIS
A B I N I N V S
I Г·Г·V N XXX
IIII O T B Q

Cagnat *rapp.* III p. 171 n. 112.

1 seq. *Frontonius.* — 3 malim ABI*d*I*a*NVS vel ABI*d*INVS cf. C. n. 1454, sed cedendum est testimonio auctoris. — 4 in. *f(lamen) p(erpetuus) p(ius) v(ixit)* cet.

XXII*a*. INTER THELEPTEM ET SVFETVLAM

Hr. Zaâtli (eph. epigr. V p. 281. 531).

34 ad eph. epigr. V n. 290 cf. n. 1205. Nunc repetivit Cagnat *rapp.* III p. 154 n. 81 qui docet titulum inscriptum esse supra portam mausolei, quod sit templi instar. Hr. Zaâtli est inter Sbîtla et Feriâna.

XXIII. CILLIVM (*Hr. Gasrîn*; C. p. 33. 925).

35 in ara litt. m. 0,05; rep. Gasrîn in fluvii ripa sinistra, uno fere chil. a mausoleo occidentem versus.

M A R T I
*a*VG SAC
/ / M I N
/ /VRIVS
*sa*TVRN
*inu*S ARA
*m d*E SVO
/ / / V I T
/ / / / Q V E
/ / / / / / I T

Cagnat *rapp.* III p. 160 n. 90.

Cagnatus ita supplevit: *Marti* [*A*]*ug. sac*[*ru*]*m* . . . . *urius* [*Sa*]*turn*[*inu*]*s ara*[*m d*]*e suo* [*vo*]*vit* [*idem*]*que* [*pos*]*uit.* At 3 in. potest etiam esse praenomen et initium nominis dedicantis. Et 8 seqq. malim [*pos*]*uit* [*idem*]*que* [*dedicav*]*it*, dummodo spatium, id quod credo, haec supplementa capiat.

36 Gasrîn inter arcum et fluvium, passibus circiter 200 ab illo meridiem versus supra fauces.

D V B B A I N A R
GADAIS · F CILLI
T A N A V I X I T
A N N I S · X X ·
H · S · E

Cagnat *rapp.* III p. 162 n. 94.

37 rep. Gasrîn una cum n. 36.

vir inter duas columnas
luna crescens

MASAC ·
ALVRVSÆ
F · V · A · xLv
H · S · EST
CVR · EGER
FILI · EIVS

Cagnat *rapp.* III p. 163 n. 97.

Stemma huius familiae ita fere constituendum est:

Alurusa | Codra
Birzil | Masac — Farisa
Roc[n]a — Masul | Saturninus — Flavia Fortunata
Flavius Fortunatus
? | ?
? Sauranus — Fusca

38 rep. Gasrîn ibi ubi n. 36.

femina inter duas columnas

FARISA CODRA
F C · VXoR · MA
SACIS · ALVRVSA
F C · VIX · ANNIS
XXXX
P · C F · M

Cagnat *rapp.* III p. 162 n. 95.

Lege: *Farisa, Codra(e) f(ilia), C(illitana), uxor Masacis Alurusa(e) f(ili) C(illitani)* cet. — 6 erit *p(onendum) c(uraverunt) f(ili) m(atri).*

39 rep. Gasrîn una cum n. 36; litteris prope cursivis.

MASVL · MASA
CIS · F · PIVS · V · A · LX
CI///N · AN/ F · EIVS

Cagnat *rapp.* III p. 164 n. 98.

3 *c(uram)* [*egit*] .... *f(ilius) eius* legit Cagnat. Fortasse nomen est idem atque n. 42 v. 5.

40 (= C. n. 223) rep. Gasrîn una cum n. 36.

femina in ara sacrificans

ROC/\ · BIRZIIIS · F ❦
PIA VIX · ANN XXXX
CVRA EGIT MASVL VIR
EIVS H · S · EST ❦

Cagnat *rapp.* III p. 164 n. 99.

1 in. *Roc*[*n*]*a*, quod nomen iam prodiit in titulo christiano reperto Meschera Sfa; deinde *Birzi*[*l*]*is f*(*ilia*).

---

41 rep. Gasrîn una cum n. 36.

vir	femina
SATVRNI	FLAVIA · FO
NVS · MA	RTVNAT
SACIS · F · VIX	A · VIXIT
ANN · LXX	ANN · LXV
C EG · FL · FOR · F · EIVS	

Cagnat *rapp.* III p. 164 n. 100.

5 *f*(*ilius*) *eius* potest spectare ad mulierem, ut fortasse fuerit filius naturalis.

---

42 rep. Gasrîn una cum n. 36.

mulier infantem tenens

FVSCA · F · F ·
VIXIT · ANN
X X X X X
CVRA IIGIS (*sic*)
AVRA/NS · M

Cagnat *rapp.* III p. 163 n. 96.

1 fin. fortasse *F*[*lavii*] *f*(*ilia*). — 5 nomen quodnam sit parum constat; potest esse *Auranus*, id quod mihimet videtur minus probabile, aut *Aurauns* aut etiam *Sauranus*; M = *maritus*.

---

43 rep. Gasrîn una cum n. 36.

////AS FAV
//I///N VIX
ann. II M III

Cagnat *rapp.* III p. 165 n. 101.

Est fortasse ... *as Fau*[*st*]*i*[*ni f. pi*]*a* cet.

XXIV. SVFETVLA (*Sbîtla*; C. p. 40. 926; eph. epigr. V p. 271. 567. 649).

44 ad C. n. 231 cf. eph. epigr. V n. 257. Miliarii titulus est, ut posthac ipse intellexi et vidit etiam Cagnat *rapp.* III p. 132 seq.

---

45 (= C. n. 242). Fragmenta quattuor litt. m. 0,19, *a* latum m. 1,53 plenius descriptum, *b* et *c* lat. 0,67 et *d* lat. 1,60 recens inventa ediderunt Cagnat et Saladin *notes d'arch. tunis.* p. 14, *a c d* ad exemplum Marii Boyé Villefosse *ant. afr.* a. 1885 p. 216.

a *b* *c* *d*

*c*ONSVLARI PR*o*VI*nciae* *ua*LERIA*e* BYZACENAE ~ I////

Rudera, in quibus haec epistylia reperta sunt, pertinere ad theatrum conjecerunt Cagnat et Saladin l. l.

---

46 (= eph. epigr. V n. 1319). Ex ectypo sic exscripsit Villefosse *ant. afr.* a. 1885 p. 225:

VICTORIAE AVG · N̄
IMP · |CÆS · DIVI|
|A V R E L I A N I|
NI PII FELICIS
INVICTI
D · D · P P ·

2 seqq. fuit primum in lapide IMP · CAES · L · DOM|ITI · AVRELIA|NI cet.; mortuo autem et inter divos relato Aureliano titulus ita immutatus est, vide Villefosse l. l.

---

47 in basi alta m. 1,20, lata 0,54, litt. 0,09; rep. Sbîtla.

IMP · CAES
M · ANTONO
GORDIANO
INVICTO · PIO
FELICI · AVG
TRIB · P · II COS · P P a. 239
D · D · P · P

Descriptum a Mario Boyé ed. Villefosse *ant. afr.* a. 1885 p. 228.

48 in epistyliis duobus altis m. 0,30, litt. 0,11, quorum unius tria, alterius duo certe quae restant latera inscripta sunt; fragmentum *c* addidit CAGNAT dubitans; rep. Sbîtla contra templa in basilicae ruderibus BOYÉ; ad arcum minorem a meridie CAGNAT.

a

IS INVICTIS	SIMO	RVO PRINCII//
//////////	////	INSISTEN//

b

//CITAII//////	CELIVS	
/ *cu*RATORE REIPV	BLICAE	

c

//V//VCI

Descriptam a Boyé ed. Villefosse *ant. afr.* a. 1885 p. 200; Cagnat *rapp.* III p. 134 seq.

a 1 fin. PRINCI Cagnat; conicio [*temporibus beatissim*]*is invictissimoru*[*m*] *principum*]. — 2 //INCI//////// Boyé. — *b* 1 //CITAI//////|SEIIVS, 2 in. ///BAEORE idem.

49 in basi rep. Sbîtla.

NO · CoS · C · V ·
*cur. aq*VARVM · ET · MIN
ciae Et ALVEI · TIBERIS
. . . . R · ALIMENTORVM
*xv*VIRO · S · F · X · VIRO ~
*u*RBIS · ROMAE · LEG · NV
MIDIAE · PRAET · VRBNO
CANDIDATO · QVÆSTORI
ALLECTO · IN PATRICIAS
FAMILIAS TRIVMVIRO
A · A · A · F · F · SEVIRO · TVRMÆ
E · E · Q · Q · R · R · PATRONO PER
PETVO · AELIVS FELIX · ET
FABIVS DONATVLVS ·

Descriptam a Boyé ed. Villefosse *comptes-rendus de l'acad.* XII p. 374.

2 seq. de cura aquarum et Miniciae inde a saeculo altero exeunte in titulis obvia cf. O. Hirschfeld *Philologus* 1869 p. 66 et Mommsen *röm. Staatsrecht* II^2 p. 1007 adn. 4. — 4 in. //R traditur, sed debet esse [*praef.*], cf. O. Hirschfeld *die kaiserlichen Verwaltungsbeamten* p. 119 seq., unde simul sequeretur hunc titulum sub Macrini tempus scriptum esse. At vide quae contra dixit Mommsen l. l. p. 1032 et animadverte tribunatum legionis in hoc honorum cursu non commemoratum, cf. Mommsen l. l. I^2 p. 525 seqq. — 5 seq. *x viri urbis Romae* munus hic primum obvium videtur fuisse sacerdotium ut quindecimviratus iuxta eum enumeratus. Conferri potest, cuius me monet Mommsen, sacerdotium non minus obscurum duodecimviri urbis Romae C. VI, 500. Orell. 3969.

50 in basi fracta alta m. 0,90; rep. Sbîtla prope arcum.

/ *p* OMPONIO CAI · FILIO PAPIRI *n*
L I I MVRIANO E V FVNCTO ADV *oca*
T I O NE · FISCI HISPANIABV /
L P I V M I A T R I M O N I T R A C T
/ / / KARTHAGINIS ET A COMA
IIS ///EFECTOR PRAETORI *o et*
pro CVRATORI DVCENARIO ·
A V *g* *nost*RI DIO*e*CESEOS IOA//
M E CIN//
L·VA*l* CIVS /NI/CIS V E·F///
O B EXIMIAM CONDISC
RATVS ADFECTIONEM

Descriptam a Mario Boyé ed. Villefosse *ant. afr.* a. 1885 p. 230.

3 *Hispania B*[*aetica*] proponit Villef., quod supplementum spatium non videtur admittere; erit *Hispania*[*r*]*u*[*m*], deinde fortasse [*et procur*(*atori*)] *patrimoni tract*[*us*] *Karthaginis.* [Fortasse *Hispaniarum, Alpium,patrimoni* cet. TH. M.] — 5 EFFECTOR editur, errore typothetae, ut videtur. — 5 seq. *et a com*[*mentar*]*iis* [*pra*]*efector*(*um*) *praetori*[*o*] Villefossius supplet recte. — 8 *Au*[*g. nost*]*ri dio*[*e*]*ceseos* [*H*]*a*[*dru*]*me*[*t*]*in*[*ae*] idem probabiliter (cf. vol. VIII p. XVI, ubi Mommsenus coniecit tertiam Africae dioecesim fuisse Hadrumetinam); DIOCESEOS editur. — 10 *L. Va*[*l*]*gius* Villef.; deinde est, puto, *v*(*ir*) *e*(*gregius*) et fortasse *f*[*isci advocat*(*us*)]. — 11 seq. *condisc*[*ipul*]*atus* idem Villef. — In fine [*pos*(*uit*)], nisi forte lapis infra fractus est.

---

51 in basi alta m. 0,95, lata 0,47, litt. 0,05; rep. Sbîtla in moenibus amphitheatri.

SPLENDIDISSIMVS
SVFETVLENSIS ORDO
M · VALGIO · M · F · QVIR
AEMILIANO · EQ · R
TRIBVNO · N̄ · PAL
M V R E N O R V M
OB EXIMIAM IN REM
PVBL · SVAM · LIBERALI
TATEM · TITVLVM · HAC
AETERNITATE SIGNAVIT

Descriptam a Boyé ed. Villefosse *ant. afr.* a. 1884 p. 358 et *comptes-rendus de l'acad.* XII p. 370.

9 seq. cf. eph. epigr. V n. 1322, 9 seq.

52 in basi alta m. 1,45, lata 0,53; rep. Sbîtla in amphitheatro.

L · CAECILIO L · F · ATHE
NAEO AEDILCO II VRAE
IVVENI MVNERARIO FL · PP
E · Q · R · / / / / / / / / / / / / / /
/ / / / / / / / / / / / / / / / /
OB INSIGNEM MORVM
CLEMENTIAM ET ERGA SINGVLOS
VNIVERSOSQVE CIVES LIBERALITATEM
ET ADMINISTRATIONEM II VIRATVS
INNOCVAM ET SINGVLAREM VO
LVPTATVM EDITIONEM · OBQVE
FILI · EIVS · CAECILI DONATI AVFIDIA
NI · FL · PP · HONOREM · SPLENDIDIS
SIMVS ORDO ET VNIVERSVS POPVL ·
CVRIARVM · COL · SVFETVLENSIS
AETERNVM · GRATIARVM
SVARVM TESTIMONIVM PO
SVIT · IDEMQVE DEDICAVIT

Descriptam a Mario Boyé ed. Villefosse *ant. afr.* a. 1885 p. 232.

3 *iuveni munerario* Villefosse recte interpretatur de eo, qui iam adulescens munera ediderit. — 14 seqq. cf. infra n. 56, 9 seqq.

---

53 in basi alta m. 1,13, lata 0,45, litt. 0,07; rep. Sbîtla in moenibus amphitheatri.

Q IVL Q FIL QVIRINA
ROGATIANO OB HO
NOREM AEDILITA
TIS ET MEDICAE PRO
FESSIONIS LARGAMQ
LIBERALITATEM DVPL
CIS EDITIONIS LVDO
RVM IN SACERDO
TIO LIBERORVM
VNIVERSAE CV
RIAE

Descriptam a Boyé ed. Villefosse *ant. afr.* a. 1884 p. 359 et *comptes-rendus de l'acad.* XII p. 371.

54 in basi alta m. 1,20, lata 0,60; rep. Sbîtla.

M · MAGNIO
SEVERO · FL · P · P ·
CIVI INCOM
PARABILI
OB · MERITA
SPLENDIDISSI
MVS · ORDO
SVFETVLENSIS
D · D · P · P

Descriptam a Boyé ed. Villefosse *ant. afr.* a. 1885 p. 229.

55 in basi alta m. 1,15, lata 0,44; rep. Sbîtla.

Q OCTAVIO
C · F · QVIR · LV
CVLLO HO
NORATIANO
OB SINGV
LAREM MV
NIFICENTI
AM ET LARGAM ĿB ·
C · OCTAVI ASPRI
PATRIS VNIVER
SAE CVRIAE ❦
L · D · D · D

Descriptam a Mario Boyé ed. Villefosse *ant. afr.* a. 1885 p. 234.

56 in basi alta m. 1,30, lata 0,58; rep. Sbîtla.

L · RASINIO · L · FIL · QVIR · SATVRNINO
MAXIMIANO · AEDIL · II VIR · QQ
OB SINGVLAREM MORVM EIVS
EXEMPLVM · ET IN VTROQVE HONO
RIS GRADV FIDAM CLEMENTIAM
FILIORVMQVE EIVS SACERDOTI · I · EDI
TIONEM · LVDORVM · ET ADSIDVAM
ERGA SINGVLOS CIVES SVOS ❦
LIBERALITATEM VNIVERSVS PO
PVLVS · CVRIARVM TESTIMO
NIVM GRATIARVM SVARVM
PERPETVVM POSVIT IDEMQVE
DEDICAVIT

Descriptam a Mario Boyé ed. Villefosse *ant. afr.* a. 1885 p. 228.

6 *filiorumque eius sacerdotii* (i. e. ob honorem sacerdotii in filios collatum) *editionem*.

57 in lapide lato m. 1,65, alto 0,25, litt. 0,11; rep. Sbîtla.

HIC DOMVS ⊕ ORATIO*nis*

Boyé *comptes-rendus de l'acad.* a. 1884 p. 253.

XXX. AMMAEDARA (*Heidra*; C. p. 50. 926. 979; eph. epigr. V p. 273. 520. 568).

58 ad eph. ep. V n. 266. Edidit etiam Cagnat *rapp.* III p. 212 n. 199, unde haec refero: 6 TATVR FIERI MOR*t*IS HONOREM cet., quod confirmatur ectypo ab eo mihi subministrato nec minus sensu, qui ita efficitur, iustiore — 7 fin. OCCVPAVIT VN. — 8 D/ //NC IIAIIM TIB REVERT FAS ESI VT //O cet. quod legit ita: *un*|*d*[*e*] . . . *tibi reverti fas est ut* [*pi*]*o* cet. Equidem temptaverim *und*[*e nu*]*nc* [*etia*]*m* cet. Ceterum scriptor tituli adhibuit in usum frusta carminis Phalaecei, cuius versus complures etiam nunc facile dignoscuntur vel restituuntur:

e. g.: *tres nati tibi iam probo parenti,*
quod gratum tumulum videtur esse.
mater kara tibi nŏbisque nuper
hortatur fieri mŏrtīs honorem.
iam vale pater [*heu*]*nŏbis relictis!*
iam te Tartara non tenent crudelem,
campus Elysius [*tĕ*] *occupavit,*
unde [*nu*]*nc* [*eti*]*am tibi reverti*
fas est ut [*pi*]*ŏ et probo parenti.*

---

59 in fragmento rep. Heidra.

BOLANIVS · II
*i*VNIOR · SACER*dos*

Cagnat *rapp.* III p. 199 n. 164.

---

60 in lapide restante de mausoleo destructo rep. Heidra a castello occidentem versus.

Q · IVLIO C FIL QVIR · RVFO Q IVNIO ////////:////// IIIS EXORNATO PRI
MO OMNIVM PATRONORVM ////////IO PATRI · VIXIT · ANN · LV
H · S · S · IVLIII ////////////////////////////// MERITIS

Cagnat *rapp.* III p. 213 n. 201.

1 [*equestribus mili*]*tiis* supplet Cagnat, quod nescio an spatium lacunae excedat, cum post *Iunio* alterum cognomen secutum esse verisimile sit. At potest fuisse IIII vel etiam *tribus militiis.* — 2 fortasse [*atq*(*ue*) *optim*]*o patri.* — 3 si est, ut videtur, *h*(*ic*) *s*(*iti*) *s*(*unt*), alii tituli vel alius, fortasse mulieris, cum hoc coniunctus fuit.

61 Heidra.

D M S
P · PETILIVS · P · F · Q
VICTORINVS · MILES · COHOR
tis / / / *u.* A XXXIII
reliqua latent

Cagnat *rapp.* III p. 218 n. 215.

XXXIII, 6*a*. *Hr. el-Hatba.*

Haec rudera sita sunt ad rivum Wed Heidra ab Hr. Furna orientem versus. Ibi fuisse *fundum Ver* . . . . . docet titulus n. 62.

62 Hr. el-Hatba; litt. m. 0,05.

NEPTVNO · AVG · SAC
COLON / ⁻VN / I · VER

Cagnat *rapp.* III p. 244 n. 284.
2 *colon*[*i f*]*un*[*d*]*i Ver* . . .

---

63 Hr. el-Hatba; litt. m. 0,02.

ꝺ PRO SAL*ute imp. caes. l. septimi seueri* cet. . . . *et*
ꝺ IVL AVG · COL · FV*ndi uer* . . .

Cagnat *rapp.* III p. 244 n. 283.

XXXVI. MACTARIS (*Hr. Makter*; C. p. 79. 927; eph. epigr. V p. 275. 521).

64 ad eph. epigr. V n. 279. Adiecta imagine solis ope facta ed. Tissot *comptes-rendus de l'acad.* a. 1885 p. 68 seqq.; illa imago sola edita est *bull. épigr. de la Gaule* vol. V tab. V. Ex ipso lapide, qui nunc est Parisiis in museo, Villefosse *ant. afr.* a. 1885 p. 239 seq. et iterum *bull. du comité* a. 1885 p. 529 seq. non solum quaedam emendavit, quae huc usque falso lecta erant, verum etiam initium tituli magnam partem primus enucleavit; praeterea in lateribus sinistro et dextro titulorum reliquias aut etiamnunc exstantes aut a Letaillio antea exceptas idem primus edidit. Mihi contigit ut anticae v. 1—18 ectypum chartaceum possem conferre, quod solita humanitate mihi subministraverat Villefosse; unde in versibus maxime 7 et 8 nonnulla feliciter mihi videor expedivisse.

a antica:

CAESELIA NAMINA / / / / / / / / / / / / / / / /
LIANVS PIVS *uix* IT
PIA VIXIT ANNIS
ANNIS
hexameter evanidus
VC AIIIS MA TVE
PAV*p*ERE PROGENITVS LARE E*go* PARVOQ_ PARENTE
CVIVS NEC CENSVS NEQVE DOMVS FVERAT
EX QVO SVM GENITVS RVRI MEA VIXI COLENDO
(= eph. ep. v. 4) NEC RVRI PAVSA NEC MIHI SEMPER ERAT
ET CVM MATVRAS SEGETES cet

b in latere sinistro:

D M S
C MVLCEIVS
M AXIMVS
VIX · AN ❦ XXX

c in latere dextro:

d m s
S · AV*reli*
VS ❦ F / / / / /
NVS ❦ *VIX*
AN ❦ *XL*

a 1 NAMINA lectionis incertae esse, maxime tres ultimas litteras monet editor; in ectypo egomet litteras INA dispicere non potui. Cogites de *Nampamina* vel *Nampame* aut de *Namgidde.* — 9 fin. intellego *ruri vixi colendo mea* (= colendis meis deditus). — 12 (= eph. epigr. v. 6) $\overset{N}{\text{TVC}}$ quod correxit Villefosse ectypo confirmatur; item 16 (= 10) LINQVENS, 19 (= 13) fin. ANNIS (edit. 2), 25 (= 19) $\overset{IP}{\text{CONSCRTOS}}$ (edit. 2), 28 (= 22) CARO SQ_NEPOTES Villefosse sive ex lapide sive ex ectypo excepit; 28 inter O et S in verbo CAROS spatium est ob vitium lapidis; verbum NEPOTES nunc periit lapide fracto, cum Parisios transportaretur. — 30 (= 24) LAEDIT pro LAESIT recte correxit Masqueray *bull. de corr. afr.* a. 1885 p. 361. — In laterum titulis quae litteris obliquis exprimenda curavi ab uno Letaillio excepta sunt. — *c* 2 in editione prima S //// A ////, in altera S · AV*reli*, item 4 in. in editione prima ATVS, in altera NVS, quibus locis alteram editionem vera habere per litteras me docuit Villefosse.

De notione vocis *gremia* in anticae v. 16 (= 10) exposuit L. Havet *Archiv für lat. Lexicogr.* II p. 135.

---

65 ad eph. epigr. V n. 1174. Quod supplens erasos huius tituli versus 1 et 2 Augusti nomen attribui Getae, Villefossius reiecit *ant. afr.* a. 1884 p. 348 seq. et iterum *bull. épigr. de la Gaule* a. 1884 p. 155 docens id nomen ad eum non pertinere ante a. 209. Qua opinione se deceptum esse sine dubio ipse intelleget lectis quae Mommsenus animadvertit in addendis ad C. n. 9035. Enimvero quae in nummis eadem fere in titulis valent tantum non omnia.

66 Makter in templo parvo inter circum et arcum Traiani.

BONE DEAE
AVGVST · SACR
IVLIA · CASTA · FE
LICITAS VOTVM
SOLVIT · L · A

Descriptam a Letaillio ed. Villefosse *ant. afr.* a. 1884 p. 366.

---

67 in fragmento rep. Makter, quocum coniungenda esse alia duo a Poinssotio reperta dicit Letaille.

M*ac*TARITANOR

A Letaillio acceptam edid. Mowat *bull. épigr. de la Gaule* V p. 321.

---

68 Makter.

antica:		*in latere sinistro:*	*in latere dextro:*
femina	vir dextra in ara sacrificans	vir	miles
CANNEIA · OP	C CASSIVS C F IM///////	*q*VADRATIANVS	CASSI *us*
TATA · PIA · VIXI	DEF PVBL · SVIS · SVMPT*ibus*	*p*VBLICVS	ERIA *nus*
ANNIS · LX	QVI · ME · COMMVSSERIT	ARI DEFENSORIS	XIT ANIS
H · S · E	HABEBIT · DEOS IRATOS ET	VIX · AN · XXXIIII	
	VIVVS ME ERIT V A C X////		

Anticae ad ectypum, laterum titulos ad exempla Letaillii ed. Villefosse *ant. afr.* a. 1884 p. 349 seq. et *comptes-rendus de l'acad.* vol. XII p. 285 seq.

ant. 1 cognomen coniecerim esse *I*[*anuarius*]. — 3 *commusserit* pro *commixerit*; nisi est pro *commoverit*, quod praeferunt L. Havet apud Villef. l. l. et Mommsenus. — 5 lectionem prorsus incertam esse monet auctor. — lat. sin. Est fortasse: [*Cassius Q*]*uadratianus* [*defensor p*]*ublicus* [*Cassi Ianu*]*ari defensoris* [*publici f.*] *vix. an. XXXIIII.* — lat. dext. *Cassi*[*us* . . . . . . *Val*]*eria*[*nus mil.* . . . . . . *vi*]*xit anis* . . . .

---

69 Makter in ruderibus templi.

NVMISIA MAXI
MA SACERDOS
CERERVM PIA
VIXIT ANNIS LXXX
H S E

Descriptam a Letaille ed. Villefosse *ant. afr.* a. 1884 p. 366.

70 in tabula marm. alta m. 0,60, lata 0,45; rep. Makter in ecclesiolae prope fontem et arcum ruderibus; nunc est Parisiis in museo.

A ☧ Ω

OLIM DO DIGNVS
HIC IN TVMVLO
IACET EPISC · GER
MANVS IN EPISC · VI
AN · X// M · X D / XIIII

Descriptam a Letaillio ed. Villefosse *ant. afr.* a. 1884 p. 366, iterum ad ectypum acceptum ab eodem *bull. des ant. de France* a. 1885 p. 105; ipse J. Letaille ed. *bull. épigr. de la Gaule* vol. VI p. 38.

Monogramma omisit Villef. in edit. 1, idem deinde *α — ω* edidit. — 5 numerum post AN videri XIIII addit auctor; deinde D · XXII Villef.; est D · XXIIII.

---

71 in tabula marm. fracta alta m. 0,62, lata 0,88; rep. Makter in ecclesiolae prope fontem ruderibus; nunc Parisiis in museo.

RVTILIVS · EPISCOP
IN · EP · VIX · ANN · XXIII
M II D X

Espérandieu *bull. épigr. de la Gaule* III p. 313 et *bull. d'Hipp.* XIX p. XC; descriptam a Letaillio ed. Villefosse *ant. afr.* a. 1884 p. 365; Letaille ipse *bull. épigr. de la Gaule* vol. VI p. 38.

XXXVIII. THIGIBBA? (*Hr. el-Hammâm;* C. p. 86; eph. epigr. V p. 523).

72 ad eph. epigr. V n. 1176. 12 Tissot animadvertit in litteris ad Mommsenum datis: *Le lapicide a écrit* TIHGIBBA *pour* THIGIBBA; *après avoir tracé les traits perpendiculaires, il aura mal placé la barre horizontale de l'H.... Je pense, que notre Thigibba est la Thigiba de Ptolémée. Il la place parmi les villes de la Numidie nouvelle.* Ego quamvis in universum Tissotio adsentiar, tamen apud Ptolemaeum IV, 3 animadverto in optimis codicibus non legi Θιγίβα, sed Θίηβα. At vulgata lectio nihilo minus vera esse potest.

XXXVIII*a*. VZAPPA (*Ksur Abd el-Melek*; eph. epigr. V p. 278. 523).

73 ad eph. epigr. V n. 1183. Excidit unus versus post 10 FACERE CVRAVIT. Ceterum totum titulum nunc ita restituo: *C. Valerio Gallia|no Honoratiano| [fl.] p., patrono,* | [*o*]*b honorem eius* [*fla|minatu*]*s et Valeri*[*i*] | *Gallian*[*i, fi*]*li Roga|tiani, p*[*atr*]*is eius, pa*[*troni*] cet.

74 in lapide alto m. 0,35, lato 3,50; rep. Ksur Abd el-Melek humi iacens ad portam septentrionalem (cf. *ant. afr.* II (a. 1884) tab. XVI).

*im*P CAES M · AVRELIO SEVERO ANTONI
*n*O · PIO · FEL · AVG · C · VZAPPA · D · D · P · P

Letaillii exemplum edid. Mowat *bull. épigr. de la Gaule* V p. 321 et iterum de la Blanchère et Reinach *bull. du comité* a. 1886 p. 192 n. 10.

1 seq. *Antoni*[*n*]|*o* Letaille[2]. — 2 *c*(*ivitas*) *Uzappa* cf. eph. epigr. V n. 286.

XXXVIII*b*. ZAMA MAIOR? (*Hr. Djamâa;* eph. epigr. V p. 649).

Ad haec rudera situm Zamae regiae revocavit Mommsen *Hermes* vol. XX p. 144 seqq.

75 in ara alta m. 0,55, lata 0,17, litt. 0,05; rep. Hr. Djamâa.

M · D · M
I · AVG · SAC
SIGNVM
LIBERI
PVBLICVM
EX · DECRE
TO · ORD*i*
NIS X S ///

Descriptam a Letaille ed. Poinssot *ant. afr.* a. 1884 p. 373.

8 fin. fortasse [*e*]*x* [H]S //, vel etiam [*Zam*].

76 in lapide alto m. 0,65, lato 0,40, litt. 0,12—0,07; rep. Hr. Djamâa.

IMP · CAESARI · DIVI TRAI|A *ni parthici f. diui neruae n. traiano hadriano*
AVG PONT| *max. tribun. potest .... cos ... p. p. ....*
L·RANIVS·FELIX· *f.* AVG·P·P·PONT·ARCVM·CVM|
ADIECTA PECVNIA · FECIT · AMPLI|*us*
D · D ·|*p. p.*

Descriptam a Letaille ed. Poinssot *ant. afr.* a. 1884 p. 373 et iterum de la Blanchère et Reinach *bull. du comité* a. 1886 p. 191 n. 8.

1 fin. TRAIAN, 2 ante AVG priorem versus partem periisse, 3 F·AVG·P·P· edidit Poinssot. — 3 si re vera esset in lapide, quod Letaillium adseverant tradere de la Blanchère et Reinach, AVG·P·P· (omissa F·), non video, quomodo id aliter possit solvi atque *Aug*(*ustalis*) *p*(*er*)*p*(*etuus*). Verisimilior sane videtur lectio Poinssoti quamvis fortasse ex coniectura ab eo prolata, *f*(*lamen*) *Aug*(*ustalis*) *p*(*er*)*p*(*etuus*) *pont*(*ifex.*) cet.

77 Djamâa.

AXIM
ELI ❧ ANTO
ODIA AVG

Descriptam a Letaille ed. de la Blanchère et Reinach *bull. du comité* a. 1886 p. 190 n. 1.

3 A sine dubio repetita est errore aut auctoris aut lapicidae, ut sit titulus Augustorum M. Aureli Antonini et L. Aureli Commodi.

XLI. CIVITAS MVZVCENSIS (*Hr. Besra;* eph. epigr. V p. 279. 528).

78 rep. Hr. Besra in rivi margine.

ICO OMNIVM
RIAE VNIVER
SAE

De Belenet *bull. du comité* a. 1886 p. 206.

Lapidem supra fractum esse non traditur. Est, puto: [*am*]*ico omnium* [*cu*]*riae universae.*

XL*b*. *Hr. Djellûla.*

Rudera Hr. Ain-Djellûla 40 fere chiliometris distant a Kairuân inter septentrionem et occidentem.

79 Ain-Djellûla.

MERCVRIO S*acrum*
PRO SALVTE IMP · CAESAR*is*
L AEMILIVS DONATVS VET*eranus*
CELLAM CVM GRADIBVS
S P F

Descriptam ab Isidor ductore Gallo ed. Villefosse *ant. afr.* a. 1883 p. 288.

80 Ain Djellûla.

PERPE
CAES

Descriptam a Dupoux et Charnet edid. Finot et Papier *bull. d'Hipp.* XXII p. 119.

XLII. MVNICIPIVM FVRNITANVM et LIMISA (*Hr. Aïn Lemsa* vel *Hr. Budja;* eph. epigr. V p. 279. 529).

Ubi hodie sunt rudera, quae ab indigenis nominantur Hr. Budja vel etiam Hr. Aïn Lemsa, olim exstitisse municipium Furnitanum iam didicimus ex titulo, quem Cagnatus repperit, infra n. 81. Est igitur corrigendum quod adnotaveram ad eph. epigr. V n. 1201, 2. Enimvero in hoc quoque titulo ad eundem P. Mummium, ut videtur, pertinente nihil est cur cogitemus de altera illa re publica Furnitana, cuius situs innotuit ex C. n. 10609. Nihilo tamen setius etiam civitatem Limisensium eodem fere loco vel prope ab eo fuisse videtur retinendum ob titulum qui ibidem prodiit eph. epigr. V n. 288. Quae si attributa fuit municipio Furnitano, facile intellegimus quomodo Limisensium dedicationes in ipsis municipii Furnitani ruderibus occurrere possint.

81 in basi alta m. 1,0, lata 0,48, litt. 0,035; rep. Hr. Budja in moenibus castelli septentrionem versus.

P · MVMMIO · L · F · PAPIR
SATVRNINO · SAC · P · A · A ∞ CXIII
DEC · ĪĪ VI*ra*L MVNICIP
FVRNITANI CVI · CVM · OR
DO · HONOREM · FL · OB
TVLISSET · PRON · CVM OR
NAMENT · TEMP · MERC
ob EXCVSATION · HONOR
⁻OB CV*ius de*
*dicatio*NEMIAA//
CEMEX
E POPVL
CCC · THERM
M · M
CENSVIT
I

Contuli ectypum a Cagnato acceptum. Qui edidit *comptes-rendus de l'acad.* XIV (a. 1886) p. 228.

2 *s(acerdos) p(rovinciae) A(fricae) a(nni) CXIII.* Qui annus cuinam respondeat aerae christianae difficile est dictu, quoad ignoramus, quo tempore concilium provinciae Africae et sacerdotium provinciae instituta sint. Quod ad enucleandum ex ipsis titulis Furnitanis via aperiretur, dummodo certo compertum esset, ad quem imperatorem spectarent eph. epigr. V n. 1198. 1200. 1201. Ex quibus duos primos ad eundem P. Mummium revocandos esse, cui dedicatus est is, de quo hic potissimum agitur, cum manifestum sit, etiam tertium ad eum pertinere ob res in eo commemoratas mihimet videtur veri simillimum. Is autem si esset, ut conieci eph. epigr. V p. 530,

Antonini Severi f. consulis IIII, i. e. annorum p. Chr. 213—217, sacerdotii provinciae Africae origo caderet intra annos 101—105. — 8 seq. est aut *honor*|[*is feci*]*t* aut *honor*(*is*) | [*restitui*]*t*.

PARS TERTIA.

PROVINCIA PROCONSVLARIS.

II*a*. *Hr. el-Hauâria.*

Rudera dicta Hr. el-Hauâria virgultis maximam partem obsita atque occulta sita sunt 8 fere chiliom. ab Hr. Sidi Naui inter septentrionem et orientem. Rem publicam, quae ibi florebat, civitatem Romanam habuisse colligendum videtur ex titulo n. 83.

82 Hr. el-Hauâria.

D M S
/ *se*PTIMIVS ROG*atus*
(sic) *uete*RNVS MILI*t annis*
... *ui*XIT ANNIS
XLIIII

Descripsi.

---

83 Hr. el-Hauâria.

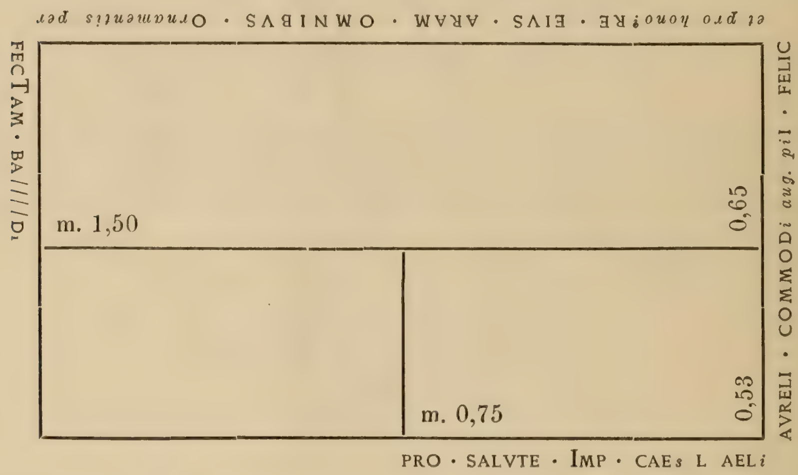
S D
NVS PR*aef. i. d. q. II*
VIRALI*s signum*
LVPAE CVM . . . . . .
IIS SVIS DV*obus ex*
SVMMA HON*oraria*
DVOVIRATVS SVI FE
CIT DEMQ · DEDICAVT
LVPAS

Descripsi.

5 littera prima potest esse etiam T. Fortasse fuit [*progna*]*tis*; de *gemellis*, quod monet Mommsen, et ipse cogitaveram, sed litteram L 5 in. exemplum meum non admittit. — De lupa ad civitatem Romanam rei publicae datam pertinente vid. C. VIII n. 958.

V. APISA MAIVS (*Hr. Tarf esch-Schna;* C. p. 97. 979).

84 (= C. n. 775) Recognovi tabulam fractam in corpore editam et descripsi alteram latam m. 0,75, crassam 0,53, altam 0,25, ante me editam a Poinssotio *ant. afr.* a. 1883 p. 326 n. 222, quam coniungendam esse cum illa et forma naturaque lapidum et ornamentorum species et litterae ostendunt. Videtur tota tabula constitisse ex lapidibus tribus, quorum unus recens reperto magnitudine aequalis aut periit aut adhuc latet. Quo continebatur prior pars anticae, in qua dei nomen inscriptum erat et continuabatur fragmentum C. 775 *c* ac simul finiebatur totus titulus. Nam latus quartum lapidis in Corpore editi 775 *d* litteris vacare in re praesenti intellexi. Est igitur titulus atque monumentum in hunc fere modum restituendum:

In fine fortasse legendum *ba*[*si*] (vel *ba*[*ssi*]) [*a*]*di*[*ecta* . . . .]. — Aram dedicatam esse post a. 184 ex agnominibus Commodi elucet.

MUNICIPIVM SEPTIMIVM AVRELIVM SEVERIANVM APOLLINARE SVLVLITANVM (*Hr. Bîr el-Oesch*). Inserenda post eph. epigr. V n. 1219, ante VI *a*.

Rudera Bîr el-Oesch a Poinssotio primo explorata sita sunt chil. uno a Meschta Khalifa inter septentrionem et occidentem, 8 chil. a Bu Thaleb, quattuor horis a Bu Djelida. Ibi olim fuisse oppidum Romanum nomine Sulul Septimio Severo eiusque filio imperantibus municipii iure auctum (cf. C. p. 173 seq.) titulus aperuit quem infra edam. Habemus *episcopum plebis Sululitanae* in collatione Carthaginiensi, cf. Harduinus conc. I, 1090 C. Verum is cum inter complures Mauretaniae Caes. episcopos recenseatur ab Harduino ad eam provinciam relatus est. Quamquam non semper in illius concilii actis eiusmodi ordo servatur et alias quoque ea ratione Harduinus

deceptus est (cf. e. g. infra praefat. de Thibari). At fortasse huius oppidi fuit Hilarus *Sullitanus*, qui ibidem I 1105 *E* inter Africae Proconsularis episcopos occurrit, quandoquidem *Sullitanus* ex *Sululitano* corrumpi facile profecto potuit.

85 in basi alta m. 1,03, lata 0,53, crassa 0,46; rep. Hr. Bîr el-Oesch, ubi inversa in castello Byzantio posita est.

P ΛO
AVG PONT
MAX TRIB POTEST
COS *p. p.* PROCOS ·
MV*nici*P*iu*M SEPT
AVRELIVM SEVERI
AN*um aug.* APOLL ·
SVLVLITANVM DE
VOTVM NVMINI
MAIESTATIQ EIVS

Descripsi a me effossam.

5 seqq. *mu*[*nici*]*p*[*iu*]*m* *Sept*(*imium*) *Aurelium* *Severian*[*um* *Aug*(*ustum*)] *Apol-l*(*inare*) (vel etiam *Apoll*(*inense*) cf. *vicus Apollinesis* Wilm. 2273) *Sululitanum*.

Bu Djelida. Inserenda post caput praecedens.

86 in lapide lato m. 1,97 alto 0,36, litt. 0,08—0,035; rep. in sacello Sidi Augeb prope Bu Djelida, ubi supra portam muri positus est.

SATVRNO ❦ ACHAIAE ❦ AVG · SACR
PRO · SAL ❦ IMP · CAES · ANTONINI · AVG · PII · P · P
GENS · BACCHVIANA · TEMPLVM ❦ SVA · PEC · FECERVNT · ID · DEDIC ·
CANDIDVS·BALSAMONIS·FIL·EX❦XI·PR·AMPLIVS·SPATIVM·IN·QVO·TEMPLVM·FIERET
DONAVIT ·

Descripsi et ectypum sumpsi. Acceptam a Bordier et Tauzia de Lespin ed. Cagnat *bull. du comité* 1885 p. 154; iterum ab ipsis descriptam Cagnat et Reinach *comptes-rendus de l'acad.* a. 1885 p. 260.

Cum *Saturno Achaiae* editores comparant Cererem Graecam VIII 10564 (cf. etiam *graecosacraneam deae Cereris* VI n. 1780) adduntque fortasse eo nomine Saturnum in hoc templo cultum distinctum esse a Saturno Punico.

87 in lapide calc. alto m. 0,21, lato 1,64, crasso 0,28, litt. 0,075 — 0,045; rep. Bu Djelida.

TELLVRI ❦ ET ❦ CERERI ❦ AVG ❦ SAC
AEBVTI · SATVRNINVS · ET · VICTOR · T ❦ AEBVTI · F
IANVAM · CVM · SVIS · OrNAMENTIS · SVISAS · P · F · b · Q · D ·

Descripsi. — Poinssot *ant. afric.* a. 1883 p. 294 n. 144.

3 alterum *suis* errore repetitum primum quadratarius emendare coepit littera finali S commutata cum A. At cum postea videret S(*ua*) iam scriptum esse, ab incepto destitit littera I relicta.

---

88 in lapide alto m. 0,42, lato, quatenus apparebat, 1,66, crasso 0,36, litt. 0,11; rep. Bu Djelida in aedibus Abdallah Ben Sliman.

reliqua latent | X P P PROCOS
DOMVS ❦

Descripsi.

Est fortasse Septimii Severi imperatoris X i. e. anni 197/8. — 2 [*totiusque divinae*] *domus*.

---

89 in lapide alto m. 1,10, lato 0,55, litt. 0,06; rep. Bu Djelida.

femina sacrificans in ara

AEMILIA · AMOT
MICAR · SACERDOS
CERERVM · P VIX AN LXXV
CONSACRAVIT · AN · XXV
X

Descripsi. — Poinssot *ant. afr.* a. 1883 p. 294 n. 145.

2 seq. *sacerdos Cererum p(ublica)*, nisi est *p(ia) vix(it)* cet.

Hr. Sidi Achmed. Inserenda post caput praecedens.

Haec rudera exstant ad Silianam fluvium in eius ripa sinistra in loco qui dicitur el-Arussa, amplius hora a Bu Djelida meridiem versus.

90 in lapide alto m. 1,03, lato 0,62, litteris aevi infimi; rep. Hr. Sidi Achmed.

PRIMVS IVNIOR
EST IN BASE QVAE
COHERET HAEC
COLVMNA EIIIS
5 IIOMIRVM OM
II

Descripsi et ectypum sumpsi. Descriptam a Bordier et Tauzia de Lespin ed. Cagnat *bull. du comité* a. 1885 p. 159 n. 16.

Primus iunior (prope hunc lapidem alter inventus est, certe eiusdem aetatis et cum hoc, puto, coniungendus, qui habet PRI|MVS) *est in base, quae coh(a)eret. Haec columna .... Homerum om[nium poetarum summum exhibet]* vel tale quid. — 4 fin. quid subsit non adsequor. Cogitavi de eo quod est *e[t ae]s* vel adeo *e[t] (a)es*.

Hr. Tombra. Inserenda post caput praecedens.

Haec rudera sita sunt ad confluentes fluviorum Wed Bu Arada et Siliana.

91 in basi rep. Hr. Tombra.

IMP · CAESARI
fl. VALENTINIANO
*pi*O FELICI VICTORI
SEMPER AVGVSTO
PONTIFICI · MAX ·
*t*RIBVNICIAE POT · /
IIIII

Descripsi a me effossam.

---

92 Hr. Tombra.

pars inferior anaglyphi mortuum in lecto, ante eum mensam exhibentis

ΙΙΗΟΝ · ΜΕΤΗVΝΙLM
II MARINIANVS · P · V A · LXXX
CATA · SATVR

Descripsi.

1 *[Balit]hon Methunilim* .. cf. n. 10525. — 2 fortasse .. *[f]i[l]. Marinianus.* — 3 *[ara dedi]cata Satur[no Aug.]*?

VI*a*. BISICA (*Hr. Bischka;* eph. epigr. V p. 284. 537).

93 ad eph. epigr. V n. 294. Recognovi. 1 in. IOREM, prima littera videtur esse I vel etiam T, certe non est hasta litterae M; fortasse igitur supplendum est *[ma]iorem;* in fine ITA POSSEDE. — 2 PORTICV IACTIS FVNDAMINIBVS. — 3 in. NTIAE. — 3 seq. fin. AMOREM ·
DEDICAVIT · ❧

---

94 ad eph. epigr. V n. 295. Frustra quaesivi hunc titulum fortasse a Poinssotio occultum eo consilio, ut ab iniuria defenderet.

95 (= eph. epigr. V n. 298). Recognovi.

Q SERVILIO
PVDENTI
Q SERVILI
PVDENTIS
PROCOS · FILIO
PATRONO
MVNICIPII
D · D · P · P ·

---

96 (= eph. epigr. V n. 300). Recognovi titulum et ectypum sumpsi.

V I I D I
I A T I · S / I A R I E I I /
\ \ E / S / B I I I S \ / / I I \ I I
/ / / / / / / A / / / / / / / / S / /
IMP CAES M AVREL*i* *se*VERI
ANTONINI *p*II FELI*cis* AVG *p*ARTHICI
MAX · BRITANNICI · MAX · PONT · MAXIMI
TRIB · POT · $\overline{XV}$ · IMP · $\overline{II}$ · COS · $\overline{III}$ · P · P · a. 212
DIVI · M · ANTONINI · PII · GERMANICI
SARMATICI · NEPOTIS · DIVI · ANTONINI
PII · PRONEPOTIS · DIVI · HADRIANI ·
ABNEPOTIS · DIVI · TR*a*IAN*i* PARTHICI
ET · DIVI · NERVAE · ADNEPOTIS
D · D · P · P ·

1 [*virt*]*uti di*[*vinae*]? — 2 . . . *ati s*[*alu*]*tari et*. At 2 in. notavi posse etiam esse IATE; item fortasse 1 VTE.

---

97 Hr. Bischka.

i MP · CA *es*
di VI ANTON*ini*
fil. DIVI HADRAN*i*
NEPOTI DIVI TRAIAN
PARTHICI PRONEP DIVI
NERVAE · AVG ABNEPOTI
M · AVRELIO · ANTONINO
AVG · PONT · MAX · TRIB · POT · $\overline{XV}$ · COS · $\overline{III}$ · a. 161
D · D · P · P

Descripsi et ectypum sumpsi.

---

98 in epistyliis duobus altis m. 0,55, latis 1,90, litteris longiusculis 0,17; rep. Hr. Bischka.

a

pii | FELICIS · AVG · PONT · MAX · GERMANICI · MA |

b

| X · TRIB · POT · VIIII · COS · IIII · P · P · PROCOS ·

Descripsi. Poinssot *ant. afr.* a. 1883 p. 305 n. 163—164. Est, puto, Gallieni a. 261.

---

99 Hr. Bischka.

—CI/AS EgREGI/ INVICTO

MERAM QVAM EXAGITATIS

/IA · SERVAT · · NIAE ///// DECORAVIT

/VIGILIIIIE .... ENIIRI / C

M ORDINE .... DEDICAVIT

Descripsi et ectypum sumpsi.

---

100 in lapide alto m. 1,0, lato 0,65, litt. 0,07; rep. Hr. Bischka, ubi frustra quaesivi.

Q ENNIO T · F

QVIR ERPILLO

7 | LEG III | AVG

FL · P · P · /////

ORDO BISICENS

EX COLLAT*io*

NE PATR//

Poinssot *ant. afr.* a. 1883 p. 302 n. 157.

3 seq. cf. C. n. 792, 1. — 7 *patr*[*um*] i. e. decurionum. [Fortasse *pa-tr*[*ono*]. TH. M.]

---

101 Hr. Bischka; ego frustra quaesivi.

M · CAECILIO

SECVNDO

ARN · HONO

RATO FILIO ET NE

POTI FFLL PERPETVO

RVM MVNICIPII SVI

Descriptam a Bordier et Tauzia de Lespin edid. Cagnat *bull. du comité* a. 1885 p. 159 n. 19.

102 in lapide alto m. 1,10, lato 0,55, litt. 0,11; rep. Hr. Bischkâ.

PRO · FELICITATE ·
TEMPORVM · L
CALAVIVS · GER
MANIANVS · EX
TOG · FL · P · II · CVR
R · P · POSVIT

Contuli. Poinssot *ant. afr.* a. 1883 p. 303 n. 159.

4 seq. *ex tog(ato), fl(amen) p(erpetuus).* Deinde II Mommsen censet esse pro ET, quamquam lectio certa est. — *Togatum* dici pro advocato notum est.

---

103 in lapide alto m. 1,0, lato 0,65, litt. 0,07; rep. Bischkâ.

DIAM MATREM *fili*AM
QVE IN · HONOREM ·
PATRIS · PATRONI · MV
NICIPII · SPLENDIDISSI
MVS · ORDO · MVNICIPI
BISICENSIS ·

Descripsi. Acceptam a Poinssotio ed. Tissot *rapp.* III p. 328; ipse Poinssot *ant. afr.* a. 1883 p. 300 n. 155.

1 seq. est ... *diam matrem [fili]am|que* cet.

VII. AVITTA BIBBA (*Hr. Bu Ftîs;* C. p. 100; eph. epigr. V p. 287).

104 (= C. n. 803) Recognovi fragmentum in Corpore editum et a Poinssotio *ant. afr.* a. 1883 p. 311 n. 181; alterum latum m. 1,0, editum a Poinssotio ibidem p. 311 n. 182 diu, sed frustra quaesivi.

a | *b*

*pro salute im*P CAES L · SEPTIMI SEV*eri pii pertinacis aug.* | ARABICI ADI*abenici*
parthici max. pont. MAX · TRIB · POT · XII · IM*p. xi cos. iii p. p. et imp. caes. m.* | *au*R*eli* AN*tonini aug.* a. 204
et p. septimii getae NOBILISSIMI CA*esaris* ////////////////// | //////////////
////////////////// VIAE I I X / /T ////////////////////////// | //////////////
////////////////// IMPERATORVM ////////////////////// *avi* | TTA THERMAS · S · P · F

b 2 VERI ET AN///// traditur.

105 ad C. n. 806. Recognovi. — 3 ita descripsi NIAL/SINESVI adnotans S priorem et E et litteram ultimam incertam esse, at P hanc esse non posse. — 4 post CVR non requiruntur nisi duae tresve litterae. Videtur igitur esse *cur. r. p.* | *iter*[*um . . .*] cf. infra n. 106 (= C. n. 807), 5 et de cura r. p. iterata C. VIII n. 2388. X n. 453. Wilm. 1217 al. [Immo *dativi cur*[*a*] *iter*[*antis*] cf. n. 103 *iterantis cura dativi; curator datus* ab imperatore iterum videtur significari, sane perplexe. TH. M.] — 6 fortasse *univ*[*ersae curiae*]. — 9 VSI.

---

106 (= C. n. 807). Ego sic descripsi conferens exemplum Wilmannsi:

NIANORVM
mai? ORI SPENDORI
IRT *qu*OD CV
*ris repetit*IS DATIVVS
curator r. publ. ITERVM
*fecit . . . . t*EMPORE
IT

5 supplementum posui conlato C. n. 806, 3 seq. — [6. 7 [*aeterno t*]*empore* [*maneb*]*it*; cf. infra n. 103. TH. M.].

---

107 ad eph. ep. V n. 304 Recognovi. In exemplo Poinssotiano omissus est v. 10 D · D · P · P ·.

---

108 in lapide alto m. 0,70, lato 0,55, litt. 0,05; rep. Hr. Bu-Ftîs.

NATVS TEM
M QVE AMP*li...*
*stat*VAM · FECIT
*o*B DEDICAT*ionem*
ITA CVI
M STATVA*m*
*q*VAM PATER F
*ob honorem f*LAMINATVS
*cons*ENSV · ORDINIS · RE*stitu...*
E BASIS QVAE · INFIRMA
ET *ep*VLO DE SVO *dato*
d D ·

Descripsi. Poinssot *ant. afric.* a. 1883 p. 312 n. 184.
1 fortasse . . . [*Do*]*natus tem*[*plum*].

109 in lapide calc. alto m. 1,20, lato 0,60, litt. 0,05; rep. Hr. Bu-Ftîs.

//////////////
////// \/ /////
CONS IITVT*a* GAV
DIO SALVTA/ı//
GEMINI · AMOR //
//ˢ TRIVMFAI IS
ITERANTIS CVRA
DATIVI IN AETER
NO LOCATA MA
NEBIS

Descripsi et ectypum sumpsi. Poinssot *ant. afr.* a. 1883 p. 312 n. 185.

Statuam compellari apparet. — 3 seqq. Mommsenus conicit: *saluta*[*t*]*i*[*o*] | *gemini amor*[*is,* | *bi*]*s triumfalis*, ut duo homines celebrentur. Ipse *iterantis* ad *triumfalis* pertinere malim, quod alioqui evadit verborum ordo artificiosior, nimirum pro titulorum genere dicendi, et 4 cogitavi de nomine *Gemini* (*gaudio Saluta*[*r*]*i*[*s et*] *Gemini amor*[*e patri*]*s* cet.) cf. C. n. 806, 2 seq., ut statua ab illis constituta, a Dativo renovata dicatur cf. supra n. 106, 4.

Hr. el-Abd (cf. eph. epigr. V n. 306). Inserenda ante caput VII*a*.

Haec rudera c. 2 chiliom. absunt ab Hr. Bîr el-Achmîn occidentem versus. Ibi fuisse rempublicam populi Faborum, cuius memoria superest in titulo n. 110, propter malam eius condicionem pro certo affirmari nequit. Ceterum complura ibidem agnovi monumenta sepulcralia, quae tamen effodere non potui.

110 in lapide terra maximam partem obruto litteris inversis; rep. Hr. el-Abd.

//////////////
GEN/A//C
FEC VVS
DE TIVS · H////B
CIS AEC · A I
IA S\ IPTVI// \ETI
RIS
AV NETI
*p*ATRIE
IVS
PROC ·
L FL · PP
POPVLI FABORVM ııV/S
FOEDVS ET ORDINIS ///IN/
TITVLO IVGIIE\ E //////
LOCAVIT

Descripsi et ectypum sumpsi quoad potui.

In tituli parte superiore plura servata esse videbantur quam potui excipere. 15 fortasse . . . *titulo iugi*[*t*]*er* . . . . [*col*]*locavit.*

VII*a*. *Hr. Bîr el-Achmîn* (eph. epigr. V p. 288. 650).

111 in epistylio magno litt. m. 0,15; rep. Hr. Bîr el-Achmîn.

ꓷ.NINO AVG PIO
///// /// ///

Descripsi.

---

112 in lapide alto m. 0,44, lato 0,98, crasso 0,31, litt. 0,08; Hr. Bîr el-Achmîn.

M · AVRELI ANTO*nini*
MAXIMVS VETERA*nus*
*colu*MNAS MAR*moreas*

Descripsi.

---

113 in lapide calcareo alto m. 0,23, lato 0,60, litt. 0,06; rep. Hr. Bîr el-Achmîn.

IN IISSIANIA STRABONI
RAIi //M · EXCOLVIT NEC
A E VERVNT DEDICAVER

Descripsi. Poinssot *ant. afr.* a. 1883 p. 316 n. 194.
1 videtur esse [*in*]*sstantia* (sic) *Straboni*[*s*].

---

114 Hr. Bîr el-Achmîn.

D M S	D M S	D M S
MECENATIA SECVN	MANILIVS FAVSTINIA	MANILIVS FORTVNA
DVLA CRISTIANA	NVS MANILI VICTORIS ET	TIANVS · MANILI · FAVSTI
FIDELIS HONESTA FE	FORTVNATAE · FIL · EDILICIVS	NIANI FILIVS·EDILICIVS·ET
MINA CONIVX MA	ET DVOVIRALICIVS · VIR · H	DVOVIRALICIVS VIR
*nili fau*STINIANI	PIVS VIXIT ANN	HONESTVS PIVS
uixit annis ..... MENS II	SE VIVO SIBI ET SVIS PARAVIT	VIXIT·ANNIS·XXXII·MENS·I

Descripsi. Exemplum acceptum a Bordier et Tauzia de Lespin multifariam a se correctum edidit Cagnat *bull. du comité* a. 1885 p. 12 n. 27.

VII*b*. MVNICIPIVM TEPELTENSE (*Hr. Blaiet;* eph. epigr. V p. 288).

115 ad eph. epigr. V n. 311. Recognovi. 6 seq. CIPIVM TE
pelte NSIVM

---

116 ad eph. epigr. V n. 310. Recognovi.

*sabiniae tra*NQVIL
LINAE AVG CO*n*IVGI · DIV
IMP CAESAR ANTONI
GORDIANI · P · F · AVG ·
5 CIVITAS · TEPELTENS ·
DEVOTA · NVMINI
MAIESTATIQVE EO
RVM · D · D · P · P ·

---

117 in lapide alto m. 0,20, lato 0,50, litt. 0,05; rep. Hr. Blaiet.

FORTVNAE

Descripsi. Poinssot *ant. afric.* a. 1883 p. 318 n. 109.

---

118 in fragmentis duobus altis m. 0,40; rep. Hr. Blaiet.

a *b*
seu|ERI PII PER|TINACIS AV|*g*
hederae folia sculpta

Descripsi. *b* edidit Poinssot *ant. afr.* a. 1883 p. 318 n. 200.

---

119 in basi rep. Hr. Blaiet.

C IVLIO VERO MAXI
mo NOBILISSIMO
*c*AES FIL D N
IMP CAES C IVLI VERI
*maxi*MINI P*ii fe*
licis aug. cet.

Descripsi.

120 in lapide alto m. 1,10, lato 0,35, litt. 0,05; rep. Hr. Blaiet.

.... *i*|O MASCANIS · F · ADIV
tori flam. PERP · AEDIL DECVRIO
ni in col. ma|XVLIT · CIVI OPTIMO QVI
.... |DE MAXIMA SOLLICI
tudine .... *rei p*|VBL·NEGO
tia gessit .... *pu*|BLICIS AB
imperatore? .... PRAEPO
situs .... VIQVE
.... *t*|EMPLA · PECV
nia sua restituit ...... *per?*|ICLVM CON
.... IAVIT
.... AS
.... *m*|VSEI
.... *temp*|LO DEDI
cauit .... *adsi*|DVO EDIDIT
*statuam quam splendidissim*VS|ORDO PPP
.... *honore contentu*|S DE SVO P
d D

Descripsi. Poinssot *ant. afr.* a. 1883 p. 318 n. 201.

.... *io Mascanis f(ilio) Adiu*|[*tori flam(ini)*] *perp(etuo) aedil(i) decurio*|[*ni in col(onia) Ma*]*xulit(ana) civi optimo, qui* | .... [*perin?*]*de maxima sollici*|[*tudine* ..... *rei p*]*ubl(icae) nego*|[*tia gessit aliisq. reb(us) pu*]*blicis ab* | [*imperatore?* ....] *praepo*|[*situs* .....] *quique* | .... [*t*]*empla pecu*|[*nia sua restituit et* .... *per?*]*iclum con*|....... *iavit* | [*et* ....] *as* | ...... *m*]*usei* | ..... [*temp*]*lo dedi*|[*cavit et ludos scaenicos* (?) *ad*]*siduo edidit,* | *statuam quam splendidissimus ordo p(ecunia) p(ublica)* [*ponend(am)* | *decreverat, honore contentu*]*s de suo p*[*osuit*]. [*D(ecurionum)*] *d(ecreto).*

10 seq. est, puto, [*per*]*iclum con*[*lapsionis*] vel tale quid; [*canal*]*iclum* proponit Mommsen dubitans.

VIIII. MVNICIPIVM AVRELIVM COMMODIANVM TVRCETANVM (?)
(*Hr. Bu Scha;* C. p. 103).

Ad eph. epigr. V p. 289 seq. Tituli n. 313—315 reperti sunt Hr. Bu Scha.

X. THVBVRBO MAIVS (*Hr. Kasbat;* C. p. 106. 927).

121 ad C. n. 840. Recognovi. 4 in. MERCATOR · ARBAI · PEREGRINI · F ·

122 ad C. n. 850. Recognovi exceptis ultimis utriusque versus litteris, quae latebant.

*pertin*ACIS AVG PART · ARA *BIC*
\III/TE COEPTVM·OMNI *CVLTV*

Est Septimi Severi.

---

123 ad C. n. 851. Recognovi. 2 fortasse [*insta*]*ntia Iuc*[*undi* . . . .].

---

124 ad C. n. 853. Recognovi. Lapis qui fugit Wilmannsium scilicet terra obrutus adhuc eodem loco exstat, quo eum vidit Tissot. At interim pars superior fracta est vi adhibita, ut de versibus 1—8 non supersit nisi tantum:

a

· F · ANN /O
P I R

et

b

—I H I S P M*isso honesta*
MISSIONE A D*iuo ha*
DRIANO · PRAE*f iuri*
DIC · FLAM · P · QVI O*b ho*
NOREM FLAM HS X · M N
REI · P · INTVLIT · ET · AMPLI

Vides igitur in Tissotii exemplo versum unum intercidisse.

9 inter LVDORVM et SCAE spatium est trium litterarum ob vitium lapidis. — 11 DEDIT· — 13 TITVLO· litteris optime servatis. — 14 S·P·POSVIT. Eiusdem tituli exemplum acceptum a Cliquet Gallorum medico, qui vidit titulum eo tempore paullo melius servatum, edidit Cagnat *rapport* II p. 4 n. 4. Ibi 14 sic editur: S · P POSVIT *d* (pro P tradita ab auctore) D. Sed litteras P D vel D D ego lapidem opera dedita examinans non repperi. — Fragmentum *a* edidit etiam Poinssot *ant. afric.* a. 1883 p. 321 n. 211.

---

125 in fragmentis epistyliorum calc. septem altis m. 0,40; rep. Hr. Kasbât in ruderibus templi (?).

a *b* *c* *d* *e* *f* *g*

*p*RO SALVT E IMP *ca es m aureli ant*ONINI *pii felicis aug.* .... *et iuliae augustae* MATRIS AVG [⁎] E*t castrorum*
COL ONI A IVLI*a au relia commoda thu*BVRB *o maius* ////// .... ////////// *aedem* MERCVRI FECIT

Descripsi. *b e d f g* separata edidit Poinssot *ant. afr.* a. 1883 p. 320 n. 206. 205. 203. 204.

Videtur fuisse Caracallae et Getae eorumque matris; nam folium post AVG in litura repositum est; olim igitur erat AVGG.

XI. MVNICIPIVM GIVFITANVM (*Hr. Bîr Mscherga;* C. p. 108. 927; eph. epigr. V p. 290).

126 ad eph. epigr. V n. 317. Contuli ectypum acceptum a Cagnato, unde refero unum: 4 in. C · IMBRIVS. Ceterum *Rufinum Coini, Primum Idil(is)* cet. non debui dicere servos esse, sed indigenas ingenuos, quippe quorum nomina haud raro eam formam prae se ferant proprie servilem.

---

127 ad eph. epigr. V n. 320. Debui sequi exemplum Cagnati Poinssotiano perfectius editum *rapport* II p. 9 n. 12 hoc:

PLVTONI AVG
SACRVM
Q RVTILIVS COMMVNS
PROCVLIANI · F · PROCVLIA
NVS · FL · P · ET Q · FILONIVS · MAX · F
VICTOR AEDILES SVA LIBERAL*i*
TATE FECERVNT ET OB
DL*dic*ATIONE*m* *gy*M
NASIVM *p*O*p*V*lo* DE
DERVNT LDDD

---

128 in basi alta m. 1,65, lata 0,65, litt. 0,12—0,08; rep. Bîr Mscherga.

in cornice superiore

PROBANTI LAODICI ·

infra

PACI · AVG · SACRVM
L · PVBLICIVS · OPTATI · VEI · FIL
PAP · OPTATVS · ET
P · GODDAEVS VICTORIS FIL PAP
RVFINVS · QQ · AEDILES INLATA R P S H
SVA LIBERALITATE FECERVNT ET · OB DE
DICATIONEM EPVLVM ORDINI DE
DERVNT LDDD

Cagnat *rapport* II p. 8 n. 11.

3 est *L. Publicius Optati ve*[*t*(*erani*)] *fil.* — 6 (*quaestoricii*) — melius (*quaestores*) — *aediles inlata r*(*ei*) *p*(*ublicae*) *s*(*umma*) *h*(*onoraria*) Cagnat recte conlatis C. n. 859 et 862.

XVII. VILLA MAGNA (*Zaghuân;* C. p. 113. 928; eph. epigr. V p. 295).

129 ad eph. epigr. V p. 295. n. 332 errore irrepsit in caput XVII*a*; continuo adiungendus est ad n. 331.

---

130 ad eph. epigr. V n. 330. Recognovi.

2 ANNIOLENV*s* CRESCENTI| — 3 fin. MISTLI| — 4 in. *a*D — 5 fin. SVAE EGR| — Sunt igitur v. 4 seq. ita supplendi: *ad ornandam patriam* [*modum*] | *paupertatis suae egr*[*essi in*] cet. — 6 fin. non est T, sed I, quae potest esse prima hasta litterae H. Coniecerim *honor*(*is*) *aedem.* — 8 seqq. ICATIONEM PVGI|
/ / / / / / / / / / / / / /|
C R O M|
10 est, puto, [*de*]*c*[*u*]*r*[*i*]*o*[*nu*]*m* [*decreto*]. Litterae, quae desiderantur, videntur pictae, non incisae fuisse.

XVIII. MVNICIPIVM AVR. AVG. SEGERMES (*Hr. Harat;* C. p. 114).

Ubi hodie sunt rudera dicta Hr. Harat cum Wilmannsius ex coniectura collocasset Bibas tabulae Peutingeranae, ibi iamiam compertum est inventis accuratiusve lectis titulis n. 133 et 134 fuisse *municipium Aurelium Augustum Segermes.* Videtur ergo quae ibi florebat res publica M. Aurelio imperante civitate Romana ornata esse.

131 ad C. n. 906. Reinach et Babelon *bull. du comité* a. 1886 p. 72 edunt 2 in. MIANI probabiliter, ut Capitolium huius oppidi fuerit dedicatum numinibus, quae appellabantur v. 1, *pro salute* Diocletiani et Maximiani Augustorum. Ipse ita excepi: MIAI L addens quintam litteram *i* esse posse.

---

132 ad C. n. 908. Novo fragmento adinvento 4 seq. Reinach et Babelon *bull. du comité* a. 1886 p. 71 ediderunt sic: VINCIAE ❧ TING
I V N I

---

133 ad C. n. 910. Reinach et Babelon *bull. du comité* a. 1886 p. 71 ediderunt sic titulum a me frustra quaesitum:

duo versus evanidi
E
SEGERM*es*
5 DOLORE
I V R M
sex versus evanidi
13 *patr*ONO
*pe*CVNIA SVA P

134 Hr. Harat.

/ / / / / / / / / / /
/ / / / / / / / AVG
*pon*T MA*x* TR*i*B
P*ote*ST II COS P P
PROCONS MVNI
CIPIVM · AVR · AVG
SEGERMES DE
VOTVM NVMI
NI MAIESTATI
QVE EIVS
D D P P

Descripsi. Acceptam a Bordier et Tauzia de Lespin edid. Cagnat *bull. du comité* a. 1885 p. 163 n. 31.

---

135 in fragmento basis diffractae ad puteum aedificandum Hr. Harat; alterum fragmentum indigena quidam mihi dicebatur deduxisse Bu Fesch.

imp. caes. l. sept | I M I O S E | *uero pio*
pertin. aug. ara | B · ADIAB · PART | *max. trib.*
pot. v cos. ii imp. | X · PATR' · | *patriae procos.* a. 197|8

Descripsi.

---

136 Hr. Harat.

I / D I O
MP INVICTO
/ I / / / I V / /
versus duo erasi
6 A C / / / / / / /
D D *p. p.*

Descripsi.

1 videtur esse [*C*]*la*[*u*]*dio*.

---

137 in fragmentis duobus altis m. 0,56, latis 0,62; rep. Hr. Harat.

plus minus decem versus interierunt

S V A M E
/ I S Q C I | *VIBVS SVIS IN M* /
I I A M I R L S I I E R V N
GAR · FORTVNATA · FL · P · EIVS · D
MVNIC · IN · SOLACIVM · AMISSI · KARS
SIMI · MART · HANC · STATVAM · PE
CVNIA SVA POSVIT · L · D · D · D ·

Descripsi. Paullo pleniorem viderunt et edid. Reinach et Babelon *bull. du comité* a. 1886 p. 72.

2 in. ///VSQ· Reinach et Babel.; deinde est fortasse *in m*[*e*|*mor*]*iam pr*(*a*)*estiterunt*. — 7 POSVT Rein. et Bab.

XVIII *a*. *Hr. Sidi Khalifa.*

138 ad eph. epigr. V n. 335. 3 hoc supplementum mecum per litteras communicavit O. Hirschfeld: *proc. totius* [*reg. Theve*]*st. A*[*drum.*], (cf. *ant. afr.* a. 1885 p. 135). [Sed offendit *Adrumetum* sine aspiratione. Th. M.]

XX. BOTRIA (*Hr. Badrîa;* C. p. 116; eph. epigr. V p. 297).

Cum societas agricolarum Gallorum aedificia hoc loco exstruere inceperit, maxima pars lapidum scriptorum, qui huc usque effossi erant, perierunt diffracti et in opere positi.

139 ad eph. epigr. V n. 336. Recognovi fragmenta *a b c e i l m* et fragmentum novum litteris maximam partem evanidis. Reliqua frustra quaesivi. *a* ante ADMINISTRANTE videtur esse ramus quernus. — *i* |OEPTVM| pertinet igitur, puto, ad *d*. — *l* |CIDONI ~~PERFECTVM ANNI DVOVIRATVS~~| — *m* ~~ARRIO SECVNDIANO~~ — fragmentum novum: |//////ΛIPE//////|

140 in fragmento alto m. 0,20, lato 0,25, litt. 0,05, rep. Hr. Badrîa; nunc adservatur Dar el-Bey Enfida apud Mangiavacchi.

exemplum Marii Boyé:

M
III PRISTI
IMOPIRAT NO
IASTANTIA IACTATIS II
MNTIA QVADRIENNI
OS POM PIITAMVI

exemplum Reinachi et Babeloni:

\IlΛ
VM OPERASII
ACISTANTIA TACTATISTC
*is*TANTIA QVADRIENNI
POST COMPHIAAPAT

Marius Boyé *bull. de la société de géogr. de Toulouse* II (a. 1883) tab. II n. 9 cf. p. 608; ad eiusdem exemplum Cagnat *bull. du comité* a. 1886 p. 240 (= Boyé²); minus plenam viderunt et ediderunt Reinach et Babelon *bull. du comité* a. 1886 p. 70; ad Reinachii exemplum edid. etiam Cagnat *ibid.* p. 240 (= Rein.²).

2 [*in*] *pristi*[*num statum* . . .]. — 3 fin. S omis. Rein.² — 4 \CISTANTIA IACIATISII Boyé²; infine IACTATISI\ Rein.²; videtur esse *iactatis* scil. *fundamentis* cf. supra n. 93. — 5 in. ANTIA Boyé². — 6 POSPOMPIITAAPAIA Rein.².

XXI*a*. THACA (*Hr. Zactûn;* eph. epigr. V p. 297).

141 ad eph. epigr. V n. 338. Recognovi aegre sole occaecatus.

1 ICI*s* MA*xi*M TR P XV IM*p ii* CoS III P P DIvI — deinde ARABICI — 2 ABNEPOT · DIVI — 3 AEDEM VI/////IS lacunae spatium non amplius quattuor litteras capit, videtur igitur *Vi*[*rtut*]*is* Mommsenus recte coniecisse.

---

142 (= eph. epigr. V n. 339). Ego sic descripsi.

SAΓCVLO BEATISSIMO D N|. . . . .
SEMPER · AVG MVNICIPES|*thacenses* . . . .
VETVSTATE CONLAPSAS AD M|*eliorem statum reduxerunt cura-*
NTE ET DEDICANIΓ I A/ITIO//|

4 num in hiatu post *dedicante* litterae aliquot interiissent, in re praesenti mihi parum liquebat. Nomen nescio an sit *A*[*v*]*itio*.

XXXIII*a*. *Hr. Djemelihîa.*

Haec rudera ad viam sita sunt, quae ab Hammamet ducit Sidi-Djedîdi, 3 chiliom. fere ab ea parte ruderum Sûk el-Abiod, quae sunt ad viam Hammamet — Bîr el-Buita.

143 in arula rep. Hr. Djemelihîa.

C · BVLLATI
VS · FELIX
ET · OCTAVI
VS · PRIMVS
AED · EX · MV*l*
D · D

Acceptam a Bordier edid. Cagnat *bull. du comité* a. 1885 p. 153.

5 fin. MVI traditur; *mu*[*l*(*tis*)] correxit Cagnat conferens C. n. 972.

XXXV. COLONIA IVLIA CVRVBIS (*Kurba;* C. p. 127. 928).

144 Kurba.

IMP · CAES*ari d*IV*i*
HADRIA*ni fil.* D*iui*
*tra*IANI PARTH*ici*
NEP DIVI NERVAE P*ro*
NEP T AELIO HADR*iano*
ANTONINO AVG PIO
PONT MAX TRIB POT
XVIII IMP II COS IIII P *p* a. 155
COL IVLIA CVRVBI
D D P P

Acceptam a Barry ductore Gallo edidit de la Blanchère *bull. du comité* a. 1886 p. 219.

9 fin. erat, puto, *Curubi*[*s*] cf. C. n. 980.

145 Kurba.

S · II VIRI
.... S · ANNIS · MVNE
RA · FEC · *ob* *s*IMPLICEM
VITAM · *amo*REMQVE
LARGVM ERGA · CIVES ET
PATRIAM AD REMVNE
RANDAM GRATIAM EDI
TORVM MVNERVM PAT*ris*
EIVS ET FRATRIS CVRVBI
TANVS ORDO EXPOSTVLAN
TE POPVLO HONOREM ST*a*
TVAE DECR*euit*

Acceptam a Barry edid. de la Blanchère *bull. du comité* a. 1886 p. 219.

Initio erat fere sic: . . . [*cuius pater et frater*] (nomina) . . *s II viri* — *fec*(*erunt*). [Mihi est [*quod in vicem* . . . . *patris II viri et* . . . *fratri*]*s II viri* [*duobu*]*s annis munera fec*(*it*); nam postea laudatur propter edita munera. Th. M.]

XL. COLONIA IVLIA KARPIS (*el-Merîssa;* C. p. 130. 928).

146 (= C. n. 995). Nunc est Slîmân. Ad exemplum et ectypum acceptum a Barry ductore Gallo repetivit de la Blanchère *bull. du comité* a. 1886 p. 218. Nomen proconsulis postquam ex coniectura recte restituit Tissot cf. ad eph. epigr. V n. 643, v. 6 IVLIANVS in lapide esse ad exemplum acceptum a Mayero ductore Gallo iam confirmavit Reinach, vid. Tissot *fastes de la prov. d'Afrique* a. 1885 p. 258.

VIRTVTE INCLYTO
PIETATE PACIFICO
D N GRATIANO FELI
*c*I SEMPER · AVGVSTO
*s*EXTIVS · RVSTICVS ·
IVLIANVS · V · C · PROCON
*s*VL P · A NVMINI EIVS
DICATISSIMVS · SAC
*r*AE MAIESTATI CONS
TITVIT

Initium tituli deficere adserit editor, qua opinione videtur deceptus esse. — 6 seq. est, puto, *procon*[*s*]*ule p*(*rovinciae*) *A*(*fricae*).

XLI. *Hammâm Lîf* (C. p. 131. 928; eph. epigr. V p. 537).

147 ad eph. epigr. V n. 1222. *a* primum pessime edita est in actis diurnis q. d. *Journal officiel Tunisien* d. 1 Mart. a. 1883, deinde emendate a Delattrio una cum *b ibid.* d. 8 Mart., *c* ab eodem *ibid.* d. 29 Mart. a. 1883, *b* adiecta uberiore ruderum totorum descriptione in actis *Le Monde* d. 11 Mai. a. 1883. Eiusdem Delattrii humanitati ipse debeo titulorum trium delineationem diligentissimam. Denique opus musivum aulae principalis coloribus pictum editum est *rev. arch.* a. 1884 tab. VII et VIII, tituli *a* et *c* separatim tab. IX et X. Unde refero supra titulum pisces cerni in aqua et aves aquaticas, et caput bovis, ut videtur, cuius corpus periit, et flores, et orbem rotae similem, qui videtur significare solem e mari orientem. Infra est saliens ex amphora scaturriens inter duas palmas, et a salientis parte utraque pavo et avis minor, praeterea flores. Titulos nunc repeto emendatos ex subsidiis supra dictis.

a

in aula principali

SANCTA SINAGoGA NARONPRO SA
LVTEM SVAM ANCILLA TVA IVLIA
NA ₽ DE SVO PROPIVM TESELAVIT

0,57

1,93 m.

b

in porticu intima

ASTERIVS FILIVS RVS
TICI ARCOSINAGOGI
MRGARITA RIDDEI PAR
TEM PORTICI TESSELAVIT

0,61

1,28 m.

c

in conclavi altero

I S T R V	I S T R V
M E N T A	M E N T A
S E R V I	s e ᴰ u I
T V I N A	T V I A M
RITANVS	R O N I

0,70

0,76 m.

a signa quae sunt a lateribus candelabri sinistri Clermont-Ganneau et Renan coniecerunt esse etrog et lulab Iudaeorum. — 3 ₽ quid aliud possit significare ac *puella*, egomet non video. Nam pro *pars*, de quo fortasse quis cogitet, cum id compendium omnino non ita usitatum sit, tum certe hoc

loco difficile esset intellectu. Requireres etiam post *p(artem)* genetivum veluti in titulo *b* est *partem portici,* cum praesertim prope omnia synagogae conclavia opere tessellato exornata sint. Contra pro *puella* et notum est compendium illud ex formula C · P · et nomini feminino adiunctum facile intellegitur. Denique egomet verba *sancta(m) sinagoga(m) Naron(itanam?)* v. 1 existimo obiectum esse verbi *tesselavit.* — Titulum *b* in ipsa porticu ultima inventum esse ostendit imago fundamentorum synagogae *revue archéol.* l. l. p. 274. — *c* lat. sin. 3 seq. *Naritanus* fortasse errore tessellarii pro *Nar*[*on*]*itanus,* ut sit servus rei publicae. — lat. dext. 3 SERVI praeter Delattrium reliqui. — Quae hic nominantur instrumenta E. Renan vult esse libros sacros.

XLII. CARTHAGO ET VICINIA (C. p. 133. 929. 979. 980. 981; eph. epigr. V p. 299. 538).

148 (= eph. epigr. V n. 1225) Descripsi titulum litteris rudibus scriptum St. Louis in museo. Ipse Delattre exemplum prius emendavit *bull. épigr. de la Gaule* IV p. 208 n. 277.

MERC~~VRIO~~
AVG
SACRVM
AFRANIA
IANVARIA
VOT SOL

4 ATRANIA Del.[2], fortasse errore typothetae.

149 (= C. n. 10526/27). Recognovi St. Louis in museo. Edidit etiam Delattre *bull. épigr. de la Gaule* IV p. 208 n. 278, qui repertum esse dicit in regione fori.

ti. caesari DIVI · AVG · F · *augusto*
CN · F · ARN
V E N T I

1 fin. AVG · F · A, 3 VENTI Delattre. Etiam mihi visum est [*Ad*]*venti.*

150 ad C. n. 10538. Recognovi hoc fragmentum tabulae marm. altum m. 0,55, latum 0,67, litt. 0,17—0,095 rep. St. Louis in abside media palatii q. d. proconsularis a Beulé effossi. Repetiverunt etiam Cagnat *rapp.* I p. 140 n. 225 et Delattre *bull. épigr. de la Gaule* V p. 89 n. 302.

I · AV
HS · CCC
TIA · EDID

Pertinet ad opus quoddam aut deo dedicatum (e. g. [*Hercul*]*i Au*[*g.*]) aut imperatori cuidam. — 2 fin. CCCC Del. — 3 erat fere [*ob cuius dedicationem ludos . . . omni magnificen*]*tia edid*[*it*].

151 (= eph. epigr. V n. 1226). Descripsi St. Louis in museo. Item misit exemplum edito plenius et emendatius Delattre addens titulum repertum esse ab Arabibus quibusdam lapides quaerentibus inter pagum Malga et stationem viae ferreae cognominem. Idem repetivit *bull. épigr. de la Gaule* vol. VI p. 189 (cf. *bull. du comité* a. 1886 p. 12).

~~FELICI INVICTO AVG PONT MAX~~
PERS · MAX · GERM · MAX · TRIB ·
POTEST · II · COS II · P · P · PROCOS ·
C · VALERIVS GALLIANVS HONO
RATIANVS · V · C · CVR · REIPVBL ·
KARTHAGINIS · NVMINI
MAIESTATIQ · EIVS · DICA
TISSIMVS

Quae de Persici nomine Diocletiano, ut opinatur, ob res ante imperium gestas hic attributo exposuit Desjardins *comptes-rendus de l'acad.* a. 1884 p. 229, probata Reinachio et Babelonio *bull. du comité* a. 1886 p. 13, mihi non probantur.

---

152 (= C. n. 1029) Recognovi a. 1882.

PROSPEX
*te*MPORIBVS
*prou*INCIAM
ADVECTA

1 *prospex*[*it*].

---

153 ad C. n. 10530 cf. eph. epigr. V n. 452. Duo fragmenta nova litt. m. 0,028 reperta in regione fori addidit Delattre *bull. épigr. de la Gaule* a. 1886 p. 141 n. 380 haec:

a

V
VFER
THISIPIT

b

margo
S LXIIII
S XV

a 3 sextam litteram posse esse etiam B vel R addit auctor. Idem contendit contra me in fragmento prius invento v. 3 litteram primam non esse C, sed N. — Videtur hoc titulo contineri recensus rerum publicarum, quae fortasse contulerint ad opus quoddam Carthagine dedicandum.

---

154 ad eph. epigr. V n. 346. Recognovi St. Louis in museo.

155 ad eph. epigr. V n. 454. Me diligentissime, ut praedicaveram, illum quidem descripsisse, verum tamen non satis bene legisse hanc tabellam probavit Franciscus Buecheler mus. Rhen. vol. 41 (a. 1886) p. 160, unde refero haec: 27 seqq. *excito* [*te*], *demon, qui* (*h*)*ic conversans, trado tibi* (*h*)*os equos* cet. Equi igitur cursores hic devoventur, nimirum ab agitatore factionis adversae. De quibus „agitatorum maleficiis“ conferas Gothofredum ad cod. Theod. IX, 16, 11. — In media autem tabella circi imaginem esse cum carceribus et panno idem Buechelerus felicissime demonstravit.

---

156 (= C. n. 1254) Repetivit Leemanns *anim.* p. 46; item ligno incisam *asiat. Mon.* a. 1842 p. 76. Mihi misit Bormann a se recognitam in hunc modum:

SAL · ITTHV
LILIECIS FILIA
PIA VIX · AN XXV
H Є S

---

157 rep. Carthagine inter Byrsam et portus antiquos; nunc St. Louis in museo.

ἀπ|ΟΛΛΩΝC_/ΑΡΕΙΦΙΟ∠|

Descripsi. Delattre *bull. épigr. de la Gaule* IV p. 208 n. 276.

---

158 in basi, statunculae, ut videtur, litt. m. 0,012; rep. Carthagine in colle q. d. Iunonis DELATTRE. Ego vidi St. Louis muro infixam.

IO__/ER
CL · MVC
COI D · D

Descripsi. Delattre *bull. épigr. de la Gaule* IV p. 320 n. 298.

1 IO_/CER 3 COL (mihi potius videbatur COT) D · D Delattre, qui fortasse titulum vidit paullo pleniorem. Idem eum dedit tamquam integrum (excepto hiatu v. 1), cum mihi visus sit posse fractus esse supra et a sinistra. Dummodo igitur erroribus prorsus vacet Delattrii exemplum, ita fere restitueris et legeris titulum: *I*(*ovi*) *o*(*ptimo*) [*m*(*aximo*)] *Cer*(*neno*). *Cl*(*audius*) *Muc*(*atra*) *col*(*oniae*) *d*(*ono*) *d*(*at*), ut deo patrio Mucatra hanc statunculam voverit cf. C. III p. 926 seq. At 1 ante ER num vere fuerit C dubito.

159 rep. Carthagine in regione Dermesch.

M A S

Delattre *bull. épigr. de la Gaule* IV p. 110 n. 274.

Legit *M(ercurio) A(ugusto) s(acrum)* et terminum fuisse territorii Deo sacri putat Delattre.

---

160 rep. Tunete; nunc Massiliae in museo.

S A S
C ABVRRIVS
FIILIX ABVR
RIANVS VO
TVM LIBIIS
A S

C. Jullian *bull. épigr. de la Gaule* IV p. 267.

1 *S(arapidi) A(ugusto) s(acrum).*

---

161 in pectore statuae ex marmore nigro mutilatae deum canis capite praeditum exhibentis; rep. eodem loco quem olim effodit Pricot de Sainte-Marie; nunc possidetur a Marchand.

SARAPIDI · AVG
AVRELIVS · PASINICVS
CVM SVIS D · D · D · D ·

Delattre *bull. épigr. de la Gaule* IV p. 109 n. 268.

cf. C. n. 1002.

---

162 rep. Carthagine; nunc est apud Marchand in vico Ariana prope Tunetem.

///ΥΠΕΡ ΦΛΑΟΥΙΑΣ
ΘΥΓΑΤΡΟΣ ΑΥΤΩ/Ι
/ΥΣ////ΑΣΧΑΡΙΝ
ΣΙ//¯ΛΟΩ ΑΝΕΘΗ
ΚΕν

ΔΙΙ ΗΛΙΩ ΜΕΓΑΛΩ
ΠΑΝΘΕΩ ΣΑΡΑΠΙΔΙ

Exscripsi ex ectypo sumpto a Iosepho Letaille, quod debeo Villefossii humanitati.

Erat fere [*ὁ δεῖνα ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ ὑπὲρ ..... γυναικὸς καὶ*] *ὑπὲρ Φλαουίας θυγατρὸς αὐτῶ[ν] [ε]ὐσ[εβεί]ας χάριν ἐ[π' ἀγ]αθῷ ἀνέθηκε[ν].* — 6 seq. cf. C. n. 1005.

163 in tabulae marm. fragmento rep. Carthagine in fundo q. d. Hadjrat el-Menguba prope collem Iunonis; nunc St. Louis in museo.

A D E C
u E N E R E
S A C R I L E G
I V M N

Contuli. Delattre *bull. épigr. de la Gaule* IV p. 321 n. 299.
1 fortasse *a dec*[*urionibus*]. — 4 [*co*]*lumn* . . .

---

164 in fragmentis duobus, quae ex coniectura coniunxi; rep. *a* Carthagine, *b* ibidem inter stationem viae ferreae quae dicitur *de Carthage* et portus antiquos; nunc utrumque est St. Louis in museo.

a

IIV . . . VN
SIGNIS · DVOBVS S
IDEMQVE P

b

S A V R E V S I
VICTORIAS · AR *genteas*
ET · BASEM · EIV*s*

Descripsi. Edid. Delattre *a bull. épigr. de la Gaule* II (a. 1882) p. 175, *b ibidem* a. 1885 p. 134 n. 322.

---

165 in basi statuae fractae, quae rep. est et adservatur una cum titulo supra edito n. 161.

pes
TI · CLAVDIVS · HELIS · CVM

De Villefosse *bull. des antiq. de Fr.* vol. 42 (a. 1881) p. 265. Delattre *bull. épigr. de la Gaule* IV p. 109 n. 269.
Statua fuit fortasse Sarapidis.

---

166 effossa Carthagine in colle Byrsae una cum compluribus titulis Punicis; nunc St. Louis in museo.

D A T I V A
V · S · *l a* CV
M · S V I S
/ / / N I P

Delattre *bull. épigr. de la Gaule* V p. 92 n. 307.

167 rep. Carthagine; nunc possidetur a Vernazio.

P MINVCIVS
FELIX SACER
DOS SATVRNI
QVI · ET · ROGA
TVS V · S · L · A

Delattre *bull. épigr. de la Gaule* a. 1885 p. 134 n. 324; Cagnat *bull. du comité* a. 1886 p. 215.

1 in. P omis. Delattre.

---

168 effossa Carthagine in colle Byrsae litt. m. 0,065; nunc est St. Louis in museo.

diu]I · NER · N[*ep.*
traia[NO · HA *driano*

Descripsi. Delattre *bull. épigr. de la Gaule* V p. 91 n. 305.

---

169 in ruderibus, quae numero 67 significata sunt in imagine Carthaginis Falbiana, titulus repertus est a Vernazio, quo docemur hic thermas fuisse exstructas vel certe restitutas ex permissu imperatoris Antonini Pii (*T. Aelii Hadriani Germanici Dacici* sic! — *Germanici Dacici* cognomina spectant, puto, ad Traianum). Delattre *bull. épigr. de la Gaule* vol. VI p. 85 et de la Blanchère *bull. du comité* a. 1886 p. 215; praeterea *ant. afr.* a. 1885 p. 136.

---

170 in fragmentis duobus tabulae marm. repertis uno in regione Dermesch, altero in vico Malga (ab altera parte est titulus, qui postea edetur).

a

VI NEI
P O N T

b

B · IT

Descripsi *a*. Utrumque edid. Delattre *bull. épigr. de la Gaule* vol. VI p. 87 n. 361.

a [*di*]*vi Ner*[*vae*] . . *pont.* [*max.*].

---

171 in tabulae marm. cr. m. 0,04 fragmentis quattuor litt. 0,065; rep. Carthagine in novae ecclesiae fundamentis effodiendis.

a

A I

b

F · DIVI

c *d*

CVS · AE *dis?*
or N A V I T

Delattre *bull. épigr. de la Gaule* V p. 306 cf. *ibid.* p. 133 n. 317.

a fortasse [*Tr*]*ai*[*ani*]. — *c* 1 [*porti*]*cus ae*[*dis*] Delattre cogitans de aede Concordiae commemorata infra in n. 188 eodem fere loco invento.

172 in tabula marm. alta m. 0,51, lata 0,30, litt. 0,08; rep. Carthagine in territorio q. d. Damus el-Karita (in eadem tabula est titulus, qui posthac edetur).

MPP · DIC
INTACT
//////

Delattre *bull. épigr. de la Gaule* vol. VI p. 191 n. 397.

1 si ultima littera potest esse O, cogitaverim de eo quod est . . [*i*]*mpp. Dio*[*cletian* . . *et*] . . .

---

173 Carthagine.

vacat
pert|INACIS|

Descripsi. — Delattre *bull. épigr. de la Gaule* a. 1885 p. 134 n. 320.

---

174 St. Louis in museo.

SARM
MAX

Descripsi.
Sarm(*aticus*) . . . . . *max*(*imus*).

---

175 in fragmento tabulae marm. litt. m. 0,06; rep. Carthagine in regione q. d. Damus el-Karita.

PARTHICI
POTES

Delattre *bull. épigr. de la Gaule* vol. VI p. 191 n. 396.

---

176 in fragmento litt. m. 0,13; rep. Carthagine in colle Byrsa. Nunc adservatur St. Louis in museo.

LEIX DLI
S AC · TRIVIA

Descripsi. — Cagnat *rapp.* I p. 132 n. 187; Delattre *bull. épigr. de la Gaule* a. 1885 p. 131 n. 310.

2 legas *victoris ac triumfatoris,* aut *victores* (vel *nobiles* cf. C. n. 7014) *ac triumfatores.* Pertinet titulus ad saeculum quartum.

177 in fragmento tabulae marm. crassae m. 0,04, litt. 0,02; rep. prope vicum Malga.

GALBAE
PIRI · CARBONIS
ꜱNI · BESTIA*e*

Delattre *bull. épigr. de la Gaule* vol. VI p. 189 n. 392.

Quo spectaverit monumentum, cuius hoc fragmentum pars fuit, cum nesciamus, etiam homines quinam hic nominentur parum constat. At ultimo loco quem habemus vix alius esse potest ac L. Calpurnius Bestia cos. a. 643, qui turpissimam illam cum Iugurtha pacem iniit. Papirius autem Carbo egomet dubito utrum credendus sit Gaius cum C. Graccho et M. Flacco III vir agris dandis adsignandis an id quod mihi minus placet Gnaeus a. 641 a Cimbris devictus apud Noreiam. Nec magis Sulpicius Galba constat sitne Publius a. 543 ab Hannibale superatus an Servius a Lusitanis victus a. 604 vel etiam consul a. 646. Videntur autem Carthaginienses aetate imperatoria titulis demandasse eorum virorum memoriam, qui partes quocunque modo insignes egissent in urbis suae vel Africae Romanae rebus cf. n. 178. [Quinam intellegantur tres viri, ignoro; sed collegium quoddam significari, puta legatorum trium vel missorum ad agros dividendos, probabile est. Quam ob rem si Bestia est, ut videtur esse, consul a. 643, aequales eius duo alii fuerint necesse est. Th. M.]

---

178 in tabulae marm. fragmento litt. m. 0,03; rep. Carthagine in regione Damus el-Karita.

*t*RANSPADANIS CONFLIXIT
M*ilib*VS · HOSTIVM · CAESIS
CEPIT · ET · CAS*tra*

Delattre *miss. cath.* a. 1886 p. 149, iterum idem *bull. épigr. de la Gaule* vol. VI p. 191 n. 395, tertium *bull. du comité* a. 1886 p. 234.

Optime conveniunt, ut me monet Philippius collega, quae hic commemorantur cum eis, quae de M. Marcello iuniore Livius narrat XXXIII, 36, 9 seqq. At requirimus hominem, qui in ipsorum Carthaginiensium memoria locum conspicuum teneat.

---

179 in fragmento rep. Carthagine in ruderibus magnarum scalarum, quae sunt pone Bordj el-Djedîd.

ISIDIO
*pro*COS ·
VB · LEG //
ISIANI

Delattre *bull. épigr. de la Gaule* vol. VI p. 86 n. 359.

3 seq. cogito de eo quod est [*t*]*ub*(*icen*) *leg*(*ionis*) [*III Aug*. (*centuria*)] . . . . *isiani.*

180 St. Louis.

L · DES · F
? · VIC · V

Descripsi.

Legerim sic dubitans: [*consu*]*l* . . *des*(*ignat* . .) *f*. . . . *vic*(*ari* . .) *u*[*rbis Romae*], nam *consul* . . sic perscriptum in aevi inferioris titulo vix offendit.

---

181 in basi rep. Carthagine in colle Byrsa in novae basilicae fundamentis.

RANIAE FLAVIAE IVLI
ANAE · OPTATAE · C · F ·
MATRI FLAVIORVM
FLAVIANI C · P · ET OPTA
TAE C · F · ET · FLAVIANIL
LAE · C q C OI / MAKDE
S F

Contuli ectypum. — Delattre *bull. épigr. de la Gaule* V p. 304.

6 LAE C · F · COI//MAPOL Del. — C q = *c*(*larissimae*) *p*(*uellae*). — Litterae in fine K D non utique certae sunt. Legerim: *col*(*onia*) [*al*]*ma* (cf. C. n. 928. 1277) *K*(*arthago*) *de s*(*uo*) *f*(*ecit*). Aetatem Diocletiano inferiorem indicat etiam litterarum species. — Titulorum duorum, qui tamen pertinent ad tempora antiquiora, L. Ranii Optati urbani C. VI, 1507 quique ibi citatur Nemausensis me monet Mommsen. — 7 F ligatam videri cum P tradit Del.

---

182 rep. Marsae prope stationem viae ferreae.

S A B I N V S
PATRICIVS
D V L C I S
S I M O

Delattre *bull. épigr. de la Gaule* VI p. 268 n. 426.

1 supra quaedam periisse ex coniectura indicavi. — 2 litteris minoribus postea additum esse putat auctor.

---

183 in tabulae marm. fragmento rep. Carthagine in colle Byrsa.

CLVTORIANVS · EQ R S

Delattre *bull. épigr. de la Gaule* V p. 307 n. 349.

---

184 rep. Malga prope sepulcreta familiae imperatoriae; nunc est St. Louis in museo.

· S E V E R
p RAEF · COH

Descripsi. — Delattre *bull. épigr. de la Gaule* III p. 294 n. 224.

185 in basi alta m. 0,80, lata 0,57, crassa 0,47; rep. Carthagine in regione Dermesch. Nunc est St. Louis in museo.

SEXTO · ATILIO
ROGATIANO PR · P
HEREDES EIVS ❧
CVRANTE · P · NO
NIO · FELICE · PR · P ❧
E · V · SOCERO ·
EIVS ❧

Descripsi. — Delattre *comptes-rendus de l'acad.* vol. XIII p. 96 et iterum *bull. épigr. de la Gaule* vol. VI p. 88 n. 364.

[2 et 5 PR · P est *primo pilo.* TH. M.]

---

186 in tabula marm. litt. fere saeculi quarti vel tertii exeuntis; rep. ut creditur, Carthagine. Nunc adservatur Madriti in museo archaelogico acquisita cum collectione Thomae Asensi.

OCT · OCTAV
7 PONTI · HER
MIL · B · AN · MIL
PER · OCT · DIDAM
ЄYΨY

Exscripsi ex ectypo accepto ab Aemilio Huebner.

Fuit fortasse sic: *Oct(avius) Octav[ian(us) mil.]* ...... | *(centuria) Ponti Her[metis vix. ann.* ...] | *mil(itavit) (benificiarius) an(num unum), mil(itavit) [annos ..., pos(itum?)]* | *per Oct(avium) Didam* ..... | εὐψυ[χεῖ]. Diddae nomen iam prodiit C. n. 811, item Dida C. IX, 5205; est Graecorum Δίδας. [Possis item temptare *[tribuni] mil(itum) b(enificiarius), an(nos) mil(itavit)* .. TH. M.]

---

187 rep. Carthagine. Nunc est St. Louis in museo.

D ·
TITINI
VETEP
C

Descripsi.

3 *vete[ran ..].*

---

188 in 21 fragmentis tabulae marm. litt. m. 0,06—0,035; rep. Carthagine in novae basilicae fundamentis.

....*o*CTAVIO · I....
flamini PERPETVO DIVI....
....*q*VOD · POLLICITVS · MV*nificentia*
....AEDEM · CONCORDIA*e*....
......TICIS · ET · RELIQVIS · OR*namentis*
P · P

Delattre *bull. épigr. de la Gaule* V p. 305.

189 in fragmento litt. 0,085; rep. Tunete a. 1880. Nunc adservatur St. Louis in museo.

*k*ARTHAGINI · PARRIAE · SVAE
*p*OMPEIVS · FAVSTINVS ·

Descripsi et ectypum sumpsi. — Cagnat *rapp.* I p. 140 n. 226; Delattre *bull. épigr. de la Gaule* I p. 217.

---

190 rep. Carthagine; nunc St. Louis in museo.

I E L S I T I V S
· ADLEC · PR · I · D
II VIR CV

Descripsi et ectypum sumpsi. — Delattre *bull. épigr. de la Gaule* IV p. 319 n. 291.

1 IC SITVS Delattre; sed secundum et tertium, quae dedi, elementa certe pertinent aut ad EL aut ad FL. — 2 in. fuit fere [*dec. decr. aedilicius*] *adlec*(*tus*) cf. Wilm. exempl. n. 1727. 1729 al.; deinde *pr*(*aefectus*) *i*(*ure*) *d*(*icundo*). — 3 *II vir cu*[*rator r. p.?*].

---

191 in tabula marmor. rep. Carthagine in regione Damus el-Karita inter rudera basilicae et sepulcreti christiani.

ELNMDLECTVS EANDEM
· ET LVDOS FECIT EX CONS
IN LOCVM CN CALVINII
AVI · SVI ·
ANDRI · L · ALEXANDER

Descripsi et ectypum sumpsi. — Delattre *bull. épigr. de la Gaule* vol. VI p. 190 n. 393.

1 litterae primae, quae ita sunt in lapide, cum varie accipi possint, scilicet: *elnm* aut *elnaa* aut *elataa* etc., post eas legerim [*a*]*dlectus*, reliquae fortasse corruptae sunt pro *flam*(*en*). — 2 seq. *ex cons*(*ulto*) [*dec*(*urionum*) . .], nisi est *ex cons*(*ensu*), licet ea formula ad ordinem legitime non pertineat. — 5 [*Alex*]*andri l*(*ibertus*).

---

192 rep. Carthagine in regione Dermesch; nunc est St. Louis in museo.

CV
*f*VNVS · PVB
*stat*VAM · DECREVI

Descripsi et ectypum sumpsi. — Delattre *bull. épigr. de la Gaule* IV p. 110 n. 272.

193 rep. Carthagine in sepulcreto Bîr el-Djebana.

MAIOR CANISTRA
*ria pi*X · VIX · ANN · XXXV
PRI MIGENIVS · AVG · CON
IVGI · MERENTI · FECI
H · S · E ·

Descripsi. — Delattre *bull. épigr. de la Gaule* a. 1883 p. 28 n. 135.

Canistrariam iam habuimus eph. epigr. V n. 963 (= C. n. 9321) cf. C. n. 9337 cum add.

---

194 rep. Bîr el-Djebana in officialium sepulcreto priore.

TERTIVS · CAESARIS · N ·
TABELLARIVS
PIVS · VIXIT · ANNIS · XXIIX
EVPRASIA · CONTVBERNAL ·
PIO · FECIT ·

Delattre *bull. épigr. de la Gaule* VI p. 271 n. 437.

---

195 rep. Bîr el-Djebana in officialium sepulcreto priore.

D M S
VICTOR · SVPRA
IVMENTIS · CAES
PIVS · VIX · ANN · LX
H S E

Delattre *bull. épigr. de la Gaule* VI p. 271 n. 438.

---

196 rep. Malga ibi ubi n. 184, quocum etiam adservatur.

I
*au*G · SER /
*cubi*CLARI
*pi*VS · VIX ·
MEN · II · D
H · S · *e*

Descripsi. — Delattre *bull. épigr. de la Gaule* III p. 294 n. 225.

---

197 in basi rep. Carthagine in Byrsa; nunc est St. Louis in museo.

INI
*m*AXIMI PRO
*den*DROFORI
PATRONO

Descripsi et ectypum sumpsi. — Delattre *bull. épigr. de la Gaule* a. 1885 p. 132 n. 313.

2 seq. fortasse *pro*[*cur. Aug.*].

198 rep. Carthagine in sepulcreto christiano prope pagum Malga.

FVLLONES

Delattre *miss. cathol.* 15 (a. 1883) n. 742.

---

199 in fragmento tabulae marmoreae litt. m. 0,03 — 0,01; rep. Carthagine prope portus antiquos; nunc St. Louis in museo.

RIB · NOST
ARIORVM
*da*T VINI ⊖
DAT · VINI ⊖
*d*AT · ✕
*d*AT · VINI XI ·
T ·

Delattre *bull. épigr. de la Gaule* a. 1886 p. 142 n. 381.

Pertinere videtur hoc fragmentum ad legem collegii, quales sunt Wilm. n. 319 et eph. epigr. V n. 498.

---

200 in 14 fragmentis rep. in sepulcreto basilicae christianae Damus el-Karita (in altera parte est titulus item christianus, quem posthac edam).

palma DEVSDEDIT palma
palma LECTOR palma
in P A *ce*

Misit Delattre, qui edid. *miss. cath.* 1886 p. 79, iterum *ibid.* p. 102, tertium *ibid.* p .137, quartum *bull. du comité* a. 1886 p. 233.

3 IN PACE exempl. 1 et 2.

---

201 in tabula lata m. 1,57, alta 0,58; rep. Carthagine ad pedem collis St. Ludovici in curte domus Arabicae; nunc St. Louis in museo.

INIVS PRESBYTER IN *pace dp* .....
hyac? INTVS DIACONVS IN PACE DP XIII K*al* ...
*cy*PRIANVS PRESBYTER IN PACE D*p* ....
APRONIANVS DIACONVS IN P*ace dp* ....
III A

Delattre *ant. afr.* a. 1885 p. 248.

---

202 in opere musivo rep. Carthagine in sepulcreto christiano prope pagum Malga.

IVGVRTA IN PACE

Delattre *miss. cath.* 15 (a. 1883) p. 94 n. 716.

Hic refero propter nomen illustre in titulis Africanis primum, nisi fallor, obvium.

XLV. THVBVRBO MINVS (*Teburba;* C. p. 148. 931).

203 in basi litt. m. 0,05; rep. Teburba ad portam domus privatae.

trib. mil. leg.
III CYRENAICAE · X · VIRO · STLITIBVS
IVDICANDIS
I GEMINIVS SATVRIANVS
PATRONO
POS DAT /// D

Cagnat et Reinach *bull. du comité* a. 1886 p. 99. Vidit magis integram, sed imperite descriptam edidit Pricot de Sainte-Marie *mission à Carthage* p. 120. 1 *III Cyrenaicae* et 5 litteras primam et tertiam non satis certo se legisse adnotant auctores. — 5 est fortasse *pos*[*uit*] [*loco*] (vel [*l*(*oco*)]) *dat*[*o d*(*ecurionum*)] *d*(*ecreto*).

XLVI*a*. THIBIVCA (*Hr. Zuitana* et *Hr. Kessa*).

Rudera, quibus hodie nomen est Hr. Zuitana, sita sunt 7 fere chil. a Teburba occidentem versus, c. 800 metris a Bagrada flumine. Unde qui c. 700 metra amplius progreditur, invenit rudera q. d. Hr. Kessa, 500 m. a Bagrada. Has vero utrasque esse reliquias Thibiucae oppidi antiqui apparet ex titulis, quos infra referemus. Cuius oppidi nomen iam prodierat in C. n. 10551 ex ruderibus Hr. Zuitana deducto. Praeterea id commemoratur in actis St. Felicis (ed. Ruinart p. 313), qui fuit episcopus ecclesiae Thibiucensis. Nam nomina corrupta, quae traduntur in codicibus, velut *Tibiurensis, Tubizacensis, Tubizocensis,* optime correxit Tissot *géogr. de l'Afrique rom.* II p. 288.

204 ad C. n. 10551. Basim fractam repertam esse Hr. Zuitana et inde deductam el-Batan ex schedis Tissotii referunt Reinach et Babelon *bull. du comité* a. 1886 p. 68. Iidem coniciunt in lapide fuisse *d*[*e*]*vo*[*ta*] *Thibiuca* probabiliter.

---

205 in basi alta m. 0,95, lata 0,60; rep. Hr. Kessa (in latere continente n. 206).

PRINCIPI
IVVENTVTIS
D · N
FL · VALEN
TINIANO
INVICTO · AVG
DEVOTA · THIBIVCA

Reinach et Babelon *bull. du comité* a. 1886 p. 67.
Spectare videtur ad Valentinianum iun., cf. Mommsen *röm. Staatsr.* II[2] p. 800.

206 in basi alta m. 0,95, lata 0,60, litteris longiusculis; rep. Hr. Kessa (in eiusdem lapidis latere continente n. 205).

Q · CAECILIO · Q · F · ARN · MAR
CELLO DENTILIANO · X̄ VIRO STLI
TIB · IVDIC · TRIB · MIL · LEG // CL · PIAE · FID ·
quaest. PROVINC · AFRIC · AED · CVR · CANDI
DATO · DIVI · HADRIANI · PR · CANDIDATO
EIVSDEM · LEG · PROVINC · CRETAE · CY
RENAR · LEG · PROVINC · HISPAN · PROCOS
PROVINC · CRETAE · CYRENAR · LEG · LEG ·
X̄I̅I̅ · FVLMINATAE · LEG · AVG · PR · PR · PRO
VINCIAE · GALLIAE · AQVITANICAE
COL*oniae* PATRONO
THIBIVCENSES · AERE · CONLATO

Reinach et Babelon *bull. du comité* a. 1886 p. 67.

1 seq. Q. Caecilius Dentilianus consul suffectus a. 167 notus est ex diplomate C. III p. 888. — 3 legio est aut septima aut undecima. — 4 [Hic primus est qui innotuerit aedilis curulis candidatus principis. Cf. *Staatsrecht* 2, 886. Th. M.]

XLVI*aa*. *Hr. Schuegi* (C. p. 931).

Rudera quibus nomen est Hr. Schuegi magno numero cisternarum et aquaeductu conspicua sita sunt ad pedem meridionalem montium qui separant valles fluviorum Medjerda et Wed Djumin 7 fere chiliom. a Teburba septentrionem versus (v. Tissot *bull. du comité* a. 1886 p. 100 seq.).

207 in basi marm. alta m. 0,64, lata 0,43, litt. 0,055; rep. Hr. Schuegi, in pariete posita intus in villa Martel.

AIVS
ob honorem DECVRIONA
tus atque ob HONOR AEDILI
*tatis e*X HS II M DCXXXII N̄
*promis*ISSET ADIECTA AM*pli*
us a SE PECVNIA · FECIT IDEMQ
*dedica*VIT D D ET AMPLIVS
VL POPVLO DEDIT

Cagnat et Reinach *bull. du comité* a. 1886 p. 100.

Initio videtur fuisse [*cum .... pater e*]*ius* vel etiam [*cum pater eius ......*] *atus* cet. — 8 in. potest esse [*ep*]*ul*[*um*]; [*sport*]*ul*[*as*] supplent auctores.

XLVI*b*. *Hr. Djelâl* vel *Sidi Hassan Scherîf* (C. p. 931; eph. epigr. V p. 544).

Rudera quibus nomen est Hr. Djelâl vel Hr. Sidi Hassan Scherîf (cf. Tissot *bull. du comité* a. 1886 p. 104) sita in monte Ansarîn a Teburba occidentem versus post Tissotium (cf. C. p. 931) et Roux (cf. eph. epigr. V p. 544) denuo examinaverunt Cagnat et Reinach *bull. du comité* a. 1886 p. 101 seqq.

---

208 ad C. n. 10555 cf. eph. epigr. V n. 1241. Ita referunt Cagnat et Reinach *bull. du comité* a. 1886 p. 102.

MERCVRIO
AVG · SACR
PRO SALVTE IMP
CAESARIS T*r*AIA
NI HA*driani aug.*

versus 4 evanidi

---

209 ad C. n. 10056 cf. eph. epigr. V n. 1242. Ita referunt Cagnat et Reinach *bull. du comité* a. 1886 p. 102.

VICTORIAE
AVG · SACR
PRO SALVTE
IMP CAESARIS
TRAIANI
*ha*DR*ia*N*i* *a*VG
L · RVTILIVS · L · F · SII
//PR//////////
/////////CII //

7 ultimam litteram non esse L adnotant auctores.

---

210 ad C. n. 10557. Epistyliorum fragmenta tria litt. m. 0,10 denuo exceperunt, quartum ob ornamentorum speciem et litterarum magnitudinem adiunxerunt Cagnat et Reinach *bull. du comité* a. 1886 p. 103.

a
ALVTE I
VS ❧ MAXIMVS · C

b
MP CAES I AEL*i*
IVLIVS · IANVARIVS · C · IVI *u*

c
HAD
S APVLVS *l*

d
*colum*NAS CHARYSTIAS IIII C

211 ad C. n. 10558. Ita referunt Cagnat et Reinach *bull. du comité* a. 1886 p. 103:

M · AVRE*lio*
CAES
IMP · CAESARIS
ANTONIN*i*
aug. pii fil.
cet.

XLVII. VTICA (*Hr. Bu Schater;* C. p. 149. 931; eph. epigr. V p. 320).

1. Bu Schater.

212 in tabula marm. rep. Uticae in sepulcreto Romano sito ad pedem collium Bagradam versus.

D · M · S
IVLIVS FORTVNATVS
HOMO BONVS
MVLTICIARIVS
INVICTVS · VIXIT
ANNIS · XXIIII · MEÑ
X · DIE · I · HOR · VI

Delattre *bull. épigr. de la Gaule* a. 1886 p. 144 n. 1; ad exempla eiusdem et Ch. Nicolas edid. Papier *bull. d'Hipp.* XXII p. 148.

4 *multiciarium,* qui hic primum videtur prodiisse, esse textorem multiciorum explicat Delattre. [At *invictus* quod est requirit athletam vel gladiatorem. Th. M.]

3. Inter Uticam et Hipponem Diarrhytum.

213 in lapide alto et lato m. 0,80; rep. inter Bu Schater et Bizerta.

MEOR H H NAHSHI QVIR
DIXI NCD CIOIPQVI
SN 7 AVR HIS IN HO VF
HM SSLSIL RTIORVM
DVCENIA ILLVDIS CAL
NICIOVODANNIS NATAII
IN RINIVRTIDICVR I
SSINCVLIS SPORIVLAI
INIDARINIVRIDRI

Descriptam a ductore quodam Gallo edid. Espérandieu *bull. d'Hipp.* XXII p. 134.

Est particula testamenti, cuius haec fere intelleguntur: . . . *s*[*e*]*s*[*te*]*rtiorum* | *ducen*[*t*]*a* [*mil. n., ut*] *ludi sca*[*e*]|*nici* [*q*]*uodannis nata*[*l*]*i* | [*meo ede*]*r*[*e*]*n*[*t*]*ur* [*et*] *d*[*e*]*cur*[*ion*|*ibu*]*s singulis spor*[*t*]*ula*[*e* . . .] *dar*[*e*]*n*[*t*]*ur* . . .

L*a*. PROPE VAGAM TVCCABOR VERSVS (C. p. 932; eph. epigr. V p. 540).

214 ad eph. epigr. V n. 1229 = C. n. 10566. Contuli ectypum, sed non satis bonum, acceptum a Cagnato, unde refero 1 ALEXAND mihi visum esse consulto erasum.

LI. VAGA (*Bêdja;* C. p. 156; eph. epigr. V p. 320. 541).

215 in fragmento litt. m. 0,08; rep. Vagae in aedibus Brahim ben Olmia.

SEPTIMI · SEVE*ri*

Vincent *bull. d'Hipp.* XIX p. 32.

---

216 in fragmento litt. m. 0,08; rep. Vagae in aedibus Alî el-Bakri.

ADIABEN*ici* PA*rt*HICI
PECVNIA FECIT ET DED

Vincent *bull. d'Hipp.* XIX p. 32.

---

217 Vagae in moenibus oppidi inter meridiem et occidentem.

ER GAVDE · QVI TALEM · MVRORVM
IOSISSIMVM · PRINCIPEM
CIRCVMDABIT · EX OPERE · ET INBIOLI
NIMEN · INMINENTEM · PAVLVM CO
ARIVM · DOMVS · DIBINE

Vincent *bull. d'Hipp.* XIX p. 26.

3 *circumdabit* est pro *circumdedit*; in fine est, puto, *inbiol*[*abile*]. — 4 fin. *Paulum co*[*mitem*], cf. titulum Calamensem huius omnino persimilem C. n. 5353. Hanc restitutionem mihi suggessit Mommsenus:

advena semp]*er gaude qui talem murorum*
ambitum prospexisti et lauda glor]*iossimum principem*
qui ab omni parte oppidum] *circumdabit ex opere et inbiol*[*a-*
bile reddidit, item in oppidi mu]*nimen inminentem Paulum co-*
mitem ? *tabul*]*arium domus dibine*

ut *inminere* sit id quod est *instare*.

---

218 Bêdja in limine aedium in via ducente ad mosqueam magnam.

M AVRELIVS AMAONIVS
MIL · COH I VRBANAE

Delattre *rec. de Const.* XXIII p. 4.

1 fin. velim *Ama*[*z*]*onius*. — 2 COH + editur, errore, puto, typothetae.

2. Vicinia Vagae.

Ain el-Sbir.

219 rep. ad fontem Ain el-Sbir, ad viam, quae a Bêdja ducens Sûk el-Khmîs transit Skira, 12 chil. fere a Bêdja occidentem versus.

SILVANO AVG SACR
PRO SALVTE PETRONI
POMPEI CHRESIMI
VOTO SVSCEPTO
CRESCENS · DE S P D D

Vincent et Papier *bull. d'Hipp.* XX p. 111.

Hr. el-Gheria.

220 in lapide rep. Hr. el-Gheria, 8 chil. a Bêdja magis occidentem quam meridiem versus. Nunc adservatur Bêdja.

VAC CVM ORDINE S
NSVLATV ACONIS CATV
/ E T A I R I I VIEAGE
P · REIP · DEVOTI N

Cagnat *mélanges d'arch. et d'hist. publiés par l'école franç. de Rome* VII (a. 1887) p. 7 (ed. separatae).

1 [*cives*] *Va*[*g*(*enses?*)] *cum ordine s*[*plendidissimo?*] — 2 [*proco*]*nsulatu Aconis Catu*[*llini*]. Quod nomen cum iam prodiisset in titulis C. VI, 1780. II, 2635 et praeterea reperiretur apud chronogr. anon. a. 354 p. 630 edit. Momms. et in rescriptis Constantii II cod. Theod. VI, 22, 2; VIII, 12, 2; XII, 1, 24, tamen *Aconius* an *Aco* vera esset eius forma, hucusque in ambiguo relictum erat. Quae quaestio iam dirempta est hoc titulo invento. Ceterum Aconem Catullinum consularem Byzacenae a. 314 (v. Gothofr. ad cod. Theod. IX, 40, 1 adn. *b*), proconsulem Africae a. 315—319 (cf. Tissot *fastes de la prov. d'Afrique* p. 202 seq.) separandum esse ab Acone Catullino Philomathio vicario Africae a. 338—339, praefecto urbi a. 342—344, consule a. 349 (cf. Tissot l. l. p. 203) probare studuit Cagnat l. l. p. 9 seqq. Cuius opinionem quominus pro certa habeam, eo impedior, quod potuerunt intercedere caussae singulares, ne Aco Catullinus intervallo solito inde a proconsulatu Africae in honorum cursu progrederetur. — 3 fortasse *age*[*ntis vices praefectorum praetorio*]. — 4 fortasse ..*p* (vel *r*) *rei p*(*ublicae*) *devoti n*[*umini maiestatique* ...].

Menzel el-Gorschi.

221 rep. Menzel el-Gorschi, prope arcum in territorio gentis Uled Khallef.

CA
VE THVB
O VICTORI
ANTANO ET
*fe*LICE PHILOME
II VIR QQ

Vincent et Papier *bull. d'Hipp.* XX p. 113 n. 2.

2 THVB est sine dubio initium nominis oppidi. — 5 fin. fortasse *Philome*[*lo*].

Bîr el-Afû.

222 in lapide alto m. 0,98, lato 1,70; rep. Bîr el-Afû in territorio gentis Fetnassa.

FOXIV IVALI
RI · NI .... DIVI · MAGNI · ANTONINI . . MA
ANTONINI . . . AI . . . DIVI TRAIANI · SAC · CERERIS ET ESCVLAPI S
.... ANTONINI SAC ...... OT . . M . . IOVIS

Bouvier *bull. d'Hipp.* XVIII p. 154.

Repetivi edita. Videntur complura dedicantis sacerdotia indicata esse.

LI*c*. *Gasr Mezuâr* (eph. epigr. V p. 322. 542).

223 ad eph. epigr. V n. 465 et 1239. Ad n. 465, 8 fin. hanc coniecturam per litteras mecum communicavit O. Hirschfeld (cf. *ant. afr.* a. 1885 p. 135): *m*[*essibu*]*s cond*[*endi*]*s*. [Sed quae praecedunt *paleam in lateribus ducendis et* parum conveniunt eiusmodi supplemento. TH. M.] — Novum fragmentum huius tituli repperit Vincent et misit Alexandro Papier, qui edid. *bull. d'Hipp.* XXII p. 121. Ipse ex ectypo ab eo accepto sic exscripsi:

ELIO FECIMV
ROCVRATOI
SENS · ERIT · VITVI
G L OCTAV

1 . . *elio* (vel potius . . *ello*) *fecimu*[*s*]. — 2 [*p*]*rocurato*[*r* . .] — 3 [*ab*]*sens erit, vitu*[*peratione dignus erit*] vel tale quid. — 4 . . *g* [*L.*?] *Octav*[*i* . .] cf. eph. epigr. V n. 465, 9.

LII*a*. SALTVS BVRVNITANVS (*Sûk el-Khmîs, Ain Zaga et vicinia;* C. p. 932; eph. epigr. V p. 326).

224 ad eph. epigr. V n. 471. Repetivit examinata imagine photographica Cagnat *bull. du comité* a. 1885 p. 326, unde refero 2 Commodi nomen ei visum esse in litura repositum.

LII*b*. BVLLA REGIA (*Hammâm Darradji;* C. 934. 980; eph. epigr. V p. 327).

225 Bullae Regiae, in furno calcario in pariete posita.

CVS HO*n*ORE CONT*entus*
*s*VMTVM · REIP · REMIS*isset*
ORDO STATVAM PEDE*strem*
PONENDAM EI CENSV*it*
P P

Ad exemplum et ectypum acceptum a Winklero ed. Poinssot *ant. afric.* a. 1885 p. 187.

LII*c*. A *Fernâna* orientem versus.

226 in fragmento lapidis supra portam positi alti m. 0,25, lati 0,90, litt. 0,05—0,04; rep. prope Suk-Tleta 13 chil. a Fernâna inter septentrionem et orientem, in territorio tribus Uled Schiahîa.

*s*ATVRNO AVG SACR
*pro salute imp. caes. l. se*PTIMI SEVERI PERTINACIS AVG
et m. aureli antonini aug. et p. septimi getae caes. ET IVLIAE DOM
nae aug. matris augg. et castr ....F*i*L LVCANVS SACERDOS SATVRN TEMPLVM
*sua pecunia f*ECIT ET DEDICAVIT

Ad imaginem photographicam acceptam a Vincent edid. Papier *bull. d'Hipp.* XXII p. 153.
2 in. PTIMIS SEVERI traditur errore, puto, typothetae. — 4 in. FEL Papier.

LIV. SIMITTHVS (*Schemtû;* C. p. 158. 935. 980; eph. epigr. V p. 328. 543).

227 in saxo marm. eruto Schemtû ex lautumiis.

ORFITO I PRISCNO F COS a. 110
EX RAT CALLISI
N CII

Acceptam a Moerzio edidit Cagnat *bull. épigr. de la Gaule* vol. VI p. 22.
1 *Orfito* [*et*] *Prisc*[*i*]*no cos.*; F ante COS errori auctoris videtur tribuendum. — 2 *Callis*[*ti*].

228 in marmore eruto ex lautumiis Schemtû.

HADRIANI AVG D
N A P
HIBERO COS a. 133
SA

Acceptam a Moerzio edid. Cagnat *bull. épigr. de la Gaule* vol. VI p. 22. Vereor ne non plene transscripserit titulum auctor, id quod facile fieri potuit in hoc genere titulorum lectu saepe difficili.

---

229 in massa marm. eruta Schemtû ex lautumiis.

M ANTONN AVG PI D
N / / / D F IVN
BARBARO F REGVLO a. 157
P C

Acceptam a Moerzio edid. Cagnat *bull. épigr. de la Gaule* vol. VI p. 23.
1 seq. *M. Anton*[*i*]*n*[*i*] *Aug. Pi*[*i*] *d*(*omini*) *n*(*umero*) . . . [*o*]*f*(*ficina*), 3 E pro F, 4 PeC (cf. eph. epigr. V n. 479 seqq.) corr. Cagnat. — 2 fin. quid subsit, parum liquet.

---

230 in massa marm. eruta Schemtû ex lautumiis.

IMP L AVRELIO VERO III T QVADRATO a. 167
N I oF NOVA NCVSEA
HY

Acceptam a Moerzio edid. Cagnat *bull. épigr. de la Gaule* vol. VI p. 23.
2 videtur [*o*]*f*(*ficina*) *nova* [*Aug*]*us*[*t*]*a*, ut coniecit Cagnat.

---

231 in massa marm. eruta Schemtû ex lautumiis.

IIIP OT NOVA AVREL
IIINO II E FRONTONE COS a. 199
cAESVRA ATHENODORI PROC

Acceptam a Moerzio edid. Cagnat *bull. épigr. de la Gaule* vol. VI p. 24.
1 seq. [*n*(*umero*)] . . . . *o*[*f.*] *nova Aurel*[*iana*] | [*Anull*]*ino II e*[*t*] *Frontone cos.* recte restituit Cagnat.

---

232 in lapide fracto rep. Schemtû in ruderibus templi prope lautumias.

ERNO AVGVSTIA
patera TIA PHIL urceus
ATHAE AVG LIB PROC
M N

Acceptam a Saladino edid. Cagnat *bull. épigr. de la Gaule* vol. VI p. 25.
A quibus partibus fractus sit lapis, an etiam a dextra litterae interierint, auctor non indicavit. 3 seq. *proc*(*uratoris*) *m*(*armorum*) *n*(*ovorum*) cf. C. n. 10589 et Hirschfeld *Verwaltungsgeschichte* I p. 88, 4.

233 Schemtû.

D M S

SAPIA	P PAPIR*ius*
PAVLI	SATVRN*inus*
NA PIA	VETER*anus*
A N N	LEG III *aug.*
LXI M	I V P V
V D X	

Acceptam a Vincent ed. Papier *bull. d'Hipp.* XXII p. 150.
a 5 in. requiritur *v*(*ixit*).

LIV*aa*. THVBVRNICVM? (*Sidi Alî Bel-Kassem, el-Gela, Ksar Um Nayel, Hr. Mussa;* C. p. 936; eph. epigr. V p. 336).

234 ad eph. epigr. V n. 506. Contuli ectypum subministratum a Cagnato, unde refero unum: 12 Q· OCTAVIVS CELSVS PATER D D.

---

235 in basi alta m. 1,50, lata 0,60, litt. 0,06—0,05; rep. Sidi Alî bel-Kassem.

in margine superiore

A R N A S I

infra in basi

Q OCTAVIO Q F
CORN PRIMO
OMNIBVS HONo
RIBVS IN COLONI
A SVA FVNC
HV*ic* ORDO
CVM OB EXIMIAM
EIVS IN REM PVBLCAM
OPERAM *et* IN CI
VES ADFECTIONEM
STATVAM DE PVBLI
C CL · STATVENDAM
CENSERET C OCTAVI
*u*S HONORATVS FIIIV*s op*
*ti*MO P*at*RI S I I I D D D

Exscripsi ex ectypo photographico, quod debeo humanitati Alexandri Papier, qui edid. *bull. d'Hipp.* XXII p. 154 seq.

6 et 7 lapicida spatia vacua reliquit ob lapidis vitium; item fortasse 13 post STAT. — 13 in. est, puto, © CoL; lego igitur 12 seqq.: *de public*[*o*] *c*[*o*]*l*(*oniae*) *statuendam censeret, C. Octavi*[*u*]*s Honoratus filiu*[*s opti*]*mo p*[*at*]*ri s*(*ua*) *p*(*ecunia*) *f*(*ecit*) [*l*(*oco*)] *d*(*ato*) *d*(*ecurionum*) *d*(*ecreto*). — Eiusdem familiae homines habuimus eph. epigr. V n. 506 et 507.

LIV*c*. *Hr. el-Aluîn* (eph. epigr. V p. 342).

236 in lapide alto m. 0,51, lato 2,00, crasso 0,26, litt. 0,15; rep. Hr. el-Aluîn in stabulo aedium (*Bordj*).

/IICIIAIAM PROMISIT · PRAETER STATVAM DIV*i*
/IS///// AII SALIENTIBVS · ET · PONDERIBVS IIRI
tertii versus vestigia tenuia supersunt

Exfodi stercore obrutam et aegre descripsi.

1 in. fortasse *legitimam*. — 2 Agitur, puto, de opere quodam publico salientibus et ponderario exornato, fortasse de macello cf. VIII n. 9062. 9063.

LVII. VALLIS (*Hr. Sidi Mediän* et *Gasr et-Tir;* C. p. 160. 937).

Melius disiungerentur tituli reperti in ruderibus prope Gasr et-Tir a Vallitanis, sed standum erat eo ordine quem instituit Wilmanns.

237 in lapide fracto alto m. 0,74, lato 0,56, litt. 0,055—0,04; rep. Hr. Breik paucis chiliometris a Gasr et-Tir, ubi nunc adservatur.

SERAPI · AVG · SACR
PRO SALVTE · IMP · CAES ·
M AVRELI COMMODI · ANTONINI · PII
FELICIS AVG TOTIVSQ DOMVS EIVS
DIVINAE
*iul*IANVS ROGATI · GEMNI SARDANI
*f*IL SVO · ET · ROGATIANI · ET · PRIMVLI
*e*T IVLIANI · ET · SECVNDIANI · FILIOR
*s*VOR · NOMINE · STATVAM QVAM *ex*
*li*BERALITATE · SVA PRO AMORE
*p*ATRIAE · AD · EXORNANDAM
*e*AM · EX · HS · III · MIL · N · PROMISIT
*amp*LI*a*TA · PECVNIA · FECIT · ET D*ed.*
ob cuius DEDICATION*em* cet.

Exscripsi ex ectypo accepto una cum exemplo a Theodoro Pilter Anglo. — Ad ectypum sumptum a Letaillio edid. de la Blanchère et Reinach *bull. du comité* a. 1886 p. 193 seq.

3 Commodi nomen erasumne sit an in litura repositum, in ectypo non apparet; COMMODI de la Blanchère et Reinach. — 13 in. *de*BITA de la Blanchère et Reinach. — 14 in ectypo meo non cernitur nisi D.

238 in lapide fracto alto m. 1,0, lato 0,54, litt. 0,10—0,06; rep. 2 fere chiliom. a Gasr et-Tir septentrionem versus. Nunc adservatur Gasr et-Tir apud Pilterum.

C · EGNA*ti*O · C · FIL
PAPIRIA · *fe*LICI AEDI
LI · IN*no*CENTISSIMO
AMICI · OB · M*er*ITVM · OB · CV
IVS · DEDICATIONEM · IDEM ·
EGNATIVS · PR*a*ETER · GYMNA
SIVM · ET · MISSILIA · QVAE · AEDI
LES · EDERE · *so*LENT · DIEM · SACR
LIBERALIORVM · AVXIT · ET · OMNI · IN
PENSA · SVA · EVM · CIVIB · VNIVERSIS ·
EXIBVIT·AMPLIVS ETIAM·LVDOS·SCENI
COS·EDIDIT·ET·EP*ul*VM·POPVLO·DEDIT
L · D · D D ·

Exscripsi ex ectypo non satis bono accepto a Theodoro Pilter Anglo. — Ad ectypum sumptum a Letaillio edid. de la Blanchère et Reinach *bull. du comité* a. 1886 p. 194.

1 in. G de la Blanchère et Reinach. — 3 in. eosdem secutus sum, cum in ectypo meo litterae primae ante IN . . minus appareant.

---

239 in lapide alto m. 0,49, lato 0,60; rep. in ponte Vallitano.

vacat
\IIONEM LVDC(
SIS CONDICVRION\)

Descriptam ab J. Cabourg mihi misit Th. Pilter.

[*ob cuius dedic*]*ationem ludo*[*s . . . . et epulum univer*]*sis condecurion*[*ibus dedit . . .*].

LVIII. MEMBRESSA (*Medjez el-Bâb;* C. p. 162; eph. epigr. V p. 345. 650).

240 Medjez el-Bâb in statione viae ferreae.

PRO · SALVTE · IMPP · CAESS*s*
LVCI · SEPTIMI · SEVERI · PII
PERTINACIS · AVG · ARAB*ici*

Descriptam a Letaillio edid. Villefosse *bull. du comité* a. 1885 p. 532 n. 3. Est Septimi Severi et Antonini filii eius.

LX. *Schauwâsch* (C. p. 164. 937; eph. epigr. V p. 345).

241 in fragmento litt. m. 0,08—0,07; rep. Schauwâsch.

TRAIAI
AVG · C

M. Boyé *bull. du comité* a. 1886 p. 238.

LX*a*. *Hr. Bedjar* et *Hr. Bîr Sofuîr.*

Rudera dicta ab indigenis Hr. Bedjar sita sunt in rupe, quam circumfluunt fluvii Wed Tin et Wed Bedjar, occidentem versus a Teburba. De nomine oppidi Romani, quod putant contineri n. 242, 3 seq., cum in universum tum ob lectionem dubiam non constat.

242 in basi alta m. 1,20, lata 0,48, litt. 0,06—0,035; rep. Hr. Bedjar.

MINERVAE · AVG
SACR
HONORATVS · ROGATI · CA
VAZ · OB DECVRIONATVM
ROGATI · FILI · STATVAM · EX
HS ƉCCCC · N · ADIECTIS · A · SE
HS CCCC · N D D · FACIEND · CVR
IDEMQ· DEDIC ·

Cagnat et Reinach *bull. du comité* a. 1886 p. 105.

3 fin. CA probabilius videri quam CA/ adnotant auctores. Iidem de nomine civitatis cogitant, quale est *ca(stellum)* (vel *ca(stra)*) *Vaz*..., conferentes Οὐάζουα, quam Ptolemaeus IV, 3, 32 tradit *μεταξὺ Θαβράκης πόλεως καὶ Βαγράδα ποταμοῦ*, et episcopum *Vaziensem*, de quo vid. Morcelli *A. chr.* I p. 347. Addere potuerunt eundem Morcellium secuti in notitia dign. sub dispositione comitis Africae recenseri *praepositum limitis Bazensis*, ut videatur ibi etiam aevo inferiore praesidium fuisse ad barbaros coercendos. Nihilominus haec mihi ut audaciora reicienda videntur, praesertim cum ne de lectione quidem satis constet. Quamquam nomen civitatis hic posse latitare concedo.

---

243 in basi alta m. 1,55, lata 0,45, litt. 0,10; rep. Hr. Bedjar.

VICTO
RIAE
AVG

Cagnat et Reinach *bull. du comité* a. 1886 p. 105.

244 in lapide alto m. 0,77, lato 0,87, litt. 0,16; rep. Hr. Bîr Sofuîr, quae rudera exigua sita in colle ad fluvium Wed Tin prope absunt ab Hr. Bedjar inter meridiem et occidentem.

. . . *et sabiniae tranq* VIILINAE
aug. totiusque diuinae domus e ORVM
DEDICAVIT

Cagnat et Reinach *bull. du comité* a. 1886 p. 107.

Titulum etiam supra fractum esse ex coniectura indicavi. — Est Gordiani III et domus eius.

LX*c*. MVNICIPIVM SEPTIMIVM LIBERVM AVLODES (*Hr. Sidi Reiss*).

Nomen oppidi, quod olim ibi fere floruit, ubi hodie restant rudera Hr. Sidi Reiss 10 chiliom. ab Hr. Aïn Durât inter septentrionem et orientem, alibi nusquam traditur nisi in titulo, quem statim referam.

245 in basi alta m. 0,67, lata 0,36, litt. 0,05; rep. Hr. Sidi Reiss.

D N FL GRATIANO
PERPETVO AVG
MVNICIPIVM
SEPTIMIVM LI
BERVM AVLO
DES NVMINI
MAIESTATIQ
EIVS DEVOTIS
SIMVM

Cagnat et Reinach *comptes-rendus de l'acad.* a. 1885 p. 256 et iterum *bull. du comité* a. 1886 p. 108.

LX*d*. MVNICIPIVM . . . . . (*Hr. Bedd*).

Ibi ubi hodie sunt rudera dicta Hr. Bedd olim fuisse municipium Romanum docemur titulo n. 250. Nomen eius hucusque non prodiit.

246 (= eph. epigr. V n. 1228). Lapide lato m. 1,90, alto 0,85, litteris pulchris 0,20—0,13 exstante Hr. Bedd in Arabis mappali a se recognito titulum repetiverunt Cagnat et Reinach *bull. du comité* a. 1886 p. 13.

IOV*i* O*ptimo* . . .
pro salute imp. CAES · DIVI · L · SE*pti*M*i seueri* . . .
*diui trai*ANI PARTHICI ET DIV*i neruae* . . . .
*matris a*VG · ET CASTRORVM ET *senatus* . . . .

Est Caracallae et Iuliae Domnae.

247 in basi supra fracta alta m. 0,51, lata 0,35, litt. 0,035; rep. Hr. Bedd.

imp. caes. l. septimio
*seue*RO PIO PERTINACI
*au*G PARTH ARABICO PAR
th ADIABENICO · TR P $\overline{IIII}$ a. 196
*i*MP · VIIII COS $\overline{II}$ PR*oco*S
/ ALFIVS SECVNDVS F P STATV
AS EQVESTRES ///S EX HS
$\overline{XII}$ $\overline{N}$ QVAE L ALFIVS FELIX PA
TER EIVS DVPLICATA SVMMA
HONORARIA F P EX SVA LIBERA
LITATE PROMISERAT PER
MISSV ORDINIS PO*suit*

Cagnat et Reinach *bull. du comité* a. 1886 p. 109.

6 [*dua*]*s* potius quam [*tre*]*s*. — 7 pro QVAE volunt QVAS scribi auctores errore; spectat *quae* ad *sestertium duodecim milia nummum.* — 9 F P est *f*(*lamonii*) *p*(*erpetui*).

---

248 in basi alta m. 0,82, lata 0,40, litt. 0,03; rep. Hr. Bedd.

. . . . AESAR
. . . . AVG
. . . . IMP CAES
. . . . IIII
. . . .
O . . . . . II . . . .
. . . .
. . OI . . . . O
. . V C . . . .
. . IELIC . . . . . . Λ I
ILAV . . ICIIIS II
*st*ATVAM QVAM IDEM PA
*te*R S$\tilde{V}$S PROMISERAT FECIT ET
OB DEDICATIONEM ORDI
NI · EPVLVM · DEDIT ·

Cagnat et Reinach *bull. du comité* a. 1886 p. 110.

13 S$\tilde{V}$S = *suus* cf. Hübner *exempl. script.* p. LXXII et LXXVI et eph. epigr. V ad n. 470, II, 6 fin. Ceterum *suus* pro *eius* positum est ut saepe aevo inferiore.

249 in basi litt. m. 0,05—0,07; rep. Hr. Bedd in pariete sanctuarii Arabici, quod est pro apiario.

M MVNIO ·
PRIMO OPT\
TIANO · EQ · ROM
/L PERP · CIVI
LARGISSIMO
ET · AMPLITER
MVNIFICO ·
PATRONIS ·

Cagnat et Reinach *bull. du comité* a. 1886 p. 111.

2 seq. *Opt*[*a*]|*tiano*. — Ex 8 auctores recte videntur colligere hunc titulum partem fuisse monumenti patronis compluribus dedicati.

---

250 in basi alta m. 1,10, lata 0,56, litt. 0,08; rep. Hr. Bedd.

TI APRARIO FELICI Q FIL
PAPIRIA PARATO AEDILI
CIO FL PERP BONO VIRO A
MATORI eT ALVMNO MVNICIP
SVI OB INCOMPARABILEM
MISSILIVM IN HONOREM
AEDILITATIS EDITIONEM MAG
NAMQ ETIAM OPERIS SEP
TIZODI · NVDAE LIBERALTATS
EXSTRVCTIONEM · POPVLVS
AERE CONLATO POSVIT LDDD

Cagnat et Reinach *bull. du comité* a. 1886 p. 111.

4 T, fortasse pro E, traditur. — *alumno* significat puto Aprarium ibi illum quidem non natum, at tamen a puero educatum esse. — 8 seq. septizonia praeterea nota sunt Romanum ac Lambaesitanum C. n. 2657. Formae quae est *septizodium* exempla apud scriptores obvia collegit H. Schuchardt *Vocalismus des Vulgärlateins* vol. III p. 73. — 9 *nuda liberalitas* dicitur, ad quam praestandam nulla necessitate legitima, nimirum honore accepto, obstrictus fuerit. Nam liberaliter se gessit etiam in missilium ob aedilitatem editione ipsa solita ac legitima, cf. supra n. 238, 7 seq.

LX *e*. *Hr. Schelga.*

Rudera quae indigenis audiunt Hr. Schelga satis conspicua sita ad fluvium Wed Tin primi exploraverunt Cagnat et Reinach.

251 in fragmentis duobus altis m. 0,49, litt. 0,12; rep. Hr. Schelga.

DDD N|nN CONSTANT

Cagnat et Reinach *bull. du comité* a. 1886 p. 113.

Est filiorum Constantini Magni.

LX*f*. VCCVLA (*Hr. Durât*).

Haec rudera sita sunt in valle fluvii Wed Tin superiore prope fontem et rivulum dictos ab indigenis Aïn Durât. Ibi olim floruisse *civitatem* nomine Ucculam eamque posthac *municipii* iure usam esse duo tituli docent n. 255 et 254. Etiam episcopi Ucculenses occurrunt in collatione Carthaginiensi a. 411 (Harduinus *acta concil.* I p. 1083 A) et in epistula ad Paulum patriarcham Constantinopolitanum contra monotheletas a. 646 data (*ibid.* III p. 751 A).

252 in lapidibus duobus litt. m. 0,05; Hr. Durât in moenibus quibusdam.

///// | AVG SACRVM
IIAIIA//// | I F · AR*n* · //ATIANVS SVO ET FI
*l*IORVM *suo* | RVM NOMINE TE*mpl*V*m* AT
*qu*E COLV*m* | *nas* SV*a* PE*c*V*n*I*a* R*esti*TV*i*T
*ide*M | *q*V*e* *dedica*VIT

Cagnat et Reinach *bull. du comité* a. 1886 p. 114, qui etiam supplementa addiderunt.

---

253 in epistylio alto m. 0,67, lato 1,0, litt. 0,075; rep. Hr. Durât.

pro salute / IMP · CAES | M AVRELI
NIVS / F · ARN · KARTHAGIN
/AT EX INTEGRO AMPLIATO · O

Cagnat et Reinach *comptes-rendus de l'acad.* a. 1885 p. 254 et iterum *bull. du comité* a. 1886 p. 115.

1 nomen in litura repositum est, puto, Commodi aut Severi Alexandri.

---

254 in fragmentis tribus litt. 0,07; rep. Hr. Durât.

*opti*MO ET SVPER
omnes PRINCIPES
*inuicto i*MP CAES
*fl. constan*TINO MAXIMO
*perpetu*O AVG
uccula MVNICIPIVM
*deuotu*M NVMINI
EIVS

Cagnat et Reinach *comptes-rendus de l'acad.* a. 1885 p. 255 et iterum *bull. du comité* a. 1886 p. 115, qui etiam supplementa dederunt.

255 in basi litt. m. 0,07; rep. Hr. Durât.

C · ANNIOLENO · C F
ARN · KARTHAGI
(sic) NENSI GALLIANO
FLAM · DIVI · TITI
CIVITAS VCCVLA
DECRETO AFROR
POSVIT

Cagnat et Reinach *comptes-rendus de l'acad.* a. 1885 p. 253 et iterum *bull. du comité* a. 1886 p. 115.

6 *Afros* auctores dicunt esse indigenas circum Carthaginem habitantes. At cum decretum Afrorum nominetur, equidem potius concilium provinciae Africae hic significari crediderim, ut idem sit atque *ex decreto provinciae Africae,* vid. e. g. supra n. 12.

---

256 in lapide alto m. 0,78, lato 0,45, litt. 0,02; rep. Hr. Durât.

. N . . . .
II . . . .
INAIV// MVLIOS SINIIVSOS SEMPER II . . . . .
IN OMVM FELIX DVXIT ET MAIESTAS DEI IV . . . .
NA MARTIS FABRCATA MNV CONSTAT DEI NV/ . . . .
NI VIDIT FACTVM SIMIIIM SIEIS SVO CVN . . .
IN MELIVS REFORMATVM FVT IMAGO CERTA SIŌ .
CVM VENERABILIOR VOLTVS ST ET OMNIA SIGNA SIC
TANTA OPERA PERFECTA IPSA RELIGIO DEMONSTRAI
OMNIS QVAE FECT CASTRA NIFERE SVA PERPETVO
CEIONIO FABRICANTE CVIVS MOR CRESCT ADHVC
IN NVMERVM MAIORVM QVIA HOC PRAT AT DIVS IA
LAETAM VITAM HABERE ET FAMA MELIORE SI NO . .
OSTENDIT VERVM ET VOTVM FECIT LIBENS ANIM .
NAM MARTENSIBVS GYMNASIVM VNVMQ DEDI SI .
INMERITO QVIA SOLVIT DONVM NVMINI BAESTA . .
VT CERTE IVSSIT ET SIGNVM DEDIT SVO NVN . . .
SICIIOIEME DEDIT OE. . . . .
. . . .

Cagnat et Reinach *bull. du comité* a. 1886 p. 114.

Initio cum quattuor versus deletos esse adnotent auctores videntur intellegere eos ipsos, quibus supra numeros 1—4 adscripsi. Titulus lectu difficilis quamvis non satis bene exceptus sit, tamen pleraque intelleguntur, expressa sermone sane contorto atque impedito. In praesens in hunc fere modum titulum lego: 3 *mul*[*t*]*os sin*[*gul*]*os semper* ... | *in om*[*ni?*] *felix duxit, et maiestas dei i*[*am? divi*]|*na Martis fabricata manu constat, dei nu*[*men* | *se*]

vidit factum simi[le]m si[gno] suo (pro eo quod est: *vidit signum suum factum simile sibi*), *cun[ctum]* | *in melius reformatum fu[i]t, imago certa sig[ni],* | *cum venerabilior voltus sit, et omn[i]a signa sic* | *tanta opera perfecta ipsa religio demonstrat* | *omnis* (= omnium), *quae fecit castra ni[t]ere sua perpetuo* (nisi est *Perpetuo*) | *Ceionio fabricante, cuius amor crescit adhuc* | *in numerum maiorum* (pro *parem maioribus apud cives sibi gratiam comparat*), *quia hôc p[a]rat a[b] div[i]s* (vel *at div[o]s*) *ia[m]* | *laetam vitam habere, et fama meliore s[e] no[bis]* | *ostendit, verum et votum fecit libens anim[o].* | *Nam Martensibus gymnasium v[i]numq(ue) dedi[t] si[c]* (vel *s[et]*) | *inmerito, quia solvit donum numini p[r]aesta[ns],* | *ut certe iussit, et signum dedit suo nu[mini]* | *si[mil]em,* (vid. v. 6) *e[t] dedit.....*

At moneo Mommseno haec non videri sensum efficere satis tolerabilem, ut potius censeat a dextra haud pauca periisse. Quamquam auctores versus 8—12 tamquam integros ediderunt. Quod utut est, Martenses certe hoc titulo gratias agunt Ceionio, imprimis quod Martis signum vetustate corruptum egregie restauravit alia quoque deorum signa refecit nec non gymnasium vinumque ipsis dedit. Martenses autem sunt collegii sodales, veluti Beneventi, Mediolani, alibi Martensium collegia occurrunt. Atque eorum schola sive curia v. 10 *castra* vocantur.

Ad saeculum quarto prius ut titulum ne referamus, ipsum sermonis genus dissuadet garrulum ac prope barbarum.

LX*g*. *Hr. ben Glaia.*

257 in lapide litt. m. 0,05; rep. Hr. Ben Glaia (Bu Glaia Espérandieu).

SATVRNO · AVG · SACRVM
L · REMMIVS · FAVSTVS · CVM · AVITO
FIL · SVO · TEMPLVM · ET · STATVAM · EIVS A FVN
DAMENT · SVA · PEC · FECIT · ITEMQ · DEDIC · D · D ·

Cagnat et Reinach *bull. du comité* a. 1886 p. 117; partem dextram solam descriptam a ductore Gallo edid. Espérandieu *bull. d'Hipp.* XXII p. 146.

---

258 in lapide lato m. 0,42 (potius, puto, 1,42), alto 0,58, litt. 0,085; rep. Hr. Ben Glaia.

me|DICI PARTHICI MAX · TR POT · XXIIII · IM|*p v cos. iii p. p.* a. 170.
|ET COLVMNIS DVABVS CVM OPERE DED|*icauit*
ob dedicati|ONEM POPVLO · GYMNASIVM · ET| *epulum dedit l. d. d. d.*

Cagnat et Reinach *bull. du comité* a. 1886 p. 118.
Est M. Aureli.

LXI. TVCCABOR (*Tukâber;* C. p. 165. 937; eph. epigr. V p. 346.)

259 in fragmentis duobus altis m. 0,50, litt. 0,08; Tukâber intus in aedibus binis in parietibus posita.

	I A N V S		OMNI M	*agnificentia*
	ET OB DE	*dicati*	ONEM S	
*epulu*M	ET GYMN	*asium*	L V D O R	*umque*
specta	C V L V *m*	*populo*	D E D I T	*l. d. d. d.*

Cagnat et Reinach *bull. du comité* a. 1886 p. 119.

260 Tukâber.

D M S
P · FELIX · P · VIXIT
ANNIS · XXI · MEN
SES · DVO · S ZIES
V ·

Cagnat *rapport* I 1882 p. 78 n. 30.

Titulum hic rettuli propter scripturam 4 ZIES. Nam *duos zies* certe legendum est.

LXV. THVBVRSICVM BVRE (*Tebursuk;* C. p. 177. 938; eph. epigr. V p. 349. 545).

261 in lapide alto m. 0,28, lato 0,61, litt. 0,05; rep. Tebursuk in mola quadam olearia.

IO/VM!VSABIRI
ARA DIVI · AVG · FAC · C
// IDEMQVE DED

Contuli ectypum acceptum a Cagnato. Poinssot *ant. afr.* a. 1885 p. 24.

Num fractus sit lapis non traditur. Idcirco certo restitui titulus nequit. Cogitavi de his supplementis: [*P*]*o*[*st*]*umius Abiri* | *ara*(*m*) *divi Aug*(*usti*) *fac*(*iundam*) *c*|[*ur*(*avit*)] *idemque ded*(*icavit*). At 1 post O una littera mihi visa est interiisse. — Abiri nomen aliunde quod sciam non est notum.

262 in lapide alto et lato m. 0,60, litt. 0,08; rep. Tebursuk in aedibus Mohammed Bu Beker.

//IO SALLVS*tio*
D//E ADLECTO
*magis*TRO EPISTVLAR*um*
BVS A MILITIS T

Poinssot *ant. afr.* a. 1885 p. 24.

3 nomen magistri epistularum ante tertium saeculum non invenitur cf. Friedländer *Sittengesch. Roms* I⁴ p. 179.

LXV. 2. MVNICIPIVM THIMBVRE (*Hr. Kuschbatihia;* C. p. 181.)

Rudera nomine Hr. Kuschbatihia sita ad Gorrae montis pedem septentrionalem pertinere ad municipium Thimbure docuerunt tituli duo a Cagnato et Reinachio reperti. Aliunde de eo nihil compertum est.

263 Hr. Kuschbatihia.

FORTISSIMO
AC · NOBIL · CAE
FLAVIO VALE
RIO · CONSTAN
TIO RESP · MV
NICIPII THIM
BVRE NVMINI
EORVM · DEVO
TA IN AETERNVM

Descriptam a Bordier et Tauzia de Lespin edid. Cagnat *bull. du comité* a. 1885 p. 158 n. 13; ab ipsis recognitam Cagnat et Reinach *comptes-rendus de l'acad.* a. 1885 p. 258.

7 seq. *numini eorum* referendum esse ad bases complures iuxta positas Constantii eiusque collegarum collegaeve cuiusdam animadverterunt editores.

---

264 Hr. Kuschbatihia.

tres versus evanidi
*g*VSTO RES *pub*
LICA MVNI*c*
THIMBVRE
*n*V*mini* *eo*
RVM · DEVOTA

Cagnat et Reinach *comptes-rendus de l'acad.* a. 1885 p. 258.

Hanc basim coniunctam fuisse cum n. 263 coniciunt editores. — 7 in. /VL editur.

THIBARIS (*Hr. Amâmet*). Inserenda post caput praecedens.

Rudera Hr. Amâmet ab Hr. Kuschbatihia 12 fere chiliom. absunt occidentem versus, 3 a Djebba pago Arabum ad montem Gorram sito. Quas esse reliquias oppidi Romani, cui Thibaris nomen erat, iam constat ex titulo, quem infra referam. Neque alioqui exstincta est illius memoria, cum exstet epistola Cypriani data ad plebem Thibari consistentem (n. LVIII Hart.), et episcopi Thibaritani interfuisse tradantur conciliis Carthaginiensibus anni 255 a Cypriano convocato et, cuius saepe mentionem feci, anni 411 (cf. Harduinus *acta conc.* I p. 170*B*. 1087*D*. 1099*E*). Denique etiam rivulus ista rudera praeterfluens, Wed Tibar, oppidi antiqui nomen servat. Erravit igitur Harduinus, qui quod inter alios Byzacenos Thibaritani episcopi in collatione Carthaginiensi evocati sunt, ad Byzacenam provinciam Thibarim revocavit (cf. Morcelli *Afr. christ.* I p. 315).

265 Hr. Amâmet.

GENIO THIBARIS
AVGVSTO
SACRVM
R P THIB
D *d*

Descriptam a Bordier et Tauzia de Lespin edid. Cagnat *bull. du comité* a. 1885 p. 156; ab ipsis recognitam repetiverunt Cagnat et Reinach *comptes-rendus de l'acad.* a. 1885 p. 257.

266 rep. in ruderibus uno fere chil. occidentem versus (versus Hr. Sûk el-Khmîs) ab Hr. Amâmet; litt. m. 0,08.

EQ · PVBL ∽ ADLECT ∽ A DIV
NVM ∽ EQVITATAE ∽ IN

Descriptam a Bordier et Tauzia de Lespin edid. Cagnat *bull. du comité* a. 1885 p. 156 n. 6.

Est [*inter equites*] *eq*(*uo*) *publ*(*ico*) *adlect*(*us*) *a div*[*o*... *praef. coh*(*ortis*).....] *num equitatae in*...

Hr. Schett et *Bordj Abd el-Melek.* Inserenda post Hr. el-Maatria eph. epigr. V p. 545.

Exstant haec rudera ad montis Gorrae pedem meridionalem 3 fere chiliom. a Bîr el-Afû.

267 (= C. n. 10618). De lapide alto m. 0,42, lato 1,80, litt. 0,14, qui nunc est pro poste in porta curtis Bordj Abd el-Melek, exceptam a Royio ed. Poinssot et Demaeght *ant. afr.* a. 1883 p. 264 n. 105; iterum de visu Poinssot *ant. afr.* a. 1885 p. 30 n. 708.

SAC DEI AESCVLAPI ET

AESCVLA| Roy; ESCVLAPI cet. omissa A Poinssot.

268 in lapide alto m. 0,60, lato 1,65, litt. 0,10—0,06; rep. ad fontem Ain Trab prope Bordj el-Melek.

*h*ERCVLI V CIIA
L VA//I.VS MAXIMV
RIVS FAVSTINVS SFI I *ob* HONOREM FAVST
PROMISISSET AD ORNANDVM OPVS QVOT · IN HONOR
HERCVLIS SVA PECVNIA POSVIT ITEMQ · DEDICAVIT · P ·
PROMISSVM A SE OB HONOREM S *val*ERI FAVSTINI FIL·SVI·SVA·PEC·FECIT·

Exscripsi ex ectypo accepto a Poinssotio, qui ad idem maxime edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 32 n. 717.

Sic fere titulum intellego: [*H*]*erculi* . . . . . *L. Va*[*ler*]*ius Maximu*[*s* . . . . *cum P. Vale*]*rius Faustinus* [. . . . . . *fil.? ob*] *honorem Faust*[*ini filii sui templum Herculi?*] *promisisset, ad ornandum opus, quot in honore* [*Faustini fil. P. Valerius Faustinus incohaverat, aram*] *Herculis sua pecunia posuit itemque dedicavit; P.* [*Valerius Faustinus templum*] *promissum a se ob honorem S.* [*Val*]*eri Faustini fil*(*ii*) *sui sua pec*(*unia*) *fecit* . . . .

---

269 Bordj Abd el-Melek.

D M S
Q LIVINE
IVS SIPO SEVE
RIANVS MEDI
CVS VIR PIISSIMVS
VIXIT ANNIS LXXII
H S E

Poinssot *ant. afr.* a. 1885 p. 31 n. 714.

Hr. Bent el-Ariane. Inserenda post caput praecedens.

Sita sunt haec rudera ad montis Gorrae pedem meridionalem ab Hr. Bîr el-Afû occidentem versus.

270 in epistylio alto m. 0,50, lato 0,80, litt. 0,05; rep. Hr. Bent el-Ariane in ruderibus templi.

FORTVNAE · AVG · SACRVM

Poinssot *ant. afr.* a. 1885 p. 29 n. 706.

LXV*a*. VCI MAIVS (*Hr. ed-Duâmis;* eph. epigr. V p. 350).

271 in epistylio lato m. 1,50, alto 0,55, litt. 0,06; rep. Hr. ed-Duâmes (ab altera parte n. 275).

AESCVLAPIO AVGVSTO SAC*rum*
L · SOLLONIVS · P · F · ARN · LVPVS · MARIAN*us*
CONTVLIT · ET · IN · PATRIA SVA OMN*ibus honoribus functus*
ex opere QVADRATO SVA PECVNIA FECIT

Descriptam a Balthazar ed. Tissot *arch. des miss. scientif.* X p. 135 n. 4 et *comptes-rendus de l'acad.* X p. 295; melius ed. Poinssot *ant. afr.* a. 1885 p. 38.

2 D SOILONIVS P · F · ARNIPVS cet., 3 in. CONIVIVII ET Balth.; idem 4 in. hiatum non indicavit. — 3 in. CONTVLIT num recte exceptum sit dubito. 2 seq. [fortasse *Marian*[*ae quo se*] *contulit;* ita Lupus oriundus Uci incola degebat Marianae in Corsica. TH. M.]. Vide ne spatium deficiat.

272 Hr. ed-Duâmes in parietinis aedium moenibus oppidi adstructarum prope mosqueam Sidi Messaud.

SALVTI AVG SACRVM
C · PACVVIVS · C · F · FELIX SVO ET
TVLLIAE PRIMVLAE VXORIS SVAE
nomine FECIT · ITEMQVE DEDI*cauit*

Poinssot *ant. afr.* a. 1885 p. 39 n. 739.

---

273 in basi alta m. 0,80, lata 0,48, litt. 0,05; rep. Hr. ed-Duâmis.

*do*MINO · TRIVMFI · LI
BERTATIS · ET · NOSTRO
RESTITVTORI · INVIC
TIS · LABORIBVS · SVIS
PRIVATORVM · ET
PVBLICAE · SALVTIS
c FLAVIO · VALERIO
CONSTANTINO · PER
PETVO · SEMPER · AVG · R · P
COL · V · M · DEVOTORVM
NVMINI MAIESTATI
QVE EIVS Ɲ AETERNVM

Tissot misit Mommseno, mihi Poinssot. Descriptam a Balthazario edid. Tissot *comptes-rendus de l'acad.* X p. 295 et *arch. des miss. scient.* X p. 134 n. 3; Poinssot *ant. afr.* a. 1885 p. 37 n. 734.

1 [*do*]*mino* restituit Tissot. — 7 in. L Balthaz.; corr. Tissot. — 9 fin. AVG P et 12 N pro Ɲ Balth. — 10 *col(oniae) U(citanorum) M(aiorum)*.

---

274 in lapide alto m. 1,40, lato 0,45, litt. 0,065; rep. Hr. ed-Duâmis.

MARCIO HONO
RATO FABIANO
EQ · R · E · M · V*iro*
CIVI ET PATRONO
RESPVBLICA COLO
NIAE MARIANAE AV
GVSTAE ALEXANDRIN
AE VCHITANORVM
MAIORVM
D D P P

Poinssot *ant. afr.* a. 1885 p. 36 n. 731.

3 *e(gregiae) m(emoriae) v(iro)*. Similem formulam de vivo habuimus eph. epigr. V n. 749.

275 Hr. ed-Duâmis (ab altera parte n. 271).

LIBERORVM
DEM · PRAEF · I · D · QVIN////
VS PATER · EIVS · SVO · ET · MAR
IONEM · FRVMENTVM DEDIT

Poinssot *ant. afr.* a. 1885 p. 38 n. 738.

Sic fere intellegenda est: 2 [. . . *aedilis, i*]*dem praef*(*ectus*) *i*(*ure*) *d*(*icundo*) *quin*[*q*(*uennalis*)] . . 3 seq. *suo et Mar*[. . . *et* . . . *filiorum suorum nomine fecit idemque dedicavit et populo ob dedicat*]*ionem frumentum dedit.*

LXVI. THVGGA (*Dugga;* C. p. 182. 938. 979; eph. epigr. V p. 353).

276 ad eph. epigr. V n. 572. Versus sexti reliquias exiguas excepit et duo nova huius monumenti fragmenta alta, ut *c*, m. 0,48, lata *a* 0,75, *b* 1,0 invenit Poinssot, qui mihi subministravit exempla sua — fragmentorum *a* et *b* bina, *c* unum — et edidit, tantum omissis versibus tertio et sexto, *ant. afr.* a. 1885 p. 43 n. 753. Ego iam titulum ad exempla Poinssotiana manuscripta et fragmenti *c* meum sic edo pleniorem:

a *b* *c*

PRO SALVTE · IMP · C AESARIS · TRAIANI · HADRIAN
PATRONVS · PAGI • ET CIVITATIS · M · GAPINIVS · QVIR · BASS
ET · CIVITATIS · TEMPLA · CONCORDIAE · *fr*VGIFERI · LIBERI · PATR
SOLO SVO A FVNDAMENTIS · SVA · PECVNIA · STRVXERVNT · INQV
MVLTIPLICATA PEC CONSVMMAVERVNT · ITEMQ · DED · CVRA
FORTVNAT O [illegible]

a in exemplo Poinssotiano priore omissus est v. 1, v. 3 in altero. — *b* 3 CONCORDIAE E in exemplo priore, cum in altero sit CONCORDIAE M GA litteris ultimis errore ex v. 2 repetitis; correxi *Concordiae,* [*fr*]*ugiferi,* nam *e*[*t fr*]*ugiferi* spatio minus commendatur. — Discrepantias binorum Poinssoti exemplorum reliquas, cum sint momenti exigui, non refero. — *c* in exemplo meo est 2 in. PINIVS, 3 in. ᵞGIFERI ·, unde quod editio mea differt, errori tribuas. Videtur igitur titulus sic restituendus esse: *pro salute imp. Caesaris Traiani Hadrian*[*i Augusti* [*nomen*] . . . . . | *patronus pagi et civitatis, M. Gabinius Quir. Bass*[*us* . . . . . *patronus pagi*] | *et civitatis templa Concordiae, frugiferi Liberi patr*[*is,* — tertii dei —] | *solo suo a fundamentis sua pecunia struxerunt inqu*[*e* tot *annis? ex promissa primum, deinde*] *multiplicata pec. consummaverunt itemq. ded. cura*[*ntibus* . . . . *Fortunato* . . . .].

277 Dugga.

satur NO AVG
pro salute M AVRELI
antoni NI AVG PII
parthici BRITANN*ici*
maximi cet.

Marius Boyé *bull. de la soc. arch. du Midi de la France, séance du 12 juin* a. 1883.

Est Caracalli.

278 in lapide alto m. 0,54, lato 2,30, litt. v. 1 0,20, v. 2 0,14; rep. Duggae in moenibus, quae sunt circa templum.

au|C GERMANICI PONT MAX TRI*b* POT|
|PAP FELIX IVLIANVS ///M//ITD|

Mihi misit Poinssot.

279

|VM . . . .|
cras|SVS · AE · D · OR · N · TR · MIL|
|/N · GERM · PRAEF · FAB|
|Q · DES · PATR · PACI · DE|
|RESTITVTVS D · S · P · F · D|

Descriptam a Mario Boyé edid. Le Bègue *mém. de la soc. arch. du Midi de la Fr.* vol. XIII (a. 1884) p. 109 seq.

Lapidem a lateribus fractum esse ex coniectura indicavi; num etiam supra quaedam perierint dubito. — Pertinet titulus ad eosdem fere homines, ad quos C. n. 1478, nisi forte est alterum eius exemplum paullulum discrepans. Legas igitur ibi 3 fin. *tr(ibunus) m[il(itum)]*, 6 in. [*patron*]*us*. — 3 in. est, puto, [*in*] *Germ(ania)*. — 5 fin. fortasse *d*[*edicavitque d. d.*].

---

280 in lapide rep. Thuggae in moenibus Byzantiis, quae sunt circa templum, ad dextram portae cuiusdam.

|AVIO PRAEFECTO
|//ANAE IN SYRIA
|C · C · II · PATRONO PAG
pa|GVS TVGG · EX D · D
|II

Ad exemplum Saladini edid. Cagnat *bull. épigr. de la Gaule* VI p. 18.

1 in. fuit fortasse [*P*]*au*[*l*]*o*. — 2 in. X (?) ANAE traditur. — 3 in. Cagnat cogitat de eo quod est [*adlecto dec(urioni) a*] *c(olonis) c(oloniae) I(uliae)* [*K(arthaginis)*] cf. VIII n. 1413. Deinde est aut *patrono pag(i)* aut *patrono pag(i)* [*et civitatis*] .... — 4 [*pa*]*gus T*[*h*]*ugg(ensis)*, ut opinor. — 5 est fortasse [*p. p.*].

LXVII. AGBIA (*Hr. Ain Edja*; C. p. 189. 938; eph. epigr. V p. 354).

281 ad eph. epigr. V n. 577. Dele. Eadem est atque *ibid.* n. 374, cf. Delattre *bull. épigr. de la Gaule* II p. 249 seq.

LXIX. MVSTI (*Hr. Mest* sive *Hr. Sidi Abd er-Rebbû;* C. p. 192; eph. epigr. V p. 357. 547).

282 ad eph. epigr. V n. 589. Repetivit Héron de Villefosse *bull. du comité* a. 1886 p. 533 n. 10, unde refero *a* 3 MAZICA i. e. *Mazica* cf. C. n. 8817.

283 ad eph. epigr. V n. 1257. Ad ectypum acceptum a Iosepho Letaille repetiverunt de la Blanchère et Héron de Villefosse *bull. du comité* a. 1885 p. 533 n. 8.

M SVVM TEMPLO SVA IMPENSA EXSTRVXIT · ET · OB · MEMOR*iam*
IVII DONAVIT ET ARCVM CVM PARIETIBVS CONIVNCTIS · ET · PORTICVS INI
AE ET IN TEMPLO LIBERI PARIS · ET VENERIS SVA PECVNIA FECIT ET EPVLVM OB DEDIC*ationem*
N MIL · EX QVORVM VSVRIS QVODANNIS OB DIEM DEDICATIONIS EPVLVM ET

4 in. pro N corrigas . . ĪĪ; in fine suppleas fere *epulum et* [*gymnasium populo daretur*].

---

284 Hr. Mest; litt. m. 0,10—0,08.

AVGVSTO . . . .
ANINO S III///IMO P?*rincipi*
/MP

Boyé *bull. du comité* a. 1886 p. 239.

LXX. THACIA (prope *Bordj Messâudi;* C. p. 196; eph. epigr. V p. 360).

285 ad eph. epigr. V n. 593. Titulum repertum Hr. Bedji prope Bordj Messâudi ad ectypum acceptum a Iosepho Letaille et ad exemplum Cagnati et Reinachi repetivit Héron de Villefosse *bull. du comité* a. 1885 p. 534 seq. n. 11.

AIDI VC
. . . . S
INVICTISSI
MO D N MA
RCO FLAVIO
CONS*t*ANTI
NO *maximo pio*
felici aug. MVN
TAC · DEVOTVM
NVM · MAIES
TATIQVE EIVS

---

286 Bordj Messâudi in hortis.

HERENN*iae*
*et*RHVSCILLAE
*a*VG CONIVGI
AVG N

Ad ectypum acceptum a Iosepho Letaille ed. Héron de Villefosse *bull. du comité* a. 1885 p. 536 n. 14.

LXX*a*. VCVBI (*Hr. Kaussât;* eph. epigr. V p. 360).

Rudera, quibus antea nomen dederam Hr. el-Kedîm secutus auctores Cagnati *rapp*. II p. 148, sita ad pontem Romanum in media fere via inter Kef et Bordj Messâudi, nuncupari ab indigenis Hr. Kaussât iam testantur Poinssot et Espérandieu. Nomen oppidi Romani, quod olim ibi exstitit, nunc certo compertum habemus ex titulo quem infra invenies n. 291, unde etiam lux affulsit versibus antea obscuris tituli n. 292, 5 seq. item exhibentibus nomen eius oppidi. Cuius rudera cum ab eis, qui ea exploraverunt, describantur ut admodum conspicua et satis late patentia, fortasse eodem referendum est Οὔκιβι, quod apud Ptolemaeum IV, 3 recensetur inter oppida sita in Numidia nova Ampsagam fluvium inter et Thabarcam. Ceterum Ucubi ea saltim aetate, ad quam pertinent tituli n. 291. 292, castellum fuisse rei publicae Siccensi, ut videtur, attributum exposui in adnotatione ad n. 291.

287 in lapide alto m. 0,60, lato 0,35; rep. ad pontem Romanum.

GENIO AVG
SACR
Q PVLLENI
VS · CELER · F ·
SVO · ET · Q · PVLLE
NI · CELERIS · F · SVI
NOMINE · S · P · F
IDEMQ
DEDIC

Descriptum a Royio ed. Poinssot *revue de l'Afr. fr.* IV (a. 1886) p. 251.
4 fin. est fortasse *f*(*lamen*) [*p*(*erpetuus*)], nisi vero F male exceptum est pro P, i. e. *p*(*ater*), ut suspicatur Mommsenus.

---

288 ad pontem Romanum, qui est inter Kef et Bordj Messâudi.

IOVI
AVG
*s*ACRV*m*

Roy *ant. afr.* a. 1885 p. 255.

---

289 in arae parte superiore alta m. 0,50, lata 0,90, litt. 0,10; rep. Hr. Kaussât.

MARTI
AVG

Mihi misit Poinssot, qui edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 178; Espérandieu *bull. d'Hipp.* XIX p. 62 n. 4.

290 rep. ad pontem Romanum.

M I N E R V A
FELIX ARMII\I
IVS FVSCVS PRO

Roy *ant. afr.* a. 1885 p. 255 n. 982.

Videtur fracta esse tam a sinistra quam a dextra. — In editione inscriptio altera eaque sepulcralis huic errore adiuncta est.

---

291 in lapide alto m. 1,20, lato 0,47, litt. 0,04; rep. inter Bordj Messâudi et Kef ad pontem Romanum.

IMP CAES M AVRELIO
ANTONINO PIO AVG FE
LICI PARTH MAX BRITT
MAX GER MAX PONT MAX
TRIB POT XVII IMP III COS IIII a. 214
PP PROCOS OPTIMO MAXI
MOQVE PRINCIPI DIVI
L SEPTIMI SEVERI ARAB
ADIAB PARTH MAX BRIT
MAX FIL DIVI M ANTONINI
GER SAR NEP DIVI ANTONI
NI PII PRONEP DIVI HADRI
ANI ABNEP DIVI TRAIANI ET
DIVI NERVAE ADNEP · DECVI//
SIG VCVBI MORANTES ET SENI
ORES I VCVBIS AER*e* CONL*ato*
D D

Descriptam a Royio ed. Poinssot *revue de l'Afr. fr.* IV (a. 1886) p. 250.

14 seqq. quae traduntur, non attigi; nomen rei publicae, quod hic bis legitur, est VCVBI; *seniores* [*k*(*astelli*)] *Ucubis* — nam hastam quae traditur 16 post ORES censeo intellegendam esse K cf. C. n. 1615. 1616 *seniores kast*(*elli*) — appellantur pro decurionibus, nimirum in re publica maiori attributa. Quo autem referendi sint *decuriones Sig* ...., dubitari potest. Putare possis nomen ipsius oppidi, ubi titulus prodiit, incipere a litteris *Sig*-eique Ucubi castellum alicubi in vicinia situm fuisse attributum. Nam decuriones eos extra caput reipublicae in castello ei attributo domicilium habere et statuam imperatori dedicare mirum est et cum a more solito tum a legibus Romanis (cf. eph. epigr. II p. 134) alienum. At praeter hos duos titulos (n. 291. 292) certe tertius ibidem prodiit postea edendus ab amico, in quo iidem seniores Ucubitani nominantur dedicationem facientes, nec credibile

est, nomen reipublicae, cuius seniores totiens occurrant in titulis eo loco repertis haud multis, non ad ea ipsa pertinere rudera, sed ad gentem alibi sedes habentem eique oppido attributam. Atque domicilium primarium, quamvis in castello fundos possiderent et partem anni morarentur, nihilominus in capite reipublicae decuriones illi habuisse possunt. Ergo Ucubi castellum eo ipso loco fuit, ubi hi tituli prodierunt, et DECVI // SIG intellegendi sunt *decu*[*r*(*iones*)] *Si*[*c*(*censes*)]; pertinuit igitur ad territorium Siccense castellum illud conditum fortasse ad pontem istum, ad quem ea rudera exstare diximus, ut viam Thacia Siccam ducentem defenderet.

---

292 in basi alta m. 1,50, lata 0,60, litt. 0,05; rep. Hr. Kaussât.

/ / / / / O / / / / / /
/ / R / / / / EN / / /
/ / / / / / M / / / / /
/ / II / / / / / / / / / /
NIC / / / / / / *u*CV
BITAN *aer*E CON
LATO POSVERVNT
METTIVS SECVNDVS
MEMMIANVS PIARCE
VS NVMIDICVS II VIR
Q Q DEDICAVERVNT
D D

v. 1—5 secundum Espérandieu:

RNIO · I
/ / / / / / / / /
C POPVLA
III
NIO CV

Mihi misit Poinssot, qui edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 178 n. 865; praeterea edid. Roy *ibid.* p. 254 n. 980 et Espérandieu *bull. d'Hipp.* XX p. 62 n. 2.

Ante v. 5 quinque versus litteris evanidis refert Poinssot. 6 in. RITAN praeter Poinssotium reliqui. Legendum esse [*U*]*cu*|*bitan*(*i*) constat ex titulo modo relato n. 291, 15 seq. Ceterum sicut illic fortasse etiam hic nominati erant [*decur*(*iones*) *Sig* . . . . . *Ucubi morantes et se*]*nio*[*res U*]*cubitan*(*i*). — 7 fin. POSVERVNT Poinssot et Espérandieu. — 8 METIVS cet. Roy, MESSIVS SECONDVS Espérandieu. — 9 fin. PIARCI idem. Est sine dubio *P.* [*L*]*arc*[*i*]|*us* cet. — Ceterum qui statuam dedicant II viros q. q. Siccenses esse ex eis sequitur, quae exposui ad n. 291.

LXXII. SICCA (*el-Kef;* C. p. 197. 938; eph. epigr. V p. 363. 547).

293 Kef *place Logerot sur un pavé près du Hammâm;* litt. 0,09—0,12.

*ui*RTVTI

Mihi misit Espérandieu.

294 Kef, Bordj Turki.

AVG SACRVM
VS ET SECVNDIANVS D
te? MPLI SOLVERVNT

Mihi misit Espérandieu; descriptam a Royio edid. Cagnat *bull. épigr. de la Gaule* vol. III p. 186 n. 1.

---

295 Kef, in coemeterio Iudaeorum.

C IV†VS ⌊*sic*⌉
RIXVLA VE
ERANVS
LEG $\overline{X}$ GE
MINAE PI
VS VIXIT
ANNIS
LXII
H S · E

Mihi misit Espérandieu; edid. Cagnat *rapp.* I p. 100 n. 110.
1 est certe IVLVS.

---

296 in sarcophago rep. Kef in curte mosqueae ad Bab el-Scherfiin.

D M S
L CORNELIVS ANTONI
ANVS OMNIBVS HONORIBVS
FVNCTVS VIXIT ANN LVII

Mihi misit Espérandieu; acceptam a Roy edid. Cagnat *bull. épigr. de la Gaule* a. 1883 p. 299 n. 66.

---

297 Kef in aedibus Sidi Alî ben Tajeb prope mosqueam Sidi Hamza.

/// VKO
V///C/P/
L FLAVIVS
SALVINI
NVS SACER
DOS V////
////////

Mihi misit Espérandieu.
5 in. est fortasse NVS.

LXXII*a*. REGIO OCCIDENTEM VERSVS A SICCA.

298 Ksar Oghab, in territorio gentis Wargha, inter fluvium Mellêg et fines Algeriae.

SALVIS EVSTOCHIIS
CC VV
CRESC ET MAGNA
SECVNDVM VOTA
EVGRAFIORVM

Descriptam a Cuinet ductore Gallo edid. Roy *ant. afr.* a. 1885 p. 49.

Eugrafios collegium fuisse familiae Eustochiorum, docet I. B. de Rossi *bull. dell' Istituto* a. 1885 p. 20 seq. Esse titulum quarti vel quinti fere saeculi non solum nomen suadet quod est *Eustochiorum* verum etiam *f* littera scripta pro *ph* in nomine *Eugrafiorum*.

LXXIII. LARES (*Lorbus;* C. p. 209; eph. epigr. V p. 371).

299 (= eph. epigr. V n. 637). Ad plenius Letaillii exemplum edid. Villefosse *ant. afr.* a. 1884 p. 354 sic:

qu|IR · AEMILIANVS|
flamo|NI · PERPETVI · AD|*iectis*
legitim?|AE · FLAMONI · PE|*rpetui*
e|X · ~~HS~~ $\overline{\text{CX}}$ M · N · F|*ecit*
|P ISCO · P*r*OCOS · VNI|*uers..*

Hic fere fuit tenor tituli: [.... *Qu*]*ir. Aemilianus* [..... *quod promiserat ob honorem flamo*]*ni perpetui ad*[*iectis* HS.. *m. n. legitim*]*ae flamoni pe*[*rpetui, amplius ob honorem* ...... HS .. *m. n. e*]X HS $\overline{\text{CX}}$ *m. n. f*[*ecit, ob cuius dedicationem* ..... .*isco p*[*r*]*oco*(*n*)*s*(*ule*) *uni*[*verso populo epulum dedit l. d. d. d.*]. — Cognomen proconsulis est [*Pr*]*iscus* vel etiam [*Vop*]*iscus.*

LXXIII*a*. AVBVZZA (*Hr. Djezza;* eph. epigr. V p. 371. 548).

300 ad eph. epigr. V n. 1261. Ex lapide ipso, qui nunc est Kef apud Roy, titulum descripsit Cagnat, qui edid. *rapp.* III p. 260, unde refero haec: 6 TRIB · I AR (an [*p*]*ar*(*tis*)? Sed monendum est Cagnatum de sua ipsum lectione dubitare); in fine AE'IA — 7 in. Y · ERON (malim FRON, ut nos legimus in ectypo), in fine PORTC — 8 CHORTE (= curtem). — 11 seq. CVRATORE SEVERO SIL|VANI VIND*i*CIS FLM P · P. Itaque F· post nomen patris omissum est ut saepe in titulis ingenuorum Afrorum.

301 Hr. Djezza in moenibus castelli.

*pa*RTHICI MAXIMI FORTIS[*simi felicissimi*
*trib. p*OT V COS PROCOS a. 202
*totius*QVE DOMVS DIVINA]*e*

Cagnat *rapp.* III p. 261.

Esse hunc titulum Septimi Severi et filiorum coniugisque eius Cagnatus recte dixit, quamquam non omnes probo quibus is usus est rationes (cf. e. g. VIII 884. 1628 al.).

---

302 Bordj Bîr bu Achmed 4 chil. magis meridiem quam orientem versus a Djezza.

/ O N I E
F / I
C · C A E L*ius*
R O G A T*us*
VISO · ALT*eri*
VS · ADMON*itus*
SVA · PEC · F*ecit*
IDEMQVE D*edic.*

Cagnat et Roy in illius *rapp.* III p. 259.

Titulus traditur tamquam supra integer, itaque lego 1 seq. [*b*]*oni E*[*vent*]*i* cf. *boni Eventus* C. II n. 1471; *Eventi* ut *Evento* C. II 2412. V 3218. VII 97. Orell. 1894; *Bonevento* IX 1560. — 2 litteram primam esse aut F aut E addit Cagnat. — Supplementa reliqua sunt fere eiusdem.

LXXIII*aa*. OBBA (*Ebba*).

Obbam stationem itinerariorum in via Carthagine-Thevestem ante Althiburum ibi fuisse ubi hodie est vicus Arabum Ebba et nomen eius suadet et qui refertur inter Obbam et Althiburum milium numerus.

303 Ebba, litt. m. 0,10—0,05.

*mi*NERVAE AVG SAC
*simul*ACRVM CVM G*rad*IBVS ⌐/////⌐IAM
*f*ECIT IDEMQ_EI DEDICAV*it* /////IB

Cagnat et Roy in illius *rapp.* III p. 255.

2 *g*[*rad*]*ibus* supplevit Cagnat.

---

304 Ebba; litt. m. 0,10—0,03.

*i*MP CA*es* I
ANT//// DIVI
IIO \

Cagnat *rapp.* III p. 255.

2 erat, puto, ANTONN F, nam NEP aut PRONEP cet. spatium non videtur admittere.

305 in fragmentis duobus litt. m. 0,20; rep. Ebba.

a

IMP *caes*

b

*a*NTO*nin*
*di*VI *Traiani*

Cagnat *rapp.* III p. 255.

LXXIV. Planities *el-Ghorfa* (eph. epigr. V p. 374. 548).

1. *Hr. Bu Avitta.*

306 Hr. bu Avitta (Bahiret el-Ghorfa).

D M S
M VALERIVS M FIL
CORN FELIX GAL
LIO AEDILIC · QVINQ SA
CERD DEI DITIS IN LOC
PRIM BON PROB INCOMP
P V A LXV · H S F AVSPICI

Descripsi ad ectypum. — Poinssot *ant. afr.* a. 1885 p. 109 n. 836.

4 seqq. *aedilic(ius), quinq(uennalicius), sacerd(os) Dei Ditis in loc(o) prim(o), bon(us) prob(us) incomp(arabilis).* Cum *sacerdote Dei Ditis in loco primo* conferendi sunt *sacerdos Cererum loci primi* VIII, 6359; *sacerdos primus* VIII, 10564; *sacerdos Cereris publica prima* vel *summa* X, 4794. 4793; *sacerdos secundo loco* XV *viralis* — *sacerdos prima* IX, 1541 al. [*Sacerdos loci primi* et *loco secundo* ut recte dicitur, ita parum Latine *sacerdos in loco primo;* possis temptare *in loc(o) prim(o) bon(is) prob(atus).* Th. M.] — 7 fin. fortasse *h(ic) s(itus)* [*e(st)*]. *Auspici,* ut *Auspicius* sit signum M. Valerii, id quod me monuit Mommsenus collatis titulis C. III, 2296. 2706, cum ipse cogitarem de eo quod est *f(austis) auspici*[*s*] in sepulcrali titulo vix admittendo.

---

3. *Hr. el-Ust.*

307 ad eph. epigr. V n. 1264. Repetivit Poinssot *ant. afr.* a. 1885 p. 111 n. 844, ubi 1 seq. Commodi nomen et honores in litura reposita esse refert.

PARS QVARTA.

PROVINCIA NVMIDIA.

I. THEVESTE (*Tebessa;* C. p. 215. 939; eph. epigr. V p. 375).

308 rep. Tebessae ibi ubi eph. epigr. V n. 651.

/VTE EI //CT · IMP · C/
\\IONINI / / / / /
\\ECIL SAT\\ / / / /L I
S · L · A · XV · K//////IA
CO

pars dextra ad exemplum A. Farges:

.....T IMP C
.........VIX
..... LEXETI
.......LANT
COS

Descripsi quae supererant fragmenta. Reliqua a militibus Gallis, ut mihi narraverunt lapidum domini, una cum aliis una repertis fracta et posthac in opere posita sunt. Edid. Farges *rec. de Const.* XX p. 238 n. 7.

Restituendus videtur titulus in hunc modum: [*pro sa*]*lute et v*[*i*]*ct*(*oria*) *imp. C*[*aes. M. Aure*|*li A*]*ntonini* [*Aug. pont. ma*]*x.* [*trib. pot.* ... *cos.* .. | *L. C*]*aecil*(*ius*) *Satu*[*rn*(*inus*) *P*]*ulex et* I .... | [*v*(*otum*)] *s*(*olverunt*) *l*(*ibentes*) *a*(*nimis*) XV *k*[*al. Apri?*]*l. Ant* .... [*et*] ...... *cos.* — L. Caecilium Saturninum Pulicem sacerdotem iam habuimus eph. epigr. V n. 656.

---

309 in lapide supra fracto alto m. 0,90, lato 0,45; rep. Theveste in necropoli.

OTIARE IVENILIS AMOR
*n*VLLO MAGISTRO DATA
RELIQVIS TOTIDEM ANNIS VIXI
BENE · VT · FATA · SCRIBSERE · MIHI
FERARVM MVLTO FVIT POTIOR
QVEM DOMVI · QVADRIPEDM FRENO
MILIBVS · VT . VILI · VINTI · FVIT · SVB
MESI/// VICE CVRRIT ECVS
MAE · QVOD · FVIT · OPTABILE · MORTE
SVM · CORNV · C///ISVS
SICVT · FVIT · IN VOTO · PE\\//I LICET
OB · GRAVE · CASVS
NVNC · REQVIESCVNT · RELIQVIAE · FRIG
//RI · SOLO · PER · QVO FVI NOTVS
C · IVLIVS CAMMA//////

A. Farges *rec. de Const.* XXIII p. 144.

5 *ferarum* genetivus pro ablativo. — 6 est, puto, QVADRIPEDEM. — 9 seq. *quod fuit optabile(m) morte(m)*, — accusativus rustice pro nominativo — *sum cornu o[cc]isus. Sicut fuit in voto, per[im]i* (vel *per[ire]*) *licet. Ob grave casus* (pro *gravem casum*) *nunc requiescunt reliquiae frig//ri(?) solo, per quo(d) fui notus.* Cf. eph. epigr. V n. 1176 et titulum nuper repertum prope Anadolköi in regione Küstendsche *arch.-epigr. Mitth. a. Oesterr.* VIII p. 8: Ἄτταλος ἐνθάδ' ἐγὼ κεῖμαι, παροδεῖτα, κυνηγός, | πολλοὺς [ἐν] σταδίοις πλήξας βόας, ἴ[ς φθι]μένους δέ | ἤλυθον [ἀνσχόμε]νος βοῦν ἄγριον, ὅς με κ[ατέκτα].

[Possis talia comminisci: [*voluisti per annos tot, amica, mecum*] *otiare, iuvenilis amor,* [*n*]*ullo magistro data* (= quam mihi elegi praecipiente nemine). *Reliquis totidem annis vixi bene, ut fata scribsere mihi. Ferarum multo fuit potior quem domui quadripedem freno* (= eques venator) — *milibus* (= per viam?) *vi veli venti fuit* (malim *ivit*) *sub me*; *si*[*ne*] *vice* (= non mutatus?) *currit ecus.* ?[*Celeri*], *quod fuit optabile, morte sum cornu o*[*cc*]*isus, sicut fuit in voto. Per*[*ii sc*]*ilicet ob grave*(*s*) *casus. Nunc requiescunt reliquiae frig*[*ida*]*ri* (?) *solo, per quo*(?) *fui notus.* TH. M.].

II. VICINIA THEVESTINA MERIDIEM VERSVS.

9. *Hr. Bîr Umm Alî* (C. p. 236. 943).

310 (= C. n. 10657). Edit Cagnat *rapp.* III p. 185 n. 129 sic:

DISCIPLINA
MILITARIS

---

311 (= C. n. 10658). Melius edidit Cagnat *bull. de corr. afric.* a. 1884 p. 294 et iterum *rapp.* III p. 183 n. 128:

imp. cAES
5 versus evanidi
7 I M I I I I / / / / / / / / IIII a. 164
COS II
COH I CHALCD EQ
10 C MAESIO PICATIANO
LEG · AVGVSTOR · PR · PR

Titulum gemellum eius, quem infra edam, n. 313 spectare ad L. Verum probavit Cagnat. — 7 supplendum est *im*[*p. II trib. potest.*] *IIII* cet. cf. VIII n. 4207. — 9 de cohorte I Chalcid. cf. III, 129 et VI, 3538 et infra n. 313, de C. Maesio Picatiano Cagnat *bull. de corr. afric.*. a. 1884 p. 292 seqq.

312 Bîr Umm-Alî.

*ha*NC · *t*IBI
QVAM VO
VI POSVI
BONE · IVP
P*i*TER ARAM
PRAEF · COH
NOMINE
GALLONI
VS

Cagnat *rapp.* III p. 186 n. 131.

1 *ha*NC · IBI Cagnat; in lapide aut est aut fuit †BI. — 9 fin. Cagnat falso supplevit *l. a.* Enimvero nihil desideratur; leg. *nomine Gallonius.* Ceterum disticho composita est dedicatio:

[Ha]nc [t]ibi quam vovi posui, bone Iupp[i]ter, aram
Praefectus chortis nomine Gallonius.

---

313 Bîr Umm-Alî.

IMP CAESARI
M · AVRELIO · ANTON*i*
NO AVG DIVI ANTO
NINI FIL DIVI · HADRI
ANI NEP DIVI TRAIA
NI PARTHICI PRONEP
DIVI NERVAE APNEB *sic*
IMP II · PONT · MAX · TR
POT · XVIII · *Cos iii* a. 164
COH · I · CHALCID *eq*
C MAESIO PICAT*iano*
*l*EG · AVGVS*torum*
PR · PR

R. Cagnat *bull. de corr. afric.* a. 1884 p. 295, iterum *bull. épigr. de la Gaule* IV p. 293, tertium *rapp.* III p. 182 n. 127.

11 seqq. C. Maesius Picatianus praeterea commemoratur VIII, 4591. 10658 (cf. supra n. 311). V, 4338. Ceterum videas quae adnotavimus supra ad n. 311.

---

314 Bîr Umm-Alî.

//////
//OMOIIIDI
*an*N · XVIII · RARAE · AD
QV*e* CASTISSIMAE · MVLIE
RI INCOMPARABILIS · AD
FECTVS · CONIVGI · M · POME
NTINVS MAIOR 7 LEG III AVG
MA*r*ITVS

Contuli ectypum a Cagnato subministratum, in quo tamen litterae primae omnium versuum deessent; edid. Cagnat *rapp.* III p. 190 n. 142.

III. VICINIA THEVESTINA SEPTENTRIONEM VERSVS.

10. *Sidi Brahîm.*

315 in lapide alto m. 1,30, lato 0,30; rep. in parietinis, in quibus nunc est morabetum Sidi Brahîm, 44 circiter chiliometris a Sûk Aghâs ad cursum viae ferreae, quae Sûk Aghâs coniunget cum Theveste.

D
LIVIYC · H
Q · F · DORY/
II · POSIEA · A
HORA · CONST
HIC · SITA · EST · AP
LIVIVC · H
E · B · M · E ·

ΕΝΘΑΔΕ · ΤΗΝ · Ι
ΚΕΦΑΛΗΝ · ΚΑΤΑ · Γ
ΚΑΛΥΠΤΕΙ · ΕΥ · Υ Υ
C · ΑΡΑC · ΤΗC · ΑΠΟΛ/
C · ΤΟΝ · ΒΙΟΝ · ΑΠΟΛ
ΓΕΝΟΜΕΝΗΝ ·
ΝΕΙΚΟΜΗΔΕΟ
ΒΙѠCΑΜΕΝΗΝ
Ν · ΕΤΟΝ · ΟΥ ΘΕΟ
ΗΘΕ · ΛΗCΕ

Acceptam a Pauly et Dunand edid. Abel Farges *bull. d'Hipp.* XVII tab. I cf. p. 1 seq.

Titulum Latinum ita fere temptaverim restituere: *D.* [*M.*] | *Livius H*[*onoratus?*] | *q*(*ui*) [*et*] *Dory*[*laus h. s. est* | *et*] *pos*[*t*]*ea A*[*pollonia* | *Fl*]*ora Const*[*antini? fil.*] | *Hic sita est Ap*[*ollonia*], | *Livius H*[*onoratus?* | *f*(*iliae*)] *b*(*ene*) *m*(*erenti*) [*f*(*ecit*)]. — Livium H[onoratum?] v. 2 crediderim esse patrem, Apolloniam Floram matrem, Ap[olloniam] v. 6 filiam Livii H[onorati?] iunioris, qui titulum dedicavit. Graecus incipit a versu in hoc genere tritissimo: *ἐνθάδε τὴν ἱ*[*ερὰν*] *κεφαλὴν κατὰ γ*[*αῖα*] *καλύπτει.* Reliqua soluta oratione composita sic fere restituo dubitans: *εὐ*[*ψ*]*υ*[*χήση*]*ς.* Ἄρας (?) *τῆς* Απολλ[*ωνία*]|*ς τὸν βίον* Ἀπολ[*λωνίαν*] *γενομένην* [*γυναῖκα?*] Νεικομήδεο[*ς*] ... *βιωσαμένην* [*βίον ἐπαί*]*νετον οὐ θεὸς* .... *ἠθέλησε*[*ν*].

V. Regio inter *Hr. Metkides*, *Negrîn*, *Khenschela* (C. p. 247. 946).

XI. VAZAIVI (*Aïn Zui* C. p. 248. 949; eph. epigr. V p. 378. 551).

316 ad eph. epigr. V n. 669 cf. n. 1274. Hunc titulum a dextra integrum esse adfirmat A. Farges *bull. d'Hipp.* XXI p. 132. — Ipse ectypis nisus, quae spectata humanitas Alexandri Papier mihi subministravit, chartaceo et nuper photographico huic testis oculati iudicio utique adversari non audeo. At dicam saltim mihi visum esse huic lapidi alium tam a dextra quam a sinistra aut perditum aut adhuc latitantem adiunctum fuisse. Infra quaedam periisse posse ad n. 1274 falso adnotavi. Praeterea addo FVIT 6 in. me in ectypo photographico certo dispexisse. 22 CIRCA videtur esse in lapide.

---

317 rep. Ain Zui ad basilicam, orientem versus.

D I S
O M N I B V S
C I V I
M A R T I N V S
B F COS LEG
III AVG
P R O V I N C I
A E
D A C I A E

Acceptam ab A. Farges ed. Papier *bull. d'Hipp.* XXII p. 104.

---

318 Zui.

I · O · SAC
P O S T V M I
A R I C V S
F R V M E N
RIO · BF · COS
S · L · V · A

O R E N E I V S

Farges *bull. d'Hipp.* XX p. 149 n. 19.
Non attigi.

---

319 in operculo sarcophagi rep. Ain Zui in ruderibus ecclesiae antiquae.

IMP · CAES · DIVI · VESPASIANI · F
DOMITIANO · AVG · GERM · PONT · MAX · TR

Farges *bull. d'Hipp.* XX p. 140.

320 in fragmento alto m. 0,86, lato 0,43, quod fuit pro basi columnae; rep. Aïn Zui.

I · COH · MILI
leg. III · AVG
PRINC
IAN

Farges *bull. d'Hipp.* XIX p. CXXII et iterum XX p. 149 n. 17.
1 elementum primum omittitur in editione 2; in fine leg. *mili*[*aria*].

321 rep. Ain Zui ad basilicam, orientem versus.

a	b
D IS	DIS
MANIBVS	MANIBVS
SAC · FACT P	SAC · FACIT PIVS
IVS L POM	L POMPONIVS
PONIVS IOV	SVCSOR VIXIT
INVS VOTA	ANIS XXI VO
REDIT VIXIT	TA RDIT
ANIS XXI	
SACRD	
OTVS SAT	
VRNVS	

Descriptam ab A. Farges ed. Papier *bull. d'Hipp.* XXII p. 105.
Repetivi edita. — *a* 3 est, puto, FACT. — 9 fortasse SAERD (vel SACERD). — 9 seqq. est pro *sacerdos Saturni.* — *b* 5 *Suc*(*ces*)*sor.* — 7 fortasse EDIT.

10. CEDIA (C. p. 256. 949; eph. epigr. V p. 380).

322 ad eph. epigr. V n. 670. In locum verborum *entre Oum Kif et* substituas *de.*

323 ad C. n. 10728. Repetivit A. Farges *bull. d'Hipp.* XXII p. 173, unde refero 4 seq.: P · IVLIVS CHE|LIA cet.

VI. MASCVLA (*Khenschela;* C. p. 248. 950; eph. epigr. V p. 381).

324 in lapide rep. in ruderibus, quae sunt 2 fere chil. a Khenschela ad viam Baghai ducentem.

IOVI STATOR
SAC
L SEPTIMIVS
CARCHEDON
VS VS

A. Farges *bull. d'Hipp.* XXI p. 73.

325 in lapide rep. Khenschela in fundamentis novae ecclesiae.

L · CAECILIVS
NOVELLVS
EX IMPER
FECIT

Acceptam ab A. Farges ed. Papier *bull. d'Hipp.* XXI p. 85.
3 *ex imper(io)*.

---

326 Khenschela.

imp. caes. t. aelio hadriano antoni
*no aug. pio diui hadria*NI · F · DIVI *tra*
iani parthici nep. diui NERVAE · PR*onep.*
pont. max. trib. potest. iiii COS · III · P · P · GRO//// a. 141?
/////////////////// T · CAESERNI ///
//////////////////// /////////

Farges *bull. d'Hipp.* XX p. 165.
Lapidem etiam supra et infra fractum esse ex coniectura certa, puto, indicavi. — T. Caesernium Statium a. 141 Numidiae praesidem iam habuimus C. n. 2361 cf. infra n. 338. Nomina honoresque plena exhibet C. n. 7036.

---

327 in fragmento rep. in ruderibus quibusdam sex septemve chil. a Khenschela septentrionem et Baghai versus.

*an*TONINO
AVG · PIO
ARID · CVRIAM
COMISIT · LARVM CAES
SVIS · OB HONOR
PERPETVI A SOLO SVA P FEC

Acceptam a Rouquette sacerdote ed. Papier *bull. d'Hipp.* XXI p. 94.
4 in. est fortasse [*pr*]*omisit*. — 5 seq. [*statuas cum basibus?*] *suis ob honor*[*em flamoni*] *perpetui* cet.

---

328 in fragmento litt. grandium rep. Khenschela prope carcerem publicum. Nunc adservatur in museo. (Propter litterarum formam et magnitudinem id separavi a fragmentis duobus una repertis n. 331.)

PIO FELICE

Descriptam ab A. Farges edid. Papier *bull. d'Hipp.* XXII p. 106.

329 in fragm. litt. m. 0,04—0,05; rep. Khenschela.

NN
ET VALER
ORIBVS A
*o*RBIS ORIGO
VVCCC PV
E CONS · ET LVX T
*a*LTERA NVMIN

Farges et Papier *bull. d'Hipp.* XX p. 115 n. 4.

Est fortasse Diocletiani et Maximiani, nisi forte accessit etiam tertius collega, cf. v. 5. — 3 [*vict*]*oribus?* — 6 fin. *lux t*[*errae*]?

---

330 in lapide alto m. 0,40, lato 0,90, crasso 0,30, litt. 0,06; rep. Khenschela in aedibus Rodriguès prope carcerem publicum. Nunc adservatur *dans la cour du cercle militaire.*

DD NN LAVI
TI ET GLORIO
TE ETIAM CONL
LI RESTITVERVN . . . . . . AN

Acceptam ab A. Farges ed. Papier *bull. d'Hipp.* XXII p. 151.

Addit editor lapidem a dextra fractum et corruptum esse. Idem cogitat de imperatoribus Flaviis Valentiniano et Valente, fortasse recte.

---

331 in fragmentis duobus rep. una cum n. 328 Khenschela prope carcerem publicum. Nunc adservantur in museo.

a
VM DD
A

b
. . LIO B . .
*cu*RATORE R*ei publicae*

Ad exemplum Abeli Farges ed. Papier *bull. d'Hipp.* XXII p. 106.

Num coniungenda sint, videtur non constare. *a* 1 erat fortasse [*pro salute invictissimor*]*um* (*dominorum*) . . [*nostrorum*].

---

332 in fragmento litt. m. 0,035—0,04; rep. Khenschela.

EPVB
*f*ECIT DEDIC
*c*ONS · SEXFA*scalis*
O PROBATI /ONEIA
*f*ELICITER

Farges *bull. d'Hipp.* XVIII p. 34; iterum idem et Papier *ibid.* XX p. 113 n. 3.

1 REPVB — 3 fin. FAS — 4 fin. FSOHA edit. I; Papier dicit inter I et O cerni in ectypo elementum tale ꟻ; est fortasse F. — Titulum esse infimae aetatis docet dignitas consularis sexfascalis provinciae Numidiae.

333 in lapide rep. prope Khenschela in mappali Arabis in montis Djaffa clivo septentrionali, quo deductum putant ab Hr. Taghfaght.

☧
M E M
O R I A
A P O S
T O L O
R V

Acceptam a Rouquette sacerdote ed. Papier *bull. d'Hipp.* XXI p. 93.

VIII. REGIO INTER MESKIANA ET TIMGHAD (C. p. 254. 950; eph. epigr. V p. 381).

2. *Ain Beida.*

334 in lapide litteris prostantibus rep. in ecclesiola antiqua ad viam novam ab Ain-Beida Tebessam ducentem loco 8 chil. illinc distante. (Capita columnarum duo ibidem reperta sunt monogrammate christiano exornata).

DEO LAVS ET GLORIA

Rousset *bull. de corr. afr.* a. 1884 p. 315.

---

6. *Fedj Bu Kahil.*

335 in fragmento alto m. 0,58, lato 0,30, crasso 0,30; rep. in loco q. d. Fedj Bu Kahil 12 chil. a Khenschela orientem versus.

I C A E
V I N E
E A V A
O A V G
D A C I C O
M FACIEN
V N O N I

Acceptam ab A. Farges ed. Papier *bull. d'Hipp.* XXII p. 152.

[*Imp.*] *Cae*[*sari* | *di*]*vi Ne*[*rvae* | *f. N*]*e*[*r*]*va*[*e Tra*|*ian*]*o Aug.* [*Ger*|*man*(*ico*)] *Dacico* [*sta*|*tua*]*m facien*[*dam* | *cur*(*avit*) *M.* (?)] *Noni*[*us*] . . . . — Titulus positus est ante *Parthici* cognomen a Traiano adsumptum i. e. ante a. 116.

---

7. *Immetterschû.*

336 ad eph. epigr. V n. 681. Fugit me, cum hunc titulum ederem, exemplum Masquerai *bull. de corr. afr.* fasc. VI p. 278 n. 242, unde iam refero haec: 4 fin. V AN (*sic*). — 5 fin. XXX.

VIII. THAMVGADI (*Timghâd;* C. p. 259. 951; eph. epigr. V p. 383. 550).

337 ad C. n. 2348 cf. eph. epigr. V p. 688. Fragmenta nova quattuor ed. A. Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 232, ut totus titulus iam in hunc modum sit restituendus:

imp. caes. m. aur. antonino aug. armen. PARTHICO MAX · *Medico*
*pont. max. imp. v tribun. potesta*TIS XXI CONSVLE III *p. p. et* a. 167
IMP C*aesari l. aurelio uer*O · AVG PON · MAX · IMP V *tr. p. vii*
COS *iii p. p. diui antonini fil. diui h*ADRIANI NEPOTIBV*s diui*
TRA*iani parth. pronep. diui neru*AE *a*BNEPOTIBVS STATVAS /////
///////////////////////////D//////////////////////////////

5 ante BNEPOTIBVS traditur IAE/.

---

338 ad C. n. 2361. Huius tituli fragmenta quattuor, quorum tria sunt nova, unum = C. n. 2361*c*, edidit A. Poulle *rec. de Const.* XXII p. 359 n. 104 et XXIII p. 234 n. 38. Est igitur totus titulus sic restituendus:

imp. CAES *t. ael*IO H~~ADRI~~*ano a*NTONINO AVG PIO DI
*ui ha*DRI*ani f.* DIVI · TRAIA*ni par*T NE*poti* DIVI NERVA*e*
pro N*epoti po*NTI *f. max. tribun. potest*ATIS IIII COS II*i* a. 141
*p. p. t. caeserni*VS · ST*atius leg. aug.* PRO PR · CO*s*
*designatus pat*RONV*s col. dedica*VIT D D P *p.*

3 *potest*ATE Poulle.

---

339 ad C. n. 2391. Flavii Pomponiani memoriam investigavit apud Charisium p. 145, 29 ed. Keil. Franciscus Buecheler mus. Rhen. vol. 42 p. 473 eumque aetate putat posteriorem Frontone, supparem Iulio Romano.

---

340 in ara alta m. 0,50, lata 0,72, litt. 0,09; rep. Timghâd in foro.

MERCV*rio*
SACRV*m*

Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 238 n. 50.

---

341 rep. Timghâd in foro; litt. 0,07.

*imperatori caesari d*IVI · TRAIAN*i parthi*
*ci f. diui neruae nepot*E TRAIA*no hadria*
*no aug. pontifici max. tri*BV*n. potestate* cet.

Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 236 n. 43.

342 in fragmento litt. 0,06—0,045; rep. Timghâd in foro.

*imp. caes. diui hadriani fi*LI*o diui*
*traiani parthi*CI NEPOTI *diui ner*
uae pron. t. aelio hadriano ANTONINO AVG *pio*
pontif. max. tribunic. potest. XV IMPERATORE II a. 152
*cos. IIII p. p. m. ualerius etrus*CVS LEG AVGVSTI PRO *pr.*
*. . . . . exstruct?*AM ET EXORNATAM DE*dic.*

Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 235.

M. Valerium Etruscum praesidem Numidiae a. 152 cognovimus ex C. n. 2543.

---

343 rep. Timghâd in foro.

imp. caes.
t. aelio ha-
DRIAN*o anto-*
NINO · AV*g. pio di-*
VI · HADR*iani filio*
DIVI · TR*aiani nepo-*
TE · PONT *max. trib.*
PO*test.* cet.

Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 236 n. 40.

---

344 in fragm. litt. m. 0,07—0,03; rep. Timghâd in foro.

*antoni*NO AVG / / / / /
*patr*ONVS COLONIAE

Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 232 n. 34.

Est aut Antonini Pii aut M. Aurelii.

---

345 rep. Timghâd in foro.

*h*ADRIA*ni*
O ANTO*nino*
*p*OTEST*ate*

Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 237 n. 45.

Est, opinor, aut Antonini Pii aut M. Aurelii.

---

346 Timghâd.

*c*AES T AE*li*
NEPOT
S E

A. Poulle *rec. de Const.* XXII p. 359 n. 103.

Ad Antoninum Pium Augustum utrum pertineat an ad M. Aurelium Caesarem diudicari nequit.

347 in basi alta m. 1,19, lata 0,70, litt. 0,06—0,05; rep. loco antiquo Timghâd prope introitum fori occidentalem.

M · AVRELIO
CAES
IMP · ANTO
NINI · AVG
PII FILIO
M · CAELIVS
M · F · HORATIA
SATVRNINVS
OB HONOREM
QQ INLATA R P
SVM · HONORA
RIA EX HS V N PO
SVIT ID DED DD

Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 229 n. 30.

Haec statua coniuncta erat cum paterna ab eodem homine simul dedicata C. n. 2362 (cf. Poulle l. l.).

---

348 in fragmento alto m. 0,78; rep. Timghâd in foro.

fi|LIO DIVI
p|RO · NEPOTE
ponti|FICE
maximo trib. pot. . . . imp. . . cos.|II P P
. . . . *c*|OLONI
coloniae thamugad. p|EC P P

Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 236 n. 41.

Spectat fortasse ad M. Aurelium.

---

349 in fragmentis tribus litt. m. 0,09; rep. Timghâd in foro.

imp. caes. l. aurelio uero|ARMENIACO·AVG·DIVI ANTONINI·|*fil. diui hadri-*
ani nepoti, diui traiani|PARTH*i*CI · PRONEPOT|*i diui neruae abnepoti*
pontif. max. tribunic. potest.|II Cons*V*LI II · PRO|*cos. p. p.* ||||||||||||||||| a. 162
Q RE ·PA

Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 234 n. 37.

3 seq. erat, puto, . . . [*D. Fonteius Frontinianus leg. Augustorum pro prae-t*]*ore pa*[*tr*(*onus*) *col*(*oniae*) *dedicavit*].

---

350 in fragmento epistylii rep. Timghâd.

*imp. c*AESARI *l.* AVRELIO VE*ro*

Poulle *rec. de Const.* XXII p. 352 n. 89.

351 in fragm. litt. m. 0,07; rep. Timghâd in foro.

IMP · CAES · D*iui*
MAX · PONT
IVI ANT*onini*
D

Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 236 n. 46.
Est fortasse M. Aureli et L. Veri.

---

352 in fragmento litt. 0,08; rep. Timghâd in foro.

diui COMMOD*i fratri*
*pi*O PERTIN*aci*
ADI*abenico*

Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 232 n. 33.
Est Septimi Severi.

---

353 in tabula alta m. 1,03, lata 3,89, litt. 0,08; rep. Timghâd iuxta basim suam ad porticum fori meridionalem.

M · AVRELIO ANTONINO CAESARI · IMPERATORI DESTINATO IMPERATORIS CAES a. 197
L·SEPTIMI·SEVERI·PII·PERTINACIS·AVG·ARABICI·ADIABENICI·VINDICIS·ET·CONDITORIS
ROMANAE DISCIPLINAE · FILIO · DIVI · M · ANTONINI · PII · GER · SARM · NEPOTI
DIVI · ANTONINI · PII · PRONEPOTI · DIVI · HADRIANI · ABNEPOTI · DIVI · TRAIANI PAR
THICI ET DIVI NERVAE · ADNEPOTI · DECRETO · DECVRIONVM · PECVNIA · PVBLICA
Q · ANICIVS FAVSTVS · LEG · AVGVSTORVM · PRO PRAETORE · PATR · COL · DEDICAVIT

Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 230 n. 31.

De Q. Anicio Fausto vide indicem Corp. p. 1065 et infra n. 354 et 390. — [Notabile est cum imperatore destinato Antonino, id quod cadit in a. 197, coniungi legatum Augustorum, id quod factus est Faustus non ante a. 198. Th. M.]

---

354 in basi fere dimidia alta m. 1,04, lata 2,14, litt. 0,07—0,065; rep. Timghâd ad fundamentum suum prope crepidinem fori meridionalem.

IMP CAESARI M AVRELIO ANTONINO AVG PAR*thico maximo tribuniciae potes*
a. 199 TATIS BIS PROCONSVLI · IMPERATORIS CAESAR*is l. septimi seueri pii pertinacis aug.*
ARABICI ADIABENICI PARTHICI MAXIMI FORTIS*simi felicissimique principis filio*
ET IVLIAE AVG MATR CAST ET SEN AC PATRIAE DIVI M *antonini germanici sarmatici nep. diui*
ANTONINI PRONEP DIVI HADRIANI ABNEPOT*i diui traiani parthici et diui neruae*
ADNEPOTI DEDICANTE Q ANICIO FAVSTO *leg. augustorum pro praetore cos. am*
PLISSIMO PAT COL ET SAEVINIO PROCVLO TRI*buno laticlauio curatore r. p. d. d. p. p.*

Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 231 n. 32.

4 in. verbis *L. Septimi Getae nobiliss. Caesaris fratri* erasis Iuliae Aug. nomen in litura repositum est (cf. Poulle l. l.). — 6 Q. Anicium Faustum consulem iam habuimus in C. n. 2553. — 7 Saeuinium Proculum praeterea occurrere in C. n. 2437 recte monuit Poulle.

355 in fragmentis duobus rep. Timghâd in foro.

diui neruae ad NEPO*ti m. aur. antonino pio felici aug. parth. max.*
brit. max. germ AN MX P(*ntif. max. trib. potest. xvii.. c* OS IIII P P·P
rocos. et iuli AE AVGVSTA*e matr*I *castrorum et aug. e* T SENATVS·A
tque patriae RESPVBLICA C*ol. tham. numini eorum de* VOTA·DE*d*

a *b*

Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 237 n. 47.

a 3 fin. AVGVSTA / PI, *b* 4 fin. DEC traditur. — Titulus non ante a. 213 scriptus est.

---

356 rep. Timghâd in foro; litt. m. 0,08.

seueri I · PII *a*RABICI · A*diabenici*
*d*IVI M ANTO*nini*
diui HADRI*ani abn.*

Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 237 n. 44.

Est aut Caracalli patre mortuo aut Elagabali vel etiam Alexandri.

---

357 rep. Thimghâd in foro; litt. m. 0,08—0,075.

*imp. caes. m. a*NTONIO GO*rdiano inuicto pio*
felici aug. PONTIF MA*x. tribun. potest...*
*cos. p. p. proc*OS DIVI GO*rdiani nepoti et di*
ui gordiani SOROR*is filio* cet.

Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 237 n. 48.

---

358 in ara alta m. 1,15, lata 0,60, litt. 0,07; rep. Timghâd in foro.

DIVO
AVRELI
ANO

Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 238 n. 49.

359 in fragm. litt. m. 0,12—0,075; rep. Timghâd in foro.

L MV*natius* a. 100
G A L*lus leg.*
A V G *pr. pr.*
d E D *icauit*

Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 239 n. 51*b*.

Lapidem supra fractum esse et 4 in. litteram periisse ex coniectura indicavi.

---

360 ad eph. epigr. V, 1270. Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 243 n. 54 sic edit:

QVIECER (in margine sinistro)

VENARI	avis	LAVARI
LVDERE	caput animalis auriti	RIDERE
OCC EST	ramus (?)	VIVERE

SVNVϽO

Verba quae sunt extra marginem, stilo incisa, Poullius legit: *quie*[*s*]*cer*[*e*], *h*)*oc anas*. Volt igitur, puto, anatem declarari avem in tabula depictam.

XI. OASES INTER AD MAIORES ET LAMBAESEM (C. p. 275. 953; eph. epigr. V p. 391. 552).

1. OASIS NIGRENSIVM MAIORVM (*Besseriani-Negrîn*; C. p. 276. 953).

361 in fragmentis octo rep. Besseriani.

a
CA
GAR

b
ES M

c
TONINI V
GERM

d
M M

e
TH

f
S $\overline{III}$.

g
P P

h
NINO
VG

A. Farges *rec. de Const.* XX (a. 1881) p. 247.

Videtur esse Commodi [*imp.*] *Caes. M.* [*Aureli An*]*tonini* [*A*]*ug. Arm. M*[*ed. Par*]*th.* [*max.*] *Germ.* [*Sarm. pont. max. trib. pot. . . . imp. . . . co*]*s. III p. p.* [*fil*(*ii*)], sed hac coniectura admissa quomodo fragmentum *h* cum ceteris coniungam non video, nisi etiam patre vivo et in imperio ei adsociatum Antonini cognomine Commodum nonnunquam usum esse statuamus (cf. C. n. 8468).

11. CALCEVS HERCVLIS (*el-Kantara;* C. p. 250. 953; eph. epigr. V p. 391).

362 in ara rep. el-Kantara in scamno posito ante domum *près du Café Maure. „La pierre d'angle d'un autre banc placé à côté de celui-ci est également un petit autel, mais la face, qui doit porter l'inscription, est engagée dans la terre.“* PALLV DE LESSERT.

NEPTVNO
AVG · SACR
Q VETTIVS
IVSTVS 7
LEG III AVG
PRAEPO N PAL

Pallu de Lessert *revue de l'Afr. fr.* a. 1886 p. 75.
6 *praepo(situs) n(umeri) Pal(myrenorum).*

---

11 *a.* *M'dukal.*

363 in lapide litteris corruptis; rep. in oasi M'dukal (*cercle de Biskra*) 6 fere horis a Barika meridiem versus, positus in muro contra fontem.

BIN VIDE VENI ET VIDE

Ex schedis Leroux misit Villefosse; edidit Masqueray *bull. de corr. afr.* a. 1884 p. 227 n. 38.

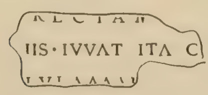
BIN omisit Masq.; lectionem dubiam esse monet Leroux. — Conferendus fortasse hic titulus cum eph. epigr. V n. 1173.

XII, 1. CASTRA LAMBAESITANA (C. p. 286; eph. epigr. V p. 392. 552).

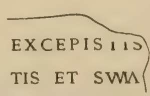
364 ad C. n. 2532 cf. eph. epigr. V n. 706. Parvula duo fragmenta, quae propter lapidis speciem et litterarum formam cum hoc monumento coniungenda esse cognovit, recens invenit Purgold in praetorio et ectypa sumpsit.

a

margo

b

a supra margo est, in qua incisae erant litterarum v. 1 partes superiores. — In lapidibus ipsis Purgoldus nullum invenit locum, cui haec frusta possent adaptari. Neque magis paucis quae in iis leguntur verbis patet, quomodo cum maioribus fragmentis prius repertis ea coniungenda sint. Lego *a* 1 *rectam* 2 ɪ*is iuvat ita c* . . . . *b* 1 *excepistis* 2 . . *tis et summ* . . .

365 ad eph. epigr. V n. 1276. Recognovit Purgold et ectypum sumpsit, quod et ipse denuo contuli. Repetivit etiam Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 216 seq. Iam emendationes exempli editi, Purgoldo maximam partem debitas, hasce refero: pag. *a* 11 GIGENNAVS — 16 in lapide est ANINIVS, de quo nomine, cum saepius obvium sit, non est cur dubitemus. — 18 GENTILIS — 19 CORVS; prima littera sitne C an G in lapide incertum est. — pag. *b* 13 VINNIVS — 23 AE*mi*LIVS MAGIO — pag. *c* 12 PROM*p*TVS confirmat Purg. — 22 PETELLIVS — 24 AELIVS LI///BVS Purg., nam ectypo hic nihil proficimus. — pag. *d* 14 AETRILIV*s* FVRENNIANVS quod fere conieceram, confirmat Purg. — 18 MENECRATIANVS — 19 PVPIVS mihi certum videtur; Purgold cogitabat de eo quod est IVLIVS; TVTIVS edidit Poulle. — pag. *e* 11 FVSCIANVS recte Poulle.

---

366 ad eph. epigr. V n. 720. v. 2 et 3 erasi sunt.

---

367 ad eph. epigr. V n. 722. Descripsit titulum, cuius partem posteriorem ipse non cognoveram nisi ex ectypo, totum ex lapide et ectypum sumpsit Purgold. Unde hic refero patriarum et munerum indicem pleniorem:

a) Patriae:	*Am(maedara)*	quinquies.
	Ara(dus)	semel.
	Kar(thago)	quinquies et tricies.
	Cas(tra)	bis.
	Cir(ta)	semel.
	Had(rumetum)	sexies.
	Lep(tis)	bis.
	M.....	semel.
	Madau(ra)	semel.
	? *Man(liana?)*	semel.
	Max(ula)	semel.
	Oea	bis.
	Tham(ugadi)	semel.
	The(veste)	quater.
sic	*Thyz(drus)*	semel.
	Ver(ecunda)	semel.
	? *Vi[na]*	semel.
	? *Uri* (nisi est *Vere[cunda]*)	semel.
b) Munera:	*ar(morum)*	semel.
	c	bis.
	c//	semel.
	eq(ues)	quinquies.
	im(munis)	quater.
	sig(nifer)	ter.
	tub(icen)	semel.

368 ad eph. epigr. V n. 1277. Recognovit C. Purgold. 2 in. |VATO II cet. i. e. [*Torq*]*uato.*

---

369 in fragmentis duobus arae sexangulae crassae m. 0,40 in quattuor lateribus inscriptae rep. Lambaesi ad praetorium.

A.

b	*c*	*d*	*a*
FLAVIVS ANTONIN	FLA SS	AVR · FI\VNVS	MARTI
AEL IVS FLORVS	N II	AVR · FELIX	
ANNIVS LVCANVS	VIBI VIND	ABSCNIA/ENENVS	AVG
IVLIVS GERMANVS	IVL IVLIAN	IVL PORTVRITVS	
CORNELIVS VICTOR	GARGI FAVST	AVR · SVRVS	PRO SAL
VALERIVS FELIX	PVLVS	*a* EM · VICTOR	TE IMP
FLAVIVS SECVND	IVC	NVARIVS	
AVRELIVS FELIX		TOR	*c* AES P
IVLIVS MARTI			*lici* NI
VIVS			

B.

u ICTOR	OMI *dius*
DONATVS	IVL INVA *rius*
	PERLLVS DO *natus*
	IVL MRCI/ *anus*

Descripsit Purgold et ectypum sumpsit, quod ipse contuli. — Duthoit *ant. afr.* a. 1884 p. 207 n. 476.

A a imperator est vel Valerianus vel Gallienus, quorum aetati etiam litterarum formae et militum nomina optime respondent. — *b* 2 nomen est *Aelius*; inter L et I hiatus est ob vitium lapidis. — 9 *Marti*[*al*(*is*)]. — *c* haec columna neglegentius inscripta est. 1 seq. cogitaverit quispiam de eo quod est (*sestertios*) *n*(*ummos*) *II*, ut significetur summa a dedicantibus singulis collata et FLA pertineat ad nomen *Flavius*, quod cum lapicida primum in hac columna incidere incepisset, deinde non perfecerit. At fortasse rectius Mommsenus ea compendia ita explicat: *fla*(*tura*) (*sestertium*) *n*(*ummum duorum*) [*milium*], ut in ara statutum fuerit opus aereum. — 5 videtur *Gargi*(*lius*) *Faust*[*in*(*us*)]. — *d* 1 fortasse *Aur. Flav*[*i*]*anus.* — 3 secunda littera videtur esse S ex alia littera, fortasse E, emendata. Est igitur nomen, puto, *Asseni*(*us*). Cognomen non perspicio. — 7 [*Ian*]*uarius.* — Fragmentum B videtur potius pertinuisse ad col. *c* et *d* quam ad *b* et *c*.

370 rep. Lambaesi prope praetorium; litteris rudibus.

C A S C E L L I
VS OPTATVS
VOTV SOLVIT
L A

Descripsi. Poulle *rec. de Const.* XXII a. 1882 p. 370 n. 121.

C. Cascellius C. f. Arn. Optatus redit in titulo sepulcrali C. n. 3512 et miles cognominis infra n. 397.

---

371 rep. Lambaesi ad castrorum portam septentrionalem Dvthoit. Ibidem vidi ego; in foro repertum falso dicit Povlle.

I S S
A L I S S
D I C A
L I O Q V
C AVG I

Descripsi. Ediderunt Poulle *rec. de Const.* XXII (a. 1882) p. 394 seq. et Duthoit *ant. afr.* a. 1884 p. 208 n. 481.

In *ant. afr.* fragmentum sic editur: ///ss/// | ALISSIMO | DICANTE | LIDQVP/ | AVG ///; at quae hic plura referuntur supplendo adiecta esse arbitror.

Sic fere legas: [. . . . *principi fort*]*iss*[*imo liber*]*aliss*[*imoque*] *dedica*[*nte* . . . . . .]*elio Qu* . . [. . . . *leg.*] *Aug.* [*pr. pr.*].

---

372 Laterculi militum fragmentorum trium rep. Lambaesi in praetorio ectypa sumpsit C. Purgold, ex quibus quae servata sunt exscripsi. Neque spes est ex ipsis lapidibus aliquanto plura enucleatum iri. Unde satis habeo hic militum patrias et munera quae occurrunt referre.

a) *patriae:*		*Am*(*maedara*)	semel.
		Ha(*drumetum*)	semel.
		Kar(*thago*)	bis.
		Cas(*tra*)	undecies.
	sic	*Lamabs*(*a*)	semel.
		Nap(*oca*)	quinquies.
		Nara[*g*]*g*(*ara*)	semel.
b) *munera:*		*aqu*(*ilifer*)	semel.
		ar(*morum*)	semel.
		pol(*lio*)	semel.
		si[*g*](*nifer*)	semel.
		tub(*icen*)	semel.

XII, 2. CIVITAS LAMBAESITANA (C. p. 303; eph. epigr. V p. 400. 650).

373 (= eph. epigr. V n. 749). Epistylia tria post inventa cum reliquis fragmentis (praeter *c d*) edidit Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 212.

f	*g*		*c*	*d*	*a*	*b*	*e*
R E	S P ·		*col.?* L	A	M B A	E	S I S · A V
f ACIENDA	M · CVRAVIT	....		*ru* FI · H̅ M̅ V̅ · FL · P · P · A	DV	OCATI · ꟗ D̅C M *n*	

Vides igitur paullulum mutanda esse supplementa a me pridem proposita.

---

374 ad eph. epigr. V n. 752. Recognovit lapidem, qui nunc in praetorio adservatur, C. Purgold et ectypum sumpsit. Unde refero haec: 2 fin. PRNCP. — 6 seqq. RE|PORTATAM EX GEN|TLIBVS BARBARIS | GLORIAM. — 10 LEONTIVS.

---

375 ad eph. epigr. V n. 758. Cum edebam hunc titulum, me fugit alterum meum anticae exemplum hoc:

IVIVIC
RAECL MINERV
cet.

---

376 ad eph. epigr. V n. 760. Recognovit titulum, qui nunc in praetorio adservatur, C. Purgold. Unde haec refero: 1 fin. AVG i. e. *Augustorum.* — 8 fin. APVT. — 10 EX ꟗ V̅ cet. — 15 seq. SIMBOLIO GERMANO.

---

377 ad eph. epigr. V n. 762. Est [*L. Septimi Se*]*veri* et *Antonini filii.*

---

378 ad eph. epigr. V n. 765. Recognovit in praetorio C. Purgold. In eiusdem lapidis inversi latere continenti postea eph. epigr. V n. 766 scriptus est.

9 seqq. GAL · VALERIO
CONSTANTIS
CAESARIS
cet.

Erat igitur *Gal(erio) Valerio* | *Maximiano iuniori.* Cuius nomine partim eraso posthac alterum in litura repositum est legibus grammaticis male observatis. — Ceterum restant inter versus vestigia litterarum antiquiorum deletarum, ut eundem lapidem tres minime deinceps titulos recepisse constet.

379 ad eph. epigr. V n. 766. Recognovit lapidem, qui nunc est in praetorio, C. Purgold et ectypum sumpsit. — In eiusdem latere continenti litteris inversis scriptus est eph. epigr. V n. 765. — 1 AVREIS TEMPORIBVS. — 15 ODIV IꞓDA*ta* IAᴗVISSꞓ *u*ᴵDE; recte igitur Poullius supplevit. — 16 QVA est in lapide. — 19 SPLEDIDISSIMA. — 22 VSVM VITLITATEMQVE (*sic*). — 24 seq. FELICIS|SIME. — 30 fin. ~ CVRP.

---

380 ad eph. epigr. V n. 1477. Recognovit lapidem, qui nunc est in praetorio, Purgold et ectypum sumpsit.

CoNSTANT*i*NE
TVOS SIC SEMPER
MALIS IRATOS
CERNIMVS AVGG
MALIS ET PACE
POTIMVR
CVM ET IN HoC G*e*
NIO SESE PROVN
CIA MONST*re*T
NAMIO//I ILLE
CRVCES ET PROE
ꞓA SAEVA TYRNN

Constant[*i*]*ne, tuos sic semper malis iratos*
cernimus Augustis, malis; et pace potimur,
cum et in hoc g[*e*]*nio sese provincia monst*[*re*]*t.*
nam po[*ni*]*t ille cruces et proelia saeva tyranni.*

5 *malis* cum vi repetitur. — 7 fin. HoCC/ descripsit Purgold; sed in ectypo certo dispicitur HoCG/. Itaque nihil aliud esse potest ac *g*[*e*]*nio; et in hoc genio* cet. accipio pro eo quod est *eodem animo.* — 10 cum Purgold exceperit NAMIO//IILLE, Mommsen conicit *nam dolet* vel *nam hodit*, id est *odit;* ac *nam* etiam ectypo probabile redditur, sed D vel H ante O ectypo consulto vix possunt admitti: videtur potius P, ut fuerit fortasse *ponit,* scilicet pro *componit, tollit,* velut saepe dicitur *bellum ponere,* qualem notionem iam ante postulaveram. Namque syllabarum mensuram in hoc carmine prope nullo numero esse apparet. — Dedicantes Mommsen explicat esse milites et officiales imperatorios, quibus 7 seqq. opponantur provinciales privati. *Ille* 10 est sane Constantinus.

381 in basi alta m. 1,16, lata 0,72, rep. Lambaesi in foro. Nunc adservatur in praetorio.

FORTVNAE · AVG · SAC
DEDICANTE
L · NOVIO · CRISPINO · LEG · AVG · PR · PR
C · ANTONIVS · C F · COL · ALEXANDER
ANTIOCHIA
CVRIAE · HADRIANAE · FELICI
VETERANORVM | LEG III | AVG ·
OB HONOREM · FLAMINAT · PERPET
QVOD · IN SE · ABSENTEM · CONTVLER
PROMISSA · STATVA · EX HS IIII M N
AMPLIATA · PECVNIA · FECIT

Contulit Purgold. — Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 213 n. 3.

3 L. Novius Crispinus iam prodiit in C. n. 2747, eph. epigr. V n. 721. 757 et infra redit n. 397. — 4 C. Antonium Alexandrum veteranum tituli C. n. 2789 ab hoc non diversum esse probabiliter conicit Poulle. — 9 in. *quod,* quasi antecederet *flamoni.* — Ceterum conferas titulum simillimum eph. epigr. V n. 757.

---

382 in epistyliorum fragmentis septem latis in universum m. 26,60, altis 0,65, litt. 0,34; rep. Lambaesi in templo Iovis cet. (cf. C. n. 2611).

IO|VI OPT| ◊ MAX ◊ IVN|ONI R|E G|*inae mi*|N|ERVAE ◊ A|*ug*
r|ESP L|AMB|AE*sis*

Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 211.

---

383 in ara alta m. 0,81, lata 0,43, litt. 0,07; rep. Lambaesi in foro. Nunc adservatur in praetorio.

I · O · M
DOLICHENO

Descripsit Purgold. — Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 215 n. 8.

---

384 in fragmentis duobus altis in universum m. 0,33, latis 0,27; rep. Lambaesi in foro. Nunc adservantur in praetorio.

MAI | *a*
P · AEL
AEDII | *b*

Descripsimus ego fragm. *a*, utrumque Purgold, qui etiam ea coniunxit. — *b* edid. Poulle *rec. de Const.* XXII p. 394 n. 137 *c*.

Est, puto, *Ma*[*rti Aug. sacrum*] | *P. Ael*[*ius*] . . . | *aedil*[*is*] . . .

385 in ara litt. m. 0,095—0,08; rep. Lambaesi in foro.

INVICTO
MITHRAE
P NVMI *ius*
DECEN *s*

Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 215 n. 10.

3 est aut *Numi*[*d*]*ius* aut *Numi*[*s*]*ius*.

---

386 in ara alta m. 0,75, lata 0,33; rep. Lambaesi in foro. Nunc adservatur in praetorio.

SILVANO
urceus SACR patera
SANCTISSIMO

Contulit Purgold. — Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 214 n. 5.

---

387 in lapide alto m. 1,0, lato 0,53; rep. Lambaesi in foro. Nunc adservatur in praetorio.

VICTORI
AE DIVINAE
VIRTVTIS
COMITI
AVGGG
RP CL

Contulit Purgold. — Edid. A. Poulle ad exemplum ab amico acceptum *rec. de Const.* XXIII p. 214.

Victoriae, divinae virtutis comiti, (*trium*) *Aug*(*ustorum*), *r*(*es*) *p*(*ublica*) *c*(*oloniae*) *L*(*ambaesis*), cf. Purgold *archäol. Bemerkungen zu Claudian und Sidonius* Gothae 1878 p. 30—33. Augusti tres sunt, puto, Constantinus I et duo consortes vel tres eius filii.

---

388 in ara rep. Lambaesi in foro.

VICTO
RIAE
AVGG NN
VOTIS
X

Descripsit Purgold. — Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 215 n. 9.

4 seq. *votis decennalibus*.

389 in arae, quae ex duobus lapidibus constabat, parte inferiore alta m. 0,63, lata 0,59, litt. 0,04; rep. Lambaesi in foro.

AFRICA I//L ·
patera L E G III A V G · urceus
S A C R V M

Contulit Purgold. — Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 215 n. 7.

1 inter A et L duae vel tres litterae erasae sunt. — 2 erasus est una cum litteris compluribus v. 1.

---

390 in basi alta m. 0,47, lata 0,79, litt. 0,05; rep. Lambaesi in foro.

M · AVRELIO ANTONINO CAESARI
IMP · DESTINATO · IMP · L · SEPTIMI · SEVERI · PII a. 197
PROPAGATORIS · IMPERI · FILIO · DEDICANTE
Q · ANICIO · FAVSTO · LEG · AVG · PR · PR · PATRONO
MVNICIPII D D P P

Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 218 n. 13.

De Q. Anicio Fausto vid. C. VIII p. 1065 et supra n. 353 et 354 et infra n. 440.

---

391 in lapide alto m. 0,43, lato 0,78, litt. 0,05; rep. Lambaesi in foro.

*pro salute et incolumitate domi*NI NOSTRI
*l. septimi seueri pii pertinacis au*GVSTI · ET · PRO · INCOLVMITATE
*iuliae augustae matris august*I ET CASTRORVM
et pro salute m. aureli antonini AVGVSTI · NOSTRI
q. anicius faustus leg. augg. pr. pr. numini EORVM · DEVOTVS

Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 218 n. 14.

Scriptus est titulus fortasse a. 198 ante Getam Caesarem dictum cf. titulum a. 199 supra n. 354.

---

392 rep. Lambaesi prope templum fori; mox periit.

PIISSIMO AC
VICTORIOSIS
SIMO FLA VAL
C*on*STAN*tio*
T O P
ARI
COL
DD
O I
M

Poulle *rec. de Const.* XXII p. 385 n. 135.

Repetivi quae edita sunt. Potest esse etiam Constantini I.

393 in fragmento alto m. 0,63, litt. 0,095; rep. Lambaesi in foro.

pro sal|VTE ET INCO|*lumitate . . . .*
c. iuli|VS • LEPIDVS TEP|*tullus leg. aug. pro praetore. . . .*
PER| *leg. iii aug.*

Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 218 n. 15.

C. Iulius Lepidus Tertullus iam prodiit in C. n. 4192 et 8309.

---

394 rep. Lambaesi in foro.

/ *cor*|NELIO VALENTI
no h|ONESTANO IVNIANO
q. prov. a|CHAIAE • TR • PL •
PAT • VI

Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 224 n. 25.

4 velim [*praet. cur*]*at. vi*[*ae* . . .].

---

395 in basi alta m. 0,90, lata 0,50, litt. 0,04; rep. Lambaesi in foro. Nunc adservatur in praetorio.

L • IVL • APRONIO • MAENO
PIO SALAMALLIANO
TRIB • LATIC • LEG • X • GEM • AD
LECTO • INTER • QQ • PRAE
POSITO ACTIS SENAT •
AED CVRVLI PRAETO
RI LEG • AVG • VICE QVIN
QVE FASCIVM PROV •
BELGI*cae le*G • LEG •
I • ADIVTRIC • LEG • AV|*g*
PR • PR • PROVINC • GA|*la*
TIAE ITEM L
PR • PR • C • V
/ / / / /

Recognovit Purgold. — Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 219 n. 16.

4 seq. notabile est exemplum adlectionis inter quaestorios rarissime obviae; cf. Mommsen *Staatsr.* II² p. 901 et Hirschfeld *Verwaltungsgesch.* p. 246; de quaestoricio praeposito actis senatus cf. Mommsen l. l. p. 864 n. 6 et ad eph. epigr. V n. 1345. — 7 *vice quinque fascium:* deficiente aut absente quacunque de caussa legato L. Apronius ei substitutus est. — 11 *Ga*[*la*]*tiae* recte supplevit Poulle. — 12 fin. IE Poulle. — 13 clausulam plane obscuram esse monet Mommsen.

396 in lapide alto m. 0,16, lato 0,57 eruto Lambaesi e ruderibus thermarum legionis. Nunc adservatur in praetorio.

LVCIIS IVLIIS APRONIIS · MAENIAE SALAMALLIADI · C · P · ET · MAENIO
AVITIANO · C · P · ET MAENIO PIO C · P · ET · ALFENAE AGRIPPINAE · C · P · LIBER · EOR · PATRONIS

Contulit Purgold. — Poulle *rec. de Const.* XXII p. 389 n. 139.

L. Iul. Apronium Maenium Pium Salamallianum habuimus in titulo praecedente.

---

397 in lapide alto m. 1,03, lato 0,33 posito in arcu Lambaesitano, qui est Verecundam versus.

*l nouio c*RISPI*no marti*
ali SATVRN*ino cos.*
*de*SIG LEG · AVG · I*r. pr. prouin* a. 150
*ci*AE AFRICAE PROCOS *galliae*
*narb*ONENSIS · LEG · AVG LEG · I·II*alicae*
*leg. aug. i*VRIDICO ASTVRIAE ET G*allaeciae*
*praetor*I TRIB · PLEB · QVAESTOR*i pr. pr.*
*prouinc*IAE MACEDONIAE *trib. militum*
*leg. v*IIII HISPANAE · IIII V*iro uiarum*
*curan*DARVM SEVIRO *eq. romanorum*
LIVS · BALBVS TR*ib. mil.*
VLPIVS POSTV*mus*
CASCELLIVS C F
VLPIVS
POMPEIVS PRO
CAS*celli*V*s*

Poulle *rec. de Const.* XXII a. 1882 p. 387 n. 137, qui etiam supplementa addidit.

1 seq. cf. C. n. 2747; eph. epigr. V n. 721. 757; supra n. 381. — 6 fin. est, puto, [*C*]*allaeciae* cf. eph. epigr. V p. 168 seq. — 11 seq. habes *L. Aemilium Balbum* in titulo Lambaesitano C. n. 3354/55, *C. Cascellium C. f. Optatum* n. 3512 et supra n. 370, *M. Pompeium Proculum* n. 3974 oriundos fortasse ex militibus hic recensitis.

---

398 in lapide litt. m. 0,08; rep. Lambaesi in foro sub n. 385.

M V *lpio*
M A X *imo*
LEG *aug. pr.*
PR · C V *praesi*
DI · B*enignis*
simo cet.

Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 216 n. 11.

4 PR · C/, 5 DI · I traditur. — Cf. C. n. 2753.

399 in basi fracta supra et a dextra, alta m. 0,47, lata 0,34, litt. 0,07; rep. Lambaesi in foro. Nunc adservatur in praetorio.

PR ❦ PR ❦ COS DI
IN EIVS ❦ REGIO
REBVS ❦ AD ❦ VEF
BARBAROS ❦ PF
PERE ❦ GEST

Descripsit Purgold. — Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 220 n. 17.

Cum lateris dextri pars quaedam servata sit, Purgoldus computando invenit non plus tres quattuorve litteras a dextra periisse. Quare ita hi versus videntur restituendi esse: [. . . . *leg. Aug.*] | *pr. pr. cos. d*[*esig.*] | *in eius regio*[*nib*(*us*)] — provincia scil. Africa vel Numidia antea nominata erat — *rebus adve*[*rsus*] | *barbaros p*[*ros*]|*pere gest*[*is*]; [recte, sed videtur significari praesidi statuam dedicari rebus in regionibus quae sub eo essent prospere ab eo gestis. Th. M.]

---

400 Lambaesi.

leg. AVG
p R PR
s PECVL
ET
BENEF

Poulle *rec. de Const.* XXII p. 392 n. 153.

Lapidem supra fractum esse ex coniectura indicavi.

3 seqq. [*s*]*pecu*(*latores*) *et benef*(*iciarii*) supplevit Mommsen.

---

401 rep. Lambaesi in foro.

/ / / / / / / / / / /
SI D M S
ANANIVS VET
LEGIONIS LEN

Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 223 n. 24.

1 litterae SI et versus unus duove praecedentes deleti spectant ad titulum antea in eodem lapide scriptum.

402 in cippo alto m. 0,83, lato 0,40, litt. 0,045 — 0,04; rep. Lambaesi ad viam Cirtam ducentem 200 fere metris a porta castrorum.

D M S
AVRELIVS
NIGRINVS
MILES MOES
PROVINCIE H
EMESI SVPERO
RIS STVPENDIO
RVM VIX
IT ANNIS
XX AVRELIVS
VRSINVS
FRATRI S
VO BENE
MERENTI
POSVIT

Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 221 n. 19.

5 seqq. cf. III, 3844 *veter(anus) leg. XIII Gem., mil(es) torquatus et duplarius emesis sup.*, ubi de „Moesia“ superiore cogitaverunt priores. Utroque titulo collato pro certo habeo *hemesi* vel *emesis* esse pro graeco ἡμίσεος, ut illic *Moesiae* sit cogitatione supplendum, hic legendum: *miles Moes(iae) provinci(a)e hemesi(s) superioris.* [Sed dimidia provincia pro monstro est. Equidem crediderim barbarum hominem scribere voluisse militem Moesiacum fuisse provinciae Moesiae superioris. Th. M.] — 8 numerus stipendiorum non est scriptus.

---

403 rep. Lambaesi in necropoli septentrionali.

D M S
C · FELIX ·
M · BE · TRB
N · XL ·
RNIN

Descripsi.

2 seq. *C.* (= nomen) *Felix* | *m(iles), b(ene)[f(iciarius)] trib(uni)* | [*vix. an*]*n. XL* | [*C. Satu*]*rnin*[*us*] cet.

404 in cippo litt. 0,03; rep. Lambaesi in pago in aedibus Galtier.

D M S
C · CAELIVS RV
FVS DOM HADR
B · PREF · LEG · III · AVG
VIXIT AN XXXVII
OFFILIA PROCVL
PIISSIM EIVS HE
H · S · E

Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 222 n. 20.

4 *b(eneficiarius) pr(a)ef(ecti) leg.* cet. — 7 fin. *eius (coniux), he(res)*, at malim *fe(cit)* vel *f. c.*

---

405 Lambaesi in necropoli septentrionali.

V N D O M
ML N XXV
VIX · AN · XLV
IVLIVS DO
MTVS MICO

Descripsi.

1 fortasse [*Sec?*]*undo m(iliti)*. — 4 seq. scriptor voluit, puto, *Do|natus*.

---

406 in cupula (*caisson*) rep. in colle in ripa sinistra fluvii Bu Khabuzen prope confluentem eius cum Wed Nescheb (Lambaesi).

D · M
C · PAPIRIO AELIAN
O MEDICO · ORDINA
RIO · LEG · III · AVG · VIX
ANNIS LXXXV M · VII
D · XV · PAPIRIA VITAL
IS CONIVGI DIGNISSIMO

Poulle *rec. de Const.* XXII a. 1882 p. 390 n. 142.

3 seq. medici ordinarii iam prodierunt C. III 4279. 5959. 6532; VII, 690 al.

---

407 in attica arcus Lambaesitani, quo Verecundam ibatur.

IOLLENTI
7 *l*EG · III · AVG
7 LEG · XIIII GE*m.*

Poulle *rec. de Const.* XXII p. 392 n. 152.

1 [*P*]*ollenti*.

408 in cupula rep. Lambaesi in foro.

D L I — I I M
sic POLYCRHO I
QVAE VIXIT A *nnis*
XXII M · II D X
CONIVGI RAR *issi*
MAE SATVR *s*
AVG N ADIVT *or*
TABVL ET AEI I *us ca*
PITO NA

Descripsi. — Poulle *rec. de Const.* XXII p. 390 n. 143.

2 POLYCHRO Poulle. Est, puto, *Polyc*[*hr*]*o*[*nia*]. — 8 seq. *Aeli*[*us Ca*] | *pito na* . . . .

409 in fragmento columnae rep. Lambaesi in foro.

D N
IVL · HER
VS ADIV *tor tabul?*
COL

Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 224 n. 26.

410 rep. Lambaesi in foro; litt. 0,08.

NIA
ERNEVS CA
FL · PP · IMPE
RESP *? lamb.*

Poulle *rec. de Const.* XXII a. 1882 p. 394 n. 157*b*.

2 Nescio an sit [*Caes*]*ern*[*i*]*us Ca* . . . . — 3 fortasse *fl. p. p. impe*[*ratoris*] . . . cf. e. g. *flamen Neronis Aug. f. perpetuus* C. IV, 1185. Quamquam dubium videtur, an ad imperatores vivos ea quidem aetate, qua hic titulus positus est, flamines perpetui pertinuerint.

411 rep. Lambaesi in foro ad templum Iovis cet. Nunc adservatur in praetorio.

M
FL · PP ·
LIVS
crep LREIVS
ITATIS

Descripsi et contulit Purgold. — Poulle *rec. de Const.* XXII p. 393 n. 154.

412 Lambaesi in necropoli septentrionali.

D · M · S ·
IVLIA · DON
ATA · V · A · XXXV
HONoRATA
SODALAI · FEC
H · S · EST

Descripsi.

4 descripsi HONARATA, fortasse errore. — 5 cf. sodalas monimentum ponentes infra in titulo Caesariensi.

---

413 Lambaesi in necropoli septentrionali.

D M
P · AFRANIVS · P · FIL
VLP · SECVNDVS · HADR
VIX · AN · XVII//
DIES · XXVIII · HIC
SITVS · EST

Descripsi.

3 fin. *Hadr(umeto)*. — 4 fin. num quid perierit non liquet.

---

414 in tabula marm. alta et lata m. 0,36; rep. Lambaesi prope templum magnum fori. Nunc adservatur in praetorio.

II
IN · N · DOMINI · N · CRIST *i* . . . . .
VOTVM · QVOD · PROMISIT · V *na cum*
FRATRIBVS · SVIS · DVLCI *ss. et cum*
CONIVGE · SVA · CASTA
A · SOLO · DEDICAVERV *nt*
IN CRISTO · VIVAS · VT · IN ME *lius crescas*

Contulit C. Purgold et ectypum sumpsit. — Poulle *rec. de Const.* XXII p. 400 n. 161.

Hunc primum esse titulum certo christianum qui Lambaesi prodierit monet Poulle.

XVI. LAMBIRIDI (*Khirbet Ulêd Arîf*). Planities Brisch. (C. p. 443. 956.)

415 Hr. Wed Schaba.

D M S
M AVRELIO VIc
TORI MIL LEG
III AVG VIX ANI *sic*
XXXVII T ANTO
NIVS LVCIANVS
SOC MER FEC

Luciani *rec. de Const.* XXIII p. 119.

XXII*b*. NARAGGARA (*K'sîba M'rau;* C. n. 4641; eph. epigr. V p. 415. 555).

416 ad eph. epigr. V p. 415. Ad Naraggaram referenda esse rudera, quibus nomen est K'sîba M'rau, ante me pronuntiavit Goyt *rec. de Const.* vol. XX p. 169 seq., at argumentis usus parum firmis.

XXVIII. INTER GADIAVFALAM, SIGVS, THIBILIM, THVBVRSICVM (C. p. 484. 960; eph. epigr. V p. 419).

417 Hr. Bu Atfân.

MARCVS T	later-
ERENTIVS	culus
VICTOR VE	non
sic TRANVS V	scriptus
A LXXV H S E	

Descripsi. Edid. V. Reboud *rec. de Const.* XXIII p. 54 n. 59. 4 fin. V pro *v(ixit)*. — A dextra esse laterculum vacuum ego non notavi.

418 in cippo alto m. 1,80, lato 0,58, crasso 0,30; rep. Bu Atfân.

D M S

FORTVNA	IVLIVS · CRES ·
TA ROGA	CENS · FIRMI
TI · FIL · CRES	FIL · FVRNA
CENTIS · V	RIVS · PIVS
XOR · PIA	
VIX · ANN	
LIII	
H S E	

Descripsi. — V. Reboud *rec. de Const.* XXIII p. 42 n. 23. col. *b* plus non est scriptum.

XXXI. THAGASTE (*Sûk Aghâs;* C. p. 508. 961; eph. epigr. V p. 422. 556).

419 ad eph. epigr. V n. 1289. Edidit etiam Goyt *rec. de Const.* XX p. 183. — V. Reboud, ut mecum communicavit per litteras, sic legit hunc titulum:

HIIRCVLI AVG SAC OPTATVS M CIISIIRNI SEVERI SVLPICIANI	titulus Libycus

Est igitur 3 seq. *M. C(a)eserni Severi* cet.

XXXII. ZATTARA (C. p. 511. 961; eph. epigr. V p. 423).

420 ad eph. epigr. V n. 823. Conluli ectypum acceptum a Victore Reboud, unde refero haec: 3 CIS AVG · PII ARABICI cet. — 4 NICI PART PoNTIFICI FIL *d*IVI; utrum esset PoNTIFIC· an PoNTIFICI, non satis liquebat. — Itaque error, quem indicavi cum titulum ederem, partim dumtaxat editoris fuit, partim quadratarii. — 8 TIS · DIVI TRAIANI PARTICI. — 15 NE..... \ EX ◊ cet. Est, puto, [*patru*]*m* cf. supra n. 100, 6 seq.

XXXIII. INTER THAGASTEM ET THABRACAM (C. p. 514. 962).

421 in lapide marm. rep. Ain Sudan prope Hammâm Said (11 chil. a Sûk Aghâs inter septentrionem et orientem), ad viam a Sûk Aghâs ducentem La Calle.

MARTI AVG
SACRVM
C · POM · PE · IVS
/ICTOR M C
EX PRAECEP
ARATO LOC
D · SATVR ARA
S · P · F · ET DE

Descriptam a Perrot ed. Papier *bull. d'Hipp.* XXII p. 147.

4 in fine pro C esse posse F adnotat editor; est fortasse P, ut sit *m(agister)* [*p(agi)*]. Quamquam etiam lectioni M C i. e. *m(agister) c(astelli)* per se nihil obstat. — Deinde *ex praecep*[*to p*]*arato* (nam vix erat *arato*) *loc*[*o a*]*d Satur.* (i. e., puto, [*a*]*d Satur(ni templum)*) *ara*[*m*] *s. p. f. et de*[*d.*].

422 rep. Aïn Tella apud gentem Beni-Mazzen, in territorio Uled-Mesellem, ad viam ab Ain Draham ducentem La Calle, 5 circiter chil. inter septentrionem et orientem a Rûm el-Sûk. (Ain Dûm M'tilla legitur in mappa *du dépôt de la Guerre* novissima (a. 1883), at paucis chil. meridiem versus a Rûm el-Sûk).

PRO SALVTE D D D D N N N N
DIOCLETIANI ET MAXIMIANI PERPETVORVM
AVGG ET CONSTANTI ET *m*AXIMIANI NOBILIS
SIMORVM CAESS TE*m*PLVM DEI MERCVRI
VETVSTATE DELAPS*um* ///I//////ISSIMO
VNIVERSI SENIORES MAS//////RENSIVM
SVMTIBVS SVIS RESTITVERVN*t et de*DICAVERVNT
ANNO FORTVNATIANI MAG · CVRATORES
MACIDIVS PRIMVS

Exscripsi ex ectypis subministratis ab Alexandro Papier photographico et chartaceo. Edid. Vincent, qui titulum repperit, et Papier *bull. d'Hipp.* XXII p. 107 adiecta imagine photographica in tab. III.

5 DELAPS . . . . LISSIMO editores; videtur esse *delap*[*sum cul*]*t*[*u ampl*]*issimo* vel tale quid. — 6 SENI . . . S certo legi, litteras intermedias dubitans. — Nomen pagi castellive incipiebat a *Ma-*; ante S, quam legi dubitans, num altera littera antecedat, non liquet. — 9 tertia littera videtur potissimum C vel G; etiam quinta non est certa; ARIDIVS PRIMVS Vincent et Papier.

XXXVI. HIPPO REGIVS (*Bôna;* C. p. 515. 962; eph. epigr. V p. 426. 557).

423 ad C. n. 5231 cf. add. p. 962. Exscripsi ex ectypo accepto ab Alexandro Papier; vv. 1—2 excepi sic:

NIIAM IE . . . I
MERITA PONENDAM CENSVERAT QVO

1 est [*benevole*]*ntiam* vel [*obseque*]*ntiam* vel tale quid.

424 ad C. n. 5244. Contuli ectypum acceptum ab A. Papier, qui repetivit de visu *bull. d'Hipp.* XXII p. 124. Corrige 3 POLLITTA ❦ P ❦. — 5 in. ❦ H ❦ cet. — 7 seq. MARTIA|LI.

425 ad n. 10014. Lapidem nunc esse Douai in museo eoque adlatum Hippone Regio referunt R. Mowat *revue crit.* XII (a. 1881) p. 210 et Cagnat *bull. d'Hipp.* XX p. 25, qui edit sic: 2 fin. VET — 4 MTL · (*sic*) — 6 seq. P · PI · IS · ST (*sic*) punctis omissis in finibus versuum.

M O

426 in basi calc. alta m. 0,32; rep. Hippone in hortis quibusdam sitis ad montis Hipponensis pedem meridionalem contra lautumias (in eiusdem basis inversae latere opposito postea incisus est n. 427).

c. saluius L · F · QVIR · FVS*cus*
*prae*ıIABR · AEDIL · $\overline{II}$ VIR · $\overline{II}$ VIR QVINQ
*sta*ıVAM · ARGENTEAM · EX · HS $\overline{LI}$ CCCXXXV
TRIBVS · LIBEL · SING · TERR · ET · AERIS · QVAD · CVM · REI · P · HS $\overline{L}$ · PROM
AMPLIVS · AD · HS · $\overline{X}$ · M · N · LEGITIMA · ET · HS · $\overline{VII}$ · M · N
QVAE · IN · IMAGINES · ARGENTEAS
IMP · CAES · TRAIANI · HADRIANI · AVG · PROMISIT · SVO · ET · C · SALVI
RESTITVTI · FILI · SVI · NOMINE · POSVIT · IDEMQVE · DEDIC ·
CVM · CORONA · AVREA

Conteli ectypum acceptum ab Alexandro Papier, qui edid. *bull. d'Hipp.* XXI p. 81.

4 *tribus libel(lis), sing(ula), terr(uncio) et aeris quad(rante).*

[Haec inscriptio prima omnium quae adhuc innotuerint rationem sestertiariam nobis ostendit adhibitam ad denarium assium senorum denorum illi rationi parum congruum. Scilicet statua haec constitit sestertiis 51335 $\frac{7}{16}$ sive praeter sestertios asse ($\frac{1}{4}$ sest.) semisse ($\frac{1}{8}$ sest.) quadrante ($\frac{1}{16}$ sest.), infra quem ea aetate nummus nullus cudebatur. Iam libellae tres = $\frac{3}{10}$ sest. et singula una = $\frac{1}{20}$ sest. et terruncius unus = $\frac{1}{40}$ sest. coniuncti aequiparant assem et semissem; aeris quadrans ratione sestertiaria cum perscribi nequeat, extra ordinem additus est. — Praeterea quod olim codices frustra flagitaverant, ut *terruncius* scribatur cum *r* duplici, iam postquam lapis ad eos accessit fortasse invenientur qui in scriptoribus recensendis observent. Exposui rem breviter in Hermae vol. XXIII p. 485. Th. M.]

427 in basi eadem, in cuius latere opposito antea inscriptus erat n. 426, litteris infimae aetatis.

AVRELIVS VIR CL
ARISSIMVS ❧

Contuli ectypum acceptum ab A. Papier, qui edid. *bull. d'Hipp.* XXI p. 84.

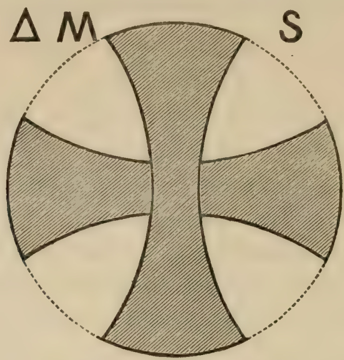
428 Bône.

i| $\overline{I}$ VIR FLAM
PRP
❧ INSTANTER
AE·DIGNIT
P R I N C
S A]

Descriptam a Delattrio ed. R. Cagnat *bull. d'Hipp.* XVII p. 76, cf. tab. XX.

2 est, puto, *p*ERP.

429 in lapide calc. rep. in muro hortorum J.-M. Galéa sitorum ibi, ubi viae ferreae Bône-Gelma et Bône-Mokta el-Hadîd inter se secant.

AMBILIS SENATOR DE NV
MERV BIS ELECTVM FIDE
LIS VIXIT IN PACE ANÑ LX
QVIEBIT SVB D̄ NOÑ AV
CVS INDTC XV

Exscripsi ex ectypo accepto ab Alexandro Papier, qui edid. *bull. d'Hipp.* XXI p. 88.

2 potest etiam fuisse aMABILIS; certe igitur est *Amabilis senator de numer(o) bis elect(or)um*; quamquam de linea T litterae superposita in verbo ELECTVM non satis constat. [Senator hac aetate relatus inter officia militaria locum obtinet supra ducenarium, infra primicerium, sicut ostendi C. V p. 1059 ex loco Hieronymiano. Numerus *bis electorum* etsi alibi non nominatur, tamen recte dicitur de robore militum delectorum semel, quando militare coeperunt, iterum, cum in eum numerum sunt transpositi. Th. M.] — 6 *indic(tione) quinta decima*; nam T est pro Ī.

430 in lapide rep. in villa Verdier 11 fere chiliom. ab Hippone inter meridiem et orientem, in fluvii Seybouse ripa dextra.

C V † STO
S SVBΔIA
CONVS BI
XXIT IN PACI
ANNOS
XQIII MESES V
ET REQVIEBI
T SEXM K
LENΔAS APL

Exscripsi ex ectypo accepto ab Alexandro Papier, qui edid. *bull. d'Hipp.* XXI p. 96.

8 legendum videtur *(ante diem) sex(tu)m* cet.

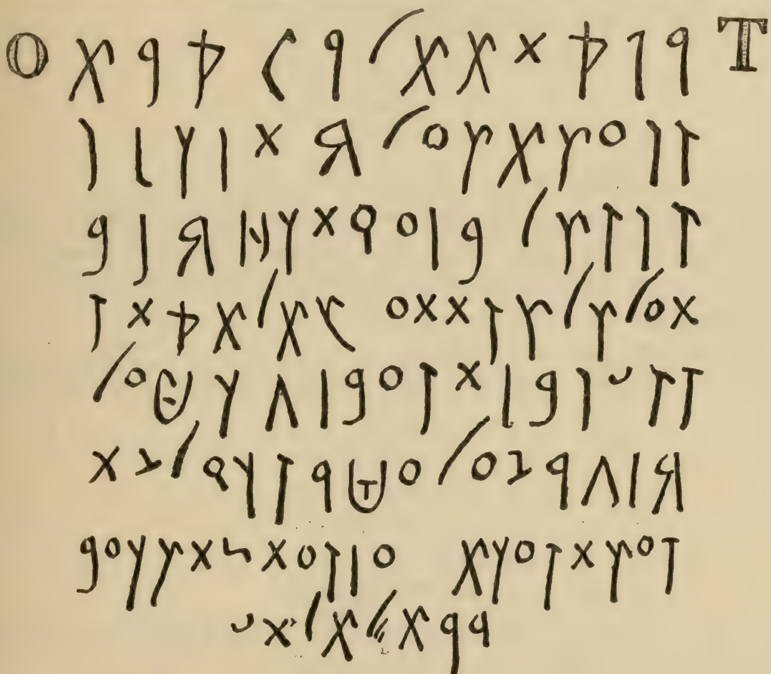
XXXVII. INTER HIPPONEM ET CALAMAM (C. p. 519. 952).

'Ain Kîla bu Seba'a (C. n. 5279 seqq.).

431 ad C. n. 5287. Falso relatum esse hunc titulum ad Kîla bu Seba'a repertum eodem loco ac n. 7830, *au pont des Radjetas,* adfirmat V. Reboud *rec. de Const.* XXIII p. 20. Qui pons ubinam sit etiamsi non certo compertum habeo, videtur tamen situs esse ad viam ferream Bône-Philippeville.

---

432 in lapide calc. rep. Gelaat bu-Seba'a in fundo Boivini notarii Calamensis.

RVFO METATIS F
NVM HONOR
VIX ANNI L FECER
B VIII H L S E Q

Papier et Mélix ad ectypum delineatam edid. *bull. d'Hipp.* XXI p. 104 et 231.

Repetenda curavi quae traduntur. At Punica certe non satis perite aut descripta aut edita sunt. Nam Bernhardus Stade collega linguae Punicae peritus consulenti mihi respondit de eis, qualia traduntur, fere nihil certo intellegi nisi 2 in. *erexit,* 5 nomina exstare Rufi et patris eius et avi, 7 *vixit annis quinquaginta.* — Lat. 2 videtur esse *Num*(*idae*) *hon*(*orato*) i. e. honore vel honoribus in isto Numidarum pago functo. — 3 seq. est fortasse *feceru*[*nt*] [*f*(*ili*)] vel *feceru*(*nt*) [*fili*]; deinde *h*(*oc*) *l*(*oco*) *s*(*epultus*) *e*(*st*).

XLIII. SIGVS (*Sigus* vel *Bordj Ben Zekri*; C. p. 552. 964. 979; eph. epigr. V p. 432).

433 rep. Sigus; nunc est apud Poullium.

M · A · S
M · T · V
s. l. A

A. Poulle *rec. de Const.* XXII p. 315 n. 56.

1 *M*(*ercurio*) *A*(*ugusto*) *s*(*acrum*) interpretatur Poullius titulum votivum esse ex lapidis forma auguratus. Qua coniectura admissa litteris M · T · nomen dedicantis contineri et reliqua *v*(*otum*) [*s*(*olvit*) *l*(*ibens*)] *a*(*nimo*) legenda esse probabile videtur.

434 in basi rep. Sigus *dans une pièce carrée à gauche et à côté du temple.*

M AVRELIO
CAES IMP HA
DRIANI ANTO
NINI AVG PII FIL
DIVI HADRIA
NI NEPOTI DD PP

Ex manuscr. Delamarii vol. IV p. 295 n. 436 edid. Cagnat *bull. épigr. de la Gaule* vol. VI p. 239.

435 Sigus.

D · M · S
IVLIA VRBA
NA SACER
DOS MAG
NA V · A
CI H · S · E

Prudhomme *rec. de Const.* vol. XX p. 186 n. 150.

XLVIII. Crypta *ez-Zemma* (C. p. 554; eph. epigr. V p. 436).

436 ad eph. epigr. V n. 887. 1 corrig. C D PHVEN.

LIV. CIRTA, postea CONSTANTINA (*Constantine;* C. p. 618. 967. 979; eph. epigr. V p. 440).

437 in basi alta m. 0,50, lata 0,50, crassa 0,33, litt. 0,04—0,02; rep. Constantinae in Arabis cuiusdam aedibus. Nunc adservatur in hortis publicis.

*te*LLVRI ❦ AVG ·
*l iul*IVS P IVLI VRBANI
fil. QVIR VRBANVS EQ P
*o*RNAT QVAEST AED $\overline{\text{IIII}}$
*c*OL PRAEF PRO $\overline{\text{III}}$ VIR OB
*ho*NOREM AEDILITATIS PRAET
*HS x*X N̄ DECVRIONAT REI P IN
*l. un*A CVM TETRASTYLO DE
dit 'DEMQVE DEDICAVIT
et ob DEDIC LVD SCAEN CV*m*
*miss*ILIBVS EDIDIT LDDD

Contulit Purgold et ectypum sumpsit, ex quo et ipse exscripsi. Edidit Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 246 n. 55, qui etiam supplementa addidit.

6 seq. *praet*(*er*) [HS x]x (*milia*) *n*(*ummum*) *decurionatus rei p*(*ublicae*) *in*-[*l*(*ata*)] (Telluris simulacrum) [*un*]*a cum tetrastylo* etc.

---

438 in basi calc. alta m. 1,05, lata 0,78, crassa 0,62; rep. Constantinae in via *d'Orléans* in aedibus destruendis; hortis publicis destinata est.

P · SEPTIMIO · L · F
GETAE PATRI · IMP
SEVERI · AVG · PIIS
SIMI · FILI · MAXIMI ·
PRINCIPIS · AVI · IMP
SANCTISSIMI · ANTONI
NI · AVG · FORTISSIMI · ET · IN
DVLGENTISSIMI · PRINCIPIS
RES · PVBL · $\overline{\text{IIII}}$ · COL CIRT ·
D · D · P · P
❦

Descripsit C. Purgold et ectypum sumpsit, quod ipse contuli.

1 patris Severi praenomen huc usque non innotuerat. Qui vel Lucio vel Marco ei praenomen fuisse antea dixerunt (cf. A. de Ceuleneer *essai sur la vie et le règne de Septime Sévère* Bruxelles 1880 p. 13), ii iam erroris convicti sunt. Nam in arcu urbano *M. fil.* quod Severus nuncupatur, id spectat non ad patrem naturalem, sed ad M. Aurelium Antoninum praepostera adoptione ab eo patrem acquisitum. — 5 *avi* errore aut concipientis titulum aut quadratari pro *avo* positum est. — Videtur autem titulus positus esse non ante a. 198, ut quo Antoninus Augustus a patre dictus sit. — Ceterum cf. quae infra adnotabo ad n. 439.

439 in basi calcarea alta m. 1,03, lata 0,80, crassa 0,65, litt. 0,06—0,07; rep. a. 1886 Constantinae in via *d'Orléans* contra ecclesiam principalem; nunc adservatur in hortis publicis.

PACCIAE MAR
CIANAE QVON
DAM CONIVGI
IMP · SEVERI AVG
PIISSIMI MAXI
MI ◦ PRINCIPIS
RES PVBL IIII COL
CIRT D D P P

Descripsit Purgold.

De priore Severi uxore alia testimonia non exstant nisi haec Spartiani in vita Severi cap. 3: *uxorem tunc Marciam duxit, de qua tacuit in historia vitae privatae. cui postea in imperio statuas conlocavit,* et cap. 14: *rumore deinde belli Parthici extincti patri matri avo et uxori priori per se statuas conlocavit.* Hic igitur primum comparet verum eius feminae nomen. Civitates vero rationem imperatoris, de qua Spartianus refert, imitatas esse consentaneum est. — Ceterum Purgoldus addit hanc basim praecedenti P. Septimi Getae tota specie et mensuris adeo comparem esse, ut verisimile sit eas simul statutas esse. Quod bene convenit tam cum titulorum tenore (cf. *imp. Severi Aug. piissimi* (*fili*) *maximi principis*) quam cum Spartiani verbis modo laudatis cap. 14, utpote ubi patris Severi et uxoris prioris statuae item coniungantur.

440 in lapide rep. Constantinae, humi iacente ad portam Djedîd.

M AVRELIO ANTONINO
*c*AES*ar*I *fil*IO
IMP CAE*s diui* M ANTO
NINI PII *ger*MANICI · SAR
MATIC*i fili diui com*MODI
FRATR*is diui anton*IN*i*
PI*i nepotis diui had*R*i*
*ani pr*ONE*potis diui tr*A*i*
ani PARTHICI *abnepotis* DI
VI NERVAE · ADN*epotis*
l. SEPTIMI SEV*eri perti*NACIS
aug. ARABICI *adiabeni*CI
*pont. max. trib. pot. x i*MP *xi* a. 197
cos iii procos FORTISSIMI
FELICIS*simi*QVE P*r*INCI*pis*
RES PVBL*i*C*a cirte*NSIVM
LEG *aug.* P*r p*R
q. ANICI*o fausto u. c. pa*TRO
NO COLO*niar*VM N*ostra*RVM

Ex mscr. Delamarii vol. IV p. 186 n. 295 edid. Cagnat *bull. épigr. de la Gaule* vol. VI p. 238, qui supplementa addidit.

Titulum scriptum esse post Commodi memoriam a Severo restitutam et ante Antoninum imperio destinatum adnotat Cagnat. — De Q. Anicio Fausto vid. supra ad n. 390.

441 in lapide alto m. 0,52, lato 0,44; rep. Constantinae, in suburbio el-Kantara, in aedibus Si Masuh.

D M
M AVRELIO FI
DELI PROCVRA
TORI LVCILIA TEREN
TIA CONIVGI INCOMPA
RABILI ET LVCILIANVS
FILIVS PATRI DVLCISSIMO
FECERVNT

Descripsit C. Purgold et ectypum sumpsit. — Edidit acceptam a Mercier A. Poulle *rec. de Const.* XXIII p. 247 n. 56.

---

442 in tabula calcarea rep. Constantinae prope hortos publicos; in iisdem nunc adservatur.

D M
P PVBLICIVS
COLONIE · L
B · FORTIS
V · A · XXXX
H · S · E

Descripsit Purgold.

---

443 in lapide alto m. 0,18, lato 0,32; rep. Constantinae in pavimento vestibuli *de l'Usine à gaz;* litt. m. 0,015.

IHEV
CTIONIS
INTEREA DVM LIBEROS /VAEI
LIBERA PARENTES HABEBVN
ANNO PENE FINITO TECVM
ME FINITIMA VIDI
SEPARATIO RHOD

Descripsit Purgold et ectypum sumpsit, quod ipse contuli. Edid. acceptam a Victore Reboud Goyt *rec. de Const.* XXIII p. 129 n. 17.

1 IHEV ego in ectypo dispexi; Purgold IIIE\, Reboud IAEV. Videtur esse [*T*]*hev*[*este*] vel [*T*]*hev*[*estina*]. — 2 e. g. [*adfe*]*ctionis.* — 3 fin. LIBEROS VALI Purgold, LIBEROS \E Reboud. — 6 fin. post VIDI aliquantulum spatii vacat. — 7 fin. videtur in ectypo esse RHODI.

[Inter munuscula coniugalia sepulcrum recte locum habere non ignorant qui haec curant. Fuit autem epigraphe sic fere:

Interea dum liberos [*q*]*uae*[*runt, itinera*] *libera parentes habebun*[*t*]. *Anno pene finito tecum* [*multa mini*]*me finitima vidi. Separatio Rhod*[*i facta est.*] Th. M.]

LV*a*. CIVITAS CELTIANENSIVM (*Khorba Beni-Welbân*; eph. epigr. V p. 442).

444 ad eph. epigr. V n. 900. 7 in. S certa est, quamquam pars summa interiit.

LVI. COL. VENERIA RVSICADE (*Philippeville;* C. p. 684. 967. 979; eph. epigr. V p. 446).

445 in tabula rep. Philippeville prope ecclesiam.

MAGNA QVOD ADSVRGVNT SACRIS
FASTIGIA TECTIS
QVAE DEDIT OFFICIIS SOLLICITVDO PIIS
MARTYRIS ECCLESIAM VENERAN
DO NOMINE DIGNAE
NOBILIS ANTIS TES PERPETVVS
QVE PATER
NAVIGIVS POSVIT CRISTI LE
GISQVE MINISTER
SVSPICIANT CVNCTI RELIGIONIS OPVS

Exscripsimus ex ectypo accepto ab Alexandro Papier C. Purgold et ego. Edid. Gouilly Rusicadensis *bull. de corr. afr.* a. 1885 p. 529, sed in octo versus falso divisam, iterum accuratius idem *bull. du comité* a. 1886 p. 371, et acceptam ab eodem Desjardins *comptes-rendus de l'acad.* XIV (a. 1886) p. 227.

1 ADSVRGVNT SACRIS editores Galli; ectypum licet hoc loco non prorsus sufficiat, tamen inter ADSVRGVN et SACRIS nullam litteram intercedere ostendit; est igitur sine dubio, quod dedi, ADSVRGVNT cf. 10. — 6 hiatus in verbo ANTISTES vitio lapidis explicatur; in fine PERPETVV*s* Desjardins; etiam in ectypo nostro littera ultima non cernitur.

Magna quod adsurgunt sacris fastigia tectis,
Quae dedit officiis sollicitudo piis:
Martyris ecclesiam venerando nomine Dignae
Nobilis antistes perpetuusque pater
Navigius posuit Cristi legisque minister.
Suspiciant cuncti religionis opus.

Versuum sententiae ita sunt intellegendae, ut non solum accusativus *ecclesiam* sed etiam enuntiatum a *quod* incipiens tamquam obiecta pendeant a verbo posuit: *Magna quod adsurgunt sacris tectis fastigia, quae officiis piis sollicitudo dedit: ecclesiam Dignae venerando nomine martyris posuit Navigius* cet. — De Digna martyre Africana alibi, quantum sciam, nihil traditur.

LIX. COL. SARNENSIS MILEV (*Mila;* C. p. 701. 967; eph. epigr. V p. 448).

446 Mila, in aedium pariete in alto posita.

rosa
C · IVLIVS · CONTENT
VS · VOTVM SOLVIT
anaglyphum simile
atque eph. epigr. V n. 921.

Descripsit Purgold.

447 Ras-Marschu, qui collis distat a Milev meridiem versus chiliom. 3.

III VIRO IIII COL
COL MILEVITANA
IVLIVS Q · FIL · QVIR
/ ABIVS AGRIPPINVS
RARISSIMAE AD

Reboud et Goyt *rec. de Const.* a. 1881 p. 30.

2 [*praef. i. d. in*] *col*(*onia*) *Milevitana.* — 5 fin. fortasse *ad*[*fectionis*].

448 Mila in hortis ductoris Aisa ben Hadj.

D M
Q · FABIVS · M · F
Q · SOLVTOR
INTER · AMCIS
CERTVS · ET FI
DELIS · ORVNDO
RVSICADE
V A · C

Descripsit Purgold.

4 *amicis* pro *amicos*; [fortasse *inter*(*ioribus*) *amicis.* Th. M.]

LX. A MILEV ET A CVICVL MERIDIEM VERSVS (C. p. 704. 967; eph. epigr. V p. 451).

449 ad n. 8239 cf. eph. epigr. V n. 926: 8 fin. est in lapide: CVRATORE RAE · SODALE. Fugit me, cum ante de hoc titulo agerem, exemplum alterum in re praesenti a me factum.

450 Aïn-Djemîl, in finibus gentis Uled-Kebbeb, a Temda occidentem versus Sergent. Radjas, in fundo André Pvrgold.

D · M ·
Q ❦ STATVS ❦ CAE
CILIVS ❦ BVTRA
V · A · LXX · EGIT · IN
HIS ❦ PRAEDIS · AN
NIS · XXV · ANTIO
CHIS ❦ MARITA ❦
PROFVTVRVS · IM
BER · FILI · CVM · SO
RORIBVS · SVIS ❦
PATRI · DIGNISSIMO ·
H · S ❦ E

Recognovit et ectypum sumpsit Purgold. — A Sergentio descriptam edid. Reboud et Goyt *rec. de Const.* a. 1881 p. 28.

6 XXV errore, ut videtur, aut lapicidae aut eius, qui titulum composuit, pro XXXV, cf. titulum filii n. 451.

451 Aïn-Djemîl SERGENT; Radjas in fundo André PVRGOLD.

D · M · S ·
P R O F V T V R V S
V · A · LVII · EGIT
IN · HIS · PRAEbS · CVM
BVTRA · PATRE · SVO ·
ANNIS · XXXv ET · POST
OBITVM PATRIS AN
NOS · XXII · IMBER
CVM · SOROkBVS ·
SVIS · FRATk · DIGNS
SIMO
H · S · E ·

Recognovit et ectypum sumpsit Purgold. — Descriptam a Sergentio ed. Reboud et Goyt *rec. de Const.* a. 1881 p. 28.

LXI. CVICVL (*Djemîla;* C. p. 708. 967. 979; eph. epigr. V p. 452. 558).

452 ad C. n. 10899 cf. eph. epigr. V n. 930. Partem sinistram recognovit Purgold, unde confirmantur coniecturae complures, quas protuleram l. l. Satishabeo nunc haec referre: 2 VICTORIAE CY|RILLAE. — 3 ROGATAE. — 8 DEDICANTIB·GARGILIIS·VICTOR|IA ET cet. — 9 PRAETORIANIS |ITEM M IVL·VIC|| TORE cet.

---

453 in fragmento calc. alto m. 0,20, lato 0,13, crasso 0,12; rep. Djemila in castelli Byzantii ruderibus.

I O V
S A C
V O L
C I A D
A VII

Descripsit Purgold.

Supra nihil videtur deficere, namque legerim: *Iov*[*i optimo maximo*] *sa*-*c*[*rum*] . . .

---

454 in basi calc. alta m. 0,76, lata 0,59, crassa 0,53, litt. 0,06; rep. Cuicul ad introitum urbis, ante arcum.

SARAPIDI
AVG

Descripsit Purgold.

455 in lapide calc. fracto alto m. 0,36, lato 0,57, crasso 0,38; rep. Cuicul ad arcum.

P R O S A *lute* A V G *gg*
D D D N N N
Q · L V C I L I V S C R E S *ce ns*
E T Q L V C I L I V S I E L V S I V S
S A C E R D O T E S V I S V A D
M O N I T I A R A M D E S V O
F E C E R V N T D E D I C A V E
R V N T Q V E ·

Descripsit Purgold.
4 fin. [*P*]*elusius*.

---

456 in fragmentis compluribus litt. m. 0,10; rep. Cuicul ad theatrum.

. . . . . *ant*O*nino pio*
FELICI AVG *arab. adiab.*
PARTHICO MAX *brit. max.*
GERMAN MAX *pont. max.*
TRIB POT*est. xu l l imp.* 213/214
P P · COS · IIII PROCOS · *patri*
PATRI*ae* . . . .
. . . .
RESP · CVICVL · DEV · . . . . .

V. Reboud *rec. de Const.* XX (a. 1881) p. 211 n. 193.
6 corrigendum videtur II · COS cet. Est igitur titulus positus a. 213, ut a quo Antoninus coeptus sit *Germanicus* et *imp. II* appellari et fasces quartum susceperit, vel etiam a. 214 ineunte, antequam imperatoris III titulum assumpsit.

---

457 in lapide calc. alto m. 1,0, lato 1,02, crasso 0,27; rep. Cuicul ad arcum.

PRO BEATITVDINE *temporum*
DD · N · N · VALENTI*niani et ualen*
TIS SEMPER · AVGVS*torum basili*
CAM VESTIARIAM D*e sua pecunia ex*
TRVXIT DEDICAVIT*que publilius*
CAEIONIVS CAECIN*a albinus u. c.*
CONSVLARIS · SEX*fascalis prouin*
CIAE NVMIDIAE CVR*ante et propri*
O SVMPTV PERFICIENT*e* . . . .

Descripsit Purgold.
3 seq. *basilicam vestiariam* intellego negotiatoribus vestiariis maxime destinatam. — 6 de Publilio Caeionio Caecina cf. C. p. 1064.

458 in lapide alto m. 0,50, lato 0,80, litt. 0,075; rep. Cuicul ad introitum urbis, ante arcum.

.... fl. simplicius u. c.
consularis sexfascalis p ROV IN
ciae numidiae cur ANTE AC PROPRI
o sumptu perficient E RVTILIO SATVR
NINO · V · C

Descripsit Purgold.
Restitui ad C. n. 8324, quocum etiam initium huic videtur commune fuisse.

PARS QVINTA.

PROVINCIA MAVRETANIA SITIFENSIS.

V. Kabilia maior (C. p. 768. 974).

459 (= C. n. 8414). Eodem loco (in pariete stabuli Bordj Ain-Medda) repperit Poinssot, cuius exemplum editum *rec. de Const.* XXII p. 208 n. 24 quamvis mendosum hic repeto, ut cum prius edito comparare possis.

D M
TITVS TATINV
S MARIANVS PR
EFECTVS G N VIXIT
ANNIS LXXI SATIRVS SE
VERVS
ENS SVO
B M EIVS RVNT S ASCIA
DEDICATVM

3 seq. fortasse *pr(a)efectus g(entis)* nisi potius est *c(astelli) N.....*

---

460 rep. Hammâm-Gergûr, 10 fere chil. occidentem versus ab Ain Rûa (cf. C. p. 720).

EX IMPERIO DOMINAE
c AELESTI FECII · DATVS
FVRIVS SATVRNINVS
SVIS IMΓESIS FEOI

Exemplum acceptum ab Iullien Saldensi mihi misit Poinssot. Non attigi.

VI*a*. NOVAR... (*Beni Fuda;* C. n. 6868 p. 970; eph. epigr. V p. 453. 559).

461 (= C. n. 10907.) Descripsit Purgold lapidem a dextra fractum, altum m. 0,35, lat. 0,75.

GENIO N C ... AC · IEMI / VI
CORRVP · F ... OSIT · ADIVAN
T · COEL · MAR · E · V PAT · CIVES · NOV
SVIS · SVMT · RESTITV · ET DEDIC
CVRANTE · M · VALERIO · GENTIO
Ƀ · XVII KAL · FEBRVAR · PR CCV — a. 244

2 post CORRVP · sequi aut F aut P, deinde reliquias litterae vel A vel M, tum vel D vel B, porro S, ultimum autem, quod indicaverit ante hiatum, elementum non esse certum addit Purgold. Post hiatus ꟾOSIT · certum est. Versibus 1 et 3 nunc lux affulget ex titulo recens reperto infra n. 467. Suppleo igitur: *Genio No*[*var. Aug. s*]*ac.* [*t*]*em*[*pl*]*u*[*m corrup*(*tum*)] [*et*] — in lapide erat, puto, ꟸ — *ad so*[*l*(*um*) *dep*]*osit*(*um*) (cf. C. n. 8995) *adi*(*u*)*van*(*te*) *T. Coel*(*io*) *Mar*(*tiale*) *e*(*gregio*) *v*(*iro*) *pat*(*rono*) *cives Novar. suis sumt*(*ibus*) *restitu*(*erunt*) *et dedicav*(*erunt*) *curante M. Valerio Gentio* (*ante*) *di*(*em*) *XVII kal*(*endas*) *Februar*(*ias*) (*anno*) *pr*(*ovinciae*) *CCV.* — *T. Coelius Martialis e. v.* fortasse idem est, qui eph. epigr. V n. 1297 nominatur *c*(*larissimus*) *v*(*ir*). Nam cum possit post hunc titulum positum inter patres adlectus esse, tum Cn. Senecio frater eius in n. 1297 etiam tunc appellatur *eq*(*ues*) *R*(*omanus*). — 5 M. Valerius Gentius redit infra in n. 467 eidem numini dedicato eodem anno. Templum eius cura restitutum Saturni esse probabiliter Purgoldus conicit, cum etiam hunc lapidem ibi ubi n. 470 et frequentia monumenta votiva ad Saturnum spectantia repertum esse etsi non illud quidem certum, attamen veri simile sit.

---

462 (= C. n. 10914). Recognovit Purgold titulum, qui nunc adservatur in aedibus Almeras.

SATVRNO · AVG · SACR
L · LICINIVS RVFVS

---

463 ad C. n. 10930. Recognovit Purgold, qui v. 3 seq. excepit sic:

DEC · KAL · SEPT · PT · M
CXII · HEC · EST PAVSA

3 seq. ego non intellego, nisi quadratarii lapsus agnoscendus est, qui repetiverit PT et pro N (= *numero*) inciderit M. Fortasse enim significatur numerus, quem habebat sepulcrum in sepulcreto. Deinde: *h*(*a*)*ec est pausa* cet. — 6 L · T · CICERO · EI · F · A · P · CCXXXV i. e. *ei f*(*ecit*) *a*(*nno*) *p*(*rovinciae*) 285 = 324 p. Chr.

464 (= eph. epigr. V n. 933). Titulum repertum et adservatum una cum n. 470 accuratius excepit Purgold. Lapis altus est m. 1,75, latus 0,57, crassus 0,22.

fastigium
cygni caput — cygni caput
Saturnus in
leone sedens, falcem tenens

SATVRNO AVG · SACR

femina cum flore — vir cum acerra
ara

Q · CAELIVS FEL · IX SACERD V · S · L · A ·

bos sinistrorsum

---

465 (= eph. epigr. V n. 934). Titulum repertum et adservatum una cum n. 470 accuratius excepit Purgold et ectypum sumpsit. Lapis altus m. 1,75, lat. 0,50, cr. 0,28 itidem exornatus est atque n. 470.

protome Saturni

SATVRNO AVG · SAC ·

femina — vir
ara

M POMPEIVS FELIX
SAC · VOTVM SOLVIT
L · A · DED · ID NOV PR CLXXXVIII — a. 227

bos sinistrorsum

---

466 ad eph. epigr. V n. 1297. Descripsit Purgold. Unde refero 1 litteras LIAE initium versus facere. — 4 fin. SENECE. — 5 in. EQ · R · FRATRIS cet.

---

467 in basi arave calc. alta m. 0,80, lata 0,37; rep. Beni Fuda prope lacum antiquum supra aedes officii pontium ac viarum.

GEN[I] o
NOVA[R]
AVG · SAC
M · VALERIS (sic)
GENTIVS
V · S · L · A ·
· D · D ·
XVII · KAL ·
FEBR · A · PR ·
· CC · V — a. 244

Descripsit Purgold.

2 fin. ultimum elementum certo R esse adnotat Purgold. Itaque oppido, quod hoc loco olim florebat, sane non fuit nomen Novaliciae, ut coniecit Poulle, sed a *Novar-* incipiens. — 4 seq. M. Valerium Gentium habuimus supra in n. 461.

---

468 in lapide alto m. 1,58, lato 0,47, crasso 0,30; rep. ibi ubi n. 470 etiam cum eo adservatur.

fastigium
caput cygni — caput cygni
protome Saturni cum
falce et favo (?)

SAT · AVG · SAC ·

femina — vir cum acerra
ara

L · GARGILIVS · FELIX · SA*cerd*
VOTVM · SOLVI T · LI*bens*
ANIMO · DEC · VIIII KAL · IVN · A P · CI
\

bos sinistrorsum

Descripsit Purgold et ectypum sumpsit. — Finot *bull. d'Hipp.* XIX p. XL.
3 inter SOLVI et T vitium lapidis. — 4 DEC errore, puto, lapicidae pro DED.

---

469 in fragmentis duobus latis m. 0,45, crassis 0,20, altis *a* 0,85, *b* 0,72; rep. ibi ubi n. 470. Mense Decembre a. 1886 humi iacebat in vici foro.

a

Saturnus sedens in leone sinistrorsum
gradiente

*s*ATVRNO AVG · S*ac*

feminae — viri
capita
(reliqua perierunt)

b

feminae — viri
pedes

*i*VNIVS SECVN*d*
*u*S V · S · L A DD VIII ID . .

bos sinistrorsum

PR · CC — a. 239

Descripsit Purgold et fragmenti *b* ectypum sumpsit.
b 2 D D hic quidem certo significat *dedicavit* (vel *dedicatum*).

470 in lapide alto m. 1,70, lato 0,59, crasso 0,22; rep. Beni Fuda in fundo officii pontium et viarum (*administration des ponts et chaussées*), ubi adservatur in hortis. — In eodem fundo, sub huius officii aedibus, omnia fere monumenta votiva Saturno dedicata reperta esse, quae ad hunc diem Beni-Fuda prodierunt (etiam C. n. 10912), adfirmavit Purgoldo Henriot Gallus officialis, qui his effossionibus ipse vel interfuit vel instituit. Idem addidit ibi in profundo 2—3 metrorum sub terra latitare pavimentum quoddam totum ex eiusmodi monumentis compositum; unde quot huc usque prodiissent, eruta, alia autem circiter duodecim relicta esse propter impensarum magnitudinem. Itaque prope ab hoc loco templum Saturni fuisse Purgoldus probabiliter coniecit.

protome Saturni
cygni caput — cygni caput

SA · TVR · NO · AVG · SAC ·

femina veste longa et armillis ornata — ara — vir vas tenens sinistra, dextra thure libans

L LICINIVS DONATVS SACER
DOS VOTVM SOL · LIB · A
sic NIMV FEC ET · D · IIII · KAL · IAN · P · CLXXXIII *a. 222*

bos stragulo ornatus sinistrorsum gradiens

Descripsit Purgold. — Finot *bull. d'Hipp.* XIX p. XXXIX.

---

471 in fragmentis duobus latis m. 0,59, crassis 0,22, altis *a* et *b* 0,80; rep. ibi ubi n. 470. Nunc humi iacent ante aedes Pinquier.

a

s a t u r NO
a u SAC

femina cum lagoena — vir
ara

b

QVINIILI·ANVS
V·S·L·A

Saturnus in leone sedens

Descripsit Purgold.

472 in lapide fracto alto et lato m. 0,55; rep. Beni Fuda ibi ubi n. 470. Nunc est in aedibus Rochette.

protome Saturni
in fastigio cygnorum
collis ornato

SATVRNO · AVG · SACRV*m*

Descripsit Purgold.

---

473 in lapide infra fracto alto m. 0,68, lato 0,54; rep. Beni Fuda ibi ubi n. 470. Nunc est in aedibus Barbaroux (antea Cazenave).

Saturnus velatus in leone sedens
in fastigio cygnorum collis ornato

SATVRNO · AVG · SAC

Descripsit Purgold.

---

474 in lapide alto et lato m. 0,50, rep. Beni Fuda in aedibus Rochette in pavimento.

CERELIVS · METVMVS
FILIVS · DIDIKVIV
MENSA · PATRIS
MEI MAXSIM
VS · V · M · LXXX
VII · KA · APR A
P · CCXCII a. 331

Descripsit Purgold.

2 fin. DIDIKVIV est sine dubio, ut monet Mommsen, *d*[*e*]*dik*[*avi*]. Ergo hic est tenor tituli: *Cerelius Metumus, filius, d*[*e*]*dik*[*avi*] *mensa*(*m*) *patris mei Maxsim*(*i*). Is *v*(*ixit*) [*an*(*nis*)] LXXX, decessit ante diem VII *kal.* cet.

VII. SITIFIS (*Setîf;* C. p. 723. 972; eph. epigr. V p. 454. 559).

475 ad eph. epigr. V n. 940. Non deam, sed Saturnum supra titulum sculptum esse cognovit Purgold.

---

476 in lapide infra fracto alto m. 1,25, lato 0,42; Setîf, *cour du génie,* in pariete positus earundem aedium atque eph. epigr. V n. 942.

Saturnus velatus, in solio sedens

saturno A V G ❦ S A C R

vir et mulier manus iungentes

Descripsit Purgold.

477 in cippo alto m. 0,60, lato 0,62; rep. Setîf, *entre l'enceinte du cimetière européen et celle du parc à fourrage de la garnison, à 500 m. à l'est des remparts de la ville.*

MEMORIAE
AVRELI · RVFI · MIL · COH · I
VRBANAE · CRESIVS ·
PEREGRINVS ET AVRELIVS ·
5 BARICCIO MILITES COHOR · P · V ·
PROCVRA VERVNT

AVRElIVS · L · IESL · P S F

Payen *bull. du comité* a. 1884 p. 73.

3 fin. vide ne sit *C[a]esius.* — 5 fin. et 7 parum diligenter videntur excepti esse.

VIII. MONS (*Hr. el-Ksar;* C. p. 739. 973).

Nomen *Hr. el-Kasbat* (male *Kasbait*), quo haec rudera nuncupavit Wilmanns, indigenis in usu esse cum neget Purgold, contra confirmat, quod iam pridem dixerat A. Poulle, ea nominari nunc certe *Hr. el-Ksar.* Mola autem prope rudera ad pedem montis sita Germani cuiusdam propria a Gallis appellatur *moulin de Mons.*

478 in lapide supra et infra fracto alto m. 1,65, lato 0,56, crasso 0,20; rep. el-Ksar. Nunc adservatur in curte molae Schwarzii (*moulin de Mons*).

protome Saturni in fastigio

SATVRNO · AVG · SACR ·

femina ara vir

L SEXTILIVS FELIX · SACR

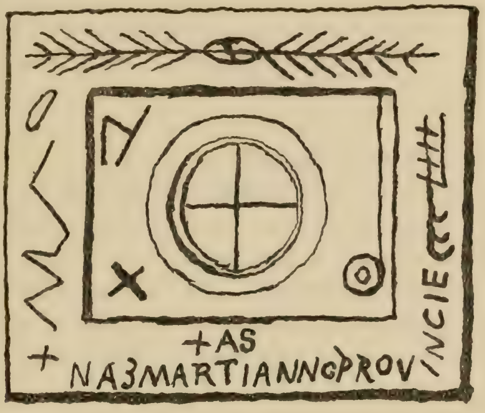
bos dextrorsum gradiens — ara sacerdos et duo camilli

Descripsit Purgold.

XIV. *Ain Mafra* et vicinia (C. p. 747).

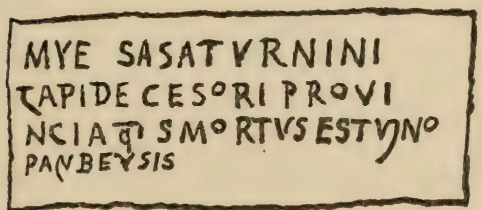
479 (= C. n. 8774). „*Sur une pierre gisant près d'une maison arabe à Guesria, chez les Righa-Dahra, près de Ras el-Oued, source de la rivière, qui se perd dans le chott du Hodna sous le nom de Oued-M'sila, après avoir porté successivement ceux de Oued el-Ksob et de Oued Medjez*". Cum hac loci, ubi prodiit titulus, descriptione ad exemplum Lamberti eum repetivit Poulle *rec. de Const.* XXII a. 1882 p. 320.

a

a. 392

b

Repetivi edita. — *a* est ... (numerus) *n*[*o*]*nas Martias* cet.; fortasse iungendum esse *VI nonas Martias* (*b* 3 fin. cum *a*) putat Mommsen. — *b* 1 in. legendum esse *me*(*n*)*sa* bene coniecit Poullius; deinde *Saturnini lapidec*(*a*)*esori provincia.* — 3 certe est m̅ s = *M*(*auretania*) *S*(*itifensi*); deinde *mortu*(*u*)*s est*; quae sequuntur certo quidem ut enuclearem mihi non contigit. At temptaverim conicere [*Kal.*] *No*[*b*]*anb*[*ribus*], ut dies in antica indicatus spectet ad dedicationem monumenti fortasse postea incisus.

XVIII *a*. MVNICIPIVM AVG . . .? (*Hr. Bel Imur*).

480 in fragmentis duobus lapidis fracti altis m. 0,46, crassis 0,20, latis *a* 0,45, *b* 0,50; rep. auctore officiale quodam viae ferreae in ruderibus Hr. Ben Imur (vel Bel Imur, ut scribitur in mappa Gallorum Titre, Derrien, Parisot edita a. 1876) sitis prope Ain Schenia stationem viae fer-

reae inter Setîf et Bordj Bu Arerîdj, 16 fere chiliom. hinc distantem; nunc humi iacet Bordj Bu Arerîdj ante aedes quasdam ad stationem viae ferreae pertinentes.

I N D \ | /LG NOVI SE
COL·KAL | IMP · CÆS · M / | NTONI · GORDIA
I A N V | INVICT | II FEL · AVG P P P Q VO
A R I S | T F HACAN | VS II O SPATIO C M
MM · CONTIN | IBATVR MV AVG REBARA
FOT·IS VIRIBV | FIDVCIA PACIS OPTANTE M
MALOLESRO P | ROLATVM EST FALTRE
CVRA · R D F FI | AVG D D SAIIAMIT
VIC | MACC

Descripsit Purgold et ectypa sumpsit.

4 fin. post SPATIO mensuram indicatam esse censeo. — 5 in. fortasse esse *min(us)* me monet Mommsen. — 6 fin. post *optante* nomen scriptum erat. *Malolesrus* fortasse cognomen est barbarum. — 7 fin. exspectamus mensuram indicatam esse vel terminum, quo usque pomerium prolatum sit. — 8 fin. SAIIAMIT, ut descripsit Purgold, vel SAIIAMIV, ut mihi visum est esse posse in ectypo, in levi rasura scriptum est. Quid subsit non assequor.

Indulg(entia) (saepius dicitur *pro indulgentia* sim. cf. e. g. C. n. 2242. 2241. 2388. 2557. 2216. 4767. Wilm. 1093 passim; *saeculi* autem *novi indulgentia* mea opinione non minus recte dicitur quam *indulgentia caeli* sim.) *novi s(a)e[culi]* (cf. e. g. C. n. 758. 915. 4767: *pro beatitudine seculi dd. nn. Valentiniani* cet.) | *imp. Caes. M. Antoni Gordia[ni]* | *invicti [p]ii fel(icis) Aug. p(atris) p(atriae) Q. Vo[ltius?]* | *T. f. Haganus* (suppl. *dedicavit* vel tale quid). *I[t q(uod)] spatio* C M.. *[pl(us)]* | *m(i)n(us) continebatur mu(nicipium) Aug...., re[p]ara[tis et re]|fotis viribus fiducia pacis, optante M.....* | MALOLESRO *prolatum est* FALTRE .... (conicias *[p(assus)] alt[eros]* tot) | *cura* R · D F/*fl(aminis) Aug. d(ecurionum) d(ecreto)* cet.

in latere: *col(locatum) kal(endis) Ianuaris.*

PARS SEXTA.

PROVINCIA MAVRETANIA CAESARIENSIS.

II. *Taksebt* (C. p. 766. 974).

481 in lapide fracto alto m. 0,80, lato 0,35, litt. 0,045; rep. Taksebt in aedibus indigenae cuiusdam.

L AN*n*IO MA
XIMO MODES
TI FIL QVIRI
NA RV*s*VCCV
RITANO EQVI
TI RO*m*ANO AE
DILI Q FLAMI
NICIO *du*VMVI
RALIQ
L ANN*iu*S MO
DEST*us* PATRI
PII*ssi*MO
◇ ◇

Bourlier et Pallu de Lessert *comptes-rendus de l'acad.* XIV (a. 1886) p. 273 et iterum *revue de l'Afr. fr.* IV (a. 1886) p. 146 seq.

5 RITAN EQVI ed.[2]. — 6 seqq. *aedili q(uaestori) flaminicio [du]umviraliq(ue).*

---

482 in lapide fracto alto m. 0,63, lato 0,40; rep. Taksebt in aedibus quibusdam.

C DOMI*tio* C FIL
FRATR*i* *o*PTIMO
DOMIT*ia* ROMA
NA SOR*or* EX VO
LVNTA*te* *fr*ATRIS
SVI QV*aest* *fl*AM
COLON*iae* *m*ANDA
TVQV*e* *dat*O SIBI
LOCO *a* *dec*VRIO
NIBV*s* *po*SVIT
DED*icavi*T Q

Bourlier et Pallu de Lessert *comptes-rendus de l'acad.* XIV (a. 1886) p. 273 et iterum *revue de l'Afr. fr.* IV (a. 1886) p. 146 seq.

4 seqq. *ex volunta[te fr]atris sui qu[aest(oris) fl]aminis colon[iae m]andatuqu[e, dat]o* cet.; 6 fortasse fuisse *qu[ondam]* conicit Mommsen.

III. RVSVCCVRV (*Tagzirt;* C. p. 766).

483 rep. Tagzirt in ruderibus templi (cf. C. n. 8995).

C IVLIO C FIL Q FELICI
R V S V C C V R I T A N O
PRAEF PRO D VIR II VIRO
ITEM II VIRO Q *q* FLAMINI
A V*ggg. auguri* P E R P E
TVO / / / / / / / / / / / / / /
/ / / / / / / / / / / / / / / / / /
I N D V L G E N T I S
S I M O

Descriptam a Bellingero ed. Bourlier et Pallu de Lessert *revue de l'Afr. fr.* IV (a. 1886) p. 150.

Est eiusdem hominis ac n. 8995 eodem fere loco repertus.

VI. AVZIA (*Aumale;* C. p. 769. 974; eph. epigr. V p. 457. 560. 651).

484 ad C. n. 9042. Recognovit Purgold et versus 8 ectypum sumpsit. 8 P MXXIII i. e., ut interpretati sunt Corporis editores, (*anno*) *p*(*rovinciae*) *273.* Quamquam recte Purgoldus, qui cum Berbruggero pro miliario habuit, adnotat in regione Auziensi complura occurrere miliaria quadrata, margine exornata, denique basium similia.

---

485 (= C. n. 9067). Huius lapidis partem dextram quamvis in fine non prorsus integram, latam m. 0,85, eodem loco invenit Purgold, sed ob temporis angustias et caeli asperitatem titulum difficilem lectu plane expedire non potuit. Refero hic exemplum eius quamvis in nonnullis non satis emendatum neque absolutum.

dec. CLAVDVS IVVENALS AIEDIVS OB MEMORAM CLAVD RVFI*ni*
ani FILI SVI ITEMQVE CLAVDO*ru*M RVFNAN*i et* VI*ctorini nepotum*
rost? RA CVM COLVMNS OMNBVS . . . . *ex*
qua DRATARO OPERE PECVNA SV*a fec*IT . . . .
dedi CAVTOV CVM LON ANA PR*imosa* . . . .
uici? NARVM VIARVM B . . . .
VS RIP DOIINIC LN . . . .

Iam igitur haec cognoscuntur: [*Dec.*] *Claudius Iuvenalis* [*S*]*a*[*r*]*di*[*c*]*us* (sic procul dubio, cf. C. n. 9065, licet per se *Aiedius* nullam praebeat offensionem) *ob memoriam Claudi Rufi*[*ni*|*ani*] *fili sui itemque Claudio*[*ru*]*m Ruf*[*i*]*nian*[*i et*] *Vi*[*ctorini nepotum* | *rost*]*ra cum columnis omnibus* [*et . . . . ex* | *qua*]*dratario opere pecunia su*[*a fec*]*it . . . .* | [*dedi*]*cavitqu*(*e*) *cum Lon*[*g*]*an*[*i*]*a Pr*[*imosa*] cet. — 3 in. [*rost*]*ra* probabiliter mihi videor supplevisse; nam versus alter supplementis quae posui necessariis totus occupatur. Etiam lapis, ut Purgold describit, bene quadrat ad opus tale, qualia sunt rostra. Pro epistylio nimirum in alto posito eum non fuisse ipsa litterarum mediocris mensura docet. — 7 litteras RIP incertas esse addit Purgold.

486 ad eph. epigr. V n. 1299 cf. n. 1479. Partem dextram recognovit C. Purgold de eaque ectypum sumpsit. Repetivit titulum acceptum a Choisnet Masqueray *bull. de corr. afric.* a. 1885 p. 113. Unde refero haec: 3 *clo*bA Purg. — 6 *deder*VNT · PR · CLXXXXVI (= a. 235 p. Chr.). — Ceterum hic titulus et sequentes duo (n. 1300. 1301), quos cum edidi rettuli ad Hr. Sûk el-Khmîs, re vera reperti sunt in ruderibus q. d. Ghorfa Ulâd Sélama 12 chiliom. ab Auzia meridiem versus (cf. C. n. 9019. 9025 cet.). In errorem autem illum incidi secutus ut debui eum qui edens titulos locum ubi inventi sunt falso indicavit *ant. afr.* a. 1884 p. 308.

---

487 ad eph. epigr. V n. 1300. Recognovit C. Purgold et ectypum sumpsit. Acceptam a Choisnet repetivit Masqueray *bull. de corr. afric.* a. 1885 p. 111. Qui correxerunt hoc: 4 in. LIVS Q F Q · MARTIALIS cet.

---

488 ad eph. epigr. V n. 1301. Recognovit C. Purgold et ectypum sumpsit. Acceptam a Choisnet repetivit Masqueray *bull. de corr. afric.* a. 1885 p. 114. Unde corrigo unum: 4 in. PO, non PR, ut neglegenter editum erat *ant. afr.* a. 1884 p. 309. Est igitur *Po(mpeia)* vel nomen eiusmodi, non autem, ut Masqueray scribit, „praenomen (sic!) *Profuturae* e. g. *Po*[*tita*]".

---

489 in lapide alto m. 0,52, lato 0,70; rep. Ghorfa Uled Sélama, ubi in moenibus areae christianae positus est alterius — nam duae illic sunt (cf. ad n. 490) —, quae a mausoleo est septentrionem versus.

at QVE CLAVDI *a*
VXOR EIVS MATE *r*
GRADIBVS QVATTVOI
d EDICAVITQVE C
\S RVFINA ET HOI
r GELLI · VINDICIANV *s*
VS PECVNIAEQV
VM IN TERMIS PVr
VS · MADAVRENSIS

Contulit Purgold et ectypum sumpsit. — Acceptam a Choisnet ed. Masqueray *bull. de corr. afric.* a. 1885 p. 115.

Etiam homines in hoc titulo nominati cognati adfinesve videntur esse eorum, ad quos pertinent C. n. 9014. 9065. 9066. 9067. — 4 littera ultima potest esse aut C aut G aut O. — 5 fin. fortasse *Ho*[*midius*], potius quam *Ho*[*noratus*]. — 6 in. videtur esse [*e*]*t Gelli* cet. — 8 littera ultima videtur potius E quam B, ut conieceris *pu*[*erorum*]; attamen et magis placet neque utique excluditur *pu*[*blicis*].

490 in cippo alto m. 1,77, lato 0,63, litt. 0,03; rep. Ghorfa Uled Sélama positus in moenibus unius ex duabus areis christianis, quae ibi posteriore aetate conditae sunt prope mausoleum antiquius.

leo leo
D M
CAEFALIO *EXimi*
AE LAVDIS *Iuue*
NI
serta
REDDERE QVOI *solum*
LICVIT POST FA*Ta sepul*
s CHRVM ❦ Q*VI PATriae* a
CASVS MISE*RANS ci*
VIVMQVE S*VORVm*
e CLAVSIS ITINE*RIBVs pe* t
NETRAVIT DEV*IA CVrsu*
QVEM NON RESP*Ecta*
DEFESSA PARS A*ETAs*
r NEC SVBOLVM *PIETAS po* r
TVIT DETINERE P*ERiclis*
QVID SVPERES*T dicam om*
t NIVM EST CON*scien* e
TIA NOSTRVM
CVR FVERIT TALE*m p*ER
a PESSVS MORTE D*Olo*RE s
DVM CIVIBVS REQVEM
TRIBVTORVM FERRE *Vo*
LEBAT ❦ INCIDIT INFE
LIX CONTRARIO MV
NERE MISSV ❦ IVL
KAPITO · IVL · KAPITO
NI · FIL · FEC · VIX · AN
XIIII ME VIII

Contulit Purgold et ectypum sumpsit. — Acceptam a Choisnet edid. Masqueray *bull. de corr. afric.* a. 1885 p. 117.

Litterae quas inclinatas dedi ante perierant, quam Purgold lapidem vidit. — 5 QVOI Purgold, cum ipse mihi errore viderer in ectypo cernere QVOD. Verum docuit Mommsen. — 13 in lapide certo est PARS; fortasse litteras pictas, ita: PARS, quadratarius neglegenter incidit; *par*(*entium*) *aeta*[*s*] conicit Mommsen dubitans. — 16 seq. [*dicam: om*]*nium est con*[*scien*]*tia* cet. supplevit Mommsen. Reliqua supplementa mea sunt. — 21 fin. erat, ut videtur, REQVEM; REQVIEN Choisnet.

D. M. Caefalio ex[imi]|ae laudis i[uve]|ni,
Reddere quoi [solum] licuit post fat[a sepul]chrum;
Qui pat[riae] casus miserans [ci]viumque suoru[m]
Clausis itineribu[s pe]netravit devia cu[rsu];
Quem non respecta defessa pa[t]r[i]s aeta[s]
Nec subolum piet[as po]tuit detinere per[iclis].
Quid superest? [dicam: om]nium est con[scien]tia nostrum,
Cur fuerit tale[m p]erpessus morte do[lo]re(m): —
Dum civibus requie[m] tributorum ferre v[o]lebat,
Incidit infelix contrario munere missu(s).

Caefalius nomen Graece traductum idem atque *Kapito.*

VII. VICINIA AVZIAE (C. p. 786; eph. epigr. V p. 458).

491 ad eph. epigr. V n. 952. Recognovit C. Purgold lapidem, qui nunc adservatur Auziae. Unde refero haec: 2 GERMANICV SARMATICVS. — 4 in. T/RRES, fuit igitur *turres,* non *torres.* — 5 in. sVORVM; in fine, sub verbo MILITVM, priores omiserunt CVRANTE. — 6 CL PERPETVO plane et dilucide legitur in lapide. Iure igitur dubitavisse me de lectione a Masqueraio prolata iam constat, quidquid ille contra dixit *bull. de corr. afric.* a. 1885 p. 158.

492 in lapide calc. alto m. 1,12, lato 0,54, litt. m. 0,08—0,10; rep., ut Purgoldo adseveravit Delaporte, una cum C. n. 9178 et cum proxima n. 493 in ruderibus, quae sunt in colliculo in fluvii Wed Lakhal ripa sinistra c. 11 chiliom. ab Auzia septentrionem versus, uno chiliom. a villa Plancart (quondam Maguier) sita in fluvii ripa dextra, pone parvas aedes ad villam pertinentes, ab indigenis habitatas. Nunc positus est in anta dextra portae curtis villae eiusdem.

L I M E S
PR AFRI

Descripsit Purgold.

[Iungendus est titulis his duobus recens eruderatis tertius C. n. 9178 eodem fere loco repertus inscriptus *limes Maur(etaniae).* Manifestum est iis non disterminari provinciam proconsularem et Mauretaniam, cum reperti sint omnes in media Mauretania Caesariensi, immo signant terminos administrationis militaris quae fuit inde a saeculo quarto, scilicet limitem qui intercessit inter comitem Africae et ducem Mauretaniae. Secundum Notitiam illi paruit praepositus limitis Tubusuptitani, huic praepositus limitis Auziensis; sub utroque nominatur praepositus limitis Bidensis, quem probabiliter Kiepertus in tabula corporis volumini VIII adiuncta posuit in loco q. d. Djema Saharidj (cf. C. p. 766 n. 9008. 9009). Itaque eo fere loco, ubi tituli hi prodierunt, a septentrione Auziae, utriusque ducis confinia fuerint necesse est. TH. M.]

493 in lapide calc. alto m. 1,10, lato 0,50, crasso 0,30, litt. 0,10; rep. ibi ubi n. 492. Nunc positus est in anta sinistra eiusdem portae, in cuius dextra n. 492.

L I M E S
PR A I R · *sic*

Descripsit Purgold.

VIII. *'Ain Bessem* (C. p. 787).

494 ad C. n. 9181. Recognovit Purgold et ectypum sumpsit. 1 in. est DEEO.

VIII *a*. *Aïn bu Dîb* (eph. epigr. V p. 458).

495 ad eph. epigr. V n. 953. Recognovit Purgold et ectypum sumpsit Unde refero haec: 2 GENIIS · cet. — 4 in. IT VICOR est in lapide, sane pro [*in*]*vic*[*t*]*or*(*um*). — 11 in. X · IDVS.

IX. RAPIDVM (*Sûr Djuâb;* C. p. 788; eph. epigr. V p. 459. 561).

496 ad C. n. 9198. Recognovit Purgold. 3 COH · II · cet.

497 ad eph. epigr. V n. 955. Recognovit Purgold. — 3 in. XII est in lapide. — 6 in. V DENTE.

498 ad eph. epigr. V n. 1302. Recognovit Purgold. — 3 CONSISTENTENTES (sic). — 4 MVRV INHAbITANTIVM · — 5 fin. OPTIMO PRAESIDE.

XVIII. TIPASA (*Tipaza;* C. p. 797. 974; eph. epigr. V p. 460. 562).

499 (= C. n. 9303). Descripsi lapidem, qui nunc adservatur Tipasae in aedibus Colombel apud Boche, ita:

S A M A I T A
E T I M M I
M E M o R I A
M A T R I
F E C E R V
N T

1 videtur *Samaita* cf. *Samate* C. n. 7789. — 2 *Immi* cf. *Immidib* infra n. 528.

500 ad C. n. 9306. Recognovi Tipasae in hortis Trémaux. Est c/SEPTI.

XIX. INTER TIPASAM ET CAESAREAM (C. p. 799; eph. epigr. V p. 461).

501 in fragmentis duobus tabulae marm.; rep. Marengo, ubi adservantur in scholae museo.

d · M
S · AFRICANVS
eq. alae? · MILIAR ·
uixit AN · XXXI
5 A · TATSA
RI · PI·ISSIM*o*

Descripsit Purgold.

XX. CAESAREA (*Scherschel;* C. p. 800. 974. 980. 982; eph. epigr. V p. 461. 562).

502 ad C. n. 9362. Recognovi. — 3 fin. cogitaveram de *proc. po*[*r*(*toriorum*)], at in re praesenti lectionem prorsus incertam esse notavi. — 4 fin. CLAVbVS.

503 ad C. n. 9415 et eph. epigr. V n. 1008. Recognovit et fragmenta duo ad idem monumentum pertinere vidit C. Purgold.

504 ad C. n. 9427. Recognovi. — 2 *inpaestator* est sine dubio qui exercet artem ἐμπαιστικήν (cf. Lobeck ad Sophoclis Aiacem ed. 2 p. 373), quamquam alibi, quantum sciam, hoc verbum in litteris Latinis hucusque non prodiit.

505 ad eph. eph. V n. 996. Recognovit Purgold et ectypum sumpsit. Unde refero 5 inter ALAE et ·TVRMA omnia periisse et ∞, quod edidit Schmitter, ex eius coniectura Purgoldo videri ortum esse.

506 ad eph. epigr. V n. 1010. In museo opere esse MVCCOSVS per litteras mecum communicavit Schmitter et confirmavit de visu Purgold. — Repetivi etiam Gavault *revue afric.* XXIX (a. 1885) p. 381.

507 ad eph. epigr. V n. 1016. Recognovit Purgold et 1 CLITA esse rettulit; recte, opinor; nam idem est ac Κλειτή.

508 ad eph. epigr. V n. 1027. Exemplum plenius mihi misit Schmitter hoc:

IVLIVS MVS
TARIVS DEN
DROFORVS

509 ad eph. epigr. V n. 1036. 4 fin. sic edit Schmitter *bull. épigr. de la Gaule* IV p. 62 n. 130: ϵ Τ ϵ (ωN supra), quod confirmatur ectypo et item nunc a Purgoldo.

510 in basi alta m. 1,06, lata 0,62, crassa 0,57, litteris aevi inferioris 0,10; rep. Scherschel in aedificio a. 1886 a Waillio effosso. Nunc adservatur in museo.

a in antica:

H E R C V L I

b in latere continenti:

TRANSLATA
DE SORDENTIBVS
LOCIS

Descripsit Purgold et ectypum sumpsit. — Waille *comptes-rendus de l'acad.* a. 1887 p. 54.

Cum *b* cf. C. n. 1648. 5290.

511 in basi octangula, alta m. 0,90, litteris aevi inferioris terebra factis et in tribus lateribus dispositis; rep. Scherschel ibi ubi n. 510, quacum adservatur.

TR	ANSLA	TA
DE	SORDEN	TIBVS
	LOPIS	*sic*

Descripsit Purgold. — Waille *comptes-rendus de l'acad.* a. 1887 p. 54.

512 Scherschel in museo.

...... / |ESTIARI · GORGENE ·
..... *sa*|TVRNO · V · S · L · A ·

Descripsi. — Schmitter *bull. épigr. de la Gaule* III p. 49.

Erat fere sic ..... *estiari* (*coniux*), *Gorgene f. eius* vel similiter.

513 Scherschel.

//////ES · DOMINO
*satur*NO · V · S · L · A ·
imago hominis

A Schmittero missam edid. Villefosse *bull. épigr. de la Gaule* I p. 104.

---

514 in fragmentis tribus altis m. 0,24, latis in universum 0,645, crassis 0,035; rep. Scherschel *dans l'Esplanade* infra castra. Erant apud Boutron ductorem Gallum, at destinata museo.

TIS COS
*f*ONTIBVS T
*co*MPLVRIBVS

Descripsit Purgold.

2 *apertis* vel *inventis* supplet Mommsen. — Pertinebat titulus aut ad aquaeductum aut ad lacum, quales inveniuntur complures infra illa castra iique partim in usum revocati.

---

515 in fragmento rep. Scherschel ibi ubi n. 510 seq.

ILLII · PROC
*cu*M · SVIS · ORN*amentis*

Waille *comptes-rendus de l'acad.* a. 1887 p. 56.

---

516 in cippo marm. alto m. 1,30, lato 0,56, crasso 0,15; rep. Scherschel. Nunc est in museo.

luna crescens

LICAVS · IAVLETIS · F · MILES · C · VII ·
DELMATARVM · TVRM · ANNI ·
ANNORVM · XXVII · STIPENDIOR ·
XI · H · S · E · HERES · EX · TESTAMENTO · FECIT

eques loricatus dextrorsum vehens, s. scutum, d. hastam tenens, qua hostem prostratum barbarum perfodit. Iuxta eum iacent vel volnerati vel mortui alii duo.

Descripsit Purgold. — Waille *comptes-rendus de l'acad.* a. 1887 p. 57.

1 *Liccaium* eiusdem cohortis equitem habuimus C. n. 9384; *Iauva* III, 6010; *Iavus* ibid. 2781 eiusdem stirpis sunt ac *Iaules*.

---

517 rep. Scherschel in promuntorio Zizerin in fundo Thévenard; litt. m. 0,047.

SE
*pr*AEF · EQVI*tum*
PRAEP ·

Schmitter *bull. épigr. de la Gaule* IV p. 104 n. 152.

3 *praep(ositus)*.

518 in tabula marm. alta m. 0,085, lata 0,18, crassa 0,015; rep. Scherschel in fundo Ferrand.

VITVLVS · ARGENTARIVS
CAELATOR ANN · XXIIII ·
HIC · SITVS · EST ·
CVRA CONLECI · FABRI · ARGENTAR ·
ET · CONLECI · CAESARIENSIVM · CRESCENT
TERRA · TIßI · LEVIS · SIT ·

Descripsit Purgold.

5 *crescentes* sive *adcrescentes* appellari filios collegiatorum iure hereditario ad patrum collegia pertinentes ostendit Mommsen ad C. IX, 2998; quos Caesareae ipsos collegium fecisse notabile est. — 6 TISI Purgold, sine dubio errore pro TIßI.

---

519 in cippo marmoreo rep. Scherschel; erat inter res relictas a Dupotet ductore Gallo.

MEMOR · LABE · RICIA · H · S · E
SODALAS · MONIMENTVM ·
POSVERVNT
caput feminae
(reliqua perierunt)

Schmitter *bull. épigr. de la Gaule* II p. 280.

1 Lego *memor(ia) Labericia(e)*. — 2 cf. supra n. 412.

---

520 Genuae apud canonicum de Ferris saec. XVII exeunte.

C . . . tustactus sunthonatos regis Tholomei l. v. ann. L.

Spon *voyage* 3, 35, iterum *miscell.* p. 234. Quem titulum cum Mommsenus inter spurios relegaverit (C. V, 1007, 4*), Villefossius *bull. épigr. de la Gaule* a. 1881 p. 165 pronus est ad credendum genuinum esse et Caesarea Genuam deductum. Initium is restituit sic: [*Ti.*] *C*[*laud*]*ius Tactus; sunthonatos* autem in memoriam mihi revocat nomen rerum scriptoris Poeni Sanchoniathonis; (ut propius accedens ad litteras traditas *sumphoniacus* subministrat Mommsen). Neque vero si admittemus, quod admittere sane licet, Sponium titulos eos illum quidem vidisse, at non ipsum descripsisse, sed exempla minusculis neglegenter descripta a canonico isto accepisse, incredibile nobis videbitur, verba sana et antiqua ita corrumpi et depravari potuisse. Accedit quod verba ipsa, maxime illud *sunthonatos,* falsarium non redolent. Itaque melius fortasse ab auctoribus corruptus, quam suppositus hic titulus dicendus est.

521 in tabula marmorea alta m. 0,34, lata 0,24, cippo lapidis communis clavis affixa; rep. Scherschel, el-Kantara, in fundo Ferrand.

QVIS · QVIS · ES · EN · HOSPES · QVAE
SO · LEGE · SEIC · BENE · VIVAS · QVAE ·
FVERIM · QVO · VE · IN · SPATIO · MORS
ME · INVIDA · TRAXIT · VIXI · EGO · BIS · DENOS
ANNOS · TRES · AT · QVE · SEIMITVM · CO
NIVGIS · OPSEQVIO · SEMPER · PLACVISE
IVABAT · FATORVM · CVRSVM · PROPE
RANS · ME · ORBAVIT · AB · ILLO · SEIC · TAM
EN · VT · PIGNVS · DEDERIM · PRO · CORPOR
E · CORPVS · FILIVS · EST · NOBEIS · NATVS
QVEM · IVPPITER · ALTVS · DILIGAT ·
ET · NATOS · IVBEAT · GENERARE · FVT
VROS · TV · QVI · LEGEISTI · NE · SIC · GR
AVE · DICERE · QVAESO · CRISPINAE
VT · NVLLVM · TERRAE · SIC · PON
DVS · GRAVATVM

Quisquis es, en hospes, quaeso lege, seic bene vivas,
Quae fuerim quove in spatio mors me invida traxit.
Vixi ego bis denos annos tres atque seimitum.
Coniugis opsequio semper placuis(s)e iu(v)abat.
Fatorum cursu[s] properans me orbavit ab illo,
Seic tamen, ut pignus dederim, pro corpore corpus.
Filius est nobeis natus, quem Iuppiter altus
Diligat et natos iubeat generare futuros.
Tu qui legeisti ne si[t] grave dicere, quaeso,
Crispinae ut nullum terrae si[t] pondus gravatum.

Recognovit Purgold. — Ad ectypum edid. Thédenat *bull. de corr. afric.* a. 1884 p. 313; ad lapidem Schmitter *bull. épigr. de la Gaule* IV p. 101.

3 *quove in spatio* = quot annos natam. — 5 *seimitum* qui carmen pegit idem significare voluit ac *semis*, recordatus fortasse verbi obsoleti eius, quod est *simitu*, prorsus aliam sane habentis notionem. — 5 seq. *coniugis obsequio* pro *coniugi* cet. — 13 seqq. voluit scriptor haec dicere: *quaeso ut ne graveris dicere: Crispinae nullum terrae pondus grave sit.* Sed male locutiones confudit. — Nota in scribendi genere *seic* 2. 8, (*sic* pro *sit* 13. 15 quadratarii errori tribuendum est) *seimitum* 5, *nobeis* 10, *legeisti* 13. Etiam metrica licentia (*pondus gravatum* 15 seq.) scriptor videtur antiquitatis speciem adfectasse.

XX*a*. GVNVGI (*Sidi Brahim;* eph. epigr. V p. 478).

522 ad eph. epigr. V n. 1038. Recognovit Purgold et ectypa sumpsit. Unde refero haec: *a* 1 IMPERATORE. — 2 FELICII AVG. — 6 O R D O (litterae SP a prioribus editoribus ex coniectura additae sunt). — Ceterum ne ad Crispum Constantinum II Constantium II annosque 323—326 titulos revoces, obstat quod in prioris v. 4 duo nomina Caesarum quominus inseramus spatium prohibet.

523 in lapide calc. alto m. 0,53, lato 0,75, crasso 0,22; rep. inter Gurâya et Villebourg prope eph. epigr. V n. 1038, in fundo Bonnefoy 4 fere chiliom. a Gurâya distante.

IMP CAES C C ^ı C
G PONTIFICI MAXIMO G
TICO · MAXIMO · BRIT
XIIII CONSVL · VI · P · P · a. 297
NOBILISSIMO CA!
I O I D N / V O O

Descripsit Purgold et ectypum sumpsit. — Schmitter *bull. épigr. de la Gaule* IV p. 231 n. 158.

1 post CAES nobis nihil certum visum est praeter elementa ⌐ (C prioris) et ^ı vel ^/; IM*p* CA*es* *fl*AV*i*O Schmitter; mihi ex ectypo tantum constat, si post CAES sequatur C, hanc litteram spatio a proxima ita separatam fuisse, ut non liceat supplere *C*[*onstantino*]. Ac tota haec supplendi ratio, ut monuit Mommsen, funditus evertitur eo, quod 5 non est, ut legit Schmitter, NOBILISS*imis* CAE, sed NOBILISSIMO CAI, ut excepit Purgold et confirmatur ectypo. Namque non sufficit de duobus, qui a. 317 Caesares a Constantino Magno appellati erant, in titulo annorum 319—325 alterum utrum cum illo nominari, aut Crispum aut Constantinum II, sed requiritur uterque. Cf. Mommsen in Hermae vol. XVII p. 536 seqq. Itaque in hunc modum titulum suppleamus oportet: *imp. Caes. C.* [*V*]*al*[*erio Diocletiano invicto pio felici Au*]*g. pontifici maximo G*[*ermanico maximo Persico maximo Sarma*]*tico maximo Brit*[*annico maximo Carpico maximo trib. pot.*] *XIIII consul*(*i*) *VI p. p.* [*procons. et C. Galerio Valerio Maximiano*] *nobilissimo Cae*[*sari*] . . . . Etenim ad Maximianum Augustum et Constantium Caesarem alterum titulum pertinuisse cum hoc coniunctum statuere licet. Cognomina autem a victoriis repetita, qualia supplevimus, prorsus conveniunt cum eis, quae de eis exposuit Mommsenum secutus Wilmanns ad exempl. inscr. n. 1061. — Ceterum 1 et 5 consulto erasos esse cave ne credas Schmittero opinanti.

---

524 in lapide calc. alto m. 0,38, lato 0,55, crasso 0,15, litt. c. 0,10; rep. ibi ubi n. 523.

PRESIDE *prou. mauretaniae*
CAES *ariensis*

Descripsit Purgold et ectypum sumpsit. — Schmitter *bull. épigr. de la Gaule* IV p. 231 n. 158.

Ad n. 523 cum hoc fragmentum falso rettulerit Schmitter, equidem dubito, an potius coniungendum sit cum eph. epigr. V n. 1038*b*, 8, ut cum cuius litterarum specie ac magnitudine hae prorsus conveniant.

XXI. AQVAE (CALIDAE?) (*Hammâm Rîgha;* C. p. 819).

525 in lapide alto m. circiter 1,35, lato 0,60; Hammâm Rîgha, positus in pariete magni hospitii Arles-Dufour.

D M
VS INTICVS BEL
I C I · MIL EXPED
SAΓC · P A N O P A
NN · INF · ANNO ·
XXXVIIII · STP XIX ·
TITVL · POS
CALIMENVS · SIG
QVINTO P OPT HER
EIVS · H · S · E

Descripsit Purgold et ectypum sumpsit. — Waille *bull. de corr. afric.* fasc. VI p. 351 n. 377.

2 ante C omnia parum certa sunt; in fine BEL Purgold. — 4 in. S CIANO cet. Purgold. At P in ectypo certo cernitur; post S fortasse sequitur A, deinde aut T aut potius F vel E. — PANO nescio an sit *Pa(n)no(nia)* errore quadratarii bis scriptum. — 8 seqq. *Calimenus sig(nifer)*; littera ante OPT potest esse aut P aut B aut R, at ectypo commendatur potissimum B; fuit igitur fortasse, ut conicit Mommsen, *Quint[i]o b. opt(io) her(edes) eius*, cf. OP B, OPT B C. VI, 1057 OP BA ibid. n. 1058 (vid. eph. epigr. IV p. 451).

XXII. SVFASAR (*'Amûra;* C. p. 819).

526 in lapide rep. Amûra in mosquea Sidi Mamar; Purgold frustra quaesivit.

FELICISSIMO //////
RNATISSIM /// FIL//
// I/PI/////N FL////
IVLIO COV SIMII///BI
LISSIMP CAE///////R
. . . . N I A
. . . . . . T SEVIO
. . . . . . T SEMIS
. . . . . EIVS

J. Poinssot et Demaeght *bull. d'Oran* ser. I fasc. 13 (a. 1882) p. 40.

Intellego haec: 1 seq. *felicissimo* [*atque o*]|*rnatissimo* . . (nisi est [*atq. flo*]-|*r*[*en*]*tissimo*). — 3 seqq. [*d.*] *n. Fl*[*avio*] | *Iulio Co*[*n*]*s*[*tant*]*i*[*o no*]*bi*|*lissim*[*o*] *Cae*[*sari*]. — 8 seq. fortasse [*dica*]*t*[*is*]*s*[*i*]*m*[*u*]*s* | [*numini*] *eius.*

527 in tabula calc. alta m. 0,84, lata 0,48, crassa 0,19; rep. Amûra.

D · M · S
AELIVS
APOLLO ·
NIVS · ME
DICVS
V · A LX

Descripsit Purgold.

---

528 Amûra in aedium privatarum pariete. Purgold frustra quaesivit.

D M M LIVI|*us*
MAXIMVS|
MONIMENT|*um*
FECIT ANTON|*iae*
IMMIDIB V|*xo*
PI SVE · B |*m*
V A XXX|

Exscripsi ex ectypo photographico mihi subministrato a Demaeght. Edid. ligno incisam Demaeght et Poinssot *bull. d'Oran* ser. I fasc. 13 a. 1882 p. 39.

5 *Immidib* cf. *Immi* in titulo Tipasensi supra n. 499. — 6 prima littera est sine dubio R, non P.

XXIII. MANLIANA (*Miliana;* C. p. 820. 980).

529 in lapide calc. alto m. 0,54, lato 0,50, crasso 0,16; rep. Milianae in ruderibus Romanis, quae erant in lautumiis ad portam Zaccar.

ABADDIRI · SA
NCTO · CVLTO
RES IVNIORES
SVIS SVMTIS ·
ARAM CONSTITV
PRO|*u*. . . . .

Descripsit Purgold.

1 *Abaddir* deus est indigenarum Punicae originis; אב אדר significat potissimum, ut me docet Bernhardus Stade collega, *pater magnificus, potens,* ut Bal[i?]ddir = בעל אדר in titulo quem infra edam Siguitano *dominus potens* cf. corp. inscr. Sem. I p. 144 seq., ubi ut potius *ascon addir* legatur quam *adar* haec ipsa testimonia nova suadent; cf. etiam Sidon. I v. 16 seq. Ad eundem deum pertinet quocunque modo quod tradit Priscianus lib. VII p. 313 Hertz: *abaddir ὁ βαίτυλος, lapis, quem pro Iove devoravit Saturnus.*

XXIV. ZVCCABAR (*Affreville;* C. p. 822; eph. epigr. V p. 479).

530 in lapide alto m. 1,16, lato 0,80, crasso 0,62; rep. Affreville in fundo Roussel.

DIIS · PATRIIS · ET · MAVRIS
CONSERVATORIBVS ·
AELVS · AELIANVS · V · P ·
PRAESES · PROVINCIAE
MAVRETANIAE · CAES ·
OB PROSTRATAM · GENTEM
BAVARVM · MESEGNEITSIVM
PRAEDASQVE · OMNES · AC FAMI
LIAS · EORVM · ABDVCTAS

VOTVM SOLVIT

Contulit Purgold et ectypum sumpsit. — Acceptam a Clémencet edid. V. Waille *bull. de corr. afric.* a. 1885 p. 346.
7 lectio omnino certa est.

XXVI. CARTENNA (*Tenes;* C. p. 824. 975).

531 ad C. n. 9665. Titulum interpolatum ab auctore et falso editum esse ut in Africa inventum probavit E. Pais *bull. dell' Istit.* Romae a. 1883 p. 111 seq. cf. H. de Villefosse *bull. épigr. de la Gaule* III p. 211. Nunc is invenitur in Corporis vol. XII n. 82*.

---

532 ad C. n. VIII 9674 forsitan falsa est sicuti n. 9665, cf. Pais *bull. dell' Istit.* Romae 1883 p. 112.

XXVII*a*. *Mediûna* (eph. epigr. V p. 479).

533 ad eph. epigr. V n. 1041. 3 in ectypo photographico dispexi MATENII, quod praeferendum est.

XXVII *b.* *Beni Zenthis.*

534 in lapide litteris rudibus inscripto rep. in territorio tribus Beni Zenthis prope Renault; nunc adservatur Renault apud Martinum Toureng.

personae tres ad aram
vir cum scuto et hasta (?) equum ducens

IVIRELIVS · MASFELVS EX
*o*FFICIALE GETVLCVS ΛN
a NNIS · PL · ΛΛ · LXIX
RAS · /I\ · IS · FA
BNM FEEC

Exscripsi ut potui titulum difficilem ex ectypo accepto a Poinssotio. — L. Demaeght *bull. d'Oran* ser. I fasc. 12 a. 1882 p. 4.

1 seq. est, puto, [*Au*]*relius* (AVRELIVS Dem.) *Masfelus ex* [*o*]*fficiale.* Quae sequuntur certo legere non potui, at vix aliud fuerit ac *G*(*a*)*etul*(*i*)*cus,* [*vi*|*xit a*]*nnis pl*(*us*) *m*(*inus*) cet. nam AN 2 fin. prorsus incertum est; MAR Dem. — 4 non intellego, nisi forte initio est [*ho*]*ras III.* — 5 fortasse . . *b*(*e*)*n*(*e*) *m*[*er*(*enti*)] *fec.*

XXIX. *Orléansville* (C. p. 829. 975; eph. epigr. V p. 479. 563).

535 ad eph. epigr. V n. 1308. Contuli imaginem photographicam comparatam a Purgoldo, unde intellexi ante SILIQVA marginem intactum esse neque quidquam excidisse. Est igitur reprobanda coniectura proposita ab Ottone Hirschfeld *ant. afr.* a. 1885 p. 135. — Fortasse *Siliqua* nomen erat fluvii rivive, unde illi balneo aqua adducebatur.

XXX *a.* *Hr. Kaua.*

536 in ruderibus Kaua in territorio gentis Uled-Defelten ad viam, quae ducit ab Ammi Musa ad Orléansville, illinc 14 fere chil. distantibus, in portae conclusura:

in corona:

SPES · IN · DEO · FERINI · AMEN ·

De la Blanchère *voyage d'étude* p. 118.

FERINI nescio an sit parum recte exceptum. Exspectamus ꓔE XPO EIVS vel tale quid.

XXXI *a.* *Ain Tekria.*

537 in tabula marm. alta m. 0,72, lata 0,94; rep. Ain Tekria (inter Teniet el-Hâd et Tiaret); nunc est Teniet el-Hâd apud Prudhomme.

D*e*O SO*li* INVICTO MITR*ae*
PR*o* SALVTEM DOMINI NOSTRI
IMP · CAFS · L · *aureli* CO*mmodi*
PII FELICIS AV*gus*TI
AVRELIVS ///////
CVM SVIS V · S · L · *a*

Waille *bull. de corr. afric.* a. 1884 p. 456 n. 45.
3 Commodi nomen num consulto erasum sit non indicatur.

---

538 rep. Ain Tekria ad villam constructam in ruderibus Romanis.

infans iacens fasciis involutus
DIS M . . IIS
IACTORENSIS
FILIO VERANVS
VETERANVS
FECIT

Waille *bull. de corr. afric.* a. 1884 p. 456 n. 43; P. Gavault *revue afric.* XXVII (a. 1883) p. 239.
1 D M S Waille.

XXXI*b.* *Aïn Tissemsil.*

539 in tabula marm. lata m. 0,31, alta 0,15; rep. Tissemsil inter Ain Tekria et Tiaret.

TI · CLAVDIVS · AQVILVS
VETERANVS · VIXIT · ANNIS
LXX · HIC · SITVS · EST · HEREDE
CLAVDIA · FORTVNATA · LIBER
TA · EIVS · QVRE EI MONVMENTVM FECIT

Bourlier et Pallu de Lessert *revue de l'Afr. afr.* IV (a. 1886) p. 154.
5 QVRE est aut *qu*[*a*]*re*, ut volunt editores, aut *qu*[*a*]*e*, ut mihi placet; [aut hoc voluerunt *heredes Claudia Fortunata liberta eius curante ei monumentum fecerunt.* TH. M.].

XXXII. *Tiaret* (C. p. 832).

540 ad n. 9729. Repetivit emendatius Demaeght *ant. afr.* a. 1886 p. 42 sic:

8 seqq. XERIS VI 18 fin. LXII
TVMVLO
AVFIDI A
VE SIT TI
BI AER LE
VIS ET POS cet.

8 fin. fuit, opinor, [*h*]*ui*[*c*]. — 11 verbis quae sunt inde a *sit* continetur votum mortui pro viatore conceptum.

---

541 in lapide infixo aedibus Iohannis Hau 3 fere chiliom. a Tiaret septentrionem versus.

MEMORIA IVLIVS DONATVS VI
XIT ANIS XX MORITVR XU KA
LENDAS AVGVSTAS ANO PRINSE
CCCCLXX a. 509

Demaeght *ant. afr.* a. 1886 p. 41.
Hic refero hunc titulum propter formam rusticam PRINSE 3 fin.

Meschera Sfa. Inserenda ante XXXIII*b* (eph. epigr. V p. 563).

542 ad eph. epigr. V n. 1309. Ad exemplum et ectypum accepta a Poinssotio emendatius edid. Villefosse *ant. afr.* vol. III a. 1885 p. 189 n. 902:

DE DI ET XPI VMBRIVS FELIX · MAG
FECIT VOTVM REDDIDIT DO PRECA
TVR PRO SVIS PECCATIS SALVI
FICETVR A P CCCLX ET QIII a. 408

1 in. iam in priore editione quamvis corrupta Dessavius, ut mecum tum per litteras communicavit, agnoverat ea quae sunt *de* (*donis*) *dei et Christi.* Id ipsum postea in exemplo emendato legit Villefosse l. l.

XXXIII*b*. COHORS BREVCORVM (*Hr. Suik* et *Tagremaret;* eph. epigr. V p. 482. 564).

543 Prope Tagremaret, ubi hodie sunt rudera quae indigenis audiunt Hr. Suik, olim fuisse stationem cohortis Breucorum, miliaria docent quae infra edam n. 670 et 671; eaque caput viae expressis verbis dicitur in miliario tertio n. 672.

544 ad eph. epigr. V n. 1046. 16 hoc supplementum probabile mecum communicavit O. Hirschfeld (cf. *ant. afr.* a. 1885 p. 135): *Cate*[*ll*]*io* [*Rufino*] C. n. 9963. Namque *Cat*[*illio Liviano*] cf. eph. epigr. V n. 1044 et infra n. 674 minus convenit cum lectione tradita.

XXXIV. *St. Denis du Sig* (C. p. 834).

545 rep. in ruderibus uno fere chil. distantibus a St. Denis du Sig sitis in fluvii Sig ripa sinistra (*propriété Bilili*).

duo versus evanidi

DEDIT LIB
ANIMO

Demaeght *ant. afr.* a. 1884 p. 102 n. 350.

XXXV*a*. BVRGVM . . . . . (*Sidi Lakdar*).

546 in lapide alto m. 0,55, lato 0,50, litt. 0,04; rep. in colle Kudiat Sidi Lakdar 1½ chil. a vico Bu Tlelis septentrionem versus. Nunc adservatur Oran in museo.

IMP · CAES*ar* M ·
AVRELIO / / / / / /
/O PIO FEL*ic*E AVG
T · P · P · T · PONIΓ
BVRGVM II/SIITV
PER · T FLAV*i*VM
SERENVM *p*Ro SV

Contulit Purgold et ectypum sumpsit. — Demaeght *ant. afr.* a. 1885 p. 5 n. 676.

2 seq. aut *Antoni*|*no* aut *Alexand*|*ro* olim scriptum erat, ut sit aut Elagabali aut Alexandri. — Lego: *Imp*(*eratore*) *Caes*[*ar*(*e*)] *M. Aurelio* [*Antonin?*]*o pio fel*[*ic*]*e Aug. t*(*ribunicia*) *p*(*otestate*) *p*(*atre*) [*p*(*atriae*)] *pon*[*t*]*if.* (est fortasse PONTIF) *burgum i*[*n*]*stitu*[*tum*] *per T. Flav*[*i*]*um Serenum* [*p*]*ro*(*curatorem*) *su*[*um*]. — T. Flavium Serenum „utrubique praesidem", inde promotum ad officium a cognitionibus iam habuimus C. n. 9002.

XXXVI. *Arbal* (C. p. 838. 975. 980; eph. epigr. V p. 486).

547 ad eph. epigr. V n. 1057 (= C. 9792). Recognovit Purgold et ectypum sumpsit. — 3 XII, non XIII lapidem habere confirmatur tam a Purgoldo quam ectypo. Eodem doctus sum, quod fugit priores, inter 3 et 4 unum versum erasum esse, scilicet in quo mentio facta erat L. Septimi Getae.

---

548 ad eph. epigr. V n. 1058. Recognovit Purgold et ectypum sumpsit. Unde refero haec: 1 seqq. ÆERN IVSSV VA|LENTÆ INAKÆ PRETÆ PO|MKS DEFVNCÆ N cet. — 4 E ÆERTÆ VALENTAE. — 5 fin. V AER (sic). — 6 VXOK E DO. — Profetae in Isidis cultu maxime innotuerunt, cf. e. g. C. VI, 846.

---

549 ad eph. epigr. V n. 1062. Recognovit Purgold. Addas ante 1 · D · M · S ·. — 5 (quondam 4) QVI A VI cet. — 10 seqq. TVLV FECIT N P CCC
GI M LOLLIO F
SO · VIX · N XX/I

10 fin. *an(no) p(rovinciae)* certum esse adfirmat Purgold. Vides ergo iniuria Mommsenum de Bavarum quarti saeculi expeditionibus dubitasse. — 11 in. Purgold tradit SI, errore, puto, satis levi. — 11 fin. sitne E an F Purgold dubitat; est fortasse P, ut efficiatur *P[eg]aso*, quod est cognomen in titulis Africanis haud raro obvium.

---

550 in lapide alto m. 0,37, lato 0,54, crasso 0,57; rep. Arbal.

I / I SANCTO SILV
ANO SOLI S ARAMAM A SO *sic*
LO DEDIcATA ISTAN SILV
MBRI DOMIIANI DISP OPE
RA CVLIOr PRO CCC a. 339

Descripsit Purgold et ectypum sumpsit. — Acceptam a Pollaccio edid. Demaeght *ant. afr.* a. 1885 p. 3 n. 672.

1 initium prope evanuit. — 2 in. ANOIOILS cet. Purgold; quae dedi, non certa illa quidem, sed probabilia, repetivi ex ectypo, in quo inter ANO et S quattuor litteras fuisse earumque ultimam L non esse mihi certum visum est. Erat fortasse *I[unon]i, sancto Silvano, Soli s(acrum) aram⟨am⟩ a solo dedi[c]ata i(n)stan(tia) Silumbri Domi[t]iani* (potius quam *Donatiani*) *disp(ensatoris) opera cul[t]o[r(um)] (anno) pro(vinciae) CCC.* Supplementa quae sunt *Domi[t]iani disp(ensatoris)* debentur Mommseno.

551 in lapide calc. alto m. 0,90, lato 0,58, crasso 0,33; rep. Arbal.

D M S
P ELO FELICI
AMANTISSIMO *sic*
// VI BAVARUA
PERFECT*u*S *es*I
VIXIT AN*nis*
XXX M*ter* ///
// ARAM *atq.* T
ITVLV FECE*runt*
PRO CC . . . .

Descripsit Purgold. — v. 1—4 edid. Demaeght *ant. afr.* a. 1883 p. 270 n. 119.

4 seq. [*qui*] *vi Bavarum perfect*[*u*]*s* [*est*] cf. eph. epigr. V n. 1062, 4 seq. *qui a vi Bavarum passus est;* offendit *perfect*[*u*]*s,* sed lectio certa est. — 6 seqq. quot litterae a dextra perierint non constat. — 7 seq. fortasse *ma*-[*ter et soror*] vel tale quid.

---

552 in cippo alto m. 1,75, lato 0,58; rep. Arbal. Nunc collocatus est ante portam aedium St. Maur.

D · M · S
IVNIVS *Cres*
CENS EQ_ AL
AE PA*r*I V*ix*
ANNIS
XXIIII

AVR CAIO
LA MA
TER FECI
T

PR CCC a. 355
XVI

Descripsit Purgold. — Demaeght *ant. afr.* a. 1884 p. 3 n. 673.

Versus 3. 4. 5. 6. 8 non ad finem scripti sunt propter vitia lapidis. — 6 seq. *Aur*(*elia*) *Ca*[*t*]*ola.*

XXXVII. SAFAR? (*'Ain Temuschent;* C. p. 838. 975).

553 ad C. n. 9802. Descripsit lapidem, qui nunc adservatur Oran in museo, C. Purgold et ectypum sumpsit. — Repetivit ligno incisam Demaeght *bull. d'Oran* a. 1886 p. 156.

D M S
AVEL · MAALA
VIX · ANNIS C III M
·IIII DEB · XII AVRE
MINVS · SO
RORI KARS · F C ·

2 est igitur *Aurel[iae] Amatallat*, quod nomen Punicae originis significat, ut Stadius me docet, *ancilla* (*deae*) *Allat*, quam deam exhibent e. g. tituli bilinguis Sardus a me repertus corp. inscr. Sem. I p. 197 et Punicus ibid. p. 326 seq.

554 in lapide rep. Ain Temuschent in fundo Orsero; nunc est Oran in museo.

M · S ·
SVCESSVS EX
·EI ERANVS · *sic*
NVMI FILIAI D
RCINI VIXIT
· ET MENSES
ILA DEXTRAT
I

Descripsit Purgold et ectypum sumpsit. — Demaeght *bull. d'Oran* a. 1886 p. 159.

2 seq. . . . *Su(c)cessus ex* [*signifero* — vel tale quid —] *veteranus.* — 4 seq. videtur nominatus esse aut mulieris maritus: *D* . . . [*Ma*]*rciani* (*coniugis*) aut, si coniux fuit Successi, eiusdem pater. — 7 [*cur*(*am*) *egerunt*] . . . . *ila Dextra f*(*iliae*) vel simile quid.

XXXVIII. *Sidi Alî Ben Yub* (C. p. 841).

555 in lapide calc. nigro alto m. 0,35, lato 0,45; Sidi Alî ben Yub in pariete aedium Marcelli Colin.

I·VLIVS IA FIL MI
DEIS COLMNIS VIII E P/
VS MARCELVS · PRAE
OCVRATIONIBVS E MV
A BONO M M †·DD·IIII NON

Contulit Purgold. — Demaeght *ant. afr.* a. 1884 p. 287 n. 578.

1 . . *Iulius M. fil. Mi* . . . [*lapi*]*deis col*(*u*)*mnis* VIII *et pa*[*vimento?*] . . . *us Marcel*(*l*)*us prae*[*positus compluribus* (vel *splendidissimis*) *pr*]*ocurationibus* — at possunt plura interiisse — *e mu*[*nificentia sua*] . . . . — 5 in. non intellego, nisi forte est *bono m*(*unicipii*) M † (vel *Mit* . . . .) cf. infra n. 685 *bono patria*[*e*] . . .

VIAE PVBLICAE PROVINCIARVM AFRICANARVM.

II. TACAPIS CAPSAM (C. p. 860. 977).

556 (= C. n. 10019). Titulum a se recognitum Djâra in aedibus Snussi ben Mekki sic edunt Reinach et Babelon *bull. du comité* a. 1886 p. 76:

IMP · CAES · DIVI SEPTIMI
SEVERI PII ARABICI AD
IABENICI MAXIMI BRI
TNNICI MAXIMI FILIO
DIVI ANTONINI PII GER
MANICI SARMATICI NEPO
TI DIVI ANTONI
NI PII PRONEPOTI
DIVI TRAIANI PAR
THICI ET DIVI NERVAE PRONEPOTI
MARCO A*urelio* ANTONINO
PIO FELICI AVG
PARTHICO MAXIMO

10 PRONEPOTI traditur; exspectamus *abnepoti.*

---

557 in columna mil. rep. Hr. Tobel, 3 chil. a Ras el-Wed, 9 a Gabes.

IMP · CAES · *c.* VALERIO
DIOCLETIANO · P · F · IN*u*
ICTO · AVG · P · M · TRIB
POTEST · COS · P · P *(sic)*
COS · P · P · PROCOS
ET · IMP · CAES · M *aur*E
LIO · VALERIO · MAXI
MIANO · P · F · INV
AVG · P · M · TRIB · POT ·
COS · P · P · PROCOS · TAC P
PVBL
A TACAPA
MIA VI

Espérandieu *ant. afr.* a. 1885 p. 52 n. 773; Reinach et Babelon *bull. du comité* a. 1886 p. 78, quorum exemplum rettuli.

1 *c.* omisit Espér. — 5 *pr*OCOS P · P · P · R et 13 *m*E VI Espér., cuius reliquas lectiones varias non refero. — 10 seq. est potius, ut monet Mommsen, *Tacapitani p(ecunia) publica* quam *Tac(apitanorum)* [*r(es)*] *publ(ica)*. — 13 potest esse MLA.

558 in columna mil. rep. Hr. Zâtria inter Gabes et Aquas Tacapitanas.

imp. CAES · DIV*i sept*
IM*i* SEVERI PII *arab*
*i*CI ADIAB*enici par*
*th*ICI MAXIMI *britan*
NICI MAXI*mi fil. diui m.*
*a*NTONINI *pii germanici* cet.

Reinach et Babelon *bull. du comité* a. 1886 p. 77.
4 in. NICI a se descriptum correxerunt auctores ipsi.

---

559 ad viam Gabês-Gafsa, quae praeterit Bordj el-Hamma, in alveo fluvii Wed Segi.

IMP · CAES *c iulius*
VERVS *maximin*
VS PIVS FELI*x aug.*
GERMANICVS M
AXIMVS S*armat*
ICVS MAXIMVS
DACICVS MAX*im*
VS PONTIFEX MAX
IMVS TRIBVNVMCIAE (*sic*)
POTESTATIS *iii i*M a. 237
PER*ator* V
ET C IV*l*IVS · VERVS
MAXIMVS N*obili*
SSIMV*s* CAES*ar pr*
INCEPS *iuuentutis*
GERMANICVS *ma*
XIMVS *sa*R*matic*
VS · MAXIMVS *daci*
CVS · MAXIMVS *po*
NTES VETV*state con*
LABSOS · ET · ITER · LONG
A · INCVRIA · PRAERVP
TVM · RESTITVERVNT
ET · PRO · SVA · INFATI
GABILI *pro*VIDENT
IA · P*e*RVIVM *com*ME
ANTIBVS RE*dderunt*
XXX

Descriptam a Roy ductore Gallo edid. Cagnat *bull. du comité* a. 1885 p. 324 seq.
27 *re*[*dderunt*] ut C. n. 10021 et 10025.

III*a*. INTER THVBVRBO MAIVS ET HADRVMETVM (eph. epigr. V p. 488).

560 in fragmento col. mil., quod dicunt inventum esse prope Ain Mdeker; nunc Botriae ante aedes societatis agricolae.

D N FL
CR / / / / I C

Descripsi.
Videtur *d. n. Fl(avio)* [*Iulio*] *Cr*[*ispino*] cet. cf. eph. epigr. V n. 1066.

V. THELEPTE — THEVESTEM (C. p. 864; eph. epigr. V p. 489).

561 in col. mil. rep. in via inter Feriâna et Bîr Umm-Alî prope Hr. Semaa el Alia.

IMP · CAES
M AVRELLIVS
SEVERVS ANTo
NINVS · PIVS
AVG · PARTH *sic*
CVS · MAXIMVS
BRITTAN · MAX *sic*
MAX IMP III*i*
TRIB P XIX a. 216
COS · III · P · P
RESTITVIT
XV

Cagnat *rapp.* III p. 180 n. 125.
Inter 7 et 8 Cagnat monet GERM MAX PONT a quadratario omissum esse. At item displicent imperatoriae acclamationes ante tribunicias potestates commemoratae. Denique illarum et consulatuum numeri videntur commutati esse sicuti n. 10305.

---

562 in col. mil. rep. loco mille passibus distante a n. 561.

IMP · CAES
M AVRELLIVS
reliqua latent

Cagnat *rapp.* III p. 181.
Est miliarium XVI quoad cetera eodem tenore scriptum ac n. 561.

VI. AD SVFETVLAM (C. p. 864).

563 ad eph. epigr. V n. 257. Huc refer hunc titulum cf supra n. 44.

---

564 in col. mil. rep. Sbîtla.

*imper*ATORI
bus d. D · NN
*con*STANTINO
*et l*ICINIO
perpetuis
AVGG

Descriptam ab Ismail ben-Bachtarzi ed. Villefosse *ant. afr.* a. 1885 p. 227.

VII. CILLIO THEVESTEM (C. p. 864; eph. epigr. V p. 489).

565 in col. mil. rep. in via inter Hr. bu Taba et Tebessa prope exitum angustiarum Fedj el-Umuhahad.

IMP · CAE*s*AR
M / / / / / / / /
/ / / / / / / / /
*p. m. tri*B · PO*t* / /
versus evanidus
duo v. deleti
tres v. evanidi
R*e*STITVE*runt*
XIIII

Cagnat *rapp.* III p. 149 n. 69.

Videtur esse Philipporum. — Milia numerari a Theveste adnotat Cagnat.

---

566 in col. mil. rep. inter Thevestem et Kairuân in ripa rivi. Origine parum diligenter indicata titulum huic capiti attribui.

EX AVCTORITA*te*
imp. NERVAE TRAIAN
CAES AVG *ger*MAN
DACIC *pont.* MAX
TRIB POTEST VIII *im*P a. 104/5
iiii cos. V / / / FD / / / /

Goguel *ant. afr.* a. 1884 p. 215 n. 493.

X. CARTHAGINE THEVESTEM (C. p. 865. 977; eph. epigr. V p. 493).

567 in fragmento columnae mil. rep. prope Sidi Mediän.

imp. caes. m. aure
LIVS · ANTONINVS
PIVS · F*elix* AVG · PAR
THICVS · MAX · BRITA*n*
MAX · GERMANI*cus*
MAX · TR · POTEST*ate*
XVIII · COS ////
S/// V//
XXXXV

Ad Letaillii exemplum edid. de la Blanchère et Reinach *bull. du comité* a. 1886 p. 195 n. 4.

7 in. in lapide est, puto, $\overline{\text{XVIIII}}$ = a. 216 p. Chr.; deinde *cos.* [$\overline{\text{IIII}}$ *p. p.* | *re*]*s*[*tit*]*u*[*it*] cf. e. g. C. n. 10061.

---

568 inter Hr. Zezîa et Hr. Dermulîa, loco inde paullum remoto.

IMP · CAES · C · IVLIVS · VE
RVS · MAXIMIN*us pius*
FEL · AVG · *Germ. max. sar*
MATICVS MAX*imus*
sic DACCICVS · *maximus*
PONT · MAX*imus trib.*
POTEST · $\overline{\text{III}}$ · *imp. v* a. 237
ET · C · IVLIVS · *uerus*
MAXIMVS · *nobilissi*
MVS · CAES · *Princeps*
IVVENTVTIS · *Germ. ma*
X · SARMAT · *max. da*
sic CCICVS · MAX · *uiam a*
KARTHAGINE *usque ad*
FINES · NVMID*iae*
PROVINCIAE · *longa*
INCVRIA · CO*rrupta*
M · ADQVE *dilap*
SAM RESTITV*e*
RVNT
LX

Mihi misit Poinssot, qui edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 91 n. 779.
cf. e. g. n. 10075.

---

569 in fragm. col. mil. rep. prope n. 568.

LX

Poinssot *ant. afr.* a. 185 p. 92 n. 780.

570 Hr. Telt Duâmes in clivo ad angustias Khanget Morro, prope Hr. Dermulîa, una hora ab Hr. Zezîa occidentem versus.

PIO FELICI
AVG · $\overline{N}$

LXII

Mihi misit Poinssot et edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 93 n. 782.

---

571 in fragmento col. mil. rep. Hr. Telt Duâmes.

*pro*COS I//
LXII

Mihi misit Poinssot et edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 93 n. 783.

---

572 Hr. el-Baghla.

IMP · CAES M
AVRELLIVS AN
TONINVS PIVS AVG
PARTHICVS MAXI
MVS BRITANNICVS
MAXIMVS GERMA
NICVS MAXIMVS
TRIB · POTEST $\overline{XIX}$ a. 216
COS $\overline{IIII}$ P P
RESTITVIT
LXVI

Mihi misit Poinssot et edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 94 n. 785.
2 AVRELIVS in edit.

---

573 Hr. el-Baghla.

IMP · CAES C IVLIVS
VERVS MAXIMINVS
PIVS FELIX AVG GERMANI
CVS MAX SARMATICVS
MAX DACICVS MAX
PONTIFEX MAX TRIB POT · $\overline{III}$ a. 237
IMP $\overline{VI}$ *et c iulius uerus*
M*aximus nobiliss.* CAES
PRI*nceps iuuentutis*

Mihi misit Poinssot, qui edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 93 n. 784.
Cf. n. 10073. 10075 al. — 7 in mscr. IMP VII; est, puto, in lapide IMP $\overline{V}$ ET cet.

574 in col. mil. fracta rep. uno chil. a confluente rivorum Wed el-Gûzza et Wed el-Hadjarat occidentem versus, paullo post Hr. Ain Yûnes, ab Hr. el-Baghla inter occidentem et meridiem, c. 1½ chil. a ponte antiquo, qui est in via Tebursuk — Bu Djelida, orientem versus.

IMP *Caesar*
DIVI NERVAE NE*pos*
DIVI TRAIANI PARTHICI I
TRAIANVS H*ad*RIANVS
AVG PONT · M*ax* · TRIB
POT VII *cos. iii* a. 123
VIAM Λ IARI I*agine*
THEVESTEM STRAVIT
PER LEG III AVG
P METILIO SECVNDO
LEG AVG · PR · PR
LXXI

Mihi misit Poinssot, qui edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 95 n. 786.

Exemplum manuscriptum multo plenius est quam editum. — 7 erat KARTHAGINE. — 9 in ed. omissus est. — 12 in edit. LXXX, procul dubio errore.

575 rep. Kubba Sidi Abdallah Chaib, non longe a n. 574.

IMP CAES
M A NT O NI V S
G O R D I A N V S
D I V I · M · ANTO
N I G O R D I A NI
N E P O S D I V I M
ANTONI GORDIA
NI SORORIS SV
E FIL PIVS FELIX
AVG FORTISSI
MVS FELICISSIMVS
PONT MAX TRIB
pot. COS PRO *cos*

Descriptam a Darré medico ed. Poinssot *ant. afr.* a. 1885 p. 96 n. 787.

8 seq. offendit *sue*.

576 in col. mil. rep. in ruderibus prope arcum eph. epigr. V n. 576. Paullo post hunc arcum rursus conveniunt duae viae, in quas via Carthagine Thevestem ad Thurrim se diviserat.

IMP CAESAR M
AVRELIVS CLAV
DIVS PIVS FELIX
AVGVSTVS P P PO
5 *sic* NTIFICI MAXIM
TRIBVNICIE POTE
STATI CONSVL
P P
L X X

Mihi misit Poinssot, qui edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 97 n. 791.

9 in exemplo mscr. est LXXX, quod nescio an verius sit cf. infra n. 580.

---

577 in col. mil. rep. in agro prope rudera arcus eph. epigr. V n. 576.

INVICTO AVG Ñ
LXXI

Mihi misit Poinssot, qui edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 90 et iterum plenius p. 97 n. 792.

De milium numero dubito cf. ad n. 576.

---

578 in fragmento col. mil. litteris paene evanidis; rep. in ruderibus prope arcum eph. epigr. V p. 576.

L VIBI /////
//// OB ////
//////////

Poinssot *ant. afr.* a. 1885 p. 98 n. 794.

1 in. corrigendum [*C.*], nam titulus est, ut videtur, Vibiorum Galli et Volusiani.

579 in col. mil. rep. iuxta n. 577.

I M P C A E S *a r* I
P L I C I N I O V A L E
RIANO PIO FEL AVG
PONT MAX TRB P
OTES COS II P P a. 254
P A TRI D N *imp.*
C A E S · P L I C I N
i *e* C *n* A I I *g a* I I

Mihi misit Poinssot, qui edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 97 n. 793.
7 P/// LICIN traditur. — 8 cum omissus sit in editione, . . CILIAIIIT II traditur in exemplo mscr.; est *Licin|i Egnati Gall|ieni* cet.

---

580 in col. mil. rep. inter Carthaginem et Siccam *avant d'arriver à l'Oued Zeg et au barrage.*

P M*etilio secundo*
*le*G A*ug.* PR PR
LXXXI

Mihi misit Poinssot, qui edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 89 et iterum p. 98 n. 795.
2 in edit. LEG cet. — cf. n. 10048. 10081 cet.

---

581 in col. mil. rep. iuxta basim suam ibi fere ubi n. 580, uno chil. ab Aïn Edja.

VSQVE AD FINES NV
MIDIAE PROVINC*iae*
LONGA INCVRIA CORR*uptam*
ATQVE DILAPSAM RES
TITVERVNT

LXXXII

Mihi misit Poinssot, qui edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 89 et iterum p. 98 n. 796.
6 in edit. est LXXXIII. — cf. e. g. n. 10083.

---

582 Sidi bu Atîla.

I M P C A E S A R
DIVI NERVAE NEPOS
DIVI TRAIANI PARTHICI F
TRAIANVS HADRIANVS
AVG PONT MAX TRIB
POT VII COS III *p. p.* a. 123
VIAM A KARTHAGINE
THEVESTEM STRAVIT
PER LEG III AVG
P METILIO SECVNDO
LEG AVG PR PR

Mihi misit Poinssot et edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 99 n. 802.

583 Sidi bu Atîla, extra in sacelli angulo, qui est inter meridiem et occidentem.

IMP CAES
M AVRELIVS
ANTONINVS
PIVS FELIX AVG
PARTHICVS M
XIMVS ḄRITA
NICVS MAX
GERMANICVS
MAXIMVS
PO

Mihi misit Poinssot et edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 100.
10 in. in edit. ///PO.

---

584 Sidi bu Atîla.

IMP CAES C MESSIVS
Q DECIVS TRAIA
NVS PIVS FE
LIX AVG PONTIF
EX MAXIMVS TRIB
POTESTAS P P
L*x*XXV

Mihi misit Poinssot, qui edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 100.
7 LXXV traditur.

---

585 in fragmento col. mil. rep. Sidi bu Atîla.

*lx*XXV

Poinssot *ant. afr.* a. 1885 p. 100 n. 807.

---

586 Sidi bu Atîla.

IMP CAES C MESSIVS
q. decius TRAIANVS *pius felix*
AVG PONT*ificis ma*
(*sic*) XIMI T POTESTAS
P P
LXXXVI

Mihi misit Poinssot, qui edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 99 n. 803.

587 Sidi bu Atîla ad portam morabeti a sinistra.

IMP CAES
c VALERIO
*diocletia*NO
//////////
////////AS

Mihi misit Poinssot, qui edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 100 n. 804.

---

588 in col. mil. rep. ad viam Romanam hora fere dimidia a Sidi bu Atîla meridiem versus.

D · N · NN
MAG MA
XIMO ET F*l.* 383—388
VICTORI P·P·F·F·
PP SEMPER
AVGG
M · A · D · N · M ·
E E

Mihi misit Poinssot et edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 102 n. 812.

Magnus Maximus et filius eius puer a patre Augustus dictus certe in Africa adhuc non prodierant. — 7 seq. *m(unicipium) A(gbiense) d(evotum) n(umini) m(aiestatique) e(orum).*

---

589 in col. mil. rep. ad fontem Ain Gharzallah *4 kil. au dessous de la grotte.*

IMP CAES
C MESSI TRA *sic*
IANI DE*ci*
PII FELI
AVG PONT*i*
FICI MAX*i*
MI TRIB*u* *sic*
NICIE P*o*
TESTAS // *sic* a. 250/1
P · P
L X X X V

Mihi misit Poinssot, qui edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 103 n. 813.

3 IAN DEC in edit. — 9 fin. aut II aut III. — 11 nisi columna, id quod non est probabile, loco suo est abducta, in fine addendum IIII.

590 Ain Gharzallah ibidem ubi n. 589.

FORTISSIMO
IMP ET PACA
TORI VRBIS (sic)
M CLAVDIO
5 TACITO PI
O FELICE AVG
N̄
LXXXVIIII

Mihi misit Poinssot et edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 104.

---

591 in col. mil. rep. ad fontem Ain Gharzallah ibi ubi n. 589.

IMP CAES
M AVRELIO
PROBO PI
O FELICI AVG
5 PONTIFICI
MAXIMO
TRIBVNICI
AE POTESTA

Mihi misit Poinssot et edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 103 n. 814.
cf. n. 10085.

---

592 in fragm. col. mil. rep. ad fontem Ain Gharzallah ibi ubi n. 589.

LXXXVIIII

Mihi misit Poinssot et edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 103 n. 815.

---

593 in fragm. col. mil. rep. prope sacellum Sidi Abd er-Rebbu.

res(TITVER)*unt*
LXXXX

Mihi misit Poinssot et edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 105 n. 821.

594 in sanctuario collapso Sidi M'kahal in monte Bu Kahil 1½ fere chil. ab Hr. Mest.

IMP CAES
*m. iu*LIVS PHILIP
*pus pi*VS FELIX AVG
*ust*VS PON*t* MAX
imus COS P · P PRO
*cos. e*T M IVLIVS PH
LIPPVS NOBILISSI
MVS CAES PRINCEPS
IVVENTVTIS ET
*m*ARCIA OTACILIA
*seue*RA AVG CONIVNX
d N ET MATER CAES
*et ca*SRORVM ET SE
NATVS ET PARIAE
*lxx*XXII

Mihi misit Poinssot et edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 105 n. 822.

4 PON MAX in mscr., PONT in edit.; fuit, puto, PONT. — 12 ET om. in edit.

---

595 rep. ibi ubi n. 594.

LXXXXII

Mihi misit Poinssot et edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 105 n. 823.

---

596 Hr. Wed el-Gamûdi in colliculo 5 fere chil. a Bordj Messâudi Thibursicum versus, 1 chil. a via ad sinistram.

D *d. d. d.* NN
n. N IMPP · SE
MPER AVGG
CONSTAN
TIO ET MA
XIMIANO
AVGG
LXXX*x*II

Mihi misit Poinssot et edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 106 n. 827.

1 seq. cf. n. 10176. 10376. 10375 ubi est *d. d. n. n.* ante nomen unius Caesaris; et 4824, ubi est *ddd. nnn.* ante nomen unius Constantini cf. Mommsen in Hermae vol. XVII p. 528 seqq. — 8 LXXXII traditur.

597 in ruderibus Hr. el-Allamia quae sunt in colle 1½ chil. a Bordj Messâudi inter septentrionem et orientem.

PACATISSIMO
IMP L DOMI
TIO AVRELIA
NO INVICTO
PIO FEL
AVG Ñ
LXXXXIIII

Mihi misit Poinssot et edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 106 n. 826.
7 in editione est LXXXIIII.

---

598 in fragmento col. mil. rep. contra castellum Bordj Messâudi.

IMP CAES
M AVRELI*us*
ANTONINVS *pius*
FELIX AVGVST*us*

Mihi misit Poinssot. — Cagnat *rapp.* I (a. 1882) p. 85 n. 53; Poinssot *ant. afr.* a. 1885 p. 107 n. 829.

---

599 in col. mil., quae est pro scamno ante castelli Bordj Messâudi portam.

/ / / /
N T O
N I N O
A V G
/ / / /

Mihi misit Poinssot et edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 108 n. 830.

---

600 in col. mil. rep. Bordj Messâudi in hortis.

IMP CAESAR
C MESSIO QVI
NTO DECIO TRA
IANO PIO FELICE
AVG P M *ax. tribu*
NICIAE cet.

Mihi miserunt Espérandieu et Poinssot, qui edidit *ant. afr.* a. 1885 p. 108 n. 831; ad ectypum Letaillii de la Blanchère et H. de Villefosse *bull. du comité* a. 1885 p. 537.
1 IMP de la Blanchère et Villefosse; CAESAR / Poinssot.

601 in fragmento col. mil. rep. Bordj Messâudi 100 metris a mausoleo Rufi ad viam Romanam bene conservatam.

$\overline{\text{LXXXXVI}}$

Mihi misit Poinssot.

---

602 in col. mil. rep. loco suo abducta in ruderibus Hr. Nadja ad viam Romanam 6 chil. fere a Bordj Messâudi Siccam versus.

PACATISSIMO
IMP DOM
ITIO AVREL
IANO PIO FE
LICI INVIC
TISSIMO
aug. $\overline{\text{N}}$ $\overline{\text{CI}}$

Mihi misit Poinssot et edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 174 n. 853.

7 in. litteras quasdam periisse non indicatur.

---

603 prope Wed Khelakhel ad viam antiquam 10 fere chil. a Bordj Messâudi Siccam versus.

IMP CAES M AVRE
LIO CARO INVICTO
PIO FELICI AVG P
M P P II ET M a. 283
AVRELIO CARINO
NOBILISSIMO CAE
SARI FILIO EIVS
ET M AVRELIO
NVMERIANO
NOBILISSIMO CAES

Mihi misit Poinssot et edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 175 n. 854.

4 exspectamus [*tr.*] *p. II* [*cos. II p. p.*] vel [*tr.*] *p.* [*cos. p. p.*] vel etiam, quod videtur esse in lapide, [*t.*] *p. II* omissis reliquis honoribus.

604 in col. mil. rep. in colliculo ruderibus obsito in fluvii Wed Tessâa ripa dextra.

Poinssot:	Sic fere fuit:
IM C	M*a*G*no et inuic*
CO IM	*t*O IM*p. caes. c. ua*
L//RIO NO	L*e*RIO *di*O*cleti*
ANO PIO	ANO PIO *felici*
AVG P M	AVG P M *tr. pot.*
COS PP	COS P P *procos.*
LXXXX	LXXXX////
VREL	*imp. caesari*
MAXIMIAN	*m. a*VREL*io uale*
. . . .	*rio* MAXIMIAN*o*
P M	*pio felici inuic*
	to aug. P M *tr. pot.*
	cet.

Mihi misit Poinssot, qui edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 176 n. 858.

1 in edit. est IMP C.

---

605 in col. mil. rep. in fluvii Wed el-Kedîm ripa sinistra contra collem, in quo sunt rudera Hr. Zaza, in morabeti collapsi parietinis. Pauca legi possunt in columna olivae radicibus operta.

IMP . . . . . .
. . . DIVI . . .
. . . N . . . O . .
. . . .
. . . .
. . . . M . .
. . . .
. . . LIANAE
CVI

Mihi misit Poinssot et edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 177 n. 861.

3 . . . . A . . . . in edit. — 6 M om. in edit. — 8 Drusillianae memoriam stationis in tabula Peutingerana post Thaciam commemoratae et hinc VII m. p. distantis Tissotius sibi visus est hic deprehendisse, fortasse recte. Sed velim lapidem diligentius denuo examinari.

606 in col. mil. rep. in vicinia pontis Romani.

PIISSIMIS
IMPERATORI*bus*
FLAVIO VALE
RIO CONSTAN
TIO *et galer*
io ualerio
maximiano
cet.
CVII

Descriptam a Roy ed. Poinssot *ant. afr.* a. 1885 p. 179 n. 866.

---

607 in col. mil. rep. in vicinia pontis Romani.

PACATISSIMO
IMP L DOMITIO
AVRELIANO
FELICI INVICTO
AVG NOSTRO
$\overline{\text{CVIIII}}$

Descriptam a Roy ed. Poinssot *ant. afr.* a. 1885 p. 179 n. 867.

---

608 in col. miliaria rep. ad viam inter Bordj Messâudi paullo (3 chiliom. Roy) ante quam advenias ad pontem Romanum Saladin.

MAGNO ET INVICTO
IMP CAES C VALE
RIO DIOCLETIANO
PIO FELICI AVG
P P II COS II a. 285
PROCOS
P M ET
versus quattuor evanidi
12 / / R O / / / / / / /

Roy *ant. afr.* a. 1885 p. 258; ad Saladini exemplum Cagnat *bull. épigr. de la Gaule* VI p. 17.

Etiam vv. 8—11 fortasse legi posse luce secunda censet Roy apud Cagnatum. — 5 corr. [*t.*] *p.* cet. — 12 omisit Roy.

609 in col. mil. rep. 3 chil. a ponte Romano Thaciam versus.

D N
VIO V ////
COS /////
4 versus evanidi
8 I N V I C T
A V G

Roy *ant. afr.* a. 1885 p. 258.

Est, puto, [*Fla*]*vio V*[*alerio*] *Co*(*n*)*s*[*tantino*] aut *Co*(*n*)*s*[*stantio*] cet.

---

610 in col. mil. rep. 600 metris a ponte Romano Thaciam versus.

D N
FLAVIO C
LAVDIO C
ONSTANTIO
NOB · CAES

Roy *ant. afr.* a. 1885 p. 257.

---

611 in col. miliaria.

PACATISSI*mo*
L DOMITIO
AVRE
LIANO PIO
FELICI AVG
NOSTRO
CXV

Exemplum Royi mihi misit Espérandieu loco non indicato; at hic hunc titulum inserendum esse patet.

Inter 1 et 2 desideratur IMP cf. supra n. 607. At vid. etiam infra n. 623.

---

612 in col. miliaria.

PACATISSIMO
IMP CAES M
CLAVDIO
TACITO PIO
FELICI AVG
NOSTRO
C$\overline{XVI}$

Exemplum Royi mihi misit Espérandieu loco non indicato.

613 in ripa dextra rivi bu Djerida hora una a Kef.

PACATISSIMO
IMP CAES M
C L A V D I O
TACITO PIO
FELICI AVG
N O S T R O
CXVII

Poinssot *ant. afr.* a. 1885 p. 182.

Est sine dubio eadem ac C. n. 10089.

---

614 Hr. Sebâa Rgud ad fluvium Tessâa.

I M P E R A T O R I
CAES M AVRELIO *se*
u E R O *a l e x a n*
d r o P I O F E L *i c i*
A V G P O N T M A X
P P T R I B P O T II a. 223
C O S P R O C O S
C I

Mihi misit Poinssot et edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 175 n. 855.

2 seqq. editur Seu|ERO *Alexandro* PIO FEL | AVG cet.; sed ad exemplum manuscriptum titulus constituendus est praesertim cum duodeviginti litteras v. 3 spatium utique non capiat. In eo quod sic traduntur 2 seqq.: AVRELIO //|ERO / PIO FEL/// | AVG cet., manifestum est auctorem lapsu facili post *u*ERO in versum sequentem aberrasse, ut nomen Alexandri nimirum deletum prorsus neglegeret. Quod cum suppleret in editione, errorem unius versus omissi non perspexit. — Ceterum rudera Sebâa Rgud sita esse ad alteram viam ad Tessâam fluvium ab ea quae Siccam ducit meridiem et, nisi fallor, Lares versus decedentem Poinssotius expressis verbis monet.

---

615 Hr. Sebâa Rgud iuxta n. 614.

f o r t i s s i m o
imp. et paca
TORI VRBIS
M CLAVDIO
TACITO PIO
FELICE AVG
N̄
C I

Acceptam a Lanchon ductore Gallo ed. Poinssot *ant. afr.* a. 1885 p. 176 n. 856.

3 cf. supra n. 590.

616 Sidi Amor Berrai el-Beger, 7 chil. a ponte Romano Lares versus.

D D N N
FLAVIO VALERIO
CONSTANTINO
///RIO///////
/////////////N
GERMANICIS
SARMATICIS
//////////
//////////
INVICTIS AVGG
CXIIII

Descriptam a Roy ed. Poinssot *ant. afr.* a. 1885 p. 180.

4 seq. est [*et Vale*]*rio* [*Liciniano Licinio*]. Nomen erasum esse non indicatur. — 8 seq. fuit, opinor, *maximis piis felicibus*.

---

617 Hr. Meyâla, 9 chiliom. a ponte Romano Lares versus.

////N///
I COSTAN
TIO /////
TVA /////
M ///////
NOBILISSIM
C E S A R *sic*
CXV

Roy *ant. afr.* a. 1885 p. 185.

[*D. d.*] *n.* [*n.* | *Fl.*] *Costan*|*tio* [*et Ga*|*l.*] *Va*[*lerio*] | *M*[*aximiano*] | *nobilissim(is)* | *C(a)esar(ibus)*.

---

618 Hr. Meyâla.

P E R P E T V O
IMP L DOMITIO
A V R E L I A N O
P I O F E L I C E
I N V I C T O
AVG NOSTRO
CXV

Roy *ant. afr.* a. 1885 p. 185.

619 Hr. Meyâla.

FORTISSIMO
IMP ET PACAT
ORI ORBI*s* M
CLAVDIO TACI
to PIO FELICE
AV*g* N̄

Acceptam a Roy ed. Poinssot *ant. afr.* a. 1885 p. 181 n. 871.

---

620 rep. Zafran ad viam Carthagine — Thevestem. Mons Dj. Zafran et fluvius cognominis non longe absunt a Laribus magis septentrionem quam occidentem versus.

D D N N
FL VALEN
TINIANO
ET VALEN
M PA
TRI///M//AT
OR// S AVG//

Roy *ant. afr.* a. 1885 p. 184 n. 888.
5 seqq. fortasse [-*ti victorib.*] *a*[*c* | *tri*[*u*]*m*[*f*]*at*|*or*[*ib.*] *s*(*emper*) *Aug*[*g*].

---

621 Lorbus prope „basilicam christianam" (cf. Guérin II p. 74).

IMP CAESAR
M · AVRELIVS
ANTONINVS · PIVS
FELIX AVGVSTVS
PARTIC · MAX · BRIT
MAX · GERM · MAX
TRIBVNIC · POTEST
$\overline{\text{XVIIII}}$ · COS · $\overline{\text{IIII}}$ a. 216
PATER PATRIAE
RESTITVIT
$\overline{\text{CXIII}}$

Acceptam a Letaille ed. Villefosse *ant. afr.* a. 1884 p. 355.
Videtur loco antiquo Lares deducta esse, nisi forte, id quod magis credo, 11 in lapide est $\overline{\text{CXVIII}}$.

622 rep. chil. uno a Larum ruderibus orientem versus ad viam ducentem in planitiem Serss.

imp. caesari
c. uibio trebo
niano gallo pi
o felici aug. et
*imp. caesa*RI
C VIBIO AFINIO
GALLO · VELDV
MIANO · VO
LVSSIANO · PIO
FELICI · AVG
CXIX

Descriptam a Letaille ed. Villefosse *ant. afr.* a. 1884 p. 355.

---

623 in col. miliaria.

PERPETVO
L DOMITIO
AVRELIANO
PIO FELICE
INVICTO
AVG · NOSTRO
CXXI

Exemplum Royi mihi misit Espérandieu loco non indicato.

Nescio an post 1 exciderit *imperatori* cf. infra n. 625, sicut idem conieci supra ad n. 611.

---

624 in col. mil. rep. Ebbae haud procul a n. 625 in parietinis aedium q. d. Dar Achmed ben Edêli.

reliqua erasa
CXXV//

Cagnat *rapp.* III p. 241 n. 277.

---

625 in col. mil. rep. Ebbae.

PERPETVO
IMPERATOR
L DOMITIO
AV*reli*AN*o*

Cagnat *rapp.* III p. 240 n. 276.

626 in col. mil. rep. Hr. Diffa 6 fere chil. ab Hr. ben Auêdi (cf. infra ad n. 630) magis orientem quam septentrionem versus.

*imp. caes*AR
*m. aureli*VS
*antonin*VS
*pius aug. pa*RTHI
*cus maximu*S BRI
tannicus maxi
mus cet.

Cagnat *rapp.* III p. 238 n. 272.

---

627 in col. mil. rep. ibidem ubi n. 626.

IM*p. caesar*
M *aurelius*
AN*toninus*
PIV*s aug.*
PAR*thicus max.*
BR*itannicus max.*
GE*rmanicus max.*
T*rib. potest.* cet.

Cagnat *rapp.* III p. 238 n. 273.

---

628 in col. mil. rep. ibidem ubi n. 626.

*im*P CES DD GA*l*
*l*O ET VOLVSI*ano*

Cagnat *rapp.* III p. 239 n. 274.
1 quadratarius videtur NN post DD errore omisisse.

---

629 in col. mil. rep. ibidem ubi n. 626.

INVICTISSIM*o*
ET PIISSIMO
IMP · CAES
M CLAVDIO
TACI*to pi*O
FE*lici aug.*
nostro

Cagnat *rapp.* III p. 239 n. 275.

630 in fragmento col. mil. rep. Hr. ben Auêdi, 1500 metris a C. n. 10096 septentrionem versus.

IM*p.* CAESAR
*m. aure*LIVS
*anto*NINVS

Cagnat *rapp.* III p. 238 n. 271.
Videtur esse mil. CL, ut conicit Cagnat cf. n. 631.

---

631 ad C. n. 10096. Repetivit Cagnat *rapp.* III p. 237 n. 270, qui lapidem dicit humi iacere Hr. Geria ante sanctuarium Sidi Brahim ben Amor.

7 seqq. GERMA*NICVS* MAXI
MVS *TRIBVNI*CIAE PO
TESTATIS · XVIIII a. 216
COS IIII PATER PATRIAE
*rest*ITVIT
CLI

Litteris inclinatis expressa non vidit Cagnat, vidit ante eum Pellissier.

---

632 in col. mil. rep. loco antiquo mille passibus a miliario m. p. CLXIIII.

reliqua latent AES
LIVS

Cagnat *rapp.* III p. 237 n. 269.
Esse mil. CLXIII Cagnat recte adnotat.

---

633 in col. mil. rep. loco antiquo uno fere chil. ab Hr. Hadj Abîd (cf. infra ad n. 634), mille passibus a miliario m. p. CLXIII.

IMP · CAES
M · AVRELIVS
*anto*NINVS
*pius aug. p*ARTHI
*cus maxi*MVS
*britannic*VS
maximus GER
manicus MAXI
*mus tribun*ICI
ae potestatis XIX a. 216
*cos iiii pater patri*AE
*restit*VI*t*
CLXIIII

Edidit Cagnat *rapp.* III p. 236 et supplementa addidit.

634 in col. mil. rep. 500 metris septentrionem versus a C. n. 10101, ad Hr. Hadj Abîd.

*imp. c*AESAR
*diui traiani pa*RTHICI F
*diui neruae nep*OS
*traianus hadrianu*S AVG
*pontifex maxim*VS
*trib. pot. vii cos. i*II a. 123
cet.

Cagnat *rapp.* III p. 235 n. 266.

Pertinere hunc titulum et sequentem una cum C. n. 10101 ad miliarium m. p. CLXV Cagnat probabiliter conicit.

---

635 in col. mil. rep. una cum n. 634.

IMP · CAESAR
M · AVRELIVS ·
ANTONINVS ·
PIVS AVG PARTHI
CVS MAXIMVS BRI
TANNICVS MAXIMVS
*germa*NICVS MAXI
*mus tribu*NICIAE POTES
tatis xviiii cos iiii
pater patriae res
tituit.

Cagnat *rapp.* III p. 235 n. 267.

---

636 in col. mil. rep. in sanctuario Sidi Alî ben Brahim prope ab Heidra septentrionem versus, 5—600 metris a n. 10101.

IM*p c*AESAR
m. aurelius A*n*TONINVS
*p*IVS *aug.* PARTHICVS
*maximus br*ITANNI
C*us maximus ger*
MANICVS MAXIMVS
*trib*VNICIAE P*otes*
*ta*I*Is xviiii cos. iiii* a. 216
*pat*ER *patriae res*
tituit

Cagnat *rapp.* III p. 234.

Esse hoc miliarium CLXVI et in ipsam Ammaedaram incidisse CLXVII coniecit Cagnat probabiliter.

XIIa. AD SIMITTHVM (C. p. 977; eph. epigr. V p. 498).

637 ad eph. epigr. V n. 1107. Altera fragmenta tria reperta et descripta a Moerzio edidit Cagnat *bull. épigr. de la Gaule* VI p. 26 sic:

a	*b*	*c*
A	DIVI TIC	HADR AVG
IANI	PARTHIC	PONTIF MAX
	/IVI NERVAE M	TRIB POTEST XIII
	RAIANVS	CIIIIP//
	NVS	

Restituendus igitur totus titulus sic ad instar eph. epigr. V n. 1109:

*imp. caes*A*r*
DIVI T*ra*IANI
PARTHIC*i fil.*
*d*IVI NERVAE *nep.*
*t*R'AIANVS
HADR*ia*NVS AVG
PONTIF*ex* MAX
TRIB POTEST XIII
C*os iii* P *p*
VIA*m a simittu*
VSQ THA*bracam f.*
III

XIIb. SICCA THAGASTEM (eph. epigr. V p. 502).

638 in col. mil. rep. ad viam Kef_Sûk Aghâs, 2 fere chil. a Kef.

. . . au|RELIO
. . . pac|ATORI
. . . trib. p|OT · P · P
pro|COS

Roy *ant. afr.* a. 1885 p. 183 n. 882 cf. *ibid.* p. 259.
Est, ut videtur, Aureli aut Claudi aut Probi.

639 ad viam Kef_Sûk Aghâs, 9 chil. fere a Kef.

AE POTESTATIS P P
COS PROCOS ET HE
RENNIAE ETRVSCIL
LAE AVG CONIVGI
AVG N

Roy *ant. afr.* a. 1885 p. 183 n. 884.
Est Deci et coniugis eius.

640 ad viam Kef_Sûk Aghâs, 9 fere chil. a Kef.

MAGNO ET INVICTO
IMP CAES VALE
RIO D*i*OCLETIANO
INVICTO PIO FEL
AVG · P M · *t* P · II
COS · II · PROCOS · II
ET · VALERIO MAXI
*mia*NO PIO FEL AVG
TRIB POT II
COS PROCOS

Roy *ant. afr.* a. 1885 p. 184 n. 885.

3 DOCLETIANO, 5 fin. P · P · II editur. — 6 fin. II est aut *p. p.* aut *et* a quadratario errore duplicatum. — Ceterum aut titulus non satis accurate exceptus aut honores ab eo qui eum composuit male indicati sunt. Namque Diocletiani trib. potestas II et consulatus II cadunt in annum 285, Maximiani autem tribun. potestas II et consulatus primus in a. 287. — Videntur etiam 9 in. in lapide interiisse litterae P · M.

---

641 ad viam Kef_Sûk Aghâs, 9 chil. fere a Kef.

DD NN FLAVIO
VALERIO CONSTA
NTIO ET GALERIO VA
LERIO MAXIMIANO
CAESARIBVS

Roy *ant. afr.* a. 1885 p. 183 n. 883.

3 seq. lectionem dubiam esse monet auctor.

---

642 ad viam Kef_Sûk Aghâs, 9 fere chil. a Kef.

PIISSIMIS
IMPERATOR AVG
FLAVIO VALE
RIO CONSTAN
TIO ///////

3 versus evanidi

CVII

Roy *ant. afr.* a. 1885 p. 184 n. 886.

2 fortasse *imperator*[*ibus*]. — Caput viae videtur esse Hippo Regius a Sicca m. p. CX remotus cf. itin. Ant. p. 20 Parth.

---

643 ad viam Kef_Sûk Aghâs, 9 fere chil. a Kef.

D N FLAVIO
VALERIO
CONSTANTIO

Roy *ant. afr.* a. 1885 p. 184 n. 887.

Infra lapidem fractum vel versus quosdam evanidos esse ab auctore non indicatur.

XII *c*. AD THAGASTEM (eph. epigr. V p. 503).

644 ad eph. epigr. V n. 1120. In fine addit Reboud l. l. *m. p.* $\overline{\text{III}}$.

XIII *a*. HIPPONE REGIO — CALAMAM.

645 in fragmentis col. miliariae rep. ad viam Romanam chil. 46 ab Hippone *sur la route de Hammâm Berda à Ascour, à deux lieues et quart de Hammâm Berda* DE LA MARE.

A) Exemplum Delamarii primum:

a	*b*	*c*	*d*
CO//	NVMIDICAS	VD	SIII VII
VIAM PERA	RRVPIAM	PONT	//RVSCO
IEIVS IAI	ATICA	LVDI	
COVS DEN		CONE	*e*
IO		CVRNE . . . NOIV	M
		LEG II L PR · PR	SI
			f
			NIS

B) Exemplum Delamarii alterum:

CO
VIAM PERIIVMIDICAS
EIVS FAPRVPIAM
COVS DEN TISA
VI IARIBVS
PONTIBVS DEN
LVDIBVS SICO
CONERMATIS R
CVREM VALERNO IV
LEG . . I PR PR

C) Exemplum Carettii:

CO
VIAM PER ΛI . . ES NVMIDICAS
VO EIVS FAI . . . . RRVPIAM
PONTIBVS DEN . . . TISSI
IVDIBVS SICO . . . IARIBVS
CONERMATIS SIII VII
CVRME M VALERNO ETRVSCO a. 152
LEG ◡◡ PR PR

Ex schedis Delamarii vol. IV p. 224 n. 273. 274 et p. 225 n. 275 edid. Cagnat *bull. épigr. de la Gaule* vol. VI p. 239 seq.

Sic fere titulus legendus est: . . . *viam per A*[*lp*]*es* (sic supplet Mommsen cf. *A* et *C*, nec male quadrat hoc nomen in montes illos asperrimos a gentibus barbaris pagatim habitatos, qui a septentrione finiebant Numidiam interiorem oppidis Romanis frequentem, Italiam quandam Africanam; Cagnat coniecit *valles*) *Numidicas* | *vetus*[*t*]*a*[*te*] *corrup*[*t*]*am* | *pontibus* [*r*]*en*[*ova*]*tis*, [*p*]*a*|*ludibus sic*[*catis, mil*]*iaribus* | *con*[*fi*]*rmatis r*[*e*]*s*[*t*]*i*[*t*]*ui*[*t*] | *cur*[*a*]*n*[*t*]*e* (= CVRNTE) *M. Valer*[*i*]*o Etrusco* | *leg.* [*Aug.*] *pr. pr.*

XV. INTER GADIAVFALAM CALAMAMQVE ET SIGVS CIRTAMQVE (C. p. 878; eph. epigr. V p. 504).

646 (= C. n. 10158). Descripsi ad ectypum, quod Poullio dedit Séjourné. Lapidem ipsum frustra quaesivi.

*no*B*i*LISSIMIS
*ca*ESARIBVS
*fl*AVIO VALERIO
*co*NSTANTIO *et*
GALERIO VALE
*ri*O MAXIMIANO
AVGG
R·P·M·T· *sic*

8 cur postea additum habuerit Poullius, non perspicio.

---

647 in fragmento col. mil. rep. Ain el-Bordj.

XXXIIII

Exceptam a Thouvenin ed. A. Poulle *rec. de Const.* XXII p. 318 n. 60.

XIX. INTER LAMBAESEM ET BISCRA (C. p. 885).

648 ad n. 10233. 10234. Recognovi columnam litteris malis scriptam, quae nunc adservatur in hortis carceris.

7 seq. NVMERI
ANO
III
AVG

9 III est milium numerus ad titulum posteriorem, nisi fallor, pertinens.

XX. LAMBAESE CIRTAM (C. p. 887).

649 ad n. 10255. Recognovi in aedibus Masson. — 2 fin. IMPER (A non vidi). — 5 seq. TIO AV / G P F IN i. e. *Au*|*g*(*usto*) *p*(*io*) *f*(*elice*) *in*|[*victo*] cet.

650 in col. mil. rep. Hr. Kudiat Saraba, quae rudera sita sunt ad viam ab Ain Mlîla ducente Schemorram, 15 fere chil. meridiem versus ab Ain Kerscha, fonte sito sub clivo meridionali montis Dj. Geriun, in tribu Segnia.

IMP CAES M AN
TONIO GORDI
ANO INVIC*to*
PIO FELICE AV*g*
5 PONT MAX
I

Acceptam a Rose ed. A. Poulle *rec. de Const.* XXII p. 312 n. 49.

XXI. CIRTA RVSICADEM (C. p. 891. 977; eph. epigr. V p. 506).

651 (= C. n. 10317). Repeto a me recognitam.

IMP · CAESAR
M IVLIVS PHILIP
PVS PIVS FELIX INVIC
TVS AVG PONT MAX
5 TRIB POT COS P P PRO
COS ET
M IVLIVS PHILIPPVS
NOBILISSIMVS CAESAR
ICVSTVS
T

5 COS P P, quod reposuit Mommsen, clarissime exstat in lapide.

---

652 col. mil. posita in via Cirta ad Palmam ducente, *sur le côté droit de la route du Hamma, près de la papeterie de M. Brunache, vers le 8*[e] *kil.* Ea portat ĪĪĪĪ. Goyt *rec. de Const.* XXII p. 160.

XXI *b*. CIRTA-CHVLLV.

653 in col. mil. rep. ab El-Meraba meridiem versus ad viam Cirta Chullu ducentem.

imp. *c*AESAR
diui *sep*TI*mi* *se*
ueri *ne*POS DIVI
ANTONINI MAG
5 NI PII FILIVS MAR
CVS AVRELVS SEV
erus alexander cet.

Reboud *rec. de Const.* XXII p. 185; Masqueray *bull. de corr. afr.* a. 1882 p. 75 n. 45.

1 AES Masq. — 2 idem omittit TI. — 3 OS DIVI Masq., POS Reboud. — 5 seq. NI F Reboud omissis reliquis.

XXII. INTER CIRTAM ET MILEV (C. p. 894; eph. epigr. V p. 509).

654 in columna mil. rep. Zitunet el-Bidi ad confluentem fluviorum Wed el-Kebir et Wed Kton in fundo Laumesfeld.

DD NN C · VALERI
O DIOCLETIA
NO INVICTO
I F AVG *et c. ual*
erio maximia
no AVG ET DD N*n*
IMPER . . . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
VII

Reboud et Goyt *rec. de Const.* a. 1881 p. 52.
7 sequebantur nomina Constantii I et Galerii.

XXV. INTER CIRTAM ET SITIFIM (C. p. 895; eph. epigr. V p. 510).

655 in col. mil. rep. in fundo Plantin ad viam Mila-Radjas ducente, 4½ chil. a Mila.

flauio clau
DIO C*onstan*
TI*N*O IVNIO
RI *N*OBILISSI
MIS CAESARI
BVS ⸙
III

Descripsit Purgold.
Est fortasse Constantini I et Crispi et Constantini II.

656 col. mil. rep. ad viam, quae a Mila ducit Fedj Mzala in valle separante territoria Ruached et Tibergent.

IMP CAES
M IVLIO
PHILIPPO
PIO FEL
INVI

Goyt *rec. de Const.* XXII a. 1882 p. 146 n. 36.
Infra fractum esse lapidem auctor non indicat.

XXXII. PROPE AVZIAM ET SVR DJVAB (C. p. 907; eph. epigr. V p. 511. 565).

657 ad eph. epigr. V n. 1150. Lapidem inminutum — nam particula sinistra nunc periit — descripsit Purgold. Unde refero haec: 1 *CAE*S · C · AVRELIVS ɞ. — 7 INVCTVS · — Versus inter 8 et 9 *VS C*ONSTANTIVS mea culpa excidit. — 9 *ET G*ALERINS · (*sic*) cet. — 11 *NO*BILISSIMIS cet.

---

658 ad eph. epigr. V n. 1151. Recognovit Purgold et ectypum sumpsit. Est lapis quadratus, basis similis (cf. supra ad n. 484). 1 fin. MIS est in lapide.

5 seqq. IT PONTIF MAX
TRIB P† ЄS Ŧ PRO *sic*
ЄS
IIII

XXXIII. AD MEDEAM, MOVZAIAVILLE, TIPASAM (C. p. 907; eph. epigr. V p. 512).

659 Tipasa.

. . . .
CONSTANTINO
CONSTANTIO
AMAGNENTI
INVICTIS SEMPER
AVGVSTIS
EPEIVSE . . IMP
M P I

P. Gavault Saint-Lager *revue afric.* vol. XXVII (a. 1883) p. 160.

7 seq. fortasse [*per*]*pe*[*t*]*u*[*is*] *imp.* — Nisi CONSTANTINO 2 falso repetitum est ex 3, videntur primum in hoc titulo nominati fuisse Constantinus II Constantius II Constans Augusti fratres et eraso nomine Constantis a Magnentio a. 350 trucidati (cf. C. n. 7012. 7013; eph. epigr. V n. 1038) eius nomen in litura positum esse. — Magnentii titulum in Africa huc usque unum habuimus eph. epigr. V n. 1116. — Ceterum ut m. p. numerus 8 recte exceptus sit, qua de re — ut de tota lectione — parum constat, ad Caesariensia potius hoc miliarium revocem.

[Nusquam quod sciam Magnentius et Constantius pro collegis procedunt neque extat opinor titulus in quo una nominentur. Puto v. 3 pro vestigiis vocabuli CONSTANTI scilicet erasi male lectum esse quod supra editur. Th. M.]

XXXIV*a*. INTER BOGHAR ET TENIET EL-HAD ET TIARET.

660 in col. mil. rep. Wed Scharen prope Boghâr.

IMP · CÆS · M · CL*odio*
PVPENIO · MAX
IMO · PIO · FELICI
AVG PONTICI · MAX
IMO · TRIB · POTES
TATIS · P · P · COS · IT · PRO a. 238
COS · ET · IMP · CÆS · DECI
MO CÆLIO · CALVINO
BALBINO · PIO · FELI
CI · AVG · PONT MAX*i*
MO · TRIB · POTES
COS IT P P
ET · M · ANTO*n*
i O · GORDI
NO · NOBILISS
IMO · CÆS · PRI
NCIPI · IVVENTVIS
NEPOS DIVOR *sic*
VM GORDINO
RV · MP //// IIII

Ex ectypo photographico, ut videtur, exscriptam ed. Bourlier et Pallu de Lessert *revue de l'Afr. fr.* IV (a. 1886) p. 152.

Repetivi edita. 6 et 12 COS · IT · pro II. — 17 est fortasse IVVENTVTIS. — 20 caput viae nescio an sit Columnata vid. titulum proximum.

---

661 in col. mil. rep. ad viam a Tiaret ducentem Ain-Tekria, prope Bordj Si Abed Ain Tessemsil versus, loco inter Teniet el-Hâd et Tiaret intermedio Brissonnet; rep. in territorio tribus Beni Lint paucis chiliometris a Tessemsil Waille; nunc adservatur Teniet el-Hâd in hortis presbyterii.

Bedel:

IMP · CAESAR
L · SEPTIMIVS SEVERVS
PIVS FELIX
AVG · PONTIFEX · MAXI
P P TRIB POTESTATIS
COS PROCOS ET
M · AVR · SEV · ANTONINVS
//// ////////////
AVG
A COLVMNATA M P
XV

Waille:

IMP CAESA*r*
/////////// S*e*VERVS
////////// *pi*VS FELIX
AVG · PONTIF*ex* MAXI*mus*
P · P · TRIB · POTESTATIS //
COS · P*ro*COS ////// E*t*
/// /////// AN*t*ONINVS

tres versus evanidi

11 A · COLVMNATA M P
XV

Descriptam a Bedel edidit, de loco certior factus a Brissonnet abbate, Mac Carthy *revue africaine* a. 1884 p. 392; Waille *bull. de corr. afr.* III (a. 1884) p. 459.

5 fin. numerum excidisse num recte indicet Waille non liquet. — 8 Getae nomine eraso fortasse 9 AVG additum est. — *Columnatam* Mac Carthy revocat ad Ain-Tekria, qua cum opinione milium numerus in hoc titulo indicatus non male videtur convenire. Ceterum in notitia dignitatum imp. occident. commemorantur duo comites limitis Columnatensis, unus sub dispositione praesidis provinciae Mauretaniae, alter sub comite Africae. Neque episcopus Columnatensis deest inter eos, qui ab Hunerico rege ex Mauretania Caesariensi eiecti et in exilium missi esse referuntur (n. 12).

---

662 in col. mil. rep. in agris prope Ain-Sfa, in territorio gentis Beni-Maida (inter Ain Tekria et Tiaret, 56 fere chil. a Tiaret, 11 ab Ain Tekria).

IMP CAESAR M · AV
RELIVS SEVERVS *a*
LEXANDER PIVS FE
LIX AVG P P TRIB P II a. 223
COS DIVI MAGNI
*anto*NINI FILIVS DIVI
SEVERI NEPOS M

Waille *bull. de corr. afr.* a. 1884 p. 458 n. 46.

Honores recensentur ordine non solito.

XXXV. AD CAESAREAM (C. p. 908. 978; eph. epigr. V p. 513).

663 ad C. n. 10453. Recognovimus Purgold et ego. — 7 KASTRORVM. — 8 A CC M · r/// Purgold. Videtur esse *a c(olonia) C(aesarea) m. p.* ... Sequuntur deinde vestigia litterarum prorsus incerta, quae quattuor quinqueve versus occupant.

664 in columna calcarea rep. 10 chil. a Scherschel in loco q. d. *les deux cents hectares*, non procul a via ducente Gurâyam.

D Ñ
FL CL
IVLIAN
IMP PIO
FELICI S
AVG
///////
ALA
///////

Schmitter *bull. épigr. de la Gaule* III p. 48; de la Blanchère *bull. de corr. afric.* a. 1882 p. 114 n. 172 et *voyage d'étude* p. 100 n. 2.

3 IVLINV Schmitter. — 7 omittit, 8 prorsus incertae lectionis esse monet de la Blanchère. — Exspectamus *d. n.* | *Fl(avio) Cl[audio]* | *Iulian[o]* | *in-[vict]o [pio]* (vel *i[nv(icto)] pio*) | *felici s[emp(er)]* | *Aug.*, at fortasse 4 in. quod duo testes oculati tradunt IMP vere est in lapide.

XXXVI. AD PORTVM MAGNVM (C. p. 909; eph. epigr. V p. 514).

665 ad eph. epigr. V n. 1161. Transponenda est post n. 1152.

---

666 in col. mil. rep. a. 1880 *au barrage de l'Oued Fergoug* a Perregaux meridiem versus. Nunc est Oran in museo.

N
DOMINO
IMP · CAES · M ·
NTONIO · GOR
DINO · INVIC
TO · PIO · FELICE
AVG · PONT · MAXI
MO · TRIB · POTE · BIS a. 239
P · P · COS · PR · CON
SVLI · NEPOTI · DI
VORVM · GORDIA
NORVM · M · P ·

A K V

Recognovit Purgold. — J. Bouscant Mascarensis ed. *bull. d'Oran* ser. I fasc. 12 (a. 1882) p. 17 n. 9.

13 potest esse *a k(apite) u(rbe)* ...... ut infra n. 672 vel *a k(apite) V*, ubi tamen nota de littera V Purgoldum dubitavisse.

XXXVI*a*. AD AQVAS SIRENSES (eph. epigr. V p. 516).

667 in col. mil. rep. in loco q. d. Sbah Meskhût ad viam Mascara ducentem Bu Hanefia, 6 fere chil. a Bu Hanefia, 1500 metris fere ab eph. epigr. V n. 1162.

IMP *caes.* M *aurelio se*VERO
A*lexandro* *inuicto* PIO
FELICI *aug.* ///////CVS
DEVO*tissim.* *numi*NI
MA*iestatiq.* *eius*
AB AQ MP
IIII

Exscripsi ex ectypo photographico apud Demaeght, qui edid. cum Poinssotio *bull. d'Oran* ser. I fasc. 13 a. 1882 p. 50; Mercier *bull. du comité* a. 1885 p. 341.

1 M alteram, 3 CI, quae in ectypo non cernebantur, tradit Mercier. — 2 in. A omittit, 4 in. DEV.., 5 in. M.. tradit idem. — 3 fin. nomen civitatis cuiusdam hic scriptum fuisse consentaneum est.

---

668 in col. mil. fracta rep. in fundo Fabre inter Mascara et Tizi, 4500 m. a Tizi (i. e. eodem fere loco, quo n. 667).

Mercier:	*Purgold:*	
IMP M...... VE	IMP	SEVE
RO......... PIO	A	SV PIO
FELICI ...... CVS	FE	CVS
DEVO.........IVS	DEV	MVS
AB AQ M · P ...	AB AQ	
......		

Ex ectypo photographico apud Demaeghtium exscripsit Purgold. — Mercier *bull. du comité* a. 1885 p. 342.

Tenor tituli fere idem est ac n. 667.

---

669 in col. mil. rep. Wed Sidi-Aissa, in regione Benian (C. tab. III Ede), 5 fere chil. orientem versus a Traria; nunc adservatur Traria *chez l'adjoint civil.*

IMP · *caes.*
C · IV*lio uero*
MAX*imino*
PIO *felici*
aug. cet.

L. Demaeght et J. Poinssot *bull. d'Oran* ser. I fasc. 13 a. 1882 p. 48.

XXXVI*b*. AD COHORTEM BREVCORVM.

670 in lapide quadrato alto m. 1,35, lato 0,55, crasso 0,20; rep. metris 150 a via Mascara-Tiaret, quae transit Tagremaret et Frenda, (*chemin de grande communication n. 3*) meridiem versus, chil. 70, 600 a Mascara, 4, 600 a Tagremaret, in agro caidis *Bu Khors*.

IMP · CAES · M · AV
RELIO CLAVDIO
QVINTILO INVIC
TO PIO FELICI AVG
PONT · MAXIMO TR
IB·POTEST·P·P·A COH· a. 270
BREVC ·
M · P · IIII

Demaeght *bull. d'Oran* a. 1887 p. 137 et ad eiusdem exemplum Villefosse *comptes-rendus de l'acad.* a. 1887 p. 258.

Primus est, nisi fallor, hic titulus, in quo Quintilli imperatoris mentio fiat. Nomen plenum iam ex nummis notum erat. Ceterum eo confirmatur quodam modo quod tradit Zosimus 1, 47 et ob nummorum Quintilli copiam etiam Eckhelius admisit d. n. VIII p. 478, eum non dies solos septemdecim, ut volunt ceteri auctores, sed aliquot menses imperium obtinuisse. — Porro hinc discimus stationem cohortis (II cf. eph. epigr. V n. 1042) Breucorum fuisse haud procul a Tagremaret, ubi etiamnunc inveniuntur rudera conspicua Hr. Suîk.

---

671 in lapide quadrato alto m. 0,90, lato 0,50, crasso 0,23; rep. ibidem ubi n. 670.

IMPPP · CARO////
C · AVG · I · ET CARINO
ET NVMERINO
CAESS · FELIC a. 282/3
A COH · BREV
C · M · P · I///
M · P · V

Demaeght *bull. d'Oran* a. 1887 p. 138 et ad eiusdem exemplum Villefosse *comptes-rendus de l'acad.* a. 1887 p. 259.

Repetivi edita. — 1 seq. fortasse *Caro* [*pio feli*]*ci Aug. et* cet., ut I errore lapicidae post AVG · posita sit. — 3 NVMERIANO Dem.[1]

672 in lapide quadrato alto m. 1,32, lato 0,55, crasso 0,23; rep. 100 fere metris a via nova Mascara — Tiaret meridiem versus chil. 74, 700 a Mascara.

IMP CAES C IVLO
VERO MAXIMI
NO PIO FELICI
AVG PONTIFICI
MAXIMO TRIBV
NICIAE POTESTA
TIS P P PROCOS
A KAPVT VRBE
M P VII

Demaeght *bull. d'Oran* a. 1887 p. 142 et ad eiusdem exemplum Villefosse *comptes-rendus de l'acad.* a. 1887 p. 262.

7 fin. PROCO Dem.[2] — 8 *kaput urbs* i. e. urbs, a qua via exorditur, idem est atque *cohors Breucorum* quae nominatur n. 670 et 671 cf. supra n. 666.

XXXVII. AD ALTAVAM POMARIA NVMERVM SVRORVM
(C. p. 909; eph. epigr. V p. 516. 566).

673 rep. prope Lamoricière, 1½ chil. occidentem versus ab Hadjar Rûm, in fundo Secourgeon.

NTIFICI
FELICI
BVNICIAE POT
COS BIS PRO a. 238
CAESARI DECIO
CALVINO B
ELICI

Acceptam a Sabatier mihi misit Demaeght et edid. *ant. afr.* a. 1885 p. 4 n. 674.

1 seq. aut ab exempli auctore aut, quod magis credo, a quadratario antiquo versuum 1 et 2 initia saltim videntur inter se commutata esse. Idem fortasse in versu, qui fuit proximus ante 1, pro PIO (vel ÞO) legerat vel certe scripserat PO, ut facile in errorem delaberetur. — 5 malim D · CAELIO, nisi forte DECIMO CAELIO fuit in lapide. Totus igitur titulus sic est restituendus: [*Imp. Caesari m. Çlodio* | *Pupienio Maximo pio*] | *felici* [*Aug. po*]|*ntifici* [*maximo tri*]|*buniciae pot*[*estatis*] | *cos. bis pro*[*cos. p. p. et* | *imp.*] *Caesari D.* [*Cae-l*]*io* | *Calvino B*[*albino* | *pio f*]*elici* [*Aug.*] cet.

674 in col. mil. rep. 1½ chil. ab Hadjar Rûm in fundo Secourgeon, uno metro ab eph. epigr. V n. 1316.

imp.
CAES · *m. iulio phi*
LIPPO INV*icto pio felici*
AVG · PONTIFI*ci maximo*
TRIBVNITIAE POTES*tatis*
P P MILIARIA NOVA POS
VIT PER LVCIVM CATILLIVM
LIVIANVM PROCVRATO
REM SVVM
AB ALTAVA POMAR
M Ī
A · P · CCV — a. 244

Acceptam a Sabatier mihi misit Demaeght et edid. *ant. afr.* a. 1884 p. 4 n. 675.

6 seq. Livianum procuratorem Gordiano dedicationem facientem a. 243 eph. epigr. V n. 1044 non diversum esse ab hoc L. Catillio Liviano probabile est.

---

675 in col. mil. rep. una cum aliis quinque, quarum duae litteris evanidis legi nequeunt, quinque chiliom. a Lamoricière inter septentrionem et orientem.

IMP · CAES · M · AV
REL · ANTONIN · M · PIVS
FELIX · AVG · PARTH ·
MAX · BRITTANIC ·
MAX · GERMANIC ·
MAX · P · P · TRIB · — a. 212
POT · XV · COS ·
IIII M · P · II

Demaeght *bull. d'Oran* a. 1886 p. 34.

2 ANTONIN · M · si vere legitur in lapide, novum est, quantum sciam, atque inauditum in Antonino vivo, cf. Eckhel d. n. VII p. 219 seq. — 6 seqq. tribuniciam potestatem XV cum consulatu quarto coniunctam habuimus etiam C. n. 4196. 4197.

676 in col. mil. semicirculi formam habente rep. una cum n. 675.

IMP · C · IVLI · AVR ·
MAXIMINO PIO FE
LICE AVG · ET C · IVLIO
VERO MAXIMO NOBIL
LISSIMO · CÆS · MILI
ARIA NOVA POSVIT
ER Q · VALER · PROC ·
SVVM AB ALTAV ·
II

Demaeght *bull. d'Oran* a. 1886 p. 34 n. 1046.

1 postulandum C · IVLIO · VERO. — 4 seq. NOBIL|LISSIMO sane traditur.

---

677 in col. mil. rep. una cum n. 675.

diui magni
ANT*onini fil.*
diui seueri nep.
MILI*aria noua*
PO*suit per t. ael.*
DECR*ianum proc.*
SVV*m*
m. p. ii

Demaeght *bull. d'Oran* a. 1886 p. 35.

Supplementa ex C. n. 10461 et 10462 repetenda esse recte vidit Demaeght.

---

678 in ruderibus Takembrit ad Tafnam fluvium.

RES F S F P I
A SIGA M
I

Descriptam a Milson ed. Demaeght *ant. afr.* a. 1884 p. 380 n. 667.

1 est fortasse *res*[*p*(*ublica*)] *S*(*igensis*) [*p*(*ecunia*)] *p*(*ublica*) [*p*(*osuit*)] vel adeo *res*[*tituit*]. — 2 fin. fortasse MP. — Confirmatur hoc titulo opinio de Sigae oppidi situ iam dudum proposita.

AVCTARIVM

ADDITAMENTORVM AD CORPORIS VOL. VIII

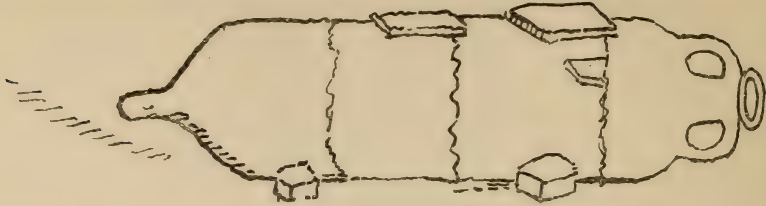
supra p. 1—212.

PARS SECVNDA.

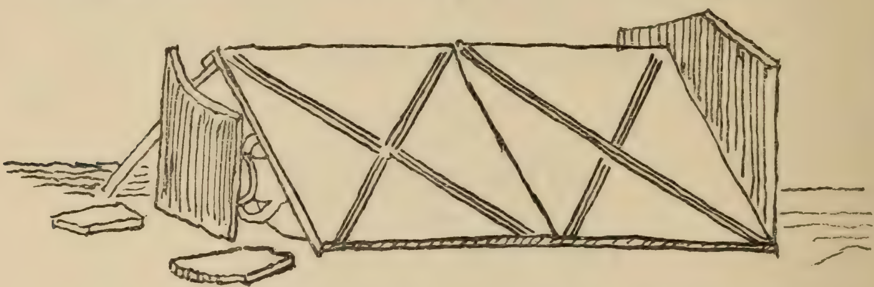
PROVINCIA BYZACENA.

III. TAPARVRA (*Sfâkes*; C. p. 11).

679 Ad oppidum Sfâkes nuper reperta sunt duo sepulcreta antiqua: alterum est ab oppido septentrionem versus in campo, alterum meridiem versus ad colliculos q. d. Mezhanni, ad viam ducentem Sidi Mansûr a sinistra, 1400 passibus a valetudinario militari. Quorum in altero qui tituli prodierunt adhuc numero circiter viginti cum edere in praesens supersedeam, piaculi foret hoc loco rationem non habere eorum, quae de sepulcretorum illorum condicione retulit Vercoutre medicus Gallus in *revue arch.* ser. III vol. X p. 28 seqq. (cf. *comptes-rendus de l'acad.* a. 1887 p. 50 seqq.) et p. 180 seqq. dignissima notatu. Ac de septentrionali quidem sepulcreto ille haec enarrat: *Soit un cadavre d'enfant à ensevelir: on prenait une grande jarre (certaines ont dû avoir un mètre de haut et plus) et on la brisait en deux parties ... la cassure étant perpendiculaire au grand axe, ou encore on la sciait ...; on y faisait entrer le corps, et l'on rejoignait les deux parties de la jarre, que l'on couchait horizontalement sur le sol, en la calant avec des pierres pour l'empêcher de rouler; ensuite, on assurait, autant que possible, la fermeture hermétique, en plaçant, aux points inexacts de jonction .... de la terre, des pierres ou des débris de poterie; le col de la jarre avait été préalablement fermé par un bouchon de ciment ... Si le corps était celui d'un adulte, une seule jarre ... était trop petite pour le contenir; dans ce cas, entre la partie inférieure et la partie supérieure de la jarre brisée ou sciée, on plaçait une ou plusieurs panses de jarres. Le sarcophage était alors constitué par trois ou quatre parties emboîtées, donnant l'apparence d'une jarre entière ...*

Assez souvent, au dessus de la jarre-sarcophage, on disposait un toit pour la protéger; ce toit était constitué par des grandes tuiles, qui, placées obliquement le long des parois de la jarre et s'appuyant sur elles, se touchaient par leur extrémité supérieure.

.... *Nous avons vu, dans un seul cas, un sarcophage (de petit enfant) formé par l'emboîtement de deux extrémités inférieures de jarres, de telle sorte que le sarcophage avait la forme d'un gros oeuf à deux extrémités pointues .... Toute la plaine .. doit former une vaste nécropole à fleur du sol ..* De sepulcris, quae reperta sunt meridiem versus ab oppido, haec referuntur: *On mit au jour nombre de débris qui se classent en trois catégories: A Tombes constituées par des caissons ou massifs en mauvaise maçonnerie circonscrivant une étroite cavité parfois oblongue et ayant contenu alors un cercueil en planches, mais ayant parfois la forme d'un prisme triangulaire, et alors tapissée à l'intérieur de grandes tuiles disposées en arête, cavité contenant le corps étendu horizontalement sur le dos, sans mobilier funéraire. Ces tombes, ordinairement sans aucun ornement ... sont souvent recouvertes par un bétonnage cimenté supportant horizontalement tantôt une inscription en mosaïque, tantôt une inscription sur marbre ....* (Qui tituli sunt christiani.) *B Cercueils-auges, en pierre tendre, avec couvercle un peu bombé, sans inscription, et contenant plusieurs corps; rares. C Sépultures en jarres, avec ou sans toit de tuiles ... nous avons vu une seule de ces jarres-sarcophages ayant un toit de tuiles placées horizontalement au-dessus de la jarre. Plusieurs jarres sont noyées dans une grossière maçonnerie. ... Ces trois catégories ... sont ... contemporaines, (car) .. toutes ces sépultures sont sur un même niveau. Quoique mélangées les unes aux autres, sans ordre, (elles) sont orientées dans le même sens (est-ouest) et ... le cadavre est placé constamment ... la tête à l'ouest. Aucune des médailles trouvées aux environs des sépultures ne remonte au delà de Dioclétien; la grande majorité ... est de Constantin. ... Une*

jarre-sarcophage porte sur son col (deux) monogrammes de Christ. ... Une autre a son orifice clos par un bouchon intact; formé par une masse blanche, aplanie avec les doigts, et qui paraît être de la cire, ce bouchon présente sur sa surface extérieure la double empreinte (circulaire) d'un même cachet .. nous lisons SEVERINVS.

VII. HADRVMETVM (*Sûsa*; C. p. 14. 924. 979; supra p. 11).

680 in opere musivo rep. Susae in ruderibus villae Romanae.

In medio est fons, supra quem pastor tibia canens; pecora ad potum veniunt; praeterea cernuntur anguis lumaca frutices rupes. Includitur fons palmis duabus. In quattuor angulis equi singuli picti sunt, de quibus duo in tergis monogrammate signati sunt, duo inscriptum habent

SOROTHI

Iuxta singulos haec leguntur:

PATRICIVS
IPPARCHVS
CAMPVS
DILECTVS

In eiusdem villae liminibus duobus tessellati sunt tituli:

AD APRV
AD LEONE

A. Bertrand *comptes-rendus de l'acad.* a. 1887 p. 379 seqq.

Sorothi nomen esse domini equorum coniecit Villefosse l. l. p. 383; reliquas voces quattuor pro equorum nominibus habuit Bertrand. At cum verba *campus dilectus* coniunctim lecta regionem depictam significare facile nobis persuadeat Villefosse, egomet non minus sequar Mommsenum etiam verba *patricius Ipparchus* revocantem potius ad villae dominum nobilem atque equorum et curriculi studiosum quam ad equorum depictorum duos.

XXXVI. MACTARIS (*Hr. Makter;* C. p. 79. 927; eph. epigr. V p. 275. 521; supra p. 22).

681 ad add. supra n. 64 (= eph. epigr. V n. 279). Anticae imaginem solis ope factam ad ectypum gypsaceum nuper repetiverunt Bond et Thompson Angli in *The palaeographical society, facsimiles of ancient manuscripts* sec. ser. p. III a. 1886 tab. II, 49. Unde repeto has lectionis discrepantias: 2 fin. VIXIT. — 7 in. PAVPERE, deinde LARE SVM PARVOQ_ cet., quod iam et ipse mihi videor in ectypo chartaceo cernere. — 19 fin. ANNIS. — 30 LAESIT sane ad sententiam aptius; sed in imagine ad ipsum lapidem facta cernitur LAEDIT, ut supra dixi.

682 in ara alta m. 0,75, lata 0,31, litt. 0,04; rep. Hr. Makter ibi ubi supra relata n. 66. *Deux semelles en plomb de 21 centim. de long étaient encastrées dans le dallage, sur lequel étaient posées ces inscriptions votives* (scil. haec et n. 66) LETAILLE.

M · M · ET ·
I · P · AVG ·

Letaille *ant. afr.* a. 1884 p. 367 n. 640, iterum *bull. épigr. de la Gaule* IV p. 142, tertium *bull. des antiq. de Fr.* a. 1884 p. 224.

M(atri) m(agnae) et I(ano) p(atri) Aug(usto) cf. C. n. 1649. 5707. 4576. Dea Dia et Ianus coniuncti inveniuntur in actis Arv. a. 143. 224.

---

683 Makter.

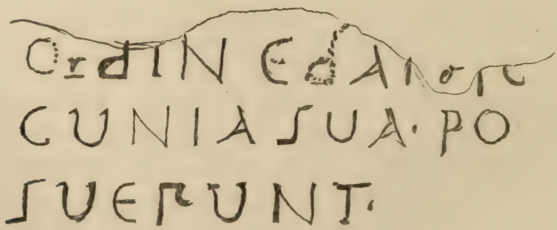
. . . . ICIO OB
singulare Λ I ᵛ ᵛ O
*centia*M ET *erga* REM
ᴘ*ublica*M ΛMOREM
CVRIΛE VNIVERSΛE LO
CO ΛB ORDINE DATO SV
Λ · PECVNIA · POSVE
RVNT

Exscripsi ex ectypo accepto a Carolo Tissot.

1 seq. fortasse [*duoviral*]*icio* vel tale quid, deinde *ob* [*singulare*]*m inno*-[*centia*]*m et* cet.

---

684 Makter.

Delineavi ad ectypum subministratum a Carolo Tissot.

. . . . . [*loco ab*] *o*[*r*]*dine dat*[*o*] *pecunia sua posuerunt.*

685 Makter.

d. m. S
Q · AVIRANVS
ROGATIANVS
SACERDOS · NV
VIXIT · ANNIS
XIII · H · S · E

Acceptam a Danjean ed. Farges *bull. d'Hipp.* XVIII p. 73.

2 nomen vix recte exceptum est, item 4 fin. NV et 6 in. XIII, quamquam 4 fortasse *nu(minis)* solvendum esse censet Mommsen.

XL. *Hr. Sidi Amara* (C. p. 89; eph. epigr. V p. 526).

686 in ara alta m. 1,0, lata 0,40, litt. 0,07; rep. Hr. Sidi Amara.

VEN*eri*
AVG
CC / / / / /
*iu*S P · F MV
LIANVS · S P P

Poinssot *ant. afr.* a. 1884 p. 97 n. 341.

4 seq. fortasse *Mu*[*t*]*ianus*.

PARS TERTIA.

PROVINCIA PROCONSVLARIS.

IV. MVNICIPIVM THIBICA (*Hr. Bîr Magra;* C. p. 96. 979).

687 ad C. n. 768. Recognovi. — 1 //////I//G. — 5 seqq.

FL PERPETVVs
CVR · REI PVBLICAE
CVM ORDINE DEVOtVs
NVMINI MAIESTATIq.
eIVs

VI. *Hr. Brighita* (C. p. 99).

688 in lapide alto m. 0,45, lato 2,20, litt. 0,08; rep. Hr. Brighita.

CVRIAM LEGVM PRO SVIS SPLENDORE MAGNI ET ////////
DENS DIVINO NVTV SEMPER FLORESCIT II ////////
M · AC PICTVRIS DECORATA BONO PATRIAI ////////

Descripsi. — Poinssot *ant. afr.* a. 1883 p. 327 n. 227.

1 seq. fortasse sic fuit: [. . . *extruxit*] *curiam legum;* sequentia ita explet Mommsen: *pro suis splendore magni et* [*celebris municipii*, *quod copiis gau*]-*dens divino nutu semper florescit, in*[*lustratis honoribus*]; deinde coniecerim [*ut* . . *statuis imperatoru?*]*m ac picturis decorata bono patria*[*e semper inserviat*] vel tale quid.

689 in lapide alto m. 0,45, lato 2,20, litt. 0,11; rep. Hr. Brighita.

cum ORNAMENTIS SVIS OMN*ib*VS
/ / / DEDERVNT

Descripsi exceptis versus utriusque litteris primis tribus, quae latebant. — Poinssot *ant. afr.* a. 1883 p. 327 n. 226.

VI *b*. Rudera prope BISICAM.

690 in fragmentis tribus litt. m. 0,17; rep. in ruderibus sitis prope Bischka, versus Sidi Brik.

a	*b*	*c*
NINO · AVG · A	IMO PO	S DIVINAE
RO / VG · A	MAXIM	A · D · D · P P

Descriptam a Bordier et Tauzia de Lespin ed. Cagnat *bull. du comité* a. 1885 p. 160 n. 22.

2 in. ROVVG · traditur.

[*Imp. Caes. M. Aurelio Anto*]*nino Aug. A*[*rmeniaco Medico Parthico max*]*imo po*[*ntifici max. trib. pot. ... imp. ... cos. ... p. p. .... totique domui eiu*]*s divinae* [*et imp. Caes. L. Aurelio Ve*]*ro Aug. A*[*rmeniaco Medico Parthico*] *maxim*[*o*] cet. .... *a; d(ecurionum) d(ecreto) p(ecunia) p(ublica)*.

---

691 rep. in ruderibus iisdem ac n. 690.

MODIAF OVINIA
Q̲ MODI FELICIS FIL
FLAM PERP OVAE OB
HONOREM HAMINCAT
SVPRA HC III M AMXA

versus tres evanidi

D · D · P · P ·

Descriptam a Bordier et Tauzia de Lespin ed. Cagnat *bull. du comité* a. 1885 p. 161 n. 25.

Modia[*e*] [*Q*]*uin*[*t*]*a*[*e*] *Q. Modi Felicis fil(iae) flam(inicae) perp.* [*q*]*uae ob honorem* [*fl*]*aminat(us) supra* [*HS*] *III m.* [*n.*] ...

---

692 rep. in ruderibus iisdem ac n. 690.

C · SVLPICIO
C · SVLPICI
PERENIS F
ARN AMPE*l*
IO SACERDOT
I CERERVM
KARTHAGINI
ANNI CXXX
D · D · P · P

Descriptam a Bordier et Tauzia de Lespin ed. Cagnat *bull. du comité* a. 1885 p. 160 n. 24.

Repetivi edita, nisi quod 4 seq. AMPE|IO traditur. — 8 annus CXXX scilicet sacerdotii Cererum Karthagine instituti quinam sit ignoratur. [Videtur significari annus coloniae Iuliae Carthaginis conditae, uti n. 805. TH. M.]

XVIII. SEGERMES (*Hr. Harat;* C. p. 114; supra p. 44).

693

IMP CAES M AVRELIO
PROBO PIO FELICE
AVG · PONT MAXIMo
TRIB POT III COS a. 278
P P PROCOS MVNI
CIPIVM AVR AVG SEGE
MES DEVOTVM NV
MINI MAIESTATI
QVE EIVS D D P P

Contuli. — Ad exemplum acceptum a Bordier et Tauzia de Lespin et ad ectypum sumptum a Letaillio ed. Cagnat *bull. du comité* a. 1885 p. 162 n. 30.

4 fin. COS, nihil amplius, licet requiratur *cos. II* vel *cos. II des. III.* — 6 SEGE|MES, R videtur quadratarii errore omissa esse.

---

694 Hr. Harat.

PHILIPII IIVI
EQVO PVBLICO
ADLECTO · AB IMPP
ANTONINO · ET
VERO AVGG
D · D P · P

Contuli. — Ad exemplum acceptum a Bordier et Tauzia de Lespin et ad ectypum Letaillii ed. Cagnat *bull. du comité* a. 1885 p. 164 n. 33.

1 fin. erat fortasse EQVT.

---

695 Hr. Harat.

VINDICI

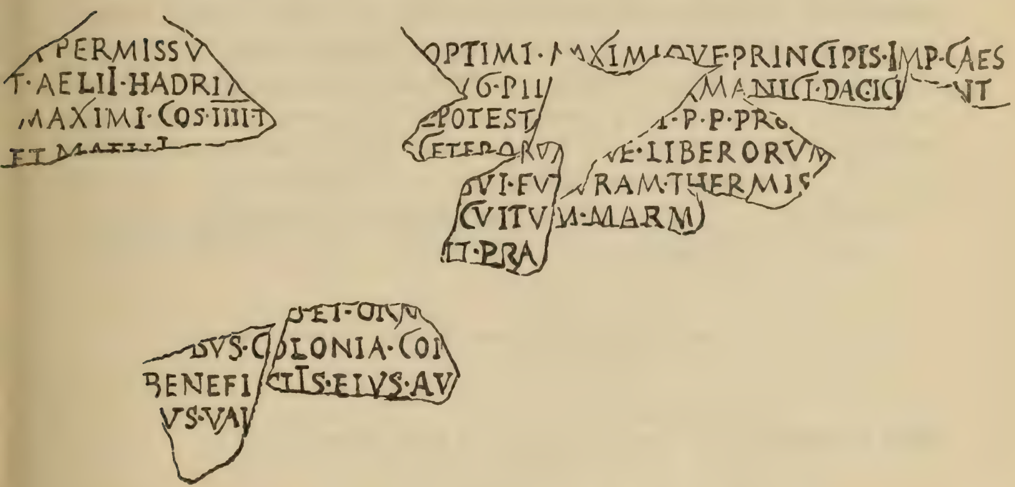
C · POSTVMIO SATVRN*INO*
FLAVIANO · E · V · PROCVR*A*
TORI CENTENARIO REGI*O*
NIS HADRIMETINAE FV*Nc*
TO ETIAM PARTIBVS DVCE
NARI EX SACRO PRAECEPTO
IN EADEM REGIONE
L · SEMPRONIVS MAXIMVS
FL · P PATRONO

Contuli. — Ad exemplum acceptum a Bordier et Tauzia de Lespin et ad Letaillii ectypum ed. Cagnat *bull. du comité* a. 1885 p. 163 n. 32.

Litterae inclinatae perierant, quando ego titulum excepi. — 4 cf. Or. — Henzen n. 6931: *cui divus Aurel. Antoninus centenariam procurationem pro. Hadrimetinae dedit* (vid. praef. Corporis p. XVII) et supra n. 50.

XLII. CARTHAGO ET VICINIA (C. p. 133. 929. 979. 980. 981; eph. epigr. V p. 299. 538; supra p. 50).

696 in fragmentis tabulae marmoreae crassae m. 0,08, litteris coloris rubri vestigia retinentibus m. 0,035; rep. a Vernazio Carthagine ad litus maris in ruderibus aedificii, quae in imagine Falbiana significata sunt numero 67. Id aquaeductu coniunctum fuisse cum magnis cisternis q. d. Bordj Djedîd ostendit idem Vernaz.

Ediderunt ad lapidem Vernaz, delineatam ad ectypa R. Cagnat *revue arch.* ser. III vol. X p. 164 et 170. Indicaveramus antea titulum Delattre *bull. épigr. de la Gaule* vol. VI p. 85; de la Blanchère *bull. du comité* a. 1886 p. 215; Poinssot *ant. afr.* a. 1885 p. 136; ego supra n. 169.

1 seq. offendunt nomina non tam *optimi maximique principis,* sane Pio rarissime datum, sed aptum imperatori cuilibet, quam [*Ge*]*rmanici Dacici* in nullo alio monumento eius hucusque inventa neque umquam ab eo recepta. Quae aut cum Cagnato statuemus eum qui titulum scripsit ex adulatione insolenti ad arbitrium finxisse, ut celebraret victorias Antonino imperante de Germanis et Dacis (cf. Capitol. vita Anton. 5; Eckhel d. n. VII p. 15) nec non de Britannis (cf. Eckhel l. l. p. 14) reportatas — (nam hac coniectura admissa ante [*Ge*]*rmanici* suppleamus *Britt.* necesse est) —; aut admittemus nomina vere ad Traianum pertinentia a scriptore parum perito ad Antoninum esse translata. — 3 *potesta*[*tis* VIIII] (vel XIIII vel XVII vel XXII) volt suppleri Cagnat; quamquam qua ratione queat refellere supplentem e. g. *potesta*[*t(is)* X *imp.* I]I non video. In fine post *pro*[*cos.*] spatium videtur fuisse vacuum, nam supplementa de quibus cogites *et Faustinae Aug(ustae)* eius modum excedunt. — 4 formula quae est in tituli principio *ex permissu* ad *ceteros liberos,* qui hic commemorantur praeter M. Aurelium Caesarem, legitime non pertinet. — 5 *aquam* intellegunt Delattre et Vernaz

cf. C. n. 2653; in initio ... *sui* vel etiam ... *bui* esse indicat Cagnat; conicias [*aquam* ... *magno u*]*sui futuram thermis* ... — 6 [*cir*]*cuitum marm*[*oribus*] supplent editores. — *b* 2 litteram ultimam aut P aut N esse ait Cagnat; fuit fortasse *colonia co*[*ndita*], cui respondeat deinde *beneficiis au*[*cta*]. — 4 .. VS VAL .. nominis reliquiae, fortasse dedicantis, propter ea, quae de tituli tenore supra exposuimus, ad curatorem rei publicae rectius revocabuntur quam ad proconsulem cum Cagnato.

A [*Ex*] *permissu* [*et voluntate*] vel tale quid — nam *dominus noster* hac aetate in titulo publico imperator vix iam nuncupabatur; aliter se habet testimonium a Cagnato laudatum Or. (non CIL VI) 4370 — *optimi maximique principis imp. Caes.* | *T. Aelii Hadria*[*ni Antonini A*]*ug. Pii* [*? Britt. Ge*]*rmanici Dacici* [*po*]*nt.* | *maximi cos.* IIII *t*[*ribunicia*]*e potesta*[*tis* ....]I (vel *potesta*[*t*(*is*) .. *imp. i*]I) *p. p. procos.* | *et M. Aelii* [*Aurelii Veri Cae*]*s. ceterorum*[*q*]*ue liberorum* [*eius* ....| ..... *aquam magno u*]*sui futuram thermis* .....|..... [*cir*]*cuitum marm*[*oribus*] ....|.... *it, pra*[*? eterea*].... *B* ....*s et orn*[*amentis* ....|...*? ut a primis imperatori*]*bus colonia co*[*ndita, ita*] ....| .... *beneficiis eius au*[*cta*] ....|....*us Val*[*en* ...*? cur. rei publ. dedicavit*].

---

697 in fragmentis 21 rep. Carthagine in colle Byrsa.

a

INSTAVRATORI ADQVE AM*plificato*RI
VNIV//////// OPERVM/////////////

b

RNIVM ADQVE O
F AFRICAE SVAE

c

*c*ONDITO*ri*
*co*NSTANT*ino*
*glori*OSISSI*mo*
TO CAPP
mae CILIVS

d

VM PRO
RVMI
FLA
IN
ARI
NVMI
IVS

e

...... *hila*RIANVS V C PROCONS·P·A·V·S *i.*
dicatus numini MAIESTATI*que eius*

f

INS

g

L
MAI

Ad exemplum Delattrii edid. Héron de Villefosse *revue arch.* ser. III vol. X p. 287 seq.

Non unius, sed duorum titulorum haec esse fragmenta conicit Villef., probabiliter, nisi quod *f* ad neutrum horum forsitan pertinuerit. — *a* 2 aut *univ*[*ersi orbis*] aut *univ*[*ersorum*] cet. — *b* [*stat*]*um adque o*[*rnatum*] conicit Villef., cf. C. n. 1179, 4 seq. Coniungas *b* cum *d*, quod non a sinistra sola, sed| undique fractum esse conicio, ita: [*stat*]*um adque o*[*rnat*]*um pro*-[*vincia*]*e Africae suae;* deinde *d* 3 seq. *Fla*[*vio Valerio Constantino*] .... — 5 [*Maecilius Hil*]*ari*[*anus v. c. proconsu*]*l* [*p. A. v. s. i. dicatus*] *numi*[*ni*] *ma*-*i*[*estatique e*]*ius.* Nam etiam fragmentum *g* fortasse huc referendum est. Contra *a c e* ad alterum titulum videntur pertinere; [*Mae*]*cilius* [*Hila*]*rianus v. c. procons. p. A. v. s.* [*i.*] .. recte supplerunt Delattre et Villefosse. Eundem iam habuimus in titulo Uticensi C. n. 1179 et Africam administrasse a. 324 discimus ex inscriptione rescripti imperatorii cod. Theod. XII, 1, 9.

---

698 in fragmento, quod adservatur in collectione Marchand.

	STATIA*nu*	*s*	
.....IVS	NATVL*u*	*s*	
ANVLLINO	ET FRONT*one*	*cos*	a. 199
CCEIVS	ZABVLLV	*s*	
SEVERO	ET VICTORINO	C*os*	a. 200
..V S	DEA*t*E	R	
......S	PVDENS	PR	
	///TI///VT//		

Ad ectypum sumptum ab Iosepho Letaille ed. Villefosse *revue arch.* ser. III vol. X p. 293.

6 *De*[*xt*]*er* corrigit Villef. — Idem haec nomina, scilicet litteris parvis scripta, revocanda esse censet ad latus monumenti cuiusdam. Equidem 7 PR solverim *pr*(*inceps*) et milites intellexerim honesta missione missos dedicationem facientes, ut fere solent, imperatori.

---

699 in tabulae marmoreae crassae m. 0,025 fragmentis quinque; rep. Carthagine in colle Byrsa.

sextius RVSTICVS V C
pro CONSVLE PROVINCIAE · AFRICAE
ERE · PERFEC*it*

Ad exemplum Delattrii ed. Villefosse *revue arch.* ser. III vol. X p. 288.

Sextium Rusticum Iulianum proconsulem Africae a. 371—373 iam habuimus C. 995 (= supra n. 146). 1447; eph. epigr. V n. 643.

700 in fragmento rep. Carthagine (?). Nunc possidet Marchand.

quaest ORI · TRIB · *pl.*
afri CAE
ARTO

Ad ectypum sumptum ab Iosepho Letaille ed. Villefosse *revue arch.* ser. III vol. X p. 293.

---

701 in fragmento litteris aevi inferioris, quod exstat in collectione Marchand.

FECTISQVE PE
AD MAIOREM C
DECENTER OR
LVDIS PRAE

Ad ectypum sumptum ab Iosepho Letaille ed. Villefosse *revue arch.* ser. III vol. X p. 294.

Fuit fortasse . . . [*per*]*fectisque pe*[*cunia publica?*] . . . . *ad maiorem* [*gloriam*] . . . . *decenter or*[*natis*] . . . . *ludis prae*[*terea editis*].

---

702 ex collectione Kheredin. Nunc possidet Marchand.

HEDIA · COMMODA
PIA · VIXSIT · ANNIS
XXXV · HIC · SIT · SAT *sic*
. IVLIVS · BITVS
VIR · HEIVS · VET
POSVIT TERA
NVS CHORST TRAEC

Ad ectypum sumptum ab Iosepho Letaille edid. Villefosse *revue arch.* ser. III vol. X p. 292; antea ad exemplum Delattrii minus perfectum, quod adservatur in schedis Renieri, ediderat Cagnat *inscr. inédites d'Afrique extraites des papiers de L. Renier* n. 34, quem librum ego nondum vidi.

6 seq. *tera*|*nus chor*[*tis*] *Traec*(*um*) postea incisum esse manu minus perita adnotat Villef.

703 rep. Carthagine, sine dubio in officialium imperatoriorum sepulcretis. Nunc possidet Marchand.

D · M · S ·
T · AELIVS · AVG · LIB ·
LIBYCVS · ADIVT ·
TABVL · AD · MEN ·
THISIDVENSI · VIX ·
ANN · LXXVIII ·
H · S · E ·

Ad ectypum sumptum ab Iosepho Letaille edid. Villefosse *revue arch.* ser. III vol. X p. 290.

4 Aƀ (= *ab*), non AD in lapide esse coniecerim; ceterum cf. quae exposuit Mommsen eph. epigr. V p. 112. — 5 *Thisiduo* verum esse nomen ruderum eorum, quae huc usque *Chisiduo* audiebant secundum tabulam Peutingeranam et anonymum Ravennatem, recte admonet Villefosse.

---

704 rep. Carthagine, ut conicit Villefosse, in officialium imperatoriorum sepulcretis. Nunc possidet Marchand.

DIS · MAN · SACR ·
CHRESTVS · AVG · CVSTOS
VTIKA · HORREORVM
AVGVSTAE · PIVS · VIXIT ·
ANNIS · LXXX

Ad ectypum sumptum ab Iosepho Letaille ed. Villefosse *revue arch.* ser. III vol. X p. 291.

L*a*. PROPE VAGAM TVCCABOR VERSVS (C. p. 932; eph. epigr. V p. 540; supra p. 67).

705 *A l'Oued Zerga;* litt. m. 0,07.

. . . . *pot*ESTATIS · III ·
. . . . . . TRIB · POTES
. . . . . *a*EDEM · CV*m*
. . . . *iu*S DONA*tus*
ex decreto ORDINIS

Descriptam ad ectypum Letaillii edid. de la Blanchère et Villefosse *bull. du comité* a. 1885 p. 533.

Lapis ibidem fere prodiisse videtur ubi C. n. 10564, ut aedes 3 fortasse intellegenda sit Cereris Graecae.

LI. VAGA (*Bêdja;* C. p. 156; eph. epigr. V p. 320. 541; supra p. 67).

2. Vicinia Vagae.

706 ad C. n. 1254, supra n. 156. Errore irrepsit inter Carthaginienses.

LIV. SIMITTHVS (*Schemtû*; C. p. 158. 935. 980; eph. epigr. V p. 328. 543; supra p. 70).

707 in basi alta m. 1,12, lata 0,75; rep. Schemtû in muro quodam inter basilicae rudera et Bagradam.

C · OTIDIO · P · F · QVIR · IOVINO
PRAEFECTO · FABRVM
SACERDOTI · PROVINC · AFRIC
ANNI · XXXVIIII · QVI · PRIMVS a. 108–110 (?)
EX · COLONIA · SVA · HVNC
HONOREM · GESSIT
CVI · CVM · ORDO · PECVNIA · PVBL
STATVAM · DECREVISSET · TITVLO
CONTENTVS · PECVNIA · SVA · POSVIT
CVRATORE · Q · OTIDIO · P · F · QVIR
PRAENESTINO · FRATRE · PRAEFECTO
FABRVM

Ad exemplum Moerzii edid. Poinssot *revue de l'Afrique française* fasc. 30 (a. 1887) p. 332.

4 seq. cf. supra ad n. 81 et Cagnat *rapport* IV p. 24, qui ex ipsis illis quos ego adhibueram titulis, at accuratius exceptis inter annos fere 70—72 sacerdotium provinciae Africae conditum esse probavit.

LXVI. THVGGA (*Dugga;* C. p. 182. 938. 979; eph. epigr. V p. 353; supra p. 87).

708 in fragmento litt. m. 0,11; rep. Dugga inter opuntias.

*tribuniciae potesta*TIS XXXI
*p*IoCoS \

Mihi misit Poinssot.

Unde fractus sit lapis, non indicatur. — Est M. Aureli a. 177.

LXXII. SICCA (*el-Kef;* C. p. 197. 938; eph. epigr. V p. 363. 547; supra p. 92).

709 ad C. n. 1644. Recognovi. 5 seq. HON | F · QVIR cet.; est igitur *Ho-n(orati) f(ilius) Quir(ina)*. — 8 V ORNATVS, quod vix aliud esse potest ac *v(ir) ornatus*.

PARS QVARTA.

PROVINCIA NVMIDIA.

I. THEVESTE (*Tebessa;* C. p. 215. 939; eph. epigr. V p. 375; supra p. 97).

710 ad C. n. 10626. Recognovit Dessau titulum repetitum etiam ab A. Farges *rec. de Const.* XXIII p. 142. — Dessau sic excepit:

ancora

M ❦ CANEVS · MIL · LEG
III ❦ AVG 7 PERPETVI V · A ·
XXX · MIL · A · V · H · S · E

1 *Caneius,* non *Canteius* nomen esse monet Dessau. — Versum quartum, quem refert Farges, hunc: MANENT ANATHEM · OS SINT INSEPVLTA SCTIS EVANGELIS, ut ante ego conieceram, recentissime clavo incisum esse in re praesenti iudicavit Dessau.

---

711 ad C. n. 10643. Recognovit titulum, qui nunc adservatur in fundo Cambon prope Tebessam, H. Dessau.

pars inferior
mulieris viri
stantium

SALONIVS · FEL
IX · I SAC · SVP · CV
M · M · CONIVCE V S (sic)

2 I ante SAC videri erasum esse monet auctor. — Est, puto, *sac(erdos) sup(erior)*.

712 ad add. supra n. 309. Dessau vidit ille quidem titulum, sed tempore deficiente pauca enotavit. — 1 ante OTIARE (= *otiare*) una littera summum periit. — 2 ante VLLO nihil deficit. — 6 QVEMDOMVI. — 7 VT VILI VINTI etiam Dessau sibi cernere visus est. — 8 ME SI QVI CECVRRIT, est igitur *sub me, si qui cecurrit ecus*. — 9 fin. MORI. — 11 PERI LICET, videtur igitur intellegendum: *sicut fuit in voto, peri(i), licet ob grave(s) casus*. — 13 seq. FRIG/|RI.

---

713 in cippo rep. Tebessae; nunc adservatur ibidem ante ecclesiam.

fo/RTVNAE
/AVG · SACR
/C · IVLIVS SEXA *sic*
V S L A

Descripsit Dessau.
3 *C. Iulius Sext(us)*.

---

714 in tabula marmorea litt. m. 0,07—0,02; rep. Tebessae ab Allotte de la Fuye ductore Gallo. Nunc adservatur *dans l'annexe*.

SAC *rum p* RO · SALVT
fe LI *c.* AVG ET CRISPINAE · A
LIO SABINO · SALVIANO ·
ab ordin E · THEVESTINORVM SPLEN *didissimo*
EC · SALVIANVS · PATER · LEGITIMA
IN OPVS EROGARET · ALTERVM · TANTVM
inlati S · AERARIO HS · XX · N · SPORTVLIS · ETIAM · DE *? curionibus*
praes TITIT · ET · LVDOS SCAENICOS · EDIDIT · ITEM · AD
a DIECIT AD HOC OPVS DVPLAM · LEGITIMAM
cum.... MARMORIBVS · ET · LAQVIARIB · AVREIS · ET · EXEDRA · *sic*
E SVO · QVINQVENNALI C COL THEVESTIN COL · KARTHAG ·
aug VSTALIB EPVLVM · GYMNASIVM · POPVLO PRAESTITIT · ET
D · S · P ·

Descripsit Dessau. Dedit etiam Poulle.

1 seq. . . . *sac*[*rum p*]*ro salut*[*e imp. Caes. M. Aureli Commodi Antonini pii fe*]*li*[*c(is)*] *Aug. et Crispinae A*[*ugustae*] cet. — 3 conicias [*Corne*]*lio* cf. C. n. 1858 seq., sed satius est non hariolari; elementum in fine fortasse pertinere ad S addit auctor. — 8 in. fortasse [*Augustalibus epulum, gymnasium populo praes*]*titit* cf. 12. — 11 nescio an possit fuisse [*die natal*]*e suo* cet.; deinde *c(olonis) col(oniae) Thevestin(orum) (et) col(oniae) Karthag(inis)* . . . Restituere totum titulum, de quo plus dimidio deficiat, nequeo.

715 in epistylio parvo litt. m. 0,03; Tebessae in fundo Cambon.

· Q · TEDIVS · VICTOR · V · S · L · A ·

Descripsit Dessau.

---

716 Tebessae *dans l'annexe* (= in museo).

~~P P AVGG OB FEL~~
ET PAVLINI CR
PORTICV SABIN*ae*
PARIETIBV*s*
VALERIV*s*
SVA PECV*nia*

Descripsit Dessau.

1 videtur esse *p(er)p(etuis) Augg. ob fel[ic....]* — 3 *porticus Sabina* appellata est, puto, ab uxore Hadriani.

---

717 in basi rep. Tebessae ab Allotte de la Fuye ductore Gallo. Nunc adservatur *dans l'annexe.*

m AEMILIO
CLODIANO
E V PROC AVG*g*. N*n*
PATRIMONII
REG LEPTIMINENSIS
~~ITEM PRIVATAE~~
REG TRIPOLITANAE
OB·SINGVLAREM·EIVS
INNOCENTIAM
OEENSES
PVBLICE

Descripsit Dessau. Dedit etiam Poulle.

3 Augusti sunt, puto, Caracalla et Geta. — 4 seqq. de patrimonii et rei privatae officialibus vid. Hirschfeld *röm. Verwaltungsgesch.* I, 43 seqq. — Regiones procuratoriae Leptiminensis et Tripolitana hic primum prodeunt. — Oeenses vero et Sabratenses quod Theveste statuam dedicant procuratori regionum Leptiminensis et Tripolitanae, id primariam quandam sedem et caput quoddam ibi fuisse indicat totius administrationis procuratoriae.

718 in basi rep. Tebessae ab Allotte de la Fuye ductore Gallo. Nunc adservatur *dans l'annexe.*

REG TRIPOLITANAE
OB INSIGNEM EIVS
*innoc*IN I IA*m*
SABRATENSES
PVBLICE ·

Descripsit Dessau. — Integrum titulum, cuius pars superior a praecedente non differt, edet Poullius.

---

719 in basi rep. Tebessae ab Allotte de la Fuye ductore Gallo. Nunc adservatur *dans l'annexe.*

AELIAE BENE
AVCXIDI VXOk
Q TITINI · SECVRI
PONTIF · Q PRAEF
I D II VIR MVNERAk
CVRIAE ET AVGVST
QVI INTER CETER
LIBERALITAT SVAS
SPORTVL DECVR
CDA ISSV

Descripsit Dessau. — Dedit etiam Poulle.

5 fin. k potius esse quam R adnotat auctor. — 10 elementum primum fuisse aut C aut S, tertium A aut V aut I, ultimum fortasse M monet idem. — Ceterum vid. infra ad n. 722.

720 in lapide oblongo rep. Tebessae ab Allotte de la Fuye ductore Gallo. Nunc adservatur *dans l'annexe.*

AVRELIAE EXCEPTI FILIAE ·
IANVARIAE SPONSAE
ET · VXORI
Q · CREPEREI RVFINI ·

Q · CREPEREIO GERMANI FILIO PAP · RVFINO AVGVRI AEDILI PRAEF I D II VIR · OB IN
SIGNEM EIVS VITAM QVIETAMQVE DISCIPLINAM ET IN MVNERIS EDITIONE PROM · TAS
LIBERALITATES QVAS IN CIVES SVOS EXERCVIT · CVRIAE VNIVERSAE ET AVGVSTALES SVMTV PROPRIO POSVERVNT
CVIVS HONORIS REMVNERANDI CAVSA IDEM RVFINVS SPORTVL · DECVRIONIB · ET · LIB · CAES N ITEMQ FOREN
SIBVS ET AMICIS CVRIIS QVOQVE ET AVGVSTALIBVS
AVREOS BINOS ET POPVLO VINVM DEDIT ET
LVDOS EDIDIT

Descripsit Dessau. — Dedit etiam Poulle.

Notabile est 4 seq. *libertos Caesaris itemque forenses* inter decuriones atque curias Augustalesque tamquam ordines quosdam commemorari; quod tamen nihil habet admirationis, cum Theveste primariam quandam sedem fuisse administrationis maxime procuratoriae etiam aliunde constat cf. supra n. 717.

721 in fragmento basis; rep. Tebessae ab Allotte de la Fuye ductore Gallo. Adservatur hodie *dans l'annexe.*

RO IVLIANO EQ R · E · V · PONTIF
m VNER · COL · THEVESTIS · ET ·
ob si NCERAM · FIDEM · ET · INNO
centiam QVA CVM CIVIBVS · AGIT ·
VNIVERSAE CVRIAE
ET · AVGVSTALES

Descripsit Dessau. — Dedit etiam Poulle.

1 fin. F dimidia in margine est incisa. — 2 seq. fortasse *et* | [*Karthag.*] cet.

---

722 in basi rep. Tebessae ab Allotte de la Fuye ductore Gallo. Nunc adservatur *dans l'annexe.*

TITINIAE IVLIAE
FILIAE
Q TITINI SECVRI
sic PONTIE · Q PRAEF
I D II VIR MVNER
VXORI C ROI PETRO
NIANI EQ P EXOR
CVRIAE ET AVGVST
OB QVAS DED

Descripsit Dessau. Dedit etiam Poulle.

9 *ob quas ded*[*icationes*] . . . ; videtur igitur cum hac statua altera, nimirum Aeliae Beneaucxidis uxoris Titini (cf. supra n. 719) coniuncta fuisse.

---

723 rep. Tebessae ab Allotte de la Fuye ductore Gallo. Nunc adservatur *dans l'annexe.*

M VALERIO · M · FIL · PAP · FLAVIANO · SABINIAN*o*
TIS MVNERARIO · ET · AVRELIAE · SALVILLAE A
INNOCENTIAM HONORVM · ET · SIMPLICEM
*e*T AVGVSTALES OB QVAM · DEDICATIONEM
NSIBVS · SPORTVLAS · CVRIIS . ET · AVGVSTAL

Descripsit Dessau. Dedit etiam Poulle.

1 seq. erat fortasse . . . [*col. Theves*]*tis munerario* cet. — 2 fin. [. . . *ob*]. — 3 seq. [. . . *curiae universae*] *et Augustales* cet. — 4 seq. erat, puto, . . . [*decurionibus et lib. Caes. n. itemq. fore*]*nsibus* cet.

724 in cippo rep. Tebessae; nunc adservatur in hortis publicis.

D M S
CORNELI
VS VINCE
NTIVS HA
RENE ALV
MNVS VIX
A*n*N*i*s . . ME III
D X BABERIV*s*
PATER IIIIO

Descripsit Dessau.

7 annos legi non posse, sed videri fuisse XI vel tale quid addit auctor.

III. VICINIA THEVESTINA SEPTENTRIONEM VERSVS (C. p. 237. 944; supra p. 100).

6. *Morsot.*

725 rep. Morsot; adservatur Bône in hortis Duportal.

◊ MERCVRIO ◊ AVG ◊
C ◊ POMPEIVS ◊ CASTVS ◊
◊ V ◊ S ◊ L ◊ A ◊

Descripsi ad ectypum acceptum ab A. Papier, qui edid. *comptes-rendus de l'acad. d'Hipp.* a. 1887 p. 24.

V. Regio inter *Hr. Metkides, Negrîn, Khenschela* (C. p. 247. 946; supra p. 101).

9. VAZAIVI (*Aïn Zui;* C. p. 248. 949; eph. epigr. V p. 378. 551; supra p. 101).

726 ad C. n. 10717. Descripsit et ectypum sumpsit de lapide, qui nunc adservatur Aïn Zui ad aedes caidis, Dessau.

DEO MARTI / / /
GENIOQVE S/N
CTO · SCOLAE B F
PACONIVS CAS
TVS BF CONS ◊
LEG · III · AVG · CVM
SVIS · EXACTA · STA
V ◊ S ◊

1 in ectypo mihi visum est PARIO ////, ut cogitarem de eo quod est *patrio Soli* vel *Iovi* cf. infra ad n. 731; at cedo testimonio eius, qui lapidem vidit, ut suppleam *Marti* [*Aug.*].

727 ad eph. epigr. V n. 663 cf. n. 1272. Recognovit Dessau, unde refero ante versum DIIS CONSER nihil unquam scriptum fuisse.

728 ad eph. epigr. V n. 664 cf. n. 1273. Recognovit Dessau, unde refero 4 seq. EXERCITVS TORC·BOIID·. Litteram, quae est post BO, posse fuisse L addit auctor; erat igitur fortasse *Torchoboli deo.*

729 ad eph. epigr. V n. 665. Recognovit titulum, qui nunc adservatur Khenschela in aedibus, q. d. *cercle des officiers,* et ectypum sumpsit Dessau, unde refero 9 seqq.: |LEG · III| AVG
P·V·VOT·S·L
A

730 ad eph. epigr. V n. 667. Recognovit Dessau lapidem, qui nunc adservatur Aïn Zui ad aedes caidis, unde refero 1 in. C (non L); 3 fin. DV, nihil amplius.

731 ad eph. epigr. VII n. 318. Descripsit lapidem, qui nunc adservatur ibi ubi n. 729, et ectypum sumpsit Dessau.

DEO PA
IO · SAC ·
POSTVMI
ARICVS ·
[· FRVMEN
RIO BF · CoS
· S · L · A
ORENEIVS

1 seq. est, puto, //// *deo pa*|[*tr*]*io sac.*; initio ob cognomen hominis, quod est *Caricus,* fortasse *Iovi* supplendum est cf. Preller *griech. Mythol.* vol. I[4] p. 140 seq. — 3 seqq. / *Postumi*|[*us C*]*aricus* | [*ex*] *frumen*|[*ta*]*rio b*(*ene*)*f*(*iciarius*) *co*(*n*)*s*(*ularis*) | [*v.*] *s. l. a.* — 8 //ORENTIVS mihi ego visus sum cernere in ectypo; at //ORENEIVS Dessau ex lapide, qui infra titulum tradit tu integrum.

732 ad add. supra n. 319. Recognovit Dessau fragmentum tabulae ingentis, quae nunc adservatur Aïn Zui ad aedes caidis, eamque ad aedificium quoddam publicum olim pertinuisse idem autumat. Unde refero 2 GER (non GERM).

733 ad add. supra n. 321. Recognovit lapidem, qui nunc adservatur Aïn Zui ad aedes caidis, H. Dessau. — Recte edita est ab A. Farges.

VI. MASCVLA (*Khenschela;* C. p. 248. 950; eph. epigr. V p. 381; supra p. 102).

734 ad C. n. 2230. Recognovit Dessau. — 1 seq. nunc perierunt. — 3 seq. SEVE|RI PII. — 6 AVGG ◊ E/. — 9 fin. DOM. — 11 IANVARIS. — 12 fin. DONO (non CRIO).

---

735 an C. n. 2239. Dele. — Eadem est ac n. 2469.

---

736 ad eph. epigr. VII n. 329. Recognovit et ectypum sumpsit Dessau.

· N N ·
ET UALEI — a. 364—367
IORIBUS N
IRPIS ORIGO
UUCC · SIC · PU
C CONS ET IUXT
ALTERA NUMID

2 fin. est, puto, *Vale*[*nte*] vel adeo *Vale*[*ntiniano*], nam ad quartum saeculum exiens ut titulum referamus ipsa litterarum forma postulat, nec minus cincinni orationis. Valentinianum autem et Valentem ut potissimum intellegam, et punctis adducor, quibus litterae NN v. 1 videntur inclusae esse — quamquam Dessavius alterum non refert — et versus 5 initio. — 3 littera ultima aut N aut M visa est Dessavio. — 4 in. [*st*]*irpis* in re praesenti excepit idem. — 5 est, puto, [*Aa*]*uugg.*, non *vv. cc.* — 6 in. fortasse [*v.*] *c. cons*(*ularis*); deinde *et iuxt*[*a sacrum praeceptum . . .*] vel tale quid. — 7 *altera Numid*[*ia*] i. e. Numidia dioecesis provinciae proconsularis cf. C. p. 468. — Ceterum V semper hanc formam habet: U.

---

737 (= eph. epigr. VII n. 330). Recognovit Dessau titulum litt. m. 0,045, qui sic excepit:

DD NN FLAVIVS · CC
TI ET GLORIOS
TE ETIAM CONL — evanida
LI RESTITVERVN AN

1 non esse *Flav. Val.* et elementum ante CO ad S pertinere cum in re praesenti adnotasset Dessau, domi idem dubitavit, an esset *Flav. Iul.*; est, puto, *Flavi*[*u*]*s Co*[*nstantinus*], deinde . . . . [*invic*]|*ti et glorios*[*issimi semper Augusti*]. Ii sunt, puto, Constantinus I et Licinius collega. — 3 [*adiuvant*]*e etiam conl*[*atione provinciali*] vel simile quid suppleri posse monet Mommsen.

---

738 ad eph. epigr. VII n. 332. Recognovit et ectypum sumpsit Dessau. — 1 in. est IE, non VE. — 4 O PROBATI POEI A.

739 rep. *au Hammâm ou Fontaine-Chaude* prope Khenschela; litt. m. 0,04.

DEO SNCTO F
RVGIFERO AV
G PRO SALV
IMP L SEPtMI
SEVERI PERtN
ACIS AVG //IN
CAIIVs FELX
. . . . MVP
. . . . . . IPER/

Descripsi ad ectypum non satis bonum subministratum ab Alexandro Papier, qui ad idem et ad exemplum accepta a Rouquette sacerdote edid. *comptes-rendus de l'acad. d'Hipp.* a. 1887 p. 14 cf. p. 5.

6 seq. ACIS MPHA | CVVVS FFIX Rouquette, ACIS NONIVs | APIVS FELIX Papier. — 8 fin. elementa post M non satis certa sunt. — Post versum 9 minoribus litteris scriptum videtur unus vel plures interiisse.

740 rep. *au Hammâm ou Fontaine-Chaude* prope Khenschela; litt. m. 0,02—0,025.

PATRIS DIS
*sa*LVTARIBVS
*io*VI · SERAPI ·
AVG ·
PON

Descripsi ad ectypum subministratum ab Alexandro Papier, qui ad idem et exemplum accepta a Rouquette sacerdote edid. *comptes-rendus de l'acad. d'Hipp.* a. 1887 p. 16 cf. p. 5.

5 in. utrum sit P an R, ex ectypo parum constat.

741 rep. *au Hammâm ou Fontaine-Chaude* prope Khenschela; litt. m. 0,07—0,02.

N V M I N I *bus*
n y M P H A R*um*
*e*T DRACONI*S*
ABIDIVs BAS*svs*
TRIB ЄRBIAII
VOTVM *LIB ANIMO*

Descripsi ad ectypum subministratum ab Alexandro Papier, qui ad idem et exemplum accepta a Rouquette sacerdote edid. *comptes-rendus de l'acad. d'Hipp.* a. 1887 p. 15 cf. p. 5.

1 fuit, puto, NVMINIBVS. — 3 et 6 litteras inclinatas, quas ego in ectypo non vidi, tradit Papier. — 5 *trib. c(ohortis)* VRB/N = *urban[ae]* edit Papier; mihi cum post ЄRI in ectypo omnia parum certa videantur, tum desideratur numerus cohortis. Vide ne sit *c(astelli)* vel etiam *g(entis) Ur* . . . . .

VIII. REGIO INTER MESKIANA ET TIMGHAD (C. p. 254. 950; eph. epigr. V p. 381; supra p. 105).

6. *Fedj Bu Kahil.*

742 ad add. supra n. 335. Recognovit Dessau titulum neglegentissime incisum, qui nunc adservatur Khenschela in aedibus q. d. *cercle des officiers*, et ectypum sumpsit.

P · CAE
VI · NEł
E λ V Λ
IO · AVG · G
ƀACICO · B
\M FACIEN
CVλ · PON

5 fin. P Dessau; in ectypo cerno potius B. — 6 in. M Dessau; \M ego ad ectypum. — Etiam in initio versus 8 fortasse quaedam scripta fuerunt. — Est fortasse [*im*]*p. Cae*[*sare* | *di*]*vi Ner*[*vae* | *f. N*]*erva* [*Tra*|*ian*]*o Aug. G*[*erm*|*an.*] *Dacico b*[*asili*|*ca*]*m facien*[*dam*] | *cur. Pon.* ....

XI. THAMVGADI (*Timghâd;* C. p. 259. 951; eph. epigr. V p. 383. 550; supra p. 106).

743 ad C. n. 2358. Recognovit et partem dextram recens effossam excepit Dessau. Rep. est ad forum septentrionem versus.

*imperatore caes*ARE · DIVI TRAIANI PARTHICI *filio diui*
*neruae nep*OTE · TRAIANO HADRIANO AVGVSTO *pontifice*
*maximo tr*IBVNIC · POTESTAT · $\overline{X}$ · COS · $\overline{III}$ · P · P · D · D · P · P · . . . . . a. 126
.......LEG AVG · PRO · PR · PATRONVS · COLONIAE · DEDICAVIT

3 seq. legatus huc usque ignotus is videtur esse, cuius decessor fuit P. Metilius Secundus, successor Q. Fabius Catullinus.

744 ad C. n. 2368. Recognovit fragmenta *b* et *d* et nova sex excepit, unum ante separatim editum (= add. supra n. 352) etiam adiunxit Dessau, ut titulus iam sic sit legendus:

imp. caes. diui m. ANTONINI · PI·I *German. sarMAT · FIL · DIVI* COMMOD*i f*) PATRI DIVI *antonini pii nepoti diui hadrianI PROnepoti diui traiani*

a. 203 *parthici abnepoti* dIVI · NERVAE · ADNEP*oti l. septimiO · SEVERO ·* PIO PERTINACI AVG ARA*b. adiab. parth. max. pont. max. trib. potEST* · $\overline{XI}$ *imp. xi cos. iii p. p.*

et imp. caes. imp. CAES L · SEPTIM*i* SEVER*i pii pertinaCIS AVG ARAB* · ADIA*b. pa*RTHICI MAX*imi filio diui m. antonini pii germaNICI SArmAtici nepoti*

*diui antonini pii pro*NEPOTI DIVI HAD*riani ABNEPOTI diui traiani* PARTHICI ET D*iui neruae adnepoti m. aureLIO ANtonINO* P*io augus*TO·

trib. potest. vi cos. |*fortissimo* INVI*ctissimoque princi*PI·| AVG ⁊ IN *p. l. septimi seueri pii pertinACIS Aug. fi*LIO *princ. iuu.* ET

*iuliae domnae august*A*e coniugi imp. l. septimi seueri augusti nostri mat*R*i aug*VST |NOSTR| *et castrorum et* |*senatus eT PATRiae et*| *m. aureli anto*NINI

pii aug. |*fortissimi* INVI*ctissimique principis*| *resp. coloniae thamugad. d*EVO*ta n*V MINI E*Orum d. d. p. p.*

Partes litteris inclinatis expressas non vidit Dessau. — 6 seq. erat olim, puto, sic: *matri Augusti et Caesaris et castrorum et Fulviae Plautillae Aug. M. Aureli Antonini Pii Aug. coniugi, P. Fulvi Plautiani c. v. filiae, resp.* cet.

745 ad C. n. 2391 et 2400. Tabulam plinthi similem scriptam litteris uncialibus (sicuti C. n. 2391. 2400. 2409) m. 0,0375 rep. Timghâd in foro revocandam esse ad C. n. 2400 cum adsentiar conicienti Dessavio, tamen ad idem monumentum pertinuisse basim eius gemellam dedicatam P. Fl. Pudenti Vocontio (cf. C. n. 2391) mihi non minus probabile videtur.

VOCONTIO · · POTAMIO

746 ad C. n. 2403. Coniecturam Hirschfeldi anticae titulum separantis ab albo ordinis in lateribus basis scripto et ad antiquiorem aetatem referentis in re praesenti probabilem iudicavit Dessau et propter litterarum formam in antica et in lateribus diversam et propter speciem ornamentorum lapidis. Opinatur igitur basim Flavii Mocimi ipso saeculo quarto in duas partes dissectam et latera albo decurionum recipiendo aptata esse. Idem monet decuriones quosdam hic recensitos redire in fragmentis alterius laterculi eiusdem fere aetatis editis a Poullio *rec. de Const.* XXIII p. 240 seq. n. 52, id quod accuratius exponam, cum eum edam.

747 ad eph. epigr. V n. 690. Recognovit et fragmenta duo nova excepit Dessau, ut totus titulus iam sic sit restituendus:

IMP CAES M AVRELIO ANTONINO AR*Men. parth.* MED GERM
AVG PONT MAX TRIB POT XXVIII IMP VII COS *iii p. p. pro*COS DIVI ANTO a. 174
NINI PII FIL DIVI VERI PART MAX FRAT*r* DIVI HA*Driani* NEPOS DIVI
TRAIANI PRONEP DIVI NERVAE ABNEP AQVA*m* //NETENSEM
M · AEMILIVS MACER SATVRNINVS LEG AV*g p*R PR CONSVL
PATRONVS COLONIAE DEDICAVIT DEC*r.* DECVR P P

748 ad eph. epigr. V n. 691. Recognovit Dessau, qui antiquiorem titulum sic excepit:

IMP · CA*es*
C VAL D*i*OCLE
TIANO INVICTO
PIO FELICI A*u*G
I *m. tr. pot.* ////
*p*ATR*i* *p*ATRIÆ
COS PROC*os*
*r. p. coloni*AE
T H A M V G
NVMINI MAIES
TATIQV*e* EIVS
D E V O T A

Recentiorem titulum in basis inversae latere incisum esse idem refert.

749 ad eph. epigr. V n. 694. Recognovit et partem esse tituli C. n. 2386 vidit H. Dessau.

750 (= eph. epigr. V p. 695). Recognovit Dessau et excepit sic:

SEX · ANICIO
FAVSTO · N
CI ◊ CONSV
LARIS FILI

751 ad eph. epigr. V n. 700. Recognovit Dessau. — 1 FORTVNAE AVG mea culpa excidit. — 5 seq. ADIECTA DE SVO AE|DE, non AERE esse in lapide indicat Dessau.

752 ad eph. epigr. V n. 1268. Recognovit Dessau, unde refero 12 *a*B ORDIN*e* SINGVLE AVTEM PERS|*on(a)e* . .

753 ad add. supra n. 351. 355. 356. Recognovit fragmenta quattuor antea fere separatim edita atque inter se et cum quinto coniunxit Dessau. Sunt rep. Timghâd in foro, litt. m. 0,075. Iam igitur in hunc fere modum titulum restituemus:

IMP · CAES *Diui septimi seue*RI · PII *a*RABICI · *Adiabenici parthici max. britannici*
MAX · PONT*ificis max. filii d*IVI M ANTO*nini pii germanici sarmatici nepoti*
*d*IVI ANT*onini pronepoti diui* HADRIA*ni abnepoti diui traiani parthici et di*
ui ne[?] *ae ad*NLPO*ti m. aureli*O ANTON*ino pio felici aug. parth. max. bri*
*tann. ger*MAN MAX *tribunic. p*OTEST*at. x . . imp. . .* *c*OS IIII · P · P · P*rocos.*
*et iuli*AE AVGVS*tae matri castrorum et aug. e*T · SENATVS · A*tque*
patriae RESPVBLICA C*ol. tham. num. eorum de*VOTA · DEC D*ecr.*

754 ad add. altera supra n. 357. Recognovit et alia fragmenta duo adiunxit Dessau, quorum unum idem esse ac C. n. 2365 postea ego cognovi. Totus igitur titulus nunc ita est legendus:

*imp. caes. m. a*NTONIO · GO*rdiano inuicto pio*
*f*E*lici aug.* PONTIF · MA*x. tribunic. potest. . . .*
*c*O*s. p. p. proc*OS DIVI GO*rdiani nepoti et diui*
GOR*dian*I SORORI*s filio resp. coloniae*
TH*amugad.* NVM*ini maiestatiq. eius*
*d*EVOTA

Litteras quas Dessavius non vidit inclinatas expressi.

755 ad add. supra n. 359. Recognovit Dessau, unde refero 4 /ED\; est igitur [*r*]*edu*[*x*] vel tale quid. — Supra nihil videtur deesse.

---

756 ad add. supra n. 360. Recognovit Dessau. — Extra marginem ad sinistram QVIEVER; ceterum omnia stilo incisa sunt.

---

757 in basi sexangula gemella n. 759 rep. Timghâd ad arcum.

C O N C O R D I A E
A V G G *g*
D O M I N O R V M
N N *n*
I M P P L S E P T I M
S E V E R I E T M A
R E L I A N T O N I N
PI FEL AVG PARTH MAX (sic)
BRIT MAX GER | AVGG*g*
E T I V L I A E A V G
L · LCINIVS OPTATA
NVS OB HONOREM
FL P P STATVAS QVAS
EX SS XX · M N CVM
BASB · PRAETER · LE
GITIM · POLLCITVS
EST AMPLAT · PEC ·
EX SS · XXXV M N
P O S V I T E A S Q V E
S P O R T V L I S D E C V R
DATIS ET EPVL · CVR
IS ET LVDIS SCAE
N I C I S E D I T I S D E
D I C A V I T

Descripsit H. Dessau. Dedit etiam Poulle.

9 seq. Getae nomine eraso quae nunc leguntur in litura reposita sunt. — 11 seq. hominem eiusdem illum quidem nominis, at Verecundensem ab hoc diversum habuimus C. n. 4198. 4186.

758 in basi rep. Timghâd ad forum.

GENIO · POPVL
AVG ·
Q · MMIVS · Q · FIL ·
PAP · CASSIANVS
STATVAM QVAM OB
HONOREM AEDI
LITATIS · PROMI
SERAT · INLATA ·
ETIAM · REI · PVBL ·
HONORARIA ·
SVMMA · POSV
IT · IDEMQVE DE
DICAVIT · D · D ·

Descripsit Dessau. Dedit etiam Poulle.

759 in basi sexangula gemella n. 757 rep. Timghâd ad arcum.

MARTI · AVG
CONSERVATOR
DOMINORVM
NNn IMPP · L SEP
TIMI SEVERI ET
M AVRELI ANTO
NIN PII FEL AVG PARTH
MAX · BRT · GER · MAX AVGgg
ET IVLIAE

Descripsit Dessau. Dedit etiam Poulle.

7 seq. vide ad n. 757, 8 seq.

760 in basi rep. Timghâd in theatro.

MERCVRIO · AVG
SACRVM
PRO · SALVTE D D *d*
N̄ N̄ *n* SEVERI · ET
ANTONINI | PII ·
| FORTISSIMI Q |
AVGG | · | *g* ET · IVLIÆ
AVGVSTAE · MATRI
AVG*g* ET CASTRORVM
ø L · GERMEVS SLVA
NVS AVGVR ø INLAT*s*
R · P · OB · HONOREM
AVGVRATVS · HS
X̄X̄Ī · MIL · ET · CC · N̄ ·
MERCVRIVM · EX
SVA · LIBERALITA
TE POSVIT · ET OB
DEDICATIONEM
LVDOS SCENICoS *sic*
EDI DIT

Descripsit Dessau. Dedit etiam Poulle.
5 seq. antea erat *et* | *Septimi Getae.*

---

761 in arula rep. Timghâd ibi ubi eph. epigr. V n. 693 et 695.

—N— V A R · *us*
apex (?) IMPETRATI patera
ANVS ARAM
CONSECR · D D

Descripsit Dessau.
1 esse posse MVARI addit Dessau; forsitan fuerit [*Ia*]*nuari*[*us*].

---

762 in basi rep. Timghâd.

DIVAE
SABINAE
AVG

Descripsit Dessau. Dedit etiam Poulle.
Litterarum speciem eandem esse ac C. n. 2363 adnotat auctor.

763 in epistylio parvo rep. Timghâd ad forum.

IMP CAES T · AELIO HADRIANO · ANTONINO *augusto pio*
L MATVCCIVS · FVSCINVS LEG · COS · DESIG · DED D *d. p. p.*

Descripsit Dessau. Dedit etiam Poulle.

L. Matuccium Fuscinum Numidiae legatum a. 158 iam habuimus C. n. 2501 et 2653, praeterea 2630. 2637.

---

764 in tabula marm. alta m. 0,86, lata 2,0; rep. Timghâd ad theatri introitum.

IMPERATORE CAESARE DIVI HADRIANI FILIO
DIVI TRAIANI NEPOTE DIVI NERVAE PRONEPO
TE T AELIO HADRIANO ANTONINO AVGVSTO PIO
COS · IIII TRIBVNICIAE POTESTATIS XXI a. 158
L MATVCCIVS FVSCINVS LEGATVS AVGVSTI · PR
PR CONSVL DESIGNATVS PATRONVS · COL · D · D · P · P

Descripsit Dessau. Dedit etiam Poulle.

5 cf. ad n. 763.

---

765 in basi rep. Timghâd.

m. AVRELIO
CAESARI
*i*MP ANTO
NINI AVG
*p*II FILIO
D D P P

Descripsit Dessau. Dedit etiam Poulle.

---

766 in tabulae marm. fragmento litt. m. 0,09; rep. Timghâd ad forum.

imp. caes. m. IVLIO PHILIPPO *inuicto pio felici*
aug. pontif. MAX TRIB POT ES*t. .. cos. p. p. ...*

Descripsit Dessau.

Litteras omnes erasas esse, sed ut legi queant, addit auctor.

767 in basi rep. Timghâd in foro meridiem versus.

di VO
CLAV
DIO

Descripsit Dessau.

Claudium Gothicum intellegendum esse ex litterarum specie conclusit Dessau.

---

768 in basi rep. Timghâd in angulo fori inter septentrionem et orientem.

a in antica:

GALERIO VALE
RIO MAXIMIA
NO IVN NOBI
LISSIMO CAES ·
PRINCIPI IVVEN
TVTIS SENATVS
AC PATRIAE INVIC
TO PIO FELICI AVG
RES P COL THAMVG
NVMINI MAIES
TATIQVE EIVS DE
VOTA

b in latere dextro:

D N ///////
G///////NO
/////A///O
INVICTO PIO
FELICI AVG
RES PVBLICA
COL THAMVG
DEVOTA N
M · EIVS

Descripsit Dessau.

b 2 et 3 elementa quae exceperit incerta esse monet auctor.

---

769 in basi litteris maximam partem evanidis rep. Timghâd in foro.

FL VAL
C . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
RESP*ubl.*
C·T·NVMI
NI EIVS
DEVOTA

Descripsit Dessau.

770 rep. Timghâd septentrionem versus a theatro.

C MVLARI C
L NOVIVS CRISPINVS
LEG AVG PRO PR PATRO
NVS COL DEDICAVIT

Descripsit Dessau. Dedit etiam Poulle.

1 videtur esse *cumulari c . . .* — 2 seq. de L. Novio Crispino cf. supra ad n. 381.

---

771 rep. Timghâd septentrionem versus a theatro.

C PRASTI*na messa*
LINVS LE*g. aug. pr. pr.* a. 144—146
LEG · III A*ug. patro*
*n*VS COL · D*edicauit*
D *d.*

Descripsit Dessau. Dedit etiam Poulle.

De C. Prastina Messalino cf. C. p. 1066. — Pertinet titulus, puto, ad statuam Antonini Pii.

---

772 in tabula rep. Timghâd ad arcum.

CVRIA · MARCIA
CVRIALES · EIVS
A SOLO SVA · P · FE
CERVNT · ID · D

Descripsit Dessau. Dedit etiam Poulle.

Marciam curiam exstitisse in colonia Marciana Traiana (cf. C. n. 2355) conici poterat ante hoc testimonium repertum.

---

773 in ara quattuor laterum fracta alta m. 0,55; rep. Timghâd in foro.

Q . . D EX
SVA LIBERA
LITATE EX
HS V N DO
NVM DEDIT
IDEMQVE
DEDICAVIT

Descripsit Dessau.

1 certa videri elementa Q, deinde D EX addit auctor. — Eadem esse videtur ac C. n. 2411.

774 in fragmento litt. 0,08; rep. Timghâd ultra rivum in eius ripa occidentali.

C · ANNI
DENDRO
MO ET CA

Descripsit Dessau.

3 in. esse VI vel etiam M addit auctor; mihi est M, nam suppleo fere sic: *C. Anni*[*o Victori fl. p. aed.?* cf. C. n. 2344] *dendro*[*phori patrono opti*]*mo et ca*[*rissimo*].

XII, 2. CIVITAS LAMBAESITANA (C. p. 303; eph. epigr. V p. 400. 650; supra p. 116).

775 ad C. n. 2648. Recognovimus ego et Dessavius, qui cum eph. epigr. V n. 754 hoc fragmentum coniungendum esse vidit. — 3 sic fere supplendus est: [*omnibus honoribus in col. L*]*ambaesitanor. funct*[*us*].

---

776 ad add. supra n. 382. Dessau partem mediam de visu sic tradit:

ONI R E G *inae* M
LAMBAE *s i* S cet.

---

777 ad add. supra n. 385. Recognovit Dessau, qui sic excepit:

INVICTO · D
MITHRAE · D ?
P · NVMIDI
DECEN

Est igitur *invicto d*[*eo*] *Mithrae* [*? ded.*] *P. Numidi*[*us*] *Decen*[*s*] vel etiam *i. d*[*eo Soli*] *Mithrae d*[*on. ded.*] *P. Numid*[*ius . . .*] *Decens . .* — In eiusdem basis latere dextro incisus est titulus multo antiquior supra n. 398.

778 ad add. supra n. 391. Recognovit Dessau, unde in praesens satis habeo referre

3 seq. | I · ET · CASTRORVM · ET
| ///////// AVGVSTI · NOSTRI

Olim igitur erat in lapide *et* | *impp. Caess. M. Aureli Antonini et L. Septimi Getae fil(iorum) Augusti nostri* vel similiter. Getae nomine eraso hoc fere relictum est: *et imp. Caes. M. Aureli Antonini Augusti nostri.*

---

779 ad add. supra n. 395. Recognovit Dessau, qui addit in latere dextro legi C. n. 2717.

---

780 ad add. supra n. 398. Recognovit Dessau cf. ad n. 777.

---

781 ad add. supra n. 401. Recognovit Dessau, qui excepit sic:

opus anaglyphum
erasum
S I D M S
ANANIVS VIT
LEGIONIS I ER

Idem addit supra olim fuisse imaginem Silvani erasam, cum lapis iterum in usum adhiberetur, una cum titulo, de quo etiamnunc legi queunt litterae primae duae.

---

782 ad add. supra n. 407. Recognovit Dessau, unde refero 1 /POLLENTIA.

---

783 ad add. supra n. 410. Recognovit Dessau, qui excepit sic:

ERVAEVS · A
FL · P P IMPE
RES · P ·

2 aut [*G*]*ermeus* cf. supra n. 760, 10, aut, quod minus credo, [*S*]*ervaeus A*..., nam elementum VA in principio non integrum esse monet auctor.

784 in cippo rep. Lambaesi; in opere positus in arcu qui est prope forum Verecundam versus.

haec latent in opere arcus

SATVRNINVS
VIX · AN · XXX
MIL · LEG · III · AVG
C · IVLIVS
SECVNDVS
FRATRI
FECIT

Descripsit Dessau.

XV. INTER LAMBAESEM ET DIANAM.

1. *Batna* (C. p. 432. 956).

785 in cupula quae nunc adservatur Batnae in hortis publicis.

D · M · S
M · HORTEN ·
SIVS PRIMVS
VET · VIXIT · N
NIS LXV

Descripsit Dessau.

Homo cognominis, qui fortasse idem est, iam prodiit inter milites collegiatos C. n. 2557*a*, 26.

XVII. LAMASBA (*Hr. Merudâna?* C. p. 445. 956; eph. epigr. V p. 554).

786 ad C. n. 4436. Recognovit Dessau. — 11 seq. EQ | PVB*lic*O EXOR|N/ cet.

---

787 ad C. n. 4437. Recognovit Dessau. 1 seqq. GENIO · LAMSO
D N AVG VET
TIA cet.

2 primam litteram potissimum D esse, tum sequi N potius quam II adnotat Dessau; conicias igitur *d(omini) n(ostri) Aug(usti)*. — 7 seq. SATVR|NIN · ET · cet. — 12 seq. LAMBA|ESITANORVM ·

788 (= C. n. 4440 cf. eph. epigr. V n. 1279). Titulum insignem ubi primum regionem remotam adiit sine difficultate denuo repertum egregie in universum contulit H. Dessau et ectypum sumpsit exceptis columnae primae parte dextra superiore et alterius parte superiore tota (usque ad v. 15). Quo ex ectypo etiam mihi contigit, ut nonnulla huc usque minus recte excepta intellectave eaque non levia feliciter enuclearem.

a[1]

I M P C A E S M A V
V A L E N T I N V M Q V I B
R I S O L I T A E S V N T C O
R E N T I S Q V A E P R O P T E R
SCALA · I · EX VII KAL OCTOBR PRIMO · MANE
QVO CLAVDIANA DESCENDIT AD MATRICERIGA/
DA ·H·I·

MATTIVS FOR	K CCCVIII	EX H I D VII KAL OCTOBR
TIS		IN H VS D EIVSDEM P P S H IIIIS
FLAVIVS ADIV	K CCCL	EX H VS D VII KAL OCTOBR
TOR VET		IN H XS D EIVSDEM P P S H V
HER APVLEI FAVS	K CXVII	EX H XS D VII KAL OCTOBR IN
TINI		H XII D EIVSDEM P P S H IS
APVLEVS ROGA	K CX	EX H XII D VII KAL OCTOBR
TIANVS		IN H IS NOCTIS EIVSD *d* P P S H IS
APVLEVS · AFRI	K CX	EX H IS NOCTIS VII KAL OCTO
CANVS		BRES IN H III NOCTIS EIVSD
		DIEI P P S H IS
APVLEVS PRO	K CCXX	EX H III NOC VII KAL OCTOB

CESSVS		IN H VI NOC EIVSDEM · D · P · P · S · H · III ·
HER AELI CHRY	K a	EX H VI NOC VII KAL OCTOB
SAE		IN H IS D VI KAL OCTOB · P · P · S · H · VIIS ·
AEMILIVS SE	K CCCCL	EX H IS D VI KAL OCTOB IN · H · VIII · D
CVNDVS		EIVSDEM P P S H VIS
STEMINIA · AEME	K CCCC	EX H VIIII D VI KAL OCT · IN · H · II
RITA		NOCT EIVSDEM · P · P · S · H · VI ·
AELIVS FELIX	K CC	EX H · II · NOC · VI · KAL · OCT · IN · H
		V · NOC · EIVSDEM · D · P · P · S · H · III ·
HER MARI SA	K CC	EX · H · V · NOC · VI · KAL · OCT · IN H ·
TVRNINI		VIII · NOC · EIVSD · D · P P S · H · III
*m*ARIA SATV	K CL	EX · H · VIII · NOC VI KAL OCTOB
RA		IN H · X · NOC EIVSD · D · P · P · S · H · II
*h*ER MARI CA	K CL	EX H · X · NOC VI KAL · IN · H · XII
*t*VLLINI		NOC · EIVSD · D · P · P · S · H · II ·
*mar?*IA DONA	K C	EX H XII NOC VI KAL OCT IN
t /LA		H · IS · D · V · KAL · OCT · P · P · S · H IS
*mar?*IVS FELIX	K CC	EX · H · IS · D · V KAL · OCTOB · IN · H · IIIIS
		D · EIVSD · P · P · S H III ·
	K XXXX	EX H · IIIIS D · V · KAL · OCTOB · IN
		h vi d e'VSD · P · P · S · H · IS ·
		ex h vi d V · KAL · OC · IN · H · VIS · D
		e i u s d p p S · H · S
		ex h vis d v kal OC · IN · H · XI · D
		eiusd p p s h i IIIS
		*ex h xi d v kal oc i*N H · V · NOC
		eiusd d p p s h vi
		ex h v noc v kal oct in h .. I D ·
		iiii kal oct p p s h ....

a[2]

R E L I O I N V *i* C T O P I O F E L I C E
V S E A R E S D E L E G A T A E S T E X D E C R
N S T I T I T I T A D E B E R E A Q V A M
E A D I S T R I B V T A I N T E R I M N O

MANILIVS AVFI	K CCLX	EX H IIII NOC XIIII *kal nou in h*
DIANVS		VIII NOC EIVSD D *p p s h iiii*
HER MANILI ROG	K aCCLXXXX	EX H VIII NOC XIIII *kal nou et xiii kal*
ATI		NOV QVO CLAVD · A*scend in h s noc*
		EIVSD D P P S H · *xvis*
OCTAVIA DONATA	K CCCCVI	EX H S NOC XIII · KAL *nou in h x*
		NOC EIVSD D · P P *s h viiiis*
FL FORTIS VET	K a C	EX H · X NOC XIII KAL *nou in h s*
		NOC XII KAL NOV *p p s h xiiiis*
HER MANILI RO	K a C	EX H S NOC XII · KAL N*ou in h iii*
GATI		D XI KAL NOV P P S *h x iiiis*
SEXTILIA MACRINA	K a C	EX H III D XI KAL · NOV *in h vs noc*
		EIVSD D · P P S H XIII*is*
C PVBLIL VALENS	K a L	EX H VS NOC XI · KAL *nou in h*
		VIS · D X KAL NOV · P *p s h xiii*
FVFICIVS MESSI	K CLXV	EX H VIS D X KAL NOV I*n h xs d*
ANVS		EIVSD P P S H IIII

FVFICI FELIX ET	K CCCLX	EX H XS D · X KAL NOV IN *h vii noc*
PRISCIANVS		EIVSD D P P S H VIIIS
DENTILIVS SENEX	K CCC	EX H VII NOC X KAL NOV *in h*
		II D VIIII KAL NOV P P S H *vii*
DENTIL MAXIMVS	K CCCXL	EX H II D VIIII KAL NOV IN *h x*
		D EIVSD · P P S H VIII ·
GERMANIA CAS	K aCCCIII	EX H X D VIIII KAL NOV · ET · VII *i kal nou*
TVLA		QVO CLAVDIANA DESCEND*it*
		in H IIII · D EIVSD P P S · H · X *vii* *sic*
GERMANIVS PE	K *ccc*CL	*ex* H · III D VIII KAL NOV *in h* *sic*
TRONIANVS		*vi*IIIS D EIVSD P P S *h vis*
GERMANIVS DEN	K CCCCXL	EX H VIIIIS · D · *viii kal nou in h*
TILIANVS		IIII NOC · EIV*sd d p p s h vis*
SEXTILIVS AEMERI	K CCL	EX H IIII N*oc viii kal nou in h*
TVS		VIIS · N*oc eiusd d p p s h iiis*
GERMANIVS VA	K aCCXXX	EX H *viis noc viii kal nou in h*
LENTINVS		I'
MARIVS HONORA	K CII	
TVS		

SCALA

AEMILIVS SECVN	K	
DVS		
VALERIVS ~		
SVS		
LAELIV*s*		
N		

b

A V G · A M P L I S S I M O ·
E T O O R D I N I S E T C O L O N O R
D E C V R R E R E S I Q V A N D O F O
N E S T Q V O N I A M T E M P O R A

Λ	K ĪĪĪĪ	EX H VIIS XV KAL DEC · ET · XIIII · ET · XIII QVO CLAVDIANA · ASCEND · ET · XII · IN · H · VII D EIVSDEM · P · P · S · H · LXXIS	IVLIVS FELIX VET Q F FVRNI	K ɑC
			HER RVTILI LVPPI	K ∞C *sic*
R	K ∞	EX H · VII · D · XII · KAL · DEC · IN · H VII · D · XI · KAL DEC · P P S · H · XXIIII	CORNELIVS EXPEC TATVS	K LXX
N	K ɑCCCCXVIII	EX · H · VII · D · XI · KAL · DEC · IN · H V · D · X · KAL	IVNIVS SATVRNI	K ɑCL
TIS		DEC · P P · S · H · XXII	NVS VET Q F · NARGV · *sic*	
ANI	K ɑCC ·	EX · H · V D · X · KAL · DEC IN · H · VIIIIS · NOC EIVSD · D · P · P · S · H · XVIS	G E R M A N I V S VA LENS	K ɑCVIIII
X	K ɑXL	EX H · VIIIIS Ñ · X KAL DEC IN H XS D VIIII KAL · DEC P P S · H XIII	HER GERMANI PE TRONIANI	K ɑCXX
PV	K CCCCLXXXX	EX · H · XS · D · VIIII KAL DEC IN H X NOC EIVS DEM · D · P · P · S · H XIS	GERMANIVS VA LENNTINVS	K ɑCLXIIII
Λ	K ɑCLV	EX · H · X · NOC VIIII KAL DEC IN H · VIIIS D VIII · KAL · DEC · QVO CLAVDIANA · DESC P · P · S · H · XS	LICINIA DOMITIA	K ɑCCCC
IVS	K CC	EX · H · VIIIS D VIII KAL · DEC IN · H · XIS · D EIVSD · P P S · H · III	TREBIVS BARBA RVS	OLEAE CCVI
S SATVR	K ∞CCC	EX · H · XIS · D · VIII · KAL · DEC · IN H · VII · D ·	P AEMILIVS RVFI	OLEAE CCCCLXXXI
VS		VII · KAL · DEC P P S · H · XVIIIIS	NVS	

S GALLo	K ∞CCX	EX · H · VII · D · VII · KAL · DEC · IN H · I · D · VI ·
? nius ..... TVS		KAL · DEC · P P S H · XVIII
TVR	K aCCXLVIII	EX · H · I · D · VI · KAL · DEC IN · H · IS · NOC
		EIVSD · D · P P S H · XIIS
VENA	K CCCCXX	EX · H · IS · NOC VI KAL · DEC · IN · H · VIIS
		NOC · EIVSD · D · P P S · H · VI
NTIS	K CCCC	EX · H · VIIS · NOC · VI · KAL · DEC · IN · H · IS
		DIEI · V KAL · DEC · P P S · H · VI
qua ADRA	K CCCLXXXV	EX · H IS · D · V KAL · DEC · IN · H · VII D EIVSD
tus		P P S · H · VS
IANVA	K CCCLX	EX H · VII · D V KAL · DEC · IN · H · S · NOC · EIVS
ri VS		DEM D · P P S · H · VS
ROGATI	K ĪĪLXV	EX · H · S · NOC · V KAL DEC IN · H VIIS
		NOC · IIII KAL DEC · P P S H XXXI
KASTVS	K aCCXXX	EX · H · VIIS NOC · IIII · KAL DEC · IN · H · VIS
		D III · KAL DEC · P P S H XI
/ / / /	/ / / /	EX · H · VIS · D · III KAL · DEC · IN H II NOC
		EIVSD D P P S H VIIS
S	K ∞CCCL	EX H II NOC III KAL DEC IN · H · X D
		PR · KAL DEC P P S H XX
	k ∞L	EX H X D PR KAL DEC IN H III D
		KAL DEC P P S H XVII
		EX H III D KAL DEC IN H III NOC EIVS
		DEM *d* P P S H XII
		EX *h iii noc kal dec in h* ....
		NOC *eiusdem d p p s h* ....
		/ /
		/ /

S C A L A ·

LOLLIA MVSTIA	K CLV
IVLIA VICTORIA	K CCXLV
APVLEVS ROGA TVS	K CL
CAECILIVS VICTOR MAIOR	K CCLIIII
FVFICII FELIX ET PRISCIANVS INIBI MESSI	K aC
Q CAECILIVS SATVR NINVS	K aC
AELIVS VICTOR ET VAL FORTVNATA	K aCCCXXVI
HER SEPTIMI FELI CIONIS	K aCXXI
IVLIVS FORTVNA TVS	K aXXX
HER IVLI PETRO NIANI	K a///
CLAVDIVS / / / / /	

inscr. 1 erasum nihil esse cum testetur Dessau, imperatorem istum statuemus fuisse unum ex numero eorum, qui cum *M. Aureli* nominibus *invicti pii felicis Augusti* appellationem coniunxerint, quorum primus videtur fuisse Elagababus. Atque eum ipsum aperte significari sequentibus, quae ita essent supplenda: *amplissimo* [*sacerdote dei invicti Solis Elagabali*], cum olim docuisset Henzen C. p. 956, denuo me monuit Mommsen collatis diplomatis C. III p. 892 et eph. II p. 464. — 4 *quae* (scil. aqua) *propterea distributa interim non est, quoniam tempora* ..... [*id non permiserunt*] vel simile quid.

col. I, 1 K nota quid velit post fundos singulos posita ante numeros, etiamnunc minus liquet. Atqui cum *IV*, 15. 17 pro K tot numerentur *oleae* tot, de mensura aquae distribuendae amplius cogitari nequit. Accedit quod ea horis, quibus aqua perfluat, satis indicatur. Contra aut arborum plantarumve genus aut, quod magis credo, agri mensuram quamcunque ea nota significari verisimile est. Namque vix excogitabitur quaedam arboris plantaeve species a K- incipiens, qua tantum agrorum una consitum fuisse probabile videatur. Quae agri mensura quanta fuerit minus foret in obscuro, dummodo horarum numeri, qui duobus illis fundis oleis consitis adscripti erant, essent conservati. [Postquam *ollae* locum fecerunt *oleis*, extra dubium est K litteram significare *kaput*; neque enim quisquam ignorat formam censualem totam niti divisione agri quae pendeat a soli mensura, quae quamquam ipsa differt, sollemne nomen traxit aut a capite capitationis aut a iugo iugationis, ut est in constitutione a. 430 C. Th. 11, 20, 6: *eorum iugorum sive capitum sive quo alio nomine nuncupantur privati iuris* cet. et alibi passim, et componitur caput cum olea plane ut in formis Therae et Astypalaeae ζυγόν cum γυρῷ, id est scrobe (v. enchiridii Marquardtiani vol. V p. 227 seq.). Cuinam autem mensurae in hac forma caput respondeat, non liquet; neque enim quae professionis Africanae adhuc habuimus documenta eo vocabulo utuntur. Possis suspicari centuriam quam ibi offendimus fuisse capitum centum. TH. M.].

3 CɅCL est in lapide = 350. Similem duarum (vel adeo trium aut quattuor) C ligaturam, quam typis semper imitari nec licuit nec tanti fuit, praeterea agnoscendam duco *col. I*, 16. 18; *col. II*, 6. 18. 20. 22. 27. 29; *col. III*, 12. 19. 25. 27. 31. Enimvero numerum significare hanc notam, non esse litteram A cum K coniungendam, cum inde appareat, quod a K littera intervallo plerumque disiuncta est, quali non separentur nisi voces diversae, tum vel eo constat, quod *III*, 19 ea invenitur media inter alia numerorum signa. Verumtamen ab ea cum ante dubitaverim, an esset discernenda altera nota forma non multum diversa a, quam aut certo deprehendi collato ectypo aut a Dessavio recte exceptam esse autumo *col. I*, 14; *II*, 3. 8. 10. 12. 14. 24; *III*, 6. 8. 10. 14. 23. 35; *IV*, 1 (notata linea transversa). 6. 8. 10. 12. 14. 25. 27. 29. 31. 33. 35, nunc id mihi quidem certissime constat. Namque eam notam ab auctoribus (tam a Dessavio quam a Masqueraio) cum altera haud raro confusam significare numerum 500, ut accipienda sit vix illa quidem, ut ipse primum conieceram, pro notae ꭗ (cf. *col. III*, 4; *IV*, 3) parte dimidia

priore, at, ut monet Mommsen, pro *d* littera scripturae cursivae, quam ad hanc figuram prope accedere monstrat tabula prima Zangemeisteriana ad C. vol. IV adiuncta in fine — id, inquam, satis comprobatur horarum numeris, qui fundis singulis adscripti sunt, comparatis cum eorum mensuris, quas numeris post K positis contineri statuimus. Cui rationi quicunque examinaverit tabellas fundorum horarumque infra a me propositas quin adstipuletur facere non poterit. Etenim horas vel copiam aquae distribuendae constitui pro singulorum fundorum magnitudine ex eis manifestum est. Quae regula cum pessime turbetur, si etiam illud a sicut alteram notam pro CC esse dicamus — nec minus vice versa, si hanc confundamus cum a (= D), — contra praefulget clara et stabilis, si id accipimus, ut docui, pro 500. — E. g. *I*, 12 cum fundo K 220 attribuantur horae III, *I*, 16 fundo K 450 horae VI S, cum eis numeris optime conveniunt horae VII S adscriptae fundo K 500 *I*, 14, quae minime responderent fundo K 200. Quamquam, ut indicavi, tota ratio ex tabellis meis elucens magis idonea est ad persuadendum quam hoc vel illud exemplum. — Erat autem in iis componendis bene distinguendum inter aquae Claudianae descendentis atque ascendentis mensuras; nam aquae ascendentis, ut par est, quippe lentius fluentis, multo plures horas videmus attributas esse eiusdem magnitudinis agris quam descendentis. Ceterum quod aqua Claudiana descendens invenitur ex die VII ad V Kal. Octobr. (= Sept. 25—27), a. d. XIIII Kal. Nov. (= Oct. 19), a. d. VIII Kal. Nov. (= Oct. 25), a. d. XV et XIIII Kal. Dec. (= Nov. 17. 18), ex die VIII Kal. Dec. ad Kal. Dec. (= Nov. 24 — Dec. 1), ascendens autem ex die XIII ad VIIII Kal. Nov. (= Oct. 20—25), ex die XIII ad VIIII Kal. Dec. (= Nov. 19—23): haec descensionis ascensionisque vicissitudo eo videtur facillime posse explicari, quod fonte in mediis fere agris sito, quibus aquam largiebatur, cum ii essent acclives inaequabilesve, ut omnes deinceps irrigarentur, modo deorsum modo sursum aqua curreret necesse fuit. Quo loco aquam ascendere, sursum currere non proprie dici vix est quod moneam. Enimvero ad loca inferiora cum certe ex ipso fonte protenus deflueret, ad superiora machina nescio qua in receptaculum levata tubis erat ducenda. Quamvis igitur etiam ad ea revera ac proprie aqua descenderet, tamen in sermone volgari tum eam ascendere dici potuisse facile est intellectu. Utique autem multo plus temporis opus fuisse ad parem aquae copiam ita deducendam ad loca superiora, nimirum tubis, cursu adstricto atque impedito, quam ad inferiora, sine tubis, cursu pleno ac libero, manifestum est.

Tabula *A*.

col. I.

Claudiana descendente:

κ 308	h. 4½
κ 350	h. 5
κ 117	h. 1½
κ 110	h. 1½
κ 110	h. 1½
κ 220	h. 3
κ 500	h. 7½
κ 450	h. 6½
κ 400	h. 6
κ 200	h. 3
κ 200	h. 3
κ 150	h. 2
κ 150	h. 2
κ 100	h. 1½
κ 200	h. 3
κ 40	h. 1½

col. II.

Claudiana descendente:

κ 260	h. 4

Claudiana ascendente:

κ 790	h. 16½*
κ 406	h. 9½
κ 600	h. 14½
κ 600	h. 14½
κ 600	h. 14½
κ 550	h. 13
κ 165	h. 4
κ 360	h. 8½
κ 300	h. 7
κ 340	h. 8
κ 803	h. 17*

Claudiana descendente:

κ 450	h. 6½
κ 440	h. 6½
κ 250	h. 3½

col. III.

Claudiana paullo amplius descendente quam ascendente:

κ 4000	h. 71½

Claudiana ascendente:

κ 1000	h. 24
κ 918	h. 22
κ 700	h. 16½
κ 540	h. 13
κ 490	h. 11½

Claudiana descendente:

κ 655	h. 10½*
κ 200	h. 3
κ 1300	h. 19½
κ 1210	h. 18
κ 748	h. 12½
κ 420	h. 6
κ 400	h. 6
κ 385	h. 5½
κ 360	h. 5½
κ 2065	h. 31
κ 730	h. 11
κ 1350	h. 20
κ 1050	h. 17

Tabula *B*.

	Claudiana descendente:	Claudiana ascendente:
h. 1½	= K 40. 100. 110 (bis). 117	—
h. 2	= K 150 (bis)	—
h. 3	= K 200 (quater). 220	—
h. 3½	= K 250	—
h. 4	= K 260	165
h. 4½	= K 308	—
h. 5	= K 350	—
h. 5½	= K 360. 385	—
h. 6	= K 400 (bis). 420	—
h. 6½	= K 440. 450 (bis)	—
h. 7	= K —	300
h. 7½	= K 500	—
h. 8	= K —	340
h. 8½	= K —	360
h. 9½	= K —	406
h. 10½	= K 655*	—
h. 11	= K 730	—
h. 11½	= K —	490
h. 12½	= K 748	—
h. 13	= K —	540. 550
h. 14½	= K —	600 (ter)
h. 16½	= K —	700. 790*
h. 17	= K 1050	803*
h. 18	= K 1210	—
h. 19½	= K 1300	—
h. 20	= K 1350	—
h. 22	= K —	918
h. 24	= K —	1000
h. 31	= K 2065	—

Adnot. Horas 16½ et 17 (*col. II*) quamvis mixtas, tamen, quia multo maior est in iis numerus horarum aquae ascendentis, earum tabulae inserui, sed asterisco notatas; similiter h. 10½ (*col. III*) tabulae aquae descendentis attribui item asterisco notatas. Quod ne obliviscaris in iis numeris iudicandis.

col. I. 16 K ACCL Dessau; quod edidi ego ad ectypum, idem rationi par est; (habet igitur excusationem Masqueraianum K OAIL). — 18 K ACC Dessau. — 19 post EIVSDEM in lapide non videri esse D quod adnotat idem, in ectypo res dubia videtur. — 26 post KAL · quadratarius OCT omisit. — 32 ante XXXX videtur continuo fuisse K.

col. II, 6 utrum CCCCVI an ∞CVI in lapide esset, cum diu haesitasset Dessau, postremum hoc praetulit; sed illud verum esse ratio monstrat (ccCvi Masqueray). — 18 K CCCLX Dessau; in ectypo primae duae C ligatae cernuntur. — 20 ɑC Dessau falso; in ectypo est CCC idemque ratio postulat. — 22 K ɑCXL Dessau, quod correxi ex ectypo. — 24 numerum qui est post K, licet in ectypo perlegi non possit, recte a Dessavio ex lapide exceptum duco. — 26 H IIII pro III quadratarius per errorem incidit. — 27 numerus post K cum in ectypo non satis cernatur, tamen quin sit CCCCL, non ∞ CL, ut excepit Dessau, noli dubitare; (prope recte Masqueray K ɑIIL). — 29 ∞ CXL Dessau ad ectypum, quod correxi ad idem (ɑIIX Masq.). — 33 post K sitne ɑ (= 500), ut excepit Dessau, an CC (= 200), cum ex ectypo non pateat, horarum numero deficiente statuere omnino non possumus.

col. III, 12 K ∞ CLXXXX Dessau; ectypum admittit CCCCLXXXX, quod respondet rationi; (prope ad verum accessit Masq.). — 25 CCCCXX (= 420) non ɑCCXX, item 27 CCCC, non ɑCC legas contra Dessavium, at secundum ectypum. — 31 K CCCLX Dessau recte, nisi quod duae primae C ligatae sunt. — 39 ɑCCCL idem; qui numerus licet in ectypo legi nequeat, tamen certo corrigendus est in ∞ CCCL. — 41 ɑL Dessau; quem numerum quamvis in ectypo evanidum falso exceptum esse adsevero; fuit potius ∞ L. — 44 *d* inserui ex coniectura.

col. IV, 1 aut VET aut etiam VEL cerni adnotat Dessau; est sane VET cf. *col. I*, 4; *II*, 8; *IV*, 7; deinde ⋇ Dessau; est ɑ linea persecata (= ƀ). — 2 FVRNI vel FVRNE cerni adnotat Dessau; mihi est FVRNI, nam intellegendum puto, sicuti *col. IV*, 7 et fortasse 26 (*inibi Messi*), possessorem pristinum, ut qui haud raro adiciatur ad fundum quendam accuratius significandum; legendum fere *q*(*uondam*) *f*(*uit*) *Furni*, 7 *q*(*uondam*) *f*(*uit*) *Nargu*(*dudis*) cf. *Nargeudud* C. n. 284. — 7 Q͜F NARGV potius quam NARCV Dessau, quod confirmatur ectypo. — 12 K ɑCVIIII Dessau, quod correxi ad ectypum (vid. etiam Masq.). — 19 post SCALA· numerum puto interiisse cf. inscr. 5 in.; (errorem Masquerai, qui etiam *III*, 21 exceperat SCALA, correxit Dessau). — 26 *inibi Messi* = ibidem quondam fuit Messi fundus, nisi forte significat: eo fundo Messi fundus circumclusus itaque eius mensura comprehensus est. — 29 AEL VICTOR Dessau; correxi ad ectypum; (recte Masq.).

XXIII. *Sidi-Yûsef* et *Hr. Ksar Djabêr* (C. p. 468. 956; eph. epigr. V p. 416).

789 ad C. n. 4635. Principium tituli recognovit Dessau Sûk-Aghâs in museo, unde refero ante v. 1 hunc:

C SCEPRVM REGI CESSIT QVOD SOLVS HABE

quem ita legimus Dessau et ego: [*a*]*c scep*[*t*]*rum regi cessit, quod solus habe*[*bat*].

XXV*a*. *El-Hassi*.

790 in lapide sculptura ornato rep. Duâr el-Hassi, *quartier* el-Beridj, in sepulcreto q. d. Meharab Uled Bu Salem, ad viam ab Ain Beida ducentem Wed Zenati a dextra, 15 fere chiliometris ab Ain Beida.

HC HEMoRIE SANCTo
RV PAVLI PETRI DoNATI MI
GINIS BARICIS

Descripsit Dessau et ectypum sumpsit, ex quo et ipse exscripsi.

1 HIC Dessau. — *Hic memori(a)e sanctoru(m) Pauli Petri Donati Miginis Baricis*.

XLI. THIBILIS (*Annûna*; C. p. 541. 963; eph. epigr. V p. 431).

791 Arae titulos *Genio domus* scil. Antistiae a liberto eius consecratae a. 164, in ruderibus Thibilitanis recens repertae, excepit Dessau indicatos a Poullio. Quos cum huic ante me edendos relinquam, unum inde refero nomen plenum Q. Antistii eius, qui iam prodierat eph. epigr. V n. 854 et hic appellatur *Q. Antistius Adventus Postumus Aquilinus leg. Aug. leg. II adiutricis*, eiusque coniux nominatur *Novia Crispina*, filia, puto, L. Novi Crispini praesidis Numidiae a. 147—150.

XLIII. SIGVS (*Sigus* vel *Bordj Ben Zekri;* C. p. 552. 964. 979; eph. epigr. V p. 432; supra p. 134).

792 in basi calcar. praegrandi rep. Sigus a. 1887. Nunc adservatur Constantinae in hortis publicis.

BALIDDIRS · AVG
SANCT PATRII DEI
STATVAM
QVAM · M · IVLIVS · Q · F Q · PROCV
LVS OB HONOREM FL · PERPETV
DIVI MAGNI ANTONINI · EX
HS · IICC · N · SVMMAE HONORARI
AE EIVS · HONORIS POLLICITVS
EST ADIECTIS AT EA QVANTIT*a*
TE EX SVA LIBERALITATE HS ⋈ *n*
ET AT BASEM HS CCCC N EX
HS IIIDC · N POSVIT IDEMQ
DEDICAVIT
L D D D

Descripsit Dessau.

1 voluit, puto, scriptor BALIDDIRS; mallemus *Bal*[*a*]*ddir*[*i*]*s,* sicut habuimus *Abaddiri* supra n. 529, vid. quae ibi adnotavimus et cf. praeterea inscr. Sem. Cirtens. Costa 2 bis; attamen cum hic lectio satis constet, tum eidem *deo patrio Baliddiri Aug.* dedicatus est alter titulus *castelli Siguitani* nuperrime repertus, quem Poullio primum edendum relinquo. — *Baldir Augustus* iam prodierat C. n. 5279.

---

793 in basi calc. rep. Sigus a. 1887. Nunc adservatur Constantinae in hortis publicis.

L · APRONIO PIO
LEGATO AVGVSTI
PRO PRAETORE
CLARISSIMO VI
RO · CONSVLI DE
SIGNATO PATRO
NO COLONIARM
OB INSIGNEM ER
GA CIVES BENI
VOLENTIAM ET
IVSTITIAM EIVS
RES · PVBLICA
SIGVITANORVM

Descripsit Dessau.

1 seq. L. Apronium Pium praesidem Numidiae iam habuimus eph. epigr. V n. 669, quem titulum ad tertium fere saeculum medium revocaveris, eundemque restituendum duco C. n. 8782.

LVIII. INTER CHVLLV ET MILEV (C. p. 700. 967. 979; eph. epigr. V p. 447).

794 (= eph. epigr. V n. 909). Recognovit Dessau titulum litteris pulcherrimis primi fortasse saeculi m. 0,075.

A P O L L I
NI ❦ AVG
G ❦ M ❦ T

3 nomen dedicantis intellegendum esse etiam Dessavio in re praesenti verisimile visum est.

LXI. CVICVL (*Djemîla*; C. p. 708. 967. 979; eph. epigr. V p. 452. 558; supra p. 140).

795 ad C. n. 8304. Recognovit Dessau, qui 6 AVGGG tradit.

---

796 ad C. n. 10894. Recognovit lapidem, qui nunc est pro poste in mappali quodam, H. Dessau, unde refero haec: 1 fin. ANTONINO. — 2 COS · II. — 3 in. IMP ·

4 seqq. ARAB · ADIAB · PARTH · MAX · PONT · MAX · | PARTHI
| CI MAXIMI · BRITTANNICI · MAXIMI · PATR PATRAE | SE
| VERI | AVGVSTI cet.

Haec igitur erasa sunt: *fratri L. Septimi Getae nobilissimi Caesaris* SE*veri*, ex quibus extrema 6 in. errore.

---

797 (= add. supra n. 458). Recognovit et fragmentum recens repertum adiecit Dessau.

A A I
fl. simplicius v. c. consularis sex FASC *alis p*ROVIN
*ciae numidiae constantinae cur*ANTE AC PROPRI
*o sumptu faciente adq. exaedificant*E RVTILIO SATVR
NINO · V · C

798 in lapide litt. m. 0,065—0,04; extat Djemîla in macerie quadam.

GENIO · POPVLI · CVIC*ulitani*
L CLAVDIVS TI · FIL · QVIR · HONORATVS · TRIB · M*il. leg.* . . . . *praef. alae*
Ī · AVG · P · AN · EQVO · PVBL · EXORNAT · AB · IMP ANTONIN*o augusto pio* . . . .
COL · CIRT · DEC · ET · AED · COL · CVIC · DEC · ET · AVG · EXEDR*am* . . . .
QVAM · CL · MODESTVS · PATER · SVVS · OB · HONOR · PONTIF · SI *facturum promiserat ex decr. d.*
FONTEI · FRONTINIANI · LEG · AVG · PR · PR · C V · AMPLIATA · PECV*nia extruxit idemq. dedic. l. d. d. d.* a. 160

Descripsit Dessau.

2 seq. [*praef. alae*] Ī *Aug*(*ustae*) *P*(*arthorum*) *An*(*toninianae*) cf. C. n. 9827. 9828. 9371. — 4 seq. *col*(*oniae*) *Cirt*(*ensis*) *dec*(*urio*) *et aed*(*ilis*), *col*(*oniae*) *Cuic*(*ulitanae*) *dec*(*urio*) *et aug*(*ur*) *exedr*[*am* . . . .] cet. — 5 fin. aut SI aut SE esse, non SV, cum adnotet auctor, est, puto, *se*. — 5 seq. cf. e. g. C. n. 2353. — De D. Fonteio Frontiniano cf. C. p. 1065. [Ne hic quidem titulus, pariter atque monui de n. 9827. 9828, ea aetate scriptus esse potest quam enuntiat; nam Pio imperante numeri nondum ab imperatore vocabula trahebant. TH. M.]

799 in fragmento columnae litteris pessimis et neglegenter incisis eisdemque evanidis; rep. Djemîla ad theatrum.

☧

D N
ƆNSTANTINO INV P F AVG ET
/ / / / / I INV P F AVC ET
/ / / / /

Descripsit Dessau et ectypum sumpsit, ex quo et ipse exscripsi.

3 in. prorsus detritum, in fine ET in litura repositum, etiam 4 fortasse erasum esse adnotat Dessau. — Pertinet titulus, puto, ad saeculum septimum (cf. C. p. XIX), sed ad quos imperatores revocandus sit, utrum ad Heraclium Constantinum (a. 641) an ad Constantem filium eius, qui etiam Constantinus appellabatur (a. 641—668), et alterius utrius imperii consortes, mihi videtur parum constare. Etiam num possit pro miliario accipi titulus, egomet non diudicaverim.

800 in cippo rep. Djemîla in necropoli 1000 passus a coloniae ruderibus occidentem versus.

D M S
T FLAVIVS
CASTVS SACER
DOS V A
XXXV H S E

Descripsit Dessau.

PARS QVINTA.

PROVINCIA MAVRETANIA SITIFENSIS.

XVI. *El-Gehara. Msad* (C. p. 747).

801 in ara non integra nisi infra; rep. el-Gara.

deo SANCTO
*mal*AGBELO
*macr?*OBIVS · SE
*c/*NDVS · ARAM
INSTITVIT · ET ·
DEDICAVIT ·
V · S · L · A ·

Fix ductor Gallus *comptes-rendus de l'acad. d'Hipp.* a. 1887 p. 11.

2 de Malagbelo vid. ad C. n. 8795[add.]. — 4 et 5 ab auctore inter se commutatos in ordinem redegit Papier.

---

802 in ara fracta infra et a sinistra; rep. el-Gara.

deo SOLI · INVICTO
MITHRAE ·
///LIVS · FLORVS
/// LEG · III · AVG
///VS · PASTOR
*si*G · AL · I PA*nn*
*pom*IPONIVS · MA
*xi*MVS · B · F
*c*OS
u s L · A

Fix ductor Gallus *comptes-rendus de l'acad. d'Hipp.* a. 1887 p. 8.

6 fin. PAM traditur; corr. Papier.

PARS SEXTA.

PROVINCIA MAVRETANIA CAESARIENSIS.

VI. AVZIA (*Aumale*; C. p. 769. 974; eph. epigr. V p. 457. 560. 651; supra p. 152).

803 in ara alta m. 0,70, lata 0,30; rep. Aumale.

VICTO
RIAE
AVG
C · CAES
IVS CEL
SVS AE
DILIS
VSLA
CCXIII a. 252

Fix ductor Gallus *comptes-rendus de l'acad. d'Hipp.* a. 1887 p. 6.

Hr. el-Grimidi. Inserenda ante IX*a*.

804 in lapide fracto lato m. 1,35, alto 0,78, crasso 0,20; rep. in ruderibus el-Grimidi in territorio gentis Uled Sidi Aissa (cf. C. n. 10440; tab. III CD *l*).

imp. caes. l. septimius seuerus pius PERTINA*x* AVG *a*RA*bic.*
*adiabenic. parthic. maximus pont. maxi*MVS TRIB *p*OTES*t* . . . IMP . . . *cos.*
. . . *p. p. procos. et imp. caes. m. aureliu*S ANTONINVS AVGVSTVS
et l. septimius geta aug. . . . . *mauret*ANIAE CAESARIENSIS
. . . . P*e*R *c* OCTAVIVM PVDENTEM
caesium honoratum procur. suum a CENSIBVS

Fix ductor Gallus *comptes-rendus de l'acad. d'Hipp.* a. 1887 p. 7.

5 in. PRO OCTAVIVM traditur. — Idem praeses iam prodiit C. n. 9049 (*proc. Auggg.*) et 9370 (*proc. Auggg.* — nisi est *Auggg.* — *a censibus*). — Fortasse titulus pertinuit ad viarum restitutionem, ut 4 seq. ita fere sint legendi: . . . . [*Aug. vias prov. Mauret*]*aniae Caesariensis* [*longa incuria corruptas restituerunt*] *p*[*e*]*r* cet.

XX*a*. GVNVGI (*Sidi Brahim;* eph. epigr. V p. 478; supra p. 161).

805 rep. Sidi Brahim (Gurâya) ibidem fere ubi eph. epigr. V n. 1038.

/ · IVL · Q · F · QVIR
*c*LEMENTI · AED ·
ii VIRO · ITERVM · II
*u*IRO · Q · Q FLAM · AVG ·
*t*RIB · AB · ORDINE
*e*LECTO · PAGI · SA ·
*lu*TARIS · SILONEN
*si*S · L · SEMPRONI
*u*S · VENVSTVS · AMI
co · OPTIMO · OB · MER

Ad ectypum acceptum a du Rieux Gunugitano edid. Villefosse *comptes-rendus de l'acad.* a. 1887 p. 246.

Docemur hoc titulo tam pagis quam castellis (cf. eph. epigr. V n. 1261) uti pluribus magistros ita nonnullis tribunos fuisse praepositos. Eos electos esse ab ordine rei publicae eius, cui is pagus idve castellum essent attributa, consentaneum est. Ceterum cf. Mommsen ad eph. epigr. V n. 1261. — Pagi Salutaris Silonensis ad territorium Gunugitanum sane pertinentis haec prima est mentio quae innotuerit.

XXXIX. ALTAVA (*Hadjar er-Rûm* sive Lamoricière; C. p. 841. 975; eph. epigr. V p. 488).

806 in tabula alta m. 0,55, lata 0,60, litt. 0,07; rep. Lamoricière in condenda statione viae ferreae.

· SNCTAE ·
NC · TEMPORE ·

N · INSTANTE
*alta*VENSES PERFECERT

Mihi misit Demaeght, qui edid. *bull. d'Oran* a. 1887 fasc. XXXV p. 290.

Titulus inter christianos sepulcrales temporum inferiorum repertus potest esse et ipse christianus.

PARS SEPTIMA.

PROVINCIA MAVRETANIA TINGITANA.

I. TINGI (*Tandja* vulgo *Tanger;* C. p. 854. 983).

807 in fragmento rep. Tanger, litteris bonis.

PROVINCIAE · NO*uae hisp.*
VLTERIORIS · TIN*gitanae*
POPVLVS TI*ngitanus*
STATVAM · SVA · IMP*ensa posuit*

Mommseno misit Villefossius, qui supplementa addidit et edidit, ligno quoque incisam, *revue archéol.* a. 1887 p. 283 et tab. XIX.

Continetur hoc titulo testimonium huc usque, nisi fallor, antiquissimum adiunctae provinciae Tingitanae ad Hispanias, id quod inde a Diocletiano obtinuisse dudum notum erat. Neque minus eodem tollitur, ut vidit Villefossius, controversia quae inter homines doctos olim exstitit de CIL II, 1970 v. 9 seq., ubi PROVINC · VETERIS · (non VLTERIS) HISPAN | BAETIC · cum Beyéro legendum esse iam apparet. Instituta autem est nova illa provinciarum divisio non ante saeculum tertium. Nam ut omittamus etiam in vita Alexandri c. 58 Mauretaniae Tingitanae mentionem fieri, Septimio Severo imperante veterem provinciarum ordinem obtinuisse Mommsenus certo conficit ex titulis C. VIII n. 9366 et 9371, ubi nominantur procuratores duo *Auggg. u*[*t*]*r*[*ar*]*umque Mauritaniarum Tingitana*[*e et Caes*(*ariensis*)] (sic n. 9366; *utriusq*(*ue*) *prov. Mau*[*re*]*taniae* n. 9371). Quae cum ita sint, etiam illum titulum C. II, 1970 ad saeculum alterum tertiumve iniens ab Huebnero aliisque falso revocatum esse constat.

VIAE PVBLICAE PROVINCIARVM AFRICANARVM.

XVI. INTER THEVESTEM ET THAMVGADI (C. p. 879. 977; eph. epigr. V p. 505).

808 (= C. n. 10171). Sic excepit Dessau titulum, qui nunc adservatur Tebessae in fundo Cambon:

D D D D
/ / / / INV
DIOCLETIAN
ET M / X / / / /
/ / / / / ET IN
PP DD NN C
OSTANTIO
ET MAXIM *sic*
O INVICTIS
AVG / / / / / /
/ / / / / / / / /
/ / / / / / / / /

Quinque primos versus penitus erasos incertae lectionis esse, contra 5 fin. seqq. data opera retentos certo legi adnotat auctor.

---

809 ad C. n. 10172. Recognovit Dessau, qui sic excepit:

d N
*flau*IO CL
*aud*IO CON
*sta*NTIO
pio FELICE
AVG
'I

3 seq. cf. C. n. 8475 et eph. epigr. V n. 1112 et ibid. ad n. 1148.

---

810 ad C. n. 10208. Recognovit Dessau. — 2 CLAVDIO.

811 in columna mil., quae nunc adservatur in fundo Cambon prope Tebessam. Hic inserui ex coniectura, ut puto, probabili.

IMP C
MAGNO
MAGNEN
*t*IO AVG

Descripsit Dessau.

Cf. eph. epigr. V n. 1116 et supra n. 659.

CORRIGENDA.

Subicio hic observationes, quas mihi subministravit qui mappam composuit Ricardus Kiepert:

ad p. 11 n. 28. Beni Hassen distat a Lamta chil. 15—16.

p. 13 n. 34. Rudera Hr. Zaâtli a Feriâna absunt chil. 18 orientem versus.

p. 27. Hr. Ain Djellûla chil. 31 abest a Kairuân.

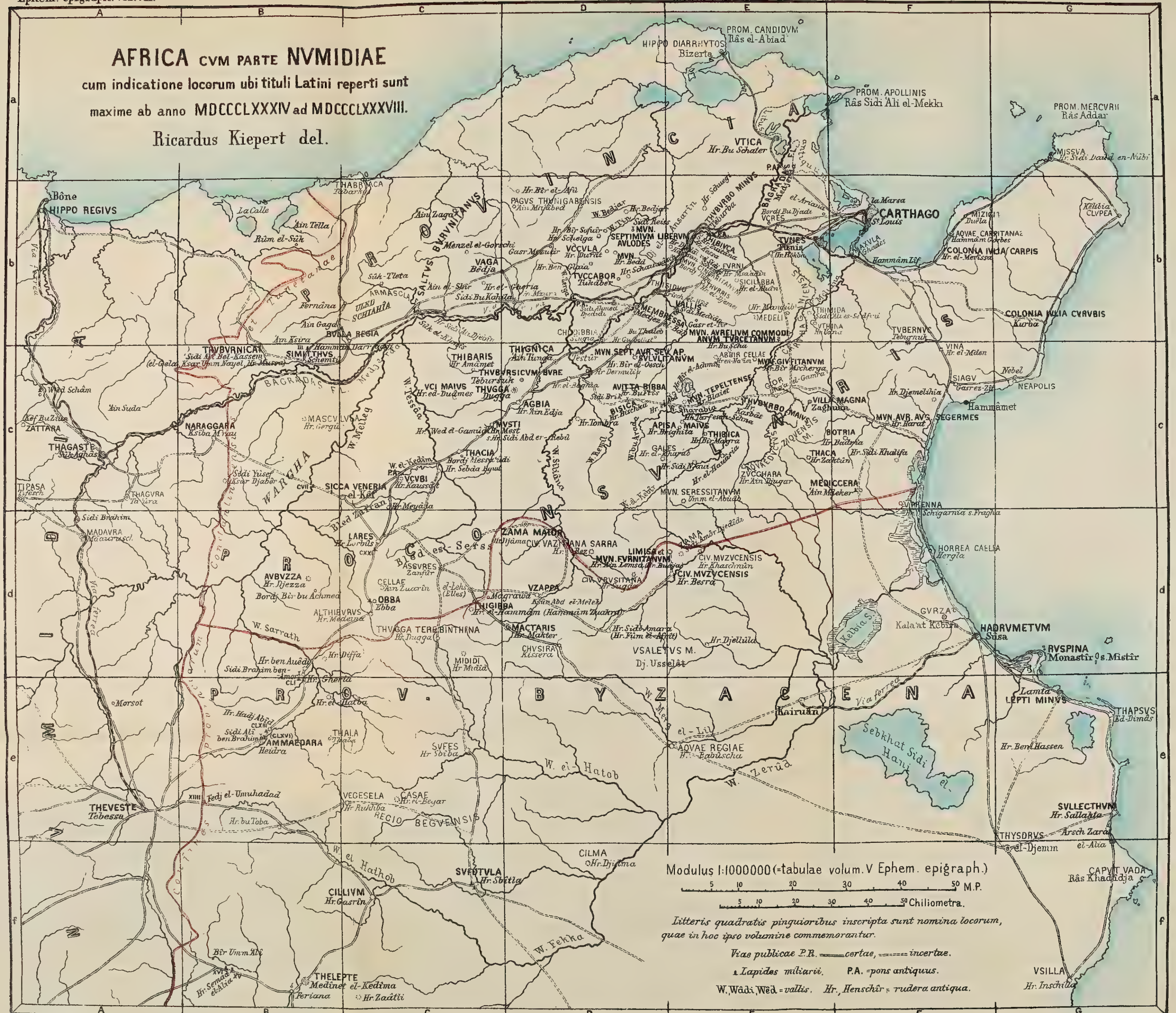
p. 33. Rudera Hr. Tombra falso mihi dixerunt sita esse ad confluentes fluviorum Wed Siliâna et Wed Bu Arada; immo influit hic in fluvium Wed Miliâna. Ceterum vide mappam.

p. 129 n. 421 corr. Ain Suda.

p. 176 n. 565 Umm el-Wahad mavolt Kiepert secutus Tissotium.

Io. Schmidt.

Formis Academicis (G. Vogt).

AFRICA CVM PARTE NVMIDIAE
cum indicatione locorum ubi tituli Latini reperti sunt
maxime ab anno MDCCCLXXXIV ad MDCCCLXXXVIII.
Ricardus Kiepert del.
Modulus 1:1000000 (=tabulae volum. V Ephem. epigraph.)
5 10 20 30 40 50 M.P.
5 10 20 30 40 50 Chiliometra.
Litteris quadratis pinguioribus inscripta sunt nomina locorum, quae in hoc ipso volumine commemorantur.
Viae publicae P.R. certae, incertae.
Lapides miliarii. P.A. = pons antiquus.
W. Wâdi, Wed = vallis. Hr., Henschîr = rudera antiqua.
PROM. CANDIDVM
Râs el-Abiad
HIPPO DIARRHYTOS
Bizerta
PROM. APOLLINIS
Râs Sidi Ali el-Mekki
PROM. MERCVRII
Râs Addar
VTICA
Hr. Bu Schater
CARTHAGO
Tunes
Tunis
MISSVA
CLVPEA
CARPIS
COLONIA IVLIA CVRVBIS
Kurba
NEAPOLIS
Hammâmet
HADRVMETVM
Susa
RVSPINA
Monastir
LEPTI MINVS
Lamta
THAPSVS
SVLLECTHVM
THYSDRVS
el-Djemm
CAPVT VADA
Râs Khadidja
VSILLA
Kairuan
Sebkhat Sidi el-Hani
AQVAE REGIAE
Bône
HIPPO REGIVS
La Calle
THABRACA
Tabarka
VAGA
Bêdja
THVBVRSICVM BVRE
THVGGA
Dugga
SICCA VENERIA
el-Kef
ZAMA MAIOR
MACTARIS
NARAGGARA
THAGASTE
Suk Ahras
TIPASA
MADAVRA
AMMAEDARA
Heidra
THEVESTE
Tebessa
THALA
SVFES
SVFETVLA
Hr. Sbitla
CILLIVM
Hr. Gasrin
THELEPTE
Medinet el-Kedima
CILMA
BVLLA REGIA
SIMITTHVS
Schemtu
TVBVRNICA
MVSTI
THIGNICA
AGBIA
THIBARIS
VCI MAIVS
AVITTA BIBBA
APISA MAIVS
THIBICA
GALES
ZVCCHARA
MEDICCERA
VILLA MAGNA
SIAGV
THIMIDA
MEMBRESSA
VALLIS
TVCCABOR
VCCVLA
AVLODES
THVBVRBO MINVS
THVBVRBO MAIVS
OBBA
LARES
ASSVRES
ALTHIBVRVS
THVGGA TEREBINTHINA
VZAPPA
MIDIDI
CHVSIRA
VSALETVS M.
Dj. Usselât
LIMISA
MVN. FVRNITANVM
CIV. MVZVCENSIS
HORREA CAELIA
Hergla
GVRZA
Kala'at Kebira
VEGESELA
CASAE
REGIO BEGVENSIS
MVN. SERESSITANVM
PROV. BYZACENA
SALTVS BVRVNITANVS
W. el-Hatob
W. Zerûd
W. Fekka
BAGRADAS FL.
Via ferrea

P. Sprigade autogr.

C. L. Keller impr.

ADDITAMENTA QVARTA
AD CORPORIS VOL. VII.

Postquam sylloge inscriptionum Britannicarum in Corporis inscriptionum Latinarum volumine septimo emissa est anno 1871, prodierunt in hac Ephemeride additamenta eius tria vol. III p. 113—155. 311—318 et vol. IV p. 194—212. Iam vero elapsis decem annis post auctarium inscriptionum Britannicarum novissime in hac Ephemeride editum adhortante Mommseno id opus suscepi, ut si qui tituli intra hos annos aut reperti aut melius lecti essent, eos hic componerem. Titulos quos quidem adire potui, ipse contuli: libros ad rem spectantes pro viribus excussi. Et horum quidem magna est copia; cum enim numquam ii fuerint antiquarii qui chartae parcerent, tum prae ceteris hos nostros scribendi quoddam cacoethes invasit. Eduntur societatum archaeologicarum acta, transactiones sive memorias quas vocant, rudis indigestaque moles et sepulcro potius archaeologiae quam monumento futura. Accedit quod titulus unus et idem multis locis edi solet, in ephemeridibus primum oppidanis, deinde Londiniensibus, postea in actis societatum quattuor vel quinque. Quae res ut studium sane laudabile habet, ita movit me ne omnes in omni titulo scriptores adlegarem. Satius visum est unum testem fere semper laudare, W. T. Watkin dico civem Liverpooliensem nuper mortuum, quem honoris causa nomino. Fuit ille vir ad antiquam normam factus, impiger, iracundus, inexorabilis, et ut erroribus admodum obnoxius, ita de re epigraphica optime meritus. Supplementa annua in ephemeride *Archaeological Journal* ita edidit, ut titulos ipse fere nunquam inspiceret, sed qui reperti essent diligenter colligeret, qui latuissent in lucem protraheret. Scripsit item opera maiora infra laudata, verbosa illa quidem,

sed erudita, tabulis optimis ornata, singulari diligentia condita. Errores exagitare nolui hominis qui vitam et valetudinem rei epigraphicae dederit. Neque mihi obliviscendum est me quoque ansas ad reprehendendum in his meis daturum esse.

Titulos quos noverim recepi omnes, nisi quod fragmenta sex septemve, quorum de lectione non satis constabat, omisi, item supellectilem cretaceam omnem. Quippe nomina vasculis inscripta neque volebam colligere, nec si voluissem, potuissem. In recensendis singulis pravas lectiones coniecturasve priorum et omnino minoris momenti additamenta multa suppressi.

Amicis denique et viris doctis qui multi me adiuverunt gratias ago maximas, I. C. Bruce, Th. Hodgkin, R. Blair, R. S. Ferguson, I. Clayton Britannis septentrionalibus, I. Raine Eburacensi, A. W. Franks, A. H. Smith Londiniensibus, C. R. Smith Cantio, A. I. Evans Oxoniensi. Maximis me beneficiis devinxerunt Bruce, Blair, Clayton, dum titulos per lineam valli repertos compono. In recensendis titulis benigne me adiuvit Theodorus Mommsen.

Auctores suo quemque loco laudavi: qui graviores visi sunt, recensentur hic breviter.

Titulos per universam Britanniam repertos ediderunt

W. Thompson Watkin annuis supplementis insertis ephemeridi *the Archaeological Journal* (London. 8. vol. XXXVI—XLV, a. 1879—88). Obiit ille a. d. X kal. Apr. a. 1880. Supplementa pro viribus ipse continuabo.

Scriptores varii in *the Proceedings of the Society of Antiquaries* (London. 8. 1879—89. vol. IV—XIV).

Qui sequuntur partem tantum Britanniae attigerunt.

I. O. Westwood, *Lapidarium Walliae, the early inscribed and sculptured stones of Wales* (Oxford. 4. 1876—79) cum tabulis plurimis.

Th. Wright, *Uriconium, an historical account of the ancient city* (London. 8. 1872).

W. T. Watkin, *Roman Cheshire or a description of Roman remains in the county of Chester* (Liverpool. 4. 1886).

I. P. Earwaker, *Recent discoveries of Roman remains found in repairing the North wall of Chester* (Manchester. 8. 1888).

W. T. Watkin *Roman Lancashire or a description of Roman remains in the county of Lancaster* (Liverpool. 4. 1883).

I. C. Brvce, *The Handbook to the Roman Wall* (Newcastle on Tyne. 8. ed. 3. 1885).

I. C. Brvce, R. Blair et alii in *Archaeologia Aeliana* (Newcastle on Tyne. 8. vol. X 1885, vol. XI 1886, vol. XII 1887, vol. XIII 1888—9) et *Proceedings of the Newcastle Society of Antiquaries* (South Shields. 8. vol. II 1885—6, vol. III 1887—8, vol. IV 1889).

Accedunt societatum archaeologicarum ephemerides, quae singulae fere singulis in comitatibus eduntur; deinde ephemerides duae Londinienses *Academy* et *Athenaeum.*

I. DVMNONII.

812 ad C. n. 1 (cf. Eph. III p. 114). Patera ex plumbo et stanno (*pewter*) facta, a. 1756 apud *Bossens* rep., dono Guilelmi Borlase in museum Ashmoleanum Oxoniense pervenit, ubi nunc, una cum C. n. 1279, prostat. Veram lectionem scriptam in circulo non pleno

ΔII LIUS M◇ƏIISTUS ΔIIO MARTI

in medio

R

enucleavit A. I. Evans, musei curator, quo adiuvante descripsi.
Aelius Modestus deo Marti.
Inter *Modestus* et *deo* nihil deest.

II. DVROTRIGES.

813 post C. n. 4. In fastigio super anaglyphum *Easton Grey* prope *Malmesbury* (*North Wiltshire*), una cum statuae capite et nummis rep.; servat G. Smith.

CIVILIS II S II

Hoare *ancient Wilts* p. 100 cum tabula; Watkin *arch. journ.* XXXVII 145 (misit Raven). Confer. *Proc. of the Wilts Arch. Soc.* VIII 16.

IV. VENTA.

814 ad C. n. 5. Contuli: initium v. sexti deesse legendumque *Lu*]*cretianus* iam observavit Huebner in annuario Bonnensi vol. 59 p. 148.

VI. REGNI.

Moenia oppidi *Winchelsea* origine Romana esse errore contenditur (C. p. 17). Prodierunt inde reliquiae Romanae nullae. Temere quoque archaeologi Britannici Portum Adurni (Notitia Occ. XXVIII 11) prope *Shoreham* vel *Bramber* in *Sussex* collocant.

815 ad C. n. 14. Servatur dimidiatus Regnis in hortis episcopalibus, ubi vidi. Pravam tituli lectionem exhibent Watkin *arch. journ.* XLIII 286 et C. R. Smith *Assoc. journ.* XLIII 16; correxi *arch. journ.* XLVI 70.

VIII. LONDINIVM.

816 ins. post C. n. 20. Anaglyphum marmoreum optime sculptum 18 dig. altum, 22 dig. latum; Londinii in *Walbrook* a. 1889 rep. una cum fragmentis duobus statuarum dei nescio cuius fluviatilis et genii, item operis eximii, acubus quoque aeneis et supellectile cretacea, ut haec omnia pateat non extrinsecus in Angliam advecta esse, sed origine esse Britannica. Servat W. Ransom in *Fairfield, Hitchin.*

		EMERI
VLPI		TVS·LEG
VS·	*sacrificium Mithriacum*	II . AVG
SILVA	*tralaticium; circum in*	VOTVM
NVS	*circulo signa zodiaca*	SOLVIT
FAC	ARAV	
TVS	SIONE	

Descripsi.

[*Emeritus* legionis reperitur item inter alios in titulo Britannico C. n. 51 et in Gallicis C. XII n. 687. 2230, quorum hic confirmat eum non differre a veterano honesta missione misso. Hunc militem legionis Britannicae audimus missionem accepisse ab imperatore morantem in Narbonensi provincia Arausione; similiter centurio legionis Aegyptiacae ait ordinem sibi datum esse ab imperatore Alexandriae (Henzen n. 7170). TH. M.]

---

817 post C. n. 35. Pavimentum tessellatum 48 dig. longum, 30 dig. latum, Londinii inter *Pudding Lane* et *Botolph Lane* a. 1887 rep. Periit simul inventum est.

.....WVИANI..
.....NIIISTGNA+VS
.....IMNTESSELSTRAT
.....SEMDSΓD.......

Descripsit qui viae muniendae praefuit Jolly: inde F. G. Price *proc. soc. ant.* XII (1888) 128, Watkin *arch. journ.* XLV 184.

3 [*pav*]*im*[*e*]*nt*(*um*) [*t*]*essel*(*latum*) *strat*(*um*) *proposuit* O. Hirschfeld.

818—824 post C. n. 35. Fragmenta e muris oppidanis extracta n. 818—821 in *Castle street*, n. 822 in *Houndsditch*, n. 823. 824 in *Camomile street*: nunc in mus. urbico *Guildhall.*

818 12 dig. altum, 8 dig. latum.

AVI
NTIO
R L XX

819 32 dig. longum, 14 dig. altum, litteris aetatis sequioris.

. . . C T · M E M O R I A
V L L I A E · N V M I D I
N T I S S I M E F E M I N
I S P E I I Q V A · C A V

820 23 dig. latum, 5 dig. altum.

C A N D I D I

821 18 dig. longum et latum.

I V L
S
D

822 14 dig. altum, 9 dig. latum, punctis triangularibus.

M
L I V
T V S ·
V I · A N L
C A · S TE R T
. . NT N A C *niux*

823 13 dig. altum, 9 dig. latum.

I V
F V
M

824 4 dig. longum et latum.

D
II A C A V

Contuli omnia. Edidit Watkin n. 818—821 *arch. journ.* XLII 156 (misit Price), n. 822 XXXVIII 289 (non recte), n. 823 Price *excavations in Camomile street* (Westminster 1880) p. 31, Eph. IV p. 193, n. 663 (non recte).

IX. AQVAE SVLIS.

Quae in hac urbe inde ab a. 1878 reperta sunt, ea fere omnia ex balneis prodierunt. Nam cum a. 1878 magistratus decrevissent, ut balnea publica augerentur, inventae sunt reliquiae thermarum veterum insignes: effossiones deinde perfecerunt antiquarii. Itaque non solum balnea Romana magna ex parte patefacta sunt, sed etiam res magnitudinis, non pretii, minoris

prodierunt, anaglypha quaedam, velut Aesculapii et Hygiae, persona ex metallo facta, imprecatio denique plumbo inscripta. Illud dolendum quod partem balneorum aedificiis novis hic illic superimpositis obtexerunt magistratus. De effossionibus scripserunt inter alios C. E. Davis *Academy* 1880 p. 347, *Athenaeum* 1880 p. 641, *Transactions of Bristol and Gloucester archaeol. soc.* VIII 89; H. M. Scarth *arch. journ.* XLII (1885) 10, *proc. soc. ant.* XI (1886) 103; H. Winwood *Proc. of Bath Field Club* IV 357, VI (1886) 75 adiectis anaglyphorum imaginibus photographicis.

825 post C. n. 44. Aquis Sulis a. 1776 sub fundamentis aedium *Westgate House*; 27 dig. longum, 15 dig. latum. Dicitur mox latuisse.

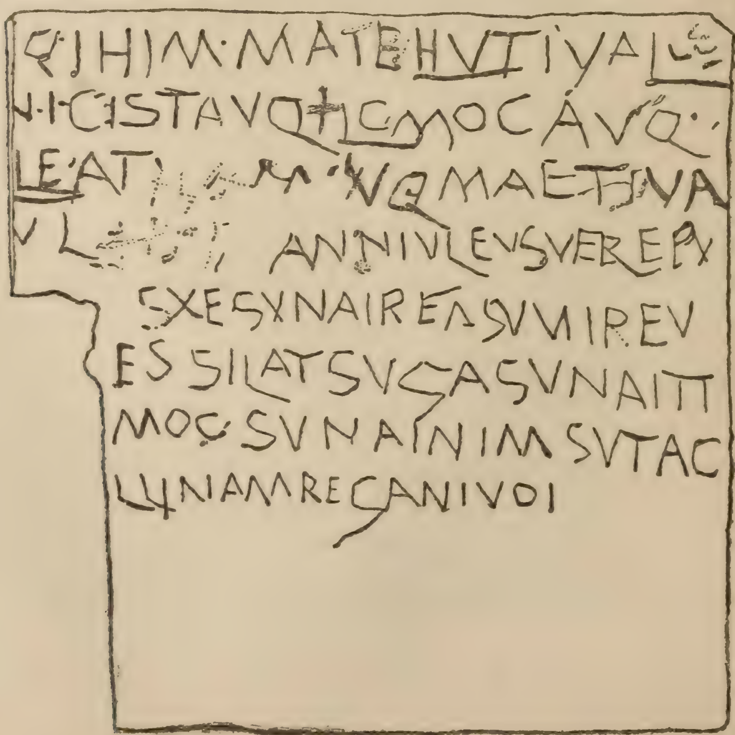
A E S V o V
E s C A N
I E N
D M

Bath Chronicle (d. 13 m. Iun. 1776); inde H. M. Scarth *arch. journ.* XXXVIII 300; ex schedis Ioh. Watsonis Watkin *arch. journ.* XXXVII 145.

Potest eadem esse ac C. n. 44, primum eruderata a. 1776, deinde amissa, iterum a. 1861 reperta.

826 ad C. n. 46. Primum versum DEA · DIA habet ephemeris, in qua primum edita est, *Bath Chronicle* (d. 25 m. Iul. a. 1776); itaque illum genuinum esse crediderim. Neque lapidem qui examinavit id reiciet. In fine eadem ephemeris L · M.

827 post C. n. 60. Lamella plumbea, $\frac{1}{20}$ dig. crassa, $2\frac{13}{16}$ longa et lata Aquis in balneis excavandis a. 1880 rep.: servatur *in the Pumproom* inter alias reliquias eodem tempore et loco inventas. Litterae saeculi sunt fortasse secundi.

Q(ui) mihi ma(n)teliu(m) in[v]olavit, sic liquat c(. .?) com(odo) aqua el[la] muta (?), ni (?) q(ui) eam [sa]lvavit, Vinna vel Exsupereus, [V]erianus, Severianus, A(u)gustalis, Comitianus, Catusminianus, Germanill[a], Iovina.

Contuli. Edidit primum C. E. Davis *Bath Herald* (d. 24 m. Aprilis a. 1880), post eum multi, denique Zangemeisterus in Hermae vol. XV p. 588 imagine usus photographica ea ipsa, quam supra repetivimus; inde Huebner *Exempla scripturae* n. 947. Solvi secutus Zangemeisterum, ad quem remittimus propter interpretationem; eandem fere proposuit Huebner. Constabat tamen mihi in re praesenti in v. 1 non MATELIV sed MAIBLIV legendum esse; in v. 3 visus sum mihi *muta* videre.

Ex tabula altera plumbea eiusdem fere magnitudinis simul reperta equidem literas nullas efficere potui.

---

828 post C. n. 60. Aquis Sulis in *York street* a. 1879.

Q · POMPEIVS
ANICETVS
. . . .

Watkin *arch. journ.* XXXVII 136 (misit Scarth).

---

829 litteris 6 dig. longis. Aquis Sulis fragmentum in balneis a. 1880 rep.

SSIL

Descripsi.

---

830 arae pars infima. Aquis Sulis in balneis a. 1880 rep.

v. s. l. M

Descripsi.

---

831 Aquis Sulis fragmentum eodem loco quo C. n. 38. 39, a. 1878 rep.

T ·
ET

Watkin *arch. journ.* XXXVI 163.

---

832 post C. n. 64. *Littleton* (prope Pitney, cf. C. n. 64) in pavimento tessellato.

FLA . . .

Hoare *gent. mag.* 1827 II 113, inde Watkin *arch. journ.* XLV 185.

X. DVROCORNOVIVM.

833 ante C. n. 65. 19 dig. latus: pars inferior in effodiendo periit; *Cirencester* in *Sheep street* a. 1880 rep., nunc in museo.

G · S · HV · I VS · LOC

genii figura

in anaglypho

Descripsi. Watkin *arch. journ.* XXXVII 322, XXXVIII 289.
G(enio) s(ancto) huius loc[i].

---

834 ad C. n. 66. Conteli. In v. 4 fine legendum IF, in v. 5 initio F.....IVS: plures litterae quam LAV perierunt.

---

835 ad C. n. 68. Contuli. In v. 2 lege GENIALIS, v. 5 ST.

---

836 ad C. n. 70. 71. Servantur *Cirencester* in museo, ubi vidi.

---

837 ad Eph. IV p. 196 n. 665 (ins. post C. n. 72). Lapis est 8 dig. longus, 9 dig. altus, litteris malis: prostat *Cirencester* in museo, ubi vidi. In v. 2 lege

GENIOCHOGVNC

Watkin *arch. journ.* XXXVI 166 interpretatur *genio c(o)ho(rtis) [c]unc(tae)* perperam.

---

838 post C. n. 72. Fragmenta Cirencestriae rep., nunc ibi in museo, *a* 6 dig. longum litteris bonis, *b* 8 dig. longum, *c* 8 dig. latum.

a II / E · AVGV

b I / PH / NI

c A

Descripsi omnia. Ed. *a* Watkin *arch. journ.* XLIII 285, *b* ib. XXXVI 166.

---

839 post C. n. 72. Lapis ansatus 29 dig. altus et latus, litteris evanidis et aetatis labentis, *Siddington* prope *Cirencester* a. 1887 rep. Servat *Mr. Bowly* in *Siddington Hall.*

GEN IO

. . . .

. . . . EDI

. . TIVSTH VS

V · S · L

Describere conatus sum, adiuvante A. I. Evans.

840 ins. post C. n. 76*. Lapis est 38 dig. altus, 20 dig. latus, *Weston Birt, Beverston,* prope *Lasborough* rep. a. 1846: nunc *Cirencester* in museo.

D M
METTIN
ΛTION
GETΛ
VIXIT
ΛNN · XXX
H · P

Descripsi. Maclean *Transact. of the Bristol and Gloucester Archaeol. Soc.* XI 336 cum fig.; inde Watkin *arch. journ.* XLV 183.

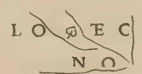
[Si hoc significatur: *d(is) M(anibus) Metti nation(e) Geta,* servus Mettus is fuit Graecanice dictus Geta pro Daco. TH. M.]

XI. DOBVNI.

841 ad C. n. 79 et Eph. III p. 116 n. 56. Idem est titulus.

---

842 post C. n. 79. Fragmenta duo coniungenda, 18 dig. longa, 15 dig. alta litteris magnis, *Peterborough* in muris ecclesiae cathedralis a. 1888 rep.

Ectypum misit I. Th. Irvine. Edita non recte in ephem. *Antiquary* XIX (1889) 76.

Diiudicare vix poteris utrum ex *Castor* (Durobrivis) an ex *Chesterton* venerint et hic lapis et C. n. 79. 1156. Apud ambo vicos vestigia sunt Romana (hinc tessera C. n. 1264 et catini, illinc pelvis C. n. 1267 et vasa cretacea). Nec multum inter se vici distant.

---

843 ad Eph. III 57 (ins. post C. n. 86). Fuisse in urna litteras alias testatur is qui in Eph. *gent. mag.* edidit. Una quoque videtur inventum esse *a piece of iron, two inches long, fixed in a horn handle,* fortasse culter, in quo legebatur P : R : M.

XII. CAMVLODVNVM.

844 post C. n. 87. Optimis litteris, 50 dig. altus, 24 dig. latus. Camuloduni *in Balkerne lane* a. 1881 rep. Nunc in museo ibidem.

MATRIBVS
SVLEVIS
SIMILIS · ATTI · F ·
CI · CANT
V · L · S

Descripsi. H. Laver *proc. soc. ant.* VIII (1881) 543; W. T. Watkin *arch. journ.* XXXIX 356 cum fig.; I. E. Price et C. R. Smith *Transact. of the Essex Archaeol. Soc.* II 267, III 142.

V. 3 dat Watkinus AΓTI, sed est ATTI in lapide casu tantum fracto.

Matribus Sulevis Similis Atti f(ilius) ci(vis) Cant(ius) v(otum) l(ibens) s(olvit).

---

845 post C. n. 92. *Colchester, Balkerne lane,* a. 1889 rep. fragmentum marmoris Purbeckiani 16 dig. altum, 5 dig. latum, litteris bonis.

D *m.*
A R
R E
VA L
I · VA
QVI
r I I

Descripsi edidique *arch. Ael.* XIII 358. In v. 5 videtur nominari *cohors*] *I* aut *Va*[*ngionum* aut *Va*[*rdullorum.* Cf. C. n. 91. 92.

XIII. XV. ISCA. OPPIDA CAMBRIAE.

Titulos aetatis Romanae posteriorisve intra Cambriae fines repertos collegit optimisque tabulis descriptos edidit Io. O. Westwood, professor Oxoniensis, in libro *lapidarium Walliae, the early inscribed and sculptured stones of Wales delineated and described* (Oxonii 1876—9, 4). Accessere tituli novi non multi reperti apud Iscam, *Goldcliff, Caernarvon* (Segontium), *Tommen-y-Mur, Llanio, Llanbadarn, Caer-Gai.* Effossiones data opera, si *Llanio* exceperis, factae sunt nusquam. Omisi titulos aliquot quos cum Romanos Westwood dicat, magis crediderim posterioris aetatis esse.

846 post C. n. 135. *Cilsant* prope Iscam extare partem lapidis sepulchralis *to the memory of Vindutius, a soldier of the second Augustan legion, aged 45,* affirmat Coxe, *Monmouthshire* I p. 115: inde Watkin *arch. journ.* XXXVI 167.

847 post C. n. 136. Iscae in museo 12 dig. longum.

S D E M E X
V O T O P O
V S V I T

Westwood lapid. p. 227 adiecta tabula; inde Watkin *arch. journ.* XXXVII 136.

---

848 post C. n. 136. Lapis est 36 dig. longus, 14 dig. latus; pars inscripta 6 dig. alta, litteris malae aetatis. *Goldcliff,* prope confluentes fl. *Usk* et *Severn,* ubi ripae partem abripuerat aestus, a. 1878 rep., nunc Iscae in museo.

C O H T
Ↄ S T A T O R I
M A X ·· M I
II

Ectypum misit T. H. Thomas. Ediderunt Oct. Morgan *Goldcliff and the Roman inscribed stone* (Newport 1882); C. R. Smith *assoc. journ.* XL (1884) 186, Watkin *arch. journ.* XXXVII 137, qui lapidem centurialem esse putant insertum aggeri cuidam Romano contra aestum facto. Forma sane ab centuriali diversa est, nec quanta pars perierit, constat. In v. 3 lege *Max[i]mi.* Mira coniecerant priores, velut *M(uri) m(ille) I.* Omisit Westwood.

XIV. FANVM DEI NODONTIS.

849 Antiquitates omnes hic repertas ediderunt W. H. Bathurst et C. W. King in libro suo *Roman Antiquities of Lydney Park* (London 1879) cum tabulis multis. De quo vide quae scripserunt Huebner et Mommsen *Bonner Jahrb.* 67, 29 et 68, 53. Novi nihil accessit praeter litteras aeneas ad C. n. 141 addendas. Sunt autem comprehensis quinque iam ab Huebnero in C. editis, ut affirmat King (p. 51, tab. XXII), hae:

A C D E I M O Q (?) R S	*semel*
N	*bis*
V F	*ter*
T	*quater*

XV. CAMBRIAE OPPIDA.

850 ad C. n. 142 (cf. Eph. III p. 119). Nunc *Caernarvon* in museo. Addenda sunt fragmenta duo ibidem servata; litterae sunt bonae.

1 ⁀ M   2 (S E)

Westwood lapid. p. 172 cum tab. Rep. est Segontii *a gold Basilidian talisman inscribed with Greek and gnostic characters* saeculi ut affirmatur secundi, de quo scripsit Barnwell Archaeol. Cambrensis X (1879) p. 102 cum tabula; Huebner Inscr. Chr. Brit. 215.

---

851 ad C. n. 1339*a* (post 145). Edidit melius Westwood lapid. p. 155 cum tab. (LXXIV 2). Lege

Ↄ IVL
PERPETVI
· P · XXI

---

852. 853 *Tommen-y-Mur* tituli duo similes qui servantur cum C. n. 144 in *Harlech castle* (Westwood tab. LXXIV 3 et 4).

852 Ↄ PERPETVI
P XXII

853 Ↄ IVLI
PERPETVI
P XXXV

---

854 post C. n. 145. *Tommen-y-Mur* 18 dig. longus, 12 dig. latus.

D M
BARRECT
CARANTEI

Westwood lapid. p. 157 (ectypum misit Wynne) adiecta tab. LXXVIII 4. Scriptura etsi aetatis est infimae, formula *d(is) m(anibus)* in titulis Christianis nostris, quod sciam, nusquam apparet.

---

855 ad C. n. 146. 147. Edidit Westwood lapid. p. 54 qui negat superesse. Repperisse dicitur postea Berrington n. 146 *in the gate way of Tretower House*, n. 147 in villa vicina *Tyllys* dicta. Legit idem

146 〉VALENTI · F

147 v. 1 〉PEREGRI

Watkin *arch. journ.* XXXIX 369.

Ex castris Romanis *the Gaer* utrumque huc venisse credo (cf. C. n. 153).

856 ad C. n. 148—150. De castrorum vestigiis apud *Llanio* et antea et a. 1887 effossis confer Io. W. Willis-Bund *proc. soc. ant.* XII (1887) 30 et archaeol. Cambrensis 1888 310—5. Titulos denuo descriptos ediderunt Westwood lapid. p. 143, Willis-Bund loc. cit.; adnotanda sunt haec. — Ad C. n. 148. Lapis est 11 dig. altus, 6 dig. latus; nunc in bibliotheca collegii apud *Lampeter*. Legendum est, ut ait Willis-Bund, v. 1:

❯ A R T I S M Ɔ

---

857 lapis similis, 14 dig. longus, 8 dig. altus ansatus, prope Llanio rep.

Ɔ A R T I

Willis-Bund archaeol. Cambrensis 1889 180 cum tabula.

---

858 ad C. n. 149. Lapis est 14 dig. longus, 4 dig. latus: nunc *in the wall of the farmhouse.* Legendum est, ut ait Willis-Bund:

D V E R V O N I

---

859 ad C. n. 150. Nunc *the corner stone of the wall of the stable.*

Westwood:	Willis-Bund:
C H II A S T . .	C O H II A S
. . . .	. . . .

Edidit primus R. C. Hoare *Giraldus Cambrensis* I p. CLIII, sed male lectum. Supplet Watkin *arch. journ.* XXXVI 165 *coh*[*ors*] *II As*[*turum*].

---

860 post C. n. 150. *Llandewi brefi* prope *Llanio,* nunc in ecclesia, fragm. 10 dig. latum et altum, litteris malis.

M I B V
T A S T \

Willis-Bund, qui descripsit, archaeol. Cambrensis 1889, 179 cum tabula; Westwood lapid. p. 141 cum tabula, ectypo usus, inde Watkin *arch. journ.* XXXVII 138, cogitans de cohorte II Asturum.

1 Westwood MIBVS.

---

861 post C. n. 153. *Caermarthenshire.* In hoc comitatu circa a. 1770 rep. esse dicitur ara *on one side of which appears a cornucopia; on the other an augural staff. By the inscription it appears to have been dedicated to Fortune* (*gent. mag.* 1770 p. 392). Rem totam ad exemplar arae Cambodunensis C. n. 199 (*gent. mag.* 1744 p. 165) fictam esse suspicatur Watkin *arch. journ.* XXXIII 269. Possunt tamen arae duae fuisse Fortunae dedicatae similiter ornatae.

862 post C. n. 153. *Llanbadarn Vawr* prope *Aberystwith* a. 1879 in eccl. restauranda rep., 14 dig. longus, ansatus.

ↃVAL·FLAVINI

Westwood lapid. p. 240 cum tab.; Watkin *arch. journ.* XXXVII 137 (misit Berrington).

---

863 post C. n. 153. 30 dig. longus, 10 dig. altus. Periit quod supra fuit anaglyphum, ut videtur, hominis et ferae. *Caer-gai* prope *Bala,* ad caput fluminis *Dee,* a. 1885 rep. Nunc Devae in museo.

IVLIVS·GAVERONIS·F
FE·MIL·CHO·Ī·NER

Descripsi. Watkin *arch. journ.* XLIII 284; D. R. T. archaeol. Cambrensis 1885 203 cum tabula; Mowat *bulletin epigr.* V 149. Lapis integer est: litterae FE postea additae esse mihi visae sunt in re praesenti. Errant qui *fe(cerunt) mil(ites)* proposuerunt; significatur opinor *fe(cit)* additum post tempus loco non suo.

Reperta sunt hic alia Romanorum vestigia, velut nummi frequentes. Salviani cuiusdam titulum pro Romano habet Westwood lapid. p. 168. 247; Huebner rectius inter Christianos actatis posterioris inseruit (Inscr. Chr. Brit. n. 132).

XVI. VIROCONIVM.

864 ad C. n. 158. Edidit Th. Wright *Uriconium* p. 359. Contuli. In vv. 1. 2 lege TEI| |NTIVS, *Te[re]ntius.*

---

865 ad C. n. 159. Contuli. Ex Italia advectum esse, ut coniecit Huebner, et Wright *Uriconium* p. 360 affirmat et agnoscet qui lapidem viderit. Servabantur antea in eodem loco alii quoque Italicae originis tituli.

---

866 ad C. n. 160. Contuli: v. 5 lege FATRE, *fratre.*

---

867 post C. n. 162. *Atcham* prope *Wroxeter* in muro ecclesiae.

RPAISO

Archaeol. Cambrensis 1881 p. 363; inde Watkin *arch. journ.* XXXIX 362 qui R·P·NATO conicit.

868 post C. n. 163. *Hereford* ara a. 1821, cum aedificabatur *the Subscription Billiard room,* rep., 40 dig. alta: nunc in museo. Venit opinor ex *Kenchester* (cf. C. p. 46). Litterae dicuntur esse elegantes, sed evanidae.

D E O
. . M I V
. . . I S
. . . I I

Transactions of the Woolhope Club 1879 p. 165 et 1882 p. 247; Watkin *arch. journ.* XXXVII 147. Qui mea causa inspexit H. C. Moore, ait DEO tantum legi.

XVII. DEVA.

Devae tituli novi non pauci iique fere omnes in muris urbicis reperti sunt. Primum enim a. 1883 n. 882 prope portam septentrionalem prodiit; postea a. 1887 cum in alia murorum parte ad septentriones et orientem versa renovanda reperti essent lapides sculpti et inscripti tredecim, socii archaeologici Devenses pecunia contributa effossiones eas perfecerunt aliosque titulos inde extraxerunt. Lapides Romani omnes in ipsis fundamentis inventi sunt, quorum fundamentorum cum aetas incerta sit, ipse Septimio Severo attribuerim (*Academy* n. 894), id quod etiam Huebner coniecit; C. R. Smith refert ad saeculum quartum (*Antiquary* XVII 41. 242, XIX 41), alii denique ad medium quod dicitur aevum. Illud certum, si quid ex litterarum formis colligere ausim, titulos hos omnes bonae esse aetatis et certe ante saeculi secundi finem esse positos.

Librum de effossionibus his edidit I. P. Earwaker, *Recent discoveries of Roman remains found in repairing the North wall of Chester* (Manchester 1888) titulis his insertis praeter n. 912. 913. 914; dixerunt de iis Watkin (p. 11—24) et Birch (p. 98—131). Egi de libro in ephemeride *Academy* (n. 894 p. 435): hic satis erit monuisse Birchium plurima pessime et legisse et interpretatum esse. Titulos a. 1887—8 in muris repertos reliquis ante repertis postposui.

869 ad C. n. 165. 166. 167. Servantur in museo, ubi vidi. In n. 167 Watkinus (*Cheshire* p. 170, *arch. journ.* XLII 148) litteras in dextro latere has

G . . .
. . . . .
C I . . .

detexisse se ait. Ipse nihil ibi distinguebam.

870 ad C. n. 169. Est in museo. V. 6 videtur esse M · AG//; Watkin *Cheshire* p. 182 M · A · G · P dat.

871 ad C. n. 170. Foote Gower in schedis in museo Britannico servatis (Add. 11338, fol. 91), descripsisse se ait a. 1771 sic:

N V M I N I B A V G
A L M A E C E R T I
T V S · A C T · C O R R
. . . .
E X V O T O F A C I

Inde Watkin *Cheshire* p. 189.

872 ad C. n. 174. Periit. Ectypum gypso vel re simili factum, 2½ dig. longum, 1 dig. altum, litteris incisis nunc Devae in museo prostat, ubi vidi. Is qui antea habeat W. Gardner, adnotavit hoc: *Inscription from the centre of a Mosaic pavement found near the Castle* A. D. 1803, *from the collection of the Rev. T. Crane.* Lege:

C · VTI · L · A · R
P E S C E N N I N I

Edd. Watkin *Cheshire* p. 193 adiecta tabula; Th. Wright *Intell. Observer* II (1859) 67. Utios tribui Arniensi adscriptos habes in Italia (C. I 1273, IX 2691).

873 ad Eph. III p. 120 n. 69 (ins. post C. n. 174). Devae est in museo, ubi vidi. V. 2 lege FL, v. 6. 7 THESAEVS. Edidit cum tab. Watkin *Cheshire* p. 215.

874 ad Eph. IV p. 199 n. 672 (ins. post C. n. 175). Lapis, ut affirmatur, a. 1834 prope *the Castle* repertus est; erat tum 24 dig. altus, 14 dig. latus. Pars superior, quae periit, has litteras habuit

M
PR: IM
AE NA

Haec ex indicatione quadam ms. sumpta ab H. Williams Devensi habet Watkin *arch. journ.* XLV 181. In parte inferiore quae hodie in museo prostat lege

C V S · C V
V L S E C V
N D · HE

Titulus fuit sepulchralis quem curavit faciendum heres.

875 post C. n. 168. Devae *close to the Eastgate* rep. a. 1884 fragmentum lapidis harenacei, 9 dig. latum, 40 dig. altum. Nunc in museo (catal. 24).

I O | *vi*
avis O P T | *imo*
M A X | *imo*
V | *s*

Descripsi. Watkin *arch. journ.* XLII 148, *Cheshire* 186.

876 post C. n. 168. Ara rep. a. 1875 *at the foot of Newgate street*, 26 dig. alta, 15 dig. lata: nunc in museo (catal. 13).

D E O //
M A R T I
C O N S E R V
T V S

Contuli. Watkin *arch. journ.* XLI 175, *Cheshire* 184 cum fig.

---

877 post C. n. 170. Fragmentum a. 1876 rep., 16 dig. longum, 17 altum, litteris bonis: nunc in museo.

numini B · AVGG · E

Descripsi. Watkin *Cheshire* p. 190, *arch. journ.* XXXVI 164.

---

878 post C. n. 173. Devae *Grey Friars* prope murum urbis a. 1886 rep., lamella plumbea, $2\frac{3}{8}$ dig. longa, $1\frac{1}{2}$ dig. lata. Servat qui invenit C. Roeder in *Manchester*. Utrimque inscripta est eodem fere modo.

1 C O II —) A T I L I — M A I O R I S

2 C O I I —) A T I L I — M A I O R I

Benigne inspiciendam misit Roeder; edidit, non recte, W. T. Watkin *arch. journ.* XLIV (1887) 125.

879—881 post C. n. 173. Lapides centuriales n. 879 ansatus, 16 dig. longus, 16 dig. altus, rep. a. 1868; n. 880 14 dig. longus, 6 dig. altus; n. 881 ansatus, 12 dig. longus, 7 dig. altus, rep. a. 1888 in *Eastgatestreet*: nunc omnes in museo.

879 7 Q MAX

880 7 Q TER N

881 C H O R III
Ↄ T E R R O

Descripsi omnes. N. 879. 880 edidit Watkin *Cheshire* p. 123 cum fig., *arch. journ.* XLI 176; n. 881 *Proc. of Newcastle Soc. of Ant.* III 387.

N. 879 *c(enturia) Q. Max(imi)*, n. 880 *c. Q. Ter(entii) N...*, n. 881 *c(o)hor(s) III, c(enturia) Ter(entii?) Ro(mani?)*.

---

882 ins. post C. n. 174. In muris prope portam septentrionalem a. 1883 rep.; est lapis 17 dig. altus, 22 dig. latus, litteris bonis, hodie in museo n. 23.

D · M
M · A P R O *nius*
M · F · F A *bia*
T

Contuli. Edidit Watkin *arch. journ.* XLI 175, *Cheshire* 211 cum fig.

883 post C. n. 175. *a* Devae ad scholam regiam a. 1883 rep., *b* prope murum septentrionalem rep., 9 dig. latum. Utrumque nunc in museo.

a M II C *b* I V / N F

a Watkin *arch. journ.* XLV 181.
b Descripsi.

Sequuntur n. 884—914 tituli nuper (1887—8) in muro septentrionali reperti. Descripsi omnes: postea G. W. Shrubsole ectypa egregie facta misit. Praeter primum ceteri tituli omnes sepulchrales sunt. Facti sunt de lapide quodam rubro harenaceo (*red sandstone*) cuius in ipsa urbis vicinitate magna est abundantia.

884 fragmentum 24 dig. altum, 12 dig. latum, litteris magnis bonae aetatis: inerant fortasse litterae ex metallo caelatae. Pars videtur fuisse epistylii.

M E T I
Λ C R Λ
F Λ

885 36 dig. latus, 33 dig. altus.

L · A N N I V S · L · F
T R O · M A R C E L *lus*

886 lapis 55 dig. altus, 28 dig. longus, fractus.

D I S · M Ň B V S
A T L A N · I · N
T R I T A N V S A II X
P R O T V S · A N X I I
5 P O M P E I V S
O P T A T V S · D O
M I N V S · F · C ·

2. 3 Descripsi. Quod ex ductibus efficitur *Atil*[*i*]*an*(*us*) *e*[*t*] *Antir*(?)*itilanus* non intellego.

887 36 dig. longus, 22 dig. altus.

D M
M · AVRELIVS · ALEXAND *sic*
PRAE . . . . CAST · LEG · XX
NAT · /VRVS CO
5 X · AN · LXXII . . . .
. . . ICES · ET · S

V. 4 legendum fortasse [*S*]*urus Co*[*mmagenus*], ut conicit Mowat, sed litterae SY sive SV incertae sunt.

888 26 dig. longus, 20 dig. latus. Supra anaglyphum 22 dig. altum, militis in lecto recubantis, d. poculum tenentis: appositi sunt gladius et galea: adstat puer.

AVRELI · LVCI
EQ̱VITIS
H · F · C

---

889 lapis magnus 71 dig. altus, 32 dig. latus. Supra anaglyphum centurionis et feminae. Sub centurione tabula

D M
M AVR · NEPOS 7 LEG ·
XX · VV · CONIVX ·
PIENTISSIMA · F · C ·
VIX · ANNIS · L ·

in latere intuenti sinistro

⊢
L
SVB
ASCI
A D

Sub ascia d(edicatum). Formula in Galliis notissima (cf. C. XII p. 965) hic primum in Britannia occurrit.

---

890 lapis magnus 45 dig. altus, 25 dig. latus. Supra est anaglyphum hominis in lecto recubantis: infra titulus litteris evanidis.

D M
CECILIVS DONATVS B
ESSVS NA
TIONE MILI
TAVIT ANN
OS XXVI · VIX
IT ANNOS XXXX . .

---

891 42 dig. altus, 15 dig. latus.

D
G C E S
VS · TEVRNIC *uix*
AN · XXX · MI *les*
LEG · XX · VV · S *tip*
X · H · F · C

2. 3 videtur fuisse (quamquam pro E item legi potest F) *G. Cestius Teurnicus* cognomine derivato a vocabulo Teurniae oppidi Norici (C. III p. 593).

892 31 dig. longus, 23 dig. altus.

D M
M · CLVVI · M
AN · VALENTVS
FORO · IVLI

D(is) M(anibus) M. Cluvi M. (fili) Ani(ensi) Valentius Foro Iulii ... *Fili* omissum est ut alibi quoque. Tribus ostendit intellegi Forum Iulii provinciae Narbonensis; cf. C. XII p. 38.

---

893 50 dig. altus, 41 dig. latus, litteris magnis.

D I S M
L · ECIMIVS
BELLICIANVS ·
VITALIS · VETR
LEG · XX · V · V
HIC · SEPL

Dis M(anibus) L. Ecimius Bellicianus Vitalis vet(e)r(anus) cet.
[6 fortasse *sep(e)l(itus)* pro *sepultus.* Th. M.]

---

894 16 dig. latus et altus.

D · M
FLAVI
A · SATV
RNINA

---

895 22 dig. latus, 32 dig. altus.

D M
FVRI · MAXI
M I
MIL · LEG · XX · V · V ·
ST XXII
H · F · C ·

---

896 anaglyphum mutilum duorum hominum — videtur alter cornu habere — 29 dig. altum, 21 dig. latum. Infra

HERMAGOR
ET · FELICISS ..
FR POM

Errant qui *Herma cor*[*nicularius*] vel *cor*[*nicen*] legunt.

897 lapis 36 dig. latus, 24 dig. longus.

Q LONGINVS
POMENT†NA
LAETVS · LVCO
S†P · XV
) CORNEL : SEVER

Pomentina pro *Pomptina* habes Eph. IV p. 221, cf. C. VI 2577. 3884. Ex Luco Augusti Hispaniae Tarraconensis oriundi cum alii Galeriae adscribantur, accedit hic titulus ad numerum eorum, qui ad eam regionem pertinentes adscribuntur Pomptinae, ut *Asturicensis* C. VI 2536, *Calubrigensis* C. II 2610, *Iuliobrigensis* C. VIII 3245 (cf. Kubitschek de Rom. trib. origine p. 163. 164).

---

898 lapis 17 dig. latus, 14 dig. altus, litteris magnis.

D M
C PVBLII
FR · M *l*

---

899 lapis 33 dig. latus, 27 dig. altus, litteris bonis et optime servatis, punctis triangulis.

D · M · P · RVS†O
FABA · CRESCEN · BRX
MIL · LEG · XX · V · V ·
AN · XXX · S†P · X
GROM · HERES
FAC CVR

Groma videtur nomen esse heredis.

---

900 44 dig. latus, 26 dig. altus.

D M
M · SEXTIVS ·
CLAV · BELLIC*us*
CLA · CELEIA · A
*nn*ORVM · XX
*sti*PEND

[Titulus hic iam ostendit, de quo adhuc dubitabatur (cf. vol. III p. 631; Kubitschek imp. Rom. trib. descript. p. 224), Celeiam vere fuisse in tribu Claudia, cum hic hoc vocabulum adsit bis et pro tribu et pro domo. Vincit is alterum (Pais suppl. vol. V n. 610) hominis oriundi *Vol(tinia tribu), Cla(udia) Celeia.* Th. M.]

901 27 dig. longus, 23 dig. altus: pars dextra periit, litterae sunt evanidae.

D *m.*
C /// I C I N I \
V E T E R A N V *s*
V I X · A N L X X X
C V R A · ^ A E L
C A N D I

In v. 2 fortasse *C.* [*L*]*iciniu*[*s*].

---

902 24 dig. longus, 16 dig. altus, litteris evanidis: utrimque figurae evanidae.

TITINIVS FELIX B
. . LEG XX VV MIL AN
. . . I X A N X L V
. . IVL SIMILINA Co
NIVX ET HERE . . . .

[In ectypo, quod misit Shrubsole, 2 in. dispicere mihi visus sum ISG ante LEG, sed quid significetur, frustra quaesivi. Expectamus sane *b*(*eneficiarium*) *leg*(*ati*) *leg*(*ionis*). TH. M.]

---

903 34 dig. longus, 18 dig. altus.

P V B · 7 L E G V · M A C E D · E
VIII · AVG E · II · AVG · E XX W
V I X I T · A N N I S LXI · A R I S T I O
L I B · H F C

[Notabile est centurionem in Britannico titulo inveniri cognomine carentem. TH. M.]

---

904 31 dig. longus, 40 dig. altus.

mutila signiferi figura
D M
\V I V S D I O G E I
C I ////// I I F E I/
I

In v. 2 lege *si*[*gn*]*ife*[*r*].

---

905 lapis magnus. Supra anaglypham duarum figurarum. Ad laevam intuenti tabula 15 dig. alta.

ascia	. . O M I T
malleus	. . . I VR N
scalprum	. . . . V I X.
	. . . . I XI

906 lapis 30 dig. longus et latus, litteris evanidis.

ı N · XXVI
ıVRMA · VIII · X *sic*
FRATER · FEC

V. 2 non intellegitur.

---

907 fragmentum 12 dig. altum, 14 dig. longum.

M I S S ı C I ·
V A · B TR
XX · III · VIXIT
V

[Fortasse ... *missici* (cf. vol. III n. 2065) [*ex ala Claudia no*]*va, b*(*enefi-ciari*) *tr*(*ibuni*), [*mil*(*itavit*) *ann*(*os*)] *XXIII, vixit* .. Th. M.]

---

908 17 dig. altum, 10 dig. latum, litteris evanidis.

C · F · CLA
S A V
XXX

V. 1. 2 indicatur *Cla*(*udia*) *Sav*(*aria*).

---

909 30 dig. longum, 11 dig. latum.

le S XX V V
vi X · ANN
· H · F · C

---

910 13 dig. longum et latum.

S · S V . .
l EG · XX . .
D E

---

911 sub anaglyphis hominum in lecto recubantium *a* 50 dig. alta, *b* 34 dig. alta.

a D · M

b D M
.. N A

912 13 dig. latum, 15 dig. altum.

N
H *eres posuit?*

913 13 dig. latum, 9 dig. altum.

N
H
II IC

914 fragmentum.

. I N I I V S
. . . I N V S
. . . R V I

Titulus in effodiendo paene deletus est.

915 post C. n. 176. *a* 12 dig. altum, 7 dig. latum, *b* 9 dig. altum, 12 dig. latum. *West Kirby* prope *Birkenhead* in ecclesia a. 1870 restauranda rep. Eo advecta esse credit Watkin ex *Meols* (ubi nummi aliaque minora rep. sunt); abest id circiter III m. p. Ipse secundum narrationes amicorum et auctorum optimorum (Ormerod et Helsby *Cheshire* Londinii 1882, ed. 2 II 486, H. Ecroyd Smith *Transact. of Historical Soc. of Lancashire and Cheshire* X 270, XI a. 1871 p. 125), magis crediderim Romanae aetatis lapides in vico *West Kirby* nullos inveniri, nam Saxonicam ecclesiam fuisse constat.

a DM
O F
D N
T O

b LEG

Watkin *arch. journ.* XLV (1888) 182.

XVIII. LINDVM.

916 post C. n. 180. *Lincoln* sub turri ecclesiae S. Swithini a. 1884 rep.; servatur in ipsa ecclesia. Altus est lapis 36 dig., latus 15½. Litterae sunt aetatis fere Severi, bene et incisae et servatae.

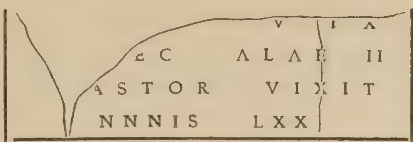
P A R C I S · D E A .
B V S · E T N V
M I N I B V S · A V G ·
C · A N T I S T I V S
F R O N T I N V S
C V R A T O R · T E R ·
A R · D · S · D

Descripsi. Venables *arch. journ.* XLI 313; W. T. Watkin ib. XLII 150; *assoc. journ.* XL 125. Lectio certa est.

5. 6 ita fere solve *curator ter ar(am) d(e) s(uo) d(edicavit). Ter* pro *tertium* accepit Mommsenus: certe noli *terrarum* vel *terminorum* explere. Curatorem aediculae fuisse Antistium probabile est.

---

917 post C. n. 195. Lindi, *Hungate,* a. 1880 rep., 29 dig. altus, 48 dig. latus; nunc in claustro cathedralis ecclesiae.

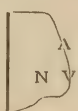

Descripsi. Watkin *arch. journ.* XL 139.

... *d]ec(urio) alae II Ast[u]rum, vixit [a]nnis LXX.*

---

918 post C. n. 195. Lindi, fragmentum in claustro cathedralis ecclesiae servatum, 5 dig. latum.

Descripsi.

---

919 post C. n. 195. Lindi *in the ruins of the old Townhouse* a. 1737 rep.; nunc periit.

A N I A V F
I A I X I I I R I B
C I N X X X V
. . . .
. . . .

Bibliotheca topogr. Britannica III 70 adiecta tabula; inde, non accurate, Watkin *arch. journ.* XXXVIII 295. Alio in loco atque n. 195 rep. est.

XIX. SLACK. ILKLEY.

Antiquitates Adelenses collegit H. T. Simpson *Archaeologia Adelensis* (London. 8. 1879); C. n. 203. 204 p. 104 cum tabula. Liber nova multa habet, vera fere nulla.

920 post C. n. 200. *Longwood* prope *Slack* a. 1880 rep.; servat ordo Huddersfieldiensis in *Greenhead Park*; ara 35 dig. alta, 10 dig. lata.

D E O
B ER G N T I
ET · N · A V G ·
T · AR · Q V I NT IS
5 D · D · P · ET S · S ·

Contuli. Watkin *Archaeological Soc. of Yorkshire* IX (1885) 127 et *arch. journ.* XL 139 non recte (imagine usus photographica). Deam Brigantiam habes nn. 200. 203; haec ara videtur dedicata esse *deo s(ancto) Berganti* (i. e. Briganti) *et n(uminibus) Aug(ustorum)*. [In fine fortasse legendum *d(onum) d(edit) p(ecunia) et s(umptu) s(uo)*. Th. M.]

921 post C. n. 210. Antiquitates Ilkleienses collegerunt R. Collyer *Ilkley ancient and modern* (Otley 1885) et I. Wardell et I. Holmes *Historical Notices of Ilkley* (Leeds 1881): de titulis fere nihil novi attulerunt. — Ad Eph. III p. 121 n. 76. Lapis in ecclesia Ilkleiensi servatur, ubi vidi: 11 dig. altus est, 9 dig. latus. Lege

P V D L
T E S S E R
L E G . II · A

922 rep. prope deversorium *Rose and Crown* a. 1884, ubi nunc est; 72 dig. longus, 30 dig. latus: pars inscripta 11 dig. alta est.

femina
sedens

. . . . ANIBVS
VEN . . . . . . ICoNIS FILIA
ANNORVM XXX CCORNOVIA
H · S · E ·

Contuli. Ediderunt R. Allen *assoc. journ.* XL 425, W. T. Watkin *arch. journ.* XLII 153. Mulier haec *c(ivis) Cornovia* pertinere videtur ad Cornovios apud Viroconium habitantes (C. VII p. 45). Cohortem eorum ad pontem Aelium constitisse notum est. Reperta est praeterea ara 28 dig. alta evanida tota (Wardell-Holmes p. 76).

XX. MANCVNIVM.

923 ad C. n. 1341 (ins. post n. 212). Ex narratione *arch. journ.* II 395 W. T. Watkin (*Lancashire* p. 105) colligit titulum hunc vere rep. esse circa a. 1845 prope *Ambleside*. Itaque idem videtur esse atque C. n. 293.

XXI. COCCIVM.

924 post C. n. 230. *Ribchester* in flumine prope castra Romana a. 1882 rep., fragmentum 32 dig. longum, 12 dig. altum, litteris rudibus et evanidis. Servat *Mr. Geddes.*

. . N . . . A . . . . . .
. . . C V R A M I I C . . . .
. . . . S D I I C F . . I V S .
. . . .

Watkin *arch. journ.* XL 140, *Lancashire* p. 161 cum tabula.

XXII. EBVRACVM.

Eburaci nullae his decem annis nec viae ferreae factae nec deversoria magna: tituli igitur prodierunt non multi; attamen reperti sunt a. 1880 in *St. Mary's Convent* (aedificium id prope *Micklegate* et *the Mount,* unde tituli multi prodierunt) arae tres et statua insignis, postea in ipso Monte titulus notabilis (n. 928). Catalogum musei auctum a. 1881 edidit curator I. Raine.

925 post C. n. 237. Ara 12 dig. alta, 7 dig. lata, literis evanidis, a. 1880 in *St. Mary's Convent* rep., nunc in museo (catal. 11).

DEO MARTI C
A G R I V S ·
A V S P E X
V · S · L · M ·

Descripsi. Watkin *arch. journ.* XXXVIII (1881) 286. Errant qui in v. 3 ARVSPEX *(h)aruspex* legunt.

926 post C. n. 237. Fragmentum litteris evanidis (mus. catal. 10).

M A R T I
. . . . . .

Watkin *arch. journ.* XXXVIII 296 legit. Ipse nihil pro certo distinguebam.

927 post C. n. 238. Ara 18 dig. alta, 6 dig. lata, a. 1880 in *St. Mary's Convent* rep., nunc in museo (catal. 15).

C I V L I V
C R E S C EN
M A T R I
B V S D O
M E S T I C I S
V S ɵ M ɵ L ɵ

Descripsi. Watkin *arch. journ.* XXXVIII 286 (misit Raine).

---

928 post C. n. 240. Ara ad Montem cum fragmento altero (n. 934) a. 1884 rep., nunc in museo: lapis est 10 dig. latus, 22 dig. altus. Versus 7. 8 paene scariphati.

ɵ D
S I L V I
L ɵ C E L E R I N V S
V I T A L I S ɵ C O R N I
L E G ɵ V IIII ɵ H I S
V · S · L · L · M
E T D O N V M H O C · D O N V M
AD · PIIRT N ATCAVTVMATTIKKAM

Descripsi. Watkin *arch. journ.* XLII 152, Raine in eph. *Academy* n. 636 1884 p. 35, inde Mowat *bull. epigr.* IV 258.

7 in. in lapide est ET, sed litteras has, quae altius incisae sunt, videtur refecisse manus recentior.

D[*eo sancto*] *Silva*[*no s*(*acrum*)] *L. Celerin*[*i*]*us Vitalis corni*(*cularius*) — vel *corni*(*cen*) — *leg*(*ionis*) *VIIII His*(*panae*) *v*(*otum*) *s*(*olvit*) *l*(*ibens*) *l*(*aetus*) *m*(*erito*). Quae sequuntur interpretantur Raine et Huebner [*Fi*]*do num*(*ini*) *hoc donum adpertin*[*e*]*at.* [Immo *et donum hor do: num*(*ini*) *adpertineat;* fortasse qui scripsit versum senarium ut efficeret temptavit. O. H.]. Cum clausula *cautum attiggam* Raine et Huebner conferunt Accii illud *cave vestem attigas.* [*Cautum attiggam,* id est *caute attingam,* fortasse verba sunt suppeditata praetereunti significantia se aediculam laesurum non esse. Th. M.]

---

929 post C. n. 240. Ara 11 dig. alta, 4 dig. lata, in *St. Mary's Convent* a. 1880 rep.: nunc in museo (catal. 24).

D E O V E
T E R I
P R I M V L
V S · V O L
M

Descripsi. Watkin *arch. journ.* XXXVIII 286. V. 5 M medio aevo additum esse observavit Raine.

930 ad Eph. III p. 123 n. 81 (ins. post C. n. 249). Vv. 1. 2 lege

M E M O R I A E ·
. . . B A S S A E I · I V L I ·

Lapis est 8 dig. altus, 13 dig. latus: nunc in museo (catal. 48).

---

931 ad C. n. 252. Sub sarcophago detexit Raine trium versuum vestigia litteris malis exarata; agnosci tantum potest in v. 2:

C I V I

Contuli. Watkin *arch. journ.* XXXIX 367 (misit Raine).

---

932 post C. n. 255. Lapis angularis in caput desinens, 20 dig. altus, 8 dig. in utroque latere. Rep. est *Castlegate* 1879: nunc in museo (catal. 60).

in sinistro latere intuenti:

D M

in dextro:

C E

Descripsi. Watkin *arch. journ.* XXXVII 138 (misit Raine). Integer est.

---

933 post C. n. 259. Rep. in *Clifford street* a. 1883; est in museo.

c ÆSM

Contuli. Watkin *arch. journ.* XLII 151.

---

934 ad Montem rep. a. 1884 arae pars infima. In museo.

S · P · R

Watkin *arch. journ.* XLII 151.

---

935 rep. a. 1879, litteris optimis. In museo.

T R A I *an*
a V G

Contuli. Watkin *arch. journ.* XXXVII 136.

---

936 fragmenta tituli a. 1878 *in front of the New Station Hotel* rep., litteris optimis; sunt in museo.

S
SA SIV AVG NI TLE IV
T I

Contuli. Watkin *arch. journ.* XXXVIII 297.

XXIII—IV. ALDBOROVGH. HAZLEHEAD. THORNBOROVGH.

937 ad C. n. p. 66 praef. Titulum operis musivi Graecum, nunc in *Aldborough* servatum:

figurae montis (Heliconis)
et feminae (Musae)

ЄΛΗ
ΚꞶΝ

a se melius descriptum A. I. Evans misit. Litterae η pro ι positae exempla apud Meisterhans *Grammatik der attischen Inschriften* (p. 15) habes.

---

938 ad C. n. 262. In v. 5 KM·I legit Stukely, qui vidit, *Family Memoirs* III 376 (*Surtee's Society's Publications* vol. 80).

---

939 ad C. n. 265. 267. Nunc Eburaci in museo.

---

940 post C. n. 272. *Thornborough* in muris Romanis fragmenta.

1 ...IVS 2 MARC·AN....

Longstaffe *Richmondshire* (ed. a. 1852) p. 42, inde Watkin *arch. journ.* XXXIX 361, XLV 186.

XXV. BOWES.

941 post C. n. 275. *Bowes,* in hortis rectorum servatus lapis, antea ut dicitur vice functus molae: longus est 25 dig.

VSAE...V..
IITIH..NI..
...ICKALI
...FECIT

Watkin *arch. journ.* XXXIX 367 (misit Rob. Blair). Non intellego.

---

942 ad C. n. 284. 285. Superesse testatur Watkin *Lancashire* 177—179, n. 284 in *Clifton Hall,* n. 285 in *Halton Hall.* In n. 285 inter vv. 3. 4 spatium non est, in v. 5 conicit Watkin *barc(ariorum).*

XXVI. LANCASTER.

943 post C. n. 286. *Lancaster* in ecclesia S. Mariae instauranda a. 1863 rep.: nunc apud rectorem, 13 dig. altus, 14 dig. longus, litteris pulcris.

IMP·NER
TRAIAN
AVG
C

Ectypum misit canonicus Allen. Edidit Watkin *arch. journ.* XLII 149.

In Britannia septentrionali nulli tituli Hadriano anteriores prodierunt praeter hunc et Eburacensem C. n. 241.

---

944 post C. n. 289. *Lancaster* a. 1754 rep. Periit.

V
C
M
III E
D SERO E
T VOEA

Stukeleio misit S. Peele epistula a. 1754 scripta (*Publications of the Surtees Society* LXXVI p. 242, *Correspondence of Stukely* II); inde Watkin *arch. journ.* XLII 150.

---

945 post C. n. 289. *Lancaster* in basi columnae inscripta.

SERVIVS·VALERIVS
CENTVRIO . . . .
. . . .

Ex Io. Whitakeri epistula mense Iulio a. 1776 ad virum rev. West scripta, quam servabat Watkin, edidit hic *Lancashire* p. 172, *arch. journ.* XXXVIII 296. Corrupta tota.

946—948 post C. n. 290. Ex Th. Machelli parochiae Kirkbythore rectoris defuncti a. 1698 schedis adservatis Luguvallii in bibliotheca cathedrali titulos nonnullos apud *Overborough*, *Ambleside*, *Kirkbythore* repertos excerpsit R. S. Ferguson misitque primum Watkino, nuper mihi. Horum titulorum, qui perierunt omnes, huc pertinent tres.

946. *An altar above a yard high, digged up at Kirkby in Loansdale* [prope Overborough] *circa an. 1684, now lyeing in the High street.*

M I N ИB
+ A E T G E
O C O L O F
P O L I N I S
E L L I N V S
V S L M

Watkin *arch. journ.* XXXIX 362, *Lancashire* p. 196 adiecta tabula.

[In titulo male descripto talia videntur fuisse: *Numinibus Augg. et Victoriae et Genio loci Q. Lollius . . polinis f. Gemellinus.* Th. M. — Possis conicere . . . [*ex*] *o*[*ra*]*c*[*u*]*lo* [*Clarii A*]*pol*[*li*]*nis*; cf. C. n. 633 et C. VIII, 8351 quique ibi citantur tituli. O. H.]

---

947. *At the Vicaridge house in Tunstall are two fragments of Roman inscriptions, translated hither by the late minister from Burrow-upon-Lewin.*

D
M S
E T P E R P E T VE S E C
V R I T A T L A V R E V S
N N I O T V . . . . . .
A N · L I I H M I I I I . . . .
A VR E V B I Æ C O N . . .
X X X V I I · A VR P P P

Corrige ita, fere ut coniecerunt McCaul et Watkin *Lancashire* p. 195: *D. M. s. et perpetu*(*a*)*e securitat*(*i*) *L. Aur*[*eli*]*us* [*A*]*nni*[*ce*]*tu*[*s* .. *vixit*] *an*(*nos*) *LII*[*II*] *m*(*enses*) *IIII* [*d* . . .] *et Aure*[*l*]*iae con*[*iugi* .. *vixit an*(*nos*)] *XXXVII. Aur*(*elius*) . . . . [*filius posuit?*].

---

948. Ibidem.

D M S

XXVII. WINDERMERE.

949 ad C. n. 293. Vide quae adnotavi supra n. 917.

---

950 post C. n. 293. *Ambleside* (prope *Windermere*) ubi reliquiae esse dicuntur castelli Romani (cf. Gough ad Camdeni ed. a. 1789 III 147. 155) in loco *Borvans* dicto.

VX
C H O
Ƨ A N

Machell in schedis (vide supra n. 946).

Post XXVII. VERTERAE.

Ex Verteris mansione, quam ad *Brough under Stainmore*, oppidum Westmorlandiae, fuisse consentiunt fere scriptores, sed unde reliquiae scriptae nullae adhuc prodierant nisi tesserae plumbeae (C. n. 1269), nuper provenere tituli duo, inventi a. 1879 in ecclesia instauranda, prope viam Romanam et castra. Tertium falsum, quem in vicinia rep. volunt, vide sub n. 1187.

951 Lapis ansatus, 31 dig. latus, 22 altus, litteris evanidis: nunc in ecclesia.

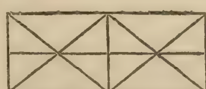
I M P C A E S A
L S E P S E V E R O P E *sic*
. . . . . A C I A V G E T
. . . . . . I N O C Æ S
. . . . . . M . . . .
. . . . . . I E I E N Γ Є S

Contuli. Ediderunt Watkin *arch. journ.* XXXVIII 282, Huebner *Academy* 1880 n. 407, imagine usi photographica, A. I. Evans *Academy* 1884 n. 643 qui ipse inspexit.

Lectio incerta est. — 2 mihi in re praesenti videbatur in litura esse; de PE ne dubites. — 4 Evans legit [*anto*]NINO. — 6 litterae COS certae sunt, reliquae incertae; nescio an Watkin recte [*C*]*le*[*m*]*ent*(*e*) *cos.* legerit rettuleritque titulum ad a. 195 Tertullo et Clemente cos.; Caesar creatus est Antoninus a. 196, Augustus a. 198.

---

952 Lapis 23 dig. altus, 12 dig. latus, litteris saeculi fortasse tertii: pars ultima evanida est. Nunc in *Cambridge* in museo *Fitzwilliam.*

Ε Κ Κ Λ Ι Δ Є Χ Є Τ Η Τ Ι Ϲ
Ι Δ Ω Ν Τ Ұ Μ Β Ω Ϲ Κ Ε Φ Θ Ε Ν Τ
Ұ Π Ο Μ Ο Ι Ρ Η Ϲ ⬦ Ε Ρ Μ Η
Κ Ο Μ Μ Λ Γ Η Ν Ο Ν Ε Π Ο Ϲ
Φ Ρ Λ Ϲ Λ Τ Ω Τ Ο Δ Ο Δ Є Ι Τ Η Ϲ
palma Χ Λ Ι Ρ Ε Ϲ Ұ Π Λ Ι Π Λ Ρ Ε Μ ο Ұ *palma*
Κ Η Ν Π Ε Ρ Θ Ν Η Τ Ο Ν Β Ι Ο
Ε Ρ Π Η Ϲ ⬦ Ω Κ Ұ Τ Λ Τ Є Π
Τ Η Ϲ Γ Α Ρ Μ Ε R Ο Π Ω Ν Ε Π Ι
ΚΙΜΜΕΡΙΩΝΓΗ ⬦ ΚΟҰΨЄҰ
ϹΕΙΑ . . . ΓΑΡΟΠΑΙϹΕΡΜΗϹ
. . . . .

Contuli lapidem; ad ectypum charta factum et photographicam imaginem recognovit Kaibel. Titulum primum Runicum esse putabant viri docti: vindicavit A. H. Sayce *Academy* 1884 n. 632 p. 44; inde orta acerrima contentio (cf. *Academy* n. 633—40, 643, 670, 679). Editus est in Athenaeo ephemeride 1884 n. 2978 p. 665 cum tabula; *Cambridge University Reporter* 1885 n. 575 p. 498. De vv. 11. 12 nil ausim conicere.

> ἑκκαιδεχέτη τις ἰδὼν τύμβῳ σκεφθέντ' ὑπὸ μοίρης
> Ἑρμῆ Κομμαγηνόν, ἔπος φρασάτω τόδ' ὁδείτης·
> χαῖρέ συ, παῖ, παρ' ἐμοῦ, κἤνπερ θνητὸν βίο[ν] ἕρπῃς,
> ὠκύτατ' ἔπτης γὰρ μερόπων ἐπὶ Κιμμερίων γῆ.
> κοὔ ψεύσει ἀ . . . γὰρ ὁ παῖς Ἑρμῆς . . . .

Kaibel v. 1—10 sic legit ut legi ego, 11. 12 excepit ita:

CEIAΓ ⸌ ⌒ ⌒ ' ΓΑΡΟΠΑΙCΓϦΗC
ΛΙ // Ι (⁀ ΙV

adnotans: ʿV. 11 extr. vix fuit ЄΡΜΗC; post κοὺ ψεύσει fortasse novum enuntiatum ἀγαθὸς γὰρ ὁ παῖς.ʾ

XXVIII. BROVONACAE.

953 ad C. n. 295. Contuli. V. 2 lege BLATVCA'RO, *Blatucairo*: confer n. 1053.

954 ad Eph. III p. 126 n. 88 (ins. post C. n. 302). Vidit Stukeleius (iter Boreale p. 45; inde Watkin *arch. journ.* XLI 185) a. 1725 legitque haec

IMPERLEGATAVGINAFRICA

vix recte.

955—957 post C. n. 303. *Kirkby Thore* titulos hos posuit Machell in schedis (v. supra n. 946): perierunt omnes.

955. lapis 12 dig. altus, 24 dig. longus et latus, fortasse (si fides est tabulae Machelli) statuae basis.

ELL · EQQ · LLA | V | RELIVS · M
ARCVS · DEC | · ALÆ · VSLLM

Alibi quod profert:

DEOALAE

aperte ex eodem titulo male excerpsit. [Fortasse ara dedicata est *fel(icitati) equitum legionariorum* Th. M.].

956. Lapis, ut videtur, centurialis

ↃCAST

---

957. Arae a. 1664 repertae, quam descripsit eodem anno Dugdale in visitatione, apographum servavit Machell.

FORTA
BALLI
N·M·S·S·
C·CALED
VS·FOR
NTINVS
N Ⓘ V

Watkin *arch. journ.* XXXIX 363.

[3 videtur solvendum esse *n(umeri) m(ilitum) S(yrorum) s(agittariorum)*; cf. C. II 1180: *praeposito numeri Syror. sagittarior.* et III 1593: *imm. ex n. Sur. sag.* Th. M.].

---

958 ad C. n. 304. Dat Machell (v. supra n. 946) sic:

DEOSILVANO
AELIVSVOTVMSOLVIT

---

959 ad C. n. 305. Dat Machell (v. supra n. 946) qui ipse descripsit sic:

VARRONIVS
ЄSSVSLEGXXVV
AEL LVCANVS
R·LEGIIAVGG

alio loco pro versu quinto, cum C. n. 306 fortasse confuso:

LEG II AV<ΔXXVV
CO

---

960 post C. n. 305. *Cliburn* (vicus prope *Clifton*) a. 1886 in ecclesia restauranda rep.; nunc in ecclesia. Lapis est 15 dig. altus, 17 dig. latus, litteris saeculi tertii:

BALNEVM
////VETERO°
NDLABSVM
DIISERCELA
ALBVSII
OII

Descripsi; dixi de lectione *Proceedings of the Newcastle Soc. of Antiquaries* IV 35. Ediderunt R. S. Ferguson *arch. Ael.* XII 289; E. Huebner *arch. Ael.* XIII 185 et *Correspondenzblatt d. Westdeutschen Zeit.* VI 206; Watkin *arch. journ.* XLIV 123, *arch. Ael.* XII 290; *Transact. of the Cumberland and Westmoreland ant. Soc.* IX 284; Th. Mommsen *Correspondenzblatt* VI 162, omnes imaginibus photographicis vel ectypis usi. Lectio fere certa praeter litteras ꟻL; de supplementis non constat. Balneum, fortasse *Antoninianum* dictum *veteri o[pere] .. dilabsum* restitutum esse apparet; v. 4 Watkin legit [*ala nob*]*ilis Petriana*; v. 6 [*sod*]*alibus* proposuit O. Hirschfeld.

---

961 post C. n. 305. Una cum praecedente rep. et servata, tituli pars dextra, 42 dig. alta, 7 dig. lata: litterae vix agnoscuntur.

R
S S
V C
S
N S
I N I A
ↄ E D I T

Descripsi. Watkin *arch. journ.* XLIV 123, *Transact. of the Cumberland and Westmoreland ant. Soc.* IX 284. Pars praecedentis non est.

XXIX. WHITLEY CASTLE.

962 ad C. n. 308. Servat nunc *J. L. Higgins*, *Turvey Abbey*, *Bedfordshire*, ut ait W. Greenwell.

---

963 post C. n. 311. *Whitley Castle* fragmentum a. 1885 rep., 8 dig. altum, 12 dig. longum, nunc Carlisle in mus.

\ E S T I T V T
C O · L E G ·
S · P R · B R

Contuli. Huebner *arch. Ael.* XI 235; Watkin *arch. journ.* XLIII 281; R. S. Ferguson *Proc. soc. ant.* XI (1885) 27 cum tabula.
In v. 1 distingui videtur *r*]*estitut*[*um.*

XXX—XXXII. PLVMPTONWALL. OLD CARLISLE. MORESBY.

964 ad C. n. 332. Nunc Luguvallii in mus.

965 ad C. n. 349. *Wigton* servat *Mr. Banstead*, ara litteris evanidis.

D E O
B E L V T V
C A D . . .
. . . . I V

Recognovi ad imaginem photographicam. Brucio misit R. S. Ferguson a se a. 1881 descriptum.

---

966 ad C. n. 353. Superesse *built into a wall at Cunning-garth* affirmat Watkin *arch. journ.* XLIII 287, *Proc. of the Newcastle soc. ant.* II 150 cum tabula. Photographica imagine usus ita legit:

D · M ·
M A P|*ro*
N I V S S|*ec*
V N D V|*s*
E Q V E|*s*
A L E A V|*g*
S · E · S · Q

7 *sesq(uiplicarim)* O. Hirschfeld.

---

967 post C. n. 358. *Moresby* a. 1881 rep., nunc in Workington.

I · O M
C O H · $\overline{II}$ · T R A
E Q · C · P · M · A N
T O N · P O S · P R A/
. . . .

Recognovi ad imaginem photographicam. Watkin *arch. journ.* XXXIX 357 (misit Jackson).

3 4 *c(ui) p(raecest) M. Anton(ius) Pos . . . . pra(efectus).*

---

968 post C. n. 359. *Hale* — vicus est novem m. p. a *Moresby* meridiem versus — in ecclesia instauranda a. 1883 rep., 16 dig. altus, 9 dig. latus: nunc in ecclesia.

D I B V S
H E R C V L I
E · T
S I L V A N O
F · E
P R I M V S · C V A R
P R O · S E E T ·
V E X L A T I O N E
V · S · L · M

Misit Parker ediditque *Transactions of the Cumberland and Westmoreland antiq. soc.* VII (1884) 150; W. T. Watkin *arch. journ.* XLI 179 (misit Ferguson); Mowat *Bulletin Epigr.* III 246.

Lectio videtur certa esse, 6 solve *cu(stos) ar(morum)*.

969 post C. n. 365. *Harrington* prope *Moresby* a. 1885 rep., nunc *Newcastle* in museo.

. . . .
. . . . . P R A E F
C O H I I L I N G

Contuli. Bruce *arch. Ael.* XII 288; Watkin *arch. journ.* XLIII 288; Hooppell *Transact. of the Cumb. and Westm. ant. soc.* IX, 294.

XXIII. VXELLODVNVM.

In effossionibus, quas a. 1880 fecit Robinson prope castra Romana, eodem fere loco quo a. 1870 septemdecim arae rep. sunt, prodierunt arae duae inscriptae n. 970. 971, fragmenta tria n. 973 — 975, item lapides quidam sculpti notabiles: servantur omnes in *Nether Hall.* Praeterea rep. sunt fragmenta duo in vicis vicinis, quorum alterum, voce *matribus* inscriptum (Watkin *arch. journ.* XLII 145) omisi, nam de lectione dubito. Ediderunt R. S. Ferguson *Proc. soc. ant.* VIII 394 et *Transact. of the Cumberland and Westmoreland ant. soc.* V 237; Watkin *arch. journ.* XXXVII 321, XXXVIII 279.

970 post C. n. 376. Ara dig. 21 alta, 9 lata.

I · O · M
G · C A B A
L L I V S · P
R I S C V S
T R I B V N

Recognovi ad imaginem photographicam. Alterum exemplum est tituli C. n. 376.

971 post C. n. 389. Ara 41 dig. alta: lectio incerta est.

I · O · M
N . . . .
. . . . . . A M
. . . . I A N A · Q · F ·
H E R M I O N E

972 ad C. n. 408. Qui prope *Orchard Wyndham* extat lapis, novicius est, ad similitudinem tituli genuini factus. Confer W. George *on an inscribed stone at Orchard Wydham* (Bristol 1879); *Proc. soc. ant.* VI 513; *Transactions of the Cumberland and Westmoreland ant. soc.* V 25.

973 post C. n. 413. Ara de industria erasa: in fine v. primi legitur

E T

Recognovi ad imaginem photographicam.

---

974 *a walling stone*

L E G · X X

Recognovi ad imaginem photographicam.

---

975 in figura parva ad genua inscr.

S I G

---

976 ins. post C. n. 416. *Cross Canonby* prope *Maryport* a. 1878 rep.:

. . . .
. . . V S · P R A E F E . .
O H · I · D E L M ·

Recognovi ad imaginem photographicam. R. S. Ferguson *Proc. soc. ant.* VIII 395; *Transact. of the Cumberland and Westmoreland ant. soc.* IV 323; Watkin *arch. journ.* XXXVI 154.

---

977 ad C. n. 405. Nunc in *Nether Hall.*

---

978 ad C. n. 417. Servatur in *Nether Hall.* Lege:

L I A · P | R A E F · C O H · II · P A N N O N · F E C I T

R. S. Ferguson imaginem photographicam misit; edidit idem *Proc. soc. ant.* VIII 205. Watkin *arch. journ.* XXXVIII 149, XLII 158 dat LIVA „quasi *lina*", non recte.

XXXV. VINOVIA.

979 post C. n. 423. *Binchester* a. 1879 rep. 23 dig. longus, 16 latus: nunc Dunelmi in mus.

aesc | V L A P I O
et | S A L V T I

figurae Aesculapii
et Salutis

pro salu T E A L AE · VET
tonum C · R · M · AVRE
lius . . . . . O C O M A S · M E
dicus u. s. L · M ·

Hooppell *arch. Ael.* VIII 248 adiecta tabula; Scarth *arch. journ.* XXXVIII 112; Watkin *ib.* 140.

980 post C. n. 424. *Binchester* a. 1879 rep., 15 dig. altus, 9 dig. latus, litteris evanidis: nunc Dunelmi in mus.

ego:	*Hooppell:*
M A R	M A T R
R	T R A M A R
E	E Q V I T A L
. . . . .	V E T T C R
	V S L M

Fowler ectypa optima misit. Hooppell (quem recte legisse non credo) *arch. Ael.* IX 180, inde Watkin *arch. journ.* XXXVII (1880) 152.

Omisi fragmenta quattuor a Watkino edita *arch. journ.* XXXVII 139, XXXVIII 289, XXXIX 361.

XXXVIII. EBCHESTER.

981—983 Fragmenta tria in ecclesia detexit Hooppell; inde Watkin *arch. journ.* XLI 177. Omisi lapides duos (Watkin *ibid.*) quos Bruce (lapid. 667) negat esse inscriptos. Tegulam legionis VI habes infra.

981 Ara 36 dig. alta, a. 1876 rep.

	I · O · M	
	. . . . .	patera et
avis	. . . . .	praefericulum
	. . . . .	
	V · S · L · M	

982 Arae pars inferior

. . . . .
. . L · M

983 Fragmentum litteris evanidis

D I A | V A I A
D V B | . . . . .
I R I T I | . . X · R ·

XXXVII. CHESTER LE STREET.

984 post C. n. 454. Ara prope rivum *Chester Burn* a. 1886 rep., 21 dig. alta, 8 dig. lata, litteris punctatis: servat *Oswald* in *Newcastle.*

D E O M A R T
C O N D A T I V . .
R O B N V S P *ro*
SE ET SVIS V S L M

Contuli. Edid. Bruce *arch. Ael.* XII 285 adiecta tabula; Watkin *arch. journ.* XLIV 121; *Proceedings of Newcastle soc. ant.* II 175. 287.

Martem Condatem habes C. n. 420. Nomen dedicantis incertum est: Bruce proposuit *V*[*al*]. [*P*]*rob*[*i*]*nus.*

---

985 ara a. 1886 prope *the Cooperative stores,* 20 dig. alta, 6 dig. lata: servat item *Oswald.*

D E O
V I T I
R I D
N I H
N O V S

Contuli. Watkin *arch. Ael.* XII 292 cum tabula, *arch. journ.* XLIV 121, *Proceedings of Newcastle soc. ant.* II 282.

Deo Vitiri Duihno v(otum) s(olvit).

---

986 pars tituli dextra a. 1879 prope ecclesiam rep., 24 dig. alta, 18 dig. lata: nunc in ecclesia. Litterae sunt saeculi tertii ineuntis.

E Q Q
/ / / / /
E R R I T Q
aquam I ND V X I T
s) L O · I N ·
) I AVI · L E G
an V L L I N · C S a. p. C. 216

Contuli. Hooppell *arch. Ael.* IX 174 cum tabula; Watkin *arch. journ.* XXXVII 153.

V. 2 consulto deletus est: fuit fortasse *e*(*quites*) . . . *Antoniniani*, cf. titulum Cliburnensem supra n. 960. — [3 fuit opinor *in balnea? t*]*errit*(*orium*)*q*(*ue*) [*eorum*]; certe territorium legionis invenitur in titulo Aquincensi Eph. II p. 382 n. 696. Th. M.] — 5 nomen legati incertum est.

987 post C. n. 456. *Hilton* prope *Sunderland* in flumine *Wear* prope reliquias viae sive pontis Romani a. 1865 rep., lamina plumbea rotunda, ita inscripta:

in circulo I M D A V G
in medio S C

Watkin *arch. journ.* XL 141. Periit lamina: lectio tota incerta est. Viae documentum habes miliarium C. n. 1168 prope rep.

XXXIX. CORSTOPITUM.

988 post C. n. 471. *Corbridge* sub villa rustica a. 1886 rep.; nunc *Newcastle* in museo (n. 152*a*), lapis 40 dig. altus, 17 dig. latus, litteris evanidis.

I O M
. . R O S A L V T
V E X I L L A T I
. . V M L E G . . .
. . *ι* . . I M I /////
. . . .

Conturi. Bruce et Huebner *arch. Ael.* XII 287 cum tabula; Watkin *arch. journ.* XLIV 120; Mowat *Bull. epigr.* VI 145.

I(ovi) o(ptimo) m(aximo) [*p*]*ro salut*[*e*] *vexillati*[*on*]*um leg(ionum)* [*XXII Pr*]*imi*[*geniae et VIII Augustae?* . . .]. De legionis XXII statione Britannica videatur Huebner C. n. 846 et add. p. 305.

989. 990 post C. n. 473. Lapides militares a. 1883 rep., nunc *Newcastle* in museo (n. 149. 151), uterque 12 dig. longus et latus.

989 Pegasus et caper
L E G · II · A V G
C O H . . . .

990 L E G · I I
A V G
C O H · III · F

Contuli. Watkin *arch. journ.* XLI 178; *Proceedings of Newcastle soc. ant.* I 38.

991 post C. n. 478. Tituli sepulchralis pars summa in fastigium desinens, a. 1883 rep., nunc *Newcastle* in museo (n. 148): 12 dig. lata, 9 dig. alta.

D · M
M I L E S
L E G II *aug*

Contuli. Watkin *arch. journ.* XLI 178, *Proceedings of Newcastle soc. ant.* I 45. Nomen defuncti officio postpositum Britannicus titulus adhuc hic solus dedit.

992. 993 post C. n. 479. In muris ecclesiae, ubi nunc sunt, a. 1886 detecta fragmenta duo.

992. Ara evanida.

. . . .
. . . .
. . . .
. . . . . S B .
. . . A N I V S
E T · M A T E
. . . .

993. 11 dig. alta.

E R I T
Ↄ A L A E
A E

Misit a se descripta Blair. *Proceedings of Newcastle soc. ant.* II 282; Watkin *arch. journ.* XLIV 121, *arch. Aeliana* XII 294.

---

994 ins. post C. n. 479. Fragmentum a. 1883 rep., nunc *Newcastle* in museo.

C E
G

Misit a se descriptum Blair. Watkin *arch. journ.* XLI 178.

XL. HEXHAM.

Castra Romana fuisse ad Hexham titulis et lapidibus Romanis ibi eruderatis nequaquam demonstratur; possunt enim omnes ex Corstopito per fluvium advecti esse, velut ara hodie evanida facta in ipso flumine reperta (C. Hodges *Abbey of S. Andrew Hexham.* 1888 p. 4). Neque prodiisse ibi videntur reliquiae minores.

995 post C. n. 485. Lapis insignis rep. a. 1881 *under the chamber adjoining the west transept of the Priory Church.* Servatur in ecclesia.

eques cum signo; sub eo iacet
hostis victus

D I S M A N I B V S F L A V Ṅ V S
E Q ALAE P E T R S I G N I F E R
T V R C A N D I D I A N X X V
S T I P VII H S

Bruce *arch. Ael.* IX 167 et *Handbook* p. 79 (cum fig.) qui saeculo secundo attribuit.

996 in pariete aedium privatarum a. 1885 rep., 8 dig. altus, 12 dig. longus.

C H V I I I I 7 M A
R C I Є M A

Bruce *arch. Ael.* XI 122, Watkin *arch. journ.* XLIII 277. Elementum ultimum incertum est: conicit Mowat *Bull. epigr.* 5, 152 COMÆ.

---

997 in crypta ecclesiae fragmentum

O · NO

repperit Hooppell. Partem esse C. n. 481 male conicit Watkin *arch. journ.* XLV 171.

XLI. SEGEDVNVM.

Notum iam erat in ripa Tini meridionali prope *South Shields* castra fuisse Romana titulosque nonnullos inde habebamus (C. n. 496, Eph. III p. 131. n. 97. 98). Nunc reliquias plurimas praebuerunt effossiones ibi inde ab a. 1878 factae. Castrorum fundamenta in loco *the Lawe* dicto patefacta sunt, tituli haud pauci extracti, praeterea tesserae plumbeae, lapides sculpti, statuae, gladii, anuli, instrumentum cuiusvis artis, nummi denique ad Arcadium usque pervenientes. De re tota disseruit Bruce *arch. Ael.* X 223—318 adiectis tabulis: inde Huebner *Bonner Jahrb.* XLIV 25. Titulorum quidam in hac Ephem. iam editi sunt (IV p. 200 seq. n. 678. 679. 704. 718*a*): ceteros nunc adicio.

998 intra castra a. 1885 rep.: nunc in bibl. publica oppidi *South Shields*: ara 27 dig. alta, 14 dig. lata, litteris saeculi secundi.

D E S C V L A P
P V I B O L E I V S
patera S E C V N D V S *praefericulum*
A R A M
D D

Bruce *arch. Ael.* XI 234 adiecta tabula: inde Watkin *arch. journ.* XLIII 276.

---

999 in *Cockburnstreet* a. 1887 rep.: servat R. Blair; ara 30 dig. alta, 12 dig. lata.

M A R T · A L A
D · V E N I C I V S
C E L S V S
P R O · S E · E T / /
V · S · L · M

Contuli. *Proceedings of Newcastle soc. ant.* III 41 adiecta tabula; Watkin *arch. journ.* XLV 171.

Martem Alatorem habes C. n. 85.

1000 a. 1880 rep., nunc *Newcastle* in museo, 28 dig. longus, 13 dig. altus, litteris bonis.

SANCTE ET NVMINI *bus*
aug . . . DOMITIVS EPICTET *us*
cum ЄMMIĿTONBVS TƎMRV *m rest*

Contuli. Bruce *arch. Ael.* X 244, Watkin *arch. journ.* XXXVIII 280.

1001 a. 1881 rep. in loco eodem, de quo Eph. IV p. 212 n. 718*a* prodiit.

D M S ⊕
ΛV / / / DVS
VIX *i* T ANNO
VIIII MENSES VIIII
L·ARRVNTIVS·SAL
VIΛNVS ❧ FILIO
❧ PIISSIMO ❧

Recognovi ad imaginem photographicam. Ediderunt Watkin *arch. journ.* XXXIX (1882) 360 (misit Blair); Bruce *arch. Ael.* X (1885) 244 adiecta tabula. In 7 ·B·M· dubitanter ponunt.

Suppleverunt Huebner et Watkin: *D(is) m(anibus) s(acrum). Au[gen]dus vix[i]t anno[s] VIII menses VIIII, L. Arruntius Salvianus filio piissimo.*

1002 a. 1885 eodem fere loco quo Eph. IV p. 212 n. 718*a* rep. est cippus 40 dig. altus, 23 dig. latus, litteris saeculi tertii: servat *Mr. Blair.*

anaglyphum hominis in lecto
recubantis, l. poculum tenentis;
ad lectum adstat puer

D · M VICTORIS · NATIONE MAVRVM
*a*NNORVM · XX · LIBERTVS · NVMERIANI
*e*QITIS ALA · Ī · ASTVRVM · QVI ❧
sic PIANTISSIME PR⌒QVTVS . EST

Bruce *arch. Ael.* X 314 adiecta tabula; Watkin *arch. journ.* XLIII 275; Blair *Proc. soc. ant.* X (1885) 196; Huebner *Bull. epigr.* V 5.

4 supplevit Bruce *pr[ose]qu(u)tus.*

1003 in castris rep.

*co*HVGAL

Ediderunt Bruce *arch. Ael.* X 251, Watkin *arch. journ.* XXXVIII 281.

De cohorte V Gallorum in *South Shields* tendente cf. hanc Eph. III p. 142 n. 122, IV p. 207.

1004 in castris rep., lapis pertinens ad vallum aedificandum.

E M L I V

Ed. Watkin l. c.

1005 in castris rep., lapis ad vallum aedificandum pertinens.

L E G V I

Ed. Bruce l. c., Watkin *arch. journ.* XLI 176. Conf. infra n. 1122.

1006 in castris rep.

(7 A

Ed. Bruce l. c.

1007 post C. n. 498. *Byker Bridge* (inter Segedunum et Pontem Aelium) arula a. 1884 rep., 22 dig. alta, 10 dig. lata: nunc *Newcastle* in museo (n. 6).

I V L · M A X
I M V S · S A C
D · I
O
P E
C V

Contuli. Bruce *arch. Ael.* XI 120, Watkin *arch. journ.* XLII 141.
3 seq. *d(ei) I(nvicti)* [*Mithrae*] .... [*pe(cunia) sua fac(iendum)*] *cu*[*ravit*] O. Hirschfeld.

XLII—III. PONS AELIVS. CONDERCVM.

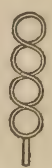
1008 ad C. n. 503. 504. Servantur *Newcastle* in museo, ubi vidi.

1009 Eph. III p. 314 n. 184 (ins. post C. 539). Editus est *arch. Ael.* XII 65, *arch. journ.* XXXV 63. Nomen *Sermullio* certum est.

1010 post C. n. 540. *Newburn on Tyne* prope Condercum, olim in turri mediaevali, nunc *Newcastle* in museo, lapis 13 dig. longus, 9 dig. altus.

L E G X X V V
C H O I I I I
Ↄ L I B F R O
avis
Ↄ T E R E ΛΛΛG

Contuli. Bruce *arch. Ael.* XIII 195; Watkin *arch. journ.* XLV 168.

XLIV. VINDOBALA.

1011 post C. n. 555. Vindobalae, *in the wall of the stackyard, Rutchester*, 18 dig. longus, 7 dig. altus.

CO — H I I-I
Ↄ P E D I O V I

Bruce lapid. app. 918.

1012 ad C. n. 507*a*. Est Brucii lapid. app. 919.

1013 ibidem: nunc *Newcastle* in museo (Catal. n. 25), 11 dig. longus, 4 dig. altus.

⟩ A R R I

Bruce lapid. app. 920, Watkin *arch. journ.* XXXIII (1876) 343.

1014 post C. n. 557. Ibidem, nunc *Newcastle* in museo (Catal. n. 26), lapis 11 dig. longus, 6 dig. altus.

E F V
O G E N · S
sol V I T FELIC

Bruce lapid. app. 921.

XLVI. CILVRNVM.

Castrorum spatia aedificiaque extra ea prope flumen Tinam posita iam plenius retexit Ioh. Clayton, vir de re antiquaria prae ceteris meritus. Aedificia etsi qualia fuerint nondum exploratum est, certe insignia sunt (conf. Bruce *Handbook* 98—103). Tituli prodierunt non multi: servat omnes ipse Clayton in aedibus suis.

1015 post C. n. 575. Arula a. 1884 rep., 30 dig. alta, 11 dig. lata.

D A E
F OR T · C
Fortunae figura cum
cornucopiae et rota
N S E R VA T *r*
I C I · V ENE N V
S G E R L M

D[*e*]*ae Fort*(*unae*) *conservat*[*r*]*ici Venenus Ger*(*manus*) *l*(*ibens*) *m*(*erito*).

Descripsi. Clayton *arch. Ael.* XI 117 cum tabula; Watkin *arch. journ.* XLII 144.

1016 post C. n. 577. Fragmenta duo a. 1884 rep.; titulus 34 dig. altus, circa 40 dig. longus erat, litteris bonis saeculi tertii ineuntis.

I · O *m* · D O ⅃
R O · S A *au* G G · N N
G A · V E R *ecundus?*

Descripsi. Ediderant Bruce *Handbook* (ed. 3, 1885) p. 105 cum tabula; Watkin *arch. journ.* XLII 143, XLV 118, neuter recte; recte Bruce *arch. Ael.* XIII 357. Augustos credo Alexandrum esse et Elagabalum (cf. Eph. III p. 133 n. 100).

1017 post C. n. 578. A. 1884 rep., 6 dig. altum, 34 dig. longum, eiusdem fere aetatis.

R I B V S · C O M
R O · S A L V T E · D E
V R S E V E R I

Contuli. Bruce *Handbook* 103; Watkin *arch. journ.* XLII 142.

[? *Mat*]*ribus com*[*munibus? p*]*ro salute de*[*c*(*uriae*)? *A*]*ur*(*elii*) *Severi.* Cf. infra n. 1032.

1018 post C. n. 582. Arula in fluvio Tina ad pontem Romanum a. 1889 rep., 6 dig. alta.

di B V S
V E T E R I
B V S ❦

Misit Blair a se descriptam ediditque cum tabula *arch. Ael.* XIII 362. Alterum exemplum tituli C. n. 582.

1019 post C. n. 584. Cilurni a. 1889 rep.

ha D R I A *no antonino aug.*
pi O · P · P ·
I

Misit Blair ediditque *Proc. of the Newcastle soc. ant.* IV 114.

1020 post C. n. 584 ad C. n. 1346. Fragmentum superius a. 1882 rep. est; inferius apud *Chesterholm* rep. esse dicit Watkin, puto errore; totus titulus 49 dig. altus ita legitur.

imp. caes. l SEPT
severo pertin A C E ❦
august O ❦ P I O ❦
et iuliae augus T A E
cu R A N T E
eiu S · E T
p R O C

Descripsi. Watkin *arch. journ.* XL 136.

1021 post C. n. 585. A. 1884 rep., 12 dig. longum et latum, litteris saeculi tertii ineuntis.

R Ǝ · C L
LEG · R
SEP · N I L

Descripsi. Bruce *Handbook* 104 cum tabula; Watkin *arch. journ.* XLII 142. . . . *per Cl(audium)* [*Xenephontem?*] *le(gatum) pr(o)* [*pr(aetore), instante*] *Sep(timio) Nil*[*o praefecto equitum*]. Nilum habes C. n. 585 a. p. C. 221: Xenephontem vel potius Xenophontem (filium opinor eius, cuius est titulus Ephesius C. III S. n. 7127) fere eodem tempore legatum fuisse ostendit miliarium infra (n. 1115) editum.

1022 post C. n. 615. In turri circiter D pass. a Cilurno orientem versus a. 1880 rep., titulus ansatus, 9 dig. longus, 6 dig. latus.

C O H I X >
P A V ∘ A P R I

Contuli. Clayton *arch. ael.* IX 23; Watkin *arch. journ.* XXXVIII 277.

1023 Cilurni a. 1882 rep., lapis oblongus et fronte et latere inscriptus. Est autem frons 17 dig. lata, 9 dig. longa: utraque lateris facies 9 dig. longa.

T L A F P V A L P C X I I I	T V R M L A F A N

Contuli. Watkin *arch. ael.* XIII 190 cum tabnla, *arch. journ.* XL 135. [Solve *tur(ma) L. A... F... p(er) val(lum) p(edes) CXIII* et *turm(a) L. A... F...* Th. M.].

1024 post C. n. 615. In muro castrorum non bene incisus.

L E G · V I · V I

Contuli. Edidit Watkin *arch. journ.* XXXVII 144; Bruce *Handbook* p. 88.

1025 lapis 32 dig. longus, 9 dig. altus litteris grandibus rudibus inscriptus.

L A Q I S
V N V S

Contuli. Watkin l. c. XL 136 male legit *lapis Iulius.*

1026 lapis ex muro extractus 18 dig. longus, 7 dig. altus.

M I L E S

Contuli. Watkin l. c. XL 136.

1027 in pariete aedificii prope fluvium.

N E I L O
avis

Contuli. Watkin l. c. XLII 143.

1028 fragmentum 11 dig. longum, a. 1886 rep.

A I I
O C
I N

Contuli. Watkin l. c. XLIV 119.

1029 in foro rep. a. 1875, in columna incisum.

B VY O

Bruce lapid. app. n. 935 p. 470 cum tabula.

1030 post C. n. 615. *Wall* — vicus est prope *Cilurnum* orientem versus — in schola fragm.

X I I
X X
M F
C V

Blair misit ediditque cum tab. *arch. Ael.* XIII. 360.

1031 post C. n. 616. In flumine Tina a. 1884 rep., lapis 36 dig. altus, 26 dig. latus, litteris punctatis: pars superior inscripta est, 16 dig. longa, 11 dig. alta. Videtur olim in eadem rupe stetisse, in qua nunc est.

Ↄ S I N C
C I N A · V O T O
N E · Q I · L I C I A T
N E

Descripsi: in fine putabam deesse nihil. Edidit Watkin *arch. journ.* XLII 143 non recte.

XLVII. PROCOLITIA.

1032 ad Eph. IV p. 201 n. 680 (ins. post C. n. 618). Lapis est 8 dig. altus, 4 dig. latus: servat *Mr. Clayton* Cilurni.

M A T
R I B V
S · Ǝ M

Correxi. Huebner secutus Watkinum dederat. Sunt qui et hic et supra n. 1017 de Augustis Comedovis cogitant (C. XII 2445): eae tamen *matres* sunt neque usquam in Britannia repertae. Magis crediderim fuisse *com*[*munibus*] idque Brucio quoque (ad n. 1017) placuit. In titulo n. 1017 ab Ihmio (annal. soc. Rhen. vol. 83 a. 1887 p. 174) perperam suppleri [*L*]*aribus Com*-[*pitalibus*] iam intellegitur.

1033 ad Eph. III p. 315 n. 189 (post C. n. 619). V. 2 lege VETNECR.

1034 ad Eph. III p. 315 n. 190. Adde versum sextum V S L M.

1035 ad Eph. III p. 317 n. 197*b*. V. 3 lege ILVSSV$^{S}_{I}$ (*suis*).

1036 ad Eph. III p. 317 n. 198*h*. Habet lapis IV. Tum adde faciem nonam:

S

F

Contuli haec.

1037 post C. n. 619. A. 1889 rep. lapis 37 dig. longus, 15 dig. altus; tabula inscripta 31 dig. longa, 8 dig. alta, litteris evanidis.

ny M P H S T C V E N T I N Æ

. . . . . . T I A N V S D E C . . . . .

. . . . V O . . . R . . . .

. . . . M R . .

Blair a se descriptam misit ediditque *arch. Ael.* XIII 363.

1038 ad C. n. 620. Suspicor eundem esse titulum ac n. 129 musei Aelianensis (*arch. Ael.* XII 62 cum tabula). Si ex tabula conicere licet, fuit deo Belatucadro dedicatum.

1039 post C. n. 631. Procolitiae a. 1874 rep., *a* 12 dig. longum et latum, *b* 9 dig. longum, 3 dig. altum.

a | V I | /NE R

b | T N C O M | \ R V S

a Bruce lapid. app. n. 940 p. 471. *b* Bruce ligno incisum misit, negatque antea editum esse. Mihi est C. n. 1354 aliter descriptum.

XLVIII. BORCOVICIUM (*Housesteads*).

1040. 1041 post C. n. 651. Sub clivo meridionali tumuli *the Chapel hill* arae duae cum tertio lapide sculpto — habet is figuram Martis — mense Novembri a. 1883 rep.: servat Cilurni *Mr. Clayton.*

1040. 73 dig. alta, 17 dig. lata.

D E O
M A R T I
T H I N G S O
ET D VA B V S
AL A I S I A G I S
B E D E ET F I
MM I L E NE
ET N AVG G E R
M C I VE S T V
I H A N T I
V S L M

feminae figura

Deo Marti Thingso et duabus Alaisiagis Bed(a)e et Fimmilen(a)e et n(uminibus Aug(ustorum) Ger(mani) cives Tuihanti v(otum) s(olverunt) l(ibentes) m(erito).

1041. 48 dig. alta, 18 dig. lata.

M A R T I · ET · D V A B V S
A L A I S I A G I S · ET · N · A V G
G E R C I VE S · T V I H N T I
C V NE I · F R I S I O R V M
V E R · S E R · A L E X A N D
R I A N I · V O T V M
S O L V E R V / / /
L I B E N T / /

Conțuli. Ediderunt Clayton *arch. Ael.* X 148. 169 cum tabula, Watkin *arch. journ.* XLI 180. De interpretatione scripserunt Mommsen in Hermae vol. 19 p. 231, Huebner et Stephens *arch. Ael.* X 166 seqq., Scherer in actis minoribus Academiae regiae Borussicae 1884 p. 571 seq. 603.

1041 5 VER · SER · quid sibi velit adhuc ignotum. Coniecit Mommsen nomen castelli Vercovicium fuisse (dat sane Ravennas *Velurtion*) et fortasse inde posse derivari cunei nomen *Ver(covicianum)*. *Ser.* potest scriptum esse errore pro *Severiani*. Huebnero visum est quadratarii errore scriptum esse VER · SER pro SEVER.

1042 post C. n. 651. *Cawfields*, fragm. 17 dig. longum: nunc *Chesters.*

M A R

Blair misit ligno incisum: Watkin *arch. journ.* XL 139. Fortasse idem atque Eph. IV p. 201 n. 681.

1043 ad C. n. 661*b*. Nunc *Newcastle* in museo.

1044 post C. n. 664. *Housesteads*, nunc *Newcastle* in museo (n. 19) 8 dig. longum, 4 dig. latum.

OCAE/s

Contuli. Watkin *arch. journ.* XLV 119 (ex catalogo).

XLIX. VINDOLANA.

1045 ad C. n. 706. Qui vidit a. 1757 B. Peile (vide infra n. 1064) in fine v. 2 legit CI vel CNI; fuit credo CVI.

1046 post C. n. 705. Vidit B. Peile (infra n. 1064) a. 1757 una cum n. 706 lapidem inscriptum sic:

I · O · M ·

1047 ad C. n. 710. Idem videtur esse atque Brucii lapid. n. 279 (*Newcastle* mus. n. 165).

1048 post C. n. 722. Fragmentum 16 dig. latum, nunc *Chesters*.

AVREL
LA · VIXII
NOS XX FILI
AVR I I V C I

Contuli. Watkin *arch. journ.* XL 136.

1049 ad C. n. 723. Initio dat D · M · Bruce lapid. n. 255 in tabula.

1050 Fragmenta Vindolanae rep. *a. b* a. 1878, *c* a. 1882.

a POLV
L

b SV
AG

c L L
ORVM
T A F N

Misit mihi ligno incisa Blair. Edidit Watkin *arch. journ. a. b* XXXVI 156 (misit Berrington), *c* XL 136 (non recte). Negat in *a* quicquam deesse.

L. AESICA.

1051 post C. n. 733. *Cawfields* a. 1882 rep., nunc *Chesters*, 14 dig. longus, 8 dig. altus.

> VICTORI
NI

Contuli. Clayton *arch. Ael.* IX 217 cum tabula; Watkin *arch. journ.* XL 136.

1052 *Cawfields* a. 1882 rep., nunc *Chesters*, lapis litteris rudibus exaratus, 9 dig. altus, 13 dig. longus.

CDVRTRC
IINDINESIS

Contuli. Clayton *arch. Ael.* IX 217. Eiusdem est generis ac C. n. 695. Cogitaverunt nonnulli de Durotrigibus (conf. titulos C. n. 775. 863, supra in hac Eph. IV p. 212).

LI. MAGNAE.

1053 post C. n. 746. Arula 12 dig. alta, 6 dig. lata.

DEO
/ALIT
ICAV
RO V
OTV

Bruce *arch. Ael.* XI 232 cum tabula; Watkin *arch. journ.* XLIV 117, qui legit *deo* [*B*]*aliticauro votu*(*m*). Notum est huius dei nomen varie scribi, velut *Belatucairo* (C. 746), *Blatucairo* (C. 295; vide supra n. 953).

1054 post C. n. 756. Arula a. 1886 rep., 12 dig. alta, 7 dig. lata, litteris evanidis, nunc *Chesters.*

femina
sacrificans
MATRIB
NTIVS

Contuli. Bruce *arch. Ael.* XII 286 cum tabula, Watkin *arch. journ.* XLIV 118.

1055 ad C. n. 764. Rep. esse denuo prope *Shotton* in com. *Durham* testatur Watkin *arch. journ.* XII 183. Nunc est *Newcastle* in museo, ubi vidi.

1056 post C. n. 768. Arula 8 dig. alta, 4 dig. lata, una cum n. 1054 rep. et servata.

DIBVS VITE
. . . .
. . . . . VS
L · M ·

Ediderunt iidem qui n. 1054.

1057 post C. n. 756. *Caervoran* (ut videtur) rep., arula 9 dig. alta, 6 dig. lata, nunc *Chesters.*

D I B V S
N I I T I I R
I B V S
V T M

Descripsi.

1058 post C. n. 777. *Greenhead* in turri per lineam valli a. 1883 rep.

COH · III
. . . . .

Watkin *arch. journ.* XLI 180.

1059 ibidem: nunc *Newcastle* in museo (n. 203), 13 dig. longus, 8 altus.

C O H V
7 I V L I · V A L E

Descripsi. *Proceedings of Newcastle soc. ant.* II 128 cum tabula; Watkin *arch. journ.* XLIII 281.

1060 post C. n. 782. *Caervoran* a. 1887 rep., *built into the wall of a farmhouse*, 36 dig. longus, ansatus.

) F E L I C I S
P X X P

Bruce *arch. Ael.* XIII 197; Watkin *arch. journ.* XLV 167.

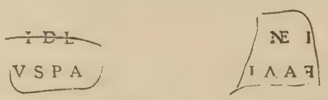
1061. 1062 post C. n. 797. In *Blenkinsopp Castle* dum muri renovantur a. 1880 cum aliis lapidibus Romanis rep. inscriptos hos duos servat dominus praedii *Coulson.*

1061 D M
LIFANA · B
CI · FILIA · V*ix*
IT · ANN
L · SENO
LVS · AV*un*
CVLVS *fe*
CIT . .

1062 | TPO
| SVISL · ı

Watkin *arch. journ.* XXXVIII 278 (misit Coulson).

1063 post C. n. 797. Fragmenta a. 1887 rep.

Bruce *arch. Ael.* XIII 198 cum tabula; Watkin *arch. journ.* XLV 167.

1064—1070 Accesserunt denique tituli hodie, quod sciam, amissi ii quos vir rev. B. Peile in epistula m. Novembri a. 1757 scripta Jacobo Jurin misit, editi nuper a W. C. Lukis *Family Memoirs of W. Stukely* III 137 (*Publications of the Surtees Society* vol. 80); inde Watkin *arch. journ.* XLV 169. Titulos duos, quos Peile Vindolanae attribuit, dedimus supra nn. 1045. 1046, reliquos Magnis adscriptos subiecimus; sed de loco parum constare inde colligas, quod in his exhibet C. n. 960 Netherbiensem.

1064 DEO
VETIRIV

Fortasse est C. n. 727 Aesicae rep.

1065 COH : BARVORVM

lege BATAVORVM.

1066 X X I
AVRIL . . . . .
MATIRL . . . . .
RISSIMEP . . . .

1067 . . . RI . . . TE . . .

1068 . . . ORIP . . .

1069 *This stone was carried to London, being found two years ago.*

COH III) C–L:AVG.
VSTAVI

1070 *This was found at a* turris per vallum, *northwest from Walltown.*

COH : III
ƆSOCELUANA

LI. AMBOGLANNA.

1071 post C. n. 813. Amboglannae a. 1886 rep., ara 50 dig. alta, 21 dig. lata, litteris bonis.

I O M
CoH Ī AELDA
CoR C C A IVL
MARCELLI
NVS LEG $\overline{\text{II}}$
AVG

Bruce *arch. Ael.* XII 288 cum tabula; Ferguson *Proc. soc. ant.* VIII (1886) 209; Watkin *arch. journ.* XLIV 119 et *Transactions of the Cumberland and Westmoreland ant. soc.* IX 294; Mowat *Bull. epigr.* 1886 p. 253.

2 solve c(*uius*) c(*uram*) a(*git*); non recte Mowat *C. Ca*[*m*](*ius*) legit. — 4 deficit fortasse post cognomen nota centurionis.

1072 ad C. n. 833. Praeponenda esse v. 2 sigla duo 77 admonet Hooppell apud Watkin *arch. journ.* XLI 187.

1073 ad C. n. 842. V. 3 adde F(*ecit*) teste Brucio lapid. n. 394.

1074 post C. n. 847. *Over Denton* a. 1883 rep., nunc in hortis rectorum: est 11 dig. longus, 10 dig. altus.

COI Ī
ƆOPSILI

Lectio certa est. Watkin *arch. journ.* XLI 180 (misit Hooppell); Bruce *Handbook* 193 cum tabula, non recte. Correxit Blair.

1075 post C. n. 859. Olim *at Willowford farm*, nunc at *Naworth Castle*, 17 dig. longus et latus.

Ↄ COCCEI
REGVLI

Ectypum vidi. Bruce *Proceedings of Newcastle ant. soc.* II 8. 215 et *arch. Ael.* XI 121; Watkin *arch. journ.* XLII 144.

1076 olim in *Newhall*, nunc *Naworth Castle*, 12 dig. longus.

COH I I
Ↄ LAETIN

Ectypum vidi. Ediderunt iidem ibidem.

1077 rep. *between Gap and Chapelhouse* servat *Mr. J. Armstrong*, 11 dig. longus, 28 dig. latus.

COH VI
) CALEDO
NI SECVND

Ediderunt iidem ibidem.

1078 post C. n. 870. *Over Denton* in ecclesia instauranda a. 1881 rep., ara 32 dig. alta, 15 dig. lata.

versus quinque evanidi
STRI

Watkin *arch. journ.* XXXIX 358; Blair *Proceedings of the Newcastle soc. ant.* II 215; R. S. Ferguson *Proc. soc. ant.* IX 60. Aram fortasse dedicavit ....]*s tri*[*b*(*unus*)].

1079 Amboglannae fragm. a. 1883 detectum.

A I
Q Q V
OCLI

Watkin *arch. journ.* XLI 180 (misit Hooppell).

LII. CASTLESTEADS.

1080 ad C. n. 877. Testimoniis adde codicem Oxoniensem (Bodl. bibl., Rawl. B 206) quem olim habebat T. Hearne. Servata tum a Gilpino in *Whitechurch* una cum aliis Gilpinianis periisse videtur. Ibi vv. 3—5 ita dantur.

G · P · VOL....
V · S · HOSRIIS
TRIB · EQ

Dixi de codice *Proc. of the Newcastle Soc. Ant.* IV (1889) 116—7.

1081 post C. n. 887. *Walton-House-Station* arae pars, 12 dig. alta, 9 dig. lata, a. 1748 rep.: periit.

MATRI
BVSTP
MAP

Matribus t[ra]ma[rinis.

R. Gilpin Wardio misit in epist. m. Decembri a. 1748 scripta, adservata una cum Wardii exemplo libri Horsleyani in museo Britannico. Inde Watkin *arch. journ.* XLI 184.

LV. LVGVVALLIVM.

Reperta sunt hic praeter alia stationis Romanae vestigia multa tituli duo qui sequuntur.

1082 *Annetwell Street* a. 1878 rep., lapis 13 dig. altus, 8 dig. latus, litteris parvis et vix legendis. Est in museo urbano.

Genius
in l. cornucopiae
in d. pateram tenens

. . . .
BASSI . . . C . . R . . F
DOM . . . . .

Contuli. Watkin *arch. journ.* XXXVI 154 (misit Ferguson).

1083 *Spring Garden Bowling Green* a. 1885 rep., extra stationem Romanam, lapis 56 dig. altus, 38 dig. latus. Titulus est ansatus, 8 dig. altus, 13 dig. latus. Est in museo urbano.

anaglyphum
puellae

D I S
VACIA INF
ANS AN III

Contuli. Ferguson *Proc. soc. ant.* X (1885) et *Transactions of the Westmoreland and Cumberland ant. soc.* VIII (1886) 317 et *arch. Ael.* XI 127 cum tabula; Watkin *arch. journ.* XLIII 283.

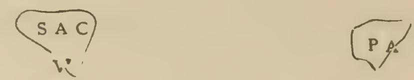
LVI. BURGH UPON SANDS.

1084 post C. n. 938. *Burgh upon Sands* a. 1881 rep., nunc *Carlisle* in museo ara 10 dig. alta, 6 dig. lata.

M A R T I
B E L A T V
C A D S A C T
Λ Λ Λ I V S

Descripsi: in v. 4 fortasse pro litteris est ornamentum. W. T. Watkin *arch. journ.* XXXIX (1882) 358; Ferguson *Proc. soc. ant.* IX (1882) 60.
Marti Belatucad(ro) sa(n)ct(um).

1085 post C. n. 945. *Beaumont* prope *Burgh upon Sands* a. 1886 rep. fragmenta duo.

Proceedings of the Newcastle ant. soc. II 239 cum tabula; Watkin *arch. journ.* XLIV (1887) 121.

1086 ad C. n. 952. Eph. III p. 136. Denuo rep. est a. 1879: nunc *Carlisle* in museo: lapis 17 dig. longus, 9 dig. latus. 1—3 lege sic:

. . . . . O N I A N V S D E D . . .
. . E D D A T E V T // E T V R A Q V A //// T V S
S V P P L E A T V O T I S F I D E M

Contuli. Edidit primum J. Smith *Cumberland Pacquet* d. 5 m. Ian. a. 1791: nuper Ferguson *Proc. soc. ant.* VIII (1879) 205; Watkin *arch. journ.* XXXVII 148. Supplet Mc. Caul:
. . . *ded*[*ico*: *s*]*ed date ut* [*f*]*etura qua*[*es*]*tus suppleat votis fidem.* Carmen est.

LIX—LXVII. BRITANNIA SEPTENTRIONALIS ET CALEDONIA.

1087 post C. n. 960. *Netherby* a. 1882 rep.

D E O
H · N E
T I R I

Brucio misit F. Graham.

1088 post C. n. 1025. Habitanci: deinde *Alnwick*, nunc *Newcastle* in museo (n. 195) 17 dig. altus et latus.

d · M
CCA
u IXIT VITA
b ƆNA ANNIS
XXX

Contuli. Watkin *arch. journ.* XXXVI 155.

1089 post C. n. 1064. *Birrens* arula a. 1886 rep. 10 dig. alta: servat Mr. Irving.

FORTV
NAE VO
TVM

Proceedings of the Newcastle soc. ant. III 9 adiecta tabula.

1090 ad C. n. 1071. Servat *Mr. Irving* in villa *Burnfoot Hall*: edidit Hodgkin *arch. Ael.* XII 102 cum tabula. In v. 6 lege PRÆEST · C · SL.

1091 post C. n. 1079. Ibidem fragmentum *of a highly ornamented slab.*

M A*tribus*
S A

Watkin *arch. journ.* XLIV (1887) 122.

1092 post C. n. 1087. Ad Eph. IV p. 204 n. 691.

I O M V E //
LLATIO RETO
RVM GAESA
Q · C · A · IVL
SEVER · TRIB

I(ovi) o(ptimo) m(aximo) ve[xi]llatio R(a)etorum Gaesa(torum), q(uorum c(u-ram) a(git) Iul(ius) Sever(us) trib(unus).

Recognovi ad ectypum gypso factum, quod *Newcastle* in museo (n. 208) prostat. Bruce *Athenaeum* m. Mai 1885, *arch. Ael.* XI 123, eodem ectypo usus; inde Watkin *arch. journ.* XLII 158 qui observat in praedio vicino *Cappuck Farm* pleraque Romanae stationis vestigia reperiri.

[De *Raetis gaesatis*, quorum in Britannia item meminit titulus C. n. 1002, quae testimonia praeterea extant, composui in Hermae vol. XXII p. 549. Th. M.]

1093 ad C. n. 1103 (ins. ante 1109). Repperit vir rev. Iac. Robb a. 1736 *hard by the Roman fort of Barhill*, deditque universitati Glasgoviensi, ubi exstat. Edita est primum in eph. *Daily Gazetteer* d. 7 m. Sept. a. 1736, ubi male legitur:

D E O M A R T I
culter C A M I L L V S C *patera*

Inde inter Stukeleii schedas W. C. Lukis *Family Memoirs of W. Stukely* III 412 (*Surtees Soc. Publications* vol. 80). Ex schedis una cum Wardii exemplari libri Horsleyani in museo Brit. servatis Watkin *arch. journ.* XLI 184.

1094 ad C. n. 1126. Extrema:

LEG · $\overline{XX}$ · VAL · VIC · F·
PER · MIL · P · III

exhibet Anon. in cod. mus. Brit. Cotton Iulius F. vi (F. G. Kenyon mea causa descripsit).

LXVIII—LXXIV. VIAE PVBLICAE.

Quae dicitur (C. p. 207) via iuxta oram maritimam Regnorum fuisse, ea nulla est. Dixi de re *arch. journ.* XLVI. 70 et *archaeological review* 1, 440.

1095 post C. n. 1147. *Tintagel* in ora septentrionali comitatus *Cornwall, used as a lichstone at the eastern entrance to the church yard*, lapis 60 dig. altus, 12 dig. latus; in superiore parte litteras has habere dicitur evanidas

IMPCG
VAL
LICLICIN

Descripsit et ectypa plumbo facta misit W. Iago Bodminensis. Ipse in ectypis tantum litteras CGVA distinguebam. [Haec si recte excepta essent, duo tituli contaminati forent Galerii Valerii Maximiani et Liciniani Licinii. Th. M.]

Viam fuisse Romanam ad septentrionalem Cornwalliae oram affirmaverunt et alii et Borlase *antiquities* 306 et J. Maclean *Trigg Minor* (London 1868—79) I 484, III 8, nec desunt ibi vestigia Romanorum.

1096 post C. n. 1152. A Calleva duo m. p. occid. versus lapis est sermone rustico *Impstone* dictus, in quo litterae esse dicuntur hae

I M P

Gent. mag. 1838 I 195. Memorat Stukeleius itin. curiosum (ed. 2, 1776) p. 179; ipse non vidit.

1097 post C. n. 1156. Miliarium Lindi rep. a. 1879 *in making the new drain along the Bailgate*: nunc in claustro cathedralis ecclesiae. Circiter octo pedes altum est.

I M P C A E S
M A R C o
P I Ʌ O N o p. C. 265|267.
V I C T O R I
N O P F I N V
A V G P O N /
M A X
T R P · P P
A · L · S · M
P . X · I III

Contuli. Io. Wordsworth *Papers of the associated arch. soc.* XV (1879) p. 13 seqq. cum fig.; inde W. T. Watkin *arch. journ.* XXXVII (1880) 139. 9. 10 solve *a L(indo) S(egelocum) m(ilia) p(assuum) XIII.* Congruit lapis cum Itin. Ant. p. 475 Wess. Segeloci (*Littleborough*) et titulus evanidus a. 1718 repertus est (Eph. III p. 199 n. 673; conferatur titulus Eph. IV p. 120 n. 71 fortasse idem) et multa vestigia Romana, patellae, nummi, alia.

1098 ad C. n. 1159. Miliarii tria latera inscripta esse ait Westwood Lapid. Walliae p. 42 cum tabulis et haec addenda sane evanida:

I M M	I M P P C
C Λ R o	D I O
N O R I	C L E T I
L I L O	Λ N O
F A	M Λ R C
G	V R E
	O A

1099. 1100 post C. n. 1164. Rep. inter Bangor et Caerhyn ad vicum *Rhiwiau* in agro q. d. *Caegwag* prope *Llanfairfechan* a. 1883; servantur in museo Britannico.

1099. 80 dig. altum, 19 dig. diam.

IMP · CAES · TRAI ·
ANVS · HADRIANVS
AVG · P · M · TR · P/
P · P · COS · $\overline{III}$ ·
A KANOVIo
M · P · VIII ·

1100. 23 dig. altum, 16 dig. diam.

IMP · P CAES
L SEP SEVERVS
P P · ET · M · AVR
ANTONINVS
AVGG · ET · P
septimius geta ....
a kanovio
m. p. viii

Descripsi. Ediderunt Bruce *arch. Ael.* IX 221 cum figura; Watkin *arch. journ.* XLI 174; Th. North *Proc. soc. ant.* IX (1882) 263.

Canovii meminerunt itinerarium Antonini p. 482, ubi dicitur *Conovio*, et Ravennas 5, 31, ubi est *Canubio*, cf. C. p. 43. Mansionem hanc ad *Caerhyn* fuisse coniecit olim Horsley, nunc demonstrant haec miliaria, VIII scilicet m. p. ab eo vico reperta. Prodierunt ibi praeter fundamenta aedificiorum legionis XX tegulae (C. n. 19*, infra n. 1125) et patellae (C. n. 1336, 806), fortasse etiam massa aenea (C. n. 1200), quam tamen O. W. Stanley ad *Aberfraw* in insula *Anglesey* repertam esse volt. Vestigia quoque viae Romanae inter *Rhiwiau* et *Caerhyn* adhuc superesse G. W. Shrubsole mihi affirmat.

1101 ad C. n. 1165. Servari Herefordi in museo urbico docuit me H. C. Moore. Edd. H. Bull *Transact. of the Woolhope Club* 1882 p. 247 adiecta tabula et W. T. Watkin *arch. journ.* XXXVII 147, hic perperam coniciens legendum esse v. 5 *ab Uri*[*conio*].

1102 ad C. n. 1168 (Eph. III p. 139). Servatur *Derby* in museo urbico, ubi vidi; columna est 23 dig. alta, 9 dig. diam.

R Ḃ POT ©S
P P ANAVIONE
M P X

Collato, quem primus attulit Watkin, titulo Fulginate Henzeni 6947 censitoris *Brittonum Anavion*[*ensium*] Mowat (*Bull. epigr.* V 324) vidit legendum esse *Anavione.*

1103 ad C. n. 1169. Nunc Ratis in museo; recens manus litteras male restauravit.

1104. 1105 post C. n. 1170. *Castleford* prope *Pontefract* ad viam Romanam inter *Tadcaster* et Danum (C. p. 54) a. 1880 rep.; servat Brewerton in *Halfacres.* Lapis est 54 dig. altus, 12 dig. in diam., inscriptus bis.

1104

IMP · C
C · M · Q
DECIO
. . . .

1105 lapide inverso:

IMPP
/ / / C · VIBIO
GALLO · ET · C · V
VOLVSIA
NO · P · F ·
AVGG · EB
/ / / / /
XXI

Watkin *arch. journ.* XLII 154, supplens in fine *Eb*[*uraco m*(*ilia*) *p*(*assuum*)] *XXI.* Sed lectio incerta esse videtur.

1106 ad C. n. 1173. 1174. Edidit Watkin *Lancashire* p. 183—184. Servatur n. 1174 *at Lunecliffe by Mr. E. B. Dawson.* 1173 v. 4 legit Watkin l. c. M · P · III.

1107 ad C. n. 1175. Mowat *Bull. epigr.* V (1885) 35 et *Proceedings of the Newcastle soc. ant.* II 14 solvit 3 *k*(*astris*) *m*(*ilia*) cet.

1108—1114 post C. n. 1187. *Crindledykes* prope Vindolanam ad viam vallarem, mille p. orientem versus ab C. n. 1187, a. 1885 reperta sunt miliaria septem, integra alia, alia fracta: servantur in *Chesters.*

1108 columna 54 dig. alta, 7 dig. in diam.

IMP CA
SEVR
PIO
COS P P CVR
///////
le G X G
M P XIIII

1109 tabula 28 dig. longa, 16 dig. lata.

M A V R
P R o B V S
P F I N V I C
A V G

1110 columna 62 dig. alta, 14 dig. diam.; litteris rudibus.

I M P
C A E
M A X I
A N O
A V G
N O B
C A E S

Cf. C. VIII 10396: *d. n. Aur. Val. Maximiano invicto p. f. Aug. p. m. nobilissimo Caes.*

1111 columna 42 dig. alta, 11 dig. diam.

I M P
//////
V A L
Є N S T A N T I N
P · F
I N V
N G
D I V I
constanti
pii aug.
filio

1112 columna tabulam exhibens 38 dig. altam, 14 dig. latam.

I M P C A E S
F L A V V A L
Є N S T A N T I N O
P I O F / / N O B
C A E S A R I
D I V I
C O N S T A N T I
P I I A V G
F I Ł O

v. 4 incertus est.

1113 I M/

1114 in basi columnae litteris magnis.

L I

Fortasse *m. p.*] *LI,* non *l(euga) I,* quod voluit Bruce.

Descripsi omnes. Ediderunt Bruce *arch. Ael.* XI 130; Watkin *arch. journ.* XLIII 277 (n. 1108. 1112 non recte). De n. 1112 dixi *Proceedings of the Newcastle soc. ant.* IV 35.

1115 post C. n. 1187. *Cawfields* columna 45 dig. alta, 16 dig. diam., a. 1882 rep.; nunc *Chesters.*

IMP CAES AVREL
SEVER ALEXANDRO
PI FEL AVG P M TR P
COS P P CVR C XENEPHON
TE LEG AVG PR PR
I I I T M P XVIII

Contuli. Clayton *arch. Ael.* IX 211 cum tabula.

4 legatus redit supra n. 1021. — 6 conicit Io. Wordsworth, qui inspexit, A PET(*rianis*).

Castlesteads, ubi Huebner (C. p. 151) Petrianas ponit, a *Cawfields* abest m. p. circiter XVS.

1116 ibidem una cum praecedente reperta et servata, columnae pars 55 dig. alta, 16 dig. diam., litteris rudibus et evanidis et parum certis:

CAES
NVBF
RIAN
AVG

Descripsi; 2 pro B fortasse legi potest S. Hadriani esse non credo; cogitandum potius de Floriano (cf. C. n. 1156).

LXXV. PRIVILEGIA MILITVM VETERANORVMQVE.

1117 post C. n. 1195 (cf. Eph. V p. 96).

Rep. a. 1879 inter rudera castelli Cilurni *in the eastern guard-chamber of the southern gateway* BRVCE. Nunc in museo Britannico.

intus: tabella prior

H AD
ON T A
PIVS
I O S I̅I̅I̅I̅
I M
E Q E T P E D
G A L P R O C E T I
C L L T E T Ī H I S P E T
E T Ī F I D E T I̅I̅ G A L E T
B R A C E T I̅I̅I̅I̅ L I N G
B R I T T A N S V B P A P I R
E M E R D I M H O N M I S
S V N T C R Q V I E O R V
C O N V B C V M V X O R
◎ C V M E S T C I V I I S D

extrinsecus: tabella prior.

A E S A R D I V I H A D R I A N I F D I V I ◎
P A R T N E P O S D I V I N E R V A E P R O
L I V S H A D R I A N V S A N T O N I N V S
O N T M A X T R P O T V̅I̅I̅I̅I̅ I M P I̅I̅ C O S I̅I̅I̅I̅ P P
E D I T Q V I M I L I T A V E R I N A L I S I̅I̅I̅
A E A P P E L L A V G G A L L P R O C V L E T Ī
E T Ī H I S P A S T V R E T Ī C E L T I B
A E T I A D A C O R E T Ī A E L I A
C L A S S I C A   A R D E T I̅I̅ G A L L O R E T I̅I̅ E T
V̅I̅ N E R V E   C E T I̅I̅I̅I̅ L I N G E T I̅I̅I̅I̅ G A L L
E T S V N T I N B   N N I A S V B P A P I R I O A E T I *sic*
A N O Q V I N Q   N T I / T I P E N D E M E R I T

Contuli. Ediderunt Bruce *arch. Ael.* VIII (1880) 211 cum tabula et *Handbook to the Wall* (ed. 3 1885) 261; W. T. Watkin *arch. journ.* XXXVII (1880) 143; R. Mowat *Bull. epigr.* II (1882) 271 cum tabula.

[Imp C]aesar, divi Hadriani f., divi [Traiani] Part(hici) nepos, divi Nervae pro(nepos), T. A[e]lius Hadrianus Antoninus [Aug(ustus)] Pius [p]ont(ifex) max(imus), tr(ibunicia) pot(estate) VIIII, imp(erator) II, co(n)s(ul) IIII, p(ater) p(atriae).

eq(uitibus) et ped(itibus) qui militaver(unt) in alis III [et cohort(ibus) XI, qu]ae appellantur Aug(usta) Gall(orum) Procul(eiana) et I . . . . . et I Hisp(anorum) Astur(um); et I Celtib(erorum) et I Hisp(anorum) et [I] Ae[l]ia Dacor(um) et I Aelia classica et I fid(a) [V]ardullorum et II Gallor(um) et II et VI Nerv(iorum) e[t III] Brac(araugustanorum) et IIII Ling(onum) et IIII Gall(orum) et sunt in Brittannia sub Papirio Ae[l]iano quinq[ue et vigi]nti [s]tipend(is) emerit(is) dimissis hon(esta) mis[sione], [quorum nomina subscripta] sunt, c(ivitatem) R(omanam), qui eoru[m non haberent, dedît, et] conub(ium) cum uxori[bus, quas tunc habuissent], cum est civitas iis d[ata] . . . .

Vide quae adnotavit Mommsenus Eph. l. c.

1118 (post C. n. 1195). Cf. Eph. V p. 98.

Fragmenta duo una cum praecedente rep: nunc in museo Britannico.

intus

I
H O
R O M
V X Q V
A V T C V

extrinsecus

di V I T R A I A N I P A R
T A E L I V S
N T M A X
P

Contuli. Ediderunt iidem.

1119 ad Eph. III p. 140 n. 120 (ins. post C. n. 1195; cf. C. vol. III p. 901, Eph. III p. 187, V p. 92).

Servatur iam in oppido *Huntingdon* in museo societatis litterariae, ubi contuli. Intus v. 1. 2 legebam:

//I I Λ
E T I I I E

Ultimum elementum fractum magis P fuit quam C. Extrinsecus lege v. 4 VLI SINGVLAS, v. 5 init. TILARTIDIO cet.

Coniecturas affert Mowat *Bull. epigr.* 3 (1883), 24. 309.

LXXVI. MASSAE ARGENTI AERIS PLUMBI.

1120 ad C. n. 1203. V. I. Vaillant *un saumon de plomb antique* (Boulogne 8. 1888) ectypo usus legit in latere posteriore CNPASCIƧ; mihi collato plumbo ultimum elementum incertum visum est.

1121 post C. n. 1205. Devae in *the Roodeye* ubi portus videtur fuisse, massa plumbi a. 1886 rep., 20 dig. longa, 4 dig. lata: pondus est 192 libr. Angl.; nunc Devae in museo.

in facie superiore I M P V E S P A V G V̄ · T · I M P III // a. p. Chr. 74

in latere D E C E A И G I

Descripsi. Watkin *arch. journ.* XLIV 124, *Cheshire* 163; Shrubsole *Journ. of Chester archaeol. soc.* I 9 adiecta tabula.

LXXVII. TEGVLAE.

1122 ad C. n. 1223. Accesserunt hae:

a Ebchester.

L E G · VI · V

b South Shields.

L E · VI · V

c Eburaci in sarcophago tegulicio rep., nunc *Sheffield* in museo (Catal. p. 128).

L E G · V I · V I T · P · F · *sic*

a. b Watkin *arch. journ.* XLI 177, *b* vidi, *c* ectypum misit musei curator Bateman.

1123 ad C. n. 1224*e*. Tegulas ita inscriptas (LEG · IX · VIC) una cum n. 243 Eburaci repertas esse errore omnino affirmat Stukeleius in diario, quod edidit W. C. Lukis *Family Memoirs of Stukely* III 379 (*Publications of the Surtees soc.* vol. LXXX).

1124 ad Eph. IV p. 206 n. 695. Servatur Ratis in museo urbico ubi vidi; repertam esse *in the Friars*, *Leicester*, a. 1854 ex annalibus musei effecit M. Browne, musei curator. Lectio, quae certa est sic: IIIVΛ, videtur non legionem octavam significare, sed solum numerum LVIII. Edidit cum tabula Th. Wright *Intellectual Observer* II (1863) 177.

1125 ad C. n. 1225 *a. b. c.*

a Prostant tegulae Devae rep. LEG. XX tantum inscriptae in museo Devensi, ubi vidi: edidit cum tabula Watkin *Cheshire* p. 221.

b Prodierunt quoque ad *Caerhyn* in Cambria teste Lee *Chronicon Cetrense* cap. I. Mutilas huius legionis tegulas ibi repertas esse notum est ex Camdeno, Wardio, aliis. Cf. C. n. 19* ubi de leg. II cogitare noli.

c Prodiisse in *Crue* prope *Holt*, in Cambriae finibus inter Devam et *Malpas*, a. 1630 ex mss. Harleianis in museo Britannico servatis (2111, 21. 2014, 31) eruit Watkin *Cheshire* p. 306, *arch. journ.* XLIV 127.

Addenda est tegula Devae rep. *having this inscription in full words*, si credis:

L E G I O V I G E S I M A V I C T R I X

R. Holme *The Academy of Armory* (Chester a. 1688) III 464: inde Watkin *Cheshire* p. 116.

1126 ad Eph. IV p. 206 n. 694*a* (ins. post C. n. 1225). Alia pars tegulae, ut videtur, similis Devae rep. est in *Black Friars* a. 1886, nunc in museo.

Λ
O Ϛ O P R

Descripsi. Watkin *arch. journ.* XLIV 125, *Cheshire* p. 320.

1127 ad C. n. 1231. Tegulae a. 1865 in *Slack* rep., prostant Eburaci in museo duae, *Halifax* in museo tres integrae, fragmenta octo.

C O H I I I I B R E

Descripsi. In Catalogo Eburacensi p. 128 COH III BRE, non recte. Testimoniis addendum quod ait J. K. Walker *gent. mag.* 1852 I 271 se tegulas ita inscriptas in loco *the Ealdfields* dicto prope *Slack* repperisse. Confer quae dicit Mommsen in Hermae vol. XIX p. 215. De reliquiis a. 1865 prope *Slack* repertis confer Th. Wright *Intellectual Observer* VIII (1866) 473.

1128 ad C. n. 1233. Servatur in *Worden Hall*. Edidit Watkin *Lancashire* p. 176 cum tabula.

1129 post C. n. 1235. *Titsey* (*East Surrey*) a. 1879 inter reliquias aedificii Romani.

APENDNI

G. L. Gower *Proc. soc. ant.* VIII (1879) 211; Watkin *arch. journ.* XXXVII 154.

1130 ad C. n. 1236. 1237. Servantur in *Cirencester* in museo, ubi vidi.

a ARVERI *b* ARVE

1131 ad C. n. 1240. Rep. esse a. 1752 in *Lancaster* in sarcophago tegulicio testatur Sam. Peele in epistula ad Stukeleium scripta m. Ian. a. 1753: epistulam edidit W. C. Lukis *Family Memoirs of Stukely* III 240 (*Publications of the Surtees Society* vol. 76); inde Watkin *arch. journ.* XLII 88. Origo demonstrat easdem esse ac C. n. 1233. In sarcophago adfuerunt nummi Valentis et Honorii.

1132 post C. n. 1240. *Bainesse* prope *Catterick* (C. p. 67) tegulae multae circa a. 1850 rep.

BSAR

Longstaffe *Richmondshire* (1852) p. 46; inde, ut puto, Watkin *arch. journ.* XLIV 127. Hic conicit legendum esse [*al*(*a*)]*Sar*(*matarum*); cf. C. n. 229. 230.

1133 post C. n. 1241. Devae in *Whitefriars* a. 1884 rep., nunc in museo, litteris optimis.

IVLIV

Iuliu[*s*] . . . .

Descripsi. Watkin *Cheshire* p. 120 cum tabula, *arch. journ.* XLII 148.

1134 post C. n. 1246. *Lydney* (C. p. 42) ubi exstant, *two roofing tiles.*

L · L · Q ·

Watkin *arch. journ.* XXXVIII 295 (misit Berrington).

1135 post C. n. 1248. *Binchester* a. 1879 rep., *fictile.*

MPP

Ectypum vidi. Watkin *arch. journ.* XXXVII 141 (misit Berrington); cf. C. n. 1248.

1136 post C. n. 1250. Lindi a. 1881 rep., *in fine characters within a label.*

C · VIB · EXO

Watkin *arch. journ.* XXXIX 362, XLI 188 (misit Hooppell).

1137 post C. n. 1254. *Woodchester* (C. n. 77) teg. parietinae duo.

a XXXXIIII
b XXXXVI

Arch. journ. XVII 271, inde Watkin ibidem XLV 186.

1138 post C. n. 1254. Devae in *Newgate street* tegulae duae; a servat doctor Taylor.

a /ANTO *b* ANTO

a. Descripsi. Edidit utramque Watkin *arch. journ.* XLIII 289. Supplet [*leg. XX. v. v.*] *Anto(niniana)*, collato C. n. 1222 *h*, ubi item *Ant(oniniana)* solvit.

Scariphatas habes hasce:

1139 ad Eph. Epigr. IV p. 208 n. 703 (post C. n. 1254). Eburaci a. 1737 rep., *a piece of burnt clay two feet long and a foot wide with ledges on each side*, in medio

POLIO
COLEGIO
FELICTER

Franciscus Drake in epist. quadam m. Iunio a. 1737 ad Stukeleium scripta (*Surtees Society's Publications* 80 p. 328 cum tabula); inde Watkin *arch. journ.* XLV 185.

1140 Eburaci m. Iunio a. 1740 *at Mr. Drake's I saw a bit of a large flat gutter tile, inscribed thus as with the workman's finger in the moist clay before dryed* STVK.

GENIO LOCI
FELICITER

W. Stukely in diario: edidit W. C. Lukis in *the Publications of the Surtees Society* vol. 80 p. 379.

Evidenter eadem male excepta aut ab altero utro auctore aut ab utroque.

1141 Londinii in *Warwick Lane* a. 1886 rep., 18 dig. longa, 12 dig. lata: nunc in museo urbico *the Guildhall.*

AVSTALIS
DIBVSAIII
VAGATVRSIB
COTIDIM

Descripsi: tegula integra est. In v. 2 post DIBVS alii V legunt; est potius XIII. Ediderunt J. E. Price *Proc. soc. ant.* XI (1886) 179; Watkin *arch. journ.* XLIV 126 (misit White); C. R. Smith et Mowat *Bull. epigr.* VI, 198. 250.

1142 *Bignor* tegulae litteris cursivis scariphatae.

a L · C · C ·

b |ↃRSVE·|

a. A. J. K(empe) *gent. mag.* 1845 II 124; inde C. Wright *History of Arundel Castle* (London 1818) p. 159; hic male L · L · C ·
b. Watkin *arch. journ.* XXXVII 139 (Berrington misit).

1143 *Leicester* prope *High Cross street* a. 1883 rep., tegula cava; in facie — 17 dig. longa, 6 dig. lata est — scariphatum est:

PRIMUS
FECIT
X

Contuli. Watkin *arch. journ.* XLI 183.
Primus fecit (decem?)

1144 ad Eph. IV p. 208 n. 704. *South Shields.* Edidit cum tabula Bruce *arch. Ael.* X 251. Omisi ibidem relatas *a* et *b*, item alia duo fragmenta non repraesentanda recte nisi incisa in tabulis. Praeterea rep. sunt hae:
a. 17 dig. longa et lata.

CALVI
FILIAX

Calvi filia (sextarium).

b. TEGLA

c. \ERIANVS

Edidit Bruce l. c.; Watkin *arch. journ.* XXXIX 360, XLI 177. *a* interpretatus est Zangemeister ectypo usus.

1145 *Chesters* a. 1888 rep. 6 dig. longa.

|ICEITC|

Descripsi.

1146 *Binchester* in tegula scariphatum.

ARMEAMIDOCVII

W. T. Watkin *arch. journ.* XXXIX (1882) 361 (misit Hooppell). Lectio incerta est.

LXXVIII. TESSERAE.

1147 post C. n. 1265. Camuloduni repertas aliquot tesseras rotundas fictiles servat *Mr. Joslin*: diam. sunt omnes circ. 2 dig.

a VAK *c* X

b B *d* I

Descripsi. Noli putare novicias esse.

LXXIX. PLVMBO INSCRIPTA.

1148 ad C. n. 1268. Legendum esse VIG pro VIC, ut *cohors vigilum* significetur, ait Watkin in ephemeride *the Academy* 1885 n. 663 p. 52, *arch. journ.* XLII 157, *Cheshire* p. 164 cum tabula.

1149 post C. n. 1272. *Richborough* (Rutupiis) rep. *in a rubbish pit* extra castra signacula duo plumbea, nummorum simillima; ubi extent ignoro, neque enim servat museum Mayeri Liverpoolii. Vestigia lini cum supersint, signacula illa aut ad portoria pertinuerunt aut ad epistulas, quod mavult Smith. Ostendebant caput Constantini magni laureatum, circa titulum:

CONSTANTINVS PAVG

Mayero dedit Rolfe. Edidit C. R. Smith *Coll. ant.* VI 120 qui vidit.

1150 *Chesters* ubi extat, lamella plumbea diam. $1\frac{3}{4}$ dig.

IBIMVS

Descripsi.

1151 *Horsley* prope Habitancium patera plumbea a. 1885 rep. In fundo scariphatum.

TA<ITI

Proceedings of the Newcastle soc. ant. II 64. 153 cum tabula: inde Watkin *arch. journ.* XLIII 280.

1152 ad C. n. 1269 (add. p. 313, Eph. III p. 144, IV p. 209). Tesserae Broughianae prostant Oxonii in museo Ashmoleano septendecim, Eburaci in museo octo. Reliquae cum adhuc apud privatos lateant, paucas quas vidi et ab editis vix differentes edere nolui, satis habens subicere tres repertas in locis, e quibus adhuc prodierant nullae, scilicet duas Bremeni, servatas nunc Newcastle in museo:

a MV — CFI / I)D TX

b ˢPH — IID *vel* IVV

tertiam Cilurni:

+G+ / A. N — CI / Q IVES

Bremenienses edidit Watkin *arch. journ.* XXXVIII 146; Cilurnensem misit Blair ediditque cum tab. *arch. Ael.* XIII. 362.

1153 ad Eph. III p. 145 n. 129 (post C. n. 1269). Sigillum plumbeum a. 1873 rep. medii esse aevi Raine mihi testis est.

1154 post C. n. 1272. *Manton* prope *Marlborough* inter *Calne* et *Froxfield* in com. *Wilts* a. 1884 una cum nummis a Iuliano usque ad Honorium pertinentibus prodierunt paterae duodecim magnae ex stanno plumboque factae (*pewter*): in una legitur litteris evanidis:

LBIINÆ *vel* MRIINÆ

Watkin *arch. journ.* XLII 157 (misit F. M. Russell).

LXXX. VITREA.

1155 ins. post C. n. 1276.

a—e in fundo vasculorum.
f—h in margine extrinsecus.
a. b Camuloduni.

a BRICI

b M · CN · A · ING · V · A ·

c Luguvallii.

M

d Londinii.

VF

e Eburaci.

PATRIM

f. g South Shields.

f STV

g DIA

h Ratis.

C · C · V

a Contuli. Watkin *arch. journ.* XXXIX 357.

b idem XXXVI 165 (misit Price). Conf. C. I. L. XII 5696, 18 et Taillebois *Epigraphie Gallo-romaine* (Dax 1888) p. 5. Similis est fortasse C. n. 1276.

c *Arch. journ.* XXI 88.

d Descripsi.

e Contuli. Watkin *arch. journ.* XXXVIII 296, XXXIX 368, non recte. Conf. C. I. L. XII 5696, 19.

f. g Contuli. Watkin *arch. journ.* XXXVIII 281.

h Descripsi.

LXXXI. PONDERA cet.

1156 ad C. n. 1279. Servatur Oxonii in museo Ashmoleano ubi vidi. Quod inscriptum est X ornamentum esse, non numerum in re praesenti et mihi et A. I. Evans constabat. Titulus itaque delendus.

1157 post C. n. 1282. *Bainesse* prope *Catterick* (C. p. 67) statera aenea. Inscripti sunt numeri hi.

I II III
VIIIIXIIIIV IIII
I V XXXX V XXX V XX

Eph. *North star* m. Febr. 1887, inde I. T. Fowler, *Proc. soc. ant.* VI (1886) 317, adiecta tabula.

1158 post C. n. 1282. *Vicar's Cross* (prope Devam) a. 1885 rep. lamella rotunda plumbea diametri 2 dig.; nunc Devae in mus.

VIII

Contuli. Watkin *arch. journ.* XLIII 283, *Cheshire* p. 207. Pendet fere semilibram Anglicam.

LXXXII—III. SVPELLEX EX METALLIS.

1159 post C. n. 1288. *Sunderland* ad ostium fluminis *Wear* prope *Chester-le-street*, in cochlearis argentei fragmento.

be|NE · VIVAS

A. Way *arch. journ.* XXVI 76; inde Watkin XLIV 126.

1160 post C. n. 1288. Cochlear argenteum in comitatu *Kent* rep.

VIBIA VIVAS

Misit A. I. Evans.

1161 ad C. n. 1290. Extat aquila similis Eburaci in mus., sed mutila. Unam tantum distinguebam litteram:

M

1162 post C. n. 1291. *South Shields, on the Herd Sands* in ipso litore a. 1887 rep., patera aenea, 6 dig. in diam.; deest ansa. Nunc est *Newcastle* in mus. Intus in fundo inscriptum est in circulum.

APOLLINI · ANEXTIOMARO M A SAB

Contuli. *Proc. of the Newcastle soc. ant.* III 174 adiecta táb., Watkin *arch. journ.* XLV 171.

1163 post C. n. 1291. Londinii, scalprum ferreum 7 dig. longum, nunc in museo urbico *Guildhall.*

APRILIS F

Descripsi.

1164 ad C. n. 1294. *Ansi(i) Epa[p]hr(oditi)* solvit Mowat *Bulletin Epigr.* III 264. Conf. C. X 8071, 28; *Bulletin Epigr.* I 40.

1165 post C. n. 1294*a*. Rep. sunt una cum Eph. III p. 145 n. 130 patellae aliae duae inscriptae; servat eas *Mrs. Humphreys* in *Pensarn.* In fundis scariphatum:

INDVS F

Watkin *arch. journ.* XLIII 285.

1166 post C. n. 1295. *St. Albans* (C. p. 32) rep. galea formae veteris, nunc Camuloduni in museo. In parte adversa litteris punctatis:

. . . PAPIRI . .

Contuli. Watkin *arch. journ.* XLI 185.

1167 post C. n. 1295. *Somerleyton* (prope *Lowestoft, Suffolk*) in ecclesia a. 1859 restauranda rep., patella aenea: servat *major Leathes.*

QVATTENVS F

Proceedings of the Suffolk arch. inst. III 406; *assoc. journ.* XXXV 438, inde Watkin *arch. journ.* XXXV 290, XXXVII 151, XXXVIII 301.

1168 *Clifton* (C. p. 73) in vasculo aeneo.

TALIO F

Stukely itin. Curiosum Boreale (ed. 2. 1776) p. 45. Inde Watkin *arch. journ.* XLI 185, XLII 158. Conf. C. III 1640.

1169 post C. n. 1297. *South Shields* a. 1880 rep., lamina aenea litteris $\frac{1}{6}$ dig. longis inscripta: servat R. Blair.

VTERE
FELIX

S. Lewis *Reports of Cambridge ant. soc.* IV 340 cum tabula; Watkin *arch. journ.* XXXVIII 280.

1170 post C. n. 1298. Fibulae duae repertae
a *Exeter.*
b *Cirencester* a. 1885, nunc in museo (Catal. p. 12).

a M *b* AVVIMPI

a Shortt *gent. mag.* 1836 II 311.
b Watkin *arch. journ.* XLIII 286 (ex catalogo Cirencester. 8. 1889. p. 12). Tertiam omisi (*arch. journ.* XXXVIII 295).

LXXXIV. ANVLI.

1171 ad C. n. 1305. Servat C. W. Chute in villa sua *the Vyne* prope Callevam; edidítque in libro *History of the Vyne* (Winchester 1888) p. 7 cum tabula. Eius benignitate inspeximus A. W. Franks et ipse. Litterae omnes eiusdem fere aetatis esse illi visae sunt, scilicet saeculi quarti.

1172 ad C. n. 1307. Servat R. Fitch Noruiciensis, teste Watkino *arch. journ.* XXXVII 152.

Praetera innotuerunt anuli hi:

1173 Cilurni anulus argenteus: servat *Mr. Clayton.*

D N
E P

Contuli. Ediderunt Bruce *arch. Ael.* XI 235; Watkin *arch. journ.* XLIII 289; C. R. Smith *num. chron.* V 253 (qui male ad *South Shields* refert). Solvit Smith *D(eo) Nep(tuno).*

1174 in villa Romana apud *Fifehead Neville* (*Dorset*) a. 1881 rep., anuli duo argentei.
a in palo:

☧

b columba inter olivae ramos.

⳨

I. H. Middleton *Proc. soc. ant.* IX (1882) 68 cum tabula.

1175 in palo anuli, *a cornelian intaglio set in a ring* ad *Castlesteads* circ. a. 1780 rep.; servat *W. Dacre* in *Irthington*.

capita
Isidis Serapis Hori
Є Z C

Solvit King: ε(ἶς) Ζ(εὺς) Σ(άραπις).

W. Dacre et C. W. King *Proceedings of the Newcastle soc. ant.* II 147 adiecta tabula (cf. p. 143); inde W. T. Watkin *arch. journ.* XLIV (1887) 127.

1176 *South Shields* anulus (*a jet ring*) a. 1878 rep.

CPS

Watkin *arch. journ.* XXXVI (1879) 157.

LXXXVI. SIGNACULA EX AERE ET FERRO.

1177 ad Eph. III p. 148 n. 138 (ins. post C. n. 1324). Signaculum hoc refertur errore denuo inter patellas n. 1336, 154. Vidi, neque pro genuino habuerim.

Praeterea innotuerunt tria haec:
a Colchester [mus.].

P · G · V

b. c Londinii [*Guildhall* mus.].

b SECVN
DINI

c MPBR

a. b Descripsi.
c Ectypum Price misit.

LXXXVIII. CORIO INSCRIPTA.

1178 ad C. n. 1329.

Æ.VICTC

Descripsit et misit A. I. Evans.

LXXXIX. CRETACEA.

1179 ad C. n. 1334. 1335. Habitancii circ. a. 1857 rep., nunc *Newcastle* in mus., tabella 3 dig. longa, litteris incisis, in labro catini.

ЄΙΡΗΝΑΙ
ЄΥΤΥΧΙϹ

Descripsi. Prodiit *Proceedings of Newcastle soc. ant.* III 13, *arch. Ael.* XII 295, cum tabula. Similis inscriptio legitur in vase magno cretaceo Argentorati reperto (ed. Michaelis *Correspondenz-Blatt* 1883 p. 36) margini inscripta:

EIPHNA
EYTYXI

1180 Cilurni rep. et servatur, in vasculi nigri fragmento.

|є п ω λ/

Descripsi. Edita est cum praecedente.

AVCTARIVM.

1181 post C. n. 202. Ara in *Staincrossmoor* prope *Barnsley* a. 1782 rep.; servabat Th. Beaumont in *Darton*: nunc latet.

DEOMAR
PRO SALVT*e*
DD NN
IMP AVG

I. C. Brooke, antiquarius haud ignobilis, in schedis Londinii *in the Herald's College* servatis; inde R. Jackson *History of Barnsley* (London 8. 1858) p. 233. 2 SALVI traditur. — 4 fortasse *au*[*r*.

1182. 1183 post C. n. 242. Eburaci rep., nunc *Halifax* in museo.
1182 15 dig. longum, 8 dig. latum.

Ǝ SVORVM
SOLVERVNT

1183 14 dig. longum, 10 dig. altum.

T R
ON · VI
FELICI
SALVTE
VM · LIBEN

Descripsi.

1184 post C. n. 175. In fragmentis alvei plumbei, quem ad salinas Romanas pertinuisse putant, apud *Northwich* (*Cheshire*) rep.

(*a*) DEVAE *sive* ƆEVE
(*b*) IIICCCIII

Th. Wright *Intellectual Observer* VII (1865) 72; Watkin *Cheshire* p. 258, hic Romanae aetatis esse negus; sed prodierunt ibidem reliquiae Romanae non paucae. Lectio parum certa est.

FALSAE.

1185* Regnis rep. esse dicitur.

I O M
PRO SALVTE
IMP CAES DOMITIANI
AVG
C SALLVSTIVS LVCVLLVS
LEG AVG
PR PR PROV BRITANNIAE
POSVIT
V S L M Q

1186* locus non indicatur.

I O M
TARAMI
BELATVCABRO
MOGVNTO
MOVNO
DEABVS MATRIBVS
DEAE SVRIAE
FORTVNAE
CETERISQ BRITANNORVM
DIS DEABVSQ
C VERIVS FORTIS
TRIB COH I AEL BRITONN
V S

Sam. Woodford a. p. C. 1658, aetatis XXII, in schedis hodie Oxonii in bibl. Bodl. (Rawl. C. 907) servatis composuit titulos CIII exceptos ex Camdeni Britannia omnes praeter duos hos, quos ait sibi misisse Henricum Babingtonem, hominem aliunde non notum. Woodfordi schedis usi eosdem titulos Wardius et Goughius in schedis posuerunt. Nescio an ex iisdem n. 1181 traxerit B. P. Perkins, qui hunc et C. n. 10. 12 una descriptos societati archaeologicae Regnis a. 1853 consistenti proposuit (*Catalogue of the temporary Museum* p. 97). Edidit ambo Watkin *arch. journ.* XLII 185 pro genuinis habens. Quos ex iisdem schedis praeterea (loc. cit.) dedit, aut apud Camdenum inveniuntur aut errori debentur.

1187* *Blackmoorgate* prope *Brough* (cf. n. 951) a. 1886 rep., figura lapidea, ex *mudstone* quem vocant facta, cuius in lateribus inscripta sunt litteris malis.

DEO:ARVALO
SATURNO

et SEX
COMMODUS
VALER
V S L M

Contuli. Clark et Ferguson *Proc. of Newcastle soc. ant.* II 251. 328 adiecta tabula. Titulus est Brixianus C. I. L. V 4198 ex libris repetitus cum lectione interpolata *Arvalo*; praeterea litterae recens incisae et pessime formatae et ipsa figura fraudem prae se ferunt.

1188* *Margam* (*Glamorganshire*) prope ecclesiam.

Senatus populusque veromanus divo Tito divi Vespasian F. Vespasiano Augusto.

E. Nicholson *Cambrian Guide* (London 1840 8°) p. 415; Murray *Handbook to South Wales* p. 29.

1189* in iaspide (esse volunt gladii capulum) Camuloduni in museo servata.

in circulo circum lapidis marginem

ANTINOOINVS AVS PP TRP COS III

in altero latere: caput Antonini Pii
in altero: congeries rerum

COИANIƧ

Descripsi et damnavi. Editus est (non recte) *Catalogue of the Colchester Museum* p. 30, n. 651. Origo eadem esse videtur ac C. n. 21*, Eph. III n. 138 (supra n. 1177).

1189*a** (= Eph. IV p. 207 n. 698). Tegulam D·N·VOC falsam esse iam constat. Cf. Mommsen in Hermae vol. 19 p. 45.

F. Haverfield.

ADDITAMENTA

AD CORPORIS VOL. XIV.

OSTIA (p. 1. 481).

1190 ad n. 245. V. 9 fin. scr. L · STERTINIVS · AVÍTVS · TI · I|*ulius* (?) ... Litteram I hodie deperditam servavit FEA. — Horum consulum altera mentio extat in diplomate militari XV (C. III p. 858) male descripto, sic: .... *Celso Polometino* ..... *io Avito coss.*, unde alteri ex eis nomen fuisse *Ti. Iulius Celsus Polus Metinus* (?) · collegerunt.

1191 ad n. 324 inscr. lat. et n. 325 inscr. lat. Huius M. Antii Crescentis Calpurniani pontificis Vulcani et aedium sacrarum a. 194 et a. 203 est titulus urbanus vol. VI, 1336: *M. An*[*tio*] ... *Crescent*[*i*] *Calpurniano*, [*cos.?*], *procos. prov. M*[*aced.*], *XV vi*[*ro s.*] *f.*, *iurid*(*ico*) *Brit*(*anniae*) *vice leg*(*ati*), *leg. pr*(*o*) *pr. prov.* ... cet.

1192 ad n. 472. Huius tituli pars extrema (v. 14—16) extitit aliquando in villa Pamphilia ad sepulcretum, ubi ante multos annos descripsit Henzen, nuper frustra quaesivit Huelsen; descripsit autem Henzen sic:

'superne abrasum' HENZ.

INF P II IN AG *p* VI
*e*XCESSIT · ANNO · VRBIS · CONDITAE
ÐCCCXCVII

Vindicatur hoc Henzeni apographo huius tituli pars suspicionibus maxime obnoxia. Nam recens haec fuisse incisa et ab Henzeno pro antiquis descripta, id ab omni probabilitate abhorret. Quod de rasura ait Henzen,

quamquam mirum est partem huius tituli vel antiqua vel recenti aetate esse erasum (et possis conicere errorem subesse), certe suspicionibus de ipso titulo nullo modo ansam praebet.

1193 ad n. 640. Edidit de Rossi *bull. crist.* ser. IV a. 4 (1886) p. 89.

Quod vixdum biennio elapso post editam in Corporis volumine XIV syllogen inscriptionum Ostiensium, iam opus est eius supplementis, id debetur sollertissimo effossionum in urbe Roma et in agro Romano publice instituendarum moderatori Lancianio, qui, cum inde ab anno 1881 quievissent fere operae Ostiae, vere anni 1888, deinde exeunte eodem anno et primis mensibus anni 1889, ruderibus superingestis liberavit eam partem antiquae coloniae Ostiensis quae est iuxta theatrum (quod ipse Lancianius patefecerat a. 1880/1) ad orientem, versus eam regionem ubi videtur fuisse porta Romana coloniae Ostiensis. Prodierunt ibi duo aedificia (locorum dispositionem habes *notizie degli scavi* 1889 p. 18), alterum quod thermarum loco videtur fuisse (huius ichnographiam exhibet Lanciani *notizie* 1888 p. 738), alterum ubi ex inscriptionibus ibi repertis apparet castra habuisse vigiles Ostienses (formam eius habes *notizie* 1889 p. 78, item *mélanges d'arch.* 1889 tab. III). Thermae illae paucas tantum inscriptiones dederunt (n. 1194. 1212, cum n. 1227 sine dubio postea eo adlata sit); ex castris vigilum prodierunt paene pleni, ut puto, qui ibi priore parte saeculi III steterunt tituli honorarii imperatorum (n. 1197—1211), item partes aliorum titulorum ad vigiles pertinentium; praeterea in parietibus eius aedificii apparuerunt inscriptiones pictae et graphio incisae; harum potiores tantum repetivimus, cum inscriptiones lapideas omnes exhibeamus, descriptas a Lanciano et recognitas nobis ab Huelseno et Mauio.

1194 basis marmorea. Ostiae rep. in thermis.

P·CORNELIVS·P·F
VICTORINVS
ISIACVS · ET · ANVBIACvS
urceus ET·DECVRIALIS·SCRIBA
LIBRARIVS·COL·OST
SIGNVM·MARTIS·CVM
EQVILIOLO · ISIDI
REGINAE RESTITvTRICI
SALVTIS SVAE
· D · D ·

Recognoverunt Huelsen et Mau. Lanciani *notizie degli scavi* 1888 p. 740.

Idem Cornelius Victorinus Isiacus filiae posuit titulum C. XIV, 343. — 4. 5 nota decurialem scribam librarium hominem ingenuum; unde refelluntur

ea quae adnotavi ad C. XIV, 346 v. 3. — 7 equiliolus vel equiliolum quid sit, ignoratur. Ceterum notaverunt amici in superficie basis cerni cavum aptum sigillo aeneo viri vel dei equum ducentis. Et potest, ut monet Mommsenus, *equiliolus* vocabulum ductum esse ab equuleo sive equileo.

1195 fragmenta tabulae marmoreae rep. Ostiae, adservata *casino del sale.*

SACRVM LIBER*o patri*?
C · NASENNIVS HI*larus*
SVA *pe*CVNIA · FEC*it ob*
MER*ita in* VLPIA
NVM · F*il e*T OB M
MEMORIA*m fi*LI · SVI

Descripserunt Mau et Huelsen, qui vv. 1—3 suppleverunt in re praesenti. Vv. 4 seq. supplevit Mommsen.
5 fin. M erasa est.

1196 fragmentum Ostiae rep.

N A
V S T
N I C I A *s*
C A E S A *ris ser....*
R I A N V *s*
V S *l. m.*

Lanciani *notizie* 1888 p. 744.
Supplementa quae adscripsi non certa sunt.

1197 basis ex lapide calcareo litteris rubricatis. Ostiae in statione vigilum. Haec et reliquae imperatorum bases simul repertae quomodo dispositae fuerint, demonstrat forma edita a Lanciano *notizie degli scavi* l. c. p. 78, item imago ib. p. 74.

L·AELIO CAESARI
IMP·TRAIANI HA
DRIANI AVG PONT
MAX TRIB POTEST
XXI IMP II COS III P P a. 137
FILIO DIVI TRAIANI
PARTHIC N̄ DIVI NER
VAE PRON̄ TRIB POT
COS · II

Descripsit Huelsen. Lanciani *notizie degli scavi* 1889 p. 76.
De punctis non constat. — 5 litterae P P ceteris minores sunt.

1198 basis marmorea, ibidem.

IMP · CAESARI · DIVI
HADRIANI · F · DIVI · TRAIANI
PARTHICI · NEP · DIVI · NERVAE
PRONEP · T · AELIO · HADRIANO
ANTONINO · AVG · PIO · TRIB · POT a. 138
COS · DES · II

Descripsit Huelsen. Lanciani *notizie degli scavi* 1889 p. 75.

1199 basis marmorea litteris rubricatis, ibidem.

M · AVRELIO CAESARI
IMP · CAESARIS · T · AELI · HADRIANI
ANTONINI · AVGVSTI · PII · FILIO
DIVI · HADRIANI · NEPOTI · DIVI · TRAIANI
PRONEPOTI · DIVI · NERVAE · ABNEP · COS a. 140
OPTIMO AC · PIISSIMO

Descripsit Huelsen. Lanciani *notizie degli scavi* 1889 p. 74.

1200 basis marmorea, ibidem.

bucranium	*lituus*	*praefericulum*	*bucranium*	*patera*	*aspergillum*	*bucranium*

IMP · CAESARI
DIVI · ANTONINI · FILIO
DIVI · HADRIANI · NEPOTI
urceus DIVI · TRAIANI · PARTHICI · PRONEP *patera*
DIVI · NERVAE · ABNEPOTI
M · AVRELIO · ANTONINO · AVG
PONT · MAX · TRIB · POT · XVI · COS · III a. 162
COHORTES VII · VIG

Descripsit Huelsen. Lanciani *notizie degli scavi* 1889 p. 74.

Ornamenta supra titulum incisa sacerdotalia sunt, lituus notum insigne augurum, praefericulum insigne pontificum (cf. Borghesi opp. 1 p. 345); ceterum his ornamentis vix voluit significare sculptor singula collegia sacerdotalia maiora inter quae cooptari solebat imperator; certe abest tripus, proprium quindecimvirum s. f. signum (Borghesi l. c.; bucranium proprium sodalium Augustalium fuisse insigne Borghesius opp. 1 p. 351 non persuasit). — Eadem ornamenta reperiuntur in basi Severo posita n. 1203. — Ceterum cooptatus est in collegia sacerdotalia Marcus multo ante quam haec basis posita est, anno ut videtur 139 (vit. Marci 6).

1201 basis marmorea, ibidem.

I M P · C A E S A R I
DIVI · ANTONINI · FILIO · DIVI · HA
DRIANI · NEP · DIVI · TRAIANI · PAR
THICI · PRONEP · DIVI · NERVAE ABN̄
L · AVRELIO · VERO · AVG · TRIB · POT · II a. 162
C O S · II
COHORTES · VII · VIG ·

Descripsit Huelsen. Lanciani *notizie degli scavi* 1889 p. 75.

1202 fragmentum lapidis rep. Ostiae ad castra vigilum *vicino ad uno dei due ingressi*, adservatur *casino del sale.*

aquila alis expansis

*pro salute? . . . comm*ODI ANTONIN*i*

Contulit Huelsen. Lanciani *notizie degli scavi* 1889 p. 37.

1203 basis marmorea, ibi ubi n. 1197 seq.; titulus totus in litura repositus.

bucranium *lituus* *praefericulum* *bucranium* *patera* *aspergillum* *bucranium*

I M P · L · S E P T I M I O · S E
V E R O P E R T I N A C I
C A E S A R I · A V G
urceus P O N T · M A X · T R I B · P O T · III *patera* a. 195
I M P · V · C O S · II · P R O · C O S · P · P
C O H O R T E S · VII · V I G ·
/ / / / / / / / / / · PRAEF · VIG · CASSIO ·
LIGVRE · TRIBVNO · PRAEPOSITO · VEXILLATIONS

Descripsit Huelsen. Lanciani *notizie degli scavi* 1889 p. 75.

4 fin. III ultima hasta minus alte incisa.

Basis aequalis puto basi Marci imperatoris n. 1200 — certe ornamenta sacerdotalia in utraque simillima sunt —, quae cui primum inscripta fuerit, non liquet priore titulo deleto. — 7 de Cassio Ligure tribuno cf. p. 365.

1204 basis marmorea Ostiae eodem loco.

[*Textum vide pag. seq.*]

Descripsit Huelsen. Lanciani *notizie degli scavi* 1889 p. 40.

15 extremae litterae in litura repositae sunt, cum antea fuisset CVRAM AGENTIBVS; cf. ad n. 1206 v. 6.

De Cn. Marcio Rustio Rufino praefecto (v. 14) et C. Laecanio Novatilliano subpraefecto vigilum (v. 16) cf. p. 364. 365.

I M P · C A E S A R I
L · S E P T I M I O · S E V E R O
P I O · P E R T I N A C I · A V G
ARABICO · ADIABENICO · PARTHICO · MAXIMO
FELICI · PONTIFICI · MAX · TRIB · POT · XV · IMP · XII a. 207
COS · III · P · P · DIVI · MARCI · ANTONINI · PII ·
GERMANICI · SARMAT · FIL · DIVI · COMMODI
FRATRI · DIVI · ANTONINI · PII · NEPOTI
DIVI · HADRIANI · PRO NEPOTI · DIVI
TRAIANI · PARTHICI · ABNEPOTI
DIVI · NERVAE · ADNEPOTI ·
RESTITVTORI · CASTRORVM
OSTIENSIVM
SVB · CN · M · RVSTIO · RVFINO · PR · VIG · E · V
CVRA |NTIBVS|
C · LAECANIO · NOVATILLIANO · SVB · PR · ET
M · FL · RAESIANO · TRIB · COH · II · VIG
PRAEPOSITO · VEXILLATIONIS

1205 basis marmorea litteris multo peioribus quam n. 1204 Lanc. Ostiae eodem loco.

I M P · C A E S A R I
M · A V R E L I O · A N T O N I N O
P I O · A V G · F E L I C I
DESIGN · III
TRIB · POTEST · X · COS · II · IMP · CAESAR a. 207
L · SEPTIMI · SEVERI PII · PERTINACIS
AVG · ARABICI · ADIABENICI · PARTHICI
MAXIMI · P · P · FILIO · DIVI · ANTONINI
PII · GERMANICI · SARMATICI · |NEPOT|
DIVI · ANTONINI · PII · PRONEPOTI
DIVI · HADRIANI · ABNEPOTI
DIVI · TRAIANI · PARTHICI · ET · DIVI
NERVAE · ADNEPOTI · RESTITVTORI
CASTRORVM · OSTIENSIVM
SVB · GN · M · RVSTIO · RVFINO · PR · VIG · E · V ·
CVRA | N T | IBVS
C · LAECANIO · NOVATILLIANO · SVB · PR ·
ET M · FL · RAESIANO · TRIB · COH · II · VIG · PRAE
POSITO · VEXILLATIONIS

Descripsit Huelsen. Lanciani *notizie degli scavi* 1889 p. 41.
8 NEPOT vocabulum in litura repositum est. — 15 litterae NT in litura scriptae sunt, antea fuerat CVRAGENTIBVS.

1206 basis marmorea, Ostiae eodem loco.

I V L I A E
A V G
M A T R I A V G V S T
E T K A S T R O R V M

SVB · CN · M · RVSTIO · RVFINO · PR · VIG · E · V
C V R A N T I B V S
C · LAECANIO · NOVATILLIANO · SVB · PR · ET
M · FL · RAESIANO · TRIB · COH · II · VIG
P R A E P O S I T O · V E X I L L A T I O N I S ·

Descripsit Huelsen. Lanciani *notizie degli scavi* 1889 p. 73.

3 extremae litterae in litura repositae; antea fuit AVGG. — 6 quae lineis circumscripsimus teste Huelseno in litura reposita sunt; antea legebatur CVRAMAGENTIBVS. Non potest autem casui tribui quod in tribus his basibus (n. 1204—1206), cum antea scriptum esset subpraefectum cum tribuno *curam egisse*, mutata scriptura eidem dicuntur *curavisse*. Videtur vocabulum *agendi*, apud vigiles Ostiae consistentes proprie de centurionibus usurpatum (cf. p. 365), cum adhibitum esset de subpraefecto et tribuno, aliquo modo offendisse et ideo esse sublatum.

1207 basis marmorea. Ostiae eodem loco.

I M P · C A E S · M · A V R *elio*
A N T O N I N O · P I O *fel. aug.*
B R I T · M A X · P O N T · M A *x*
P · P · T R I B · P O T · X I I I I · I M P · a. 211
I I · C O S · I I I · P R O C O S · F O R
T I S S I M O · A C · S V P E R O M
N E S · F E L I C I S S I M O P R I N C I P I
D I V I · S E P T I M I · S E V E R I · A R A B ·
A D I A B · P A R T · B R I T · M A X · F I L I O
DIVI · M · ANTONINI · PII · GERM · SARM · NEPOTI
DIVI · ANTONINI · PII · PRON · DIVI · HADRIAN · ABN ·
DIVI · TRAIANI · PARTH · ET · DIVI · NERVAE · ADN ·
SVB · C · IVLIO · QVINTILLIANO · PR · VIG · EM · V ·
C V R A N T I B V S
M · F I R M I O · A M Y N T I A N O · S · PR ·
M · A N T O N I O · P R O C V L O · T R I B
COH · VI · VIG · PRAEPOSITO · VEXILLATIONIS ·

in latere sinistro:

D E D I C A T A P R N O N A P R 4. Apr. 211
G E N T I A N O E T B A S S O C O S

Descripsit Huelsen. Lanciani *notizie degli scavi* 1889 p. 38.

13 fin. E · M · V Lanc. — *Praef. vigil. em(inentissimus)* [*vir*] est etiam in titulo a. 223 (Eph. epigr. 4 n. 746), item a. 217 infra n. 1209. Videntur his temporibus, quibus praefecti praetorio plerumque fuere clarissimi, praefecti vigilum appellationem accepisse quae horum propria fuerat, eminentissimorum. Quamquam sub Gordiano rursus praefecti vigilum sunt perfectissimi (n. 1210. 1211).

Dies pr. nonas Apriles, quo haec basis dedicata est (duobus mensibus post mortem Severi), natalis erat Caracallae.

1208 fragmentum tabulae Ostiae rep. *nel castro.*

an ONINI
a VG · MA

Descripsit Huelsen. Lanciani *notizie degli scavi* 1889 p. 42.

2 fin. aut *ma*[*ximi principis*] aut, id quod praefert Mommsenus, *ma*[*tri*], ut titulus sit Iuliae.

1209 basis marmorea Ostiae rep. ineunte anno 1888 ibi prope ubi postea prodierunt n. 1197 seq.

M · OPELLIO
ANTONINO
DIADVMENIANO
NOBILISSIMO CAES
PRINCIPI · IVVENTVTIS
IMP · CAES · M · OPELLI · SEVERI
MACRINI · PII · FELICIS AVG
TRIB · POTEST · COS · DESIGN a. 217
II · P P · PROCOS · FILIO
VALERIO · TITANIANO
PRAEF · VIG · E · M · V *sic*
CVRANTE
FLAVIO · LVPO · SVB · PRAEF

Descripsit Huelsen mense Aprili a. 1888, recognovit a. 1889. Lanciani *notizie degli scavi* 1888 p. 741 (cf. p. 234).

1 OPELLIO, 3 DIADVMENIANO, 6 OPELLI, 7 MACRINI vocabula erasa sunt, sed leguntur. — 11 scr. EM · V.

1210 basis marmorea. Ostiae, eodem loco.

DOMINO Ñ INVICTISSIMO
ET · SVPER · OMNES
FORTISSIMO · IMP
CAES · M · ANTONIO
GORDIANO
PIO · FELICI · INVICTO · AVG
PONTIF · MAX · TRIB · POT
$\overline{II}$ · COS · PROCOS · P · P a. 239

/ / / / / / / / / O PRAEF · VIG
P · V · CVRANTIBVS · AELIO ·
SPECTATO · SVB · PRAEF · VIG · V · E ·
ET · AVRELIO · MASCVLO · TRIBVNO
COH · VI · VIG · PRAEP · VEXILLAT ·

in latere intuenti sinistro:

AGENTIBVS
AVRELIO DIZA 7
ATILIO VITALE 7
L SEPTIMIO VICTORINO 7
MARCIO QVINTO 7
CORNICVLARIO TRIB
CVPENTIO GEMINIANO

in latere intuenti dextro:

DEDICATA · PR · NONAS · FEBR
IMP · GORDIANO AVG ET AVIOLA 4. Febr. 239
COS

Descripsit Huelsen. Lanciani *notizie degli scavi* 1889 p. 39.

Inscr. lat. v. 1 *agentibus* absolute dictum usurpatur etiam in titulo C. n. 13, item de centurionibus vigilum Ostiae constitutis. Ceterum nequaquam constat centuriones hos fuisse ex eadem cohorte sexta cuius tribunus vexillationem Ostiensem tum regebat; ut liquido apparet collato titulo Portuensi C. n. 13 quam dedicavit tribunus cohortis quartae, curam agente centurione cohortis secundae. Carent igitur fundamento quae disputata sunt *notizie* l. c., item *mélanges d'arch. et d'hist. publ. par l'école fr.* 9, 1889 p. 175, de vexillatione vigilum Ostiensi. — 6 *corniculario trib(uni)*.

1211 basis marmorea. Ostiae eodem loco.

FVRIAE · SABINIAE · a. 241-4
TRANQVILLINAE ·
SANCTISSIMAE · AVG
CONIVGI · DOMINI · N̄ ·
GORDIANI · AVG ·
CVRANTIBVS
VALERIO · VALENTE · V̄ · P̄ ·
PRAEF · VIGIL · V · A PRAEF ·
PRAET · E · E · M · M · V · V · ET ·
VALERIO · ALEXANDRO · V̄ · Ē ·
SVB PRAEF · VIGIL · ITEM ·
IVLIO · MAGNO · V · E · SVBPRAEF
ANNONAE · V · A · SVBPRAEF · VIGIL
COHORTES · SEPTEM VIGILVM · GORDIANAE

Descripsit Huelsen. Lanciani *notizie degli scavi* 1889 p. 41.

14 CORDIANAE (*'sic'*) Lanc.

A. 241 Tranquillinam uxorem duxit Gordianus. Eo ipso anno crediderim positam inscriptionem aut paullo post; quamquam per partem certe anni 241 praefectum vigilum non Valerium Valentem (v. 7) fuisse, sed ....ltium Philippum titulus VI, 1092 docet.

Positi sunt tituli n. 1197—1201, 1203—1211 a cohortibus VII vigilum, ut diserte enuntiatur n. 1200. 1201. 1203. 1211, colligitur ex mentione praefecti vigilum et subpraefecti et tribuni cohortis vigilum n. 1204. 1205. 1206. Similes dedicationes factas imperatoribus ab universo corpore vigilum ex urbe Roma nullas habemus, cum Romae singulae cohortes in suis quaeque stationibus imperatores honorare consueverint. Ante hos titulos repertos in Portu Ostiensi magis quam intra moenia coloniae vexillationem vigilum stetisse credidimus (cf. C. n. 6. 13—15. 231). Nominantur autem in his et reliquis nuper repertis titulis praefecti vigilum hi:

a. 195: *nomen erasum* (n. 1203),

a. 207: Cn. M(arcius) Rustius Rufinus (n. 1204—1206). Praefectus fuerat iam a. 205 (C. VI 1056; cf. etiam C. IX 1582. 1583. X 1127),

a. 211: C. Iulius Quintillianus (n. 1207). Praefectus fuerat iam a. 210 (C. VI 1058. 1059; cf. etiam cod. Iust. 7, 45, 1),

a. 217: Valerius Titanianus (n. 1209),

a. 239: *nomen erasum* (n. 1210),

a. 241/4: Valerius Valens, idem vices agens praefectorum praetorio eminentissimorum virorum (n. 1211). Idem Valerius Valens paullo antea fuerat praefectus classis Misenensis (C. X 3336),

a. inc.: . . . . Scaevola (n. 1215),
a. inc.: (?) Marcius . . . (n. 1214),
item subpraefecti vigilum
a. 207: C. Laecanius Novatillianus (n. 1204—1206), notus antea ex titulis C. VI, 1621 et Kellermaniano vig. p. 97 (= C. VI, 3431*),
a. 211: M. Firmius Amyntianus (n. 1207). Subpraefectus fuerat iam a. 210 (C. VI 1058. 1059), fuit etiam a. 212 (C. VI 1063),
a. 217: Flavius Lupus (n. 1209),
a. 239: Aelius Spectatus (n. 1210),
a. 241/4: Valerius Alexander (n. 1211). Eodem tempore Iulius Magnus v. e. subpraefectus annonae vices agebat subpraefecti vigilum,
a. inc.: . . . . . Archelaus (n. 1215),
a. inc.: [A]urelius Va . . . (n. 1214),
a. inc.: . . . . . to (n. 1213 v. 3).

Ceterum longe alia et diversa in his inscriptionibus est mentio praefectorum vigilum, alia subpraefectorum. Nam praefectorum mentio fit honoris ut ita dicam causa, sic: *praefecto vigilum illo* (n. 1203. 1209. 1210) vel *sub illo praefecto vigilum* (n. 1204—1207), subpraefectus dicitur, cum primum memoratur — nam a titulo anni 195 (n. 1203) mentionem eius abesse notabile est — una cum tribunis praepositis vexillationis 'curasse' (n. 1204—1207. 1209. 1210), nempe ut basis recte collocetur; ita ut possis conicere, illis temporibus subpraefectum una cum praeposito vexillationis sedem habuisse Ostiae. 'Praepositus' autem 'vexillationis' vigilum Ostiensis fuit ex consuetudine unus ex tribunis cohortium vigilum, a. 195 Cassius Ligus (n. 1203) tribunus coh. IIII vigilum (C. XIV n. 13), a. 207 M. Fl. Raesianus, trib. coh. II vig. (n. 1204—1206), a. 211 M. Antonius Proculus tribunus cohortis sextae (n. 1206), a. 239 Aurelius Masculus — idem sine dubio qui postea fuit praeses Alpium maritimarum (C. V, 7881) — item tribunus cohortis sextae vigilum (n. 1210). Nescio quomodo explicandum sit quod in fragmento n. 1215 adsunt tribuni duo. — Centuriones ex cohortibus vigilum Ostiae 'agebant' (stationem puto, vel curam stationis, cf. adn. ad n. 1210 inscr. lat. v. 1) numero quattuor, certe quattuor adsunt non solum a. 239 in titulo n. 1210, sed etiam in titulo scripto a. circiter 195 C. n. 13, item ut videtur infra n. 1214. — De optionibus Ostiae consistentibus nihil certi videtur statui posse; memoratur optio infra n. 1213 v. 7 et C. XIV, 230. — Denique in partem curae stationis vigilum Ostiensis adsumptus erat cornicularius tribuni (n. 1210 inscr. lat.; cf. n. 1214 v. 6). — Inscriptiones graphio incisae dederunt *bucinatores* duos (n. 1218. 1219) et *exactum* (n. 1223). — Quot numero fuerint milites Ostiae consistentes, ex his titulis colligi non potest; id quod moneo contra Lancianium *notizie* 1889 p. 39. 40.

1212 basis marmorea Ostiae in thermis effossa.

T · PETRONIO · T · F
ANIENS · PRISCO
PROCVRATORI · AVG
FERRARIARVM · ET · ANNONAE
OSTIS · PRAEF · ALAE · $\overline{II}$ · PANNONIOR
TRIB · LEG · $\overline{VII}$ · GEMINAE · FELICIS
PRAEF · COH $\overline{II}$I / / / / / / / /
TR / / / / / / / / / / / / / / /
/ / / / / / / / / / / / /
/ / / / / / / / / / / / /
/ / / / / / / /
LYNTR / / / / / / / / / / / / /
L D D /

Descripsit Huelsen. Lanciani *notizie degli scavi* 1888 p. 739.

V. 7 seq. erasi non ob damnationem memoriae, sed cum lapis ad alios usus adhibitus esset. — 7 fuit aut COH $\overline{III}$ aut $\overline{VII}$. — 12 Lancianius cogitavit de collegio lyntriariorum (cf. C. II 1182. VI 9531), recte ut puto.

Petronii Prisci tribuni laticlavii (C. III 5657), de quo admonuit Lancianius, hic potest fuisse pater.

1213 fragmentum tabulae marmoreae crassae ca. 25 rep. Ostiae inter rudera castri vigilum.

NO $\overline{II}$ CoS
$\overline{II}$
ERI TONE S PR
cOH II ↃPVDENTE
VALERI $\overline{VI}$ IVLIO
ↃCTOBRECO NI · OPILIO DEXT
E OPTIONE SVB CVRA FO
ECEMBR · 7 MARC
RNV$\overline{II}$ FELIC

Lanciani *notizie degli scavi* 1889 p. 82. Vidit Huelsen et nonnulla (ut v. 7) correxit.

Annus huius tituli incertus; nam duo iterum consules, quorum alter nomen habeat in -*nus* finiens, non raro reperiuntur, ut a. 168. 173. 188. 203. — 6 fortasse *Octobre* (quod videtur fuisse cognomen; et est *L. Musius October miles in coh. IV vig.* C. VI, 2780), *co*[*h*(*orte*)] (*prima*). — 8 de mentione mensis Decembris cf. ad n. 1215 v. 6. — 9 *felic*[*iter*]. — Cum hoc titulo et eo qui sequitur componendus erit titulus C. 230.

1214 Ostiae rep. fossionibus anni 1888/9.

pro sa LVTI ET·VI
MARCIC C·V·
VRELIO·VA .... ? *subpraef* VIG·
*i*VLIO·S *ca*NDIDIANO·7·BL
*i*VLIO·L *r*OMVLO·7
ANTI ? *corniculario* TRIB·
\LVIV F PR·N·
*a*EDEM·D FECIT

Particulas intuenti dextras edidit Lanciani *notizie degli scavi* 1888 p. 744, omnes ib. 1889 p. 42. Huelsen vidit ex parte intuenti sinistra vv. 4—8 et ex v. 1—3 paucas in initio litteras.

1 fuit sine dubio [*pro sa*]*lute et vi*[*ctoria*]. — 2 nescio num hic Marcius c. v. fuerit praefectus vigilum. Potuit aliquando tertio saeculo ut praefectis praetorio, ita etiam praefecto vigilum tribui clarissimatus. Ceterum cogitari potest etiam de praefecto praetorio honoris causa a vigilibus, qui hunc titulum posuerunt, memorato. — 4 fin. BL quid significet nescio. — 4—6 Iulius S... fuit puto tribunus, .. Candidianus, Iulius L..., .. Romulus, ...antius .. centuriones. P. Aelius Candidianus centurio cohorte vigilum secunda a. 210 et a. 212 memoratur C. I. L. VI, 1059. 1063. 1064, P. Aelius Romulus centurio cohorte quinta a. 210 est C. VI, 1058.

1215 tabula marmorea Ostiae rep. inter rudera castri vigilum.

*fe*LIX 〉 PAPIR I
O SCAEVOLA $\overline{\text{PR}}$
O ARCHELAOS $\overline{\text{PR}}$
O CORNE*l*IANO TR
O RVFI*n* O TR
ex ID AVG IN *i*DVS DEC
ADINICAAIII

Descripsit Huelsen. Lanciani *notizie degli scavi* 1889 p. 82.

6 iduum Aug. mentio fit etiam in titulo horum simili C. n. 230, verum non, ut hic una cum idibus Decembribus, sed una cum idibus Aprilis. Possis suspicari ternas has idus sollemnes fuisse stipendio numerando (cf. Marquardt *Staatsverw.* II ed. 2 p. 96 not. 1). — 7 litterae dimidiatae plane incertae.

1216 fragmentum tabulae rep. Ostiae eodem loco.

COH · V
CL · PROCVL
7 · VINIO CH
II · QVI · DES · IN
TOSIVS · L · F · FAVS*tinus*

Descripsit Huelsen. Lanciani *notizie degli scavi* 1889 p. 42.

3 (*centurione*) *Vinio* *c*(*o*)*ho*[*rte illa*]; cf. C. XIV 230 v. 2 (*centurione*) *Lucretio*. — 4 *ii qui de s*(*uo*) *in*[*tulerunt*] conieceram; sed post N litteram V potius quam T fuisse ait Huelsenus.

1217—1221 inscriptiones incisae in tectorio in castris vigilum Ostiensibus, *nella parete destra del vestibolo dell' augusteo* (i. e. prope eum locum ubi steterunt bases n. 1197 seq., cf. forma *notizie degli scavi* l. c. p. 78).

1217 SALVO DN SEVERO ALEXANDRO
PIO FELIC// AVG · STATIONEM
*fe*CIMVS PRINCIPIS DIERV · XXX
MIL COH · I · VIG SEVERIANE

1218 M · MIKENIVS IVLIVS
BVCINATOR · COH · VII · VIG

1219 IVLIVS FAVSTIN
MIL · BVCHI

1220 *a*PERTIV//NAMPAMO
TR COH
TAA///F

1221 TV
VIG SEVER*i*ANE
TI

Descripserunt Mau et Huelsen. Lanciani *notizie degli scavi* 1889 p. 80. 81.

1217 v. 1 ALEXANDRO vocabulum inductum est. — 3 *principi*(*i*)*s* legi iubet Mommsenus, intellegens de principiis castrorum.

1218 v. 1 MIRENIVS vel MYRENIVS.

1220 v. 1 *Apertius* nomen reperitur Ostiae C. n. 490. 591. Idem autem nisi fallor *Apertius Nampamo* sive *Namfamo* post mortem in Africa, unde erat oriundus, nam Namfamo nomen est Africanum, in municipio Satafensi in confinio Numidiae et Mauretaniae, hoc titulo honoratus est (C. VIII, 8395): *d. m. s. honori et memoriae Aperti Namfamonis militis coh. I urb.*, translatus puto ex cohortibus vigilum in cohortem primam urbanam (tribuni vocabulum v. 2, si recte exceptum est, alio pertinere opinor).

1222 in castris vigilum Ostiensibus in opere tectorio subscalarii cuiusdam (*nella volta del sottoscala A*; cf. forma p. 78).

7 V EXCVBAT XII K MAR
M
VALERIVS SEVERVS
/// V M /// M A ////// A //
/// A V R //////
/ T /////

Contulit Mau. Lanciani *notizie degli scavi* 1889 p. 81 a Gattio et Huelseno.

1223 in opere tectorio cubiculi alicuius castrorum Ostiensium (*nella camera a sinistra dell' augusteo lett. C,* cf. forma p. 78).

\ELIVS MASVETVS
EX · ACTVS LATER////VM

Lanciani *notizie degli scavi* 1889 p. 81.
2 fin. non intellego.

1224 basis parva marmorea. Ostiae rep. inter rudera castrorum vigilum.

C · BIBIVS ·
FELICIAN
VS · IVBE
NIBVS · DD

Descripsit Huelsen. Lanciani *notizie degli scavi* 1889 p. 76.
3. 4 iuvenes Ostienses praeterea innotuerunt ex solo titulo C. XIV 409.

1225 tabula marmorea rep. Ostiae effossionibus a. 1888.

d · M
CORNELI
Ↄ · NICEPHO
RO · SEVIR ·
AVG · IDEM
q Q · CORNEL
fo RTVNA
t VS

Lanciani *notizie degli scavi* 1888 p. 744.
7. 8 sic suppletos edidit Lanciani; possis cogitare etiam de CORNEL · *fo*RTVNA*ta ei*VS.

1226 (Romae) apud Franciscum Brachianensem marmorarium. Origine esse Ostiensem colligitur ex v. 1.

c. iuliu S · TYRANNVS M · Q · C · F · T · OS*t*
fecit sibi ET · AEGRILIAE · MOSCIDI · CONIV*gi*
SIMAE · QVAE · VIXIT · MECVM · AN · XXV
SABINAE · FILIAE · DVLCISSIMAE · VIXIT · AN · XXI

Donius, qui vidit, cod. Neap. 406, 3, sched. Maruc. A 293 p. 221.

1 OSI traditur. — Eiusdem Tyranni magistri quinquennalis collegii fabrum tignuariorum Ostiensium est titulus honorarius C. XIV 370.

1227 decem fragmenta tabulae marmoreae crassae cm. 5 rep. Ostiae in thermis, adhibita in pavimento.

D
L · VALERIVS ·
SEV*ir* AVG *i*ᴖ*em quinq.?*
ATVIEI
IRENI · CON*iu*GI
EVTYCHE*ti* IVN · EQR
COL · OST · FLAM · DIVI · MA*rci* ʌ ı
SODAL · A*rul* ET · VALE*riae* VITAL*i*
ADQVISITORI · PA . . . . . ET · IREN
FILIIS ET · LIBERT*is li*BERTABV*sque*
poster IS Q · EOR
AVRELI · H

Sic fragmenta composuit et edidit Lanciani *notizie degli scavi* 1888 p. 740 (Huelsenus non vidit), cuius supplementa quoque raro mutavi, ut v. 8, ubi ille edidit SODAL · AN*ton* (sodales Arulenses dederunt praeterea inscriptiones Ostienses C. n. 341. 373. 432). — 3 fin. AVGᴖ, 6 fin. EQ traditur. — Nonnulla obscura sunt, ut v. 4, item v. 9 ADQVISITORI vocabulum.

1228 in fistulis plumbeis, rep. Ostiae *sotto il selciato della strada che limita a ponente il lato della statio vigilum,* sexies legitur.

IMP · CAES · ANTONI ı AVG · SVB CVRA RATIONA
E · PRIVATI AVG LIB PROCVR EX · OFIC · HERMETIS · SERVI

Lanciani *notizie degli scavi* 1888 p. 744.

Vocabulum Antonini in omnibus sex inscriptionis exemplis imperfectum legi ait Lancianius. In aliis partibus eiusdem tubi legitur EX OF AVR VALERI (C. XIV n. 1992). — Lege: *imp. Caes. Antoni[ni] Aug., sub cura rational(is) et Privati Aug. lib. procur(atoris), ex of(icina) Hermetis servi.* Plane similis est tubus C. XIV 1979, ubi fortasse v. 2 in. fuit etiam nomen PRIVATI.

1229 tabella marmorea litteris malis Ostiae.

D M ·
MARCO · ❦
AVRELIO · PAR
THENOPEO ·
NON COTFATA
SET PALAME
D E S

Descripsit Huelsen. Lanciani *notizie degli scavi* 1889 p. 19.

5 videtur is qui titulum scripsit queri de morte Parthenopaei, non fatis eam debitam fuisse, sed dolo puto humano, nempe Palamedis.

1230 rep. in Portu prope episcopium loco dicto *Riserva della Vignaccia, eseguendosi un cavo per la costruzione di una chiusa.*

TI · CLAVDIVS · PRISC
FECIT
AFINIAE · VENVSTAE
. . . .

Borsari *notizie degli scavi* 1889 p. 163.

Vv. 4 seq. legi non potuerunt crusta calcarea obducti.

1231 fragmentum tabulae Ostiae rep.

*u*OT · PROCVLV*s*
*agat*HYRSO · PAT*ri*
MAE · MATR*i*
ACRIDI
VOT · PROCV*lo*

Lanciani *notizie degli scavi* 1888 p. 744.

1232 rep. in Portu cum n. 1230.

D · M ·
L · RVBRIO · TROFIMO · HOMINI · INCOMPARABILI

Borsari *notizie degli scavi* 1889 p. 162.

1233 rep. Ostiae.

D · *m*
CN · TVRELIVS
PHILETVS
CN · TV
PON

Lanciani *notizie degli scavi* 1888 p. 744.

LANVVIVM (p. 191. 486).

1234 ad n. 2102, 1. 3. Haec frustula postea adlata Romam paullo aliter descripsit Henzen et edidit C. VI 1007.

1235 ad n. 2147. Iidem homines memorantur in titulo nuper reperto Romae extra portam Capenam (*notizie degli scavi* 1889 p. 103): . . . *a Eutychia fe*[*cit* . . . *Sall*]*ustio Erotylo co*[*niugi*] *dulcissimo vixit annis* . . . [*et C*]*usinio Atimeto idemque vix*[*it* . . . . *a*]*nnis LXXX, et sibi et suis et liber*[*tis liber*]*tabusque posterisque eorum.* [*H. m.*] *e. h. n. s.*

ARICIA (p. 203. 487).

1236 tabula marmorea lata cm. 58 litteris magnis et bonis, sed ita detrita ut de lectione fere desperandum sit. In casa rustica prope Ariciam, ubi fuit pro gradu scalarum, repperit Henricus Stevenson, apud quem servatur.

S C
QVOD FACTVM EST A/CT DRVSO
/ N SENA
/ CI
/ AEDILES ·
/ IVN ·
A · CO / ANVS
/ CERIVS SABINVS
/ EIVS · AVGV
/ · TI · LATINIVS RVFINVS
/ / / / / / / / / / / / / / ANNIO L · ANNIVS VEGETVS
/ / / / / / / / / .CINVS · C · IVVENTIVS CELER
/ / / / / / / / / / / CVS II
lu CILIVS LONGVS
/ / Q AVONIVS
/ / / / /

Describere temptavit Huelsen iterata vice.

1—3 *S(enatus) c(onsultum) quod factum est auct(ore) Druso [Caesare Ti. f. dictatore]*. Aricini, non Romani senatus intellegi consultum et ex aliis apparet et ex nominibus infra recensitis. Drusus Caesar ut alibi, ita etiam Ariciae summo magistratu fungi potuit. (Auctorem senatus consulti dici posse etiam magistratum qui id fecit, demonstratur eis quae collegit Mommsen *Staatsrecht* III p. 978 not. 1). — 3 *[i]n sen[atu fuerunt tot]*. Nomina quae deinde enumerantur magis crediderim fuisse testium qui scribendo adfuerunt, quam enumeratos fuisse omnes qui in senatu fuerint cum senatus consultum factum est. Aediles (v. 4) adfuisse scribendo sane notabile est. Ipsa senatus consulti verba non extant, neque ubi fuerint scriptu adparet. [Principium quod remansit cum discedat a solita forma, decretum senatus hoc crediderim ita fere conceptum esse ut senatus auctoritatem Veientem C. XI, 3805, habentem item nomina eorum qui *adfuerunt* perscripta, licet non in ipso principio, ut hic, sed in fine; fortasse hic quoque non habemus decretum legitimum, sed auctoritatem, et explicatur inde forma diversa. Hoc sumpto non mirum est aediles in ipso principio nominari, dictatoris nomine fortasse ideo omisso, quod auctor is fuerit. TH. MOMMSEN.] — 10. 15 alterum Ti. Latinium origine Aricinum habes C. n. 2166, alterum Q. Avonium n. 2181. — 13 fin. II numerus indicat, nisi fallor, nomen quod praecedit fuisse magistratus alicuius. — 14 Lucilius Longus sine dubio amicus est Tiberii, defunctus a. p. C. 23 (Tac. ann. 4, 15); consul is creditur fuisse (cf. Borghesi opp. 5 p. 308) a. p. C. 7; nomen eius quid hic sibi voluerit, nescio. Fieri potest ut ipse fuerit origine Aricinus, magistratibusque ibi functus sit.

1237 basis Ariciae in hortis Ioannis Ant. de Mattheis.

Q · LVSCI
FRVGI L LIB

Misit Huelsen descriptam a Gottlieb.
V. 2 vix recte exceptus.

NEMVS DIANAE (p. 210. 487. 499).

1238 basis quadrata ex marmore nigro lata m. 0,12, cuius tria latera inscripta. Rep. fossionibus Nemorensibus (in fundo Ursinorum, loco dicto *Prato Giardino*) a. 1888.

a	*b*	*c*
CN ARBVXSE	L · LVCRETI|*us*	BASVS~ '*sic*'
IVS · CN · F	L · F · SEDVLVS	
DIANAE	DIANAE D D	
D · D · L · M	L · M	

Notizie degli scavi 1888 p. 193.

1239 fragmentum lapidis Tiburtini rep. fossionibus Nemorensibus.

\L · F · PINTIA
dian\A E · D · D · L · M

Borsari *notizie degli scavi* 1888 p. 393.

1240 plinthus marmoreus, litteris evanidis.

//////NTIVS · Q · F · D · D · D · L · M ·

Notizie degli scavi 1888 p. 193.

Videtur esse alterum exemplum tituli C. n. 4189.

1241 ara marmorea rep. eodem loco.

O C T A V|*i*|A|
G R A E|*ci*|N|*a*
IV N O N I|*d*|D·|

Borsari *notizie degli scavi* 1888 p. 393; Lanciani ib. p. 709. Vidit Stevenson a. 1889.

1242 rep. eodem loco.

PRO·
sa|LVTE · TI ·
claud|I CAESARIS ·
aug. germ|ANICI · ET · IVLIAE
agrippinae aug. et t|I · CLAVDI · BRITTANICI
caesaris et neronis|CLAVDI · CAESARIS ·
|VS · IMP · DIA · LVMEN · PERP

Notizie degli scavi 1888 p. 194 ad ectypum.

Titulum scriptum paullo post adoptionem Neronis (a. 50) crediderim, propterea quod Britannicus etiamtum habet locum priorem. — 7 *imp(erio) Dia(nae) lumen perp(etuum)* proponitur in *notizie degli scavi.* — A. 49 piacula apud lucum Dianae a pontificibus facta esse refert Tacitus ann. 12, 8.

1243 fragmentum aeneum (*angolo superiore sinistro di una grande cornice di bronzo*).

L A V R E N T E S · L*auinates*
P · L V C R E T I · C L E M E N T*is*

Notizie degli scavi 1888 p. 193.

1244 *frammentino di lavagna, di m. 0,45 × 0,10* rep. eodem loco.

D E X T

Borsari *notizie degli scavi* 1888 p. 393.

Propter genus lapidis oritur suspicio fragmentum hoc esse tituli C. n. 2219.

AGER ALBANVS (p. 216. 440).

1245 ara lapidis Albani alta m. 0,23 lata m. 0,50. Rep. prope Albanum, a sinistra via Appiae, *presso l' angolo di deviazione della „Galleria di sotto"*.

E C E S T V S
patera F E C I T *simpulum*
I O V I

Lanciani *notizie degli scavi* 1889 p. 163.

1 prima littera utrum E an L cum puncto sit, dubitavit Lanciani, sed illud praetulit.

1246 cippus rep. Albani *via del Corso* in fundo Pauli Pietrangeli.

D · M
TI CL HERMETI
VASCVLARIO ET
CL ATTICILLAE
VALERIA PROCVLA
COIVG OPT · ET
FIL · PIISSIM · ET
ACHILLEVS · ET
APRIO · LIB FECER

Salustri *notizie degli scavi* 1889 p. 113.

1247—1253 cippi reperti supra lacum Albanum, *nel margine orientale della Galleria di sopra, a 178 metri di distanza dalla chiesa dei pp. Riformati, andando verso i Capuccini*; deinde apud Ioach. Balducci.

1247 D I S ❖ M A N I B V S
A B A S C A N T V S C A E
S A R · N̄ · S E R · V I L I C
F O R T V N A T A E · C O
N I V G I · B E N E · M E
R E N T I · F E C I T · V I X
A N N I S · X X X
Q V I S Q V E · M E V M · T I T *'sic'*
V L V M · S T A T · L E G E R I T · E T ·
D I C I T · S I T · T I B I · T E R R A · L E V I S

Notizie degli scavi 1889 p. 112 ad ectypum.

1 MANIBV, lacuna non indicata, editum est. — 8. 9 *quisque* (= *quisquis*) *meum titulum stat(ione) legerit*, nempe *gradum sistens*; ita haec explicari posse putat Mommsenus.

1248 D · M
IVLIAE · FORTV
NATAE · ACIVA
CAES · N · SERVO
SVBVIL · CONIV
CARISS · FEC ·
CVM · Q · VIXIT
AN · XVII · M · V

Notizie degli scavi 1889 p. 112 ad ectypum.

4 requiritur SERVVS. — 5 subvilici munus novum quantum scio.

1249 R · SAL
AMMIAS · CONIV*gi*
RARISS · MERCATO*r*
ITALICVS · DEVTER
FIL · PATRI · PIENTISSIM
FECIT

Lanciani *notizie degli scavi* 1889 p. 111 descripsit ut potuit loco incommodo positam.

1 vix recte exceptus; requiritur nomen mariti Ammiadis, patris Mercatoris Italici Deuteri — 2 fin. CONIVC, 3 MERCATOI traditur. — 6 requiritur FECERVNT.

1250 D · M
AMMIAS · ET · MERCATOR
CAE · Ñ · SERVO · ITALICO
FRATRI · BENE · MEREN
FECERVNT · QVI · VIX
ANNIS · XXXX · ET · M · III
ET · ITALICO · FILIO
EIVS · QVI · VIXIT
AN · VIII · M · II · D · XXV

Notizie degli scavi 1889 p. 112 ad ectypum.

1251 D M
MERCATORI · CAE
N̄ · VERN · AMMIA
MATER · ET · DEVTER
FRAT · ITALICVS ·
FRATRI · SVO · IN
FELICISSIMO · F ·
QVI · VIX · AN · XXVIII
DIEB · XXI

Notizie degli scavi 1889 p. 111 ad ectypum.

1252 stele marmora eleganter ornata (*il timpano col bustino della fanciulla Filumene presso a cui si vede la figura di un Genietto alato, in atto di recidere lo stame della vita; il titolo è inciso dentro una edicola, retta da colonnine. Dalla chiave dell' arco pende, sospeso ad una catena, il segno del capricorno. La parte bassa del vano è chiusa da una transenna, retta da pilastrini terminati a pomo*).

D M
MOTHO CAES · N̄ · SERV
HILARO · ET · EILVMENE *sic*
FILIS PIENTISSIMIS ·
ET DVLCISSIM · CVM SVIS
FECIT · HILARVS · VIX · AN
$\overline{II}$ · MENS · IIII · DIEBVS · XVIIII
FILVMENE · ANIS · XIIII *sic*
MENS · $\overline{V}$ · DIEBVS · $\overline{XXI}$

Lanciani *notizie degli scavi* 1889 p. 113.

1253 D M
TERTVLLAE
FL · OPTATAE
VER · FEC · M · VLP
ACERATVS
CONTVBER
CARISSIMAE

Notizie degli scavi 1889 p. 112 ad ectypum.

Servi domus Augustae, quorum cineres lapides n. 1247—1252 olim texerunt, pertinuerunt sine dubio ad praetorium Albanum imperatorum. N. 1253 positus est ancillae domus privatae, sed cuius maritus videtur fuisse libertus Augusti.

1254 fistula plumbea rep. in villa Albana Domitiani (*villa Barberini*).

STATIONIS VRBANAE AVGG NN

Lanciani *notizie degli scavi* 1889 p. 227.

Similiter inscripta fistula prodiisse dicitur Antii (C. X, 6686 cf. add. p. 989).

1255 rep. eodem loco in fistula.

CALPVRNIVS LICINIANVS FECIT

Lanciani l. c. p. 247.

BOVILLAE (p. 230. 491).

1256 ad n. 2420. Vereor ne erratum sit ab Amatio in indicatione loci et haec inscriptio aliena ab agro Romano. Cf. C. XI, 2916. 2919.

TVSCVLVM (p. 252. 493).

1257 fistulae plumbeae rep. inter Frascati et Monte Porzio in praedio Borghesiorum *le Cappellette*.

a

|ΛATIDIAE AVG FIL

b

MATIDIAE AVG FIL LXXXII

c

/SALON · EPICTETVS · F

Rocchi *notizie degli scavi* 1888 p. 141.

ANTICOLI (p. 357).

1258 saxum calcareum altum m. 0,55 latum m. 1,95 Anticoli-Corrado, 200 metris ab eo loco ubi extat n. 3471, loco dicto *Fonte Cardinale*.

VESINIA · C · F · SIBI ET L · VINNIO . . . .
FACIVNDVM CVRAVIT ARBITRATV · C · VRSICIANI

Fonteanive *notizie degli scavi* 1888 p. 460.

PRAENESTE (p. 288. 494).

1259 in agro oppidi Roiate in confinio territorii Praenestini, in vinea Cenci.

D · M
CRITONIAE VENVSTAE MATRI
AVIAE *san*CTISSIMAE
OPTIMAE ET CRITONIAE QVARTILLAE
L · NAEVIVS · NATALIS · SIBI · ET · POSTERISQVE
SVIS

Descripsit Alexander Sbardella Praenestinus et misit per Stevensonium.

TIBVR (p. 365. 494).

1260 ad n. 3672. Fragmentum epistylii mihi visum Tibure in curia diversum est a titulo quem viderat Amatius; hic enim, ita fere ut descripserat Amatius (tribus versibus), extat Romae in repositis musei Lateranensis. Cf. C. XI, 3129, ubi Bormannus propter genus saxi hunc titulum adtribuit Faleriis.

1261 ad n. 3695*a*. Egit de hac inscriptione de Rossi, conferens alias eiusdem generis, *notizie degli scavi* 1888 p. 711, item *bull. comunale* 1889 p. 357 et sic fere supplendum esse docuit: *portic[us] ... circuitum hab[et] ped. MCCCCL, hoc (quinquies) [passus MCCCCL, itu reditu] pass. MM[DCCCC]*, vel etiam (ex suggestione Bortolottii) *hoc V[II]* (nempe *septies*) *[efficit] pass. MMXX[X]*.

1262 ad n. 4239. Eiusdem Herenniae M. f. Helvidiae Aemilianae, uxoris L. Claudi Proculi, titulus est agri Caralitani C. X, 7828 (ubi rectius v. 4 cum Nisardio legendum est PROCVL).

NOMENTVM (p. 440).

1263 cippus rep. in agro Nomentano, 16 chil. a Roma.

VLPIAE · EVHODIAE
CONIVGI · OPTIMAE
T · FLAVIVS · AVG · LIB
DELPHICVS
TABVLARIVS · A RATIO*n*
*p*ROC · RATION
THESAVRORVM
HEREDITATIVM
FISCI · ALEXANDRIN

Lanciani *notizie degli scavi* 1888 p. 288; Gatti *bull. comunale* 1888 p. 181.

6 seq. Delphicus hic procurator fuit rationis thesaurorum, deinde procurator rationis hereditatium, postremo procurator fisci Alexandrini. [Mommseno videtur Delphicus curavisse rationes thesauros hereditates fisci Alexandrini].

1264 rep. inter rudera quae videntur esse balnei, prope Mentana, 17 chil. a Roma, loco dicto *quarto Torricella*.

D · M ◊
T · AEL · EVTYCHETI · ET ◊
T · AEL · VICTORINO ·
FECERVNT · PATRONI LIB ◊
BENE MERENTIBVS ~

Lanciani *notizie degli scavi* 1888 p. 286.

1265 fragmenta tabulae rep. ibi ubi n. 1264.

D ʌ ◊ S
SEX · OF*FANI*VS · SATYR · FECIT
SIBI · ET · *MAR*CIAE · PHAEDRAE
CONIV*GI* · SVAE · ET · SEX
OFFANIO · SATYRO · FILIO
LIBERIS*que* · EIVS · ET · SEX · OFFANIO ·
TRO*P himo* FRATRI · *ET* · *LIBER*TIS · SVIS
ET · LIBER*TA bus*
MONI*M entum* VETVR
NEQVE D V... ∖EA
MEOR MQVEQ ◡SSV T ·
ES · AVT · COR TVA VE RI ·
∖TVR · NISI · EC LICEAT · IN
NO/ RI

Lanciani *notizie degli scavi* 1888 p. 287.

Litteras nonnullas excepit Lancianius non ex ipso lapide, sed ex ectypo impresso in calce cui lapis applicitus erat; eas dedi inclinatas. Vv. 9 seq. nimis laceri quam ut suppleantur.

FICVLEA (p. 447).

1266 ad n. 4002. Fugerunt me nonnulla frustula ex hac inscriptione delata Romam in reposita musei Lateranensis ibique descripta a Detlefseno anno 1861.

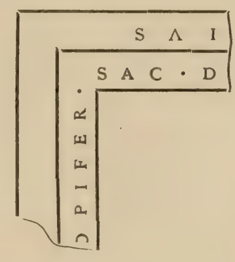
P · *PACIL* *ZENON · LAE*TVS *P · P · BIS*
A*EDIL · PRAEF · IVR · D*IC · ET · *SACRIS · FACIVNDI*S
AEDEM *FORTVNAE · ET VI*CTORIA*E · SVA · PEC · REF · COMM*VNIVITQ

Litteris rectis dedi quae vidit Detlefsen, inclinatis ea quae solus servavit Amatius.

FIDENAE (p. 453).

1267 ad n. 4059. In lapide v. 2 non est id quod edidi secutus apographum mihi missum NÁRSÉS, est: NÁRÉS; cf. de Rossi *bull. crist.* ser. IV a. 5 p. 153. Unde haec fere fuisse in lapide probabile est: . . . [*tribuno legionis*] *XX Valeriae* [*Victricis, Reii Apolli*]*nares ex pr*[*ovincia Narbonensi*] *patr*[*ono*] (de Reiis Apollinaribus monuit Bormann).

1268 in fragmento vasis quadrati; litterae inscriptae in labro vasis aliae extrinsecus, aliae intus. Rep. est vas effossionibus institutis (a societate viarum ferratarum) ibi ubi fuerunt Fidenae (ad chiliometrum XII viae ferratae Roma Hortam ducentis) a. 1889.

Lanciani *notizie degli scavi* 1889 p. 109.
[*Opi? Dianae?*] *opifer*(*ae*) *sac*(*rum*). *D . . . . ius.*

1269 cippus marmoreus prodiit iisdem effossionibus quibus n. 1268.

M · AVREL*io*
CAESARI
IMP · CAES · T · AELI
HADRIANI · ANTONINI ·
AVG PII · PONTIF · MAX ·
TRIB · POT · III · COS · III · P · P · FILIO a. 140
SENATVS · FIDENATIVM

Lanciani *notizie degli scavi* 1889 p. 109.

Mirum est M. Aurelium patris in tertio consulatu collegam non dici consulem.

1270 fragmentum tabulae marmoreae crassae cm. 4 litteris non bonis. Rep. cum n. 1268.

ı A R
p. M · TRIB · P C
p ATRI · P *atriae*

Lanciani *notizie degli scavi* 1889 p. 109.

1271 in fistulis plumbeis, Fidenis repertis, bis inscriptum.

IVLI EVTACTI

Amati ms. Vat. 9752 f. 32 (inde Lanciani syll. aq. n. 433). Eiusdem Iulii Eutacti nomen reperitur in tegulis inscriptis *Paet. et Apr. cos. ex p. Iul. Eutac*(*ti*) *Sal*(*arese*) (C. XV n. 487), cuius exempla aliquot etiam Fidenis prodierunt. Ex servis eius, postea factus Augusti, fuit *Blastus Eutact*[*ianus*] memoratus in titulo Fidenate n. 4057. — *Iulius Eutactianus* est VI, 20691.

1272 in fistula Fidenis reperta.

(MAECIL)

Amati ms. Vat. 9752 f. 9 (inde Lanciani syll. n. 434).

1273 in epistylio sepulcri rep. Fidenis *alle falde della collina su cui s' innalza la già villa Spada oggi di proprietà Rotti.*

TI · APRONIO · APOLLONI · F · FAB · APOLLONIO
HIC · SEPVLTVS · EST

Borsari *notizie degli scavi* 1889 p. 110.

1274 tabula marmorea rep. Fidenis in sepulcreto, 200 metris ab eo loco ubi prodiit n. 1268.

corona vittata

D M
LIBYCVS · V
ANNIS · XV ·
MATER · AN
TONIA · F · SVO
B · M · F ·

Lanciani *notizie degli scavi* 1889 p. 110.

1275 fragmentum tabulae litteris aetatis labentis rep. Fidenis ibi ubi n. 1268.

S I M L
R E D D E R E
A C I F R T C

Lanciani *notizie degli scavi* 1889 p. 109.

AD FALSAS.

1276 ad n. 216*. Titulum *Iovi Maio sacrum* non recepi inter sinceros Tusculanos, quippe haud ita comparatum, ut se ipse sine auctore tueretur, derivatum autem ex fonte nimis incerto. Laudavit quidem Garruccius, cum primum ederet titulum, sodalem suum Ryllum, hominem ut audio sanctissimum et ab omni fraude alienum, sed neque descriptum esse titulum a Ryllo affirmat Garruccius, neque accurate eum editum a Garruccio inde apparet quod ipse Garruccius, bis edens titulum, variavit (in altera editione adiciens *P. Mucius pater*). Confirmavit autem meas de hac inscriptione vel certe de Iovis Maii mentione suspiciones schedula Stevensonii olim mihi missa, sed nescio quo casu neglecta et nuper demum in manus sumpta, ex qua cognovi anno 1874 prope Frascati in villa Grazioli olim Montalto descriptum esse, simul autem recens iudicatum esse a Stevensonio hoc lapidis marmorei fragmentum:

M A R I
S A C I
P M V C I
P A

In hac autem villa Graziolia Rylius complures aestates degerat, teste Rossio. Hoc si reputaveris, vix dubitabis quin ex hoc ipso lapide veniant quae Garruccius edidit *Iovi* | *Maio* | *sacrum* | *P. Mucius pater,* Iuppiterque Maius eo inlatus sit nescio quo errore, sed omnino male. — Recentem visum esse titulum Stevensonio supra dixi. Antiquus si est, superest ex dedicatione facta Marti.

1277 titulum olim adservatum apud Guidium Romae

l A R I B V S · A
V I C I · B O

C. L. Viscontius, qui edidit *giornale arcadico* t. 144 (1856) p. 54, facit repertum Bovillis. Mihi manifesto videtur urbanus, dedicatus Laribus Augustis nescio cuius vici Bo . . .; similes titulos multos habemus (C. VI 445 seq.;

Eph. IV 746), non casu aliquo repertos in urbe Roma, sed sua natura urbanos. Potuit ansam dare originem Bovillensem huic dedicationi attribuendi vocabulum vici Bo... sane praeterea ignoti. Si vere prodiit Bovillis, eo adlatus est lapis labente aetate. Et ait Viscontius eum conversum fuisse in basem columnae.

H. Dessau.

TITVLVS REP. AD VIAM LABICANAM.

Ne magna pars paginae vacet, adscripsi titulum descriptum ante annos centum triginta duo prope Romam ad quartum milliarium viae Labicanae a nescio quo homine imperito — quod apographum pervenit ad Guarnierium Auximatem, ex cuius schedis enotavit Huelsen[1]) — nec postea cuiquam visum.

M · ATILIO · T · F
SEVERO CoS
*uii*VIRO EPVLO
*nu*M SODALES
*her*CVLANI PA
*tr*ONO OB PLV
*rim*A EIVS IN SE
*be*NEFICIA

(Nihil mutavi ex tradita scriptura; lacunas tantum, quas inde a v. 4 notare oblitus erat auctor, supplevi). Est hic, nisi fallor, Atilius Severus consul in exilium actus a Commodo, teste vita Commodi c. 4, 11 (ubi non recte Atilium nomen in suspicionem vocatum esse a Borghesio opp. 5 p. 65 iam apparet). Sodales Herculani Romae praeterea innotuerunt ex solo titulo C. VI, 1339, quem recte supplevit Borghesius opp. 3 p. 20, et ipso aetatis Commodianae.

[1]) Sched. Guarnerii litt. *F* f. 346 (*al 4 miglio della strada di Torre nova su la mano manca nell' anno 1758*).

H. Dessau.

TANTAM · ILLAM · PESTEM · NVLLA · MEDICINA · SANARI · POSSE · NEC · POTERAT · VERVM · NOSTRI · PRINCIPES · QVIBVS · OMNE · STVDIVM · EST · QVANTO · LI
BET · MORBO · SALVTEM · PVBLICAM · MERSAM · ET · ENECTAM · REFOVERE · ET · INTEGRAE · VALETVDINI · REDDERE · INPRIMIS · ANIMA · ADVERTERVNT · QVAE
CAVSA · ILLI · MORBO · VIRES · DARET · VNDE · FOEDA · ET · INLICITA · VECTIGALIA · IVS · HABERENT · QVIS · AVCTOR · ET · PATRONVS · ESSET · VSVRPANDIS · QVASI
LEGITIMIS · QVAE · OMNIBVS · LEGIBVS · ET · DIVINIS · ET · HVMANIS · PROHIBENTVR
FISCVS · DICEBATVR · FISCVS · NON · SIBI · SET · QVI · LANIENAE · ALIORVM · PRAETEXERETVR · TERTIA · VEL · QVARTA · PARTE · AD LICENTIAM · FOEDAE · RAPINAE · INVI
TATVS · ITAQVE · FISCVM · REMOVERVNT · ^TOTA · HARENA · QVID · ENIM · MARCI · ANTONINI · ET · LVCI COMMODI · CAVENDVM · FISCO · CVM · HARE
NA · OMNIS · PECVNIA · HORVM · PRINCIPVM CVRA EST · NVLLA · CRVORIS · HVMANI · ADSPERGINE · CONTAMINATA · NVLLIS · SORDIBVS · FOEDI · QVAE
STVS · INQVINATA · ET · QVAE · TAM · SANCTAE · PARATVR · QVAM · INSVMITVR · ITAQVE · FACESSAT · SIVE · ILLVT · DVCENTIENS · ANNVM · SEV · TRECENTIES
EST · SATIS · AMPLVM · PATROCINIVM · IMPERIO · PARATI · EX PARSIMONIA · VESTRA · QVIN · ETIAM · EX · RELIQVIS · LANISTARVM · QVAE · ~~HS~~ · QVINGENTIES · SV
PRA · SVNT · PARS · LANISTIS · CONDONETVR · OB · QVAE · ORO · VOS · MERITA · NVLLA · SANE · INQVIVNT · MERITA · SET · PROHIBITI · TALIBVS · GRASSATVRIS · SOLA
CIVM · FERANT · ET · IN · POSTERVM · TANTO · PRETIO · INVITENTVR · ADOPSEQVIVM · HVMANITATIS
O MAGNI · IMPP · QVI · SCITIS · ALTIVS · FVNDARI · REMEDIA · QVAE · ETIAM · MALIS · CONSVLVNT · QVI · SE · ETIAM · NECESSARIOS · FECERINT · ETIAM · FRVCTVS · TAN
TAE · VESTRAE · PROVIDENTIAE · EMERGET · LEGEBATVR · ETIAM · NVNC · APVD · NOS · ORATIO · SED · VBI · RVMORE · DELATV/ ST · QVESTVS · LANISTARVM · RECISOS · FIS
CVM · OMNEM · ILLAM · PECVNIAM · QVASI · CONTAMINATAM · RELIQVISSE · STATIM · SACERDOTES · FIDELISSIMARVM · GALLIARVM · VESTRARVM
CONCVRSARE · GAVDERE · INTER · SE · LOQVI
ERAT · ALIQVIS · QVI · DEPLORAVERAT · FORTVNAS · SVAS · CREATVS · SACERDOS · QVI · AVXILIVM · SIBI · IN PROVOCATIONE · AD PRINCIPES · FACTA · CONSTITVERAT · SED
IBIDEM · IPSE · PRIMVS · ET · DE CONSILIO · AMICORVM · QVID · MIHI · IAM · CVM · APPELLATIONE · OMNE · ONVS · QVOD · PATRIMONIVM · MEVM · OPPRIMEBAT · SANC
TISSIMI · IMPP · REMISERVNT · IAM · SACERDO^s · ESSE · ET · CVPIO · ET · OPTO · ET EDITIONEM · MVNERIS · QVAM · OLIM · DETESTABAMVR · AMPLECTOR
ITAQVE · GRATIAE · APPELLATIONIS · NON · SOLVM · AB ILLO · VERVM · ET · A · CETERIS · PETITAE · ET · QVANTO · PLVRES · PETENTVR · IAM · HOC · GENVS · CAVSARVM · DIVERSAM · FORMAM
HABEBIT · VT · APPELLET · QVI · NON · SVNT · CREATI · SACERDOTES · IMO POPVLVS
QVAE · IGITVR · TANTIS · TAM · SALVTARIVM · RERVM · CONSILIS · VESTRIS · ALIA · PRIMA · ESSE · SEN////ENTIA · POTEST · QVAM · VT · QVOD · SINGVLI · SENTIVNT · QVOD · VNIVERSI
DE PECTORE · INTIMO · CLAMANTE · EGO · CENSEAM
CENSEO · IGITVR · INPRIMIS · AGENDAS · MAXIMIS · IMPP · GRATIAS · QVI · SALVTARIBVS · REMEDIS · FISCI · RATIONE · POST · HABITA · LABENTEM · CIVITATIVM · STATVM · ET · PRAE
CIPITANTES · IAM · IN RVINAS · PRINCIPALIVM · VIRORVM · FORTVNA · RESTITVERVNT · TANTO QVIDEM · MAGNIFICENTIVS · QVOD · CVM · EXCVSATVM · ESSET · RETI
NERENT · QVAE · ALI INSTITVISSENT · ET · QVAE · LONGA · CONSVETVDO · CONFIRMASSET · TAMEN · OLLI · PERAEQVE · NEQVAQVAM · SECTAE · SVAE · CONGRVERE . ARBITRA
TI · SVNT · MALE · INSTITVTA · SERVARE · ET · QVAE · TVRPITER · SERVANDA · ESSENT · INSTITVERET
QVAMQVAM · AVTEM · NON · NVLLI · ARBITRENTVR · DE · OMNIBVS · QVAE · ADNOS · MAXIMI · PRINCIPES · RETTVLERVNT · VNA · ET · SVCCINCTA · SENTENTIA · CENSENDVM
TAMEN · SI VOS · PROBATIS · SINGVLA · SPECIALITER · PERSEQVAR · VERBIS · IPSIS · EX ORATIONE · SANCTISSIMA · AD LVCEM · SENTENTIAE · TRANSLATIS · NEQVA · EXPARTE · PRAVIS · IN
TERPRETATIONIBVS · SIT · LOCIS , ITAQVE · CENSEO · VTI · MVNERA · QVAE · ASSIFORANA · APPELLANTVR · IN SVA · FORMA · MANENT · NEC · EGREDIANTVR · SVMP
TV ~~HS~~ · $\overline{XXX}$ · QVI · AVTEM · SVPRA · ~~HS~~ · $\overline{XXX}$ · AD · $\overline{LX}$ VSQVE · MVNVS · EDENT · IS · GLADIATORES · TRIPERTITO · PRAEBEANTVR · NVMERO · PARI · SVMMVM · PRE
TIVM · SIT · PRIMAE · PARTI · QVINQVE · MILIA · SECVNDAE · QVATTVOR · MILIA · TERTIAE · TRIA · MILIA · A · ~~HS~~ · $\overline{LX}$ · AD · $\overline{C}$ · VSQVE · TRIFARIAM · COETVS · GLADIATOR · DIVISVS
SIT · PRIMI · ORDINIS · GLADIATORIS · SVMMVM · PRETIVM · SIT · $\overline{VIII}$ · MEDIAE · CLASSIS · $\overline{VI}$ · DEINDE · QVINQVE · PORRO · A CENTVM MILIBVS AD · $\overline{CL}$ · QVINQVE · SINT · MANI
PVLI · CVIVS · PRIMI · PRETIVM · SIT · $\overline{XII}$ · SECVNDI · $\overline{X}$ · TERTI · $\overline{VII}$ · QVARTI · $\overline{VI}$ · POSTREMO · QVINQVE · IAM · HINC · PORRO · A · $\overline{CL}$ · AD · $\overline{CC}$ · ET · QVIDQVID · SVPRA · SVSVM · VERSVM
ERIT · INFIMI · GLADIATORIS · PRETIVM · SIT · $\overline{VI}$ · SVPER · EVM · $\overline{VII}$ · TERTI · RETRO · $\overline{VIIII}$ · QVARTI · $\overline{XII}$ · ADVSQVE · $\overline{XV}$ · ET · HAEC · SIT · SVMMO · AC · FORMONSO · GLADIATORI · DEFI
NITA · QVANTITAS · VTIQVE · IN OMNIBVS · MVNERIBVS · QVAE · GENERATIM · DISTINCTA · SVNT · LANISTA · DIMIDIAM · COPIAM · VNIVERSI · NVMERI · PROMISQVE · MVLTITV
DINIS · PRAEBEAT · EXQVE · HIS · QVI · GREGARI · APPELLANTVR · QVI MELIORI · ACERTATIS · ERIT · DVOBVS · MILIBVS · SVBSIGNO · PVGNET · NEC · QVISQVAM · EX EO · NVMERO
MILLE · NVMMVM MINORE · LANISTAS · ETIAM · PROMOVENDOS · VILI · STVDIO · QVESTVS · NEGEM · SIBI COPIAM · DIMIDIAE · PARTIS · PRAEBENDAS · ESSE · EX · NV
MERO · GREGARIORVM · VTI · SCIANT · INPOSITAM · SIBI · NECESSITATEM · DE CETERIS · QVOS · MELIORES · OPINABVNTVR · TRANS · FERRE · TANTIS · PER · PLENDI · NV
MERI · GREGARIORVM · GRATIA · ITAQVE · IS · NVMERVS · VNIVERSAE · FAMILIAE · AEQVIS · PARTIBVS · IN · SINGVLOS · DIES · DISPARTIATVR · ATQVE · VLLO · DIE · MINVS · QVAM
DIMIDIA · PARS · GREGARIORVM · SIT IBI QVI · EO · DIE · DIMICABVNT · VTQVE · EA · OPSERVATO · A LANISTIS . QVAM · DILIGENTISSIME · EXIGATVR · INIVNGENDVM
HIS · QVI · PROVINCIAE · PRAESIDEBVNT · ET · LEGATIS · VEL · QVAESTORIBVS · VEL · LEGATIS · LEGIONVM · VEL · IIS · QVI · IVS · DICVNT · C · V · AVT · PROCVRATORES · MAXIMORVM ·
PRINCIPVM · QVIBVS · PROVINCIAE · RECTOR · MANDAVERIT · IS · ETIAM · PROCVRATOR · QVI · PROVINCIIS · PRAESIDEBVNT · TRANS PADVM · AVTEM · PERQVE · OMNES · ITALIAE ·
REGIONES · ARBITRIVM · INIVNGENDVM · PRAEFECTIS · ALIMENTORVM · DANDIS · SI ADERVNT · VEL · VIAE · CVRATORI · AVT · SI · NEC · IS · PRAESENS · ERIT · IVRIDICO · VEL ·
TVM · CLASSIS · PRAETORIAE · PRAEFECTO
ITEM · CENSEO · DE · EXCEPTIS · ITA · OPSERVANDVM · VT · PRAECIPVVM · MERCEDIS · GLADIATOR · SIBI · QVISQVE · PACISCATVR · EIVS · PECVNIAE · QVAE · OB · HANC · CAVSAM · EXCIPI
EBATVR · QVARTAM · PORTIONEM · LIBER · SERVS · AVTEM · QVINTAM · ACCIPIAT · DE PRETIS · AVTEM · GLADIATORVM · OPSERVARI · PAVLO · ANTE · CENSVI · SECVNDVM · PRAESCRIP
TVM · DIVINAE · ORATIONIS · SED · VT · EA · PRETIA · AD EAS · CIVITATES · PERTINEAT · INQVIBVS · AMPLIORA · GLADIATORVM · PRETIA · FLAGRABANT · QVOD · SI QVIBVS · CIVITATIBVS
RES · PVBLICA · TENVIOR · EST · NON · EADEM · SERVENTVR · QVAE · APVT · FORTIORES · CIVITATES · SCRIPTA · SVNT · NEC · SVPRA · MODVM · VIRIVM · ONERENT · SED · HACTENVS · IN EVNDEM
VTQVE · IN · PVBLICIS · PRIVATISQVE · RATIONIBVS · REPPERIENTVR · PRETIA · SVMMA · AC MEDIA · AC · POSTREMA · SIQVIDEM · PROVINCIARVM · EAE · CIVITATES · SVNT · AB EO
QVI · PRAESIDEBIT · PROVINCIAE · OPSERVENTVR · CETERARVM · AVTEM · IVRIDICO · VEL · CVRATORI · PROVINCIAE · VEL · CLASSIS · PRAETORIAE · PRAEFECTO · VEL · PROCVRATORI
MAXVMORVM · PRINCIPVM · VTI · CVIVSQVE · CIVITATIS · POTESTAS · QVE · IBI · PRIMA · ERIT · ATQVE · ITA · RATIONIBVS · DECEM · RETROVERSVM · ANNORVM · INSPECTIS · EXEMPLIS
MVNERVM · IN QVAQVE · CIVITATE · EDITO · ERVNT · CONSIDERATIS · CONSERVENTVR · AB · EO · CVIVS · ARBITRIVM · ERIT · DE · TRIBVS · PRETIS · VEL · SI · MELIVS · EI · VIDEBITVR
EX · EO · MODO · QVEM · PERSEQVITVR · EFFICIT · ET · TRIFARIAM · PRETIA · DEDVCANTVR · EAQVE · FORMA · ETIAM · IN · POSTERVM · SERVETVR · SCIANTQVE · V · C · QVI · PROCON
SVLES · PAVLO · ANTE · PROFECTI · SVNT · INTRA · SVVM · QVISQVE · ANNVM · IT · NEGOTIVM · EXSEQVI · SE · OPORTEBIT · II · ETIAM · QVI · NON · SORTITO · PROVINCIAS ·
REGANT · INTRA · ANNVM
AD GALLIAS · SEDET · PRINCEPS · QVI · IN CIVITATIBVS · SPLENDIDISSIMARVM · GALLIARVM · VETERI · MORE · ET · SACRO · RITV · EXPECTANTVR · NE · AMPLIORE · PRETIO
LANISTAE · PRAEBEANT · QVAM · BINIS · MILIBVS · CVM · MAXIMI · PRINCIPES · ORATIONE · SVA · PRAEDIXERINT · FORE · VT · DAMNATVM · AD GLADIVM
PROCVRATOR · EORVM · NISI · PLVRE · QVAM · SEX · AVREIS · ET · NISI · IVRAVERIT ·
SACERDOTES · QVOQVE · PROVINCIARVM · QVIBVS · NVLL V'/CV/ LANISTIS NEGO////// T · GLADIATORES · APRIORIBVS · SACERDOTIBVS · SVS
CEPTOS VII · SIBIMET · AVCTORATOS · RECIPIVNT · AT POST · ¯T'T//NE///I EXP//TIO IN SVCCEDENTES · TRA//TIVNT · NEQVE · SINGVLATIM · ALIQVEM
REI · GLADIATORIAE · CAVSA · VENDAT · PLVRE · QVAM · LANISTIS · EST · PRETIVM · PERSOLVTVM
IS · AVTEM · QVI · APVT · TRIBVNVM · PLEBEI · C · V · SPONTE · AD DIMICANDVM · PROFITEBITVR · CVM · HABEAT · EX · LEGE · PRETIVM · DVO · MILIA · LIBERATVS · SI DISCRI
MEN · INSTAVRAVERIT · AESTIMATIO · EIVS · POST · HAC · ~~HS~~ · $\overline{XII}$ · NON · EXCEDAT · IS · QVOQVE · QVI · SENIOR · ATQVE · INABILIOR · OPERAM · SVAM · DENVO

AES ITALICENSE.

Die XIX. mensis Octobris a. 1888 tabula aenea reperta est prope Hispalim, ut is qui servabat Antonius Maria Ariza Hispalensis primum affirmabat, cum nollet locum accuratius designare propter certas quasdam causas; nunc Italicae prodiisse profitetur. De loco quamquam adhuc dubitari potest, tamen iam licebit tabulam breviter dicere aes Italicense. Exempla et ectypa Ariza inde a mense Decembri a. 1888 submisit officiose; sed cum parum eis proficerem in lectione constituenda, mense Maio a. 1889 iussu academiae Hispalim profectus textum descripsi curiose ex tabula apud Arizam in pessima luce collocata et ectypa varia sumpsi propter spissam robiginem, qua tabula multis locis tecta est, parum perspicua. Deinde me suadente atque Antonio Canovas del Castillo v. cl. intercedente tabula empta est ab eis, qui in Hispania praesunt institutioni publicae, et inlata in museum archaeologicum Matritense; ubi iam prostat. Exemplum meum interim communicatum cum viris aliquot doctissimis, quorum nomina infra scripta sunt, a me rogatus Emmanuel Berlanga Malacitanus itinere Matritum suscepto mense Octobri anni proximi denuo cum aere iam in optima luce posito contulit et lectionem meam variis locis correxit; ita ut iam perpaucae tantum litterae incertae maneant. Ectypa vero vel chartacea vel gypsea vel stannea sumi posse idem negat. Antonii Canovas et Emmanuelis Berlangae spectatae liberalitati et amicitiae etiam illud debetur, quod monumentum insigne iam prodit in Germania primum. Aes cum repraesentetur cum suis naevis accurate in tabula adiecta *A*, de lectione haec sola habeo quae adiciam.

6 MARCI quamquam consulto erasum in aere fuisse visum est; Berlanga LVCI apparere adnotat; deinde COMMODI dispexi.

13 DELATVM · EST in aere legi; DELATV/ST ectypa.

20 IMO ita scriptum in aere, ut appareat O paullo minorem postea additam esse spatio nullo fere post M relicto.

21 SENT////ENTIA in aere legi; SEN////ENTIA ectypa.

22 CLAMANTE ex CLAMANS correctum est.

25 ILLI in aere legi; OLLI in ectypis apparuit Mommseno et Hirschfeldio.

28 TRANSEATIS mihi in aere visum; TRANSLATIS Berl.

29 SED · LOCIS in aere legi, SIT · LOCIS Berlanga et ectypum.

36 MELIORI · A CERTATIS ego et Berl. in aere legimus.

37 PROMOVENDOS egò, PROMONENDOS Berl. — VTILI ego, VIII (*vili*) Berl. — PRAEBENDAS aes, ut mihi et Berl. visum.

48 VTRIVS ego errore, VIRIVM Berl. et ectypa.

51 QVE ex ectypis Mommsenus, QVI in aere legimus ego et Berl.

53 PRIMARIAM ego errore, TRIFARIAM Berl. et ectypa.

56 SEDET aes et ectypa perspicue.

59 NVLLV*m* CV*m* LANISTIS NEGO*tium es*T · GLADIATORES in aere esse affirmat Berl., NVLLVI CC .... NEGOTIVM //T ego, //////////S NEGO//////T ectypa.

60 VL/ ego, VII (i. e. *vel*) Berl., VI/ ectypa. — AT · POST aes et ectypa. — ET · IT//NE///IEXT//IO in aere vidit Berl., ETITT///LG//\/////LICIN ego, EDITI////////////IN ectypa. — TRA//TI/VNT Berl., TI\////TI/VNT ego, TRA///TIVNT ectypa.

62 LIBERATVS ego errore, LIBERATVS · SI Berl. et ectypum.

Tabula integra est praeterquam quod margo totus interiit exceptis fragmentis quibusdam. Alta est m. 1.56 et lata 0.92. Textus scriptus est per commata et cola, ut dicunt, versibus LXIII, nullis adscriptis nec rubricis nec capitum numeris. Litterae altae sunt m. 0.006 ad 0.004, perspicuae, elegantes, aequabiles; tamen I et E, T I L interdum aegre distinguuntur. A plerumque caret linea transversa, M admodum lata, N prona, P aperta est; I F P interdum altiores sunt, I longa potissimum promiscue scribitur; H non raro ita formata Ⱶ. In robigine, de qua dixi, locis non paucis quasi color tantum litterarum superest, praesertim versus finem tabulae. Scriptura in universum ea fere est, qualem eiusdem aetatis monumenta optima exhibent, veluti tessera Hispana a. 152 (Exempla mea n. 874) neque tamen certo alicui aetatis eius monumento prorsus similis, utpote actuaria suique generis, magis accedens ad aerum Hispanorum reliquorum litteraturam quamvis saeculo fere antiquiorem, multo certe melior quam in eiusdem aetatis actis Arvalium (Exempla n. 1014—1020).

Litterae singulares adhibitae sunt perpaucae hae tantum C · V *clarissimus vir* v. 41. 52. 62, V · C *viri clarissimi* v. 53, IMPP v. 12. 18. 23; praeterea nihil breviatum est excepto uno *gladiator*(*um*) vocabulo v. 31.

In versibus vocabulisque distinguendis leges scribendi antiquas et notas tabula sequitur. Primus unius cuiusque capitis versus aliquantum prolongatus ad sinistram; in fine capitis interpunctio nulla, uno (v. 58) excepto. Semel, ubi caput eodem versu continuatur, signum interpunctionis interpositum est (v. 29).

Vocabulorum in fine versuum divisio ubique syllabaris quae vocatur: *li|bet* v. 1, *invi|tatus* v. 5 cet., item ubi duae consonantes conveniunt, *tan|tae* v. 12, *fis|cum* v. 13, *sanc|tissimi* v. 17, *in|terpretationibus* v. 28, *praescrip|tum* v. 46, *procon|sules* v. 53, *sus|ceptos* v. 59, et ubi tres, *sump|tum* v. 29. Sed contra *quae|stus* v. 7, *su|pra* v. 9.

Puncta ubique fere ponuntur recte ad vocabula singula distinguenda secundum optimae aetatis usum. Praepositiones solent coniungi cum casibus quos regunt, punctis interpositis nullis; sed non raro etiam puncta adduntur.

De sermone et orthographia variisque rebus grammaticis observatione digna hic omitto. Quae ad textum emendandum et explicandum contulerunt Buechelerus, Hirschfeldius, Mommsenus, infra reperies huiusce commentario inserta.

Aemilius Hübner.

OBSERVATIONES EPIGRAPHICAE.

XLI. SENATVS CONSVLTVM DE SVMPTIBVS LVDORVM GLADIATORIORVM MINVENDIS

FACTVM A. P. C. 176/7.

Textvs.

. . . .

| tantam illam pestem nulla medicina sanari posse. Nec poterat: ve- 1
rum nostri principes, quibus omne studium est quanto li|bet morbo sa- 2
lutem publicam mersam et enectam refovere et integrae valetudini red-
dere, in primis anima adverterunt, quae | causa illi morbo vires daret, 3
unde foeda et inlicita vectigalia ius haberent, quis auctor et patronus
esset usurpandis quasi | legitimis, quae omnibus legibus et divinis et 4
humanis prohibentur.

| Fiscus dicebatur: fiscus non sibi, set qui lanienae aliorum prae- 5
texeretur, tertia vel quarta parte ad licentiam foedae rapinae invi|tatus. 6
Itaque fiscum removerunt a tota harena. Quid enim Marci Anto-
nini et [Luci Commodi] cavendum fisco cum hare|na? omnis pecu- 7
nia horum principum [p]ura est, nulla cruoris humani adspergine conta-
minata, nullis sordibus foedi quae|stus inquinata, et quae tam sanctae 8
paratur quam insumitur. Itaque facessat sive illut ducentiens annu[u]m

1 versus eminet, etsi incipit in capite medio; similiter in codice Gai Veronensi (v. apographi Studemundiani praef. p. XXVII) et fragmentorum Vaticanorum (v. praef. meae ed. maioris p. 385) paginae singulae incipiunt a littera eminenti — 6 *a* ante *tota* supra v. additum — LVCI (sic Berl., MARCI Huebner) COMMODI licet erasum cernitur non in ectypo, sed in aere — 7 *pura*] Buecheler, CVRA aes — 8 *annuum*] ANNVM aes

seu trecenties | est; satis amplum patr[imo]nium imperio parat [l]ex 9
parsimonia vestra. Quin etiam ex reliquis lanistarum, quae (sester-
tium) quingenties su|pra sunt, pars lanistis condonetur. Ob quae, oro 10
vos, merita? Nulla sane, inquiunt, merita, set prohibiti talibus grassa-
turis sola|cium ferant et in posterum tanto pretio invitentur ad opse- 11
quium humanitatis.

| O magni impp., qui scitis altius fundari remedia, quae etiam malis 12
consulunt, qui se etiam necessarios fecerint! Et iam fructus tan|tae ve- 13
strae providentiae emerget. Legebatur etiam nunc apud nos oratio:
sed ubi rumore delatu[m e]st questus lanistarum recisos, fis|cum omnem 14
illam pecuniam quasi contaminatam reliquisse, statim sacerdotes fidelis-
simarum Galliarum vestrarum | concursare, gaudere, inter se loqui. 15

| Erat aliquis, qui deploraverat fortunas suas creatus sacerdos, qui 16
auxilium sibi in provocatione ad principes facta constituerat. Sed | ibi- 17
dem ipse primus et de consilio amicorum: 'quid mihi iam cum appel-
'latione? Omne onus, quod patrimonium meum opprimebat, sanc|tis- 18
'simi impp. remiserunt; iam sacerdos esse et cupio et opto et editionem
'muneris, quam olim detestabamur, amplector.'

| Itaque gratiae appellationis non solum ab illo, verum et a ceteris 19
petitae; et quanto plures petentur! Iam hoc genus causarum diversam
formam | habebit, ut appellet qui non sunt creati sacerdotes, im[mo] 20
populus.

| Quae igitur tantis tam salutarium rerum consilis vestris alia prima 21
esse sententia potest, quam ut, quod singuli sentiunt, quod universi |
de pectore intimo claman[t], ego censeam? 22

| Censeo igitur in primis agendas maximis impp. gratias, qui salu- 23
taribus remedis, fisci ratione post habita, labentem civitatium statum
et prae|cipitantes iam in ruinas principalium virorum fortuna[s] re- 24
stituerunt: tanto quidem magnificentius, quod, cum excusatum esset
reti|nerent quae ali instituissent et quae longa consuetudo confir- 25
masset, tamen olli peraeque nequaquam sectae suae congruere arbi-

9 *patrimonium*] PATROCINIVM aes — *parat lex*] scripsi, PARATI·EX aes — *sestertium*] HS aes hic et deinceps — 13 *emerget*] *emergit* Hirschfeld — DELATVM EST apographa; in ectypo cernitur DELATV/ST videturque fuisse aut DELATV EST aut DELATVMST — 18 SACERDO^S· aes — 20 *immo*] aut IM aes aut postea factum IMo — 21 SENTENTENTIA fuit, sed emendatum est — 22 CLAMANTE factum ex CLAMANS; potest fortasse ferri quod corrector dedit, scilicet censere senatorem secundum id quod pectus intimum clamet, sed secutus sum Buechelerum emendantem *clamant* — 24 *fortunas*] FORTVNA aes — *cum excusatum esset* (= liceret) *retinere* [*e*]*t quae* cet. Hirschfeld. Sed tradita recte a coniecturis defendit Buecheler: hoc significatur senatores postulavisse ab imperatoribus, ut a rebus novandis abstinerent et ita excusasse se ab adsentiendo.

tra|ti sunt male instituta servare et quae turpiter servanda essent 26
instituer[e].

| Quamquam autem non nulli arbitrentur de omnibus, quae ad nos 27
maximi principes rettulerunt, una et succincta sententia censendum, | ta- 28
men, si vos probatis, singula specialiter persequar, verbis ipsis ex oratione sanctissima ad lucem sententiae translatis, ne qua ex parte
pravis in|terpretationibus sit loc[u]s. 29

Itaque censeo, uti munera, quae assiforana appellantur, in sua
forma mane[a]nt nec egrediantur sump|tu (sestertium) XXX (milia). Qui 30
autem supra (sestertium) XXX (milia) ad LX (milia) usque munus edent, is gladiatores tripertito praebeantur numero pari. Summum
pre|tium sit 31

primae parti quinque milia,
secundae quattuor milia,
tertiae tria milia.

A (sestertium) LX (milibus) ad C (milia) usque trifariam coetus
gladiator(um) divisus | sit. 32

Primi ordinis gladiatoris summum pretium sit VIII (milia),
mediae classis VI (milia),
deinde quinque.

Porro a centum milibus ad CL (milia) quinque sint mani|puli, 33
cuius

primi pretium sit XII (milia),
secundi X (milia),
terti VII (milia),
quarti VI (milia),
postremo quinque.

Iam hinc porro a CL (milibus) ad CC (milia) et quidquid supra
susum versum | erit, 34

infimi gladiatoris pretium sit VI (milia),
super eum VII (milia),
terti retro VIIII (milia),
quarti XII (milia),
ad usque XV (milia).

Et haec sit summo ac formonso gladiatori defi|nita quantitas. Uti- 35
que in omnibus muneribus, quae generatim distincta sunt, lanista di-
midiam copiam universi numeri promisque multitu|dinis praebeat exque 36

26 *instituere*] INSTITVERET aes; possis retento hoc vocabulo de hiatu cogitare, cum sententia quoque parum apta sit, ut fuerit sic fere: *servare et* [*id qui faceret eodem loco esse atque qui*] *quae turpiter servanda essent instituere*t — 29 *locus*] LOCIS aes — *maneant*] MANENT aes — *XXX* (*milia*)] $\overline{\text{XXX}}$ aes et sic deinceps — 34 *formonso*] *famoso* Hirschfeld, et sane illud displicet

his, qui gregari appellantur, qui melior [l]acertat[u]s erit, duobus mi-
libus sub signo pugnet, nec quisquam ex eo numero | mille nummum 37
minore. Lanistas etiam promovendos vili studio questus: [sibi] co-
piam dimidiae partis praebenda[e negantes] esse ex nu|mero gregariorum 38
uti sciant inpositam sibi necessitatem de ceteris quos meliores opina-
buntur transferre tantisper plendi nu|meri gregariorum gratia. Ita- 39
que is numerus universae familiae aequis partibus in singulos dies
dispartiatur, [ne]que ullo die minus quam | dimidia pars gregariorum 40
sit ibi, qui eo die dimicabunt. Utque ea opservat[i]o a lanistis quam
diligentissime exigatur, iniungendum | his qui provinciae praesidebunt 41
et legatis vel quaestoribus vel legatis legionum vel iis qui ius dicunt
c(larissimis) v(iris) aut procurator[ibus] maximorum | principum, qui- 42
bus provinciae rector mandaverit; is etiam procurator[ibus], qui pro-
vinciis praesidebunt. Trans Padum autem perque omnes Italiae | re- 43
giones arbitrium iniungendum praefectis aliment[orum], si aderunt,
vel viae curatori aut, si nec is praesens erit, iuridico vel | tum classis 44
praetoriae praefecto.

| Item censeo de exceptis ita opservandum, ut praecipuum mercedis 45
gladiator sibi quisqu[is] paciscatur, eius pecuniae, quae ob hanc cau-
sam excipi|ebatur, quartam portionem liber, serv[u]s autem quintam ac- 46
cipiat. De pretis autem gladiatorum opservari paulo ante censui se-
cundum praescrip|tum divinae orationis, sed ut ea pretia ad eas civi- 47
tates pertinea[n]t, in quibus ampliora gladiatorum pretia flagrabant.
Quod si quibus civitatibus | res publica tenuior est, non eadem ser- 48
ventur, quae aput fortiores civitates scripta sunt, nec supra modum
virium onerent, sed hactenus in eundem, | ut qu[a]e in publicis privatisque 49
rationibus repperientur pretia summa ac media ac postrema, siquidem

36 *melior lacertatus*] MELIORI · ACERTATIS Huebner et Berlanga: *melioris acertatis* (ab *acer* ductum) quod posuit Buecheler mihi non probatur; quod proposui ego *melior lacertatus* idem eo nomine reprehendit, quod requiritur ita *melius lacertatus*, eruntque fortasse qui praeferant *melior lacertis* — 37 PROMOVENDOS dubitans Huebner, PROMONENDOS Berlanga, ectypa deficiunt; *praemonendos* Hirchfeld — VIII Berlanga, VTILI Huebner, V''' ectypa; *vili* Hirschfeld repperit — *sibi copiam d. p. praebendae negantes esse*] scripsi, NEGEM SIBI COPIAM DIMIDIAE PARTIS PRAEBENDAS ESSE aes, *ne negent* Hirschfeld — 38 *plendi* formam vetustam huic aetati recte convenire monuit Buecheler — 39 *itaque*] *utique* malim — *neque*] ATQVE aes — 40 *opservatio*] OPSERVATO aes — 41 *procuratoribus*] PROCVRATORES aes — 42 *procuratoribus*] PROCVRATOR aes — 43 ALIMENTORVM · DANDIS aes; hoc expunxi (vide p. 398 not. 1) — 45 *quisquis*] Buecheler, QVISQVE aes — 46 *servus*] SERVS aes — 47 *pertineant*] PERTINEAT aes — 48 APVT videtur esse in ectypis, APVD apographa — *onerentur* malim — 49 *ut quae*] Buecheler, VTQVE aes

provinciarum eae civitates sunt, ab eo | qui praesidebit provinciae op- 50
serventur, ceterarum autem iuridico vel curatori provinciae vel classis
praetoriae praefecto vel procuratori | maxumorum principum, uti cuius- 51
que civitatis potestasque ibi prima erit. Atque ita rationibus decem
retroversum annorum inspectis, exemplis | munerum in quaque civitate 52
edito[rum] consideratis, conserventur ab eo, cuius arbitrium erit de tri-
bus pretis: vel, si melius ei videbitur, | ex eo modo quem persequitur 53
effici[a]t et trifariam pretia deducantur eaque forma etiam in posterum
servetur. Sciantque v(iri) c(larissimi), qui procon|sules paulo ante pro- 54
fecti sunt, intra suum quisque annum it negotium exsequi se oportebit,
ii etiam, qui non sortito provincias | regant, intra annum. 55

| Ad Gallias sed et princeps ....., qui in civitatibus splendidissima- 56
rum Galliarum veteri more et sacro ritu expectantur, ne ampliore pre-
tio | lanistae praebeant, quam binis milibus. Cum maximi principes ora- 57
tione sua praedixerint fore, ut damnatum ad gladium | procurator eo- 58
rum .... nisi plure quam sex aureis et nisi iuraverit.

| Sacerdotes quoque provinciarum, quibus nullu[m] cu[m] lanistis 59
nego[tium eri]t, gladiatores a prioribus sacerdotibus sus|ceptos vel sibi- 60

50 CVRATORI PROVINCIAE] immo *curatori viae* — 51 QVE ante IBI in ectypis apparuit, QVI apographa — 52 *editorum*] EDITO·ERVNT aes. Oratio perturbata sic accipienda est: per singulas civitates rationes publicas privatasque decem retroversum annorum inspiciendas esse et exempla munerum in quaque civitate editorum consideranda: deinde pretia tria summa ac media et postrema, si provinciarum eae civitates sint, ab eo qui provinciae praesidebit, ceterarum a iuridico vel curatore viae vel classis praetoriae praefecto vel procuratore principum, uti cuique in unaquaque civitate ius primaque ibi potestas est, determinanda et in futurum servanda — 53 EFFICIT aes — 54 requiritur *exsequi se oportere: eos etiam* — 56 SEDET apographa, nec discedunt ectypa; *ad Gallias s[i] edet princeps* Buecheler, *ad Galli[c]as [e]d[i]t[io]n[e]s qu[ae]* Hirschfeld. Sed aperte aere hoc loco integro oratio hiat neque quomodo eam expleam habeo, cum praesertim constet munera in Galliis nulla umquam ab imperatoribus edita esse et nisi de ea re constaret, vel sola gladiatorum horum condicio infima satis ostenderet non agi hoc loco de muneribus imperatoriis. De Galliis Marcus in oratione nominatim constituere fortasse potuit, in ludis sacris ibi sollemnibus non a sacerdotibus provinciae editis, sed municipalibus ne gladiatores exhiberentur nisi minimi pretii — 57 *cum* licet in aere praecedentibus continuetur, ad aliud caput quae sequuntur pertinere videntur — 58 haec quoque hiant neque resarta quisquam facile praestabit. Ad sententiam fere expectes noxium (nam de hoc agitur) non tradendum esse editori muneris privato nisi cautione interposita, quae sex aureos superet et iureiurando praestito; cautio et iusiurandum quo pertinere potuerint, tractavi in commentario p. 409 — 59 C\ /LANISTIS Berl., CC///// Huebn., C//////S ectypa — NEGO///////T ectypa, NEGO*tium es*T Berlanga, NEGOTIVM /////T Huebner — 60 *vel*] VI. Berlanga, VL/ Huebner, V// ectypa

met auctoratos recipiunt, at post editi[o]ne[m eod]e[m] p[re]tio in succedentes tra[mi]t[t]unt; neque singulatim aliquem | rei gladiatoriae causa 61
vendat plure, quam lanistis est pretium persolutum.

| Is autem, qui aput tribunum plebei c(larissimum) v(irum) sponte 62
ad dimicandum profitebitur, cum habeat ex lege pretium duo milia, liberatus si discri|men instauraverit, aestimatio eius post hac (sester- 63
tium) XII (milia) non excedat. Is quoque qui senior atque inabilior operam suam denuo | . . . .

60 AT · POST et ectypa et apographa — EDITI////////////////IN ectypa, ET · IT//NE///IEXΓ//IO · IN Berlanga, ET'T^T///LF//\//////LICIN Huebner, *editionem si ex pretio* proposuerunt Berlanga et Huebner, sed vix Latine dicitur *ex pretio*; videtur fuisse ad hanc formam *post editionem eodem pretio,* modo spatia haec non excedant; *post editionem extemplo* proposuit Hirschfeld — *tramittunt*] scripsi, TRA///TIVNT ectypa, TRA//TI/VNT Berlanga, TI\////TI▒VNT Huebner.

Tabula haec aenea a. 1888 alicubi prope Italicam Hispaniae Baeticae urbem primariam eruderata quibus viris doctis accepta feratur, supra p. 385 exposuit Aemilius Huebner: scilicet et ipse aes descripsit et postea descriptum accepit ab Emmanuele Berlanga Matritensi, qui quibusdam locis medelam egregiam attulit, et ectypa duo chartacea quae reportavit mihi et Ottoni Hirschfeldio subministravit, in quibus quamquam locis evanidis non omnia apparebant ab oculatis testibus enotata, nihilo minus adiumentum egregium mihi fuerunt potuique eorum ope et corrigere quaedam et addere. In enarrando aere magnopere me adiuvit Francisci Buecheleri amicitia, qui qua est doctrina perspicaci pluribus locis egregiam lucem primus attulit. Tabulae condicio

Ipsum aes accedit ad legalia ea, quae insigni numero Baetica provincia nobis obtulit. Ut eleganter exarata est tabula et praeter caput unum temporis iniuria evanidum factum lectu facilis, ita textus passim corruptus est caecis hiatibus et corruptelis evidentissimis, quorum mendorum cum alia facile emendentur, alia nulla coniectura certa ratione sanabit. Nec desunt soloecismi: confunduntur *ae* et *e* (*sanctae* 8 — e contrario *promisque* 36 — *que* 49 — *questus* 13. 37) et scribitur *formonsus,* non *formosus* 34, item *inabilior* 63 suppressa adspiratione, *nec* 29. 36, ubi *neve* purior sermo requirit, quibus addi poterit nota *impp.* (12. 18. 23), quae pluralis significandi ratio a meliore aetate abhorret[1]), denique praenomina contra consuetudinem perscripta (6). Archaismos redivivos his temporibus proprios Buecheler adno-

---

[1]) Offenditur ea geminatio iam in senatus consulto a. 138, sed scripto in Africa (C. VIII, 270); invaluit postea demum, ut *procc.* scribitur passim in decreto Burunitano (C. VIII, 10570) paucis annis hoc nostro aere posteriore.

tavit hos: *cavendum cum* aliquo 6 — *enecta* 2 — *facessat* 8 — *plendi* 38 — *plure* 58. 61 — *sibimet* 59 non addito *ipsis* vocabulo. *Olli* quoque v. 25 pro *illi* scriptum esse videtur non errore, sed consilio. Flores autem et ampullae locutionis[1]) propriae sunt, ut cum ipso aere loquamur, rei publicae *mersae et enectae* (v. 2). Quod alibi monui[2]) documenta publica populi Romani ante Severum a mendis fere immunia inveniri, id fortasse ita temperandum erit, ut cum aliis omnibus lingua quoque labi coeperit per infausta tempora belli Marcomanici et imperii Commodiani.

Pars senatusconsulti

Quod genus monumenti recuperaverimus, statim apparet: partem tenemus senatusconsulti facti Romae et deinde per provincias publicati. Forma ea est, quae obtinuit in senatus decretis inde ab Hadriano[3]) cuiusque etiam antiquius exemplum extat hactenus opinor non animadversum: dico orationem Claudii imperatoris Lugudunensem. Eam partem esse senatus decreti ad hanc formam perscripti colligitur ex capite in media oratione interposito hoc: *tempus est iam, Ti. Caesar Germanice, detegere te patribus conscriptis, quo tendat oratio tua, iam enim ad extremos fines Galliae Narbonensis venisti,* quae verba non sunt imperatoris qui ipse se interpellet, sed senatorum acclamantium et simul oratorem prolixum irridentium, perscripta, ut fit in acclamationibus, loquentium nominibus nullis adiectis. Secundum eam formam ad relationem (v. 27: *quae ad nos maximi principes rettulerunt*), vel, ut hac aetate cum refert imperator plerumque dicitur, ad orationem (v. 13: *legebatur oratio*; 28: *ex oratione sanctissima*; 46: *praescriptum divinae orationis*) adiunguntur sententiae eae, quibus senatus adsensit adscriptis auctorum nominibus. Iam intellegimus haec omnia, qualia a notariis excepta in commentarios referebantur, retenta oratione directa senatus consulto publicato inserta esse. Imperatorum relatio periit nec magis superest senatus decretum; tenemus tabulam mediam vel ex mediis unam, qua continetur *sententia prima* (v. 21) et ipsa tam principio quam fine mutila, ut quis de ea re ita censuerit ignoretur. Fortasse senator fuit ex Galliis oriundus, cum et ubi agit de provinciarum sacerdotiis (v. 14 seq.) et ubi mentionem facit municipalium (v. 56) quae de omnibus obtinent ad Gallias convertit; sed verum est id satis explicari cum ex oratorum consuetudine tum ex Galliarum splendore, cum praesertim gladiatorum studium in Occidente longe magis flagrarit quam in provinciis Graecis. Adloquitur auctor modo collegas (10: *oro vos*; 28: *si vos probatis*), modo ipsos imperatores (12) et ait ipse se praeter consuetudinem orationi principum non adsentiri *una et succincta sententia* (27), sed licet probet illam et pleraque inde ad verbum repetat, placere sibi latius exspatiari et addere adeo quaedam, quibus principis propositum adiuvetur. Aliquot dies intercessisse inter orationem recitatam et sententiam dictam inde colligitur, quod in hac verba fiunt de fa-

Sententia prima

---

[1]) Anacoluthon v. 53 et ordo sententiarum vitiatus maxime v. 48 seq. inde explicantur, quod orationem tenemus a notario exceptam.

[2]) C. I. L. III p. 919. Hermae vol. 14 p. 71.

[3]) *Staatsrecht* 3, 1009.

vore, quo oratio illa in Gallia excepta sit eo tempore quo *legebatur etiam nunc apud nos oratio* (13); quae verba cum inepta forent de ipsa recitatione accepta, eo ducunt orationem post recitationem ex actis senatus in libellos translatam et publice quoque vulgatam esse, ut non solum senatori, sed cuivis ex populo eius copia esset, antequam de ea ad sententias iretur, neque id probabilitate caret. Ceterum quamquam proprie tam relatio quam sententiae et suffragia uno eodemque die perficienda erant, omni tempore et maxime hac aetate fieri potuit, ut de re aliqua alio die ad senatum referretur, alio senatores censerent [1]).

Tempus senatusconsulti

Cuiusnam aetatis sit, aes ipsum indicat imperatores nominans, ad quos oratio directa est, Marcum Antoninum et Lucium Commodum. Nam Commodus cum vivo patre hoc praenomine solo usus esse inveniatur eodemque appelletur in ipso sui imperii principio neque praenomen paternum adsciverit nisi aliquot mensibus post patris mortem [2]), eodem sine dubio in hoc quoque aere vocatus fuit, hodie oblitterato propter memoriae damnationem. Commodum cum aes patri iure aequiparet, incisum sit necesse est postquam Augustus factus est, id est aut anno 176 exeunte aut sequenti [3]), antequam obiit pater a. 180 Mart. 17. His igitur finibus continetur oratio; tamen quamquam ex adlocutione uno loco ad imperatores directa nequaquam sequitur eos Romae tum fuisse, nedum adfuisse eos in curia, probabile est Marcum de ea re ad senatum rettulisse, dum Romae moraretur, itaque senatusconsultum factum esse ante mensem Augustum a. 178, quo cum filio ad bellum Germanicum profectus est Romam vivus non rediturus.

Sumptus gladiatoriorum munerum imminuti

Pertinuit senatusconsultum ad munerum gladiatoriorum sumptus minuendos, cui rei et alii imperatores iique optimi quique, scilicet Tiberius [4]) et Pius Antoninus [5]) operam dederant et operam dedisse Marcum quoque quae nobis de eo suppetit memoria licet tenuis non reticuit [6]). Non sine aliqua difficultate id eum perfecisse oratio significat, scilicet fuisse in senatu, qui exhortarentur eum vetera instituta et prioribus probata ne mutaret, sed persistentem eum in proposito ludos coercuisse sibi invisos [7]) (24 seq.). Id quomodo fecerit, nunc demum aliquatenus ex hac oratione intellegitur.

[1]) *Staatsrecht* 3, 919 cf. p. 979.

[2]) Eckhel 7, 109. Nullus quod sciam nummus titulusve medio anno 180 anterior Marci praenomine Commodum appellat.

[3]) *Staatsrecht* 2, 801 n. 2.

[4]) Suetonius Tib. 34: *ludorum ac munerum impensas corripuit mercedibus scaenicorum recisis paribusque gladiatorum ad certum numerum redactis.*

[5]) Vita Pii 12, 3: *sumptum muneribus gladiatoriis instituit* (*imminuit* Hirschfeld). In titulo Pollentino C. V, 7637 scripto sub Pio munus gladiatorium fundatur adiecta cautela *dum ea, quae legibus plebisve scitis senatusque consultis cauta comprehensaque sunt serventur.*

[6]) Vita Marci 11, 4: *gladiatoria spectacula omnifariam temperavit* et in narratione iterata 27, 6: *gladiatorii muneris sumptus modum fecit.*

[7]) Marcum, qualis erat, ab hisce ludis abhorruisse consentaneum est (cf. comm. 6, 46: ὥσπερ προσίσταταί σοι τὰ ἐν ἀμφιθεάτρῳ καὶ τοῖς τοιούτοις χωρίοις, ὡς ἀεὶ τὰ

Munera urbana et municipalia

Sumptibus munerum verisimile est exhaustas esse fortunas privatorum magis in Italia et in provinciis quam in urbe Roma. Hic enim qui soli ea edere lege iubebantur quaestores non solum pauci erant, sed etiam magna ex parte ex ditissimis quibusque domibus oriundi [1]); extra ordinem autem ut imperatores saepenumero eiusmodi voluptatibus populum urbanum sibi devinciebant, ita raro admodum magistratibus permissum esse videtur, ut pro scaenicis et circensibus gladiatorios ederent [2]), etiam rarius a privatis munera in urbe Roma edita esse; certe quod in municipiis saepe factum est, ut populus a divite cive ludos flagitaret adeoque extorqueret [3]), in plebe urbana qui rebus praeerant nequaquam toleravissent. Denique nemo non videt quantopere principum interfuerit, ut in urbe Roma privatos arcerent a gladiatorum gregibus alendis, id quod a Domitiano perfectum esse videri Romaeque postea neque gladiatorum privatorum titulos neque lanistarum reperiri alibi ostendi [4]). Certe hoc senatus consultum ad munera urbana non pervenit; nam cum diligenter et plene enumerentur magistratus, qui ut ei pareatur curare iubentur, inter eos neque praefectus urbi nominatur neque ullus magistratus urbanus et laudantur imperatores (23), quod *labentem civitatium statum et praecipitantes iam in ruinas principalium virorum fortunas* hoc remedio invento restituerint. Itaque senatus consultum, cuius partem habemus, totum municipale est, ita tamen, ut non de Italia provinciisque senatoriis solis disponat, sed excepta urbe Roma ad universum imperium perveniat; est igitur ex senatusconsultis iis, quae posteriore aetate in legum publicarum populi Romani locum successerunt.

αὐτὰ ὁρώμενα, καὶ τὸ ὁμοειδὲς προσκορῆ τὴν θέαν ποιεῖ; vita 4, 8: *fuit autem multae diligentiae, ut cogeretur nonnumquam vel in venationes pergere vel in theatrum descendere vel spectaculis interesse*) et testatum a Dione (71, 29) et clare inde apparet, quod cum gladiatores publicos ex urbe ad bellum avocasset (vita 21, 7), *fuit sermo quod populum sublatis voluptatibus vellet cogere ad philosophiam* (vita 23, 5). Quod ait Dio l. c. gladiatores eum in urbe vetuisse uti armis acutis, fortasse restringendum est ad munera ab ipso edita; ad omnia id si extendisset, ludos sustulisset.

[1]) Quamquam ex his quoque non paucis onus molestum fuisse inde colligitur, quod Alexander quaestores eos, qui deinceps arcarii nominantur, ita liberavit, ut munera ederent de arca fisci et parciora (vita Alex. 43; *Staatsrecht* 2, 534).

[2]) Augustus id fieri vetuit nisi ex senatus consulto (Dio 54, 2) neque talium munerum alia exempla certa inveni praeter id quod ait Tacitus hist. 2, 95 a consulibus celebratum esse natali die Vitellii vicatim et quod Marcellus Dig. 35, 1, 36 pr. memorat editum a consulo designato. Nam quae narrantur de ludis Albini praetoris (vita Alb. 6, 7) et Gordiani aedilis (vita 3, 5), parum fida sunt, et versus qui legitur apud Iuvenalem 8, 194 cum aliis ex causis insiticius videtur esse tum quod praetores hac aetate constat munera nulla edidisse.

[3]) Suetonius (Tib. 37) narrat Pollentinam plebem funus cuiusdem primipilaris non prius ex foro misisse *quam extorta pecunia per vim heredibus ad gladiatorium munus.*

[4]) Hermae vol. 21 p. 274. *Staatsrecht* 2^3 p. 1071 n. 3.

Magistratus, quos senatusconsultum animadvertere iubet, ne quid contra fiat, hi sunt. Cura magistratuum in provinciis

1. In provinciis, quibus aut proconsules praesunt aut legati Augusti, primaria cura his ipsis iniungitur: nam verbis v. 41 *his qui provinciae praesidebunt* non comprehendi nisi senatorii ordinis viros colligitur ex sequentibus v. 42. Permittitur tamen praesidibus, si velint (nam verba *quibus provinciae rector mandaverit* ad omnes hos pertinere apparet) ut rem iniungant eorum cui quibus imperare possunt[1]), scilicet his

a) *legatis,* nimirum pro praetore proconsulum;

b) *quaestoribus* pro praetore proconsulum. Quaestorem pro praetore hac aetate legato proconsulis item pro praetore locum cedere utpote quaestorio iam aliunde cognoveramus[2]);

c) *legatis legionum,* qui in provinciis imperatoriis legatorum Augusti tamquam adiutores fuerunt etiam in rebus civilibus administrandis[3]);

d) *iis qui ius dicunt clarissimis viris,* scilicet iuridicis provinciarum imperatoriarum, certe Hispaniae citerioris et Britanniae[4]). Legatorum nomine quamquam non omnino abstinent, et in hoc senatusconsulto et alibi plerumque solo iuridici vocabulo appellantur, puto quod legati appellatio militari officio magis apta esset;

e) *procuratoribus Augustorum.*

2. In provinciis procuratoriis eadem cura procuratori praesidi iniungitur (v. 42). Id ad Aegyptum quoque pertinere crediderim, etsi proprie neque provincia ea fuit et fuit sub praefecto.

3. *Trans Padum* regio cum *omnibus Italiae* ita aequiparetur, ut item opponatur, aliquid inter illam et has interfuisse probabile est. Id ita fuisse et fortasse medium locum inter Italiam propriam et provincias Transpadanam tum obtinuisse confirmatur aliis indiciis licet tenuibus nec certis. M. Appuleius Sex. f. a. 731 Tridenti opus faciendum curavit *legatus Augusti*[5]). L. Piso is omnino qui consul fuit a. 739 pro consule Mediolani de caede iudicavit[6]). C. Iulius Proculus *legatus Augusti pro praetore regionis Transpadanae* fuit imperante Traiano[7]). Fortasse Transpadana una cum Histria et Liburnia etsi plerumque Italiae adcensetur[8]), secundo sae- in Italia

---

[1]) *Staatsrecht* 2^3, 246. 852.

[2]) C. X, 7852. *Staatsrecht* 2, 248. 686.

[3]) *Staatsrecht* 2, 700.

[4]) *Staatsrecht* 1^3, 231 n. 5. Inscriptiones composui Eph. epigr. 4, 224. Iuridicum vice legati provinciae fungentem habes C. VI, 1336 aetatis Severianae (vide supra p. 355 n. 1191).

[5]) C. I. L. V, 5027; cf. *Staatsrecht* 2, 1075 n. 3.

[6]) Suetonius de gramm. 30; cf. *Staatsrecht* 2, 239.

[7]) C. I. L. X, 6658; cf. *Staatsrecht* 2, 850 n. 3, ubi eum inter legatos dilectatores rettuli, vix recte.

[8]) Ex testimoniis, quae abundant, non affero nisi titulum dedicatum imperante Marco C. V, 1874 Arrii Antonini *iuridici per Italiam regionis Transpadanae primi.*

culo iure magis provinciae loco fuit, quae plerumque praesidem non acciperet, quam regionis Italiae, quo legitime praeses mitti non posset. Certe ex hoc ipso senatusconsulto intellegitur eo tempore Transpadanae praesidem nullum praefuisse. — Magistratus quibus in his partibus cura munerum gladiatoriorum iniungitur, sunt hi

a) *Praefecti alimentorum,* quae locutio sollemnis [1]) hic (43) reperitur adiecto vocabulo *dandis* male perturbata.

b) *Curatores viarum* [2]).

Magistratus hos differre, sed plerumque viae curam et alimentorum per municipia ei viae vicina eidem homini iniungi quod alibi demonstravi [3]), iam utrumque confirmatur, illud testimonio directo, hoc eo quod in recapitulatione v. 50 curator solus adest omisso praefecto. Curatoribus hisce ut alia quoque negotia mandantur [4]), ita etiam hoc officium apte convenit. Sed cum ei vacare iubeantur *si aderunt,* inde iure colligemus per partem demum anni eos lege iussos esse morari in ea quam curant regione, et respondet ei coniecturae locus senatusconsulti anni u. c. 743 [5]) licet perturbatus hic: *itemque, cum viarum curatoresque frumentique parte quarta anni publico fungebantur ministerio, ut curatores aquarum iudiciis vacent privatis publicisque.* Legem igitur videtur hanc curator accepisse, ut per tres menses sive lege definitos sive ab ipso determinatos in regione sua versaretur, reliqua parte anni Romae degens solitis officiis senatoriis vacaret.

c) *Iuridici,* quos post Hadrianum per Italiam Marcus et Verus instituerunt, ut curam agerent potissimum tutelarum et fideicommissorum [6]), in muneribus regendis in locum praefectorum curatorumque subire iubentur, si hi non aderunt.

d) *Praefecti classium praetoriarum* Misenatis et Ravennatis cur et ipsi vocentur, inde videtur explicandum esse, quod cum inter regiones a iuridicis administratas Campania adhuc non comparuerit [7]) et iurisdictionem de tutelis et fideicommissis per eam regionem magistratus urbani retinuisse videantur, iusta causa erat praefecti Misenatis adsumendi. Aemiliae sane ea ratio applicari non potest. Ceterum militaribus viris talia quoque negotia iniungi ne quis miretur, legati quoque Augustorum praefectusque Aegypti et exercitibus praesunt et civilem administrationem moderantur.

---

[1]) Cf. *Staatsrecht* 2, 1080. *Praefectus alimentis dandis* nusquam quod sciam reperitur.

[2]) Sic recte v. 43; male *curator provinciae* est v. 50.

[3]) *Staatsrecht* 2, 1080 n. 1.

[4]) Vita Marci 11, 9: *dedit curatoribus regionum ac viarum potestatem, ut vel punirent vel ad praefectum urbi puniendos remitterent, qui ultra vectigalia quicquam a quoquam exegissent.*

[5]) Frontinus de aq. 101.

[6]) *Staatsrecht* 2, 1084.

[7]) *Staatsrecht* 2, 1085 n. 9.

Iam videamus de causis munerum; nam in his recte intellegendis et distinguendis tota quaestio vertitur. Causae munerum

Causa muneris triplex est, quaestus, liberalitas, lex. Primae meminit Tacitus[1]) narrans anno p. C. 27 Atilium quendam libertinum hominem Fidenis munus edidisse *non abundantia pecuniae nec municipali ambitione, sed in sordidam mercedem* eo negotio quaesito et amphitheatrum propter editoris avaritiam parum solide structum cum ruisset cum hominum strage ingenti, senatum decrevisse in futurum, *ne quis gladiatorium munus ederet, cui minor quadringentorum milium res esset.* Etiam in ludis non propter quaestum editis praeter loca certis ordinibus personisve honoris causa reservata et ea quae plebi gratis permittebantur alia publice venisse luculenter ostendit statua Cirtae posita a viro quodam honesto *ex reditibus locorum ampitheatri diei muneris quem de liberalitate sua edidit*[2]). Eo pertinent sine dubio tam *munera assiforana* huius sententiae (29) quam cuius Suetonius[3]) meminit *circumforaneus lanista*: scilicet talia munera edebat lanista qui vellet per oppidorum fora asses a spectatoribus pro locis exigens[4]). Non magnum sumptum in eiusmodi munera factum esse consentaneum est et plerumque infra sestertium XXX milia (= marc. 6500) eum stetisse iure ex hac sententia colligemus. Eiusmodi muneribus cum non verendum esset, ne fortunae honestiorum exhaurirentur, munera quaestuaria haec ordinatio proprie non apprehendit; attamen ut sententia scripta est, ad causam muneris non attenditur, sed ad solas impensas quaestuariis muneribus ea tantum ratione exclusis, quod plerumque illam summam non excedebant, ut pariter excluduntur ludi ex liberalitate editi sumptus exigui et propterea menti legis non adversantes. Fortasse quaestio interdum difficilis, qua ex causa quis ludos ederet ut evitaretur, ad solum sumptum ludorum dispositio referebatur. Munera quaestuaria

Ex largitione, qua divites cives populi favorem sibi conciliarent, originem ducere munera tritum est et pervulgatum neque de ea re nos acta agemus. Sed hoc considerandum, quomodo eo nomine differat condicio privatorum eorum, qui ad editionem moveantur ex causa publica nulla, et magistratuum sacerdotumque, quos ad eiusmodi liberalitatem honor invitet. Munera ex liberalitate

A privata editione licet munera proficiscantur, hac aetate id genus editionis secundarium factum est et fortasse legibus quoque circumscriptum. Publica auctoritate verisimile est in ludis publicis omnibus opus fuisse itaque nullum munus edi potuisse nisi ut Romae ex senatus consulto, ita in municipiis ex decurionum decreto, cum ludorum dominus quodammodo privatorum

---

[1]) Ann. 4, 62.

[2]) C. VIII, 6995. Alia composuit Friedlaender apud Marquardtum *Handb.* 3, 492.

[3]) Vitell. 12.

[4]) *Assiduus* vocabulum cum antiquis grammaticis, sane perperam, credatur declinatum ab asse dando, hanc interpretationem aliquatenus tuetur.

pro magistratu esset[1]). Id etsi facile impetrabatur, libertini homines ut ab ipsis magistratibus, ita ab hoc magistratuum simulacro lege prohibebantur[2]), neque credibile est eiusmodi hominibus negatorum sibi honorum vel maxime cupidis edendi ius tribui potuisse decreto ordinis. Procedente certe tempore et harenae pravo studio ingravescente de ea re non municipali auctoritate decisum est, sed principis auctoritas passim in ea intervenit, et quamquam quatenus ea opus fuerit accurate et plene determinari non potest, verisimile est eam in privatis potissimum requisitam esse[3]). Omnino quod testatur auctor fere aequalis Tertullianus[4]) transiisse *hoc genus editionis ab honoribus mortuorum ad honores viventium, quaesturas dico* (urbis Romae) *et magistratus* (nimirum municipales secundum iuris auctorum usum) *et flamonia et sacerdotia,* id confirmant tituli munera ita fere memorantes, ut cum magistratibus et sacerdotiis coniungi aut debeant aut certe possint. Neque dubium est *principales viros,* quorum fortunas tutari hoc senatus consulto Marcus sibi proposuit, intellegi primarios municipiorum per honores a civibus sibi delatos ad munera edenda adductos. De his igitur iam videamus.

---

1) *Staatsrecht* 1, 391. In titulo Carmonensi C. I. L. II, 1380 adeo invenitur quidam *quattuorvirali potestate muneris edendi causa.* Eius modi decretorum, quae ad quaestuaria quoque munera pertinuerint necesse est, exempla non suppetunt, sed rerum ordo ea requirit neque mirum est, cum non difficile obtinerentur, mentionem eorum nullam ad nos pervenisse.

2) Spectacula intellego publica, qualia Romae a magistratibus edebantur; ludi tales, quales Romae fuerunt Arvalium et sevirales, in municipiis a sex viris Augustalibus inde ab ipso principio edebantur (*Staatsrecht* 3, 457). Illa interdictio duravit certe imperante Claudio, quippe qui libertino cuidam ius tribuerit *spectacula,* in municipiis scilicet, *publice edendi* (Suetonius Claud. 28). Nihilominus non ita raro libertini homines, Augustales potissimum gladiatores dederunt (Henzen n. 7165; C. I. L. IX, 1703. 1705. 2249. X, 4760).

3) Ita conieci C. I. L. X p. 1161 motus potissimum titulo Minturnensi C. I. L. X, 6012, secundum quem a. 249 statua posita est P. Baebio Iusto, *quod munus glad(iatorium) post honor(em) II vir(atus) [splen]didiss(imum), postul(ante) populo q(uando) process(us) editio celebrata est, ex indulgentia, paria tria cum ursis [et] herbanis liventer susceper[i]t;* nam videntur ibi distingui editiones duae, altera ob processum, altera per id munus postulata facta post honorem II viratus, et indulgentia ad hanc referri. Item honores nulli adscribuntur homini Abellano ei, qui a. 170 *obliterato muneris spectac(ulo) impetrata editione ab innulgen(tia) max(imi) principis diem gladiatorum et omne apparatum pecunia sua edidit* (C. X, 1211), neque inter honoratos numerari potuit Augustalis Suessanus is qui a. 193 *pro salute et indulgentia imp. Antonini pii felicis Aug. et ex voluntate populi munus familiae gladiatoriae ex pecunia sua diem privatum edidit* (C. X, 4760). Nec refragatur inscriptio Panormitana, quae item *indulgentiae sacrae* meminit C. X, 7295. Sane eadem memoratur in titulis duobus magistratuum Aeclanensi C. IX, 1156: *hic (II vir quinq.) cum ageret aetat(is) ann(um) XX, in colon(ia) Aeclan(ensi) munus edidit impetrata editione ab imp. Antonino Aug. Pio, in quo honore sepultus est* et Bergomate C. V, 5124: *[e]x indulg(entia) d(omini) n(ostri) .. Gordiani .. edente M. Mamilio Eutychiano IIII v(iro) i(ure) d(icundo).*

4) De spect. 12. *Flamonia* reposui pro *flaminia.*

Qui ludi in singulis municipiis coloniisque a magistratibus sacerdotibusque edendi essent et quatenus aut publica pecunia in eos impendenda aut privata editorum, non lege communi imperii Romani determinabatur, sed suis quaeque legibus civitas in ea re regebatur. Attamen quamquam de muneribus leges civitatium in minoribus sine dubio differebant, non magna in hac re diversitas videtur obtinuisse, cum ad formam municipiorum Italicorum, qualis post Italos omnes in civitatem receptos extrema aetate liberae rei publicae stabilita erat, provinciae quoque propagata ad has civitate vel certe Latinitate magis magisque sese accommodarent. Licebit itaque in commune quaestionem hanc pertractare.

magistratuum municipalium

De ludis publice a magistratibus municipiorum edendis quid obtinuerit Caesaris aetate, documento insigni lex coloniae Genetivae nos docuit. Ibi ex aerario quotannis duoviris singulis bina milia sestertium, aedilibus singulis singula milia attribuuntur eroganda in ludos itemque iidem magistratus non minus bina milia in eosdem ludos de suo impendere iubentur[1]. Edunt autem *munus ludosve scaenicos aut in circo aut in foro*[2]. Ita cum lege obligentur ad ludos faciendos, quosnam faciant, ipsis ita permittitur, ut gladiatores quoque edere possint, eatenus hoc ludorum genere inter publicos recepto. — Idem ius in magistratibus postea quoque mansit[3]. Pecuniarum publicarum summas lege determinatas hac quoque aetate continuatas esse in ludos erogari quamquam dubium non est, extra ordinem ut in eos pecunias ordines decernerent vix municipiis permissum est; certe deficiunt documenta[4] et ludorum sumptus hic quoque ut in urbe Roma spectabant fere ad magistratus. Saepenumero ob honorem munus gladiatorium dant[5], ali-

---

[1]) C. 70. 71. Pompeiis II viri opus faciunt *ex ea pequnia*, *quod eos e lege* (coloniae) *aut in ludis aut in monumento consumere oportuit* (C. I. L. X, 829). Plura non addo de re saepe tractata.

[2]) Circenses ludi, quorum alibi (c. 128) in lege diserte mentio fit, utrum casu hic exciderint an praeter consuetudinem muneris vocabulo comprehendantur, non liquet; *ludi gladiatoresque* nominantur c. 66. Quae de his locis scripsit Nissen in Pompeianis p. 695, rem non expediverunt.

[3]) Agones quoque Graeco more edere lege non prohibentur; ut quos duumvir Pompeianus C. X, 1074 primos edidit, ad agonem certe prope accedunt. Ad vocabula quod attinet, distinguuntur omnino *agonotheta* et *munerarius* iuxta positi in titulis Antiochenis Pisidiae C. III, 296. 297 nec nisi defectu proprii vocabuli factum est, ut in glossis Philoxenianis quae dicuntur ἀγωνοθέτης vertatur *munerarius*. Aptius *munus* in iisdem glossis redditur λειτουργία eodemque vocabulo utitur Libanius ep. 458 agoni eam opponens.

[4]) Allifis quod magistratus munus edidit *acceptis a re p(ublica) XIII (milibus) n(ummum)* (C. IX, 2350), referri potest aut ad summas legitimas aut ad pecunias ludorum causa rei publicae legatas, cuius generis legatorum et Paulus meminit (Dig. 30, 122 pr.) nec indicia desunt in titulis.

[5]) Munera edita sunt Tibure a. 184 *honore oblato quinquennalitatis* (C. XIV, 3663), item Peltuini (C. IX, 3437) et Corinthi (Appuleius met. 10, 18); Cirtae sub Severo *ob honorem III viratus* (C. VIII, 6995); in duumviratu Allifis (C. IX, 2350) et

quando munus secundarium venationis [1]), sed id genus ludorum ut expetitum esse, ita non requisitum lege cum inde intellegitur, quod magistratus ii, qui desiderio illi satisfecissent, passim ad augendum honorem [2]) adsciscunt vocabulum curatoris muneris publici, munerarii [3]), munifici, tum eo, quod muneris editio modo ad aedilitatem, modo ad duumviratum vel quattuorviratum adicitur cum nullo magistratu lege coniuncta, sed cuivis applicanda [4]). Denique in tanta monumentorum et mentionum copia non omittendum est praeter quaestores urbanos nullum magistratum reperiri, quem

---

Pompeiis (C. X, 1074). Cumanus quidam (C. X, 3704) *et honorem aedilitat(is) laudabiliter administravit et diem felicissim(um) III id. Ian. natalis dei patri n(ostri) venatione pass(iva) denis bestis et IIII feris dent(atis) et IIII paribus ferro dimicantib(us) cetero-q(ue) honestissim(o) apparatu largiter exhibuit.* Alia munera aedilicia memorantur Boviani (C. IX, 2565), Surrenti (C. X, 688), Superaequi (C. IX, 3314: *primus huic loco venationem edidit, deinceps ludos sollemnes*), Megaris (C. I. Gr. 1058: *ἀγορανόμον φιλοτειμησάμενον μονομάχων ζεύγη κ'*). Dati *ob honorem decur(ionatus)* mentionem facit titulus Allifanus (C. IX, 2350). Quaestorium munus municipale nullum repperi, eapropter opinor quod quaestura in municipiis plerumque non pro honore est, sed pro munere. Haec exempla sufficient.

[1]) Gladiatores qui dabat, venationem quoque addere solebat; certe programmatum gladiatorum Pompeianorum (C. I. L. IV, 1177 seq.) nullum venationem omittit. Venatio sola reperitur C. I. L. IX, 3314. X, 1491. Muneris vocabulo cum tam gladiatorium comprehendatur quam venatorium, idonei auctores venationi opponunt munus gladiatorium (Cicero de off. 2, 16, 55 et imitator eius Ambrosius de offic. 2, 21, 109), non munus nude. Apud Paulum Dig. 30, 122 pr. quod iam legimus *ad munus edendum venationemve ludos scaenicos ludos circenses* inde explicandum est, quod ludis gladiatoriis abolitis Iustiniani compilatores vocabulum *gladiatorium* solum sustulerunt, cum item expungere deberent *munus*; nam post gladiatores sublatos munus et venatio non differunt. Lactantius inst. 6, 20, 35: *venationes quae vocantur munera Saturno attributae sunt.* Constantius cod. Theod. 6, 4, 4: *cum impensis,* [*qua*]*s* (sic explendum) *ludi scaenicorum vel circensium vel muneris ratio poscit.* Titulus Salernitanus aetatis infimae C. I. L. X, 539: *editor muneris sui cum ferarum Libycarum* (sic). VIII, 8324.

[2]) Iungendum esse honorem et munus ibi potissimum apparet, ubi copula adest: *duumvir et munerarius* Beneventi C. IX, 1540 et Philippis C. III, 659; *IIII vir quinq. et curator muneris publici* Teate C. IX, 3025; *aedilis et munerarius, item duoviru(m) et munerarius* Chisiduo in Africa C. VIII, 1270. Sed re non differunt *II vir munif(icus)* Puteolis C. X, 1795; *II vir munerarius* Augustae Praetoriae C. V, 6842 et Cemeneli C. V, 7915; *aedilis munerarius* Aquis Sextiis C. XII, 522.

[3]) Eo vocabulo primus usus est Augustus teste Quintiliano inst. 8, 3, 34 videnturque id evitasse ii, qui curatorem muneris dicere maluerunt.

[4]) Imperante Augusto Pompeiis duovir ter factus primo duoviratu venationem dedit, secundo gladiatores, tertio ludos scaenicos (C. X, 1074). Cumis (C. X, 3704) et Surrenti (C. X, 688) idem vir in aedilitate gladiatores dedit, in duoviratu ludos diversos. Qui in titulo Herdoniensi C. IX, 690 honoratur *aedilis iure dicundo, quaestor bis, IIII vir i. d. bis quinquennalis* cum item dicatur *curator muneris bis,* quibus duobus honoribus munus ediderit, non enuntiat. Similiter scriptus est titulus Hadrianus C. IX, 5016 plures honores adepti et *curatoris muneris publici bis,* item duo inventi Antiochiae Pisidiae honorati cuiusdam et *munerarii II et agonothetae* (C. III, 296. 297).

demonstrare possis munus edidisse lege obligatum. Quapropter ut ludorum editio legitima, ita muneris in magistratibus voluntaria et fuit et mansit.

sacerdotum municipalium

Sacerdotes pariter atque magistratus ut Romae ita per municipia ludos faciunt iubenturque lege coloniae Genetivae magistri fanorum suo quique anno ludos edere circenses, quemadmodum decuriones censuerint[1]); sed ludi sacerdotales prae honorariis ut illic ita hic secundarii et fuerunt et manserunt. In Italia certe cum abundent tituli munerum honorariorum testes, equidem ne unum quidem inveni, unde colligas sacerdotem municipalem ob eam causam munus edidisse[2]). Ex provincialibus autem quem unum eius argumenti inveni Africanum positum ob flamonium annuum, is consuetudinem contrariam confirmat; hoc enim munus qui edidit, fecit id *primus a condita civitate*[3]).

Munera ex lege edita sacerdotum provinciarum

Sed id non pervenit ad sacerdotes regionum et provinciarum. Unicus eius condicionis quem in Italia novimus sacerdos sive coronatus Tusciae et Umbriae teste Constantino quotannis *apud Vulsinios ludos scaenicos et gladiatorum munus exhibuit*[4]). Umbriae civitates postquam eiusdem principis iussu separatae ab Etruscis proprium commune efficiunt, sacerdos, quem anniversaria vice Umbria dedisset, apud Hispellum iubetur *spectaculum tam scaenicorum ludorum quam gladiatorii muneris exhibere*[5]). Flamini cuidam provinciae Baeticae statua dedicatur *edito ob honorem flaminatus munere gladiatorio et duabus lussionib(us)*[6]). Muneris editi a sacerdote provinciae Africae meminit Augustinus[7]). Ancyrae inter perscriptas in anta Augustei complures voluptates editas tribus populis Galaticis munera gladiatoria et venatoria passim recensentur[8]). Denique de muneribus editis ab Asiarchis testimonia complura ad nos pervenerunt[9]). Per longa saecula

---

1) C. 128.

2) Dico nullum me invenisse honoris capacem, qui munus ediderit propter sacerdotium; nec desunt tituli, ut Surrentinus C. X, 688, honores et sacerdotia ita enumerantes, ut in illis solis mentio fiat ludorum. Augustales sane et magistri pagi ob id sacerdotium, qualecumque fuit, munera aliquoties ediderunt.

3) C. VIII, 1888 Theveste. *Flamen et curator muneris gladiatori Villiani* apud Vocontios (C. XII, 1585) quamquam etiam de suo pecuniam impendit laudatus *ob praecipuam eius in edendis spectaculis liberalitatem*, in summa re munus edidit ex reditu legativo.

4) Henzen n. 5580. Sacerdoti ei gratiae aguntur *abundantissimi muneris, sed et praecipuae laetitiae theatralis* (Hispelli Orell. 3866).

5) Henzen n. 5580.

6) Cordubae Eph. III p. 37 n. 16.

7) Appuleius cum ipse narret Carthagine se summum sacerdotium obtinuisse (flor. 16 p. 73), Augustinus ep. 138, 19 (2 p. 418 ed. Maur.) ad eum locum respiciens eum ait esse voluisse *sacerdotem provinciae, ut munera ederet venatoresque vestiret.* Venatores nominavit, non gladiatores scilicet tum sublatos (v. p. 402 not. 1).

8) C. I. Gr. 4039 (cf. Perrot *voy. en Galatie* vol. 1 p. 261).

9) Galenus de compos. medicam. 3 (vol. 13 p. 599 Kuehn): δόξαν ... τῷ κατὰ τὴν πόλιν ἡμῶν (Pergamum) ἀρχιερεῖ τὴν θεραπείαν ἐγχειρῆσαί μοι μόνῳ τῶν μονομά-

munera haec sacerdotalia manserunt [1]) licet gladiatoribus sublatis ad venationes solas redacta. Theodosius prior postquam constituit, ne id onus cuiquam imponeretur invito [2]), imperante demum Leone privatorum editionibus sublatis Antiochiae certe sumptus ex reditibus quibusdam a fisco huic rei attributis praestantur, praesident autem ludis iam pro Alytarcha comes Orientis, pro Syriarcha consularis Syriae [3]). — His edocti dudum viri docti intellexerunt inter munera gladiatoria et venatoria primum locum tenere edita cura et sumptu sacerdotum regionum et provinciarum. Iam vero hoc

---

χων καίτοι νέῳ ἡλικίαν ὄντι· τοῦ γὰρ ἐνάτου καὶ εἰκοστοῦ ἔτους ἠρχόμην (a. p. C. 159). ..... ὁ μετὰ τὸν ἐγχειρίσαντά μοι πότε τὴν θεραπείαν δεύτερος ἀρχιερεὺς ὁμοίως καὶ αὐτὸς ἐπίστευσε τὴν ἐπιμέλειαν τῶν μονομάχων μετὰ μῆνας ἕπτα μέσους· ὁ μὲν γὰρ πρῶτος περὶ τὴν φθινοπωρινὴν ἰσημερίαν, ὁ δὲ δεύτερος ἀκμάζοντος τοῦ ἦρος ἠρχιερεύσατο. πάλιν δ' ἐπὶ τούτῳ σωθέντων ἁπάντων ὁ τρίτος καὶ ὁ τέταρτος καὶ πέμπτος ὡσαύτως ἐνεχείρισάν μοι τὴν θεραπείαν τῶν μονομάχων. Idem de fracturis 3 (vol. 18, 2 p. 567): καὶ μάλιστα ἐν θέρει, καθ' ὃν καιρὸν ἀεὶ παρ' ἡμῖν ἐν Περγάμῳ τῶν ἀρχιερέων τὰς καλουμένας μονομαχίας ἐπιτελούντων τοὺς κάκιστα τρωθέντας ἐθεράπευσα. Eusebius hist. eccl. 4, 15, 27: ἐπεβόων καὶ ἠρώτων τὸν 'Ασιάρχην Φίλιππον (*acclamabant Philippo munerario* vertit Rufinus), ἵνα ἐπαφῇ τῷ Πολυκάρπῳ λέοντα· ὁ δὲ ἔφη μὴ εἶναι ἐξὸν αὐτῷ, ἐπειδὴ πεπληρώκει τὰ κυνηγέσια. Denique complures per Asiam tituli reperti sunt sic inscripti: φαμιλία μονομάχων καὶ ὑπόμνημα (= *memoria* ut in sepulcralibus C. I. Gr. 3383. 3689. 3690) κυνηγησίων illius 'Ασιάρχου καὶ illius γυναικὸς αὐτοῦ (in Co C. I. Gr. 2511), φαμιλία illius ἀρχιερέως μονομάχων καὶ καταδίκων καὶ ταυροκα[θαπτῶν] (Aphrodisiade C. I. Gr. 2759 *b*); μονομάχω[ν] ... κυνήγιον τα .... πάντας τοὺ[ς] ἐντο[πίους] (Ilii Lebas-Waddington n. 1743 *i*); φαμιλία μονομάχων φιλοτειμίας illius 'Ασιάρχου καὶ illius ἀρχιερείας (Cyzici C. I. Gr. 3677); similes reperti sunt Parii C. I. Gr. 3650, Smyrnae C. I. Gr. 3213, Trallibus Lebas-Waddington n. 615, Mytilenis C. I. Gr. 2194 *b*, Asiarcharum vel archisacerdotum Asiae omnes (nisi quod in Tralliano dignitas nulla enuntiatur), neque praeter hos adhuc ludorum domini alii ulli ex titulis Asianis emerserunt. Videntur tituli hi fuisse ludorum privatorum, in quibus Asiarchae gladiatores suos exercerent et qui eorum decederent sepelirent et eatenus sepulcralibus accensendi esse, licet vere magis ponerentur ad memoriam muneris dati servandam. Gladiatorum in harena occisorum quominus monumenta esse statuamus, id impedit, quod inter oppida, unde tituli prodierunt, quaedam sunt, in quibus Asiarchae munera nulla ediderint.

[1]) Alexander cod. Iust. 10, 63 ubi de muneris editione sacerdotis rescribit, sine dubio intellegit sacerdotem provinciae, idemque statuendum de *magistratus et sacerdotum editionibus* constitutionis anni 372 (C. Th. 15, 5, 1). Constitutio quoque anno 395 (C. Th. 12, 1, 148 cf. 140) cum iubeat sacerdotem provinciae eum eligi, qui et meritis et facultatibus aptissimus inveniatur ad subeunda patriae munera, ad munera venatoria potissimum respexit.

[2]) Libanius in Tisamenum 2 p. 248 Reiske: σὺ γὰρ ἡμῖν τοῦτον (τὸν νόμον) προπέρυσιν ἔθηκας τὴν μὲν ἀνάγκην τῆς τοιαύτης δαπάνης ἀναιρῶν, γνώμης δὲ τὸ πρᾶγμα ποιῶν. Sed duravit nihilominus munerum forma antiqua; certe constitutio Theodosii II a. 409 (C. Th. 15, 9, 2) cum magistratus publicos ludiis supra duos solidos donare vetat, idem permittit *alytarchis, Syriarchis, agonothetis et ceteris, quorum nomen festivitatis sollemnitas dedicavit.*

[3]) Cod. Iust. 1, 36, 1 a. 465 sic finiens: *nullique penitus curialium nec si voluerint idem munus vel honorem subeundi licentia permittatur.*

aes id non solum confirmat, sed etiam auget. Nam quamquam ad omnia munera gladiatoria pertinet memoranturque diserte v. 56 spectacula quae *in civitatibus splendidissimarum Galliarum veteri more et sacro ritu expectantur* sine dubio municipalia, nihilominus sacerdotiis provinciarum locum dat primarium et peculiarem. Ex capite paenultimo v. 59—61 licet corrupto intellegitur sacerdotes provinciarum omnes munera edidisse et propterea sacerdotio eo qui abiret gladiatores sibi relictos succedenti tradere solere, quocum iure componemus, quod Asiarchas Pergamenos novimus per aliquot annos ad gladiatores suos quemque curandos eundem medicum adhibuisse. Item quod novae legis beneficia laudibus extollens orator sacerdotem Galliarum inducit, scilicet eum qui proprie dicebatur *ad aram Caesaris apud templum Romae et Augusti inter confluentes Araris et Rhodani*[1]), ita facile explicatur, quippe qui unus ex eiusmodi sacerdotibus pluribus provinciis sacro iure praeesset et in altero Occidentis capite ludis splendidissimis praesideret. Omnino cum municipiorum et magistratibus et sacerdotibus in ludis legitimis edendis liceret pro circensibus scaenicisve substituere gladiatores vel venatores, hoc illi saepe, hi raro facerent, sacerdotes regionum et provinciarum, pariter atque Romae quaestores, lege obligati fuerint necesse est ad munus edendum. Itaque moderatio gladiatorio muneri a Marco imposita etsi illorum quoque intererat, qui possent a munere edendo abstinere, multo magis hos iuvabat ad id edendum coactos. Denique facile intellegimus, quomodo id evenerit. Vetustas honorum et sacerdotiorum leges cum mutare difficile esset, hoc sacerdotiorum genus sub Augustis demum institutum et ut eorum numinibus dedicatum, ita totum ab iis pendens aut ab initio ita constitui potuit, ut gravi ei oneri sacerdotes hi subderentur aut, ubi id non placuerat, procedente tempore sub honorandi principis specie ita immutari.

Appellatio principis de munere edendo

Restat ut videamus de appellatione ad principem eius qui sacerdos creatus esset, id quod v. 16 significatur fieri posse. Lites de honoribus et muneribus iuste datis negatisve, item num liceret ea recusare vetusto iure ad ipsius municipii magistratus et ordinem pertinere et per se intellegitur et confirmatur lege coloniae Genetivae, secundum quam si quis decurio indignus esse dicitur, de ea re iudicat duovir[2]). Sed hac certe aetate appellari potuit tam ab eiusmodi decreto quam si quis munus aliquod vel honorem sacerdotiumve cum oneribus coniunctum in civitate aliqua contra ius sibi impositum esse decurionum decreto quereretur, licet quatenus eae appellationes pervenerint et quomodo fines recti sint inter municipii ius et magistratuum publi-

---

[1]) Sic plene in Lugdunensi Henzeni n. 5968; [*a t*]*ribus provincis Gall*[*is ornatus sacerdot*]*io* videtur appellari in altera item Lugdunensi Henzeni n. 5267, *sacerdos III provinciarum Galliarum* in Sequana Orell. 184 = 185. Hoc sacerdotium solum in aere significari, non municipalia Galliarum, inde colligitur, quod contra eius sacerdotis creationem appellare posse populum statuitur v. 20; id enim in sacerdotem municipalem non cadit, cadit in sacerdotem electum a sexaginta quinque civitatibus Galliarum.

[2]) C. 105. Cf. Ephem. epigr. 2 p. 133.

corum populi Romani, certa ratione determinari non possit. Ad Italiam quod attinet, hoc unum traditum habemus de decurionis indignitate iudicavisse antea et adhuc sub Pio praefectum urbi, deinde post iuridicos a divis fratribus institutos ad eos translata esse haec iudicia[1]), ratione omnino; nam qui civitatibus praesunt apud Romanos aequiparantur fere tutoribus et cum tutorum datione iuridicis permissa iisdem permissum est, ut de magistratu municipali decurioneve statuerent, quatenus ea res ad summum imperium pertineret. Sed tamen inde, quod de creatione contra legem facta praefectus urbi vel iuridicus adiri poterat, nequaquam colligitur magistratu sacerdoteve in municipio Italiae finibus comprehenso rite creato a praefecto urbis aliove quo magistratu urbis Romae confirmationem petitam esse neque ullum talis confirmationis testimonium extat, quo, si ea obtinuisset, sane non careremus[2]). Aliter res se habet in provinciis. Ordo civitatis, quae sub praeside esset, fortasse inde ab ipsis liberae rei publicae temporibus[3]), certe hac aetate[4]) nullum decretum facere potuit, quod praeses, si vellet, non infirmaret. Propterea et confirmatio eorum decretorum perpetuo ab eo requiritur et si cui ab ordine munus aliquod honorve iniungitur invito, pariter atque tutor datus apud praesidem provinciam se excusat[5]) et pro re potiorem quoque nominat[6]).

---

[1]) Fronto ad amicos 2, 7; *Staatsrecht* 2, 1076 n. 2.

[2]) Non satis opinor adhuc attendimus ad insigne hoc privilegium civitatium Italicarum.

[3]) Qui provinciae praesidet, iure neque civitatis iuris peregrini decreti rationem habere cogitur (*Staatsrecht* 3, 750) neque decreti coloniae municipiive civium Romanorum (l. c. p. 810); contra civitatis liberae decretum infirmare nequit utpote quae ipsi non oboediat (l. c. p. 688). Ius Italicum num eundem locum tribuat coloniae civium Romanorum in provincia constitutae (l. c. p. 807), quaeritur.

[4]) Decreta legatorum Lyciae complura, quae perscripta in monumento Opramoae nuper egregia cura doctorum Austriacorum, Loewyi maxime innotuerunt (Petersen et Luschan *Reisen in Lykien* p. 77 seq.), omnia fere in eiusmodi confirmationibus versantur et cum pleraque ad honores extraordinarios a civitatibus communive Opramoae decretos pertineant, una certe epistula scripta ad Corydallenses legatus confirmat electum archiphylacem provinciae (l. c. p. 103 III A: Ὀπραμόαν . . . γεγενημένον ἀρχιφύλακα . . . . καὶ αὐτὸς ἀποδέχομαι).

[5]) Ulpianus Dig. 49, 4, 1, 2: *Qui ad aliquod munus vel honorem vocantur, cum dicant se habere excusationem, . . non aliter adlegare possunt causas immunitatis suae, quam si appellationem interposuerint.* Quaerit deinde, si praeses ordini aliquem creandum nominatim proposuerit et ordo ita decreverit, a quonam factus esse videatur: *magis consilium dedisse praeses videtur quam ipse constituisse: denique ipse erit appellandus, non ab eo provocandum.* Idem Dig. 49, 1, 12: *si constet nullo actu ex lege habito duumvirum creatum, sed tantum vocibus popularium postulatum eisque tunc proconsulem, quod facere non debuit, consensisse, appellatio in re aperta supervacua fuit.*

[6]) Antoninus cod. Iust. 10, 67, 1: *si ipse vocatus ad munera civilia potiorem alium nominandum putaveris, age causam tuam.*

Haec est cuius sententia meminit appellatio sive provocatio. Quod si in ea pro praeside [1]) appellatur ipse imperator, id non eo redit, quod apud praesidem victus imperatorem adire non prohibetur [2]), sed a decreto concilii trium Galliarum praesides earum tres neque omnes neque singuli recte appellari potuerunt. Fortasse adeo de sacerdotibus provinciarum omnibus eiusmodi appellationes principes sibi reservaverunt utpote ad ipsorum cultum institutis; certe quarto saeculo eae nominationes a principe confirmabantur [3]).

Appellatio cum fiat sub poena, scilicet qui appellat necesse sit certam pecuniam aut deponat aut de ea caveat, quam si vincitur perdit [4]), praeterea ei, contra quem appellavit, sumptum quadruplo restituat [5]), recte inde colligitur appellationi qui renuntiaturus est, a poenis iis non liberari nisi gratia impetrata magistratus eius qui appellatur, etsi eiusmodi gratiae haec mentio sola sit opinor quae ad nos pervenerit. Male sane orator etiam sacerdotes futuros facit similes gratias petituros esse, ubi dicendum fuit simpliciter eos ab appellatione abstenturos; est id inter vitia orationis non optime dictatae. Appellationis gratia facta

De condicione gladiatorum quamquam sententia non tractat data opera, quaedam inde discimus nova nec contemnenda, ut operae pretium sit paucis nota complecti et quae accedunt iis inserere. Gladiatorum condicio

Damnatos ad mortem ita, ut in harena interficiantur, cave confundas cum gladiatoribus. Illud damnationis genus duplex est, alterum ad bestias, quod genus mortis cum cruce et crematione erat inter taeterrima supplicia [6]), alterum paullo mitius, quo mittebantur in harenam, ut aut invicem se occiderent aut inermes ipsi a gladiatoribus armatis interficerentur [7]). Hi Noxii a gladiatoribus diversi

---

[1]) Concilium provinciae sacerdotem eius creat, non praeses; neque contrarium probat titulus Dacicus Apulensis (*arch.-epigr. Mitth. aus Oesterreich* 9, 246) hic: [*H*]*erculi Aug. .. Reginus s*[*ac*]*erdos* [*co*]*n*[*s*]*titutus ab Hel*(*vio*) *Pertinace* [*c*]*o*(*n*)*s*(*ulari*), eo scilicet qui postea imperavit, etsi recte fortasse ad provinciae sacerdotem refertur; ea creatio si ad legatum legitime pertinuisset, vix id enuntiaretur.

[2]) Id significat Ulpianus loco priore citato p. 406 not. 5.

[3]) Eo pertinent cum notae talium sacerdotum nominationes in odium Christianorum factae a Maximino et Iuliano (Marquardt *Handb.* 4, 505 n. 6) tum Libanii ep. 459: τῷ ἀνεψιῷ τὴν λειτουργίαν (venationem: cf. ep. 458), ἐφ' ἣν κέκληται, δεῖ βασιλέως βεβαιωθῆναι νεύματι.

[4]) Paulus sent. 5, 33.

[5]) Paulus sent. 5, 37.

[6]) Eo supplicio non afficiuntur honestiores, ut decuriones (Dig. 49, 18, 3) et veterani filiique veteranorum (Dig. 49, 18, 1. 3). Cruci aequiparatur apud Paulum 5, 23, 1. 15. 17, cremationi apud eundem 5, 29, 1 et Eusebium hist. eccl. 5, 1, 38. 52.

[7]) Distinguit hanc poenam ab altera accurate sola constitutio Constantini a. 315 C. Th. 9, 18, 1: (plagii convictus) *servus quidem vel libertate donatus bestiis primo quoque munere obiciatur, liber autem sub hac forma in ludum detur gladiatorium, ut antequam aliquid faciat, quo se defendere possit, gladio consumatur.* Sed ad eosdem pertinet Senecae (ep. 7) horribilis narratio de intervallo meridiano inter gladiatorum pugnas

si aliquo casu mortem evasissent[1]), aut reservabantur in diem alium[2]) aut alio modo interficiebantur[3]); nam capitalis sententia intra annum exequenda est[4]) et iure neque populo spectanti neque praesidi licet ita damnatum dimittere[5]).

Attamen *noxii* hi non solum aliquoties cum gladiatoribus componuntur[6]), sed editores munerum privati studium quoque in eo ponebant, ut eiusmodi homines praesertim famosos et, ut huius aetatis auctor Appuleius ait, generosos, scilicet in crimine, a magistratibus ad suos ludos sibi a praesidibus concederentur[7]). Ad hos quod spectat caput sententiae v. 57. 58 si integrum esset, novum quiddam inde addisceremus; iam caecis hiatibus interruptum pauca nos docuit. Damnatum ad gladium intellego non ad bestias, sed ad gladium ludi, sic ut modo exposuimus. Procuratores principis ii, de quibus hic agitur, videntur esse non tam ludorum urbanorum

---

huiusmodi caedibus inermium expleto, item quod legitur in vita Macrini 12, 10: *servos qui dominis fugissent repertos ad gladium ludi deputavit.* Cave confundas eam poenam cum poena gladii ordinaria. In narratione de martyribus Lugdunensibus apud Eusebium hist. eccl. 5, 1, 47 cum ex iussu Marci imperatoris *ὅσοι μὲν ἐδόκουν* πολιτείαν Ῥωμαίων *ἐσχηκέναι, τούτων ἀπέτεμνε* (praeses) *τὰς κεφαλάς, τοὺς δὲ λοιποὺς ἔπεμπεν εἰς θηρία*, lictor rem agit neque in harena illi pereunt. Minus accurate rem tractavit Paulus sent. 5, 17, 2.

1) Solebant ad bestias damnati iis obici inermes, saepe etiam ligati; sed verisimile est aliquoties iis arma data esse, non ut occisionem effugerent, sed ut populi voluptatem resistendo aliquamdiu augerent. Item noxii ita in ludum dati ut interficerentur interdum inter se committebantur armati (ut in notissimis ludis Claudianis apud Tacitum ann. 12, 56). Ut prope accedunt pugnae hae ad speciem gladiatoriarum, ita iure omnino diversae sunt.

2) Ita Eusebius h. e. 5, 1, 42. 56.

3) Ita Eusebius h. e. 5, 1, 38. 52.

4) Ulpianus coll. 11, 7, 4. Paulus sent. 5, 17, 2.

5) Modestinus Dig. 48, 19, 31 pr.: *ad bestias damnatos favore populi dimittere non debet, sed si eius roboris vel artificii sint, ut digne populo Romano exhiberi possint, principem consulere debet.* Consulitur igitur non de eo, an mortis poena eximendi sint, sed an Romam mittendi et ibi denuo in harena exhibendi. Sane noxio a principe, maxime si sub oculis eius depugnaverit, mortis gratia fieri potest, id quod usu venit in notis casibus narratis a Tacito ann. 12, 56 et Gellio 5, 14, 17. 19.

6) C. I. L. IX, 3437: *hic spectaculum glad(iatorum) triduo dedit et noxeos quattor* C. I. Gr. 2759*b* (supra p. 403 not. 9): *φαμιλία . . . μονομάχων καὶ καταδίκων καὶ ταυροκα[θαπτῶν]*. Vita Hadriani 17, 12: *cum a Pharasmane . . . dono accepisset . . . auratas . . chlamydes, trecentos noxios cum auratis chlamydibus in harenam misit ad munera eius deridenda.*

7) Appuleius met. 4, 13 describens apparatum, quem ad munus Plataeis edendum Demochares quidam comparabat, sic ait: *gladiatores isti famosae manus, venatores illi probatae pernicitatis, alibi noxii perdita securitate suis epulis bestiarum saginas instruentes . . . . . praecipuo studio forensi etiam advexerat generosa illa damnatorum capitum funera.* Tertullianus de spect. 19. 21: *evenit ut . . qui insigniori cuique homicidae leonem poscit, idem gladiatori atroci petat rudem et pilleum praemium conferat.*

vel familiarum gladiatoriarum principis per Italiam et provincias constitutarum[1]) quam procuratores Augusti provinciarum, quibus traditos esse ibi damnatos ita, ut in harena interficerentur, ut testatum non accepimus, ita a probabilitate non abhorret[2]). In Italia et in provinciis cum munera publica populi Romani imperatoriave nulla ederentur[3]), ita traditi aut Romam mittendi erant aut munerum municipalium et provincialium editoribus tradendi, id quod ab his modo vidimus cupide expetitum esse et flagitatum; de hac traditione, qua editori privato committuntur, aperte hic agitur, cum tradantur cautione praestita et pecuniaria et iuratoria. Quid ita promiserit editor, in aere non superest; res requirit, ut promiserit sententiam se plene executurum esse, id est curaturum ut noxius perimeretur.

Gladiatoris, item venatoris sive harenarii condicio diversa est: opus faciunt fere ut miles cum periculo vitae[4]), sed tantum abest, ut morti destinentur, ut e contrario ad eam condicionem non admittatur nisi viribus par[5]) et diligentissimo exercitio ad id opus paratus; quam ob rem proprie non tam in harenam mittuntur quam in ludum. Praeterea saucii facti neque secundum leges eiusmodi pugnis praestitutas interempti in ipsa harena eodem loco sunt atque reliqui homines et licet ius domini de servi vita et nece sane in gladiatore non cesset, nihilominus vel servi qui sunt, plerumque et diligenter curantur et inhabiles facti dimittuntur. Praeterea opera fortiter praestita et adiuvante fortuna condicione illa eximi possunt adeoque, si non sunt liberi, per eam operam ad libertatem pervenire[6]). Iure igitur

Gladiatoris condicio

---

1) *Staatsrecht* 2^3, 1071 n. 2.

2) Simile quiddam evenit in plagio: *post sententiam autem*, Ulpianus ait Coll. 14, 3, 2, *de Fabia latam procuratoris partes succedunt.* Eius criminis convicti cum ea aetate, si humiliores essent, in metallum darentur aut in crucem tollerentur, si honestiores, adempta dimidia bonorum parte in perpetuum relegarentur (l. c. 14, 2, 2), apparet ad procuratorem spectare tam bonorum confiscationem quam translationem damnatorum in metalla.

3) Tacitus ann. 13, 31: *edixit Caesar, ne quis magistratus* (cf. *Staatsrecht* 2, 935 n. 1) *aut procurator in provincia quam obtineret spectaculum gladiatorum aut ferarum aut quod aliud ludicrum ederet.*

4) Ulpianus coll. 11, 7, 4: *qui in ludum dantur, non utique consumuntur.* Tryphoninus Dig. 11, 4, 5: *si in harenam fugitivus servus se dederit, ne isto quidem periculo, discriminis vitae tantum, sibi irrogato potestatem domini evitare poterit.* Callistratus Dig. 38, 1, 38 pr.: *harenarius manumissus tales operas* (*praestare non debet*), *quia istae sine periculo vitae praestari non possunt.*

5) Ulpianus Dig. 48, 18, 8. 11: *quicumque in ludum venatorium fuerint damnati, videndum est an servi poenae efficiantur: solent enim iuniores hac poena adfici.* Gladiatorii muneris mentionem vides a compilatoribus sublatam esse.

6) Ulpianus coll. 11, 7, 4 post verba adlata nota 4: *sed etiam pilleari et rudem accipere possunt post intervalla, si quidem post quinquennium pilleari, post triennium autem rudem induere eis permittitur,* scilicet ad ludum damnatis; eadem intervalla num ad eos quoque pertinuerint, qui non ex sententia publica gladiatores facti sunt, dubium est. Tertullianus de spect. 21 (p. 408 not. 7). Titulos aliquot gladiatorum ita libe-

damnatio in ludum ab auctoribus iuris collocatur inter poenas mediocres aequiparata fere poenae metalli [1]).

Causae gladiaturae

Gladiator ad condicionem eam pervenit triplici ratione, aut sententia publica aut voluntate domini aut sua. Sententia illa cum et de servo et de libero homine pronuntiari possit, tam servus sublato iure domini quam liber qui fuit per eam servi poenae efficiuntur [2]). Servum cum olim dominus suo arbitrio in ludum mittere posset, modo ab ludi domino reciperetur, ab Hadriano hoc quoque ius ut vitae et necis aliquatenus temperatum est: scilicet ut in ludum venire potuit servus ipse consentiens, fortasse etiam barbarus a venaliciario emptus, in reliquis iam requiritur culpa noxave aliqua et quoddam iudicii domestici instar [3]). Aliquo modo eam rem non inter dominum et lanistam solos transactam esse, sed huic lege de gladiatoribus suis magistratui cuidam causam probandam fuisse verisimile est; certe hoc nisi accessisset, Hadriani constitutio parum iuvisset. Sed

Auctoratus

cum sententia haec neque de damnato ad ludum neque de vendito gladiaturae causa verba faciat, de libero homine qui sponte in ludum se tradit sive de auctorato agit capite extremo (v. 62. 63). Iam confirmatur nulli certe civi Romano (nam professio haec num ad peregrinum quoque pertineat, iure dubitabis) in harenam procedere licuisse nisi ex auctoritate publica, scilicet professione facta apud tribunum plebi aliquem [4]). Videntur autem qui dimicare cuperent non nomen solum dedisse, sed simul facta examinatione aetatis et roboris inhabiles reiecti esse; hoc nisi factum esset, certe sacerdoti provinciae non licuisset auctoratum quemcumque pro gla-

---

ratorum, in his unum, qui ad reliquos adscribit vocabulum δοῦ(λος), nuper composui ad commentarium editum inter supplementa annalium instituti archaeologici a Bohnio et Schuchhardto *Alterthümer von Aegae* p. 67.

[1]) Paulus sent. 5, 17, 2: *mediocrium delictorum poenae sunt metallum ludus deportatio.* Tertullianus de spect. 19: *qui damnantur in ludum, quale est, ut leviore delicto in homicidas emendatione proficiant,* id est 'quomodo defendi potest, quod per poenam levioris delicti ad homicidium adiguntur?' Cf. Paulus sent. 5, 23, 4. Ex rescripto Hadriani Coll. 11, 7, 4, quod recte sine dubio Ulpianus accepit de condemnatione ad ludum, intellegitur adeo poenam metalli graviorem fuisse quam ludi.

[2]) Ulpianus Dig. 48, 18, 8. 11. 12.

[3]) Hadrianus teste vitae scriptore 11, 8 *lanistae servum vendi vetuit causa non praestita.* Causa ut in criminatione posita esse potuit, ita dubium non est etiam consensum servi pro iusta causa fuisse, cum vel liberum hominem voluntas gladiatorem efficiat, et alia quoque ratione condicionem servi talem esse potuisse, ut dominus recte eum in ludum dare posset licet non noxium et invitum.

[4]) Apud Iuvenalem sat. 11 in. eiusmodi iuvenis luxuriosus narratur, *non cogente quidem, sed nec prohibente tribuno,* in eo esse ut scribat *leges et regia verba lanistae,* ubi recte scholiasta: *id est se auctoraturus: aut haec scripturus, quae iuris et consuetudinis erat ab his describi, qui accepto pretio in ludos se distrahebant.* Illis verbis poeta innuit certis casibus eiusmodi homines sese auctoravisse coactos a tribunis, minis opinor carceris et vinculorum hac aetate fortasse ad eiusmodi casus applicitis (cf. *Staatsrecht* 2, 324. 327). — Similes professiones alias recensui *Staatsrecht* 2, 328 seq.

diatore admittere. Ei quoque, cui quis se auctoraret, crediderim cum auctorato suo tribunum adeundum fuisse, ut de pretio legitimo, quod fuisse nunc demum innotescit, tribunus certior fieret et re ordinata auctoratus praestito notissimo iureiurando lanistam vitae necisque quodammodo dominum sibi constitueret [1]. Pretium illud cur lege finitum sit ad summam admodum exiguam sestertium duorum milium, causa in promptu est: scilicet cives originis honestioris fortunarumque perditarum ne nimia facilitate lanistis se traderent auctorandos [2], hi vetiti sunt pretium iis offerre nisi gladiatoris gregarii. Auctoratus cum liber maneret nec manumitti posset, consentaneum est similibus condicionibus, quibus gladiator servus ad libertatem pervenit, illo tamquam dominio lanistae eum liberari.

Sumptus muneris ante editionem stabilitus

Superest ut de ipsius orationis argumento videamus; nam quae adhuc exposuimus, obiter tantummodo in ea tanguntur neque perveniunt ad cautelas a Marco additas ad crudelem consuetudinem severius restringendam. Eae autem tam biographo teste quam secundum aes nuper repertum totae versantur in sumptibus ludorum minuendis. Eo pervenire sibi proposuit non, ut alii imperatores fecerunt, numero munerum in eodem oppido edendorum lege determinato [3], nec stabilito parium numero aliquo quem excedere non liceret [4], nec magis summam finivit, quam muneris impensae non superarent, immo diserte in sententia admittuntur munerum sumptus ducentorum milium *et quidquid supra susum versum erit.* Haec sententia cum ita de muneribus tractet, quasi certae summae omnia fuerint, aliquo modo effectum sit necesse est, ut de impensis ludorum ante editos eos constaret; id quod requiritur tam in muneribus ex lege editis, cum verisimile sit non nudam editionem, sed definitam summa enuntiata munerario impositam esse, quam in muneribus ex liberalitate susceptis, propter promissionem publicam summae certae ad munus edendum aliquatenus testatam [5]. Et omnino cum antequam munus publice nuntiaret determinatis gladiatorum paribus et reli-

---

[1]) De condicione auctorati inter liberum et servum media quae exposui alibi (*Juristische Abhandlungen, Festgabe für Beseler* p. 262) non repeto.

[2]) Seneca pater controv. 10, 4 (33), 11: *lanista .. iuvenes cogit ad gladium.* Seneca filius ep. 99, 13: *adspice illos iuvenes, quos ex nobilissimis domibus in harenam luxuria proiecit.* Tacitus hist. 2, 62: *cautum severe ne equites Romani ludo et harena polluerentur: priores id principes pecunia et saepius vi perpulerant ac pleraque municipia ac coloniae aemulabantur corruptissimum quemque adulescentium pretio inlicere.*

[3]) Ita singulis annis plus bina munera in urbe Roma edi Augusto imperante senatus vetuit (Dio 54, 2).

[4]) Ita Romae ne plus LX paria darentur eodem tempore cautum est (Dio l. c.). Tiberii constitutio similis (supra p. 395 not. 4) ad municipia videtur pertinuisse; certe posteriore aetate singulis civitatibus numerus parium statutus erat, supra quem qui munus edere vellet, senatusconsulto lege solvendus erat (Tacitus ann. 13, 49; Plinius paneg. 54; *Staatsrecht* 2^3, 827 n. 7).

[5]) C. IX, 1175 Aeclani: *cum ex (sestertium) C (milibus) bidui [munus ex testamento fecisset, impendio?] suo alis (sestertium) C (milibus) tertium [diem edidit].*

quis quae ad rem facerent[1]), editor gladiatores omnes suos faceret necesse esset[2]), constabat ei de pretiis, sive nullo cum lanistis negotio habito homines ab editore proximo certo pretio reciperet vel auctoramento dato eos compararet (59) sive a lanista eos sumeret singulatim pretiis definitis[3]), id quod sine dubio plerumque factum est, cum sententia de lanistis queratur utpote *malis, qui se etiam necessarios fecerint* et passim rem ita tractet, quasi munus sine lanista parum procedat. Studiis autem eorum temporum plane convenit munera non aliter edita esse nisi promulgata summa ab editore impensa.

Ad haec Marcus nova quae addidit duo sunt, utrumque adhuc ignotum: scilicet vectigal gladiatorium sustulit et, annalium verbis ut utar de Diocletiani edicto re non absimili, gladiatorum vilitatem esse iussit. Utrumque moderamen pariter pervenit tam ad munera ex legis necessitate edenda quam ad ea quae eduntur ex consuetudine vel ex spontanea liberalitate.

Vectigal gladiatorium sublatum

De vectigali (ita appellatur v. 3) res perspicua est, modo teneas non editori id impositum esse, sed lanistae itaque non pervenisse ad munera edita nullo cum lanistis habito negotio. Iam *cavit fiscus cum harena* (v. 6), id est publice admissus est lanista ad quaestum exercendum, modo illarum summarum partem tertiam quartamve (v. 5) fisco inferat. Id utrum ad verbum accipiendum sit, scilicet ut cum singulis lanistis fiscus ita transegerit, an fiscus partem hanc tertiam quartamve similiter exegerit atque centesimam exigebat in rebus publica auctione divenditis, non definio. Hoc vectigal Marcus abolevit motus turpitudine societatis ita factae inter principem et lanistam et sane editorum quoque impensas simul sic minuit; nam ad eos spectabant omnino, licet fiscus eas a lanistis exigeret. Ex eo vectigali

---

[1]) Quamquam programmata munerum num publice edita sint pleniora quam sunt notissima Pompeiana, dubium est. Obstat locus Senecae patris exc. controv. 4 praef. in.: *munerarii . . . ad expectationem populi detinendam nova paria per omnes dies dispensant,* et tam *gladiatorum compositiones* relatae in acta urbana (Cicero fam. 2, 8, 1) quam inscriptio parietaria Pompeiis reperta (C. I. L. IV n. 2508, ubi Zangemeister non recte opinor eam pro programmate habet) post pugnas editas videntur perscriptae esse.

[2]) Gladiatores emi ab editore et eius fieri tam servos quam auctoratos et ex hac sententia (v. 59) intellegitur et ex titulis Asiarcharum (p. 403 not. 9) aliisque. Quod ait Gaius 3, 146 gladiatoribus ea lege traditis, *ut in singulos qui integri exierint pro sudore denarii viginti darentur, in eos vero, qui occisi aut debilitati fuerint, denarii mille,* eorum, qui integri exierint, magis locationem factam videri, scilicet sub condicione, quam emptionem, iuris rationi recte respondet, sed haec contrahendi forma recedit a solita; nam gladiatores muneri superstites non lanistae fuisse, sed editoris ostendit et Galeni locus p. 403 not. 9 et quae in hac sententia leguntur v. 59—61 et quae de auctione reliquiarum Suetonius Gai. 38 et Dio 59, 14 inter Gai principis turpitudines narrant. Fortasse ipsa illa controversia inde nata est, quod alii iuris auctores eiusmodi contractum magis ita interpretabantur, ut essent emptiones duae, altera editoris a lanista nulla condicione suspensa, altera lanistae ab editore sub condicione facta.

[3]) Id factum esse colligitur ex v. 60: *ne .. vendat plure quam lanistis est pretium persolutum.*

per singulos annos in fiscum illatum esse sestertium ducenties (4350000 marc.) et trecenties (6526000 marc.) cum orator contendat, munerum excepta urbe Roma per universum imperium adhibitis lanistis editorum sumptus annuus adscendit ad marcarum miliones circiter viginti. Addit oratio reliqua lanistarum tum cum senatus consultum factum est pervenisse ad sestertium quingenties (10876000 marc.), sed summae eius ingentis partem iam eis remitti in solacium quaestus hac lege aliquantum infracti.

Praemia victorum

Pretium gladiatoris plerumque solvitur lanistae, scilicet cum in harenam mittitur ex ludo, neque eo nomine differunt gladiator servus et auctoratus. Nunc demum discimus aliquando *praecipuum mercedis* (ut appellatur v. 45) ad ipsum gladiatorem pervenisse. Intellegi videtur pactum interpositum, ut pretium, de quo inter editorem et lanistam convenerat, in gladiatore ita excepto augeatur, si vicerit et quinta quidem pretii accederet, si servus esset, quarta in libero, nimirum auctorato[1]). Explicabitur ita, quomodo in gladiatore, licet editor eum non conduceret a lanista, sed emptione suum faceret, nihilominus merces locum habuerit; nam si ita lanista cum editore contrahit, ut decem homines puta ei vendat pretio binorum milium, pro victoribus quinque accedant singula milia, pactum venditioni adiectum prope accedit ad locationem talem, qualem de gladiatoribus Gaius commemorat (p. 412 not. 2). Hi videntur esse quorum Suetonius[2]) meminit *oblati victoribus aurei*, quos spectatores *voce digitisque* numerarent. Qui non ex ludo venit gladiator, is ut non emitur ab editore, sed conducitur, ita ei ipsi merces solvitur; sed cum in harenam gladiator nullus mittatur nisi in ludo exercitatus, solummodo id evenit in rudiariis. Itaque de pretio ita solvendo specialiter cavetur v. 62: *liberatus si discrimen instauraverit.* Cum id caput ad solum auctoratum liberatum pertineat[3]), gladiatoris autem ex servitute propter victoriam liberati eadem condicio sit, credendum est sequenti capite, quod deficit, de hoc cautum fuisse.

Pretia gladiatorum

Impensas muneris consentaneum est vel maxime eo auctas esse, quod in gladiatoribus notis et amatis aut lanistae, si erant ex ludo, aut ipsi liberati ingentia pretia exigebant, novimusque a Tiberio rudiarios quosdam in hare-

---

[1]) Eodem spectare videtur locus mutilus Ulpiani Vat. fr. 72 sic fere supplendus: [*Iidem* (Sabinus et Cassius) *fructum oper*]*ae gladiatoriae eius* (servi usufructuarii) *us*[*que ad praemia fructuario puta*]*nt competere posse: ut vero pugn*[*et, cogi non posse*]. Scilicet fructuarii non solum pretium fit ab editore numeratum, sed praemia quoque victoris.

[2]) Claud. 21. *Lances donaque*, quae fortiter pugnantibus Domitianus misit (Martialis spect. 26, 9), omnino dantur extra ordinem poteruntque componi cum donis iis, quae praesides qui ludis interveniunt ludiis tribuere solent secundum constitutionem a. 409 supra p. 404 not. 2 citatam.

[3]) Verba extrema abrupta: *is quoque qui senior atque in*[*h*]*abilior operam suam denuo* ... nequaquam ad gladiatorem ex servitute liberatum et in harenam revocatum referri possunt, sed videtur gladiatori liberato propter victorias opponi exemptus propter aetatem vel debilitatem. Id quo spectet non perspicio; missio certe huc non pertinet, cum condicio gladiatoris per eam non mutetur (C. I. L. X, 7297).

nam revocatos esse auctoramento centum milium (marc. 20000)[1]. Huic malo Marcus quam medelam afferre voluerit, sententia fuse explicat. Secundum pretia, quae in ipsa harena ita videntur proposita esse, ut quanti singuli pugnantes aestimati essent spectatores cognoscerent (id enim videntur significare verba v. 36: *qui melior ... erit, duobus milibus sub signo*[2]) *pugnet*), distinguuntur genera duo gladiatorum, *promiscuae multitudinis* (v. 35) sive

gregariorum

gregarii (v. 36. 38. 40)[3]) et *meliores.* Gregarii pretium sententia ait (v. 36) neque infra mille nummos descendere oportere neque duo milia excedere; eodem referendum erit, quod in certaminibus sacris civitatium Galliarum lanistae vetantur gladiatorem praebere *ampliore pretio quam binis milibus* (v. 56) et quod auctorato, ut vidimus (p. 411), e lege pretii nomine eadem summa a lanista solvitur. Pecunia sane exigua; in exemplo quod posuit auctor aequalis Gaius pro gladiatore occiso vel debilitato duplum solvitur[4]). Sed pretia haec sunt servorum extra urbem Romam et id egit princeps, ut sumptus minueret quantum posset vel fortasse non posset. — Me-

meliorum secundum quinque classes

liores *generatim* distinguuntur (ut dicitur v. 35) secundum *ordines* (v. 32) qui vocantur sive *classes* (v. 32) sive *coetus* (v. 31) sive *manipulos* (v. 32), ita ut unicuique ordini adscribatur summa maxima in eo non excedenda. Ordines autem fiunt modo tres iique bifariam:

A	I	5000	B	I	8000
	II	4000		II	6000
	III	3000		III	5000

modo quinque rursus bifariam:

C	I	12000	D	I	15000
	II	10000		II	12000
	III	7000		III	9000
	IIII	6000		IIII	7000
	V	5000		V	6000

Itaque ne pro *summo* quidem *ac formoso* (vel *famoso*) *gladiatore* pretium lanistae solvi potest supra quindecim milia; quocum satis convenit, quod auc-

---

1) Suetonius Tib. 7. Livius 44, 31 ait Genthium pro Perse rege arma cepisse *vix gladiatorio* (= auctoramento) *accepto decem talentis,* quae faciunt sestertium CCXL milia.

2) In commate eo quid significent verba *sub signo,* parum perspicitur. Sub vexillo gladiatores in harenam processisse quamquam quod sciam non traditur, pompae convenit; sed id cum necessario ad omnes gladiatores pertineat, verba illa ita accepta non tantum abundant, sed turbant. Propterea explicationem praefero supra propositam sane et ipsam incertam.

3) Alibi non memorantur. *Venaliciarius graegarius* tituli Nemausensis (C. I. L. XII, 3349) adhuc mihi creditur esse, ut dixi ibi, magnarius; nam in tali negotio non venisse nisi gregarios idque honoris causa enuntiatum esse rationem non habet.

4) Gaius 3, 146 (v. p. 412 not. 2). Alia servorum pretia diligenter composuit Marquardt *Handb.* 7, 173 seq.

torato post liberationem in harenam revocato non plus solvi licet sestertium duodecim milia, quae est octava auctoramenti a Tiberio dati.

De hisce generibus gladiatorum ita disponitur, ut nihil novetur in muneribus assiforanis, quibus supra p. 399 vidimus quaestuaria significari, et sine dubio ne in honorariis quidem sumptum sestertium XXX milium non superantibus (v. 29), id quod fortasse significat in his gregarios solos pugnasse. Diserte id cavetur de civitatium Gallicarum muneribus sacris (v. 56); scilicet municipalia haec erant inferiora editis a sacerdotibus provinciarum. Hoc ut perficiatur, lanistarum quoque avaritia adhibetur; scilicet cum lege constitutum esset, ut singulis diebus qui pugnarent, eorum dimidia pars aut ex gregariis esset aut pro gregariis, deficientibus gregariis lanista substituere iubetur meliores, damno scilicet suo, cum summa cum editore stabilita propterea non augeatur.

Pretia per civitates diversa

Altera pars gladiatorum generatim distinguitur, sed alia ratione in civitatibus *fortioribus* (v. 48), in quibus per annos proximos *ampliora gladiatorum pretia flagrarint* (v. 47), alia in tenuioribus. In illis munerum quattuor classes fiunt secundum sumptus, prima a sest. XXX milibus ad LX, secunda inde ad C milia, tertia inde ad CL milia, quinta summae hac maioris, et quattuor illae gladiatorum aestimationes ad eos gradus applicantur. Classes praebebunt homines *numero pari* (v. 30) adeoque, si munus per plures dies continuabitur, in singulos dies *aequis partibus* (v. 39). Ita cum munus editur biduo CX milium et parium gladiatorum XXX, pugnabunt gregarii XXX, ex quinque autem ordinibus schematis tertii seni, et singulis quidem diebus gregarii quini deni, ex quinque ordinibus terni. — At in civitatibus minus frequentibus permittitur praesidi provinciae vel in Italia ei magistratui ad quem ea res pertinet retentis tribus gladiatorum generibus schematis scilicet primi (nam eo spectant verba v. 49 *pretia summa ac media ac postrema*) alio modo pretia in futurum definire: scilicet aut *rationibus decem retroversum annorum inspectis* (v. 51) tam publicis quam privatis (v. 49) eadem quae fuerunt pretia in futurum observari iubebit, aut alia ratione muneris proxime futuri pretia trifariam definiet et ita factos tres gradus item in perpetuum stabiliet[1]).

Denique singulare quiddam constituitur v. 59—61 de pretio gladiatorum a sacerdotibus provinciarum emptorum non augendo, obscuratum sane eius capitis hiatibus et fabrilibus quoque erroribus (nam et praesentia offendunt et *at* vocabulum), sed quod intellegatur. Hi quamquam non vetantur emere gladiatores a lanistis, id quod neque fieri potuit et cum loco v. 13. 14 tum extremis verbis v. 61 diserte refellitur, tamen magis placet principi, ut gladiatores aut a sacerdote qui fuit recipiant aut auctoratos comparent: utrumque genus deinde successori tradere iubentur eodem quo eos adquisi-

---

[1]) Ita accipiendus videtur esse locus v. 53 corruptus et parum perspicuus.

verunt pretio[1]. Gladiatorem a lanista emptum non vetantur quo velint pretio successori vendere, vetantur ita eum vendere singulatim.

XLII. CONSTITVTIONES DVAE CRETENSES.

Fridericus Halbherr archaeologus Italus is qui una cum Fabricio nostrate legem Gortyniam in lucem protulit, reversus ex secundo itinere Cretensi, quod iussu eorum qui in Italia rebus praesunt ad explorationes illas continuandas susceperat, mecum benigne communicavit, quae ibi in saxis repperisset Latine scripta. Inter haec primarium locum obtinent constitutiones duae imperatorum Romanorum repertae Lytti *nella chiesa di Haghios Ioannis Kamariotis* (*ὁ εἰς τὰ Καμάρια*) *nella campagna che vi si stende ai piedi della collina ove era costrutta la città antica, in vicinanza del villaggio di Kastelli, capoluogo della provincia di Pediada.* Titulos quosdam Graecos eiusdem ecclesiae parietibus insertos nuper edidit Francogallus G. Doublet (*Bull. de corr. hell.* vol. 13 a. 1889 p. 66. 67). Illarum constitutionum altera ita collocata est intus in ecclesia, ut et describi potuerit et ectypo repraesentari; in altera ut idem recte fiat, fossa brevis cavanda est ad angulum ecclesiae eius inter septentrionem et occidentem, id cum per praesentes in insula turbas Halbherr perficere non posset, et a describendo abstinere debuit et ectypum sumpsit admodum imperfectum. Ego postquam constitutionem illam inserui ephemeridi Romanae quam edit Victorius Scialoja (*Bullettino dell' Instituto di diritto Romano* 2 a. 1889 p. 133), hoc loco utramque propono in tabulis adiectis *B* et *C*. In priore quae dedi inclinatis, adsumpsi ex apographo Halbherriano optime facto in ectypo mihi non visa.

Constitutio prior non ignota est. Non solum pars eius recepta est in corpora constitutionum C. Th. 9, 5, 1 = C. Iust. 9, 8, 3, sed, ut statim me admonuit amicus Huelsen, alterum quoque exemplum lapidi vel fortasse aeri incisum nescio ubi repertum et hodie denuo deperditum saeculo XVI fuit Patavii, editum post alios a me in C. I. L. vol. V n. 2781. Cuiusnam imperatoris sit, neutrum declarat, cum in Patavino principium desit, in Cretensi superscriptum sit tantummodo [*e*]*xemplum sacri edicti,* pariter atque *exemplum sacrarum litterarum* praescriptum est constitutionibus Diocletiani cod. Iust. 9, 16, 4 et Valentiniani II C. Th. 16, 5, 20 (cf. *exemplum edicti* Coll. 6, 4, 4), *e*(*xemplum*) *s*(*acri*) *r*(*escripti*) ei quam Constantinus ad Hispellates emisit

---

[1]) *Eodem pretio* etsi ex coniectura venit, re certum est; nam *dato pretio* similiave si suppleas, facis imperatores donationem interdicere et vere nihil agere. *Extemplo* vel simile quiddam qui supplet, pretium non auctum cogitatione suppleat necesse est; sed id ipsum enuntiari debuit. Omnino in hoc quoque capite tenendum est Marcum id curare, ut sumptus ludorum minuantur.

\EMPLVMSACRIEDICTI
////VCIPS   *ISP*ROBATVMESTPLVRIMOSNON/O///
FORTVNIS/   //ЄTΔVΔVM/⁻IICEΛΛΛCCVSATIONES*AINAI*
*C*ONNVMPI   *B*I/*IVC*EIVSMODICAVSISTAMEISQVIACCVS//
TVRQVΛVIVI//IN.NIMONIVMЬOC//*I*VRGRABISSIMISBEXATIO//
BVSADFICI*VNE*////*ONSO*LENTES*Q**IHITA*TIPROVINCIARVMNOS
TRARVMEIVSMODIREMEDISPROSPEXIMVSVTACCVSATORQVIDEM
NONOMNIMODODEIVDICIOREPELLAT*VRBE*RVMQVICVMQVE
INTENTIONIBVSSVISPROBATIONESADCOFECONFIDITHABEAT
ADEVNDIIVDICISLIBERAMPOTESTATE/////NIFESTISIVDICI
ISCOMMISSIREVMDETEGATVTPROCVA//////FACTORVMCONPE
TENTE^R INEVMQVICONVICTVSFVERITVINDIC////QVODSIMINIMEPO
TVERITEAQVAEINTENTABERITCONPROBAR*E*S*CI*R*E*DEBETSEBERIORI
STSENTENTI*AESV*BIVGANDVMSANESIQVISALIC////MAIESTATISCRIME*N*
INTENDERITCVMEIVSMODIOBIECTVSMINIM////MQVΛMPRIBILE
GIODIGNITA*TISA*LICVIVSASTRICTIORIINQVIS////NETVEATVRSCIA/
SEQVOQVETORMENTISESSESVBDENDVMSIA////ANIFESTISIN
DICIISATQVEARGVMENTISACCVSATIONEM//AMNONPOTVERIT
CONPROBARECVMINEOQVIHVIVSESSETEMERITATISDEPRAEEN
DETVRILLVTQVOQVETORMENTISERЬIOPORTE///VIVSCONSILIOAT
QVEINSTINCTVADΛCCVSATIONEMNECISCESSEV///ATVRVTABOMNI
BVSTANTICOMM////CONSCISBINDICTAPOSSITR////RTARI
DELATORIBVSAVTEMQVOTADEVNDIQVOQVEIVDICI////*STA*TVTISPA
RENTVMNOSTRORVMQVAMETIAMNOSTRISSANC///NIBVSINTER
CLVSASICFACVLTASOMNIBVSCOGNITVMESTCVMEIVSMODIOMNI
BVSAVDIENTIAMDEBEATCOMMODARIQVA///QVIDEMEOS
PROTANTISCELERISAVDACIAPOENAECO*N*BENI/·/SVBIVGARI
*INSERBIS*QVOQVESIBELIBERTISQVIDOMINOSBEL/*ATR*ON*OSAC*
CVSAREAVTDEFERRETEMPTANTEIVSMO*DI*L*EGEMI*VX*TA*N
*T*IQVIQVOQVEIVRISSTATVTVMOBSERBANDAMESSECENSVIMVSVT
/*C*ILICETPROFESSIOTAMATROCISAVDACIAESTATIMINADMISSIIPSIVSEXOR
DIOPERSENTENTIAMIVDICISCONPRIMATVRACDE//GATAVDIE*N*TIAPA
TIBVLOADFIXVSQVIADIVSMODIDESPERATIONEMPROCESSERITEXEM
PLVMCETERISPRAESTETNEQVISINPPOSTERVMAVD//IAESIMILISEXIS
TAT
SANEVTVNDIQVEVERSAMSECVRITATIINNCENTIVMCONSVLATVRPLA
CETETIAMFAMOSOSLIBELLOSNONADMITTIQ/OSSINENOMINE
PROPOSITISSIQVIINBENERITSTATIMDET///EREATQVESCIN
DEREBELIGNIDEBEBITEXVREREINQVIBVS///AMIVDICVMEI
VSMODIOBSERBANTIAMESSEOPORTEBITVTSIFORTEADSETA
LISLIBELLOSPERLATOSFVERITIGNIEVMPRAE*CIPIA*TCONCREMAR/
CVMEIVSM   *IP*TVRAMABA*VDIE*NTI*AIVDICISPENITVSO*
/ORTEAT   ERIMANETETCONTRA*EOSINQVISITIONE*
*Q*VILIBELL   ODIPROPONEREAV*TSI*FVER*INTVT*//*PERT*/
DEBITIST   ATISSVAEPOENISSVBICIANTVR
/VPERI   MNIBVSTAMADPRAE*FECT*OSNOSTROS
QVAM   RAESIDESETRATIONALEMETMAGISTRVM
PRI*BAI*   ADIREXIMVSQVORVMEXEMPLIALIO/DI
CTONO*O*   *O*DITACVIVSMODILEGE//TATVTVMQVA/
CONT   *ENISSIM*EDECLARATVR

EMPLVMSACRIEDICTI
////VCIPS   ISPROBATVMESTPLVRIMOSNON/O///
FORTVNIS/   //ЄTΔVΔVM/‾IICEΛΛΛCCVSATIONESAINAI
CONNVMPI   BI/IVCEIVSMODICAVSISTAMEISQVIACCVS//
TVRQVΛVIVI//INιNIMONIVMЬOC//IVRGRABISSIMISBEXATIO//
BVSADFICIVNE///ONSOLENTESQ\IDITATIPROVINCIARVMNOS
TRARVMEIVSMODIREMEDISPROSPEXIMVSVTACCVSATORQVIDEM
NONOMNIMODODEIVDICIOREPELLATVRBERVMQVICVMQVE
INTENTIONIBVSSVISPROBATIONESADCOFECONFIDITHABEAT
ADEVNDIIVDICISLIBERAMPOTESTATE/////NIFESTISIVDICI
ISCOMMISSIREVMDETEGATVTPROCVA//////FACTORVMCONPE
TENTE R INEVMQVICONVICTVSFVERITVINDIC////QVODSIMINIMEPO
TVERITEAQVAEINTENTABERITCONPROBARESCIREDEBETSEBERIORI
STSENTENTIAESVBIVGANDVMSANESIQVISALIC////MAIESTATISCRIMEN
INTENDERITCVMEIVSMODIOBIECTVSMINIM////MQVAMPRIBILE
GIODIGNITATISALICVIVSASTRICTIORIINQVIS////NETVEATVRSCIA/
SEQVOQVETORMENTISESSESVBDENDVMSIA////ANIFESTISIN
DICIISATQVEARGVMENTISACCVSATIONEM//AMNONPOTVERIT
CONPROBARECVMINEOQVIHVIVSESSETEMERITATISDEPRAEEN
DETVRILLVTQVOQVETORMENTISERЬIOPORTE///VIVSCONSILIOAT
QVEINSTINCTVADACCVSATIONEMNECISCESSEV///ATVRVTABOMNI
BVSTANTICOMM////CONSCISBINDICTAPOSSITR////RTARI
DELATORIBVSAVTEMQVOTADEVNDIQVOQVEIVDICI////STATVTISPA
RENTVMNOSTRORVMQVAMETIAMNOSTRISSANC///NIBVSINTER
CLVSASICFACVLTASOMNIBVSCOGNITVMESTCVMEIVSMODIOMNI
BVSAVDIENTIAMDEBEATCOMMODARIQVA///QVIDEMEOS
PROTANTISCELERISAVDACIAPOENAECONBENI//SVBIVGARI
INSERBISQVOQVESIBELIBERTISQVIDOMINOSBEL/ATRONOSAC
CVSAREAVTDEFERRETEMPTANTEIVSMODILEGEMIVXTAN
TIQVIQVOQVEIVRISSTATVTVMOBSERBANDAMESSECENSVIMVSVT
/CILICETPROFESSIOTAMATROCISAVDACIAESTATIMINADMISSIIPSIVSEXOR
DIOPERSENTENTIAMIVDICISCONPRIMATVRACDE//GATAVDIENTIAPA
TIBVLOADFIXVSQVIADIVSMODIDESPERATIONEMPROCESSERITEXEM
PLVMCETERISPRAESTETNEQVISINPPOSTERVMAVD//IAESIMILISEXIS
TAT
SANEVTVNDIQVEVERSAMSECVRITATIINNCENTIVMCONSVLATVRPLA
CETETIAMFAMOSOSLIBELLOSNONADMITTIQ/OSSINENOMINE
PROPOSITISSIQVIINBENERITSTATIMDET///EREATQVESCIN
DEREBELIGNIDEBEBITEXVREREINQVIBVS///AMIVDICVMEI
VSMODIOBSERBANTIAMESSEOPORTEBITVTSIFORTEADSETA
LISLIBELLOSPERLATOSFVERITIGNIEVMPRAECIPIATCONCREMAR/
CVMEIVSM   IPTVRAMABAVDIENTIAIVDICISPENITVSO
/ORTEAT   ERIMANETETCONTRAEOSINQVISITIONE
QVILIBELL   ODIPROPONEREAVTSIFVERINTVT//PERT/
DEBITIST   ATISSVAEPOENISSVBICIANTVR
/VPERI   MNIBVSTAMADPRAEFECTOSNOSTROS
QVAM   RAESIDESETRATIONALEMETMAGISTRVM
PRIBAT   ADIREXIMVSQVORVMEXEMPLIALIO/DI
CTONO   ODITACVIVSMODILEGE//TATVTVMQVA/
CONT   ENISSIMEDECLARATVR

maemſintliueriuelproxim: pertinereſed:
ſupradictumdiembel   caſ   ergaſtr
deputata uel ad quaſ qu   arte ditaſuntſ e   dem   l
noſtra data uel ex focup u   offi cogitrae ſ nt   e
cſtatutonoſtroreuocat   reſtitui eu   poſſ   oreſo
uaſcumque ex munifici   alie   eſſeco
ut in eodem ſtatu oporteat perma nere   a   r
oſſe r ii o   ia em t   r
ciu   a
e
ketici   aeex
procurator m   etiam eae ri nor perſt s n
eritoadfiſc   ti ba l   n ſſuaſadmulier   quoqueſ
am te n   n en   en
ſuecontra   inar m
eian tactu ae   tempora   ne cartaeadem ſ ſa co
re   aetatem   tinon   m nicaca   idem inc
tor eiſie r n   con
f exoſofficionoſtro   em acceſſerint
nibuſ tianiſ   rac ame ſublacindiem ne
nduſ   rapacitat   u f t idebi u o t
///iofiſcali   ac leniorin dulgen
iuni riſoſ   xopet   peruenireilludquoqueco
umuſ   umutri   um   ur afiſ   ſreice   an
auuſreddendate   ue   aſ ſ   tra   npra
efficitrationali   eriuate   ri ueſetiam procuratorum   rio
///uaeeiſnonſuperpoſſeſſionibuſſuiſ q c   gediſ bo t   cupa
iudicantiſ e a nt offici alium uel quo o aliumeiſe fini n
adexecution   auf
quieſcatmax metamen on   onei q ebitu
etuiofiſcaliſe   ratitu   endumſciat
beneficiumconfer   aqueſinguloſquoque   xia
dſanximuſ   en praeſtatutaſcrin   adox
officium   uolupr   ea ſe pertinenturad   id
ſibipoſtulentiin   cire   quoqueofficialiumex
ſibeprocuratorumabaritiamſob   aturſciantſii nl   xpraeſid//
prouinciarum anc ſſignificatumeſſeutſquiſuelma rio   ectura
uelquidaliutexentbeciſpoſſeſſionemſibefructuſquoſin   f ut uoſtr
poſſeſſionibuſeſſedebuiſſecon auitablatiſeſſeperpexeritinterpellato
rectoreprouinciaeadindemnitatemſui   erit conſeruandam bon   e qui
idemcommiſerintultionequoquecon petentedataremox   t conſec
atureten m ut tum et iſ ui meriſeu raiam fi   et quiaſomni ſtat
praefectiſnoſtriſquam etiam etiam praeſidibuſprouinciarum ration
quoque et pribate magiſtro ſcripſerimuſexempla ſu beſſe praecepimuſ
utiſdem quoque omnibuſ cognitiſ prouinciaLeſnoſtri perbeniuole
tianoſtram conſultum ſibi eſſe laetentur

(Henzen 5580); Constantini primi esse colligitur ex constitutionum corporibus citatis. Plenius est exemplum Cretense Patavino non solum quod ab hoc primi versus absunt, sed etiam quod in eodem deficiunt prima quaeque singulorum versuum elementa; e contrario Cretense hiat duobus locis vv. 1—4 et vv. 46—51 mediis, scilicet quibus in lapidem hunc immissa est quae altare a navi ecclesiae dividit iconostasia.

Extremum caput textus Patavini cum absit ab exemplo Cretensi et caput id quod in Cretensi ultimum est contineat quae leges omnes fere claudit clausulam de forma promulgationis, sine dubio pars est constitutionis diversae. Argumentum quoque ei coniecturae favet; nam extremum caput textus Patavini speciem prae se fert exordii legis contra Caesarianorum delicta emissae. Nos fragmentum hoc loco non retractabimus.

Ceterum quid ex Cretensi exemplo accedat ad edictum hoc Constantini de accusationibus ab iureconsultis saepe tractatum, perspicietur ex recensione quam subiecimus. Variam lectionem adieci exemplaris Cretensis tam exempli quam ectypi, nisi quod propter vitia orthographica eius, ut B pro V cet., hiatusque eos quos explet, item vestigia quae explicare non potui ad tabulam redeundum est. Ex Patavino quae adsumpsi deficientia in Cretensi, exhibentur intra parentheses curvas ( ); in adnotationem pauca ex illo rettuli, de reliquis ablegans ad C. I. L. l. c.

[E]xemplum sacri edicti. 1
| ////ips///// probatum est plurimos non [s]o[lum] | fortunis, /////// 2. 3
//////////////// accusationes ///// | [n]onnum[quam] //////// eiusmodi causis tam 4
e[o]s qui accus[an]|tur quam qui [ad test]imonium voc[an]tur gravissimis 5
vexatio[ni]|bus adfici. Un[de c]ons[u]lentes se[cur]itati provinciarum 6
nos|trarum eiusmodi remedi[a] prospeximus, ut accusator quidem | non 7. 8
omnimodo de iudicio repellatur, verum quicumque | intentionibus suis 9
probationes ad[der]e confidit, habeat | adeundi iudicis liberam potesta- 10
te(m ac ma)nifestis indici|is commissi reum detegat, ut pro qua(litate) 11
factorum conpe|tenter in eum, qui convictus fuerit, vindic[et](ur). Quod 12
si minime po|tuerit ea quae intentaverit conprobare, scire debet seve- 13
riori | s[e] sententiae subiugandum. Sane si quis alic(ui) maiestatis cri- 14
men | intenderit, cum eiusmodi obiectus minim(e que)mquam privile|gio 15. 16
dignitatis alicuius a strictiori inquis[iti](o)ne tueatur, scia(t) | se quoque 17
tormentis esse subdendum, si a(liis m)anifestis in|diciis atque argumen- 18
tis accusationem (su)am non potuerit | conprobare, cum in eo, qui huius 19
esse temeritatis deprehen|detur, illut quoque tormentis erui oporte(at, 20

4 eos] EIS Cret. — 7 remedia] REMEDIS Cret. — 8 ab *odo iudicio* (om. *de*) incipit Pat. — 10 iudicis] IVDICIIS Cret. (ap., altera I in ectypo certe dubia) — 10. 11 indici|is] IVDICIIS Cret. — 11 qualitate] CVA////// Cret. — 11. 12 conpetenter] R supra lineam suppl. Cret. — 14 se] ST Cret. (ect., ET ap.) — 20 erui] ERBI Cret.

c)uius consilio at|que instinctu ad accusationem accessisse v(ide)atur, 21
ut ab omni|bus tanti comm(issi) consciis vindicta possit r(epo)rtari. 22
| Delatoribus autem quod adeundi quoque iudici(s tam) statutis 23
pa|rentum nostrorum quam etiam nostris sanc(tio)nibus inter|clusa sit 24.25
facultas, omnibus cognitum est, cum eiusmodi omni|bus audienti[a] 26
(non) debeat commodari, qua(ndo) quidem eos | pro tanti sceleris auda- 27
cia poenae conveni(at) subiugari.
| In servis quoque sive libertis, qui dominos vel (p)atronos ac|cu- 28.29
sare aut deferre temptant, eiusmodi legem iuxta (a)n|tiqui quoque iuris 30
statutum observandam esse censuimus, ut | (s)cilicet professio tam 31
atrocis audaciae statim in admissi ipsius exor|dio per sententiam iudicis 32
conprimatur ac de(ne)gata audientia pa|tibulo adfixus qui ad (e)ius- 33
modi desperationem processerit, exem|plum ceteris praestet, ne quis in 34
posterum aud(ac)iae similis exis|tat. 35
| Sane ut undique versum securitati inn(o)centium consulatur, 36
pla|cet etiam famosos libellos non admitti. Q(u)os sine nomine | pro- 37.38
positos si qui invenerit, statim det(rah)ere atque scin|dere vel igni de- 39
bebit exurere. In quibus (eti)am iudicum ei|usmodi observantiam esse 40
oportebit, ut, si forte ad se ta|lis libellus perlatus fuerit, igni eum prae- 41
cipiat concremar[i], | cum eiusm(odi scr)ipturam ab audientia iudicis 42
penitus o|porteat (submov)eri: manen[te] contra eos inquisitione, | qui 43.44
libell(os eiusm)odi proponere ausi fuerint, ut (re)pert(i) | debitis t[e- 45
meri](t)atis suae poenis subiciantur.
| [S]uper i(taque o)mnibus tam ad praefectos nostros | quam 46.47
(etiam et p)raesides et rationalem et magistrum | privat(ae script)a di- 48
reximus, quorum exempl[ar]i alio (e)di|cto no(stro) [pr](o)dit[o], cuius- 49
modi lege(m s)tatutumque | cont(ineat, pl)enissime declaratur. 50

21 accessisse] NECISCESSE Cret. — 25 sit] SIC Cret. — 26 audientia non] AVDIENTIAM Cret. — 29 iuxta an] IVXTAN Cret. (sic ap. et ut vid. ectypum quoque) — 33 eius] IVS Cret. — 36 versum] VERSAM Cret. — innocentium] INNCENTIVM Cret. — 38 propositos] PROPOSITIS Cret. — observantia] OBSERBANTIAM Cret. — 41 libellus perlatus] LIBELLOS PERLATOS Cret. — 43 manente] MANETET Cret., MANEN// Pat. — 44 ausi] AVT SI Cret. (ect. deficit) — 46 UPERITIS Cret. (ap.), . . ITAQVE Pat.; malim *super istis* — 47 exemplari] EXEMPLI Cret., EXEMPLA Pat. — alio e|dicto] ALIO/DI|CTO Cret. (ect.), ALIOSDI|CTO Cret. (ap.) — [pr]odito] //*o*DITA Cret., deficit Pat.

Capitis secundi primum vocabulum, quod Klenzius esse credidit *familiaribus,* Vesmius quem ego secutus sum *infamibus,* iam apparet vere fuisse *delatoribus*; quo posito simul explicatum est quod paullo post imperator ait eum de quo agitur et aliorum principum et suis sanctionibus ab accusando

arceri: intellegit scilicet cum legem C. Th. 10, 10, 1 hanc: *de delatoribus iam certa statuimus, quibus si quis contra fecerit, poenam capitalem excipiet* tum alteram deperditam anteriorem, cuius haec meminit; illa enim quae superest lata est die Ian. 18 a. 313, tertio mense post devictum Maxentium, anno eum quo edictum hoc propositum est proxime praecedente [1]). Ceterum tantum abest, ut nova hinc prodeant, ut caput hoc Theodosiani codicis conditores propterea videantur omisisse, quod alias tres Constantini de delatoribus sanctiones receperunt.

Posterioris legis ectypum mihi traditum quamquam neque mihi neque adiutoribus optimis et strenuis Huelseno et Dresselio successit ut satis legeremus, nihilominus non suppressi, sperans fore ut disiecta haec membra peregrinatores futuros incitent ad rem plene expediendam. Quae exhibentur ea non solum lacera sunt, sed etiam parum certa pleraque, neque fateor sustinui laboris nullo modo perficiendi iustam executionem. Agi de praediis maxime *enthecae* mentio v. 38 indicat; sed adhuc abstinendum est etiam a coniecturis. Intellegitur clausula v. 43—46:

> . . . . . *omni*[*bu*]*s ta*[*m*] *praefectis nostris quam etiam etiam* (sic) *praesidibus provinciarum, ration*[*ali*] *quoque et pribate magistro scripserimus, exempla subesse praecepimus, ut isdem quoque omnibus cognitis provinciales nostri per benivole*[*n*]*tia*[*m*] *nostram consultum s*[*ibi*] *esse laetentur,*

quae convenit fere cum clausula constitutionis alterius.

Addere placet observationes quasdam de clausula constitutionis utriusque. Leges notum est hac aetate aut recitatas esse in senatu aut promulgatas modo per edictum principis ad populum, modo per constitutiones directas ad magistratus eos, ad quos res spectaret. Formae hae duae promulgandi differunt cum inscriptione tum subscriptione. Inscriptio edicti secundum formam antiquam haec est: *imperator ille dicit* [2]); sed quod ei formulae primo nostrae aerae saeculo invenimus praescriptum: *edictum imperatoris* illius adiectis die loco anno propositionis, hac aetate praefationem sollemnem fere expulit [3]).

---

[1]) Eodem recte rettulit Gothofredus (ad C. Th. l. c.) locum Eumenii panegyrici (9 [8]) habiti ipso a. 313 c. 4: *te (sequebatur) abolitarum calumniarum, te prohibitarum delationum, te conservati orbis atque homicidarum sanguinis gratulatio*, sed minus recte ad constitutiones Maxentio devicto anteriores eum traxit; immo rhetor de ipsa illa lege cogitans rhetorica prolepsi usus est.

[2]) C. I. L. V, 5050; item sic edicunt Nero in edicto Corinthi nuper reperto et Diocletianus et collegae de pretiis rerum (C. III p. 824). *Staatsrecht* 1, 205 n. 1. Corpora constitutionum eam nusquam servaverunt, neque tamen propter eam causam admiserim, quod admisit Krueger (*Geschichte d. röm. Rechtsquellen* 1 p. 264), hoc saeculo eam oblitteratam fuisse, cum edicti principis ad populum forma alia nulla inveniatur neque facile possit cogitari.

[3]) Luculentum exemplum offert imp. Claudii edictum de Anaunis (C. V, 5050), ubi edictum (*Ti. Claudius* cet. *dicit*) haec praecedunt: *M. Iunio Silano Q. Sulpicio Camerino cos. idibus Martis Bais in praetorio edictum Ti. Claudi Caesaris Augusti Ger-*

Subscriptio edicti hac aetate sollemnis, scilicet ea quam sua manu addit princeps, haec est: *proponatur populo*[1]); quae propositio licet perfici non possit nisi per magistratus imperatori parentes, ii per quos edictum populo partive populi proponitur neque in ipso edicto enuntiantur neque in adiectis, ut ipse princeps eos ad quos res pertinet adloqui videatur[2]). Contra constitutiones ad magistratus directas notum est formam retinere epistulariam, scilicet in inscriptione enuntiari quis cui scribat, subscriptionem sollemnem et in eiusmodi epistulis autographam solitam esse salutationis clausulam. Eae ut legis vim habeant, promulgandae sunt et ipsae neque promulgatio

---

manici propositum fuit id quod infra scriptum est. Similia exordia aetate imperatoria praescribuntur senatus consultis (*Staatsrecht* 3, 1012 n. 3). Eius generis est breve quod hic habemus *exemplum sacri edicti* omisso nomine imperatoris sane perperam, item non pauca servata in constitutionum libris ita ordinata, ut post nomen imperatoris primo casu enuntiatum sequatur *edictum ad* illos (C. Th. 4, 4, 5. 7, 13, 8. 9, 27, 6. 10, 10, 13. 16, 1, 2. Nov. Val. III 5. 14) vel *edictum* nude (C. Th. 11, 3, 4. 16, 5, 38. 16, 6, 3), semel *edicto suo ad* illos (C. Th. 8, 4, 2). In variis Cassiodori praecedit vocabulum *edictum*, sequitur nomen regis casu primo.

1) Eiusmodi subscriptionem plene servaverunt novellae duae Valentiniani tertii tit. 9 et 14 inscriptae illa *impp.* illi *populo Romano*, haec *impp.* illi: *edictum ad populum urbis Romae*, subscriptae ambae sic: *et manu divina: proponatur amantissimo nostro populo Romano: et ad latus: dat.* (sequuntur dies, locus, annus). Iustiniani novellis 13. 69. 141 emissis Graece ad Constantinopolitanos subscriptum est Latinis verbis: *proponatur Constantinopoli civibus nostris: dat.* (sequuntur dies et annus). Eusebius quoque in vita Constantini edicta eius duo affert subscripta alterum manu ut ait ipsius principis (2, 23) sic: προτεθήτω ἐν τοῖς ἡμετέροις ἀνατολικοῖς μέρεσιν (2, 42), alterum simpliciter προτεθήτω (3, 65). Ea subditicia esse Amadeus Crivellucci (*della fede di Eusebio nella vita di Costantino.* Livorno 1888) ut idoneis argumentis adstruxit, ita quibus formam impugnavit (p. 98 seq.) argumenta reicienda sunt, cum verba παρ' ἡμῖν 2, 23 pariter atque 2, 20 intellegenda sint de tabulariis publicis partium Orientis et lex destinata provincialibus Orientis universis promulgataque per singulas eius provincias recte inscribatur provincialibus Palaestinae, descripta, scilicet ex exemplari in ea provincia publice proposito. Denique parum probabile est in talibus Eusebium a sollemni forma recessisse.

2) Potest sane addi, ut magistratus id per suam quisque regionem publicent, ut scriptum est in edicto Claudii apud Iosephum ant. 19, 5, 3 directo ad imperium universum (εἰς τὴν οἰκουμένην): τοῦτό μου τὸ διάταγμα τοὺς ἄρχοντας τῶν πόλεων καὶ τῶν κολωνιῶν καὶ μουνικιπίων τῶν ἐν τῇ Ἰταλίᾳ καὶ τῶν ἐκτὸς, βασιλεῖς τε καὶ δυνάστας διὰ τῶν ἰδίων πρεσβευτῶν ἐγγράψασθαι βούλομαι, ἐκκείμενόν τε ἔχειν οὐκ ἔλαττον ἡμερῶν τριάκοντα, ὅθεν ἐξ ἐπιπέδου καλῶς ἀναγνωσθῆναι δύναται. Similem clausulam habuit sine dubio edictum eiusdem imperatoris de vehiculatione, cuius exemplum repertum est Tegeae in Arcadia (Eph. V n. 187 = C. I. L. III, 7251). Edictum autem imperatorium cum adiecto edicto magistratus inferioris quod sciam extat nullum; extant edicta magistratuum cum simili adiectione promulgata, ut notissimis duobus edictis praefecti Aegypti (C. I. Gr. 4956. 4957: ille λέγει) praescripta sunt edicta strategorum oasis Thebaidos promulgatoria (τοῦ πεμφθέντος μοι διατάγματος ὑπὸ τοῦ . . . ἡγεμόνος . . . τὸ ἀντίγραφον ὑμεῖν ὑπέταξα).

cogitari potest sine edicto; sed edictum id is qui epistulam accipit ipse addit[1]) ita, ut epistulam imperatoris plerumque praecedat[2]), aliquoties subsequatur[3]), et ita aliquatenus excusabitur, quod sub *edictalis legis* vocabulo hac aetate utrumque genus comprehenditur[4]). — Aliquoties promulgandi ratio utraque coniunctae procedunt, scilicet et edictum emittit imperator ad populum et eandem legem mittit ad magistratus. Id et in aliis gravioribus factum esse invenimus[5]) et in hac lege de accusationum abusu restringendo, unde hoc certe intellegitur, quantam vim Constantinus ei tribuerit. Mire autem et quod sciam sine exemplo non ipsi magistratus legem de ea re ad se directam

---

[1]) Magistratus, ad quem constitutio directa est, quod addit promulgans eam, *edictum* appellatur in novellis Valentiniani III tit. 20. 22. 24. 26, Graece plerumque πρόγραμμα, ut in constitutione Sirmondiana 12 et passim in novellis Iustinianis, etiam κήρυγμα (Biener *Geschichte der Novellen* p. 28). Sane ubi non promulgandi causa magistratus epistulam accipit, cessat promulgatio. Ita constitutio Iustiniani nov. 22 de secundis nuptiis mittitur quidem et ad praefectos praetorio et ad alios magistratus complures, sed ut hi iubeantur cum solis togatis officialibusque suis eam communicare, non publice eam promulgare, ἀρκούντων τῶν περὶ τούτου παρ' ἡμῶν γεγραμμένων πρὸς τοὺς ἐνδοξοτάτους ἐπάρχους τῶν ἱερῶν ἡμῶν πραιτωρίων.

[2]) Inde constitutio principis dicitur promulgata *sub edicto* (nov. Valent. 26) vel *sub programmate* (const. Sirmond. 12) magistratus eius, ad quem directa est. Krueger l. c. p. 266 not. 17. De subiciendi vocabulo in tali re sollemni dixi monum. Ancyr. ed. 2 p. XI.

[3]) Inde constitutio principis dicitur *antelata edicto* eius magistratus, ad quem directa est (nov. Valent. 20. 22. 24) vel *praelata litteris* (C. Th. 9, 3, 4 cet.). Inde in edicto Constantini de Christianis extremo sic est Latine (apud Lactantium de mort. persec. c. 48): *praelata programmati* (codex *prolata programmate* male) *tuo haec scripta ... ad omnium scientiam te perferre conveniet*, Graece (apud Eusebium hist. eccl. 10, 5 secundum codices paucos, sed omnino sequendos): προταχθέντα τοῦ σοῦ προγράμματος ταῦτα τὰ ὑφ' ἡμῶν γραφέντα ..... εἰς γνῶσιν πάντων ἀγαγεῖν ἀκόλουθόν ἐστιν. Etiam in mutila constitutione eiusdem imperatoris Vat. fr. 249 extrema ita supplenda sunt: [*lex haec programma*]*ti tuo praeferenda est.* — Krueger l. c.

[4]) Eatenus adsentior Kruegero l. c. p. 264. Ostendunt id inter alias leges Valentiniani III directae utraque ad praefectum praetorio nov. 7, 1, 5 sic finiens: *illustris ... magnificentia tua edictalem legem ... programmate suo in cunctorum provincialium iubebit ire notitiam* et altera nov. 34, 1, 20 finiens ita: *illustris .. magnificentia tua hanc .. edictalem legem propositis vulgabit edictis*, potuitque sane edictio iussu principis facta a magistratu recte ipsi principi attribui.

[5]) Lex Theodosii II de reliquis quadraginta annorum remittendis (C. Th. 11, 28, 9) et per *edictum ad populum* promulgata est et missa est ad praefectum praetorio et ad comitem sacrarum largitionum aliosque ad quos ea res pertinebat. Iustiniani lex de lenonibus tollendis (nov. 14) directa est edicti forma ad populum urbis Constantinopolitanae, sed eiusdem exemplar (τὸ ἰσότυπον) cum additamento missum ad magistrum officiorum. Alteram de tollendis suffragiis (nov. 8) imperator ait misisse se ad praefectos, sed item promulgare se per edictum ad Constantinopolitanos directum: (νόμον) πρὸς τοὺς ... ἡμῶν ἐπάρχους ἐγράψαμεν· ἀλλὰ προσῆκόν ἐστι καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς εἰδέναι τὴν ἡμετέραν πρόνοιαν ... καὶ διὰ τοῦτο τὸν νόμον αὐτὸν καὶ ἐν ἰδίκτου προτεθείκαμεν σχήματι.

promulgant, sed *alio edicto* suo imperator epistulas illas promulgat scilicet ei insertas; neque enim video quomodo prioris constitutionis verba perplexa nec sine mendis tradita aliter explicentur. Etiam in altera lege idem fere evenit; scilicet et ipsam edicti forma emissam esse dubitari non potest, subiecta autem ei sunt, ut in fine dicitur, quae de eadem re ad magistratus scripsit imperator. Exempla quae legum corpora suppeditant similia ita comparata sunt, ut edictum epistulaque eodem exemplo concepta sint vel certe non differant nisi capite aliquo addito demptove; at in his quae edimus diversitas quaedam requiritur inter edictum imperatoris ad populum directum et epistulas de eadem re magistratibus scriptas.

Quibusnam magistratibus lex mittatur quamquam pendet ex argumento eius, nihilominus consuetudo aliquatenus in ea re valuit. Primum locum in ea re tenere solent praetorii praefecti, qui etiam in hisce duabus legibus ante reliquos nuncupantur. His addi solitos esse duos alios primi ordinis magistratus, scilicet pecuniae publicae curatorem alterumque privatae principis, inde videtur colligi posse, quod eadem formula adsunt in utraque lege, quarum prior certe vix multum ad ipsos pertinuit, neque recte opponetur, quod praeterea quod sciam similiter non reperiuntur [1]); nam tralaticia haec ex constitutionum syllogis fere sublata sunt. Appellantur autem illi in utraque lege nominibus vetustioribus: scilicet *rationalis* qui dicitur, nempe summae rei [2]), is est qui ab anno certe 340 appellatur comes sacrarum largitionum [3]), similiter *magister privatae*, item summae rei [4]), is quem ab anno inde 342 reperimus sub titulo comitis rei privatae [5]). Itaque utraque appellatio recte convenit constitutioni emissae a Constantino anno ut videtur 314, certe ante a. 324 poteritque etiam de alterius aetate, de qua aliunde non constat, inde coniectura capi.

Denique quod ait princeps legem emissam esse etiam ad praesides provinciarum, ostendit leges provincialibus destinatas ex ipsa aula ad praesides illos dirigi potuisse. Sane plerumque princeps leges ita misit ad prae-

---

[1]) Certe ubicumque praeterea in inscriptionibus nominantur comites sacrarum largitionum et rei privatae sive soli sive cum aliis (C. Th. 11, 28, 9; Marcianus nov. 2; Iustin. nov. 22), evidenter de officio eorum agitur.

[2]) Rationales dioeceseos inveniri iam sub Diocletiano et Constantino alibi ostendi (*mem. dell' inst. arch.* 2, 325); confirmatur hisce legibus praepositum eorum nudo vocabulo satis significari, sicut aetate meliore idem appellari solet *a rationibus* vel *procurator a rationibus* nude (Hirschfeld *Verwaltungsgesch.* 1, 30 seq.). Ante inventum exemplum Cretense suppleveram *rationales* non recte.

[3]) *Mem. dell' inst.* 2, 322.

[4]) Magistri privatae praeter summum etiam dioecesium reperiuntur item inde a Diocletiano (*mem.* l. c. p. 321).

[5]) Primus qui invenitur Eusebius est C. Th. 10, 10, 6. In constitutione a. 319 C. Th. 10, 8, 2 qui memoratur *vir perfectissimus comes et amicus noster* si fuit magister privatae, ipsa confirmat eum tunc non fuisse inter illustres; comitis vocabulo vel tunc quominus aut omnes usi sint aut certe unus eorum recte uti potuerit, nihil impedit.

fectos praetorio, ut hi eas cum praesidibus communicarent[1]), praeses rursus eas civitatibus transmitteret[2]); sed interdum non solum ex aula exemplaria ad praesides directa sunt[3]), sed adeo praefectis praetorio promulgatio interdicta[4]), id quod probabile est factum esse maxime sumptuum minuendorum causa[5]). Id ipsum etiam in duas hasce constitutiones cadit.

XLIII. SPICILEGIVM TITVLORVM LATINORVM

EX CRETA ET EX AEGYPTO.

Nuper cum emiserim voluminis tertii syllogae nostrae inscriptionum Latinarum supplementum pertinens ad imperii provincias Graecas, locum dare non potui titulis quibusdam in Creta et in Aegypto eruderatis sero ad me delatis inserendis iam eiusdem supplementi parti extremae. Ea autem antequam edatur cum anni aliquot elapsuri sint, placuit interim eos huic Ephemeridi inserere, ne fugiant quorum res interest.

1 litteris altis cent. 14—15 in lapidibus quadratis novem repertis inter rudera Cnossi oppidi a. 1887 a militibus Turcis *che scavavano per ricerca di materiale da costruzione nei terreni del Teké di Chani-Ali intorno agli avanzi di una grande costruzione romana.* Eius aedificii, ut adnotat Halbherr, meminit formamque eius delineavit Honorius Belli c. a. 1586; Belliana ea edidit Ed. Falkener *a description of some important theatres and other*

---

1) Iustiniani nov. 1 fin. data ad praefectum praetorio: *γενήσεται παρὰ τῆς σῆς ὑπεροχῆς ἐνταυθοῖ κηρύγματα πᾶσι περιαγγέλλοντα τὴν τοῦ νόμου δύναμιν, σταλήσεται δὲ καὶ κατὰ χώραν ἐν ἅπασιν ἤδη τοῖς ἔθνεσιν.* Nov. 94 fin. Similia redeunt passim.

2) Iustiniani nov. 1 post modo adlata: *οἱ δέ γε τῶν μητροπόλεων ἄρχοντες ταῦτα λαβόντες . . . ἑκάστῃ παραπέμψουσι πόλει.* Nov. 66 c. 3 et alibi.

3) Exemplum suppeditat saepe citata constitutio a. 414 C. Th. 11, 28, 9 emissa et per edictum et ad praefectos praetorio et ad rectores provinciarum.

4) Novellam Iustiniani 131 a. 545 praefectus praetorio, ad quem scripta est, iubetur edicto Constantinopoli promulgare (*ἰδίκτων κατὰ τὸ σύνηθες κατὰ τὴν βασιλίδα ταύτην πόλιν προτιθεμένων*) neque tamen in provinciis: *ἡμεῖς γὰρ προνοήσομεν, ὅπως ἄνευ πάσης τῆς τῶν ὑποτελῶν ζημίας καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φανερωθείη.* Similiter finit nov. 120 a. 544, ubi etiam apertius praefectus vetatur eam in provinciis promulgare (*μηδενὸς ὑπὲρ ταύτης τῆς αἰτίας ἐν ταῖς ἐπαρχίαις στελλομένου*).

5) Id significat nov. 131, explicat constitutio Iustiniani cod. 12, 65, 2, qua sportulae determinantur legum novarum nuntiis solvendae. Rem non explicatam reliquit Biener *Gesch. d. Novellen* p. 33, non recte explicuit Z. a Lingenthal ad nov. 131 sive editionis suae n. 151.

remains in Creta from a ms. history of Candia by Onorio Belli in 1586. Londini 1854. 8. pp. 32, usus cum epitome eius commentarii facta ab Apo-

... *g*ERM*anicus p*ONTIF·MAX | columna eminens | TR·POT II CoS III

Descripsit deditque Halbherr.

Aut Claudius posuit aut Nerva; potest enim recte suppleri tam *Ti. Clau-*

---

2 litteris altis centim. 3—4; *sulla superficie d'una specie di colonna cilindrica, vuota nel mezzo, forse tagliata nella parte superiore.* Cnossi olim prostitisse conicit Halbherr propter coloniae vocabulum aptum nulli alii oppido Cretensi, recte opinor. Extat Candiae in vestibulo domus Hassan-Agà-Dabaráki.

DEDIT · IN · HOC · MVNER)(· Ɒ · SVNT · QVOS · E LEGE
COLONIÆ · PRO LVDIS · DARE · DEBVIT

Halbherr descripsit et dedit.

.... *dedit. In hoc muner(e denarii)* D *sunt, quos e lege coloniae pro ludis dare debuit.* Itaque lege coloniae Cnossi cautum videtur fuisse, magistratum nescio quem adepti ut ne ludos darent secundum consuetudinem antiquam, sed pro ludis certam summam aerario publico inferrent. Is qui hunc titulum posuit cum ea occasione munus ederet, decuriones illationem illam ei remiserunt.

---

3 lapis magnus altus m. 0.68, longus m. 1.59, crassus m. 0.19. Gortynae *tra la chiesa di S. Tito ed il posto della grande iscrizione arcaica delle leggi, sulla sponda sinistra del Lethaeus nel campo dei fratelli Curidáki.*

*numi*NI · AC · PROVIDENTIAE
*ti. ca*ESAR · AVG ET SENATVS ·
EIVS DIE · QVI · FVIT XV K · NOVEMBR
VIRIASIVS · NASO · PRO · COS · TERTIO · SVA · PECVNIA
CONSECRAVIT

Halbherr descripsit et dedit.

P. Viriasius Naso tr. pl. cum redeat in cippis C. VI, 1267, qui videntur positi esse primis annis Tiberii, ad proconsulatum praetorium non potuit pervenire nisi imperante eodem, itaque v. 2 non Augusti praenomen, sed Tiberii supplevi. Confirmatur id die quem proconsul celebrat: scilicet, ut opportune monuit Hirschfeldius, is est quo periit a. 31 Seianus, propter eam causam senatus decreto feriatus (Tacitus ann. 6, 25). Confert Inter-

stolo Zeno et adservata Venetiis in bibliotheca Marciana tum formis adservatis Mediolani in bibliotheca Ambrosiana. Forma ibidem datur p. 25.

DESI	*g. iiii p.*	P·COL·C	OL·I·N	co-lum-na emi-nens	CN	DEDIT	co-lum-na emi-nens

dius Caesar Aug. Germanicus quam *imp. Nerva Caesar Aug. Germanicus.* Cnossus in nummis appellatur *c(olonia) I(ulia) n(obilis?) Cno(ssus).*

---

amnatem Orell. 689 ob eandem causam a. 32 dedicatum item *providentiae* Tiberii et supplet 3 in. *in mem(oriam) eius die* (= *diei*) additque 4 in. quod aegre desideratur praenomen. Quod si vv. 3. 4 principio integri sunt, id quod propter periti qui descripsit viri auctoritatem supra retinui, senatus hic dicitur Tiberii esse, sine exemplo et ita contra instituta moresque Romanos, ut vel in provincia et Graeca et longinqua id magnopere offendat.

---

4 lapis parvus, Gortynae in postscaenio theatri maioris, non suo loco, sed collocatus in opere secundum Bellium.

IVLIAE AVG

Ex Bellianorum epitome facta ab Apostolo Zeno edidit Falkener in libello citato ad n. 2 p. 21.

---

5 (= C. III, 4 et p. 967) basis alta m. 1.04, lata m. 0.61, crassa m. 0.55, Gortynae prope ecclesiam S. Titi in ripa dextra Lethaei.

IMP · CAESARI · L · SE*ptimio*
SEVERO PERTINAC*i aug. p. m.*
TR·P·III·COS·II·IMP·III·P·P p. C. 195
C·R·Q·G·C·EX SVMMA QVAM
INTVLIT PRO DECVRIONATV SVO
FL · TITIANVS SACERDOS DESIGNA
TVS DIVI TRAIANI · CVRANTE
L · NAEVIO · EXACESTA · SACERDOTE
DIVI AVG·ET·C·C·R·G·C·

Post apographa duo imperfectum Velseni et Thenoni corruptum iam hoc quod Halbherr sumpsit nobisque obtulit titulum explicat.

Imp. Caesari L. Se[ptimio] Severo Pertinac[i Aug(usto) p(ontifici) m(aximo)], tr(ibunicia) p(otestate) III, co(n)s(uli) III, imp(eratori) III(?), p(atri) p(atriae) c(ives) R(omani) q(ui) G(ortynae) c(onsistunt) ex summa, quam intulit pro decurionatu suo Fl(avius) Titianus sacerdos designatus divi Traiani, curante

L. Naevio Exacesta sacerdote divi Aug(usti) et c(uratore) c(ivium) R(omanorum) G(ortynae c(onsistentium). In numero acclamationum imperatoriarum, qui debet esse IIII (Eckhel 7, 171), fortasse quadratarius erravit. V. 9 C C R C C Thenon dedit, O·C·R·G·C Halbherr. — Decurionatus cum non referri queat nisi ad ordinem Gortynensium, notabile est de ea summa, cum infertur a cive Romano, non ordinem disponere, sed cives Romanos Gortynae consistentes. Sed cum persaepe negotiatores Romani in Graecis oppidis consistentes in actis publicis ita civibus adiungantur, ut tamquam alteram civitatis partem eamque magis honoratam efficiant, ad hoc quoque facile perveniri potuit. Sane cum colligentur aliquando et auctorum loci et tituli, quibus horum negotiatorum condicio municipalis declaratur, inter hos Gortynensis insignem locum tenebit.

---

6 basis, in cuius parte superiore vestigia sunt statuae ei impositae, lata 0.55 m., altitudinis incertae, cum pars sepulta sit inter rudera basilicae. Gortynae loco antiquo.

FORTVNATIANVS
SERVILIVS · V C//
CONSVLARIS CVRAVIT

ΕΦΕΣΤΩΤΟΣ
ΤΗ ΣΠΟΥΔΗ ΤΗΣ
ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΚΑΛΟΠΟΔΗ
ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΟΥ ΤΗΣ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ

Halbherr descripsit et dedit.

Fortunatianus Servilius v(ir) c(larissimus) consularis curavit.

ἐφεττῶτος τῇ σπουδῇ τῆς βασιλικῆς Καλοπόδη (expectes Καλόποδος vel Καλοποδίου) τοῦ λογιστοῦ τῆς μητροπόλεως.

Cretae provinciae a quarto certe saeculo praefuit consularis eodemque tempore Gortyna metropolis locum obtinuit (Hierocles synecd. p. 649, C. I. G. n. 2592, cet.). Ei rerum statui hic titulus convenit, quamquam cum ex parte Latine scriptus sit, fortasse saeculi exeuntis tertii magis est quam quarti.

7—10 tituli stilo scripti vel potius minio picti, reperti in ripa Nili orientali inter Girge et Menschîye (quae fuit Ptolemais Hermiu) in collium, qui dicuntur Djebel-el-Tukh, lapicidinis vetustis ad septentrionem. *En dehors de l'ouverture de la carrière j'ai trouvé les restes des constructions où étaient logés les soldats de la garde* SAYCE.

7 /ORVM
TORI ·
VS ·

8 CAÉSIÓ · DEC ·
FÉLICITÉR
HOMINI · BONÓ ·
GRATIAS · AGIMVS
OMNES · COMMILITONES
QVI · SV́B CVRA · EIVS SVMVS ·

9 Q · CAESIO · VALENTI ·
DEC · ÁLAE · VÓCONTIOR ·
FELI · TER *sic*
HÁBEAS · PROPITIVM · ÍMP ·

10 OMNIBVS ·
COMMILITONIBVS ·
QVI · HIC · FVERVNT · AD ·
CVSTODIAS · FELIC ·
COH · SCVT · C · R ·
FELICITÉR
COH · ĪIĪ · ITVR · FELICIT ·

Indicatas in itinerario Anglico (*Murray's handbook of travellers in Egypt* ed. 1880 p. 432) quaesivit et repperit A. H. Sayce ediditque in ephemeride Parisina *revue des études grecques* 1 (1888) p. 314. 315.

8, 6 SV́B editur. — 10, 5 et 7 solve *cohorti*, non *cohors*. — 6 FELICITÉR editur.

Aetatem titulorum aliquatenus definit ibidem a Saycio exceptum epigramma Graecum, de quo quem consului Georgius Kaibel sic iudicavit:

'Panis dei tota illa regio est, uti quidem Graeci opinabantur, et vicina est Πανῶν πόλις, λινουργῶν καὶ λιθουργῶν κατοικία παλαιά (Strab. 813). De Nymphis praeterea cum dubitari nequeat, coniunctus fuit Pan cum Nymphis, ut in epigr. Caesareensi (meae syll. 827) Πανί τε καὶ Νύμφαις; neque alia huius coniunctionis causa cogitari posse videtur.

Πανὶ ὁμοῦ Νύμφαι Ἰσιδώρ[ω] τάσδε ἔδωκαν
λατομίας εὑρεῖν τῷ Μενίππ[ο]ιο γόνῳ,
ἡνίκ' ἄ[ρ]α χρηστοῖσι κελεύσμασι Μεττίου Ῥούφου
πάτρῃ ἡμετέρῃ Κρηστίδι λαοτόμουν.

1 'tradita ferri possunt, sed fuit fortasse Πὰν κ(αὶ) ὁμοῦ Νύμφαι' G. K. — ΙCΙΔѠΡΑ/ — 2 ΜЄΝΙΠΙΤΙΟ; 'Μενῖππος non excedit illius ingenii fines, sed potest nomen Aegyptium fuisse' G. K. — 3 ΗΝΙΚΑΑΧΡΗCΤΟΙCΙ — 'Simul corrigam titulum Antinoopolitanum editum ibidem p. 317: v. 2 ἐν χρυσέῃ στ[ήλῃ] — v. 4 ὃς Θήβῃ μὲν ἕ[δρ]ας αὐτ[ὸν] ἔπεμψε [π]ρόμον' G. K.

Mettius Rufus scilicet Aegypto praefuit imperante Domitiano (Sueton. Dom. 4). Quamquam tituli Latini scribi potuerunt tempore aliquantum post epigramma Graecum. Ex tribus numeris, quorum milites iam videmus in his metallis damnatorum custodiam egisse, ala Vocontiorum posteriore aetate pars

fuit exercitus Britannici (C. VII, 1080; Brambach C. I. Rh. n. 67; nominatur praeterea ibidem n. 161 et in vitis triginta tyr. 3, 11; cf. huius eph. 5 p. 170). Inter alas Aegyptiacas lex a. 83 (Ephem. 5 p. 611) hanc non ponit, neque tamen certum est omnes eo tempore ibi constitutas ibi enumerari. Cohortem III Ityraeorum eodem anno Aegypto praesedisse eadem lex ostendit (cf. ibidem p. 614 not. 11). Cohors scutata civium Romanorum (cf. ibidem p. 249; Orell. 2448) redit in Notitia dignitatum Orientis 31, 52 collocata ibi in Thebaide Mutheos, quae est statio non longe distans a Ptolemaide et metallis hisce septentrionem versus.

---

11 Negadîye e regione Girge *à droite de l'entrée d'une tombe rupestre.*

C · VMbRIVS · FVSCVS MILES
LEG · $\overline{\text{III}}$ · CYIRINAECAE *sic*
’ IVLII IVLI
V*a*/ VIII

Sayce *proceedings of the society of Biblical archaeology* 2 Iun. 1885 p. 178 et lapide recognito *Revue des études grecques* 1 (1888) p. 316.

1 CVMIRIVS traditur. — 2 CYREAECAE ed. prior. — 3 / IVLII IVLI traditur. — 4 V‘/ VIII ed. altera, //LI XL prior.

TH. MOMMSEN.

Prodiit d. 31 Martis a. 1890.

DE ACCLAMATIONIBVS QVAE DICVNTVR IMPERATORIIS

SAECVLO P. CHR. IV.

Augustum, quamvis inde ab a. 714 praenomine imperatoris uteretur, tamen exemplo ducum liberae rei publicae denuo voluisse consalutari imperatorem, quoties victoria aliqua ab eo parta vel ei nuntiata esset, ita ut sub finem vitae diceretur *imperator vicies semel*[1]), item successores Augusti quamvis et ipsi plerique praenomine imperatoris uterentur, veterem imperatoriarum salutationum consuetudinem ita retinuisse, ut post primum nuntium de re bene gesta dicerentur *imp. II*, notum est et exploratum, neque in animo est rei pervulgatae diutius immorari. Id nisi fallor nondum exploratum est, quousque haec consuetudo duraverit. Duravisse, vel certe nondum exolevisse temporibus Severi Alexandri apparet ex verbis de ea re factis a Dione 43, 44. 53, 17. 60, 21, loquitur enim ut de re etiamtum usitata; plane exolevisse saeculo p. Chr. quarto videtur mihi colligi posse ex inscriptionibus nomina et προσηγορίας imperatorum eius aetatis plena recensentibus. Perlustranti enim inscriptiones Diocletiani et successorum huius generis non multas, apparebit, numeris vocabulo imperatoris adscriptis significari non qualescumque salutationes, sed annos imperii. Ac primum quidem recenseamus inscriptiones huius generis quae praeter numerum imperatoris vocabulo adscriptum etiam numerum tribuniciae potestatis exhibent.

1. Titulus urbanus Diocletiani, VI 3787: trib. pot. VIIII imp. VIII. A. 292.

---

[1]) Mon. Ancyr. 1, 21.

2. Titulus Vitudurensis Diocletiani et collegarum, Momms. inscr. Helv. 239: Diocletianus trib. pot. XI imp. (numerus periit), Maximianus trib. pot. X imp. IX. (Caesaribus vocabulum imperatoris non tribuitur.) A. 294.

3. Praescriptio edicti de pretiis rerum, III p. 802: Diocletianus trib. pot. XVIII imp. XVIII, Maximianus trib. pot. XVII imp. XVII. (Caesares vocabulo imperatoris abstinuerunt.) A. 301.

4. Titulus Constantii senioris Thibilitanus, VIII 5526: trib. pot. X[*IIII*] imp. II. (Numerus tribuniciae potestatis certa ratione suppleri potuit.) A. 306.

5. Titulus Licinii Bisicensis, VIII 1357: trib. pot. X imp. X. A. 317 (potius quam 316)[1]).

6. Titulus Constantini Sitifensis, VIII 8476 (cf. Eph. ep. 5, 938): trib. pot. X imp. VI. A. 315.

7. Alius titulus Constantini Sitifensis, VIII 8477: trib. pot. X imp. IX. A. 315.

8. Tertius Constantini non oppidi, sed tamen provinciae Sitifensis, VIII 8412: trib. pot. XIIII imp. XIII. A. 319 (?).

9. Miliarii Constantini, reperti compluribus locis Italiae superioris, V 8004. 8011. 8041. 8059. 8065. 8069. 8079. 8080: trib. pot. XXIII imp. XXII. A. 328.

10. Titulus Constantii, Constantini f., Sirmiensis, III 3705 cf. Eph. ep. 2, 746: trib. pot. XXXI imp. XXX. A. 354.

11. Titulus urbanus Valentiniani et collegarum, VI 1175 cf. Eph. ep. 4, 801: Valentinianus trib. pot. VII imp. VI, Valens trib. pot. VII imp. VI, Gratianus trib. pot. III imp. II. A. 369 (?).

His inscriptionibus accedit

12. Edictum Galerii et collegarum relatum ab Eusebio hist. eccl. 8, 17: Galerius trib. pot. XX imp. XIX, Constantinus trib. pot. (numerus excidit) imp. V, Licinius trib. pot. IIII imp. III. A. 311.

Si exceperis titulos Constantii senioris Thibilitanum (4) et Constantini Sitifensem primum (6), numerus imperatoris vocabulo adscriptus aut par est numero tribuniciae potestatis aut uno minor. Haec autem constantia necessario eo ducit, ut statuamus etiam numerum imperatoris vocabulo adscriptum significare annos imperii.

Quod autem hic numerus non ubique par est numero tribuniciae potestatis, sed interdum uno minor, id ita explicarim, ut, cum tribunicia potestas renovaretur aut vetere ex usu, de quo dixit Mommsen *Staatsr.* II^3 p. 799 seq., d. 10 Decembris, aut kalendis Ianuariis, imperatoris vocabulo novus numerus adscriberetur exacto demum eo die quo princeps purpura indutus erat. Ita Constantius Constantini filius, Caesar dictus a patre anno 324[2]) a. d. VI

---

[1]) Cf. Seeck *Jahrb. f. Phil.* 1889 p. 628.

[2]) De anno dubitari poterat utrum esset 324 an 323 cf. Tillemont 4, 646, Seeck *Jahrb. f. Phil.* 1889, p. 629; sed eam dubitationem sustulit is ipse titulus de quo agimus Sirmiensis, correctus a Mommseno Eph. ep. 2, 746.

id. Nov.[1]) [potius quam Oct.[2])], tribunicia potestate XXXI fuit aut toto anno 354 aut certe usque ad d. 10 Dec., imperator XXXI a d. 8 Nov. demum, ita ut per maiorem partem anni recte diceretur, ut dicitur in titulo supra relato Sirmiensi (n. 10) *trib. pot. XXXI imp. XXX.* — Titulus autem Constantii senioris Thibilitanus (n. 4), in quo coniunctum fuit *trib. pot. XIIII* cum *imp. II*, non solum non pugnat cum ea quam proposui sententia, sed eam confirmat; Constantius enim, cum regnantibus Diocletiano et Maximiano imperatoris appellatione omnino abstinuerit (cf. ad n. 2. 3) et imperator dici coeperit eo demum die quo Augustus, id est kalendis Maiis a. 305[3]), a. 306 si non imperii, certe imperatoriae appellationis annum agebat secundum. Neque obstat quod Galerius sub finem vitae, et Constantius iunior in culmine potentiae constitutus, numero imperatoris vocabulo adscripto comprehenderunt etiam eos annos quibus Caesares tantum fuerant. — Denique titulum Constantini Sitifensem primum (n. 6), in quo coniungitur *trib. pot. X* cum *imp. VI*, non multum moror, primum quia testis unicus est contra multo plures, deinde quia, teste Wilmannsio, scriptus in lapide valde corroso difficilis est lectu, ita ut suspicioni locus sit, numerum illum post *imp.* non recte aut non plene esse descriptum. Accedit quod habemus titulum non solum eiusdem anni sed etiam eiusdem loci (n. 7), in quo est *imp. VIIII*; at mirum esset, Constantinum eodem anno dictum esse et *imp. VI* et *imp. IX.*

Restat ut videamus de nonnullis inscriptionibus numero tribuniciae potestatis destitutis, sed quorum tempora, cum consulatus principis indicatus sit, intra certos terminos concludi possint.

13. Titulus urbanus Maximiani, VI 1124: IMP. VIII COS. III. Titulus positus est post tertium, ante quartum consulatum initum a Maximiano, i. e. inter kal. Ian. 290 et 293. Maximianus, cum a Diocletiano collega adsumptus sit anno 285, annum potentiae octavum, quem verbis *imp. VIII* indicari crediderim, inchoavit ante finem anni 292.

14. 15. Miliarius Constantini Apulus, IX 6028: COS. III IMP. VII (vel secundum alium auctorem IMP. VIII). Alii miliarii Constantini, et ipsi ut videtur in Apulia omnes reperti, IX 6038, IX 6060 = X 6965, IX 6065 = X 6970, X 6932: COS. III IMP. IX. Cum Constantinus tertium consul processerit kal. Ian. 313, quartum kal. Ian. 315, certum est hos titulos positos esse a. 313 aut 314. Idem autem Constantinus, imperator a militibus appellatus post mortem patris, id est exeunte mense Iulio a. 306[4]), septimum imperii annum agebat mense Iul. 312/313, octavum mense Iul. 313/314, nonum mense Iul. 314/315; ita ut in his miliariis omnibus numero qui est post *imp.* annum imperii Constantiniani significari verisimile sit.

---

[1]) Consularia Constantinopolitana p. 232 ed. Mommsen.

[2]) Ammianus 14, 5, 1.

[3]) Tillemont 4, 85. 609.

[4]) Tillemont 4, 92. 618.

16. 17. Miliarii Iuliani, reperti circa Veronam et Tridentum V 8024. 8035. 8036 cf. 8053: imp. VII cos. III. Similes miliarii rep. trans iugum Alpium prope Innsbruck, III 5983. 5984: imp. VII cos. IIII[1]). Illos constat, cum Iulianus tertium consul processerit a. 361, quartum a. 363, positos esse a. 361 aut a. 362, in quod tempus incidit Iuliani, ad Caesaris dignitatem evecti d. 6. Nov. 355[2]), annus imperii septimus. In miliariis repertis prope Innsbruck, erectis, si fides est numero consulatus quaternario, anno demum 363, quo tempore Iulianus iam octavum potentiae annum inchoaverat, errore aut dictantis aut scribentium crediderim aut omissam esse post *imp. VII* lineolam aut adiectam in *cos. IIII.* Quae coniectura si cui nimis audax videbitur, meminerit velim, sescenta menda huius generis reperiri in inscriptionibus imperatorum paene omnium inde ab exeunte saeculo p. Chr. altero[3]), et mirabitur tam raro discrepare in inscriptionibus supra relatis numerum vocabulo imperatoris adscriptum ab annis regnantis.

Praeterea huc pertinent

18. nummi aurei Theodosii iunioris (Eckhel 8 p. 182, Sabatier *monnaies byzantines* 1 p. 115 n. 5—7) inscripti imp. XXXXII cos. XVII. Cum Theodosius decimum septimum consulatum inierit anno 439, duodevicesimum a. 444, purpura autem indutus sit anno 402, iam Eckhelius (l. c.) statuit, numero XXXXII significari non acclamationes imperatorias, sed annos regni Theodosiani[4]).

Iam quaeritur utrum primus Diocletianus eo quem vidimus modo annos imperii numeraverit et numerum imperatoris vocabulo adscribi solitum huc transtulerit, an consuetudinem inchoatam ab aliis stabiliverit. Difficilis autem est quaestio, quod admodum raro reperitur in inscriptionibus saeculi p. Chr. tertii *imp.* cum numero adiecto. Certum videtur, eodem modo, quo superiores principes, etiam Maximinum acclamatum esse imperatorem et eas acclamationes numeravisse; reperitur enim in eius inscriptionibus *trib. pot. II* coniunctum cum *imp. III* (III 3736. III S. 8060), *trib. pot. III* cum *imp. V* (VIII 10021. 10073. 10075. Eph. ep. 2, 764. 7, 559)[5]), *trib. pot. IIII* cum *imp. V* (X 6811), *trib. pot. V* cum *imp. VII* (II 4576). Eodem ducunt inscriptiones Gordiani VIII 4218 (*trib. pot. III imp. III*), VIII 5701 (*trib. pot. V imp. VI*), Eph. ep. 5, 1046 (*imp. VII*, sine numero tribuniciae potestatis). At in Gallieni inscriptionibus II 2200 (*trib. pot. IIII imp. III*) et VIII 1487 (*trib. pot. X imp. X*) iam apparet affinitas ea inter numerum vocabulo imperatoris adscriptum et numerum tribuniciae potestatis, quam

---

[1]) Similis est etiam miliarius editus Eph. ep. 4, 540, sed in eo consulatus numerus periit.

[2]) Ammianus 15, 8, 17.

[3]) Cf. quae dixit Mommsen *Staatsr.* II³ p. 801 not. 3.

[4]) Eckhelio adstipulatus est Mommsen *Neues Archiv f. ält. deutsche Geschichte* 16 p. 53.

[5]) Semel reperitur *trib. pot. III* coniunctum cum *imp. VI* (VIII 10047), errore ut videtur.

inde a Diocletiano supra observavimus. In Aureliani inscriptione quadam (VI 1112), semel tantum saeculo p. Chr. XVI, nescio a quo vel qua fide, descripta, dicitur fuisse *trib. pot. V imp. III*, in alia (XII 5548), quam vidit Hirschfeld, est *pro V imp. III*, quod intellegi nequit. — Maioris momenti est, quod in nummis aureis Postumi (de Witte *empereurs des Gaules* p. 55 n. 226 seq.; Cohen ed. 2 *Postumus* n. 236. 287) qui possunt esse cusi anno imperii eius quinto[1]), legitur *imp. V*, in nummo aeneo (de Witte l. c. p. 33 n. 112; Cohen l. c. n. 144), quem constat esse cusum cum Postumus esset tribunicia potestate X[2]), *imp. X*; nam id ipsum, quod non alii ulli numeri, sed *V* et *X* in nummis Postumi apparent[3]), indicat, significari annos imperii quintum et decimum, in multorum imperatorum moneta multis modis celebrari solitos. Videtur igitur Postumus, ut postea Diocletianus et eius successores, imperator II dici voluisse anno imperii secundo, et sic deinceps.

Iam vero cum satis nisi fallor demonstratum sit, numero post vocabulum imperatoris scribi solito, vergente saeculo p. Chr. III, salutationes imperatorias significare desiisse: quin ipsae quoque imperatoriae salutationes circa eadem tempora desierint, vix potest dubitari. Neque id mirum: militibus ea aetate, de qua agimus, eum qui erat imperator perpetuus, honoris causa denuo acclamare imperatorem, ut deinde appellaretur imperator iterum vel tertium, sine ratione debebat videre et paene absurdum; ipsi autem imperatores, in tanta mole noviciorum cognomentorum, cum inter alia *invicti* dicerentur, hanc prisci coloris προσηγορίαν non magni fecisse putandi sunt. Sed si vetus consuetudo acclamationum imperatoriarum paullatim in desuetudinem abiit, consuetudo post nomina principum inter reliquas appellationes vocabulum *imp.* cum numero adiecto perscribendi non statim in oblivionem abiisse putanda est; certe ei quibus mandatum erat epistulas principum edictaque conscribere, meminisse debebant, in epistularum edictorumque superiorum principum exordiis inter tribuniciae potestatis et consulatuum mentionem *imp.* scribi solitum esse cum numero adiecto. Iis necesse erat aut plane omittere imperatoris vocabulum — et potuit omitti, ut omitti solitum erat in superiorum principum epistulis ante imperatoriae acclamationis iterationem[4]) — aut, si retinere volebant imperatoris vocabulum, circumspicere, quo numerum post *imp.* collocatum referrent. Cum autem praecederet tribuniciae potestatis vocabulum cum numero qui significabat, quoties principi dies rediisset quo tribunicia potestas renovari solebat, paene sponte nisi fallor offerre se debebant, quo numerum post *imp.* referrent, anni im-

---

[1]) Legitur enim in eis ipsis nummis etiam *cos. III*, quod in aliis nummis Postumi reperitur coniunctum cum *tr. pot. III*, *tr. pot. IIII*, *tr. pot. V*. Cf. de Villefosse *revue archéol.* nov. ser. 37, 1879 p. 264.

[2]) Legitur enim in eo nummo etiam *cos. V*, consulatum autem quintum una cum tribunicia potestate decima a Postumo gestum esse alii nummi docent.

[3]) Nummus aureus relatus a Taninio, in quo dicitur esse *imp. II* (Eckhel 7 p. 438), sine dubio non diversus est a nummo ap. de Witte n. 228, in quo est *imp. V*.

[4]) C. I. L. III p. 905.

perii. Initio autem regni cuiusque crediderim scriptum esse *imp.* sine numero, ut ante primas kalendas Ianuarias scribebatur *trib. pot.* sine numero; sed fieri potest, ut interdum etiam scriptum sit *imp. I*[1]). — Hoc fere modo factum esse crediderim, ut numerus imperatoris vocabulo adiectus ab acclamationibus imperatoriis ad longe aliam rem significandam translatus sit.

Ceterum quamquam acclamationes proprie imperatoriae ante finem saeculi p. Chr. III in desuetudinem venisse putandae sunt, legiones non destiterunt post rem bene gestam Augustos acclamare. Legimus apud Ammianum 17, 13, 25, Constantium anno 358, re contra Sarmatas bene gesta, 'militari consensu' Sarmaticum secundo esse appellatum; sequitur, apud eundem Ammianum, adlocutio imperatoris, qua, post multa et magnifica verba, cognomentum sibi a militibus tributum admittit (17, 13, 33). Ex hac narratione Ammiani colligitur, ut iam Eckhelius (7, 401) vidit, numeros in nummis et inscriptionibus imperatorum aetatis labentis ad cognomenta Germanici, Sarmatici, Persici adiectos pertinere ad acclamationes similes acclamationum quae prius in usu fuerant imperatoriarum. Nec videtur casui tribuendum esse quod numeri huius generis primum comparent in nummis Gallieni (Eckhel 7, 401) et Postumi (Eckhel 7, 439; de Witte p. 21 n. 66), id est eodem fere tempore quo numeri imperatoris vocabulo vetere ex usu adiecti primum coeperunt annos regnantis significare.

Ut nihil, quod ad rem facere possit, praetermittam, pauca addenda sunt de congruentia quadam inter cognomenta Diocletiano et Maximiano in edicto de pretiis rerum tributa et numerum post nomina eorum ad vocabulum imperatoris adscriptum. Diocletianus, teste exordio edicti de pretiis rerum, cum esset tribunicia potestate XVIII, id est anno 301, appellabatur Germanicus maximus sextum, Sarmaticus maximus quartum, Persicus maximus iterum, Brittannicus maximus, Carpicus maximus, Armeniacus maximus, Medicus maximus, Adiabenicus maximus. Decies septies igitur, eo modo quo Constantius, teste Ammiano (cf. supra), anno 358, ante finem anni 301 a militibus salutari se passus erat Diocletianus. Imperator autem eo tempore, teste eodem edicto, erat XVIII. Maximianus, qui reliqua cognomenta paria videtur habuisse cum Diocletiano, sed Germanicus maximus appellabatur non sextum, sed quintum, salutatus videlicet a militibus illo modo decies sexies, imperator anno 301 erat XVII. Supra statuimus, collatis aliis inscriptionibus et ipsorum Diocletiani et Maximiani, et multis

[1]) *Imp. I* reperitur etiam multo antea in nummis Severi, in eiusdem nummis *cos. I* (Eckhel 7, 167), *tr. pot. I* in nummis Aemiliani (ib. 7, 371); sed hi sunt puto meri soloecismi. Sed conferri potest quod in titulo urbano VI, 1175 Gratianus dicitur *cons. primum.*

successorum, numeris *XVIII* et *XVII* significari annos imperii. Sed negari non potest, numeros illos quodammodo convenire etiam cum cognomentis imperatorum, adeo ut suspicari possis, acclamationes imperatorias non plane desiisse sub Diocletiano fieri, ut antea, et numerari: nudas tantum ut ita dicam acclamationes imperatorias exolevisse, mansisse acclamationes imperatorias coniunctas cum impositione cognomentorum; Diocletianum, cum primum post sumptam purpuram nuntiata esset victoria de Germanis vel de Sarmatis, acclamari voluisse Germanicum maximum vel Sarmaticum maximum, simul autem *imp. II*, et sic deinceps, donec post decem et septem huius generis acclamationes procederet *imp. XVIII*. Sed obstat quod in nulla alia inscriptione haec congruentia reperitur, immo in compluribus inscriptionibus numerus vocabulo imperatoris adscriptus aperte non convenit cum numero cognomentorum (III 3705. VIII 1357. 8412. 8477)[1]). Deinde cum constet ex inscriptionibus supra p. 429 seq. relatis, Diocletianum a. 292 fuisse *imp. VIII*, Maximianum a. 294 *imp. IX*, si sumimus *imp. XVIII* et *imp. XVII* a. 301 arcte cohaerere cum decem et septem cognomentis quibus Diocletianus, et cum sedecim, quibus Maximianus a militibus a. 301 honorati erant, idem statuere debebimus de *imp. VIII* in titulo Diocletiani anni 292 et de *imp. IX* in titulo Maximiani a. 294, et credere, Diocletiano usque ad a. 292 septem, Maximiano usque ad a. 294 octo cognomenta eius generis de quo agimus imposita esse, ita ut huic, cum a. 301 sedecim cognomenta habuerit, inter annos 294 et 301 octo, illi, cum a. 301 decem et septem cognomenta habuerit, inter annos 292 et 301 decem cognomenta accesserint; at Constantius inter annum 293, quo Caesar factus est, et a. 301, quo edictum de pretiis rerum scriptum est, teste eodem edicto, undecies cognomentis eius generis de quo agimus salutatus erat; Caesari autem Constantio intra annos 293 et 301 plures honores tributos esse quam Diocletiano Augusto intra annos 292 et 301, credi non potest. Denique id ipsum quod Caesares sub Diocletiano vocabulo imperatoris omnino abstinuerunt et nihilominus cognomentis illis usi sunt, documento est, numeros post nomina Augustorum ad vocabulum imperatoris adiectos nulla ratione coniunctos esse cum cognomentis. Casus igitur aliquis effecit, ut anno 301 cognomenta Diocletiano et Maximiano propter res bene gestas tributa eodem numero essent, uno minus, quo anni imperii eorum.

---

[1]) In edicto Galerii apud Eusebium hist. eccl. 8, 17 numeri ad cognomenta imperatoris adiecti confusi esse videntur, neque ipsa nomina plena; desideratur numerus post Γερμανικὸς μέγιστος, pro Περσ. μέγιστος δίς collato fragmento Sinopensi III S. 6979 expectaveris Περσ. μέγιστος τρίς, non debuit abesse Βρεττανικὸς μέγιστος.

H. Dessau.

OBSERVATIONES EPIGRAPHICAE.

XLIV. TITVLVS APAMENVS.

Apameae in Phrygia titulum quem edimus descripsit Ramsay a. 1890 cum sociis Hogarth et Headlam, contulit a. 1891. In summa parte saxi quae cernuntur foramina ostendunt tabulationem aliquam ei superpositam fuisse, in parte ima incisa lacunaria pilas fuisse sub eo; positum igitur fuit in porticus parte superiore extrinsecus sub statuis duabus eam coronantibus. Iuxta sine dubio utrimque collocati fuerunt lapides similes item inscripti statuisque suppositi.

Ἡ βουλὴ καὶ ὁ δῆμος καὶ οἱ κα-
τοικοῦντες Ῥωμαῖοι ἐτείμη-
σαν Τιβέριον Κλαύδιον Τι-
βερίου Κλαυδίου Π[είσω]νος
Μιθριδατιανοῦ υἱὸν Κυρεί-
να Γρανιανὸν γυμνασιαρ-
χοῦντα δι᾽ ἀγοραίας ἐκ τῶν
ἰδίων τῇ σεμνοτάτῃ πατρίδι
δίχα τοῦ πόρου τοῦ ἐκ τοῦ δη-
μοσίου διδομένου δηναρί-
ων μυρίων πεντακισχει-
λίων· τὴν ἀνάστασιν
ποιησαμένων ἐκ τῶν ἰ-
δίων τῶν ἐν τῇ Θερμαίᾳ
πλατείᾳ • ἐπιμεληθέν-
των Μάρκου Μάρκου τοῦ
Οὐικκίου καὶ Δαμᾶ Ἀβασκάν-
του καὶ Τρύφωνος Ἀλεξάν-
δρου τῶν ἀνδριάντων.

Ἡ βουλὴ καὶ ὁ δῆμος καὶ οἱ κατοικοῦντες Ῥωμαῖοι
ἐτείμησαν Τιβέριον Κλαύδιον Τιβερίου Κλαυδίου Μι-
θριδάτου υἱὸν Κυρείνα Πείσωνα Μιθριδατιανὸν ἱερέα
διὰ βίου Διὸς Κελαινέως, γυμνασιαρχήσαντα δι᾽ ἀγο-
ραίας καὶ ἀγορανομήσαντα δι᾽ ἀγοραίας καὶ ἐφηβαρχήσαντα
καὶ ὑποσχόμενον ὑπὲρ Κλαυδίου Γρανιανοῦ τοῦ υἱοῦ
γυμνασιαρχίαν δι᾽ ἀγοραίας ἐκ τῶν ἰδίων καὶ χαρισάμενον
τῇ πόλει τὸν ἐξ ἔθους διδόμενον ὑπ᾽ αὐτῆς τῷ γυμνα-
σιαρχοῦντι πόρον δηνάρια μύρια πεντακισχείλια καὶ τῇ μὲν
πρώτῃ ἑξαμήνῳ, ἐν ᾗ καὶ ἡ ἀγόραιος ἤχθη, θέντα τὸ
ἔλαιον, ὑπὲρ δὲ τῶν λοιπῶν μηνῶν ἓξ δεδωκότα,
καθὼς ἡ πόλις ἠξίωσεν, δηνάρια μύρια ἐνακισχεί-
λια, ὥστε προστεθέντα καὶ τοῦτον τὸν πόρον
τοῖς μυρίοις πεντακισχειλίοις δηναρίοις σώζειν
τόκον δραχμιαῖον εἰς τὸ τῶν κουρατόρων ἐπι-
ζήμιον τὸ κατὰ ἔτος ὑπ᾽ αὐτῶν διδόμενον, ὥσ-
τε τοῦ λοιποῦ χρόνου μηκέτι εἶναι κουράτο-
ρας, καθὼς ἡ πόλις ἐψηφίσατο, δι᾽ ὅλου
τοῦ αἰῶνος • τὴν ἀνάστασιν ποιησαμένων
ἐκ τῶν ἰδίων τῶν ἐν τῇ Θερμαίᾳ πλατείᾳ.

Eorundem duorum virorum alteros titulos similiter dispositos et sine dubio olim iuxta positos descripsit idem Ramsay ediditque *revue archéologique* ser. 3 vol. 12 (1888) p. 221 et denuo *revue des études grecques* vol. 2 a. 1889 p. 30, qui sunt hi.

['Η βουλὴ καὶ ὁ δῆμος καὶ οἱ κατοικοῦντες Ῥωμαῖοι *ἐτείμησαν] | Τι. Κλαύδιον Τι. Κλαυδίου [Μιθρι]|δάτου υἱὸν Κυρείνα Πείσωνα | Μιθριδατιανὸν ἱερέα διὰ βίου | Διὸς Κελαινέως, ἐφηβαρχήσαντα | καὶ γυμνασιαρχήσαντα καὶ ἀγορα|νομήσαντα διὰ ἀγοραίας καὶ ὑπεσ|χημένον ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ Κλαυδίου | Γρανιανοῦ γυμνασιαρχίαν δι' ἀγο|ραίας ἐκ τῶν ἰδίων δίχα πόρου τοῦ | διδομένου ἐκ τοῦ δημοσίου δηναρίων μυρίων πεντακ. χειλίων· τὴν ἀνάστασιν ποιησαμένων ἐκ τῶν ἰδίων τῶν ἐν τῇ Σκυτικῇ πλατείᾳ τεχνειτῶν.*

'Η βουλὴ κ[αὶ ὁ δῆμος καὶ | οἱ] κατοικοῦ[ντες Ῥωμαῖ]|οι ἐτείμησα[ν Τ]ιβέριον | Κλαύδιον Τιβερίου Κλαυ|δίου Πείσωνος Μιθρι|δατιανοῦ υἱὸν Κυρείνα | Γρανιανὸν γυμνασιαρ|χοῦντα δι' ἀγοραίας ἐκ | τῶν ἰδίων τῇ γλυκυτά|τῃ πατρίδι δίχα τοῦ πόρου τοῦ ἐκ τοῦ δημοσίου | διδομένου· τὴν ἀνάσ|τασιν ποιησαμένων |ἐκ τῶν ἰδίων τῶν ἐν τῇ | Σκυτικῇ πλατείᾳ τεχνει|τῶν.

sub utroque titulo:

ἐπιμεληθέντων Παπίου Λείδα τοῦ Αἰδούχου καὶ Τυράννου Μύτα καὶ Λουκίου Μουνατίου Ἄνθου καὶ Τρύφωνος Διογᾶ.

Statuae patri et filio positae sunt decreto populi Apameni civiumque Romanorum Apameae consistentium vicatim, ita ut singuli vici singulas statuas facerent suis sumptibus et curatoribus suis; supersunt duae collocatae a vico sutorio per curatores quattuor altera, altera per curatores tres a vico Thermaeo appellato a Θερ... fluvio fonteve Apameno [1]). Tertii vici Apameni sanctissimi (*τῇ 'Ιερωτάτῃ πλατείᾳ*) nomen servavit titulus C. I. Gr. n. 3760*b*. Eiusmodi dedicationis statuarum plurium vicatim factae et scriptores meminerunt in ipsa urbe Roma aetate liberae rei publicae (Seneca de ira 3, 18; Plinius h. n. 33, 6, 132. 34, 6, 27) et exempla plura supersunt, ut Alexandriae Troadis prodierunt statuae complures similiter inscriptae diversae subscriptione sola *vic. II — vic. VII — vic. VIII — vic. IX* (C. I. L. III, 386), item Antiochiae in Pisidia subscriptae aliae *vic. Velabrus — vic. aedilicius — vic. patricius* (C. I. L. III S, 6810—6812), aliae *vic. Cermalus — vic. Salutaris — vic. Tuscus decreto decurionum* (l. c. III S, 6835—6837). Decretum statuarum vicatim dedicandarum non a vicanis vicorum singulorum factum esse, sed ab ordine ostendunt tam tituli nostri quam Antiocheni posteriores, et Plinius quoque Romae ait *in omnibus vicis tribus* titulos illos decrevisse et altero loco tam iucundam fuisse plebi legem, *ut vicatim totas* (sic recte Bambergensis, scilicet tot quot erant vici) *statuas dicaverit.* Plebiscitum igitur de ea re factum est. Similiter *civitas Helvetiorum* cum *qua pagatim qua publice statuas decrevit* (inscr. Helv. n. 192), ordo eodem decreto et publice statuam posuit et pagos singulos

[1]) Nummum expressit Barclay Head *manual* p. 558, legens ΟΒΡ pro ΘΕΡ, explicuit Hogarth *Journal of hellenic studies* 9 (1888) p. 348. Cf. Ramsay *geogr. of Asia minor* p. 403.

statuas ponere iussit. Itaque quod aliunde apparet vico ius decernendi non fuisse, id eiusmodi dedicationibus non infringitur.

Aetatem titulorum certo determinare non potui. Tiberium Claudium Mithridatem, quem significant nostrorum horum patrem avumque fuisse et ad quem probabiliter refertur titulus dudum notus (C. I. Gr. 3860) item Apamenus:

> *Ὁ δῆμος ὁ Ἀπολλωνιατῶν τῶν ἀπὸ Ῥυνδάκου ἐτείμησεν Τιβέριον Κλαύδιον Τιβερίου υἱὸν Κυρείνα Μιθριδάτην ἀρχιερέα τῆς Ἀσίας, τὸν ἑαυτῶν προστάτην καὶ εὐεργέτην διά τε τὴν ἐκ λόγων καὶ ἤθει ἀρετὴν καὶ διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν εὔνοιαν· τὴν ἐπιμέλειαν ποιησαμένου τῆς τοῦ ἀνδριάντος ἀναστάσεως Ξένωνος Ἀπολλωνίου ἀνδρὸς κρατίστου τῶν πολειτῶν*

civitatem Romanam habuisse non ante imperatorem Claudium probabile est. Itaque hi de quibus agimus vix scribi potuerunt ante finem saeculi primi aerae nostrae, possunt recte referri ad saeculum secundum, cum laudes contineant verbosas et diffusas.

Ἡ *ἀγόραιος* conventus est, ut apud Strabonem 13, 4, 11 p. 629: *τοὺς Ῥωμαίους μὴ κατὰ φῦλα διελεῖν αὐτούς, ἀλλ᾽ ἕτερον τρόπον διατάξαι τὰς διοικήσεις, ἐν αἷς τὰς ἀγοραίας ποιοῦνται καὶ τὰς δικαιοδοσίας* et in actis apostolorum 19, 38: *ἀγόραιοι ἄγονται καὶ ἀνθύπατοί εἰσι,* scribitque proconsul apud Iosephum ant. 14, 10, 21: Πρύτανις . . . *προσελθών μοι ἐν Τράλλεσιν ἄγοντι τὴν ἀγόραιον.* Conventus tempore quantus hominum numerus Apameae confluxerit, vividis coloribus adumbravit Dio Chrysostomus in oratione 35 ibi in contione habita (2 p. 69 R.): *αἱ δίκαι παρ᾽ ἔτος ἄγονται παρ᾽ ὑμῖν καὶ συνάγεται πλῆθος ἀνθρώπων ἄπειρον δικαζομένων, δικαζόντων, ῥητόρων, ἡγεμόνων, ὑπηρετῶν, οἰκετῶν, μαστροπῶν, ὀρεοκόμων, καπήλων, ἑταιρῶν τε καὶ βαναύσων, ὥστε τά τε ὤνια τοὺς ἔχοντας πλείστης ἀποδίδοσθαι τιμῆς καὶ μηδὲν ἀργὸν εἶναι τῆς πόλεως, μήτε τὰ ζεύγη μήτε τὰς οἰκίας μήτε τὰς γυναῖκας.* Eo tempore magistratuum curae et impensae simul auctae sint necesse est.

Gymnasiarchum et ephebarchum titulus Sesti repertus Dittenbergeri n. 246 ita distinguit, ut hunc appareat loco inferiore fuisse, illum cum totius negotii curam habuisse tum epheborum quoque (*γυμνασίαρχος αἱρεθεὶς τῆς τε εὐταξίας τῶν ἐφήβων καὶ τῶν νέων προνοήθη* et post alia: *ἐπεμελήθη δὲ καὶ τῆς τῶν ἐφήβων καὶ νέων παιδείας,* cf. Arrianus diss. Epict. 3, 7, 19: *τίς αὐτοὺς* — cives — *παιδεύσει; τίς ἐφήβαρχος; τίς γυμνασίαρχος;*). Confirmant id tituli alii repertus Berrhoeae Macedoniae C. I. Gr. 1957*g* dedicatus *ἄρχοντος τοῦ γυμνασίου Τι. Κλαυδίου Ἰουλιανοῦ, ἐφηβαρχοῦντος Τι. Κλαυδίου Παριανοῦ* et alter Apollonide in Lydia (mus. Smyrn. 1886 p. 65 n. *φνγ´*): *στεφανηφοροῦντος καὶ γυμνασιαρχοῦντος Ἀπολλωνίου τοῦ Ἀπολλωνίδου, τοῦ δὲ αὐτοῦ καὶ ἀλίφοντος τὸν ἐνιαυτὸν ἐκ τῶν ἰδίων, ἐφηβαρχοῦντος Ἀπολλωνίδου τοῦ Ἀπολλωνίου.* Apameae cum eundem magistratum videamus appellari modo utroque vocabulo, modo solo gymnasiarchi, verisimile est eum utrumque officium simul administravisse, id quod item pervenit ad Teios, cum apud eos Aristobulum Tharsynontis filium populus honoret *γυμνασιαρχήσαντα,* ephebi et iuvenes *γυμνασιαρχήσαντα κα[ὶ ἐφηβαρχήσαντα]* (C. I. Gr. 3086 cf. 3085). Officio cum sacrificia certaminaque multa comprehenderentur

(vide inter alios titulum modo laudatum Sestium et alterum Ceium Dittenbergeri n. 348), ad eas impensas sustinendas vel certe minuendas gymnasiarcho Apameae ex aerario publico quotannis numerata esse denariorum XV milia hinc discimus similiterque alibi quoque gymnasiarchiam publice adiutam esse dubium non est, quamquam talis numerationis alterum exemplum non suppetit. Eam Mithridates aerario remisit.

Altera liberalitas in titulo nunc primum edito solo memorata pertinet ad oleum praebendum non in gymnasio solo ni fallor, sed multo magis lavantibus civibus; nam olei gratuito dati cum passim mentio fiat tam in urbe Roma (Dio 37, 51; vita Severi 18 cet.) quam per municipia complura, semper agitur non de palaestrico usu sese exercentium, sed de balneario civium omnium. Olei publice praebendi etiam lavantibus curam gymnasiarcho impositum fuisse, sed ita ut pretium exigeretur, inde confirmatur, quod quamquam et alii suis impensis oleum gratuitum praebere poterant, a gymnasiarchis locupletibus eiusmodi liberalitas potissimum exercita est testibus titulis Phrygio, quo honorant civem γυμνασιαρχήσαντα καὶ ἀλίψαντα τὸν δῆμον ἐκ λουτήρων καὶ λούσαντα ἐκ τῶν ἰδίων (C. I. Gr. 3847 *b* = Le Bas-Waddington n. 1010), et Iliensium honorantium civem γυμνασιαρχήσαντα λαμπρῶς και φιλοτείμως καὶ πρῶτον τῶν αἰῶνος καὶ μέχρι νῦν μόνου ἐλαιομετρήσαντα τούς τε βουλευτὰς καὶ πολείτας πάντας καὶ ἀλείψαντα ἐκ λουτήρων πανδημεί (C. I. Gr. 3616. 3617). De formula ἐκ λουτήρων similibusque egit Waddington ad Le Bas n. 1602, sed errore ni fallor de palaestrico oleo magis cogitavit quam de balneario. — Itaque cum per prius semestre Mithridates populo oleum gratis praestitisset, secundo rogantibus civibus liberalitatem ita mutavit, ut aerario summam numeraret denariorum milium undeviginti, quam impensis olei per id tempus comparandi non inferiorem fuisse ex re apparet.

Populus summas duas a Mithridate remissas numeratasve denariorum milium XV et XIX in sortem collocavit, ut τόκος δραχμιαῖος inde in futurum aerario solveretur. Ea locutione significari pro centum denariis singulis mensibus solvendam esse drachmam provinciae Asiae duodecim assibus Romanis aequiperatam, id est nostra consuetudine pro centum denariis novem annuos docuit titulus Ephesinus C. Vibii Salutaris (Hicks *inscr. of the British Mus.* vol. 3 n. 477), ut ostendi *numismatische Zeitschrift* 14 (1887) p. 40. Editor Britannus discrimen denarii Romani et drachmae Asiaticae parum intellexit nec magis intellexit utriusque assem quoque in titulo comparere: scilicet ubi summa iubetur collocari ἐπὶ τόκῳ ἀσσαρίων δεκαδύο ἀργυρῶν [1]), computus ostendit 'assem argenteum' esse denarii partem decimam sextam. Contra ἀσσάρια quae in divisionibus iubentur numerari (v. 146. 373. 377) cum et nude nominentur et respiciant omnino pecunias eo tempore Ephesi usitatas, referenda sunt ad drachmam Asiaticam, idque con-

---

[1]) V. 197. Locus mutilus v. 25 καὶ [τε]λεῖν τόκ[ον δυωδεκαταῖον] ἀσσαριαῖον restitutionis incertae est; quod Hicksius posuit τόκ[ον δραχμιαῖον] ἀσσαριαῖον quid significare possit ignoro.

firmant capita duo quae sola satis integra ad nos pervenerunt v. 370—377: *ὁμοίως δώσει (ὁ γραμματεὺς τῆς πόλεως) ἀπὸ τοῦ προγεγραμμένου [τόκου] καὶ τοῖς θεσμῳδοῖς εἰς διανομὴν δη. ζ', ὥστε λανβάνειν αὐτοὺς ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἀρτέμιδος τῇ γενεσίῳ τῆς θεοῦ ἀνὰ ἀσσάρια θ'. ὁμοίως δώσει ἀπὸ τοῦ προγεγραμμένου τόκου καὶ τοῖς ἀκροβάταις τῆς θεοῦ εἰς διανομὴν δη. ιε', ὥστε λανβάνειν αὐτοὺς τῇ γενεσίῳ τῆς θ[ε]οῦ ἀνὰ ἀσσάρια δεκατρία ἥμισυ.* Denarium ubi sumimus secundum supra dicta aequare asses Asiaticos 21⅓, numeri cantorum et acrobatarum, quos titulus non enuntiat, certe probabiles ita efficientur. Nam cum cantoribus singulis asses dentur noveni, erogentur in summà denarii septem sive asses 149⅓, numero fuerunt sedecim; acrobatis singulis cum asses dentur deni terni cum dimidio, erogentur in summa denarii quindecim sive asses 320, numero fuerunt viginti quattuor. Summa minuta quae in illa divisione superat assium 5⅓ et altera quae in hac deficit assium 4 aliquatenus sese compensant.

Acceperunt igitur cives Apameni sorte a Mithridate praebita ita collocata reditum annuum denarium 3060 sive drachmarum provinciae 4080. Eo ita utuntur, ut quod in omne aevum tollendum esse decreverant curatorum officium, tollatur sine damno aerarii, quod inde quotannis multam perceperat a curatoribus numeratam: verba enim *σώζειν τόκον . . . εἰς τὸ τῶν κουρατόρων ἐπιζήμιον τὸ κατὰ ἔτος ὑπ' αὐτῶν διδόμενον* aliter non videntur accipi posse. Hoc ut intellegatur, quinam curatores significentur videndum est. Fuerunt autem in urbibus Graecis duo tantum eorum genera, scilicet alii ab imperatoribus dati ordinis senatorii equestrisve, alii incolarum curatores civium Romanorum. At de illis cogitari non posse multa persuadent, cum ipsum nomen, quod apud Graecos *λογιστής* est (*Staatsrecht* 2³, 1082), tum multo magis, quod eiusmodi cura licet sine dubio civibus saepenumero molesta et gravis decreto decurionum nullo modo tolli potuit. Reicimur ita ad curatores civium Romanorum per oppida consistentium. Fuisse tales certe in quibusdam urbibus probant tituli Thyatirenus (*Bull. de corr. hell.* a. 1886 p. 422), quo sutores honorant T. Flavium Metrophanis f. Quirina Alexandrum *κουρατορεύσαντα τοῦ τῶν Ῥωμαίων κονβέντου*, et Trallianus C. I. Gr. 2930, quo gerusia et iuvenes et *οἱ ἐν Τράλλεσι Ῥωμαῖοι* honorant Ti. Claudium Pannychum praeter alia *κουρατορεύσαντα τῶν Ῥωμαίων*, et prope Magnesiam Lydiae repertus (mus. Smyrn. 1886 p. 66 n. *φνδ'*) quo nominatur . . . Aelianus quidam *κουρατορεύσας*, et repertus Philadelphiae in Lydia C. I. Gr. 3418, in quo est P. Cornelius Priscus *κεκουρατορευκὼς φιλοτείμως* et Gortynaeus supra p. 425, quem a. p. C. 195 imperatori Severo posuerunt *c(ives) R(omani) q(ui) G(ortynae) c(onsistunt) ex summa, quam intulit pro decurionatu suo Fl(avius) Titianus sacerdos designatus divi Traiani curante L. Naevio Exacesta sacerdote divi Aug(usti) et c(uratore) c(ivium) R(omanorum) G(ortynae) c(onsistentium).* Alii curatores eiusdem generis latent fortasse in mari magno inscriptionum Asiae minoris indigestarum, sed certe rari sunt prae magna copia titulorum eiusmodi incolarum Romanorum universitates commemorantium, videturque ipsa ea raritas componenda esse cum decreto Apamenorum de curatoribus in omne aevum tollendis. Causa repetenda est ab

incolarum condicione secundum eorum temporum instituta. Iure cum incolis in rebus publicis civitatis eius in qua consistebant administrandis locus nullus esset, aetate imperatoria eos videmus admissos esse aliquatenus ad communionem honorum et fortasse etiam suffragiorum (*Staatsrecht* 3, 804 seq.); sed cavisse res publicas summo studio ab incolarum universitatibus constituendis ex alto titulorum silentio efficitur. Civis Campanus Neapoli degens ut decurionis et magistratus locum ibi obtinere potuit et in comitiis suffragium ferre itaque quodammodo ibi pro cive esse, cives Campani Neapoli consistentes corpus ut formarent praefectosque et magistros suos haberent, nequaquam permissum est. Τὸ *πολίτευμα τῶν ἐν* Βερενίκῃ Ἰουδαίων [1]) et *cultores Iovis Heliopolitani Berytenses qui Puteolis consistunt* (C.I.L. X, 1634) sive *qui in cultu corporis Heliopolitanorum sunt* (l. c. n. 1579) et *Galatae consistentes municipio Napocae* (C. I. L. III, 860) quaeque cum his componi poterunt corpora peregrinorum originis eiusdem et ad rem sacram potissimum pertinent et rarissima sunt et ipsa. Recedunt ab hac ordinatione soli quodammodo cives Romani. Eos enim videmus ubivis in civitatibus iuris peregrini non solum communi nomine agere, sed etiam in rebus municipalibus administrandis non tam pro civibus agere quam iuxta cives collocatos cum iis aliquam communionem sibi vindicare; neque enim aliter accipi potest, quod in decretis municipalibus civibus eius civitatis adiunguntur, ut exempli causa Assi in honoribus Gaio imperatori offerendis *ἔδοξεν τῇ βουλῇ καὶ τοῖς πραγματευομένοις παρ' ἡμῖν* Ῥωμαίοις *καὶ τῷ δήμῳ τῶν* Ἀσσίων [2]). Id

[1]) C. I. Gr. 5261. Eversa Iudaeorum re publica eiusmodi incolarum Iudaeorum universitates esse desierunt vel certe ad solam caerimoniarum sacrarum communionem redactae sunt (vide quae dixi apud Sybelium *historische Zeitschrift* 64, 422).

[2]) Huius eph. vol. 5 p. 155. Alia exempla similia collegi ad C. I. L. III S. n. 7240 collegitque nuper data opera diligentissime Ernestus Kornemann in dissertatione inaugurali de civibus Romanis in provinciis imperii consistentibus edita Berolini a. 1891. Sed cavendum est, ne formulis quibus Romani hi utuntur nimium tribuamus; exempli causa quod est in titulo reperto Isauris (*Bull. de Corr. hell.* 1887 p. 67) [Ἰσα]υρέων ἡ βουλὴ καὶ ὁ δῆμος οἵ τε συμπολειτευόμενοι Ῥωμαῖοι, eo nihil aliud enuntiatur nisi in civitate ea de qua agitur cum civibus eius Romanos quosdam versari; iura quae incolis omnibus concessa superarent nusquam diserte Romanis incolis adscribuntur. Aliquoties tamen incolae cives Romani reliquis incolis opponuntur. Ita saeculo ut videtur primo honoraverunt Isidorum Nicarchi filium medicum Halenses vicani ex insula Co, scilicet το[ὶ] κατοικεῦντες ἐν τῷ δάμῳ τῶν Ἁλεντίων καὶ το[ὶ] ἐνεκτήμενοι καὶ τοὶ γεωργεῦντε[ς] ἐν Ἅλεντι καὶ πελη (?) τῶν τε πολειτᾶν καὶ Ῥωμαίων καὶ μετοίκων (Paton et Hicks *Inscriptions of Cos* n. 344). Praeter possessores cum degentes in vico tum extraneos dedicant titulum coloni agros colentes et civium et Romanorum et (reliquorum) incolarum. Similiter secundum titulum repertum Pagis prope Megara (Kumanudes in Athenaeo 2 p. 481 = Dittenberger inscr. graec. sept. 1 n. 190) vinum distribuitur τοῖς τε π[ο]λίταις καὶ παροίκοις καὶ Ῥωμαί[οις τοῖς πα]ροικοῦσι καὶ δούλοις πᾶ[σιν]. Comparari poterunt Cyrenarum incolae Iudaei separati ab incolis reliquis secundum Strabonem apud Iosephum ant. 14, 7, 2: τέτταρες δ' ἦσαν ἐν τῇ πόλει τῶν Κυρηναίων, ἥ τε τῶν πολιτῶν καὶ ἡ τῶν γεωργῶν, τρίτη δ' ἡ τῶν μετοίκων, τετάρτη δ' ἡ τῶν Ἰουδαίων.

ipsum pertinere ad Apameam quoque praeter nostros tituli ostendunt, quos subieci.

1. Δῆμον τὸν Ἀπαμέων | καθιέρωσαν | Λεύκιος Μουννάτιος Λευ|κίου υἱοῦ [sic, scr. υἱὸς] Καμιλία Τέρτιο[ς], | Λεύκιος Ἀτίλιος Λευ|κίου υἱὸς Παλατίνα Πρόκλος, | Πόπλιος Καρουίλιος Μάρκο[υ] | υἱὸς Κολλίνα Πωλλίων, | Μᾶρκος Οὐίκκιος Μάρκου υἱὸς | Τηρητίνα Ῥοῦφος, | Μᾶρκος Πόρκιος Ὀνησιμίων | ἄρξαντες ἐν τῷ λ' καὶ ρ' ἔτι Ῥω|μαῖοι πρώτως, ἐκ τῶν ἰδίων | ἀνέστησαν. Descripsit Ramsay; prima verba prodierunt *athen. Mitth.* 1891 p. 148. — Annus CXXX aerae Sullanae, qua Apamenos usos esse non dubitatur[1]), nostrae est 45/6.
2. Ἡ βουλὴ καὶ ὁ δῆμος | καὶ οἱ κατοικοῦντες | Ῥωμαῖοι ἐτείμησαν | Ἰούλ. Λίγυν τὸν κράτισ|τον ππ, εὐεργέτην τῆς | πόλεως· | ἐπιμεληθέντος | τῆς ἀναστάσεως | Μ. Αἰλ. Σεργία Ἀπολ|λιναρίου γραμμα|τέως τοῦ δήμου. Ramsay *revue des études grecques* l. c. p. 33; *Athen. Mitth.* 1891 p. 147.
3. Ἡ βουλὴ καὶ ὁ [δῆμος καὶ οἱ] | κατοικοῦντες Ῥω[μαῖοι] //// | ἐτείμησαν Λεύκιον Ῥουτε[ίλιον] | Λευκίου υἱὸν Οὐελείνα Πρόκλο[ν] | ἄνδρα καλὸν καὶ ἀγαθόν, ζήσαν[τα] | κοσμίως καὶ σωφρόνως καὶ | ἐμ παντὶ καιρῷ πρὸς τὴν πατρίδα | φιλοδόξως. Descripsit Ramsay.
4. Ὁ δῆμος | καὶ οἱ κατοικοῦν|τες Ῥωμαῖοι ἐτεί|μησαν Μύταν Διο|κλέους ἱερέα Ῥώμης | καὶ γραμματέα δήμου | γυμνασιαρχήσαντα | καλῶς καὶ φιλοδόξως. Descripsit Ramsay. *Athen. Mitth.* 1891 p. 148.
5. ..... [*cives Romani*] *qui Apameae negotiantur h*(*onoris*) *c*(*ausa*). C. I. L. III, 365.

Praepotentiae dominorum orbis hoc cum sit documentum evidentissimum, civitates Graeci iuris et reliquae non Romanae ordinationi ei adversatae sint necesse est tenemusque, ni fallor, hoc titulo Apameno eius odii testimonium disertum. Ad idem instituti illius odium referemus cum quod in civitatibus peregrinis splendidissimis et numero quoque titulorum primariis, ut est Ephesus, tales incolarum Romanorum universitates nullae reperiuntur, tum quod cum ipsae in plurimis oppidis inveniantur, praefecti earum admodum raro nominantur. Nam eiusmodi universitas sive oppidi unius incolas cives Romanos comprehendit sive, quo ducit potissimum titulus supra laudatus Thyatirenus, ad conventum unum qui pertinent cives Romanos omnes, quo propius ad rei publicae formam accedebat recta a magistris quotannis nominatis et sic deinceps, eo magis municipii administrationem impedierit necesse est et vincula ei imposuerit. Quam ob rem ut pro magistratibus qui sint admodum raro inveniuntur, ita plane deficiunt eiusmodi corporum tamquam decuriones. Nam decuriones Gortynaei tituli equidem persuasum habeo non magis quam flamines fuisse civium Romanorum ibi consistentium, sed Gortynaeorum ipsorum, hoc autem incolas

[1]) Epitaphium Apamenum C. I. L. III S n. 7056 positum est anno 170/1 (ἔτει σνε'); plura alia saeculi p. Chr. tertii edidit Ramsay in ephemeride *revue des études grecques* l. c.

cives Romanos pro suo fastigio obtinuisse, ut ex summa ab uno suorum pro eo decurionatu in aerarium civitatis more solito inlata non res publica statuam collocaret, ut fieri debuit, sed ipsi eum honorem imperatori offerrent. Nusquam autem civium Romanorum universitas, quatenus nobis datum est iudicare, propius ad rei publicae formam accessit quam in conventu Apameno. Nam *ἄρξαντες* quinque tituli supra relati positi a. p. Chr. 45/6 nullo modo ad ipsam Apamenorum rem publicam referri poterunt, cum sint cives Romani omnes neque eiusmodi magistratus Apamenae rei publicae conveniat nec *πρώτως* quod additur ad hanc probabiliter referri possit; comparandi erunt potius quinqueviri illi cum titulo Chio (C. I. Gr. 2 p. 1031 n. 2221 *c*): [*ἀρχισυ*]*νάγωγοι οἱ ἄρξαντες* [*ἐπ*]*ὶ Πυρσάνδρου* (sequuntur nomina sex et scriba) et quod sunt Romani omnes, suadet ut referamus eos ad cives Romanos Apameae consistentes et habeamus pro ipsis illis curatoribus, quos postea aboleri iussit civitas Apamena. Ut corpus efficerent iis videtur concessum esse ea condicione, ut certam summam quotannis aerario inferrent; multa ea appellatur invidiose omnino, ideo fortasse, quod cum lege Apamenorum corpus eiusmodi nullum formari liceret, ab ea lege cives Romanos non tam lege lata excepti sunt quam multa quotannis exacta corpus eorum toleratum.

Curatores similes etiam in Occidente admodum raro inveniuntur [1]); composuit plerosque Kornemannus (in libello citato supra p. 441 not. 2) p. 108. Ad *curatores conventus Helvetici* dudum notos accesserunt nuper similes ex oppidis Aquitaniae, inter quos notabiliores sunt duo repertus in oppido Auch C. Afranii Clari lib. Graphici *cur. c. R.* (Allmer *revue épigr.* n. 333) et quem posuit in urbe Bourges imperante Gaio C. Agileius Primus *IiiiiI vir Aug. c. c. R.* (Huebner exempla n. 193). Maioris momenti est, quod ad titulum adhuc in suo genere unicum *summi curatoris civium Romanorum provinciae Lugdunensis* (Boissieu *inscr. de Lyon* p. 168) nuperrime accesserunt similes duo Aquitani, scilicet repertus in ea provincia in oppido Saintes [C. Iulii] C. Iulii Ricoveriugi f. Vol. Marini *primi c. c. R.* (Allmer *revue épigr.* n. 780) et eruderatus Lugduni, quem dedicavit Sex. Vaginius Martianus *summus curat*(*or*) *c*(*ivium*) *R*(*omanorum*) *provinc*(*iae*) *Aqui*[*t*(*aniae*)] (Allmer et Dissard *musée de Lyon* 2, 366). In Galliis tribus igitur quamquam curatores per singulos conventus constituebantur, fuit inter eos super reliquos eiusdem provinciae eminens *summus* sive *primus*, id quod in Asia certe non obtinuit.

---

[1]) Egit de his civium Romanorum universitatibus Mitteis *Reichsrecht und Volksrecht* p. 149 et de his quoque egregie, quamquam ad miram paucitatem exemplorum non satis attendit et solitaria instituta paullo incautius ad normam generalem revocavit.

XLV. TITVLVS PLINII HISPELLAS.

Inscriptionem Hispellatem mutilam hanc:

S · TRIB · PLEBIS · PR
TIBERIS · EX · S · C · PRO
ET · BITHYNIA · ET · LEGATVS
NTO ///// IVSSIT

nuper Bormannus (in eph. *archäologisch-epigraphische Mittheilungen aus Oesterreich* vol. 15 p. 37) acute agnovit pertinere ad C. Plinium Secundum componendam cum altera eius Comensi C. I. L. V 5262 incipiente sic:

C · PLINIVS · L · F · OVF · CAECILIVS | *secundus cos.*
AVGVR · LEGAT · PROPR · PROVINCIAE · PON | *ti et bithyniae*
CONSVLARI · POTESTAT · IN · EAM · PROVINCIAM · E | *x s. c. missus ab*
IMP · CAESAR · NERVA · TRAIANO · AVG · GERMAN | *ico dacico p. p.*

At officium, quo in Ponto et Bithynia Plinius functus est, cum recedat ab ordinatione sollemni et fluctuet quodammodo inter antiquum eius provinciae proconsulatum et eam quae postea obtinuit legati ab imperatore missi administrationem, quomodo enuntiatum fuerit in duobus titulis mutilo utroque, parum exploratum est, itaque amicus Hispellatis tituli inventor in mea Comensis restitutione non adquievit. Sed cum rursus quae proposuit ille, mihi non magis probentur, cur displiceant breviter explanabo.

Bormannus Comensem titulum sic expleri iussit:

> legat(us) pro pr(aetore) provinciae Pon[ti et Bithyniae pro]consulari potestat(e) in eam provinciam e[x s. c. auctore] imp. Caesar(e) Nerva Traiano Aug(usto) German[ico Dacico missus].

Hispellatem sic:

> ex s(enatus) c(onsulto pro[consulari potestate in provincia Ponto] et Bithynia et legatus [pro pr(aetore) imp. Traiani Aug. eius provinciae].

Quod alibi monui (*Staatsrecht* 2 [3] p. 244) in hac honoris enuntiatione contradictionem inesse in adiecto, scilicet legatum pro praetore simul praeditum proconsulari dignitate, item proconsulare ius legato imperatoris parum convenire, cum ita proconsul proconsuli pareat, id Bormannus frustra sibi persuasit sua restitutione mitigari; nam neque re neque verbis minus offendit proconsularis potestas aequiperata propraetoriae et proconsuli subdita quam consularis. Conferri poterit quod Domitiano decernitur secundum Tacitum (hist. 4, 3) *praetura et consulare imperium*, secundum Suetonium (Domit. 1) *honos praeturae urbanae consulari potestate* (cf. *Staatsrecht* 2, 650).

Deinde proconsularis potestas quaeritur num recte dicatur. Perinde enim est, sive pro consule quem dicas ait sive potestate consulari, ut tribuni militares rei publicae antiquae passim utroque modo appellantur (*Staatsrecht* 2 [3], 168). Imperatoria quoque aetate tam imperator quam qui sortito provincias regunt *proconsules* dicuntur constanter, non proconsularis potestatis. Scilicet in proconsulari imperio potestateve proconsulari perversa eiusdem momenti duplicatio offendit. Non nego in proconsulis vocabulo vicariam significationem mature oblitteratam esse nec mirarer, si qui titulus nobis procuratorem nominaret proconsularis potestatis; sed eiusmodi locutionis neque Bormannus exemplum alterum adlegavit neque inveni ego, nec leviter neglegenda est aetate Traiana verborum proprietas.

Ad spatia quoque quae vacant Bormannus non satis attendit; nam quae addidit elementa ad Comensis lapidis v. 2 et 4, iustum numerum aliquantum excedunt.

Denique offendit *legatus ex s. c. auctore Traiano in provinciam missus.* Non offenderet magnopere cumulatio duorum officiorum idemque vir dictus et proconsul provinciae et legatus imperatoris provinciae eiusdem; sed ita accipi nequeunt verba, ut Bormannus ea constituit, neque qui titulum dictaverunt si in ea cumulatione se continuissent, causa erat, cur verba fierent de senatus consulto et imperatoris auctoritate. Pro una sententia ubi haec accipimus, ea perversa est. Mitti potest proconsul auctoritate Augusti ex senatus consulto, ut P. Paquius Scaeva (C. I. L. IX, 2845); sed legatum ubi mittit senatus licet auctore Augusto, imperium militare sibi vindicat, id est rem publicam quae tum fuit evertit. Ipsi Bormanno, quae eius est prudentia, non dubito hanc restitutionem displicituram esse et omnino praeferendum, quod posui ego, legatum mitti ab imperatore ita, ut propter extraordinaria quae accedunt, provinciam senatoriam imperatoris administrationi tradendam et fasces duodecim pro quinque legato permittendos, imperator senatum antea consuluerit.

Quam ob rem licet non hoc mihi sumam, ut Comensem titulum certa ratione expleverim, praeter vitium illud, quod ipsa re requiritur, dico praetoriae et consularis potestatis cumulationem, quae posui supplementa adhuc mihi videntur nullo alio laborare. In titulo Hispellate quid fuerit ignoro; potest fuisse ad hoc exemplum: *ex s(enatus) c(onsulto) pro[co(n)s(ulis) loco in provincia Ponto] et Bithynia et legatus [pro pr. imp. Traiani Aug. provinciae eiusdem]*, ut formula *ex senatus consulto* tam ad priorem quam ad posteriorem partem trahatur utpote utrique praeposita. Nam legatum ab imperatore mitti ex senatus consulto longe aliud est atque mitti a senatu auctore imperatore.

XLVI. TITVLVS FOROCLODIENSIS[1]).

Effossiones ad S. Liberati prope Bracciano oppidum a principe Odescalchi institutae inter alia monumenta non spernenda dederunt titulum qui sequitur editum a Pasquio in eph. Romana *Notizie degli scavi* 1889 p. 9 itemque in actis Lynceorum a. 1889 Febr. 17 cura Gamurrinii, hoc loco recognitum ad ectypum ab eodem Gamurrinio subministratum.

CN · PVLLIO / *f.* ///
POLLIONI FETI *ali q? x uiro*
sTLiT·IVD·EX S C·TR PL PRAE*tori* //
PROCOS *pr*OVINCIAE · NARB *leg. imp. caes.*
AVGVS*ti i*N GALLIA COMAT*a itemque*
IN AQVITA*nia* ATHENA*s iuit ab imp. caes.*
AVGVST*o* LEGATVS IN *achaiam missus?*
II·VIR·QVINQVENNA*li* . . . . .
CLAVDI*E nses*

Viri huius praeterea quod sciam ignoti cursus honorum non uno nomine a forma sollemni recedit, nec quae deficiunt elementa v. 2 et v. 4 non minus octo, deinceps cum ipsa fiant minutiora et hiatus latiores, etiam plura, satis certa ratione suppleri potuerunt. Aetatem tituli definit Augusti vocabulum bis perscriptum, id quod magis primo imperatori convenit quam secundo; accedit praeter ea quae infra exponentur formula *ex s. c.* sic ut hic usurpatur adhuc quod sciam non inventa nisi in titulis aetatis Augustae. Forma litterarum quamquam non est propria et luculenta aetatis eius, non impedit quominus titulum ad ea tempora referamus.

Quaestura aut deficit aut administrata est ante vigintiviratum; hoc ideo praetuli, quod extraordinarium quiddam flagitat adiecta ad vigintiviratum formula *ex senatus consulto* (*Staatsrecht* 2^3, 674) poteritque ita comparari titulus eiusdem aetatis P. Paquii Scaevae (C. IX, 2845) *decemviri stlitibus iudicandis ex s. c. post quaesturam.*

Tribunatus plebis, praetura (cuius videtur periisse determinatio), proconsulatus provinciae Narbonensis recte procedunt.

[*Legati imp. Caes.*] *Augus*[*ti i*]*n Gallia Comat*[*a itemque*] *in Aquita*[*nia*] alterum exemplum non novi. Praepositio ad legati officium adiecta pro solito genetivo reperitur semel certe in notis titulis Casinatibus (C. I. L. X, 5180. 5182) C. Ummidii Quadrati *leg. divi Claudi in Illyrico, eiusdem et Neronis Caesaris Augusti in Syria;* at in hoc de quo agimus similiter accipi non potest, cum vir praetorius nullo modo praeesse potuerit eiusmodi provinciae. Itaque Pollio magis est ut legatione functus sit secundaria, qualis est ad census accipiendos, cui, ubi enuntiatur determinatione omissa, recte

[1]) Repetitur commentariolum ex eph. Parisina *Revue de philologie* a. 13 (1889) p. 129.

convenit praepositio. Hoc quaeritur, quando Pollio hoc simileve negotium (posse item de *comite* cogitari pro legato monuit Hirschfeld) administrarit et quid significet Galliae comatae vocabulum adhuc in titulo alio nullo repertum. Comata Gallia apud scriptores Augusto anteriores non reperitur nisi bis, scilicet apud Catullum in epigrammate 29, 3 et ubi Cicero Antonium loquentem inducit Philipp. 8, 9, 27, usurpaturque omnino comatae vocabulum aetate liberae rei publicae pariter atque bracatae ludibrio magis et vulgi sermone quam iusto et civili. Imperante Augusto qui scripsit Nicolaus Damascenus (vita Aug. c. 25) Galliam Narbonensem dicit *Κελτοὺς τοὺς γειτνιῶντας τῇ ἄνω θαλάττῃ*, reliquam Galliam Cisalpinam *τοὺς Κομάτους*, et imperator Claudius deinde in oratione de statu Galliarum, postquam provinciae Narbonensis meminit, *destricte*, inquit, *iam comatae Galliae causa agenda est* (inde pendet Tacitus ann. 11, 23). Inter geographos primus Mela aetate Claudiana terminos tres Galliae togatae bracatae (2, 5, 74) comatae (3, 2, 20) adhibuit, ut ita distinguerentur Gallia Cisalpina et Gallia Narbonensis et tres Galliae quae dicuntur, id quod secutus est qui eum compilavit Plinius (h. n. 4, 12, 105. 18, 9, 85. 33, 3, 54. 36, 6, 48), feceruntque item Lucanus (1, 442), Suetonius (Caes. 22, ubi errore comata ad Narbonensem extenditur; Tib. 2; apud Hieronymum chron. ad a. Abr. 1992), Dio 46, 55, eo moti omnino, quod trium Galliarum vocabulum sollemne parum commode opponebatur Narbonensi et Cisalpinae. Sed eiusmodi vocabuli usurpatio ut commoda, ita parum propria fuit; nam cum sumpta sit, ut ait Lucanus, a *crinibus effusis* nationis Gallicae, pariter atque quae ei respondet a bracis ei propriis, antiquiore aetate vix applicari potuit ad populos nationis diversae. Propterea quamdiu propriam significationem retinuit neque geographi eam in suos usus verterunt, sequitur Aquitaniam non comprehensam esse Gallia comata. Eam coniecturam iam firmat titulus Foroclodiensis Galliam comatam opponens Aquitaniae, neque mirabimur proprium vocabuli usum in inscriptione potissimum deprehendi. Sed tempore quoque propius ea accedit ad aetatem Catulli et Antonii quam ad Melam et Plinium; nam si recte eam restituimus, Galliae comatae vocabulo ibi appellantur provinciae Lugdunensis et Belgica, id quod vix potuit fieri postquam Augustus morans in Galliis per a. 738—741 tres provincias illas constituit (v. quae dixi in Hermae vol. 15 a. 1880 p. 111). Quod Gamurrinius coniecit Lugdunensem solam aliquamdiu comatam appellatam esse, neque probabilitatem habet neque auctoritate ulla defenditur; certe Lugdunensis appellatio reperitur iam imperante Tiberio (C. I. L. VI, 5197). Verisimiliter igitur per ipsos illos annos, quibus Augustus Galliarum statum ordinavit, Pollio imperatori adfuit tam per Aquitaniam quam per regiones populorum Gallicorum. Hoc si recte posuimus, cum provincia Narbonensis senatui tradita sit anno demum 732, inter primos eius proconsules Pollio fuit.

Pariter sine exemplo est officium extremo loco memoratum, scilicet quod Pollio *Athena*[*s ivit ab imp. Caes.*] *August*[*o*] *legatus in* [*Achaiam missus*] vel, quod commendat Hirschfeldius, *Athena*[*s ab imp. Caes.*] *August*[*o*]

legatus in [*itinere obiit*]; ubi supplementa ut incerta, ita ad sententiam probabilia videntur esse. Foederis, quale obtinuit inter Romam et Athenas, cum ratio postulet aequalitatem, potuerunt legati ut a populo Attico ad Romanum, ita a Romano ad Atticum mitti; sed pro fastigio rei publicae Romanae vel libera etiamtum ea legationes eiusmodi populi Romani in desuetudinem videntur abiisse. Cum deinde sub imperatoribus foederatae urbes magis magisque subditis aequiperarentur (*Staatsrecht* 3, 697. 744), ut eum honorem Atheniensium civitati Augustus habuerit, ita post eum simile quiddam evenisse parum probabile est.

XLVII. AQVAEDVCTVS ALEXANDRINVS.

Voluminis nostri tertii dum supplementum paratur, ad eius primam partem iam factam iuris publici, qua continentur tituli Latini provinciarum imperii Romani Graecarum, succrevit auctarium non spernendum, unde ut antea (supra p. 416—428) Cretenses et Aegyptiacarum lapicidinarum, ita nunc Alexandrinum et Achaicos aliquot praelibavi, ne iusto diutius in scriniis nostris lateant.

Ex Alexandrea Aegypti nuper inlatus est in museum Vindobonense cippus insignis mecum liberaliter communicatus ectypo subministrato a R. Schneidero inscriptus ita:

IMP · CAESAR · DIVI · F · AVGVST · PONTIF
MAXIM · FLVMEN · SEBASTON · Á SCHEDIÁ · INDVXIT
QVOD · PER SE TOTO · OPPIDO · FLVERET PRAEFECT · AEGYPTI
p. Chr. 10/11 C · IVLIO · AQVILA · ANNO · XXXX · CAESARIS
ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΚΑΙΣΑΡ ΘΕΟΥ ΥΙΟΣ ΣΕΒΑΣΤ ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ
ΠΟΤΑΜΟΝ ΣΕΒΑΣΤΟΝ ΑΠΟ ΣΧΕΔΙΑΣ ΗΓΑΓΕΝ
ΔΙ ΟΛΗΣ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΡΕΟΝΤΑ ΕΠΙ ΕΠΑΡΧΟΥ
ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ ΓΑΙΟΥ ΙΟΥΛΙΟΥ ΑΚΥΛΑΙ
LΜ ΚΑΙΣΑΡΟΣ

Annus Caesaris XL respondet aerae nostrae anno 10 (Aug. 29) / 11 (Aug. 28). Quod Augusti honores non enuntiantur excepto pontificatu maximo, fortasse referri poterit ad Aegypti separationem ab imperio Romano proprie ita appellato; certe excepto titulo patris patriae, quem nummi quidam Alexandrini Augusto tribuunt, meliore aetate in Aegyptiacis monumentis imperatores solis nominibus nuncupantur.

Praefectum Aegypti hic titulus utpote bilinguis etiam in parte Graeca appellat vocabulo *ἐπάρχου*, cum tituli aequales mere Graeci (C. I. Gr. 4711. 4715) *ἡγεμόνα* praeferant. Ipsius C. Iulii Aquilae, in cuius nomine effe-

rendo vitio hac aetate non raro pro α longa scriptum est ᾳ[1]), mentio antea extabat in edicto ab imperatore Claudio proposito Alexandreae (apud Iosephum ant. 19, 5, 2) verbis his: καθ' ὃν καιρὸν (scilicet tempore Augusti) Ἀκύλας ἦν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Nomen expletur et annus definitur titulo hoc invento. Cognominem virum C. Iulium Aquilam equitem Romanum Tacitus (ann. 12, 15. 21) scribit a. p. Chr. 49 praefuisse cohortibus Romanis in regno Bosporano ad auxilium regi Cotyi praestandum collocatis et propter res bene gestas exornatum esse ornamentis praetoriis, neque mirabimur ab hoc imperatore eiusmodi honorem habitum esse homini adulescenti et in equestri militia constituto; fuit enim Aquila sine dubio tum praefectus cohortis alaeve. Idem deinde procurator fuit Ponti et Bithyniae tam sub eodem Claudio (C. I. L. III S, 6983) quam sub Nerone a. p. Chr. 57/8 (l. c. 346). Eundem esse qui in titulo Neapolitano (Kaibel inscr. Graec. Ital. et Sic. n. 716) nominatur Γ. Ἰούνιος Ἀκύλας νεώτερος στρατευσάμενος ἐπιτροπεύσας δημαρχήσας λαυκελαρχήσας non improbabiliter coniecit Cavedonius (C. I. L. vol. 3 p. 976; C. I. Gr. vol. 3 p. 1255); neque enim lectio tituli eius ita explorata est, ut non liceat cogitare de errore in gentilicio ommisso. Hunc hominem equestris nobilitatis filium esse praefecti Aegypti verisimile est.

Schediae oppidi ad Nilum siti canalisque inde ducti ad suburbium Alexandreae et lacum Mareotin unus fere Strabo (17, 1, 16 p. 800 seq.; cf. Maccab. l. 3 c. 4, 11) meminit: ἐν δεξιᾷ δὲ τῆς Κανωβικῆς πύλης ἐξιόντι ἡ διῶρυξ ἐστιν ἡ ἐπὶ Κάνωβον συνάπτουσα τῇ λίμνῃ· ταύτῃ δὲ καὶ ἐπὶ Σχεδίαν ὁ πλοῦς ἐπὶ τὸν μέγαν ποταμὸν καὶ ἐπὶ τὸν Κάνωβον, πρῶτον δὲ ἐπὶ τὴν Ἐλευσῖνα· ἔστι δ' αὕτη κατοικία πλησίον τῆς τε Ἀλεξανδρείας καὶ τῆς Νικοπόλεως ἐπ' αὐτῇ τῇ Κανωβικῇ διώρυγι κειμένη .... ἀπὸ δὲ τῆς Ἐλευσῖνος προελθοῦσι μικρὸν ἐν δεξιᾷ ἐστιν ἡ διῶρυξ ἀνάγουσα ἐπὶ τὴν Σχεδίαν· διέχει δὲ τετράσχοινον (= XV m. p.) τῆς Ἀλεξανδρείας ἡ Σχεδία κατοικία πόλεως, ἐν ᾗ τὸ ναύσταθμον τῶν θαλαμηγῶν πλοίων, ἐφ' οἷς οἱ ἡγεμόνες εἰς τὴν ἄνω χώραν ἀναπλέουσιν· ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸ τελώνιον τῶν ἄνωθεν καταγομένων καὶ ἀναγομένων, οὗ χάριν καὶ σχεδία ἔζευκται ἐπὶ τῷ ποταμῷ, ἀφ' ἧς καὶ τοὔνομα τῷ τόπῳ. Canalis igitur Canobicus ad Eleusinem bifurco facto sinistra iuxta litus Canobum ducebat, dextra Schediam et ad hunc titulus noster pertinet, sed ut ex hoc demum intellegatur per eum canalem aquam ductam esse in ipsam urbem adeoque, ut ait titulus, in totum oppidum. Ante Augustum unde Alexandrini aquam duxerint, quaeritur, et sunt quae persuadeant ut antiquissimo tempore (cf. Scylax c. 107: ἐν δὲ Φάρῳ λιμένες πολλοί· ὕδωρ δὲ ἐκ τῆς Μαρείας λίμνης ὑδρεύονται· ἔστι γὰρ πότιμος) ita postea quoque eam eos traxisse potissimum ex lacu Mareotide. Nam auctor belli Alexandrini c. 1 narrat Caesarem ad paludem a meridie interiectam oppido aditum sibi paravisse, *ut aqua pabuloque abundaret, quarum alterius res copiam exiguam, alterius nullam omnino facultatem habebat, quod utrumque large palus praebere poterat.* Sane quod subiungit c. 5: *Alexandrea est fere tota suffossa*

---

[1]) Ut Ἀκύλᾳ pro Ἀκύλα, ita alibi reperitur ὀπίσῳ, γυμνασίᾳ; (Meisterhans *Grammatik der attischen Inschriften* p. 53). Monuit Diels.

specusque habet a Nilo pertinentes, quibus aqua in privatas domos inducitur, quae paulatim spatio temporis liquescit ac subsidit: hac uti domini aedificiorum atque eorum familiae consuerunt. nam quae flumine Nilo fertur, adeo est limosa et turbida, ut multos variosque morbos efficiat. sed ea plebes ac multitudo contenta est necessario, quod fons urbe tota nullus est. hoc tamen flumen in ea parte erat urbis quae ab Alexandrinis tenebatur eo ducit, ut aquam *quae flumine Nilo fertur* de lacu illo accipiamus, quem implebant aquae Niloticae (Strabo 17, 1, 4 p. 789. c. 1, 17 p. 793) corruptae ibi admixtis palustribus. Augustus autem canalem sive fecit sive purgavit et ampliavit, eo opere effecit, ut oppidani omnes iam aquam Niloticam *per se* potarent, id est opinor non per lacum mixtam palustri. Strabo quoque cum fluminis Sebasti nomen non ponat, fieri potest, ut quae de canali Eleusine Schediam habet non ad Augusti opus pertineant, sed ad statum eum qui obtinuit tum cum ipse Aegyptum adiit praefecto Aelio Gallo (cf. Niese in Hermae vol. 13 p. 43), id est anno ante Chr. 25 vel 24. Augustum fossarum Niliacarum egregiam curam egisse ut tradunt auctores (Suetonius Aug. 18: *Aegyptum ... ut feraciorem ... redderet, fossas omnes, in quas Nilus exaestuat, oblimatas longa vetustate militari opere detersit;* Dio 51, 18: *τὰς διώρυχας τὰς μὲν ἐξεκάθηρε, τὰς δὲ ἐκ καινῆς διώρυξε*; cf. C. I. L. III S, 6627 praesertim adn. p. 1211), ita Alexandrini aquaeductus memoria apud eos non reperitur.

Haec interim sufficient, ne insignis titulus sine aliqua adnotatione in lucem prodeat. Recte de eo cum agere nequeat nisi topographiae Alexandrinae probe gnarus, quae in hac mea adnotatione deficiunt, brevi, ut spero, explebit Puchsteinius noster situ suis oculis examinato de aquaeductibus Alexandrinis peculiari commentario acturus.

XLVIII. CIVIVM ROMANORVM LIBERTINORVM APPELLATIO GRAECA.

Alexandrino titulo bilingui adiunxi bilingues sepulcrales tres nuperrime repertos omnes propterea quod libertinorum nomenclaturam illustrant.

1. in insula Co.

C N P A C O N I V S
A L D I O N Y S I V S
ΓΝΑΙΟΣ ΠΑΚΩΝιΟΣ
Αυλ ΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Paton et Hicks *inscriptions of Cos* n. 188, ubi traduntur 3 ΠΑΚΩΝΟΣ — 4 ΑΙΛΙΟΥ.

2. tabulae duae Anthedone in Boeotia.

a M · ARELLIVS · Q · F · POM
ΜΑΡΚΟΣ ΑΡΕΛΛΙΟΣ ΚΟΙΝΤΟΥ
ΥΙΟΣ ΠΩΜΕΝΤΙΝΑ

b Q · ARELLIVS · M · L · XSENO
ΚΟΙΝΤΟΣ ΑΡΕΛΛΙΟΣ ΜΑΡΚΟΥ
ΞΕΝΩΝ

C. D. Buck *American journal of archeology* 5 (1889) p. 460.

3. Orei in insula Euboea.

C · DVDISTIVS · C · L
ΓΑΙΟΣ ΔΟΥΔΙΣΤΙΟΣ
ΓΑΙΟΥ ΤΙΜΟΘΕΟΣ[1])
ΧΑΙΡΕ

Ectypum misit Wilhelm.

Addimus ex titulis antea editis hos item bilingues:

4. Deli (C. III S, 7212)

L. Caecilius A. l. = [Λεύκιο]ς Καικίλιος Αὔλου.

5. Deli (C. III S, 7218)

A. Plotius M. l. = Αὖλος Πλώτιος Μαάρκου.
C. Sehius C. l. = Γάιος Σήιος Γαίου.
C. Claudius C. l. = Γάιος Κλαύδ[ι]ος Γάιου.

Supra recensitorum hominum condicio libertina cum enuntietur in exemplari Latino, eandem qui sequuntur cives Romani significant cognomine Graecanico; id enim quamquam, ubi de civitate publice donata cogitari potest, ingenuus quoque civis Romanus habere potuit, in tenuioribus his ad libertinitatem recte referetur.

6. Deli dedicata anno u. c. 680. Homolle *Bull. de corr. Hell.* 1884 p. 146

Μάαρκος Καλούιος Αὔλου υἱός
Αὖλος Κλαύδιος Βακχίου υἱός
Αὖλος Ῥοτίλιος Λευκίου υἱός.
Λεύκιος Σολπίκιος Λυσιμάχου υἱός
Μάαρκος Πλαιτώριος Μαάρκου Φλάκκος
Αὖλος Καστρίκιος Δέκμου Ἀχαιός
Αὖλος Σολπίκιος Σερουίου Ὀνησᾶς
Δέκμος Κλώδιος Δέκμου Δημήτριος
Διογένης Πρωτογεν/// Ηράκλειος
Σέξτος Ὄππιος Νεμερίου Ζεῦξις
Πόπλιος Σερουίλιος Αὔλου Ἐπάγαθος
Τίτος Κλώδιος Γαίου Τρύφων.

[1]) Cognomen in solo titulo Graeco admissum inde explicandum est, quod vetustior usus etiam in libertinis id ignorabat (*Staatsrecht* 3 p. 425 not. 1).

7. Deli (Kumanudes Athen. IV p. 462 n. 17)
Γάιος Σήιος Γναίου Ῥωμαῖος Ἀριστόμαχος.

8. Athenis (C. I. Att. III, 1863)
Λεύκιος Αὐφίδιος Νικίας Λεύκιος Λευκίου Μελιτεύς.

9. Athenis (C. I. Att. III, 2872)
Ἀρτεμίσιος Φλαμίνιος Λευκίου Ῥωμαῖος.

10. Athenis (C. I. Att. III, 3045)
Πόπλιος Κορνήλιος Ποπλίου Βαρναῖος.

11. Athenis (C. I. Att. III, 3354)
Μᾶρκος Πακώνιος Αὔλου Στέφανος.

Haec exempla, quibus non dubium est similia plura addi posse, aliquatenus declarant, quomodo Graeci civium Romanorum libertinorum nomina tractarint.

Gentilicia Romana abhorrent a consuetudine Graeca et offenduntur aliquoties in titulis sexto urbis Romae saeculo Graece conscriptis Romani homines solo praenomine appellati, ut in laterculo anathematum Deliaco (Dittenberger syll. n. 367) T. Quinctius Flamininus cos. a. 556 et frater eius Lucius et A. Atilius Serranus, item in decreto Lampsaceno (Dittenberger n. 200) iidem Quinctii. Sed vel hac aetate longe frequentius gentilicia reperiuntur enuntiata, ut gentilicium habent in eodem laterculo Deliaco qui simul nominantur C. Livius et P. Cornelius Scipio et in laterculo proxenorum Delphico eiusdem aetatis (Dittenberger n. 198) quotquot reperiuntur cives Romani unico excepto qui appellatur forma mere Graeca Νίκανδρος Μενεκράτεος Ῥωμαῖος, homo opinor Graecus civitate Romana donatus et enuntiatus hybride nomini antiquo addita civitate recens adsumpta. Ipse T. Flamininus gentilicio utitur et in laterculo eo proxenorum (Τίτος Κοίγκτιος Τίτου υἱὸς Ῥωμαῖος) et in titulo honorifico Gytheatarum (Dittenberger 199: Τίτος Τίτου Κοίγκτιος) et in ipsius decreto Graece scripto (Dittenberger 202: Τίτος Κοίνκτιος). Libertini civis Romani, qui Graece scribens gentilicium Romanum omittat, certum exemplum nullum repperi; nam tituli Attici C. I. Att. III, 2876 restitutio admodum dubia est et quem supra octavo loco posui cum nomen bis enuntiet, ut recte vidit Dittenberger, et ad Latinam consuetudinem dictus Λεύκιος Αὐφίδιος Νικίας et Graeco more Λεύκιος Λευκίου, gentilicium non tam suppressit quam in alteram formam transtulit. Praeterea ne bilingues quidem tituli in Graeca forma gentilicium Romanum omittunt. Effecit id Romanorum apud Graecos praepotentia et quasi dominatio. Quod si haberemus eiusmodi inscriptiones dominatione ea anteriores, sine dubio ostenderent haec quoque nomina ut peregrina reliqua ad Graecam formam redacta. Sed a bello inde Philippico cives Romani non solum nobiles, sed etiam infimi ordinis ipsique libertini hoc obtinuerunt, ut a Graecis distinguerentur retenta nominis forma patria. Pervenit hoc quoque privilegium item ad cives coloniarum Latinarum, ut inter proxenos Delphicos invenitur

ita appellatus homo Brundisinus (Γάιος Στατώριος Γαίου υἱὸς Βρεντεσῖνος), in titulo Deliaco Fregellanus (Μάαρκος Σέστιος Μαάρκου Φρεγελλανός: *Bull. de corr. Hell.* 1884, 89); Apulorum tituli variant, scilicet Arpanus reperitur appellatus Italice (Σάλτιος Ταγύλλιος Ταγίλου υἱὸς Ἀργυριππιανός inter proxenos Delphicos), Canusini duo more Graeco (Βλάττος Ματούρου Κανυσῖνος inter proxenos Delphicos; Βοῦζος Ὀρτείρα Κανυσῖνος in decreto Deliaco *Bull. de corr. Hell.* 1884, 81).

Quod de gentilicio obtinet, ad filii vocabulum similiter pervenit. Graeca consuetudine cum excludatur, requiratur Romana, in titulis civium Romanorum Graece scriptis ut non ita raro omittitur, ita longe frequentius adest et procedente tempore magis magisque invalescit. Ipsi Tito Graeciae sive liberatori sive dominatori modo vidimus in altero titulo Graeco id negari, in altero dari. Tituli Attici Romanis viris mulieribusque positi excepto uno omnium antiquissimo, scilicet saec. sexti[1]), ubi patrem ponunt, filii filiaeve vocabulum constanter adscribunt; reliqui Graeci ante epocham imperatorum scripti id modo ponunt modo omittunt (Dittenberger syll. n. 236 seq.); aetate imperatoria cives Romani Graece scribentes ubi patrem enuntiant, filii vocabulum perraro omittunt[2]).

Liberti vocabulum ut nomini inseratur cum item Romanae leges requirant[3]), Graeca consuetudo melioris aetatis id ne in civibus quidem Romanis admittit[4]), sed solum probat patroni nomen nudo genetivo, adeo ut inter

---

[1]) C. I. Att. III, 561: Δέκμος Κοσσούτιος Ποπλίου Ῥωμαῖος. Alter n. 868 dedicatus Calvisiae Flaccillae Καλουεισίου Σαβείνου non hoc solo nomine dubitationibus obnoxius est.

[2]) Bilinguis titulus Romae repertus (inscr. Gr. Ital. et Sicil. n. 1674) Graece ita conceptus: [Γάιος Ἰού]λιος Γαίου Φαβ. [Ἀρταβάσδη]ς ..... υἱός, βασιλέως [Ἀριοβαρζάν]ου υἱωνός multis nominibus singularis est; singularis item miles praetorianus Graece appellatus Ἰάμουρ Ἀσάμου Συρός (l. c. n. 1661). Etiam a titulis Latine scriptis legionariorum aliquoties abest vocabulum *filius* (exempla congesserunt O. Hirschfeld *arch.-epigr. Mitth. aus Oesterreich* 4, 128 et Domaszewski l. c. 5, 203; adde titulos l. c. 10, 236 et 15, 47).

[3]) In titulo Atinae in Lucania reperto (C. I. L. X, 388 = inscr. Gr. Ital. 666) qui nominatur *L. Manneius Q.*, item dictus φύσει δὲ Μενεκράτης Δημητρίου Τραλλιανός quem locum tenuerit, quaeritur. Formula φύσει δὲ cum adoptioni propria sit, peregrinus autem a cive adoptari non potuerit, fortasse hic accipienda est de ingenuo Graeco redacto in servitutem civis Romani et ab eo manumisso. Quod si per servitutem talem quodammodo fiduciariam et imaginariam civitas Romana a peregrino adquiri potuit, formulae illi φύσει δὲ iusta excusatio paratur. Videtur igitur titulus spectare ad gravissimam quaestionem, utrum apud Romanos iure gentium civi Romano licuerit liberum hominem iuris peregrini suum facere, de qua disputavimus ego *Berliner Festgaben für Beseler* p. 256 seq. et nuper egregio acumine Mitteis *Reichsrecht und Volksrecht* p. 358 seq.

[4]) Exceptionem facit titulus Deliacus (*Bull. de corr. Hell.* 1884 p. 146): ...ιος Σερουείλιος Λι... [ἀπ]ελεύθερος καὶ Αὖλο[ς Σ]ερουείλιος Ποπλ[ίου ἀπ]ελεύθερος [σύ]νπλοοι. Eiusdem fere aetatis est titulus urbanus hybridus (C. I. L. VI, 8247 = inscr. Gr. Ital. et Sicil. 1781): Σέξστος Κλώδιος Δεκόμου λιβερτῖνος.

titulos supra recensitos duo secundus et sextus[1]) ingenuis Romanis *υἱός* vocabulum adscribant, libertinis solum genetivum. Id factum est propterea, quod vocabuli *υἱός* adiectio honorem auget, libertinae condicionis enuntiatio hominem ut a servis, ita ab ingenuis quoque secernens, magis eum minuit, cum praesertim apud Graecos ingenui quoque patrem enuntient nudo genetivo. Eapropter in titulis Graece scriptis qui inveniuntur cives Romani adiuncto ad nomen genetivo solo quamquam possunt esse ex ingenuis, fortasse maiore ex parte libertini fuerunt.

Sed consuetudo haec quamquam testibus titulis Deliacis ad extremum usque urbis saeculum septimum obtinuit, ad imperatoria tempora non pervenit. Caesarum liberti Graece non aliter appellari potuerunt atque appellantur Latine[2]), et etiam in privatorum libertis qui Romanas res tum moderabantur curam egisse videntur, ne libertini laterent sub nominis forma apud Graecos ingenuos usurpata. Certe in titulis eius aetatis Graece scriptis quamquam libertini more plane Romano nuncupati non admodum frequenter reperiuntur[3]) et molestum additamentum in Graecis titulis plerumque omittitur, nihilominus patroni civis Romani per genetivum solum expressi certum, quod ad hanc aetatem pertineat, exemplum nullum repperi. Nam Ἰούλιος Διαδουμενὸς Ἰουλίου Κουαδράτου ἀπελεύθερος tituli Messanensis (inscr. Graec. Ital. et Sic. 408) quamquam sine dubio idem est atque Διαδουμενὸς Αὔλου Ἰουλίου Κουαδράτου tituli Pergameni nondum editi mecum a Fraenkelio communicati, nihil obstat quominus hunc statuerit etiamtum servus.

Egimus de civium Romanorum apud Graecos appellatione; Graeci ipsi quomodo nomina forment, explicabunt aliquando ad quos ea res pertinet, nam quod sciam adhuc non satis explicuerunt. Hoc apparet diversam admodum rationem Graecos Latinosque in nominibus formandis secutos esse, scilicet ut uno verbo dicam, Romanos curam egisse, ut hominum condicio civilis intellegeretur ex ipso nomine plene enuntiato, apud Graecos e contrario eam inde agnosci non potuisse, fortasse adeo id eos egisse, ne inde pateret. Servorum vocabula utraque natio differre voluit reditque omnino ad radicem eandem, quod Graeci nomina servilia sumpserunt a vocabulis peregrinis Getae, Manii, Midae similibusque[4]), Romani autem libertos, scilicet servos et ipsos, Graecanicis solis cognominibus uti voluerunt; spirat ea consuetudo origine sua tempora praedatorum Antiatinorum et sacrificia Argeorum, id est Argivorum. Sed neutra natio ita ad certam legem pervenit

---

1) Quamquam qui ibi quinto loco nominatur utrum ingenuus fuerit an libertinus dubium est; nam huic condicioni cognomen Flacci parum convenit.

2) Athenis (C. I. Att. III, 1434): Ἀρχέβιος Πειραιεὺς Καίσαρος θεοῦ Σεβαστοῦ ἀπελεύθερος. Romae (inscr. Gr. Ital. et Sic. 1761): Τι. Κλ. Ὀψίμῳ ἀπελ. Καίσ. Neapoli (l. c. 721): M. Κοκκήϊος Σε[βαστοῦ] ἀπελεύθερος Καλ... Similia exempla abundant.

3) Athenis (C. I. Att. III, 1437 = C. I. L. III S, 7292): *P. Annius P. l. Satyrus* Πόπλιος Ἄννιος Ποπλίου ἀπελεύθερος Σάτυρος. Puteolis (inscr. Gr. Ital. et Sic. 856): Ὀκταουία Γαίου ἀπελευθέρα Οἰκουμένη, Πούβλιος Φουλούιος Πουβλίου ἀπελεύθερος Βλαστός. Plura cumulare nolui.

4) Strabo 7, 3, 12 p. 305.

propter necessariam nominum varietatem et mutabilitatem. Adsecuti id sunt Romani per genetivum ad nomen adiunctum secundum leges ita certas et fixas, ut rei publicae spiritus in ipsis vocabulis vivat et vigeat. Nudum genetivum admiserunt vel retinuerunt Romani in solo marito, puto ad denotandum non tam matrimonium quam manum, unde cum ea haec quoque genetivi usurpatio mature in desuetudinem cessit. In viris nomine recte et plene prolato distinguuntur servi, libertini, ingenui adiectis notis S[1]) — L — F, praeterea spurii adiectis ad tertiam litteris SP, quae nota deinde ex spurio filio per pudorem abiit in Spurii filium. E contrario apud Graecos civilis hominum diversitas cum eadem sit, nominum ratione nequaquam declaratur. Genetivus nude adscriptus ad nomen muliebre num possit de marito accipi, nescio; certe sollemnis usus uxoris vocabulum enuntiat nomine formato ad hoc exemplum (C. I. Att. III, 1474): Κρινὼ Ἀρτέμωνος Ἀθηναία, γυνὴ δὲ Λῃναίου. Hoc extra dubium est apud Graecos vel potius apud omnes imperii Romani incolas iuris peregrini in servis dominum, in libertis manumissorem, in ingenuis patrem pariter efferri per nudum genetivum, neque ea consuetudo a lingua pendet; nam etiam in peregrinorum titulis Latine scriptis frequenter invenitur genetivus ita usurpatus et filii vocabulum additum a legitimo sermone etiam Latino in peregrinis abhorret. Errant igitur qui ubicumque Graecum nomen offenditur eo additamento instructum, id de ingenuo accipiunt, nam cum abunde constet etiam apud Graecos manumissionem admodum frequentatam esse[2]), nominum Graecorum forma eadem est in ingenuis et in libertinis. Quocum recte compones, quod Graeca lingua patroni vocabulum ex Latino sermone adscivit, quamquam aliqua manumissi hominis tuitio etiam Graeco iure sine dubio obtinuit. Etiam condicio servitutis ficticiae ex manumissione sacra derivatae[3]) et nothorum

---

[1]) Intellego nomina servilia, ut scribuntur plene in titulis vetustioribus, quale est *Philodamus Volusi C. s.*, ubi extrema in scripto nomine respondent ei quod in sermone est *Gai por* (*Staatsrecht* 3, 207). Aetate imperatoria ea in desuetudinem abiit et servi plerumque ad nomen suum solum domini nudo genetivo adscribunt.

[2]) Libertinorum ordinem distinguunt tituli Graeci complures. Ita exempli causa Pergameni mortuo Attalo tertio libertatem adepti ut παροίκοις civitatem tribuunt, ita τοὺς ἐκ [τῶν] ἐξελευθέρων sub certis condicionibus pariter atque servos regios (βασιλικοὺς) inter paroecos adscribi iubent (Fränkel *pergam. Inschriften* n. 249). Illis ipsos libertinos comprehendi dubium non est, cum hi neque omitti potuerint neque servis regiis posthaberi. In hac igitur civitate et libertini et ex libertinis oriundi non solum civitate carebant, sed ne metoecis quidem accensebantur. Paullo diversa ratione Ephesii post bellum Mithridaticum cives esse iusserunt τοὺς ἰσοτελεῖς καὶ παροίκους καὶ ἱεροὺς καὶ ἐξελευθέρους καὶ ξένους qui contra regem arma cepissent, omnes (Dittenberger n. 253). Denique sic est in titulo eruderato Cei vel potius Coressi (Dittenberger n. 348): ἑστιᾶν τούς τε πολίτας καὶ οὓς ἡ πόλις κέκληκεν καὶ τοὺς μετοίκους καὶ τοὺς ἀπελευθέρους ὅσοι τὰ τέλη φέρουσιν εἰς Κορησίαν. Philippum regem Macedoniae temporibus Hannibalianis notum est inter causas potentiae civitatis Romanae posuisse, quod apud Romanos libertini cives fierent aliter atque apud Graecos (cf. Hermae vol. 17 p. 480).

[3]) Hi sunt ἱεροί in decreto Ephesino modo citato ante libertinos nominati. A. Castricius tituli Deliaci ἱερόδουλος (C. I. Gr. 2327) rectius componetur cum iis de quibus Franzius egit C. I. Gr. III p. 306.

nota[1]) num apud Graecos aliquatenus determinatae fuerint nomine, quaeri potest, neque opinor operam perdet, qui in eam rem data opera aliquando inquiret.

Denique Latinam et Graecam nominis formam qui comparat, nón dubitabit hanc pronuntiare longe vetustiorem neque exolevisse apud Graecos condicionum civilium discrimina externa, sed e contrario Romanorum sive prudentiam sive superbiam abiecta pristina rerum ambiguitate cum civilitatis diluculo arte coniuncta ad denotationem eam pervenisse, cuius partem supra tractavimus; nam indolem eandem spirant in tribubus cognominibusque similia complura alibi explicata. Hic quoque ut in aliis institutis non paucis, exempli causa in exheredatione, Graeci antiquum usum retinuerunt, Romani quae propria habent ipsi invenerunt.

XLIX. LATERCVLVS COHORTIS I. LVSITANORVM
A. CLVI.

Inter papyros nuper in museum nostrum ex Aegypto inlatas cum Latinae perpaucae inveniantur, primarium inter eas locum tenet ea quam photolithographice (infeliciter sane) expressam in tabula adiecta proposuimus, infra subiecimus redactam ad formam solitam, scripturarum duarum quadratae et usus quotidiani servata diversitate, de qua infra dictum est. In legenda papyro tam Carolus Zangemeister me adiuvit confecto ad ectypum apographo quam Otto Hirschfeld, quocum ipsum archetypum diligenter recognovi. Praeter militum nomina quaedam reliqua quae quidem extant satis videmur nobis expedivisse.

(Textum v. p. 458. 459.)

Litterarum deficientium ubi numerus determinari potuit, virgulis // repraesentantur; praeterea ubi litterae videntur evanuisse, spatia explevimus lineis curvatis ______________. — I, 6 litterarum PRAE et LI (in IVLIVS) exigua vestigia supersunt. — 8 EX]X papyrus; littera I maior postea videtur inserta esse. — 14 inter AD et x formae minoris (quod videtur pro interpunctione usurpari) intercidisse videntur litterae duae, quae possunt fuisse PR. — fin. post Ɖ vestigium videtur adesse litterae V — 15 de litteris 7 VI licet evanidis factis tamen nobis satis constabat. — 20 SEMPRo et numerus I separantur signa tali ⸓. — 29 litterae VE parum certae. — 25 EI papyrus: corrigendum esse II et linea supra notas ducta ostendit et res. — 26 VIRCAM papyrus. — 29 litterae VE parum certae. — 36 versus postea adiectus. — II, 8 primae duae notae quid significent, parum appareet; spe-

---

[1]) Ἀπάτωρ ad nomen adscriptum proprium est Aegyptiorum.

ciem prae se ferunt I (vel T) et fortasse VS contignatarum. Quod sequitur HERMACISAPYNI non est dubium.

Cohortis I Augustae praetoriae Lusitanorum equitatae, cuius laterculum papyrus haec exhibet, praeterea habemus titulos duos, alterum Britannicum (C. I. L. VII, 1054) praefecti eius cuiusdam, cuius nomen periit, castrorum collocationis nullum indicium suppeditantem, alterum (C. I. L. III, 22 cum add. 6626) ipsorum castrorum cohortis eius extructorum ad Hieraconpolin Thebaidos a. p. Chr. 288 imperante Diocletiano. Ibidem (nam in *theracon* quod traditur nomen oppidi illius latere dudum intellectum est) eandem constitisse sub duce Thebaidos imperante Arcadio ostendit Notitia dignitatum (Or. 31, 58). Iam edocemur papyro hac cohortem eam inde ab a. 131 Iul. 8 castra habuisse item in Thebaide, sed loco longe ab illo remoto inter Thebas et Syenen *Contrapollonospoli maiore*, ut hic legitur, rectius contra Apollonospolin maiorem, ubi secundum eandem Notitiam quarto p. Chr. saeculo exeunte castra habuit ala prima Francorum (*contra Apollonos* 31, 51), cum in ipso oppido (*Apollonos superioris*) tenderet legio secunda Traiana. Anno p. Chr. 130 cum Hadrianus Thebaidem peragrarit[1]), castra illa tum fieri iusserit necesse est. Mansisse cohortem in iisdem ad a. certe 156 item papyrus declarat, neque inde translata videtur esse ante Diocletianum. Papyrus utrum ex his partibus prodierit an casu aliquo delata sit Arsinoen, unde veniunt nostrorum museorum papyri pleraeque, ignoratur.

Cohortem I Flaviam Cilicum equitatam, quam item tum in Aegypto castra habuisse papyrus (II, 22) ostendit, novimus ex titulo C. I. L. III, 6025 circa annum 140 stetisse ad Syenen, non longe igitur ab Apollonospoli maiore. Cohortis eiusdem tribunus a. 118 institit metallis montis Claudiani (C. I. Gr. 4713 *f*) eiusdemque praefectus secundum papyrum Arsinoiticam ineditam, cuius copiam mihi fecit Wessely, a. p. Chr. 123 de hereditate quadam a praefecto Aegypti iudex datus sententiam tulit. Cohors I Cilicum quae anno 134 pars fuit exercitus Moesiaci (C. I. L. III p. 877 D. XXXIV; cf. C. I. Gr. 3497) diversa fuerit necesse est.

Tertiae cohortis item Aegyptiacae nomen periit II, 25.

Legionem II Traianam fortem, cuius papyrus II, 13 meminit, secundo saeculo solam praesedisse Aegypto notum est.

Extra Aegyptum quae consisteret papyrus nominat alam II Thracum Mauretaniae; haec enim sine dubio significatur I, 25. 26, quamquam librarius pro numero $\overline{\text{II}}$ errore posuit $\overline{\text{EI}}$. Eius alae et tituli potissimum reperti in Mauretania non pauci meminerunt[2]) et quae prodiit ibidem in urbe Caesarea nuperrime lex de veteranis data a Traiano a p. Chr. 109 inter alas

---

[1]) Memnonem audivit imperator cum comitibus suis a. 130 mense Novembri. Dürr *Hadrians Reisen* p. 63.

[2]) Cf. huius Eph. vol. 5 p. 187. Ex titulis in Mauretania repertis numerum habent C. VIII, 9358. 9390, *Bull. de la Gaule* 3 p. 91 et 4 p. 63; multi alii eum omittunt. Flavia cum in nullo reperiatur, non ita litterae papyri EI corrigendae sunt.

I,

PRIDIANVM COH. I AVG. PR. LVS. EQ.
MENSIS AVGVS^TI SILVANO ET AVGVRINO COS. a. 156
QVAE HIBERNATVR CONTRAPOLLO-
NOSPOLI MAIORE THEBAIDIS EX VIII
IDVS IVLIAS PONTIANO ET RVFI[NO] COS. 131
PRAEFECTVS M. IVLIVS M. F. TRIBV
QVIR. SILVANVS DOMO THVBVRSI-
CA MILITARE COEPIT EX IX KAL. MA
IAS COMMODO ET LATERANO COS. 154
LOCO AELI PVDENTILLI

PRIDIE KAL. SEPTEMBRES
SVMMA AD [PR] x KAL. ƉV
IANVARIA[S I]N IS 7 VI DEC. III
EQ. CXIV DROM. XVIIII
PEDITES CCCLXIII

ET POST KAL. IANVARIAS ACCESSER.
FACTVS EX P[A]GANO A SEMPRO-|I
NIO LIBERALE PRAEF. AEGVPT.
Silvano et Augurino cos. 156
Sextus Sempronius Candid[us] ex V kal.
Maias
REIECTVS AB ALA ĒĪ THRAC. DEC. I
MAVRETANIAE AD VIRCAM CHOR-
TIS
Vibio Varo cos. 134
A. Flavius Vespasianus ex VI nonas
[M]artias
TIRONES PROBATI V[O]LVN- VIIII
TARI A SEMPRONIO LIBERALAE
PRAEF. AEG. IN IS EQ. I DROM. I
in 7 Herculani Silvano et Augurino cos. 156
[Ap]olloni[u]s //is ex // nonas Maias
A[po]llo//// min //// idibus ////
in 7 Marsici eodem cos
Anubis Am ———— / / I nonas

in 7 Gaiani [eodem] cos.
C. Sigillius Val[e]ns [
in 7 Semproniani eodem [cos.
Ammonius [

vacat pagina ima capax vv. 4.

II,
in 7 Gai[ani
C. Iulius [
Ian[uarias
Silvano et A[ugurino cos. 156
Heraclammon Us[
nonas M[
in turma Artemid[ori
// i Hermacisapyni[
Apriles [
in turma Salviani eode[m cos.
//ccinius Barbaiatis ex XV[
kal. Maias
ACCEPTI EX LEG. $\overline{II}$ TR. FORT.
DATI AB EODEM PRAEFECTO
AEGVPTI
in 7 Lappi Condiano et Maximo cos. 151
Valerius Tertius ex VIIII [k]a[l.]
Apriles
in 7 Candidi Torquato et Iuliano cos. 148
Horatius Herennianus ex IV idus
Novembres
TRANSLATVS EX COH. I. FL. CIL.
in 7 Candidi Comm[odo] et Pompeiano co[s.] 136
Mae^{vi}us Marcellus [
ITEM TRANSLAT[
in 7 Lappi Severo [et Stloga cos. 141
C. Longinus Apoll[o
idus Feb[
in 7 Semproni[ani
Commodo et [Laterano? cos. 154?
Eros E[
ITEM FACTI [
in turma Arte[midori
Severo e[t Stloga cos. 141
/spon Petsireo[

---

in turma S[alviani
Glabr[ione et Homullo cos. 152

deficiunt versus c. 3.

in ea provincia consistentes recenset *II Thracum Augustam p(iam) f(idelem)* [1]). Augustae vocabulo ante numerum collocato utitur etiam in titulis C. I. L. VI, 1625*a*. VIII, 9358.

Militum nomina perscripta haberi apud duces *brevibus* vel *breviculis* qui dicuntur testantur biographus Alexandri c. 21: *milites suos sic ubique scivit, ut in cubiculo haberet breves et numerum et tempora militantum* [*continentes?*] et Rufinus adv. Hieron. 2, 36: *si qui accepto breviculo, in quo militum nomina continentur, nitatur inspicere, quanti ex militibus supersint, quanti in bello ceciderint et requirens qui inspicere missus est propriam notam . . . Θ ad uniuscuiusque defuncti nomen adscribat et propria rursus nota superstitem signet.* Vegetius cum idem vocabulum latiore significatione usurpet (2, 19: *cotidianas . . . vigilias . . . vicissim milites faciunt . . . nomina eorum qui vices suas fecerunt brevibus inseruntur; quando qui commeatum acceperit vel quot dierum, adnotatur in brevibus*), indicem militum sic ut ad numerum accesserunt institutum matriculam appellat (1, 26: *producendi . . tirones sunt semper ad campum et secundum matriculae ordinem in aciem dirigendi.* 2, 5: *victuris in cute punctis milites scripti cum matriculis inseruntur iuvare solent.* 2, 7: *principalium militum . . . . nomina ac dignitates secundum praesentes matriculas indicabo*) memineruntque *matricularum militarium* etiam constitutiones (C. Iust. 6, 21, 16). Eius matriculae tamquam supplementum est index is quem tenemus, scilicet proficiscens a statu cohortis qui fuit k. Ian. a. 156, sed respiciens item ad eum qui fuit k. Sept. anni praecedentis, recenset milites qui accesserunt ad mensem Maium usque anni illius; dies enim postremus qui nominatur est I, 35 . . *nonas Maias.* Quadrimenstre tempus, quod ita significatur, pendet omnino a stipendio militari a Caesaris inde tempore ter in anno numerato (Marquardt *Handb.* 6, 96), scilicet k. Ian. et k. Mai. et k. Sept. A stipendii quadrimenstri solutione pendent rursus tributorum illationes per menses quaternos (C. Th. 11, 1, 15 ibique Gothofredus) et *quadrimenstrui breves* (C. Th. 11, 25) cum erogatione militari coniuncti etiam ea aetate, qua in re militari annona pecuniae substituta tres numerationes illae stipendiariae fieri desierant.

De universa ordinatione cum liqueat, in singulis ad coniecturas redigimur. Indicem militum in cohortem adsumptorum incipere a k. Ian. consulibus Silvano et Augurino ostendit I, 19, itaque iidem consules I, 2 non sunt iungendi cum eo quod praecedit *pridianum cohortis mensis Augusti,* sed pertinent haec ad exordium statum cohortis definiens. Vocabulum illud sic usurpatum novum est; significat opinor matriculam cohortis stipendii solvendi causa quinto quoque mense ita perscriptam, ut demerentur dimissi mortuive, adderentur adlecti. Ita singulis annis matriculae ternae fiebant appellatae ut videtur *pridianum mensis Aprilis, pridianum mensis Augusti, pridianum mensis Decembris*; habemus auctarium ad pridianum mensis Decembris adscriptum. Status cohortis quod non repetitur, ut expectamus, ex

[1]) Legem eam nondum factam iuris publici missam sibi a professore Algeriensi Waille et ab eo mox edendam mecum communicavit socius noster Renatus Cagnat.

pridiano proxime praecedenti, sed ex pridiano mensis Augusti anni non enuntiati, eo opinor explicatur vel certe excusatur, quod locus et praefectus iidem fuerunt inde a *pridiano mensis Augusti* facto anno 154, scilicet mutato tum praefecto. Nam index factus a. 154 Apr. 30 aliter concipiendus fuit, at inde ab a. 154 Aug. 31 idem mansit, itaque librarius hanc exordii partem ex eo libello in posteriores totidem verbis transtulit ipsa inscriptione retenta. Indicem scriptum esse non secundum temporis ordinem, sic ut milites singuli in numerum referebantur, sed uno tenore mense Maio anni 156 vel paullo post inde efficitur, quod primo loco positus miles tempore fere extremus est receptus V k. Mai. (I, 23) et confirmat universus libelli habitus et duarum quoque manuum diversitas, scilicet alterius rubricas scribentis maiusculis, alterius in spatiis vacuis relictis scribentis singulorum hominum nomina diesque militiae coeptae. Tenemus igitur indicem tironum aliove modo in cohortem receptorum paratum ad recensum eorum faciendum praefecto mox fortasse adventuro et sic expletum tum opinor, cum cohortales novos inspiciebat tironesque ad sacramentum adigebat.

Praefectum Aegypti Sempronium Liberalem praeterea quod sciam ignotum papyrus passim nominat (I, 20. 32. II, 14). Milites omnes tam lecti quam voluntarii probantur non a cohortis praefecto, sed ab ipso, et ipse quoque ex alio numero in alium milites transfert.

Praefecti cohortis duo nominantur et ipsi pariter praeterea ignoti, Aelius Pudentillus et qui die Apr. 22 a. 154 ei successit et ad Maium certe a. 156 in officio mansit *M. Iulius M. f. tribu Quir. Silvanus domo Thubursica*[1]. Tam tribus vocabulum adiectum quam domus enuntiata scriptorem produnt Latini sermonis non satis gnarum. Nam tribus ita expressae unicum praeterea exemplum reperitur inter ea quae solita diligentia composuit Kubitschek (de Rom. tribuum origine p. 30), scilicet tituli Africani C. I. L. VIII, 1224; reliqua enim eo excusantur, quod in iis tribu collocata loco insolito ellipsis legitima excluditur. Domus autem ut saepissime ponitur in titulis militum centurionumque, equester ordo senatorium utpote municipiis exemptum in nomine formando domum tacentem (*Staatsrecht* 3 p. 887) in ea re plerumque imitatur[2]. Potest quidem opponi causa legitima deficiente equiti Romano domum recte adscribi et eam omissionem

---

[1]) *Iulius Silvanus Melanio proc. Aug.* nominatus in titulo Lugdunensi (Boissieu *inscr. de Lyon* p. 17) sine dubio diversus est.

[2]) Leges de praemiis veteranorum ut in gregalibus domum constanter enuntiant, ita tribunis praefectisque rarissime eam adscribunt. Inter titulos urbanos ordinis equestris in sexto corporis volumine compositos unicus qui domum adscriptam habeat est n. 1622 eques Romanus annorum XX domo Iulia Concordia. In titulis provincialibus equites Romani plures reperiuntur domum enuntiantes, ut sunt in Britannicis *Q. Petronius Q. f. Fab. Urbicus ex Italia domo Brixia* (C. I. L. VII, 704) et *Aemilius Crispinus natus in prov. Africa de Tusdro* (ib. n. 344) et duo quos mihi suppeditavit Hirschfeldius, *L. Cominius Vipsanius Salutaris domo Roma* Ilipae (C. I. L. II, 1085) et *Tib. Antistius Fausti fil. Quirina Marcianus domo Circina* Lugduni (Boissieu p. 269); sunt tamen rari et ipsi.

in abusu potissimum versari; sed tamen huiusmodi librarium magis crediderim contra consuetudinem receptam peccavisse quam legitima severitate nomen praefecti enuntiavisse. — Thubursicum quoque indigenis oppidum potius dicitur quam Thubursica. Eius nominis oppida duo fuerunt; sed Thubursicum Bure provinciae proconsularis cum in tribu Arnensi censeatur (Kubitschek imp. Rom. trib. discr. p. 148) neque rem publicam habuisse videatur ante Severum (C. I. L. VIII p. 173), praefectus is de quo agitur ortus sit necesse est ex Thubursico Numidarum, quod utrum Papiriae an Quirinae adscriptum fuerit cum ambigatur (Kubitschek l. c. p. 158), iam papyrus litem decidit.

Cohors de qua agimus quingenaria fuit et equitata; homines quot in ea fuerint k. Ian. a. 156 et quomodo distributi, explicatur ita I, 13—17:

centuriones	VI
dec(uriones)	III
eq(uites)	CXIV
drom(edarii)	XVIIII
pedites	CCCLXIII
summa	DV [1])

Centuriones sex in cohorte fuisse inde confirmatur, quod tot deinceps nominantur, scilicet *Candidus* II, 19. 23 — *Gaianus* I, 40. II, 1 — *Herculanus* I, 34 — *Lappius* II, 16. 23 — *Marsicus* I, 37 — *Sempronianus* I, 42. II, 29. Decuriones praeter eum qui est inter adlectos I, 25 nominantur duo *Artemid*[*orus*] II, 7. 33 et *Salvianus* II, 10. 37.

In titulis cum eiusmodi enumerationem nullam habeamus, auctor de munitionibus castrorum c. 25 de eadem ita exponit: *habet cohors equitata miliaria centurias X peditum, equites CCXL* (traditur *77 X aequites ped. ccxl*), *turmas decuriones* . . . . et post alia: *cohors equitata quingenaria habet centurias VI, reliqua pro parte dimidia.* Numerum qui excidit turmarum sive decurionum conieci esse VIII (in hac ephemeride vol. 5 p. 31 sive C. I. L. III S, 6760) propter titulum Ancyranum, in quo post verba [*e*]*t decuriones* leguntur nomina quattuor, sequitur deinde *coh. II Hispanor.*; nam cum copula ostendat praecessisse centuriones, necesse est ibi intellegatur cohors equitata eaque propter numerum decurionum non miliaria. Itaque quingenariae cohorti hic tribuuntur decuriones IIII isque numerus recte convenit equitum numero CXX; nam turma equitum tam in legione quam in ala quingenaria hominum est XXX [2]) neque quod sciam usquam minor eius numerus reperitur. Oblocutus his Domaszewskius in editione libelli pseudohyginiani p. 50 numerum supplevit X, propterea quod papilionum numerus

[1]) Elementi V post D vestigium adest evanidum; reliqui numeri omnes satis certi sunt.

[2]) Marquardt *Handbuch* 5, 348. 471. Accedit turma equitum singularium (C. I. L. VI, 225). Turma alae miliariae maior fuit hominibus mille (quem numerum diserte auctor enuntiat) distributis in turmas quattuor et viginti.

CXXXVI cohorti miliariae adscriptus ita conveniat cum numero peditum DCCLX tendentium per denos homines papilionibus LX et equitum CCXL tendentium per homines senos et centurionum decurionumque habentium papiliones singulos (76 + 40 + 10 + 10); sed papilionum distributio tota in coniectura posita est (cf. c. 28). Iam papyrus haec meam ordinationem confirmat; nam tres decuriones cum scribat fuisse k. Ian., quartum locum vacantem explet adlectus ex ala II Thracum (I, 25).

Numeri tam equitum, si dromedarios comprehendimus, quam peditum legitimos non multum, sed tamen excedunt; cohors quingenaria cum habeat pedites CCCLX, equites CXX non computatis centurionibus sex et decurionibus quattuor, veri numeri cohortis huius k. Ian. a. 156 fuerunt peditum CCCLXIII, equitum et dromedariorum CXXXIII. Aucti numeri ad adcrescentes in castris natos etsi possunt referri, magis crediderim hac aetate eos nondum matriculis insertos fuisse et cogitandum esse de supernumerariis, quales per omnia corpora passim offenduntur.

Dromedarios paucos in cohorte Aegyptiaca equitata turmis equitum insertos esse (dromedarius is cuius mentio fit I, 33 in turma fuit aut Artemidori II, 7 aut Salviani II, 10) non mirabimur et facile id conciliabitur cum improbatione usus bellici camelorum apud Vegetium 3, 23. Alas dromedariorum tres, quas in Thebaide Notitia recenset (Or. 31, 48. 54. 57), cognomina ostendunt constituta esse aetate Diocletiana.

Leges exercitus supplendi, quales obtinuerunt apud Romanos medio saeculo p. Chr. secundo, hoc indice vivida luce illustrantur.

Qui adleguntur cum originem adscriptam non habeant, ad Aegyptum ducunt et nomina quorundam, ut *Anubis* (I, 38), *Ammonius* (I, 43), *Petsireo . .* (II, 35) coniunctum sine dubio cum noto vocabulo Aegyptiaco Πετόσιρις, et ipsum de origine silentium; denique cum milites imperante Marco receptos in legionem Alexandreae castra habentem ad unum omnes origine Aegyptios fuisse ostenderit titulus C. I. L. III S, 6580, multo magis cohortes in Aegypto consistentes supplementis indigenarum solis usae sint necesse est. Milites auxiliarii cum solum ethnicum adsumant itaque ad omnes hoc laterculo comprehensos eadem origo *natione Aegyptius* perveniat [1]), peraeque omissa est.

Ad militum condicionem civilem quod attinet, quatenus nominum forma de ea edocemur, ne tirones quidem omnes peregrini iuris fuerunt, exempli causa qui primo loco nominatur (I, 29) miles factus ex pagano, tribus nominibus civilibus appellatur A. Flavius Vespasianus; accedunt translati in cohortem ex legione II, 13—21. Itaque vetusta ordinatio, secundum quam civis Romanus non merebat inter auxilia [2]), medio saeculo secundo certe

[1]) Militem alarium vel cohortalem Aegyptium quamquam adhuc nullum habeamus originem enuntiantem, classiariorum tituli (Eph. V p. 196) id ethnicum solum fere agnoscunt. Auxiliarii si qui fuerunt ex Alexandria Paraetonio Ptolemaide oriundi, ne his quidem civitatis vocabulum adscribi debuit, cum in auxiliis ethnicum requiratur (Hermes 18, 25 seq.).

[2]) Exposui de ea in Hermae vol. 16 p. 461 seq. (cf. vol. 19 p. 40).

aliquatenus infracta fuit. Respondet id omnino mutationi formulae in missionibus usurpatae ei, quae coepit inter a. 138 et 145, id est a primis annis imperatoris Pii, redit autem, ut recte monuit Hirschfeldius, ad instituta Hadriani; nam post quinque et viginti stipendia emerita demum mutatio illa in missionibus effectum habere potuit. Scilicet cum auxiliariis ad illum usque annum omnibus civitas Romana tribueretur, inde ab anno certe 145 clausula inseritur *qui eorum non haberent,* et erravi ego, cum dixi licet dubitans posse id fortasse restringi ad solos auxiliarios post probationem ante missionem civitate Romana donatos. Immo iam videmus Hadrianum constituisse, ut cives Romanos non solum qui sponte se offerrent, in auxilia recipere liceret, sed etiam legere; is enim quem supra attulimus ad hoc genus militum pertinet.

Milites qui accesserunt per quinque menses primos a. 156, alii tirones sunt lectus unus (I, 20—24), voluntarii novem (I, 31—II, 12), alii translati ex corporibus militaribus aliis, scilicet militia mutata poenae causa unus (I, 25—30), translati ex legione duo (II, 13—21), ex cohorte alia unus (II, 22—24), ex numero qui excidit duo (II, 25—31); extremum genus *item facti* . . . (II, 32—38) quo pertineat, nescio. Militibus ex ipsis castris oriundis, quorum ea aetate numerum non exiguum fuisse constat[1]), formula parum convenire videtur, potueruntque ii aut inter voluntarios recenseri aut inter lectos. — Ad singulos milites adscriptus est annus et dies, quibus factus sit, quos dies in tironibus supra dixi comprehendi anni 156 mensibus quinque primis; translatis adscribitur dies anni cuiusdam praecedentis. Ceterum in hisce diebus cum propter litteras hic illic evanescentes tum propter neglegentiam scribentis (ut II, 4 repetuntur consules praeter consuetudinem) minora quaedam dubia remanserunt.

Inter tirones unum reperiri lectum, voluntarios novem confirmat quod ait qui de re militari scripsit imperante Severo Arrius Menander (Dig. 49, 16, 4, 11): *plerumque voluntario milite numeri supplentur*, ubivis in commentariis eis distinguens inter lectos et voluntarios[2]). *Pagani* vocabulum opponitur militi in papyro ita ut apud Tacitum[3]) et Plinium[4]) aliosque auctores passim.

Militiae mutatio inter poenas militum et alibi memoratur (Marquardt

---

[1]) Hermes 19 p. 10.

[2]) Dig. 49, 16, 4, 1: *ad bestias datus si profugit et militiae se dedit, . . . capite puniendus est, idemque observandum est in eo qui legi se passus est.* 2: *In insulam deportatus si effugiens militiae se dedit lectusve dissimulavit, capite puniendus est.* 3: *temporarium exilium voluntario militi insulae relegationem adsignat dissimulatum, lecto* (sic videtur scribendum pro *dissimulatio*) *perpetuum exilium.* 9: *qui post desertionem in aliam militiam nomen dederunt legive [se] passi sunt . . . militariter puniendos.* Similiter Traianus apud Plin. ep. 30: *refert voluntarii se obtulerint an lecti sint vel etiam vicarii dati.*

[3]) hist. 1, 53: *inter paganos corruptior miles* cet.

[4]) ad Trai. 86*b*: *et milites et pagani.*

Handbuch 5, 572) et ponitur ab Arrio Menandro [1]). Reiectus quod item fit decurio quamquam mirum est, recte sumi poterit eum etiam in ala illu eodem loco fuisse et poenam ei inflictam eo se continuisse, ut decurionatum retineret, sed ex ala transferretur in cohortem. Alarii equites quantopere eminuerint super cohortales, ostendit quod ait Hadrianus in oratione Lambaesitana (C. VIII, 2532) adloquens equites cohortis VI Commagenorum: *difficile est cohortales equites etiam per se placere, difficilius post alarem exercitationem non displicere: alia spatia campi, alius iaculantium numerus, frequens dextrator, cantabricus densus, equorum forma, armorum cultus pro stipendi modo.* Potuit addi alia disciplina. Scilicet quod iam in papyro legimus alarium reici ex ala *ad virgam cohortis* explicant Livius ep. 57: (Scipio Africanus minor) *quem militem extra ordinem deprehendit, si Romanus esset, vitibus, si extraneus, virgis cecidit* et qui vitam scripsit Alexandri c. 51: *si quis* (militum) *de via in alicuius possessionem deflexisset, pro qualitate loci aut fustibus subiciebatur in conspectu eius aut virgis*; ubi *qualitas loci* ipsum est opinor discrimen inter militem legionarium vel alarium vite fusteve castigandum et cohortalem virgis subiectum. Mansit igitur quae observabatur libera etiamtum re publica militis civis militisque peregrini in castigatione diversitas, sed ita, ut alarius legionario aequiperaretur et solus cohortalis servili flagellationi [2]) subiaceret. Idem discrimen obtinuit Alexandreae inter Graecos et Aegyptios [3]). Traxerunt igitur Romani consuetudinem eam a disciplina Macedonica; scilicet imperatores Romani postquam auxiliaribus talibus uti coeperunt, quales secundum instituta Alexandri servilibus verberibus afficiebantur, in iis castigationem eam retinuerunt, a civibus procul habuerunt.

Translatio denique, qualis in papyro hac reperitur, plane nova procedit. Translationem ex numero altero in alterum saepissime memorant lapides in centurionibus, quippe qui in processu plerumque cum loco numerum mutent. Gregales e contrario quamdiu merent caligati, in eodem numero permanere non solum ostendunt silentio suo tituli permulti, sed ubi mutant, id extra ordinem fieri indicat fere formula in sollemni centurionum mutatione non usitata [4]) *translatus ex numero illo in illum.* Exempla numeri mutati ante acceptam vitem quae mihi praesto sunt (neque enim data opera conquisivi) subieci.

1. Legionarios translatos in praetorium composuit Bohnius (*Heimath*

---

[1]) Dig. 49, 16, 3, 1. 16.

[2]) Macer Dig. 48, 19, 10 pr.: *ex quibus causis liber fustibus caeditur, ex his servus flagellis caedi . . . iubetur.* Callistratus Dig. 49, 14, 12: *verberibus servilibus.* Constantinus C. Th. 9, 12, 1: *si virgis aut loris servum dominus adflixerit* cum adnotatione Gothofredi.

[3]) Philo in Flaccum 10: τῶν μαστίγων εἰσὶ διαφοραὶ διακεκριμέναι κατὰ τὴν πόλιν πρὸς τὰ τῶν τύπτεσθαι μελλόντων ἀξιώματα· τοὺς μὲν γὰρ Αἰγυπτίους ἑτέραις μαστίζεσθαι συμβέβηκε καὶ πρὸς ἑτέρων, τοὺς δὲ Ἀλεξανδρέας σπάθαις καὶ ὑπὸ σπαθηφόρων Ἀλεξανδρέων.

[4]) Exceptionem facit fortasse titulus C. I. L. VI, 2899, nisi praeferimus centurionis notam superscriptam esse ad emendandum vocabulum *tralati.*

der Prätorianer p. 11 seq.). Eiusmodi processus cum post Severum legitimus factus sit, translatus vocabulum in titulis iis raro usurpatur.

2. Alarios relatos inter equites singulares composui ego in Hermae vol. 16 p. 462.

3. Legionariorum translatorum in legionem aliam exempla aliquot reperiuntur exauctorata imperante ut videtur Elagabalo legione III Gallica militibusque eius receptis in III Augustam (C. I. L. VIII p. 1074, cf. III n. 208 et Henzen *bull. dell' Inst.* 1865 p. 52). Accedit titulus Alexandreae in Aegypto repertus (*Revue arch.* ser. 3 vol. 18 a. 1891 p. 339) militis *legionis II Traianae Germanicae fortis Antoninianae tralati ex legione III Augusta pia vindice* et alter Tarraconensis (C. I. L. II, 4154) militis *probati in leg. VI ferrata, translati frum(entari) in leg. VII g. p. f.*

4. Cohortalem auxiliarium translatum in legionem non inveni nisi unum C. V, 898 *ex (cohorte) Claudia miliarense translatum in l(egionem) Au(gustam?)*

5. Cohortales urbanicianos translatos in praetorium composuit Bohnius l. c. p. 12 not., adnotans militum eorum numero quattuor duos (C. IX, 5839. 5840. X, 3733) promotos esse imperante Hadriano eundemque secundum sententiam servatam a Dositheo c. 2 similem promotionem tironem sperare iussisse, tertium quartumque (C. IX, 5650. XI, 20) nihil obstare quominus ad eadem tempora referantur.

6. Militem ex cohorte urbana una translatum in urbanam alteram reperies C. IX, 5839. 5840.

7. Vigil translatus in praetorium est C. VI, 2780 (cf. *Staatsrecht* 2[3], 1057).

8. Vigil translatus in cohortem urbanam est C. X, 3820, de quo titulo non recte iudicavit Cauer eph. ep. 4, 469.

Haec mutati numeri exempla quamquam sine dubio qui data opera quaeret aliis additis augebit, de ipsa re iam satis constat. Scilicet manet gregalis communi iure in numero suo, donec aut exauctoratur aut vitem accipit; numerum mutat nonnisi extra ordinem et ita fere, ut transeat in militiam ordinis superioris. At in laterculo de quo agimus Aegyptiaco milites recensentur pro re complures translati alii ex cohorte auxiliaria in auxiliariam alteram, quae numeri permutatio componi poterit cum ea quam supra tertio quintoque loco recensui, alii adeo in cohortem auxiliariam e legione, cuius translationis similem nullam praeterea repperi; neque enim recte comparabuntur rari et ipsi gregales legionarii in cohortem alamve ita translati, ut ibi fiant sesquiplicarii decurionesve vel centuriones[1]), nam

[1]) Composuit eos Domaszewskius *arch.-epigr. Mitth. aus Oesterreich* 10 p. 21. Ita M. Annius M. fil. Quir. Martialis imperante Traiano ex milite legionis III Aug. factus est dupliciarius et mox decurio alae Pannoniorum, deinde centurio legionarius. Titulus Carnuntinus, quem l. c. interpretatus est Domaszewskius, non magis recte comparabitur; nam inter *mil. leg. XIIII g.* et *optionem o[cta]v[a] pr(incipis) pr(ioris)* quae interponuntur officia *librarius numeris, custos armorum, signifer* recte Domaszewskius negavit ad auxilium aliquod trahenda esse.

legionarios duos translatos in cohortem Lusitanorum ibi quoque gregalium locum tenuisse inde colligitur, quod utrique adscribitur centuria. Minuitur aliquantum difficultas eo quod supra vidimus hac aetate cives Romanos tam in auxiliis meruisse quam in legione; nihilominus legionariorum et auxiliariorum condicio ne sic quidem exaequata est. Itaque fortasse eiusmodi translatio propria fuit exercitus Aegyptiaci non uno nomine a reliquis recedentis.

In usu militari Latinam linguam per universum imperium solam admissam esse[1]) papyrus haec in extrema Thebaide conscripta confirmat. Scripsit eam sine dubio cohortis illius librarius usus pulcherrimis litteris quadratis; nomina militum deinde inseruit praefectus Aegypti aut sua manu aut, quod magis crediderim, apparitoris cuiusdam, minusculis non minus certis et claris. Neque tamen desunt vitia cum orthographica (*Contrapollonospoli* I, 3* — *Sextus* praenomen perscriptum I, 23 — *Liberalae* I, 32) tum sermonis, ut sunt *hibernatur* I, 3 pro deponenti usurpatum, et formula *eodem cos.* I, 37. 40. 42. II, 10, ubi requiritur pluralis, item de quibus supra p. 462 dixi additum *tribu* praeter consuetudinem et domus enuntiata in viro ordinis equestris.

[1]) Cf. Hermes vol. 19 p. 22.

TH. MOMMSEN.

INDICES.

COMPOSVIT M. RVBENSOHN.

I. NOMINA.

I. IMPERATORES ET DOMVS EORVM.

AVGVSTVS
Augu[stus] 14
divus Aug(ustus) 261; *v.* sacerdotes

TIBERIVS
[Ti. Caesar] divi Aug. f. [Augustus] 149
[Ti. Ca]esar Aug. *p.* 424, 3
[num]en ac providentia *eius* et senatus *p.* 424, 3

DRVSVS TIBERI F.
Drusus [Caesar Ti. f.] *v.* Aricia 1236

CLAVDIVS
Claudius *2. *p.* 423, 1 *nisi est* Nervae
Ti. Claudius Caesar Aug. Germanicus 1. 1242
a. 42 pont. max. tr. pot. cos. II imp. III 1
a. 43 pont. max. tr. pot. II cos. III desi[g. IV p.] p. *p.* 423, 1
pont. m[ax.] 2

Britannicvs
[T]i. Claudius Brittanicus [Caesar] 1242 *iunctus parentibus et fratri, huic praepositus*

Ivlia Agrippina
Iulia [Agrippina Aug.] 1242 *iuncta coniugi et filiis*

Nero
[Nero] Claudius Caesar 1242 *v.* Britannicus

Vespasianvs
Imp. Vesp(asianus) Aug. 1121 *v.* consules

Titvs
T(itus) Imp. 1121 *v.* consules
divus Titus divi Vespasiani f. Vespasianus Augustus 1188 *f.*
divus Titus *v.* flamines

Domitianvs
Imp. Caes. Domitianus Aug. 1185 *f.*
Imp. Caes. divi Vespasiani f. Domitianus Aug. Germ(anicus) 319
pont. max. tr. . . . 319

Traianvs
Imp. Ner[va] Traian[us Caes.?] Aug. [Germ. Da]c 943
[Imp.] Nerva Traianus Caes. Aug. [Ger]man. Dacic. 566
[Im]p. Cae[sar di]vi Ner[vae f. N]erva [Traian]us Aug. G[erman.] Dacicus 742 = 335
Germanicus Dacicus *169
a. 104/105 [pont.] max. tr. pot. VIII [im]p. [iiii cos.] V 566
divus Traianus *v.* sacerdotes

Hadrianvs
Hadrianus *4
Hadrianus Aug. d. n. 228
Imp. Caesar Traianus Hadrianus Aug. 208. 209. 426. 1099
Imp. Caesar, divi Traiani Parthici f. divi Nervae nepos (divi Nervae nepos divi Traiani Parthici f. 574. 582), Traianus Hadrianus Aug. 76. *168. *341. 574. 582. *634. 637. 743

a. 123	pont. max.	tr. pot. VII	cos. III	[p. p. 582]		574. 582. *634
a. 126	[pont. max.	tr]ib. pot. X	cos. III	p. p.		743
a. 129	pont. max.	tr. pot. XIII	c[os. iii]	p. [p.]		637
a. 137	pont. max.	tr. pot. XXI	imp. II	cos. III	p. p.	1197
	p. m.	tr. pot. . . .	p. p.	cos. III		1099
	pont. [max.	. . .	. . .	. . .		*4. 76
	. . .	tr. [pot.]	. . .	. . .		341

divus Hadrianus 6. 124. 206 *bis*

Sabina Hadriani
diva Sabina Aug. 762
v. porticus

L. Aelivs Caesar
L. Aelius Caesar, Imp. Traiani Hadriani Aug. f. divi Traiani Parthici nepos divi Nervae pronepos 1197
a. 137 tr. pot. cos. II 1197

Matidia minor

Matidia Aug. f. 1257 *bis*

Pivs

Antoninus Pius *4. *169. 327. *344—346

Imp. Antonin[us Augustus Pius] 798

Imp. Caes. Antoninus Aug. Pius p. p. 86

Imp. Caes. T. Aelius Hadrianus Antoninus Aug. Pius (p. p. *add.* 1019) 763. 1019

Imp. Caes. T. Aelius Had[rianus Antoninus Aug. Pius] ... us max. 210

Imp. Caes. T. Aelius Hadria[nus Antoninus A]ug. Pius [? Britt. Ge]rmanicus Dacicus 696

Imp. Caesar, divi Hadriani f. divi Traiani Parthici (Parth. *om.* 764) nepos divi Nervae pronepos, T. Aelius Hadrianus Antoninus Aug. Pius 144. *342. 764. 1117. *1118. 1198

Imp. Caesar T. Aelius Hadrianus Antoninus Aug. Pius, divi Hadriani f. divi Traiani Parthici (*om.* 343) nepos divi Nervae pronepos (d. N. p. *om.* 343) *326. 338. 343

a. 138		tr. pot. cos. des. II				1198
a. 140	pont. max.	tr. pot. III		cos. III	p. p.	1269
a. 141	pont. max.	tr. pot. IIII		cos. III	p. p.	*326. 338
a. 146	pont. max.	tr. pot. VIIII	imp. II	cos. IIII	p. p.	1117
a. 152	[pont. max.	tr. pot.] XV	imp. II	[cos. IIII	p. p.]	342
a. 155	pont. max.	tr. pot. XVIII	imp. II	cos. IIII	p. [p.]	144
a. 158		cos. IIII tr. pot. XXI				764
	[po]nt. max.	cos. IIII tr. pot. ...	[imp. i]I		p. p. procos.	696
	pont. [max.	tr.] pot. ...				343

optimus maximusque princeps 696

Antinooinus Aus. pp. tr. p. cos. III 1189 *f.*

M. Antoninus ceteri[q]ue liberi [eius] 696

M. Antoninvs

M. Antoninus 77. 258. *344—346. 708

patre vivo

M. Aelius [Aurelius Verus Cae]s. 696

M. Aurelius Caes., Imp. (Caes. *add.* 211) Antonini Aug. Pii f. 211. 347. 765

M. Aurelius Caesar, Imp. Caes. T. Aeli Hadriani Antonini Aug. Pii f. 1269

M. Aurelius Caes., Imp. Hadriani Antonini Aug. Pii f. divi Hadriani nepos 434

M. Aurelius Caesar, Imp. Caesaris T. Aeli Hadriani Antonini Augusti Pii f. divi Hadriani nepos divi Traiani pronepos divi Nervae abnepos 1199

post mortem Pii

Marcus Antoninus *a. It.*[1]) 6

Imp. Antoninus Aug. 694

Imp. Caes. M. Aurelius Antoninus Augustus *112. *308. *690

Imp. Caes., divi Antonini f. divi Hadriani nepos divi Traiani Parthici pronepos divi Nervae (Aug. *add.* 97) abnepos M. Aurelius Antoninus Aug. 97. 1200

[1]) Sic notavimus *aes Italicense* p. 387 ss.

Imp. Caesar M. Aurelius Antoninus Aug., divi Antonini (Pii *add.* 747) f. (divi Veri Part. max. fr. *ins.* 747) divi Hadriani nepos divi Traiani Parthici (*om.* 747) pronepos divi Nervae abnepos 313, *maioribus post honores positis* 337. 747

Armeniacus Medicus Parthicus max. *258. *690
[Armen.] Parthicus max. M[edicus] 337
Arm[en. Parth.] Med. Germ. *ante* Aug. 747

a. 140				cos.		1199
a. 161	pont. max.	tr. pot. XV		cos. III		97
a. 162	pont. max.	tr. pot. XVI		cos. III		1200
a. 164	imp. II	pont. max. tr. pot. XVIII		c[os. III]		313
a. 167	po[nt. max.	imp. V	tr. po]t. XXI	cos. III	[p. p.]	337
a. 170		tr. pot. XXIIII	im[p. V	cos. III	p. p.]	258
a. 174	pont. max.	tr. pot. XXVIII	imp. VII	cos. [III	p. p. pro]cos.	747
a. 177		[tr. po]t. XXXI		...	[p]rocos.	708
	[pont. max.	tr. pot. ..	imp. ..	co]s. III	p. p.	*361
	[pont. ma]x.	[tr. pot. ...		cos. ..]		308
	p[ont. max.	tr. pot. ..	imp. ...	cos. ...	p. p.]	690

optimus ac piissimus 1199
in aere Italicensi Marcus et Commodus appellantur magni imp(eratores); maximi 23; sanctissimi 18; *item* principes 7. 16; principes nostri 1; principes maximi (maxumi 51) 41. 51. 57
eorum oratio *a. It.* 57; divina *a. It.* 47; sanctissima *a. It.* 28
ornamenta (eius?) sacerdotalia 1200
[pro sa]lute et v[i]ct(oria) *eius* 308

divus Marcus *v.* sacerdotes
[tota domus eiu]s divina 690

L. Vervs

L. Verus 311
Imp. Verus Aug. 694
Imp. L. Aurelius Verus 230 *v.* consules
[Imp. C]aesar [L.] Aurelius Ve[rus] 350
[Imp. Caes. L. Aurelius Ve]rus Aug. A[rmeniacus Medicus Parthicus] maxim[us] 690
Imp. Caesar, divi Antonini f. divi Hadriani nep. divi Traiani Parthici pronep. divi Nervae abn., L. Aurelius Verus Aug. 1201
[Imp. Caes. L. Aurelius Verus] Armeniacus Aug., divi Antonini [f. divi Hadriani nep. divi Traiani] Parth[i]ci pronep. [divi Nervae abnep.] 349
Imp. C[aesar L. Aurelius Ver]us Aug. *honores* [divi Antonini f. divi H]adriani nepos [divi] Tra[iani Parthici pronep. divi Nerv]ae [a]bnepos 337

a. 162	[pont. max.	tr. pot.] II		cos. II	pro[cos. p. p.]	349
		tr. pot. II		cos. II		1201
a. 164	[pont. max.]	im[p. II	tr. pot.] IIII	[cos. II]		311
a. 167	pont. max.	imp. V	[tr. pot. VII]	cos. [III	p. p.]	337

Commodvs

patre vivo 77
[Imp.] Caes., M. [Aureli An]tonini [A]ug. Arm. M[ed. Par]th. [max.] Germ. [Sarm. f.], ... [Anto]ninus .... [A]ug. *361
post mortem M. Antonini
Lucius Commodus *a. It.* 6

Imp. Cae[s.] L. Ael[ius] Aurelius Commod[us Aug. Pi]us Felix 84
Imp. Caes. L. [Aurelius] Co[mmodus] Pius Felix Au[g.] 537
[Imp. Caes. M. Aurelius Commodus Antoninus Pius Fe]lix Aug. 714
Imp. Caes. M. Aurelius Commodus Antoninus Pius Felix Aug. 237. *1202

dominus noster 537
eius oratio *v.* M. Antoninus

pro salute *eius* [et pro hono?]re eius 84
tota domus eius divina 237
nomen erasum *237. *537. *a. It.* 6; *nomen honoresque in litura reposita* *224. 307

Crispina
Crispina A[ugusta] 714 *iuncta coniugi*

Severvs
domini nn[n.] *praemittitur nominibus Severi et filiorum* 757. 759
dd[d.] nn[n.] *item* 760
domi]nus noster *ante nomen Severi* 391

Severus 63. *88. 301. 377
Severus Aug. 760
Imp. L. Septimius Severus Aug. 757. 759
Imp. L. Septimius Severus Pertinax Caesar Aug. 1203
Imp. Caes. L. Sep. Severus p. p. Aug. 1100
Imp. Caes. (Imp. Caes. *om.* 391; Caes. *om.* 13. 739) L. (Lucius 240) Septimius Severus Pius (Pius *om.* 226. 739. 951. *p.* 425, 5; *post* Aug. 1020) Pertinax Aug. 13. 104. 118. 122. *135. *215. 226. 240. 247. 391. 739. 804. 951. 1020. *1108. *p.* 425, 5
Imp. Caesar L. Septimius Severus Pius Felix Aug. 661
Imp. Caes., divi M. Antonini Pii Germ. Sarmat. f. divi Commodi frater divi Antonini Pii nepos divi Hadriani pronepos divi Traiani Parthici abnepos divi Nervae adnepos, L. Septimius Severus Pius Pertinax Aug. *352. 440. 744
Imp. Caesar L. Septimius Severus Pius Pertinax Aug. *acclamationes* Felix *honores* divi Marci Antonini Pii Germ. Sarm. f. divi Commodi frater divi Antonini Pii nep. divi Hadriani pronep. divi Traiani Parthici abnep. divi Nervae adnep. 1204

Arabicus Adiabenicus 440
Arabicus, Adiabenicus, Parthicus max. (max. *om.* 420) 104. 135. *240. *352. 420. 744. 804. 1204
Part. Arabic[us] ... 122
Parth., Arabicus, Par[th.] Adiabenicus 247

a. 195	pont. max.	tr. pot. III	imp. V	cos. II	procos.	p. p.	1203
	[p. m.]	tr. p. III	cos. II	imp. III (?)		p. p.	*p.* 425, 5
a. 196		tr. p. IIII	[i]mp. VIIII	cos. II	pr[oco]s		247
a. 197	[pont. max.	tr. pot. V	i]mp. [XI?	cos. III	procos.]		440
a. 197/8		[tr. p. V	cos. II	imp.] X	p. [p.	procos.]	135
	...	...	...	[imp.] X	p. p.	procos.	*88
a. 203	[pont. max.	tr. po]t. XI	[imp. XI	cos. III		p. p.]	744
a. 204	[pont.] max.	tr. pot. XII	im[p. XI	cos. III		p. p.]	104
a. 207	pont. max.	tr. pot. XV	imp. XII	cos. III		p. p.	1204
	pont. max.	p. p.	tr. pot. ..	cos.	procos.		661
	[pont. max.]	tr. [p]ot. ..	imp. ..	[cos. ..	p. p.	procos.]	804
				cos.	p. p.		1108

fortissimus felicissimusque princeps *354. 440
piissimus (filius 438) maximus princeps 438. 439
propopagator imperi 390
restitutor castrorum Ostiensium 1204
vindex et conditor Romanae disciplinae 353
... [totaque divina] domus 88; [tota]que domus divina 301
victoria Brittanica 13
ornamenta sacerdotalia (*eius*?) 1200

Ivlia Severi

Iulia Severi 125. 246. 391. 744. *1208
Iulia ... 759
Iulia Augusta 63. 354. 355. 753. 757. 760. *1020. 1206. *p.* 425, 4
Iulia Dom[na Aug.] 226

mater Augusti et castrorum 125 *G*[1]). 391. 1206 *G*. *1208
mater Augustorum et castrorum *226 *G*. 760 *G*
[mater A]ug. et castrorum et [senatus] 246
mater castr(orum) et sen. ac patriae 354
mater castrorum et Augusti et senatus atque patriae 355. 753
[coniux *Severi*, mater Aug]usti nostri [et castrorum et senatus e]t patri[ae et] *Antonini* 744 *G*

iuncta coniugi 63. 1020
iuncta coniugi et Antonino 125. 391. *1208
iuncta coniugi et filiis 226. 744. 760
iuncta Antonino 246. 354. 355. 753

Paccia Marciana

Paccia Marciana, quondam coniux Imp. Severi Aug. 439

P. Septimivs Geta

P. Septimius L. f. Geta, pater Imp. Severi Aug. avus Imp. sanctissimi Antonini Aug. 438

Antoninvs Severi f.

Antoninus Severi f. 141. 226. 240. 246. 301. 355. 377. 558. 631. *717 *G*. 744
M. Aurelius Antoninus Caesar 440. *951
M. Aurelius Antoninus Caesar Imperator destinatus 353 (*at tamen sequitur v.* 6 leg. Augustorum *Severi sc. et filii*) 390 *a.* 197
[M. Aurelius Antoninus] Augustus noster 391 *a.* 198?
M. Anton[i]n[us] Aug. Pi[us] d(ominus) 229
Antoninus Pius fortissimusque Aug. 760 *G*
Imp. Caes. Antoni[nus] Aug. 1228
Imp. Caes. (Imp. Caes. *om.* 277; Caes. *om.* 13) M. Aurelius Antoninus Aug. (noster *add.* 778; Pius *add.* 277) 13. 104. 277. 354. 630. *778 *G*. 804. 1100
Imp. Caes. (Caes. *om.* 757. 759) M. (Marcus 556) Aurelius Antoninus (M. *add.* 675) Pius Felix (Fel. *om.* 572. 626. 627. 633. 635. 636. 744; *post* Aug. 291. 1205) Aug. 125. *253. 291. 556. 567. 572. 583. 598. 621. *626. 627. 633. 635. 636. 675. 744. 753. 757. 759. 1205. 1207
Imp. Caes. M. Aurelius Severus Antoninus Pius Felix (P. F. *om.* 661; F. *om.* 561) Aug. 74. 96. *456. 561. *562. 661

[1]) *In titulis sic signatis legi potest etiam aut legebatur olim* Augustorum *aut* filiorum.

maiores patre vivo

f. Imp. Caes. [L.] Septimi Sev[eri Perti]nacis [Aug.] Arabici [Adiabeni]ci 440

Imp. L. Septimi Severi Pii f. 390

Imp. Caes. (I. C. *om.* 353) L. Septimi Severi Pii (Pii *post* Aug. 420) Pertinacis Aug. Arabici Adiabenici Parthici maximi (Part. pontifici 420; P. m. *om.* 353; p. p. *add.* 1205) f. divi M. (M. *om.* 1205) Antonini Pii (Pii *om.* 354?) Germanici Sarmatici nep. divi Antonini Pii (Pii *om.* 354) pronep. divi Hadriani abnepos divi Traiani Parthici et divi Nervae adnepos *post* Imp. Caes. *ante nomina* [420]. 744, *post nomina* 353, *post nomina et honores* 354. 1205; et Iuliae Aug. matr(is) cast. et sen. ac patriae *inter* f. *et* divi M. Antonini *in litura repositum pro Getae nomine* 354

maiores post patris mortem

divi (L. *add.* 246. 291) Septimi Severi Pii (P. *om.* 291. 1207) Arab. Adiab. Parth. (Parth. *om.* 556[1]) max. (m. *om.* 1207) Britt. max. (pont. max. *add.* 753) f. divi M. (M. *om.* 556) Antonini Pii (Pii *om.* 291) Germ. Sarm. nepos, divi Antonini Pii (Pii *om.* 753) pronepos, divi Hadriani abnepos, divi Traiani Parthici et divi Nervae adnepos (pronepos 556) *post* Imp. Caes. *246. *355. 556. *558. 753; *post nomina honoresque* 291. 1207, item *patre omisso* 96

[Arab. Adiab.] Parthicus max. [Brit. max.] German. max. 456

Brit. max. 1207

Parthicus max. *301. 354. 556

Parthicus max. Britannicus max. 96. 561

Parthicus max. (max. *om.* 277) Britannicus max. (max. *om.* 753. 759) Germ. max. (max. *om.* 757) 277. 291. 355. 567. 572. 583. 621. 626. 627. 631. 633. 635. 636. 675. 753. 757. 759

acclamationes in litura nominis Getae repositae 796, *cf.* 757. 759

---

a. 199		[tr. po]t. bis			procos.		354
a. 202	....	[tr.p]ot.V		cos.	procos.		301
a. 207		tr. pot.X		cos. II	des. III		1205
a. 211	pont. ma[x.]	p. p.	tr. pot. XIIII	imp. II	cos.III	procos.	1207
a. 212	pont. max.	tr.pot.XV	imp. II	cos. III		p. p.	96. 141
	p. p.	tr.pot.XV	cos. IIII				675
a. 213/4	[pont. max.]	tr. pot. [XV..	imp. II?]	cos. IIII	procos.	[p.] p.	456
a. 214	pont. max.	tr.pot.XVII	imp. III	cos. IIII	p. p.	procos.	291
a. 216		tr.pot.XIX		cos. IIII		p. p.	*567. 572. 621. 631. 633. *635. *636
a. 216		imp.III[I]?	tr. pot.XIX	cos. III?		p. p.	561
non ante a. 213	po[nt. max.	tr. pot. XVII..	c]os. IIII	p. p.	p[rocos.]		355
		[tr.p]ot.[X..	imp.	c]os.IIII	p. p.	p[rocos.]	753
		t[r.pot.] ..		...			627
	po[nt.max.]	...		...			583
	pont. max.				p. p.		796

---

fortis[simus felicissimus] 301; fortissimus ac super omnes felicissimus princeps 1207; fortissimus et indulgentissimus princeps 438; fortissimus invictissimusque princeps 744 *bis*

imperator sanctissimus 438

optimus maximusque princeps 291

restitutor castrorum Ostiensium 1205

---

1) *Auctor scribere voluit, ni fallor* Adiab. Parth. max.

Victoria Brittanica *eius* 13
pr. non. Apr[il.] *eius dies natalis* 1207
divus magnus Antoninus *v.* flamines

FVLVIA PLAVTILLA
eius nomen erasum *744

GETA
nominis semper erasi haec legi possunt frustula
P. [Septimius Geta] ... 1100
Im[p. L. Septimi Severi Pii Pertin]acis A[ug. fi]lius [princ. iuv.] 744
[L. Septimi Geta f.] Augusti nostri 778
[L. Septimius Geta nobilissimus Caesar] Severi Augusti *cet.* 796
[P. Septimius Geta] nobilissimus Ca[esar] 104
in his titulis omnia erasa sunt: 13. 226. 354. 547. 661. *717. 757. 759. 804, *praeterea v. supra* Iulia *et* Antoninus
Victoria Brittanica [*eius*] 13

MACRINVS
a. 217 tr. pot. cos. des. II p. p. procos. 1209

DIADVMENIANVS
M. Opellius Antoninus Diadumenianus, Imp. Caes. M. Opelli Severi Macrini Pii Felicis Aug. f. 1209 (Op. Diad. Op. Macr. *vocabula erasa*)
nobilissimus Caes. princeps iuventutis 1209

ELAGABALVS
Imp. Caes. M. Aurelius Inv[i]ctus Pius Felix Aug. 788, 1
Imp. Caes. M. Aurelius [Antonin]us Pius Fel[ix] Aug. *546
t. p. p. [p.] pont. 546
amplissimus [sacerdos dei invicti Solis Elagabali] 788, 1
nomen erasum 546

ANTONINVS INCERTVS
[Ant]oninus Aug. Pius 111
Antoninus 222 *bis*

SEVERVS ALEXANDER
Severus Alexander *546. 668
d. n. Severus Alexander Pius Felix Aug. 1217
Imp. Caes. M. Aurelius Severus Alexander (Invictus *add.* 667) Pius Felix Aug. 614. 667. 1115
[Imp. C]aes., [divi Sep]ti[mi Severi ne]pos, divi Antonini Magni Pii f., Marcus Aurelius Sev[erus Alexander Pius Fel. Aug.] 653
Imp. Caesar M. Aurelius Severus [A]lexander Pius Felix Aug. *honores* divi Magni [Anto]nini f., divi Severi nepos 662. *677
a. 223 pont. max. p. p. tr. pot. II cos. procos. 614
a. 223 p. p. tr. pot. II cos. 662
tr. pot. p. [p.] pont. *546
p. m. tr. pot. .. cos. p. p. 1115
nomen erasum 214. *546. 614. 667. 1217

MAXIMINVS
Imp. Caes. C. Iulius Verus Maximinus Pius Felix Aug. 559. 568. 573. 669. 672

Imp. C. Iulius Aur. (*sic*) Maximinus Pius Felix Aug. 676
Germ. max. Sarm. max. Dacicus max. 559. 568. 573
d. n. 119
a. 237 pont. max. tr. pot. III imp. V 559. 568. *573
pont. max. tr. pot. p. p. procos. 672
nomen erasum 119

C. IVLIVS VERVS
C. Iulius Verus Maximus 559. 568. *573. 676
C. Iulius Verus Maxi[mus], f. d. n. Imp. Caes. C. Iuli Veri [Maxi]mini P[ii Fel. Aug.] 119
nobilissimus Caesar 119. 559. 568. 573. 676
princeps iuventutis 559. 568. 573
German. max. Sarmat. max. Dacicus max. 559. 568
pro sua (*patris filiique*) infatigabili [pro]videntia 559
nomen erasum 119; *patri iunctus ubique*

PVPIENVS
Pupienus 673
Imp. Caes. M. Cl[odius] Puppenius Maximus Pius Felix Aug. 660
a. 238 pont. max. tr. pot. p. p. cos. it. procos. 660
a. 238 [po]nt. [max. tr.] pot. cos. bis pro[cos. p. p.] 673
iunctus Balbino et Gordiano Caesari 660, *Balbino soli* 673

BALBINVS
Imp. Caes. Decimus Caelius Calvinus Balbinus Pius Felix Aug. 660. 673
a. 238 pont. max. tr. pot. cos. it. p. p. 660
iunctus Pupieno et Gordiano Caesari 660, *illi soli* 673

GORDIANVS III
Gordianus 244
M. Anto[ni]us Gordianus nobilissimus Caes. princeps iuventutis 660
Imp. Caes. M. (M. *om.* 30) Antonius Gordianus Invictus (I. *om.* 30. 575; *post* P. F. 1210) Pius Felix Aug. (p. p. *add.* 480) 30. 47. 480. 575. 650. 666. 754. 1210
nepos divorum Gordianoru(m) *post honores* 660. 666
divi Go[rdiani nepos et divi] Gordiani sororis f. *post honores* 754
[divi Antoni] Gordi[ani nep., divi An]toni Go[rdiani sororis f.] *post* Imp. Caes. 30
divi M. Antoni Gordiani nep., divi M. Antoni Gordiani sororis su(a)e f. 575 *inter* Gordianus *et* Pius

a. 239	pont. max.	tr. pot. bis	p. p.	cos.	procos.	666
	pont. max.	tr. pot. II	cos.	procos.	p. p.	1210
		tr. pot. II	cos.		p. p.	47
	pont. ma[x.	tr. pot. . . .	cos.	p. p.	proc]os.	357
	pont. max.	tr. [pot.]	cos.		pro[cos.]	575
	[pont.] max.	tr. [pot.	cos.		procos.]	30
	pont. ma[x.	tr. pot. . .]	co[s.	p. p.	proc]os.	754
	pont. max.	. . .	. . .			650

d. n. *116. 1211; n(oster) dominus 666
fortissimus felicissimus 575

dominus n. invictissimus et super omnes fortissimus 1210
[tota divina domus e]orum 244 } *sc. Gordiani et coniugis*
numen maiestasque eorum 116 }

SABINIA TRANQVILLINA

[Sabinia Tra]nquillina Aug. co[n]iux [d. n.] Imp. Caes. Antoni Gordiani P. F. Aug. 116
[Sabinia Tranq]uillina [Aug.] 244
Furia Sabinia Tranquillina sanctissima Aug. coniux Gordiani Aug. 1211

coniugi iuncta 244

PHILIPPVS PATER

Philippus pater *565
Imp. Caes. M. Iulius Philippus Pius Felix Invictus (Inv. *om.* 594; *ante* P. F. 674) Aug. 594. 651. 656. 674. 766
[d.] n. 594

a. 244	pont. max.	tr. pot.	cos.	p. p.	procos.	651
a. 244	pont. [max.]	tr. pot.			p. p.	674
	[pont.] max.	tr. pot. . .	[cos.	p. p.]		766
	pon[t.] max.		cos.	p. p.	pro[cos.]	594
	[pont. max.	tr.] po[t. . .				*565

nomen erasum est *565, *nomen et honores* 766

SEVERA PHILIPPI

[M]arcia Otacilia [Seve]ra Aug. coniunx [d.] n. et mater Caes. [et ca]strorum et senatus et patriae 594 *iuncta coniugi et filio*

PHILIPPVS F.

Philippus f. *565
M. Iulius Philippus nobilissimus Caesar 651
M. Iulius Philippus nobilissimus Caesar princeps iuventutis 594

DECIVS

Decius 639
Imp. C. C. M(essius) Q. Decius . . . 1104
Imp. Caes. C. Messius Q. (Quintus 600) Decius Traianus Pius Felix Aug. 584. 586. 600.
Imp. Caes. C. Messius Traianus De[cius] Pius Felix Aug. 589

a. 250/1	pont. max.	tr. pot. . .				p. p.	589
	pont. max.	tr. pot.				p. p.	584. 586. 600
	. .	tr. pot.	p. p.	cos.	procos.		639

ETRVSCILLA DECI

Herennia Etruscilla ([Et]rhuscilla 286) Aug. coniux Aug. n. 286. 639

coniugi iuncta 639

GALLVS

Gallus *578. 622
Imp. C(a)es. d. (n.) Ga[ll]us . . 628
Imp. [Caes.] C. Vibius Gallus Aug. 1105

VOLVSIANVS

Volusianus *578
Imp. C(a)es. d. (n.) Volusi[anus] . . . 628

[Imp. Caesa]r C. Vibius Afinius Gallus Veldumianus Volussianus Pius Felix Aug. 622
Imp. [Caes.] C. V(ibius) Volusianus P. F. Aug. 1105

VALERIANVS

Valerianus *369
Imp. Caes. P. Licinius Valerianus Pius Fel. Aug. pater *Gallieni* 579

a. 254 pont. max. tr. pot. cos. II p. p. 579

GALLIENVS

Gallienus *98. *369
d. n. [Imp.] Caes. P. Licin[ius E]g[n]atius [Ga]ll[ienus] ... 579
Pont. max. German. ma[x.] ... 98

a. 261 [pont. ma]x. tr. pot. VIIII cos. IIII p. p. procos. 98

VICTORINVS

Imp. Caes. Marcus Piavonius Victorinus P. F. Inv. Aug. 1097

a. 265/7 pon[t.] max. tr. p. p. p. 1097

CLAVDIVS

Claudius *136. *638
Imp. Caes. M. Aurelius Claudius Pius Felix Aug. p. p. 576

p. p. (?) pont. max. tr. pot. cos. p. p. 576

[di]vus Claudius *767

QVINTILLVS

Imp. Caes. M. Aurelius Claudius Quintilus Invictus Pius Felix Aug. 670

a. 270 pont. max. tr. pot. p. p. 670

AVRELIANVS

perpetuus Imp. (Imp. *om.* 623) L. Domitius Aurelianus Pius Felix Invictus Aug. noster 618. 623. 625
Imp. Caes. [L. Domitius] Aurelianus Pius Felix Invictus 46 (*inde postea immutatum est* Imp. Caes. divus *cet.*)
pacatissimus Imp. (Imp. *om.* 611) L. (L. *om.* 602) Domitius Aurelianus Pius (Pius *om.* 607) Felix Invictus (Inv. *om.* 611; *ante* Pius 597; Invictissimus 602) Aug. n. 597. 602. 607. 611

divus Aurelianus 46. 358
Victoria Aug. n. 46

TACITVS

(*praemittitur* pacatissimus 612. 613; invictissimus et piissimus 629) Imp. Caes. M. Claudius Tacitus Pius Felix Aug. n. 612. 613. 629
fortissimus imp. et pacator orbis (urbis *errore* 590) M. Claudius Tacitus Pius Felix Aug. n. 590. 619

FLORIANVS

[Imp.] Caes. [M. An]n[i]u[s] F[lo]rian[us] Aug. *1116

PROBVS

Probus *638
Imp. Caes. M. Aurelius Probus Pius Felix Aug. 591. 693
M. Aur(elius) Probus P. F. Invic(tus) Aug. 1109

a. 278	pont. max.	tr. pot. III	cos.	p. p.	procos.	693
	pont. max.	tr. pot. . . .				591
	. . .	[tr. p]ot.		p. p.	[pro]cos.	*638

[pac]ator [orbis] *638

CARVS

Imp. Caes. M. Aurelius Carus Invictus Pius Felix Aug. 603
Imp. Caro [Pio Feli *nisi est* Invi]c. Aug. [n. *aut* F(elici)] 671

a. 283	p. m.	[t.] p. II	603

CARINVS

M. Aurelius Carinus nobilissimus Caes. filius *Cari* 603
Imp. Carinus Caes. Felix 671

NVMERIANVS

Numerianus 648
M. Aurelius Numerianus nobilissimus Caes. 603
Imp. Numerianus Caes. Felix 671

DIOCLETIANVS

dddd. nnnn. *ante nomina Diocl. Maxim. Const. Gal.* 422; dddd. [nnnn.] inv. 808; Impp. .. 1098; ... [i]mpp. 172; dd. nn. 654 *ante nomina Diocletiani et Maximiani*; magnus et invictus 604. 608. 640 *ante nomen Diocletiani*

Diocletianus *131. *172. 422. 808. 1098
Imp. Caes. (Imp. Caes. *om.* 654) C. (C. *om.* 640) Valerius Diocletianus Invictus (Inv. *om.* 604. 608; *post* Felix 151. 557) Pius Felix Aug. *151. *523. 557. *587. 604. 608. 640. 654. 748

perpetui Augg. post nomina *Diocletiani et Maximiani* 422

praemissum pont. max. { G[ermanicus max. Persicus max. Sarma]ticus max. Brit[ann. max. Carpicus max.] 523
Pers. max. Germ. max. *151 }

a. 285	p. m.	[t.] p. II		cos. II	procos.	[p. p.]	640
		[t.] p. II		cos. II	procos.	p. m.	608
		tr. pot. II		cos. II	p. p.	procos.	151
a. 297		[tr. pot.] XIIII		cos. VI	p. p.	[procos.]	523
	p. m.	tr. pot.	⟨p. p.⟩	cos.	p. p.	procos.	557
	p. m.	[tr. pot.]		cos.	p. p.	[procos.]	604
	p. [m.	tr. pot. . .]	p. p.	cos.		proc[os.]	748

numen maiestasque eius 151. 748
nomen erasum est 748. 808

AVRELIVS VALERIVS MAXIMIANVS

Maximianus *131. *172. 422. 808. 1098
[C. Valerius Maximianus] Aug. 654
Imp. Cae[s.] Maxi[mi]anus Aug. nob. Caes. 1110
Imp. Caes. (I. C. *om.* 640) M. Aurelius (M. A. *om.* 640) Valerius Maximianus Pius Felix Invictus (Inv. *om.* 640) Aug. 557. 604. 640

a. 287		tr. pot. II	cos.	procos.		*640
	p. m.	tr. pot.	cos.	p. p.	procos.	557
	p. m.	[tr. pot.] . . .				604

nomen erasum 808, *item Diocletiani nomine relicto* 654

CONSTANTIVS I

dd. nn. 617. 641; dd. n[n.] Imper . . . 654; d[ddd.] nn[n]n. Impp. semper Augg. 596; Inpp. dd. nn. 808; piissimi imperatores (Aug. *add.* 642) 606. *642; [no]b[i]lissimi [Ca]esares 646 *ante nomina Constanti et Galeri*
d. n. 609. 643; fortissimus ac nobil. Cae. 263; piissimus ac victoriosissimus 392 *ante Constanti nomen*

Constantius 422. 596. 654. 657. 808
[Fl.] Costantius 617
Flavius Valerius Constantius 263. *392. 606. *609. 641. 642. 643. 646. 769

Caesares 641; nobilissimi Caesares 422. 617; Augg. 596. 646; invicti Augusti 808 *post nomina Constanti et Galeri*; invict(us) Aug. 609 *post Constanti nomen*

numen eius 769, *eius et collegae cuiusdam* 263

GALERIVS MAXIMIANVS

Maximianus 378. 422. 523. 596. 606. *642. 654. 808. *1095
Galerius Valerius Maximianus (iun. *add.* 768) *617. 641. 646. 768
Invictus Pius Felix Aug. *post honores* 768

nobilissimus Caesar 523. 768 } *post nomina*
princeps iuventutis, senatus ac patriae 768 } *post nomina*

numen maiestasque eius 768

SEVERVS. MAXIMINVS

nomina erasa 366

MAXENTIVS

nam po[ni]t ille (*Constantinus*) cruces et proelia saeva tyranni 380

LICINIVS PATER

Licinius 564. 616. *737. 1095
cetera v. in Constantino

nomen erasum *616

CONSTANTINVS

dd. nn. 616. 737; imper. dd. nn. 564 *ante nomina Constantini et Licinii*
d. n. *609; invictissimus d. n. 285
Imp. Caes. 1112
[opti]mus et super [omnes] principes [invictus? I]mp. Caes. 254
instaurator adque am[plificato]r univ[ersorum] operum 697
[do]minus triumfi libertatis et noster restitutor invictis laboribus suis privatorum et publicae salutis 273

Constantinus 380 *carm.* 564. 655. 697 *bis.* 392, 609 *v. in Constantio I*
Constantinus P. Aug. 1149 *in signaculis*
Flavius Costantinus 254. *737
Marcus Flavius Cons[t]antinus 285
Val. Constantin. 1111
([C.] 273) Flavius Valerius Constantinus 273. 616. 1112

divi Constanti Pii Aug. f. 1111. 1112

Pius F[el]ix nob. Caesar 1112
nobilissimus Caesar *655
P. F. Inv. Aug. 1111
maximus [perpetu]us Aug. 254, *cf.* 285

perpetuus semper Aug. 273
[perpetui] Augg. 564; [invic]ti et glorios[issimi] .. 737 *post nomina Constantini et Licinii*
Germanici Sarmatici ...... invicti Augg. 616 *post Constantini et Licinii nomina*
— numen maiestasque eius 273. 285; numen eius 254
— *constitutio eius* (*C. Th.* 9, 5, 1 = *C. Iust.* 9, 8, 3 = *C.* V 2781) *p.* 417 *s.* *quae appellatur* sacrum edictum v. 1
notanda inde praeterea nostrae sanc[tio]nes *v.* 24 (*cf. p.* 418 *s.*), parentum nostrorum *v.* 23

CRISPVS
Crispus *655
d. n. Fl. [Iulius] Cr[ispus] *560
nobilissimus Caesar 655

CONSTANTINVS II
ddd. n[n]n. 251 *ante nomina Constantini II, Constanti II, Constantis*
— *Constantinus* 251. 659
[Flavius Clau]dius C[onstan]tinus iunior nobilissimus Caesar 655
— invicti semper Augusti [per]pe[t]u[i] imp. *post Constantini I filiorum nomina* 659

CONSTANTIVS II
Constantius 251. 649. 659
d. n. Flavius Iulius (Claudius 610. 809 *ut alibi quoque*) Constantius 526. 610. 809
— [Pius] Felix Aug. 809
P. F. In[v]. 649
nobilissimus Caesar 526. 610
felicissimus [atque o]rnatissimus 526 *ante nomen*

CONSTANS
Constans 251. *659
Constans Caesar 378 *in litura Galeri nominis*

MAGNENTIVS
Magnentius(?) 659 *una cum Constantino et Constantio*
Imp. C. Magnus Magnen[t]ius Aug. 811

IVLIANVS
Iulianus 810
d. n. Fl(avius) Cl(audius) Iulian(us) Imp.(?) Pius Felix s(emper) Aug. 664

VALENTINIANVS I et VALENS
Valentinianus et Valens *736
dd. nn. Fl. Valentinianus et Valen[s] ... s(emper) Aug[g.] 620
dd. nn. Valenti[nianus et Valen]s semper Augus[ti] 457
— pro beatitudine [temporum] *eorum* 457

VALENTINIANVS I
Imp. Caesar [Fl.] Valentinianus [Pi]us Felix Victor semper Augustus 91
— pont. max. [t]rib. pot. .. 91

GRATIANVS

d. n. Fl. Gratianus perpetuus Aug. 245
d. n. Gratianus Feli[x] semper Augustus 146
virtute inclytus, pietate pacificus 146
numen eius 146; numen maiestasque eius 245; sac[r]a maiestas (*sine* eius) 146

VALENTINIANVS II

princeps iuventutis d. n. Fl. Valentinianus invictus Aug. *205

MAGNVS MAXIMVS et FILIVS 383—388

d. n. nn. Mag(nus) Maximus et F[l.] Victor P(ii) F(elices) p(erpetui) semper Augg. 588

CONSTANTINVS INCERTVS (VII S.?) et ...

d. n. ... [C]onstantinus Inv. P. F. et ... Inv. P. F. Aug. et ... 799

INCERTA FRAGMENTA

... [A]ntoninus Aug. 599
[I]mp. Ca[es.] .. Ant[onini f.] divi ... 304
Imp. [Caes.] ... [A]nto[nin.] ... [di]vi Traiani 305
Imp. Caes. d[ivi] ... max. pont. .. [d]ivi Ant[onini] 351
d. n. ... G. ...no...a...us Invictus Pius Felix Aug. ... n. m. eius 768
.... Nervae 3
[di]vi Ner[vae] ... pont. [max.] 170
[Pert]inacis 173
[Sever]i Pii [A]rabici A[diab.] ... [d]ivi M. Anto[nini] ... [divi] Hadri[ani abn.] ... 356
Traia[n] ... Aug. C .. 241
Trai[an. ... A]ug. 935
[Tr]ai[ani?] ... f. divi .. 171
f. divi ... [p]ron. ... [ponti]f. [max. tr. pot. .. imp. ... cos.] II p. p. 348
Imp. ... divi ... n[ep]o[s] 605
... Adiaben[ici] Pa[rt]hici ... 216
..e Augu[st..] 838; ...i Au[g.] ... 150
Aug. ... 648. 987
[Aug]ustus .... [n]u[men eo]rum 264
Aug[gg.] ddd. nnn. 455
... [Au]g. Germanicus pont. max. tr. pot. 278
... Invictus Aug. n. 577
[Au]gg. nn. ... 1016
Augustus ... imus p[rinceps? I]mp. 284
... Aug. pont. max. tr. pot. cos. [p. p.] procos. ... numen maiestasque eius 85
... Aug. [pon]t. ma[x.] tr[i]b. p[ote]st. II cos. p. p. procons. numen maiestasque eius 134
...o Cae[s.] .. 1044; [C]aes. M ... 933
divus ... 266
dd. nn. Imp. Aug. *nisi est* Au[r.] 1181
d. n. ... semper Aug. 142
Imp. 1096. *1113; Imp. Caesar ... 79
Parthicus ... pot. .. 175
.. p(er)p(etui) Augg. .. 716

perpe[tui] .... Caes. 80
... Pius Felix ... 328; Pius Felix ... Aug. n. 570
...ar... [p.] m. tr. p. .. p. p. .. 1270
... [pot.] III ... tr. pot. .. 705
... Sarm(aticus) ... max. 174
.. [t]r. pot. cos. p. p. 1102

Domus divina 217
[princeps fort]iss[imus liber]aliss[imusque] 371
[glor]iosissimus princeps 217
[pro sal]ute et inco[lumitate] 393
[temporibus beatissim]is invictissimoru[m] princi[pum] 48
[victo]r ac trium[fator] 176
incertorum nomina erasa 134. 768; *honores* 134
incerti constitutio de praediis tab. C, unde huc referenda .. nostra data *v.* 4; statutum nostrum *v.* 5 (*cf.* carta eade[m] *v.* 16); benivolentia *eiusdem v.* 45

II. REGES.

*rex Tholomeus 520

III. NOMINA PRIVATORVM.

L. A... F. 1023 *bis*
Abidius Bassus 741
C. Aburrius Felix Aburrianus 160
ACO CATV[LLINVS] 220
T. Aebutius 87
Aebutius Saturninus 87
Aebutius Victor 87
Aegrilia Moscis 1226
Aelius 958
P. Ael[ius] 384
AELIVS AELIANVS V. P. 530
Aelius Apollonius 527
[A.] Ael[ius] Candi[dus] 901
Ael[ius Ca]pito na[tione] ... 408
Aelius Chrysa 788, 1, 14
T. AEL(IVS) DECR[IANVS] 677
T. Ael(ius) Eutyches lib. 1264
Aelius Felix 49. 788, 1, 20
P. Elius Felix 551
Aelius Florus 369
Aelius Li...lus 365
T. Aelius Aug. lib. Libycus 703
Ael(ius) Lucanus 959
Aelius Masuetus 1223
Aelius Modestus 812
Aelius Spectatus v. e. 1210
Ael(ius) Vict... 1178
Aelius Victor 788, 4, 29
T. Ael(ius) Victorinus lib. 1264
Aelia Beneauxis 719
[Aemi]lius Balbus 397
[M.] Aemilius Clodianus e. v. 717
L. Aemilius Donatus 79
M. AEMILIVS MACER SATVRNINVS 747
Ae[mi]lius Magio 365
P. Aemilius Rufinus 788, 4, 17
Aemilius Secundus 788, 1, 16; 2, 39
[A]em(ilius) Victor 369
Aemilia Amotmicar. 89
Aetriliu[s] Furennianus 365

Afinia Venusta 1230
P. Afranius P. f. Secundus 413
Afrania Ianuaria 148
C. Agrius Auspex 925
L. IVLIA APRONIA ALFENA AGRIPPINA C. P. 396
L. Alfius Felix 247
.. Alfius Secundus 247
Marc. An.... 940
Ananius Vit[alis] 781 = 401
Q. ANICIVS FAVSTVS 353. 354. 390. *391
[Q.] ANICI[VS FAVSTVS V. C.] 440
SEX. ANICIVS FAVSTVS ANICI CONSVLARIS F. 750
Aninius 365
C. Anniolenus C. f. Gallianus 255
Annius 516. *827
Annius Lucanus 369
L. Annius L. f. Marcel[lus] 885
L. An[n]ius Maximus Modesti f. 481
L. Ann[iu]s Modest[us] 481
L. Annius Vegetus 1236
C. Anni[us Victor?] 774
Ansius Epa[p]hr(oditus) 1164
Q. ANTISTIVS ADVENTVS POSTVMVS AQVILINVS 791
C. Antistius Frontinus 916
C. Antonius C. f. Alexander 381
T. Antonius Lucianus 415
M. Anton(ius) Pos... 967
M. Antonius Proculus 1207
Antonia 1274
Anton[ia] Immidib 528
[A]pertiu[s] Nampamo 1220
Apertia Valentia 548
Ap[ollonia] 315
A[pollonia Fl]ora 315
Ti. Aprarius Felix Q. f. Paratus 250
M. Apro[nius] M. f. 882
T. Apronius Apolloni f. Apollonius 1273
L. IVLIVS APRONIVS MAENIVS AVITIANVS C. P. 396
L. APRONIVS PIVS C. V. 793
L. IVLIVS APRONIVS MAENIVS PIVS C. P. 396
L. IVL. APRONIVS MAENIVS PIVS SALAMALLIANVS 395
M. Ap[ro]nius S[ec]undu[s] 966
L. IVLIA APRONIA ALFENA AGRIPPINA C. P. 396
L. IVLIA APRONIA MAENIA SALAMALLIAS C. P. 396
Apuleus Africanus 788, 1, 9
Apuleus Faustinus 788, 1, 5
Apuleus Processus 788, 1, 11
Apuleus Rogatianus 788, 1, 7
Apuleus Rogatus 788, 4, 22
Arbaus Peregrinus 121
Cn. Arbuxseius Cn. f. 1238
Arrius 1013
Arrius Secundianus 139
L. Arruntius Salvianus 1001
*Artius 856. 857
*Asseni(us) ....nenus 369
Atilius Maior 878 *bis*
Sextus Atilius Rogatianus 185
M. ATILIVS T. F. SEVERVS *p.* 384
Atilius Vitalis 1210
Attius 844
Aufidius 540
Aur... 1222
Aurel..... 1048. 1066
AVRELIVS V. CL. 427
Aur(elius) 947
Aurelius 477. 537
M. Aure[lius] ...ocomas 979
M. Aurelius Alexand(er) 887
M. Aurelius Ama[z]onius 218
L. Aur[eli]us [A]nni[ce]tu[s] 947
P. Au(relius) Apri(lis) 1022
Aurelius Bariccio 477
Aurelius Diza 1210
S. Au[reli]us F...nus 64
Aurelius Felix 369. 369 *p. c.*
M. Aurelius Fidelis 441
Aur(elius) Flav[i]anus 369
Aurelius H.... 1227
Aurelius Luc.... 888
Aurelius Marcus (?) 955
.. Aurelius Masculus 1210
Aure(lius) Marinus 553
[Au]relius Masfelus 534
M. Aur(elius) Nepos 889
Aurelius Nigrinus 402
Marcus Aurelius Parthenop(a)eus 1229
Aurelius Pasinicus 161
T. Aur(elius) Quintus 920
Aurelius Rufus 477
[A]ur(elius) Severus 1017
Aur(elius) Surus 369
Aurelius Ursinus 402
[A]urelius Va.... 1214
Aur(elius) Valerius 1228
M. Aurelius Vi[c]tor 415
Aure[l]ia 947
*Aurel[ia] ....la 1048

Aurel(ia) Amatallat 553
Aur(elia) Ca[t]ola 552
Aurelia Excepti f. Ianuaria 720
Aurelia Salvilla 723
*Q. Aviranus Rogatianus 685
.. A[v]itius 142
Q. Avonius 1236

Bassaeus Iuli ... 930
Bibius *v.* Vibius
C. Bullatius Felix 143

C. C .... [iu]s P. f. Mu[t]ianus 686
G. Caballius Priscus 970
L. Caecilius L. f. Athenaeus 52
Q. Statius Caecilius Butra 450
[Cae]cilius Cl[odia]nus Aelianus 9
C(a)ecilius Donatus 890
Caecilius Donatus Aufidianus 52
Q. CAECILIVS Q. F. MARCELLVS DENTILIANVS 206
L. Caecilius Novellus 325
Q. Caecilius Saturninus 788, 4, 27
[L. C]aecil(ius) Satu[rn(inus) P]ulex 308
M. Caecilius Secundus Honoratus 101
Caecilius Victor Maior 788, 4, 23
[PVBLILIVS] CAEIONIVS CAECIN[A ALBINVS V. C.] 457
Q. Caelius Felix 464
C. Cael[ius] Rogat[us] 302
C. Caelius Rufus 404
M. Caelius M. f. Saturninus 347
Caeselia Namina 64
*[Caes]ern[i]us Ca 410
[T. CAESERNI]VS ST[ATIVS] 338
T. CAESERNIVS [STATIVS] 326
M. C(a)esernius Severus Sulpicianus 419
Caesius *p.* 427, 8
C. Caesius Celsus 803
Q. Caesius Valens *p.* 427, 9
L. Calavius Germanianus 102
Caledonius Secund(us) 1077
C. Caledus Forntinus 957
[L. CALPVR]NIVS BESTIA 177
Calpurnius Licinianus 1255
Cn. Calvinius ... 191
M. Caneius 710
Canneia Optatata 68
Cas[celli]us 397
Cascellius C. f. 397
Cascellius Optatus 370
C. Cassius C. f. I[anuarius?] 68
Cassius Ligur 1203
Cassi[us ... Val]eria[nus] 68
Cate[ll]ius [Rufinus] 544
Lucius Catillius Livianus 674
Perpetuus? Ceionius 256
[PVBLILIVS] CAEIONIVS CAECIN[A ALBINVS V. C.] 457
L. Celerin[i]us Vitalis 928
Cerelius Metumus 474
Claudius 502
Claudius ... 788, 4, 36
Ti. Claudius Aquilus 539
Ti. Claudius Helis 165
Ti. Cl(audius) Hermes 1246
L. Claudius Ti. f. Honoratus 798
[Dec.] Claudius Iuvenalis [S]a[r]di[c]us 485
(Ti.) Cl(audius) Modestus 798
*Cl(audius) Muc(atra) 158
CL(AVDIVS) PERPETVVS 491
Ti. Claudius Prisc[us] 1230
Cl(audius) Proculus 1216
Claudius Rufinianus 485 *bis*
*[Ti.] C[laud]ius Tactus 520
Claudi[us] Vi[ctorinus] 485
C(LAVDIVS) XENEPHON 1115
*CL(AVDIVS) [XENEPHON] 1021
Claudi[a ....] 489
Cl(audia) Atticilla 1246
Claudia Fortunata lib. *illius* 539
[Clo]dia 486
M. Cluvius M. (f.) Valentius 892
A. Co 1236
Cocceius Regulus 1075
T. Coel(ius) Mar(tialis) e. v. 461
Sex. Commodus Valer. 1187 *f.*
L. Cornelius Antonianus 296
Cornelius Expectatus 788, 4, 4
*Cornel(ius) [Fo]rtuna[t]us 1225
Corneli[us] Nicephorus 1225
Cornelius Severus 897
[. . COR]NELIVS VALENTI[NVS H]ONESTIANVS IVNIANVS 394
Cornelius Victor 369
P. Cornelius P. f. Victorinus 1194
Cornelius Vincentius 724
Q. Crepereius Germani f. Rufinus 720 *bis*
[Crep]ereius Vitalis 411
Cresius Peregrinus 477
Critonia Quartilla 1259
Critonia Venusta 1259
Cupentius Geminianus 1210

P. Curius P. f. Servilius Dra[co?] 19
[C]usinius Atimetus 1235

Dentil(ius) Maximus 788, 2, 22
Dentilius Senex 788, 2, 20
Deuter Italicus 1251; *cf.* 1249
C. Domi[tius] C. f. 482
Domitius Epictet[us] 1000
Domit[ia] Romana 482

L. Ecimius Bellicianus Vitalis 893
C. Egna[ti]us C. f. [Fe]lix 238 *bis*
Elius *v.* Aelius
Q. Ennius T. f. Erpillus 100

F....ius 834
[F]abius Agrippinus 447
Fabius Donatulus 49
Q. Fabius M. f. Solutor 448
Fannius 124 [1])
Q. Filonius Max. f. Victor 127
M. Firmius Amyntianus 1207
Fla... 832
F(lavius) 42 [2])
Fl(avius) 873
Flavius Adiutor 788, 1, 3
Flavius Antonian(us) 369
T. Flavius Castus 800
T. Flavius Aug. lib. Delphicus 1263
FLAVIVS FLAVIANVS C. P. 181
Fl(avius) Fortis 788, 2, 8
Fl(avius) For(tunatus) 41
Flavius Lupus 1209
FLAVIVS POMPONIANVS 339
M. Fl(avius) Raesianus 1204. 1205. 1206
L. Flavius Salvini[a]nus 297
Flavius Secund(us) 369
T. FLAVIVS SERENVS 546
[.. FL(AVIVS) SIMPLICIVS V. C.] 458 = 797
Fl(avius) Titianus *p.* 425, 5
Φλαουία 162
FLAVIA FLAVIANILLA C. ꝗ 181
Flavia Fortunata 41
RANIA FLAVIA IVLIANA OPTATA C. F. 181
FLAVIA OPTATA C. F. 181

[1]) F. Annius *errore?*
[2]) *Vix recte, lege* Fusca F(usci) f. *cf. C.* 3882.

Fl(avia) Optata 1253
Flavia Saturnina 894
[D.] FONTEIVS FRONTINIANVS C. V. 798
[F]rontonius Fortis Abininus 33
Fuficius Felix 788, 2, 18
Fuficius Messianus 788, 2, 16
Fuficius Priscianus 788, 2, 18
Furius Maximus 895
Furius Saturninus 460

G. Ces[ti]us Teurnic(us) 891
G(...) Felix 403
*G. M. T. 794
M. Ga[b]inius Bass[us] 276
Gargi(lius) Faust[in(us)] 369
L. Gargilius Felix 468
Gar(gilia) Fortunata 137
Gargilia Victoria 452
Gellius 489
.. Geminius Saturianus 203
Gemnius Sardanus 237
Germanius Dentilianus 788, 2, 29
Germanius Petronianus 788, 2, 27. 4, 10
Germanius Valens 788, 4, 8
Germanius Valentinus 788, 2, 33. 4. 12
Germania Castula 788, 2, 24
L. Germeus Silvanus 760
Gigennaus 365
P. Goddaeus Rufinus *signo* Laodici 128

Hedia Commoda 702
M. Hortensius Primus 785

C. Imbrius 126
Iul.. 821
Iuliu[s] 1133
Iulius 60. *930. 1213
Iulius Q. fil. ... 447
Iulius Gaveronis f. 863
C. Iuli[u]s Apulus 210
L. IVLIVS APRONIVS MAENIVS AVITIANVS C. P. 396
Iulius Bitus 702
C. Iulius Camma... 309
TI. I[VLIVS CELSVS POLEMAEANVS] 1190 [1])
P. Iulius Chelia 323
.. Iul(ius) Q. f. [C]lemens 805

[1]) *V. Kaibel inscr. Gr.* 1966.

C. Iulius Contentus 446
Iulius Crescens 418
C. Iuliu[s] Crescens 927
Iulius Donatus 541
Iulius Do[na]tus 405
Iulius Eutactus 1271
Iulius Faustin[us] 1219
Iulius Felix 788, 4, 1
C. Iulius C. f. Felix 483
[Iu]lius Florus 802
Iulius Fortunatus 212. 788, 4, 33
Iulius Germanus 369
Iul(ius) Her... 409
Iul(ius) Ianua[rius] 369
C. Iulius Ianuarius 210
Iulius Iuli(anus) *p.* 428, 11
Iul(ius) Iulian(us) 369
Iul(ius) Kapito 490
Iul. Kapito Caefalius 490
[I]ulius L... 1214
[C. IVLI]VS LEPIDVS TER[TVLLVS] 393
Iulius Magnus v. e. 1211
Iul(ius) Marcellinus 1071
Iul(ius) Marci[anus] 369
Iul(ius) Marti[al(is)] 369
Iul(ius) Max(imus?) 1007
.. Iulius M. f. Mi.... 555
Iulius Mustarius 508
Iul(ius) Perpetuus 851. 853
Iulius Petronianus 788, 4, 35
L. IVLIVS APRONIVS MAENIVS PIVS C. P. 396
Iul(ius) Porturitus 369
M. Iulius Q. f. Proculus 792
C. Iulius Quintillianus em. v. 1207
C. Iu[l]ius Rixula 295
Q. Iul(ius) Q. fil. Rogatianus 53
Q. Iulius C. f. Rufus 60
[I]ulius S... 1214
C. Iulius Secundus 784
Iul(ius) Sever(us) 1092
C. Iulius Sex(tus) 713
[C. Iuliu]s Tyrannus 1226
.. [Iul]ius Urbanus 437
P. Iulius Urbanus 437
M. Iul(ius) Victor 452
Iulius Vale(rius) (*cf. infra* Valerius) 1059
L. IVLIA APRONIA ALFENA AGRIPPINA C. P. 396
Iulia Casta Felicitas 66
Iulia Donata 412
Iulia Fortunata 1248
L. IVLIA APRONIA MAENIA SALAMALLIAS C. P. 396
Iul(ia) Similina 902
Iulia Victoria 788, 4, 21
Iulia Urbana 435
Q. Iunius 60
Iunius C[res]cens 552
Iunius Saturninus 788, 4, 6
[I]unius Secun[du]s 469
C. Iuventius Celer 1236

C. Laecanius Novatillianus 1204. 1205. 1206
Laelius ... 788, 2, 43
[L]ARCIVS LEPIDVS 15
P. [L]arc[i]us Numidicus 292
Ti. Latinius Rufinus 1236
Lib(urnius) Fro(nto) 1010, *cf. C. n.* 506
C. [L]iciniu[s] 901
L. Licinius Donatus 470
L. Licinius Optatianus 757
L. Licinius Rufus 462
Licinia Domitia 788, 4, 14
Qu. Livineius Sipo Severianus 269
Livius H[onoratus?] 315
Livius H[onoratus?] q(ui) [et] Dorylaeus 315
M. Livi[us] Maximus 528
*Q. Lollius ...polinis [f. Gem]ellinus 946
Ma. Lollius [Peg]asus 549
Lollia Mustia 788, 4, 20
Lon[g]ania Pr[imosa] 485
Q. Longinius Laetus 897
Q. Lucilius Cres[cens] 455
[LV]CILIVS LONGVS 1236
Q. Lucilius [P]elusius 455
Lucilia Terentia 441
Lucretius 8
P. Lucretius Clemen[s] 1243
L. Lucreti[us] L. f. Sedulus 1238
Q. Luscius Frugi lib. 1237

Ma[c]i[d]ius 422
*[Macr]obius Se[c]undus 801
Maecil[ius] ... 1272
MAECILIVS HILARIANVS V. C. 697 *bis*
MAENII *v.* APRONII
C. MAESIVS PICATIANVS 311
C. MAESIVS PICAT[IANVS] 313
M. Magnius Severus 54
Q. Mamius Q. f. Cassianus 758
Manilius Aufidianus 788, 2, 1
Manilius Faustinianus 114 *ter*
Manilius Fortunatianus 114
Manilius Rogatus 788, 2, 3; 2, 10

Manilius Victor 114
C. (Manilius Victorinus) 730
Marc. An.... 940
.. MARCIVS .... C. V. 1214
[Q. MARC]IVS C. F. BAREA 1
*Marcius Coma.. 996
Marcius Honoratus Fabianus 274
Marcius Quintus 1210
Cn. M(arcius) Rustius Rufinus e. v. 1204. 1205. 1206
Marcia Phaedra 1265
Marius Ca[t]ullinus 788, 1, 26
[Mar?]ius Felix 788, 1, 30
Marius Honoratus 788, 2, 35
Marius Saturninus 788, 1, 22
[Mar]ia Dona[t]ula 788, 1, 29
Maria Satura 788, 1, 24
Mattius Fortis 788, 1, 1
L. MATVCCIVS FVSCINVS 763. 764
†Mecenatia Secundula 114
C. Memmius C. [f.] C. n. Afric[anus] 6
P. METILIVS SECVNDVS 574. 582
P. M[ETILIVS SECVNDVS] 580
ΜΕΤΤΙΟΣ ΡΟΥΦΟΣ *p.* 427
Mettius Secundus Memmianus 292
P. Minucius Felix qui et Rogatus 167
M. Mi(y?)renius Iulius 1218
Q. Modius Felix 691
Modia Quinta Q. M. F. f. 691
P. Muci[us] 1276 *f.*
C. Mulceius Maximus 64
P. Mummius L. f. Saturninus 81
L. MV[NATIVS] GAL[LVS] 359
M. Munius Primus Optatianus 249

L. Naevius Exacesta *p.* 425, 5
L. Naevius Natalis 1259
C. Nasennius Hi[larus] 1195
[M.] Noni[us] ... 335
P. Nonius Felix 185
L. NOVIVS CRISPINVS 381. 770
[L. NOVIVS C]RISPI[NVS MARTIALIS] SATVRN[INVS] 397
NOVIA CRISPINA 791
P. Numidi[us] Decen[s] 777
Numisia Maxima 69

[L.?] Octav[ius] ... 223
C. Octavius Asper 55
Q. Octavius Celsus 234
Oct(avius) Dida 186
C. Octavi[u]s Honoratus 235
[.. O]ctavius I.. 188
Q. Octavius C. f. Lucullus Honoratianus 55
Oct(avius) Octav[ian(us)] 186
Octavius Primus 143
Q. Octavius Q. f. Primus *signo* Arnasi 235
[C.] OCTAVIVS PVDENS [CAESIVS HONORATVS] 804
Octavia Donata 788, 2, 6
Octav[i]a ... Grae[ci]n[a] 1241
Sex. Offanius Satyr 1265 *bis*
Sex. Offanius Trop[himus] 1265
Offilia Procul(a) 404
Omi[dius] ... 369
Opilius Dext[er] 1213
C. Otidius P. f. Iovinus 707
Q. Otidius P. f. Praenestinus 707

P. Pacil[lus] ... Zenon Laetus 1266
Paconius Castus 726
C. Pacuvius C. f. Felix 272
Papirius 1166. 1215
Papirius Ae[l]ianus 1117
C. Papirius Aelianus 406
[C? GN? PA]PIRIVS CARBO 177
P. Papiri[us] Saturn[inus] 233
Papiria Vitalis 406
Pedius Ovi... 1011
Perellus Do[natus] 369
Petellius 365
P. Petilius P. f. Victorinus 61
Petronius Pompeius Chresimus 219
T. PETRONIVS T. F. PRISCVS 1212
Q. Plaut[ius] Titian[us] 7
M. Pomentinus Maior 314
Q. Pompeius Anicetus 828
C. Pompeius Castus 725
Petronius Pompeius Chresimus 219
[P]ompeius Faustinus 189
M. Pompeius Felix 465
Pompeius Optatus 886
Pompeius Pro[culus?] 397
[M. POMPEIVS] SILVANVS 5
C. Pompeius Victor 421
Po(mpeia?) 488
[P]omponius C. f. ... murianus e. v. 50
L. Pomponius Iovinus 321
[Pom]ponius Ma[xi]mus 802
L. Pomponius Suc(ces)sor 321
Pon.... 742
Pontius Her[mes] 186
[P]o[st]umius Abiri 261
Postumi[us C]aricus 731

C. Postumius Saturninus Flavianus e. v. *signo* Vindici 695
C. PRAST[INA MESSA]LINVS 771
P. Publicius coloniae lib. Fortis 442
L. Publicius Optatus *signo* Probanti 128
*Pub(lilius) 903
C. Publi[lius] 898
[PVBLILIVS] CAEIONIVS CAECIN[A ALBINVS V. C.] 457
C. Publil(ius) Valens 788, 2, 14
P(ublius) Felix 260
Q. Pullenius Celer 287 *bis*
Pupius (*an* Iulius?) 365

Quint[i]us 525

L. Ranius Felix 76
RANIA FLAVIA IVLIANA OPTATA C. F. 181
L. Rasinius L. f. Saturninus Maximianus 56
L. Remmius Faustus 257
C. Roius Petronianus 722
L. Rubrius Trofimus 1233
P. Rustius Crescen(s) 899
Cn. M(arcius) Rustius Rufinus e. v. 1204—1206
†Rutilius 71
Q. Rutilius Communis Proculianus 127
Rutilius Luppus 788, 4, 3
RVTILIVS SATVRNINVS V. C. 458 = 797
L. Rustilius L. f. S 209

SAEVINIVS PROCVLVS 354
[Sall]ustius Erotylus 1235
C. SALLVSTIVS LVCVLLVS 1258 *f.*
Salonius Felix 711
[C. Salvius] L. f. Fusc[us] 426
C. Salvius Restitutus 426
Satirus Severus 459
L. Sempronius Maximus 695
L. Semproni[u]s Venustus 805
L. Septimius Carchedonius 324
Septimius Felicio 788, 4, 31
Sep(timius) Nil[us] 1021
[.. Se]ptimius Rog[atus] 82
L. Septimius Victorinus 1210
Q. Serv[ae]us L. f. Fuscus 21
C. SERVAEVS FVSCVS CORNELIANVS 16
P. Curius P. f. Servilius Dra[co?] 19
FORTVNATIANVS SERVILIVS V. C. *p.* 426, 6
Q. SERVILIVS PVDENS Q. SERVILI PVDENTIS F. 95
*Servius Valerius 945
M. Sextius Bellic[us] 900
[SEXTIVS] RVSTICVS V. C. 699
[S]EXTIVS RVSTICVS IVLIANVS V. C. 146
Sextilius Aemeritus 788, 2, 31
L. Sextilius Felix 478
Sextilia Macrina 788, 2, 12
Silumber Domi[t]ianus 550
L. Sollonius P. f. Lupus Marian[us] 271
Q. Statius Caecilius Butra 450
Statorius 848
Steminia Aemerita 788, 1, 18
L. STERTINIVS AVITVS 1190
Stert[inia?] .... ntina 822
C. Sulpicius C. Sulpici Perenis f. Ampe[l]ius 692
[P. (*an* SER.?) SVLPICIVS] GALBA 177

C. Tanusius Luppus 24
Titus Tatinus Marianus 459
Q. Tedius Victor 715
Te[re]ntius 864
Tere(ntius) 1010
Q. Ter(entius) N... 880
*Ter(entius) Ro(manus) *881
M. Terentius Victor 417
Titini[us] 187
Titinius Felix 902
Q. Titinius Securus 719. 722
Titinia Iulia 722
Trebius Barbarus 788, 4, 15
Tullia Primula 272
Cn. Turelius .. Philetus 1233
Cn. Tu[relius] Pon ... 1233

Valentia Ianuaria 548
Valeriu[s] ... 716
L. Valerius ... 1227
Q. Valer(ius) 676
Valerius .. sus 788, 2, 41
Valerius Alexander v. e. 1211
M. VALER[I]VS ETRVSCVS 645
[M. VALERIVS ETRVS]CVS 342
[P. Vale]rius Faustinus 268 *bis*
S. [Val]erius Faustinus 268
Valerius Felix 369
M. Valerius M. f. Felix Gallio *signo* Auspici 306

M. Valerius M. f. Flavianus Sabinian[us] 723
Val(erius) Flavinus 862
C. VALERIVS GALLIANVS HONORATIANVS V. C. 151
M. Valerius Gentius 461. 467
L. Va[ler]ius Maximu[s] 268
*V[al(erius) P]rob[i]nus 984
Valerius Severus 1222
Valerius Titanianus em. v. 1209
Valerius Valens v. p. 1211
Val(eria) Fortunata 788, 4, 30
Valeria Procula 1246
Vale[ria] Vital[is] 1227
L. Va[l]gius . ni . cis v. e. 50
M. Valgius M. f. Aemilianus 51
Varronius Essus 959
Venenus Ger(manus) 1015
D. Venicius Celsus 999
C. Verius Fortis 1186 *f.*
Vesinia 1258
Q. Vettius Iustus 362
C. Vib(ius) Exo(ratus) 1136
C. Bibius Felicianus 1224
Vibia 1160
P. Viboleius Secundus 998
*Vilbia 827
Vinius 1216
Vinnius 365
L. Vinnius ... 1258
[P.] VIRIASIVS NASO *p.* 424, 3
Ulpius ... 397
M. Ulp(ius) Aceratus 1253
M. V[LPIVS] MAX[IMVS] 398
Ulpius Postum[us] 397
Ulpius Silvanus 816
Ulpia Euhodia 1263
†Umbrius Felix 542
C. Um[b]rius Fuscus *p.* 428, 11
[Q. VOCONIVS S]AXA FIDVS 17
Q. Vo[ltius?] F. f. Haganus 480
C. Ursicianus 1258
C. Utius Pescenni[a]nus 872, *cf.* IX 2691

M. Cn. A. Ing. 1155 *b*
.... [to?]ntius Q. f. 1240
... anius 992
... annio 1236
... anti[us] 1214
... celius 48
... estiarius 512
†... inius 201
... isidius 179
... ntius 1054
... vius 369

Cetera fragmenta v. in cognominum indice

IV. COGNOMINA PRIVATORVM.

Abascantus Caes. ser. 1247
Abininus (*nisi est* Abidianus) [33]
Abiri [261]
Aburrianus [160]
Aceratus [1253]
Achilleus lib. 1246
Aciva Caes. ser. 1248
Acris 1231
Adiutor [120. 788, 1, 3]
ADVENTVS [791]
*[Ad]ventus 149
Aelianus [9. 406. 1117]
Aemilianus [51]
..... Aemilianus 299
Africanus [6. 788, 1, 9]
... s Africanus 501
[Agat]hyrsus 1231
AGRIPPINA [396]
Agrippinus [447]
[ALBINVS] [457]
Alexander 381. [887. 1211]
[Alex]andri l. Alexander 191
vir Alurusa 37. 38
†Amabilis 429
Amatallat [553]
Ama[z]onius [218]
Ammias 1249. 1250. 1251
mul. Amotmicar [89]

Ampe[l]ius [692]
Amyntianus [1207]
*An . . . [940]
Ananius 401
Anicetus [828]
*[A]nni[ce]tu[s] [947]
Anniolcnu[s] 130
Antiochis 450
Antonianus [296. 369]
ANVLLINVS *231. 698. 986
*Apendni 1129
Ap[ollonia] 315
'Απολλ[ωνία] 315 *bis*
Apollonius 1273. [527. 1273]
Aprilis 1163. [*1022]
Aprio lib. 1246
†Apronianus 201
Apulus [210]
AQVILINVS [791]
Aquilus [539]
Arbaus Peregrini f. 121
. . . us Archelaus 1215
'Αρείφιο[ς] 157
Aristio lib. 903
Arnasius *signum* 235
gen. Arveri 1130 *bis*
Asper [55]
†Asterius 147
Athenaeus [52]
Athenodorus 231
Atil[i]an(us) *ser.* 886
Atimetus [1235]
Atticilla 1246
Aufidianus [52. 788, 2, 1]
Au[gen]dus 1001
. . . eius Augu . . . 1236
Agustalis 827; *cf.* 1141
*Auvimpi 1170
AVIOLA 1210
AVITIANVS [396]
AVITVS [1190]
Aurelianus *v. officina*
Auspex [925]
Auspicius *signum* 306

. . . lius B . . . 331
gen. B . . . ci 1061
Baberiu[s] 724
Balbus [397]
[Balit]hon Methunilim 92
Balsamo 86
Barbarus [788, 4, 15]
BAREA [1]
†Baric 790
Bariccio [477]
Barrect Caranteus 854
. . . Bassaeus 930
Bassi . . . 1082
BASSVS 1207
Bassus 276. [741]
Basus 1238
Bellicianus [893]
Bellic[us] [900]
*. . . cus Be(l)licus 525
Beneaucxis [719]
BESTIA [177]
vir gen. Birzi[l]is 40
Bitus [702]
Bolanius . . [i]unior 59
*Brici 1155*a*
Butra 450. [451]

Caecilius [450]
Caefalius = Kapito 490
Calimenus 525
Callis[tus] 227
gen. Καλοποδη *p.* 426, 6
Calvus 1144
Camillus 1093
Camma . . . [309]
[. . . Ca]ndidianus 1214
Candidus 820. *901. 995
Candidus Balsamonis f. 86
*Canpasci[s] 1120
[Ca]pito 408
Kapito [490] *bis*
Caranteus 854
CARBO [177]
Carchedonius [324]
[C]aricus [731]
Cassianus [758]
Cast . . . 956
Castula [788, 2, 24]
Casta [66]
Castus [725. 726. 800]
Kastus 788, 3, 35
Ca[t]ola [552]
CATV[LLINVS] [220]
Ca[t]ullinus [788, 1, 26]
Catusminianus 827
Celer [287 *bis*. 1236]
Celsus [234. 803. 999]
Chelia [323]
Chresimus 219
Chrestus Aug. *lib.* 704
Chrysa [788, 1, 14]
Cicero 463
Civilis 813
*[C]LE[M]ENS 951
Clemens [805. 1243]

Clita 507
Clodianus [*9. 717]
  Clutorianus 183
vir Codra 38
Coinus 126
*Coma [996]
Comitianus 827
Commoda [702]
Communis [127]
Const[antinus?] 315
Contentus 446
CORNELIANVS [16]
  . . . us Corne[l]ianus 1215
C(G?)orus 365
. . . [Cras]sus 279
Crescens 130. 219. 298 *p. c.* 418. 455. *552. [899. 927]
CRISPINVS [381. 397. 770]
CRISPINA [791]
  Crispina 521
Crotus
†Custos 430
†[Cy]prianus 201
Cyrilla 452

Dativa 166
Dativus 106. *109
*Datus 460
Decen[s] [777]
DECR[IANVS] [677]
Delphicus [1263]
DENTILIANVS [206]
  Dentilianus [788, 2, 28]
Deuter 1249. 1251
. . . ila Dextra 554
Dext[er] 1244. [1213]
  . . . us De[xt]er 698
Dida [186]
Digna martyr 445 [1])
*. . . vius Dioge[nes] 904
Diza [1210]
Domitia [788, 4, 14]
Domi[t]ianus [550]
Dona[t]ula 788, 1, 28
Donatulus [49]
Donata 31. [412. 788, 2, 6]
Donatus †790. [52. 79. 369. *405. 470. 541. 890]
  . . . s Dona[tus] 705
  . . . Donatus *108. 369
Dory[laus] 315

*Dra[co] [19]
mul. Dubbainar 36

Ecestus 1245
Aemerita [788, 1, 18]
Aemeritus [788, 2, 31]
Epa[p]hr(oditus) [1164]
Epictet[us] 1000
  ...salon Epictetus 1257
Ἑρμῆς 952 *bis*
Erpillus [100]
Erotylus [1235]
*Essus [959]
ETRVSCVS [*342. 645]
Euhodia [1263]
Euprasia 194
EVSTOCHII CC. VV. 298
Eutactus [1271]
Eutyches [1264]
  Eutyche[s] iun(ior) 1227
. . . a Eutychia 1235
Exacesta *p.* 425, 5
Exceptus 720
*Exo(ratus) 1136
Expectatus [788, 4, 4]
*Exsupereus 827

F . . . nus 64 *c*
Fabianus [274]
Farisa Codra(e) f. 38
Faustinianus [114] *ter*
Fau[st]i[nus] 43
  Faustinus 268 *bis.* [189. 268 *ter.* 369. 788, 1, 5. 1219]
  . . tosius L. f. Faus[tinus] 1216
FAVSTVS [353. 354. 390. *391. 750]
  Faustus [257]
Felicianus [1224]
Felicio [788, 4, 31]
Felicitas [66]
Felix 1060. 1215. [49. 76. 143. 160. 167. 185. 238. 247. 260. 272. 306. 369 *ter.* 403. 464. 465. 468. 478. †542. 551. 691. 711. 788, 1, 20; 1, 30; 2, 18; 4, 1; 4, 25. 902]
  . . . Felix *248. 290. 1183
  . . . us Felix 739
  . . . Felix Iulianus 278
  *[Fe]lix Philome[lus] 221
Fidelis [441]
FIDVS [17]
Filumene *ser.* 1252 *bis*
Firmus 418
FLAVIANILLA [181]

[1]) *De nomine luditur ut saepe in ep.* v. 3 venerando nomine Dignae.

FLAVIANVS [181]
Flavianus [*369. 695. 723]
Flavinus 995. [862]
[Fl]ora [315]
Florus [369. 802]
*For . . ntinus [957]
Fortis [33. 442. 788, 1, 1; 2, 8. 1186 *f*.]
FORTVNATIANVS [*p*. 426, 6]
Fortunatianus 422. [114]
Fortunata 114. 1247. [41. 137. 539. 788, 4, 30. 1248]
Fortunata Rogati fil. 418
Fortunatus [41 *p. c.* 788, 4, 33. 1225]
. . . Fortunatus *276
FRONTINIANVS [798]
Frontinus [916]
FRONT[O] 698
*Fro(nto) *300. 1010
*Frugi . . [1237]
Furennianus [365]
*Furnus [788, 4, 2]
Fuscianus [365]
FVSCINVS [763]
Fusca 42
FVSCVS [16]
Fuscus [21. 426. *p*. 428, 11]
. . ius Fuscus 290

vir gen. Gadais 36
. . . GALBA 177
GALLIANVS [151]
Gallianus [255]
Gallio [306]
. . . . . s Gallo (?) . . . tus 788, 3, 22
Gallonius 312
GAL[LVS] [359]
Gavero 863
[Gem]ellinus [946]
Geminianus [1210]
*Geminus 109
*[Geminus] Salutaris 109
Genialis 835
GENTIANVS 1207
Gentilis 365
Gentius [461. 467]
Germanianus [102]
*Germanill[a] 827
Germanus †70. 720. [369. 376. 1015 *p. c.*]
*G]ermeus 783
Gorgene 512
Grae[ci]n[a] [1241]
*Groma 899

Haganus [480]
Harene 724
vir Helis [165]
Hermagor[as] 896
Hermes [*186. 1246]
Hermes ser. 1228
. . . iana Q. f. Hermione 971
HIBERVS 228
Hilarus *ser.* 1252 *bis*
Hi[larus] [1195]
HILARIANVS 697 *bis*
Hom[e]rus *poeta* 90
*Ho[midius] 489
[H]ONESTIANVS [394]
HONORATIANVS [151]
Honoratianus [55]
Honoratus 709 *p. c.* [101. 235. 274. 788, 2, 36. 798]
Honoratus Rogati 242
*Hos[pe]s 1080
†[Hyac]intus *201

I . . . [188]
vir Iactorensis 538
Ianuaria [148. 548. 720]
Ianuarius 734. [*68 *bis*. 210. 369 *bis*]
. . . Ianua[ri]us 788, 3, 31
vir Iaules 516
Idil(is) 126
Imber 450. 451
mul. Immi 499
mul. Immidib [528]
[Ia]nuari[us]? Impetratianus 761
Indus 1165
*Insertor 22, *v. officia*
Iovina 827
Iovinus [321. 707]
*Ipparchus 680
Iren[e] 1227 *bis*
Ἰσίδωρ[ος] Μενίππ[ο]ιο γόνος *in carm. p.* 427
Ispicatus *equus* 23 [1])
Italicus 1249. 1250. 1251
Italicus Cae(s.) ser. 1250
Iuc[undus] 123
Iugurta 202
IVLIANA [181]
†Iuliana 147
IVLIANVS [146]
Iulianus 237 *bis*. [278. 369. *930. **p*. 428, 11]

[1]) Ispica, Ispiculus *notantur in onomastico De-Vit* III *p*. 599.

. . . rus Iulianus c. v. 721
Iulia [722]
Iulius 1218
IVNIANVS [394]
Iustus [362]
Iuvenalis [485]

L 1214
L . . murianus [50]
Labericia 519
Laetin(us) 1076
Laetus [897. 1266]
Laodicius *sign.* 128
†Laurus 28
Leontius 374
LEPIDVS [393]
Lepidus [15]
Li . . . bus [365]
Libycus 1274. [703]
Licaus Iauletis f. 516
Licinianus [1255]
Livianus [674]
Lifana B . . . ci f. 1061
Ligur [1203]
LONGVS [1236]
Lucanus [369. 959]
. . . . f. Lucanus 226
Luci . . . [888]
Lucianus [415]
Lucilianus 441
[Lu]cretianus [814]
LVCVLLVS [1185] *f.*
Lucullus [55]
Luppus [24. 788, 4, 3]
Lupus [271. 1209]

MACER [747]
Macrina [788, 2, 12]
Magio [365]
*Magnus [1211]
mul. . . . Maior 193
Maior [788, 4, 24. 878 *bis*]
M . . . . Malolesrus 480
vir Mar . . . 275
vir Marc . . . 1213
Marcellinus [1071]
MARCELLVS [206]
Marcel[lus] [885]
. . . us Marcel(l)us 555
. . . Marci[anus] 369
D[. . . Ma]rcianus 554
†Margarita 147
. . . s Marianus 459
Marian[us] [271]

. . . f. Marinianus 92
Marinus [553]
[MARTIALIS] 397
Martialis 424. [*369. 461 *p. c.* 487]
C . . . . iu[s] Martinus 317
Masac 37. 38. 39. 41
vir gen. Mascanis 120
Masculus [1210]
Masfelus [534]
Masuetus [1223]
vir Masul 39. 40
†Matenius 533
Maximianus [56]
Maxima [69]
MAX[IMVS] [398]
Maximus 127 *p. c.* 474. *848. [64. 268. 481. 528. 695. 788, 2, 22. 802. 895. *1007]
. . . Maximus 112. *197
Q. Max(imus) 879
Mazica 282
Memmianus [292]
Menecratianus 365
Μένιππ[ο]ς *p.* 427
Mercator 121. 1250. 1251 Caes. vern.
[MESSA]LINVS [771]
Messianus [788, 2, 16; *788, 4, 26, *v. grammatica s. v.* inibi]
vir Metalis 432
Methunilim 92
Mettius *ser.* nation(e) Geta 840
Metumus [474]
Mi . . . . [555]
†Migin 790
*Mistli[ssa] 130
Modestus 481. [481. 798. 812]
Moscis [1226]
Motho Caes. ser. 1252; *cf. C.* X *n.* 7193
Muc(atra) 158
equus Muccosus 506
Mustarius [508]
Mustia [788, 4, 20]
Mu[t]ianus [686]

N . . . [880]
*Namina [64]
Nampamo [1220]
*Nargu(dud) 788, 4, 7
NASO [*p.* 424, 3]
Natalis [1259]
. . . ius Natul[us] 698
†Navigius 445

Nepos [889]
Nicephorus [1225]
*Nicia[s] 1196
Νειχομηδη[ς] 315
Nigrinus [402]
Nil[us] [1021]
*... [N]ONIANVS 1086
Novatillianus [1204. 1205. 1206]
Numerianus 1002
..ullia Numidi[ca] 819
Numidicus [292]

Octav[ian(us)] 186
... October (*nisi est mensis, cf. v.* 8) 1213
Opsilius 1074
Optatianus [249. 757]
OPTATA [181 *bis*]
Optata [68. 1253]
Optatus 128. 419 *ser.* [128. 370. 886]
*Oreneius 318
ORFITVS 227
Ovi... [1011]

Palamedes 1229; *sed v. sepulcralia*
Paratus [250]
Parthenopeus [1229]
Pasinicus [161]
...us Pastor 802
Paulina [233]
Paulinus 716
PAVLVS 217
†Paulus 790
*... [P]au[l]us 280
*[Peg]asus 549
[P]elusius [455]
Peregrinus [121. 477. *855]
Perenis [692]
PERPETVVS [491]
Perpetuus *256. 710. 852. [851. 853]
Pescenni(a)nus [872]
Petronianus [722. 788, 2, 27; 4, 10; 4, 35]
†Petrus 790
Phaedra [1265]
Philetus [1233]
.. Philippus 694
Philome[lus] 221
PICATIANVS [311. 313]
.. L. f. Pintia 1239
PIVS [395. 396. 793]
... [P]ollens 407
Pollitta 424
Polyc[hr]o[nia] 408
Porturitus [369]
Pos... [967]
POSTVMVS [791]
Postumus 318. [397]
Potamius 745
Praenestinus [707]
Praetorianus [452]
Primigenius 193
Pr[imosa] [485]
Primula [272]
Primulus 237. 929
Primus 90. 422. 968. 1143. [19. 143. 235. 249. 785]
Primus Idil(is) 126
Primus iunior 90
Priscianus [788, 2, 19; 4, 26]
PRISCVS [1212]
[.... PR *vel* VOP]ISCVS 299
Priscus [970. 1230]
Privatus Aug. lib. 1228
Pro... [397]
Probantius *sign.* 128
Probatus 332
*[P]rob[i]nus [984]
Processus [788, 1, 11]
Proculianus 127. [127]
Procula [404. 1246]
PROCVLVS [354]
Proculus 1231 *bis.* [792. 1207. 1216]
Profuturus 450. 451
Prom[p]tus 365
Protus *ser.* 886
PVDENS [95 *bis.* 497. 804]
Pudens *921. 1213
....s Pudens 698
[P]ulex [308]
Pusinnica 31

[... Q]uadratianus 68
[... Qu]adra[tus] 788, 3, 29
Quartilla [1259]
Quattenus 1167
... Quintilianus 471
Quintillianus [1]) [1207]
Quintus [920. 1210]

Raesianus [1204. 1205. 1206]
Regulus [1075]
Restitutus [426]
†Riddeus 147
vir Rixula [295]

[1]) *Eiusdem nomen simplici* l *scriptum legitur* C. VI 1058. 1059.

Roc[n]a Birzi[l]is f(ilia) 40
Rogata 452
Rogatianus 237. [53. 185. 685. 788, 1, 7]
... Rogati[anus] 788, 3, 33
Rogatus 237. 242 *bis* [*82. 167 *agn.* 302. 788, 2, 3; 2, 10; 4, 22]
Romana [482]
*Ro(manus) [881]
... [R]omulus 1214
Rufi[nianus] [485 *bis*]
... s Rufina 489
Rufinus 720. [128. *544. 720 *bis.* 788, 4, 16. 1204. 1205. 1206. 1236]
Rufinus Coini 126
... us Rufi[nus] 1215
Rufus [60. 462. 477]
... [Ru]fus 373
Rufus Metalis f. 432
ΡΟΥΦΟΣ [*p.* 427]
RVSTICVS [146. 699]
†Rusticus 147

S ... [1214]
M. A. Sab .. 1162
Sabinianus [723]
... Sabina 1226
... Sabinus 182
... cerius Sabinus 1236
... lius Sabinus Salvianus 714
... r. Sal ..? 1249
SALAMALLIANVS [395]
mul. SALAMALLIAS [396]
fem. Salit Thuliliecis f. 156
[...]ius Sallus[ti] ... 262
Salvianus 714. [714. 1001]
Salvilla [723]
Salvini[a]nus [297]
*Saluta[r]i[s] 109
Samaita 499
Sapia Paulina 233
Sardanus [237]
[S]a[r]di[c]us [485]
Saturianus [203]
Saturnina [894]
SATVRNINVS [397. 458 = 797. 747]
Saturninus 479. 784. 787. [56. 81. 87. 233. *308 *p. c.* 347. *403. 460. 695. 788, 1, 22; 4, 6; 4, 27]
Saturninus Masacis f. 41
... s Satur[nin]us 788, 3, 19
... urius [Sa]turn[inu]s 35
Satura [788, 1, 24]
Saturu[s] 408
Satyr(us) [1265 *bis*]
*Sauranus (*nisi est* Sa[t]urn[i]n[u]s) 42
[S]AXA [17]
... us Scaevola 1215
Secundianus 237. 294. [139]
Secundinus 1177*b*
Secundula [114]
SECVNDVS [574. *580. 582]
Secundus *405. [101. 247. 292. 369. 413. 469. 784. 788, 1, 16; 2, 38. 801. 998. 1077]
Securus [722]
Sedulus [1238]
Seneca 466
Senex [788, 2, 20]
Seno .. lus 1061
Serenus [546]
Servatus 22
Severianus 827. [269]
SEVERVS 698. [*p.* 384]
Severus [54. 419. 459. 897. 1017. 1092. 1222]
... Sever[us] 184
Severus Silvani Vindicis 300
Sext(us) [713]
Sil ... [209]
... SILVANVS 5
Silvanus [760. 816]
Silvanus Vindicis 300
Simbolius Germanus 376
Similina [902]
Similis Atti f. 844
Sipo [269]
*Soceluanus 1070
Solutor [448]
Sorothus 680
Spectatus [1210]
... Statia[nus] 698
ST[ATIVS] [338]
Strabo 113
.. s Su ... 910
... Sucessus 554
Suc(ces)sor [321]
Sulpicianus [419]
*Sunthonatos *vel* Sumphoniacus 520
Surus [369]

Tacitus 1151
Talio 1168
Terentia [441]
Tertius 194
Tertulla ver(na) 1253
TER[TVLLVS] [393]

*Teurnic[us] [891]
... tius Th ... us 839
Thesaeus 873
vir gen. Thuliliecis 156
Tiritilanus [1]) *ser.* 886
Titanianus [1209]
Titianus [7. *p.* 425, 5)
[TORQ]VATVS 368
Trofimus [1232]
Trop[himus] 1265
Tyrannus [1226]

Vacia infans (*cf.* *C.* III 739) 1083
Va ... [1214]
Val 845
... us Val[en ...] 696
Valens [788, 2, 14; 4, 8. 1211. *p.* 427, 9
Valentia [548]
VALENTI[NVS] [394]
Valentinus [788, 2, 33; 4, 12]
... Valentinus 788, 2
Valentius [892]
Valer ... 1187 *f.*
Valeri .. 1213
... [Val]eria[nus] 68
Valerius [*945. 1059 *p. c.* [2]) 1228]
Vegetus [1236]
Ven ..... iconis filia 922
Venusta [1230. 1259]
Venustus [805]
Veranus 538
[V]erianus 827
*Vervoni .. 858
Vesinia C. f. 1258
.. on Vi ... 1183
Vict ... [1178]
Victor 128. 195. [87. 114. 127. 369 *bis.* 415. 421. 452. 715. 788, 4, 24; 4, 29
.... Victor 369
... us Victor 221
Victor lib. natione Maurus 1002
Victoria [452]

---

[1]) *Non* An|tiritilanus, *sed versu 2 legendum* N ..., *excidit igitur annorum numerus.*

[2]) *C.* VIII 9380 *eundem fortasse exhibet.*

Victoria Cyrilla 452
VICTORINVS 698
Victorinus 1051. [61. *485. 1194. 1210. 1264]
Vincentius [724]
Vindex [300]
Vindicianu[s] 489
Vindicius *sign.* 695
Vindutius 846
Vitalis [406. *401 = 781. 893. 928. 1210. 1227]
Vitulus 518
Ulpianus 1195. [413 *p. c.*]
... Vocontius [745]
Urbana [435]
Urbanus [437 *bis*]
Ursinus [402]

Xenephon [1115, *cf.* 1021]

Zenon [1266]
.. cceius Zabullu[s] 698

... antanus 221
... anus 1236
... atha Aug. lib. 232
... atianus 17
... i f(il.) ... atianus 252
... cinus 1236
... cina 1031
... dia 103
... ianus 259
... iavus 986
... inus 914
... isianus 179
... lianus 64
. ni . cis [50]
... numus 554
... ntina 822
.. ocli .. 1079
... ocomas 979
*. oneia .. 332
.. oreneius 731
... rianu[s] 1196
... tianus 1037
... tor *p.* 426, 7
... vena 788, 3, 25
... us 294

V. VARIA DE NOMINIBVS.

Complures eiusdem gentis nomine plurali designantur:
Claudii Rufinianus et Victorinus 485
Flavii Flavianus c. p. et Optata c. f. et Flavianilla c. q. 181
Fufici Felix et Priscianus 788, 2, 18; 4, 25
Gargiliae Victoria et Extricata Praetorianae 452
Lucii Iulii Apronii Maenia Salamallias c. p. et Maenius Avitianus c. p. et Maenius Pius c. p. et Allena Agrippin c. p. 396
coniunx *post mariti nomen omissum:*
illa piissima eius 404; *cf.* 512
f(il.) *patris nomini non additum:*
M. Cluvius M. Valentius 892
Honoratus Rogati 242
[Iul]ianus Rogati, Gemni Sardani, [f]il. 237
Mercator Arbai, Peregrini, f. 121
Primus Idil(is) 126
Rufinus Coini 126
Severus Silvani Vindicis 300
Graeca Latini cognominis interpretatio:
Kapito = Caefalius 490
officium nomini antepositum:
miles *ille* 991
parentelae nota inserta inter nomina:
Deuter frater Italicus 1251
praenomina insolenter scripta:
G. 891
Gn. 1205
Ma. 549
praenomen perscriptum:
Decimus (*imp.*) 660. *673
Caius 50
Lucius 396. 674. 240, *a. It.* 6 } *imperatores*
Marcus 417. 1229. 285, 556, 653, 1097, 1098, 1204, *a. It.* 6 } *imperatores*
Quintus (*imp.*) 600
Sextus 185
Titus 459
signa
Arnasius 235
Auspicius 306
Laodicius 128
Probantius 128
Vindicius 695
qui et:
*Dory[laus] 315
Rogatus 167

II. NOTABILIA.

ACCLAMATIONES SIMILIAQVE

(*poeticae quibus carmina incohantur horum indice continentur*)

Ave, sit tibi aer levis 540
*bin vide, veni et vide 363
cautum attiggam 928
†de (donis) dei et Christi 542
†deus dedit, lector, [in] pa[ce] 200
†deo laus et gloria 334
εἰρήνα εὐτυχ(ε)ῖ 1179 *bis*
... *ἔπος φραστάτω τόδ᾽ ὁδείτης· χαῖρέ συ, παῖ, παρ᾽ ἐμοῦ* 952
εὐ[ψ]υ[χήση]ς 315
εὐψύ[χει] 186
feliciter 332. 1140 (1139)
illi feliciter *p.* 427, 8. *p.* 427, 10 *ter*
illi feliciter. habeas propitium imp(erium) *p.* 427, 9
ibimus 1150
†in Cristo vivas, ut in me[lius crescas] 414
†in n(omine) domini n(ostri) Crist[i ...] 414
†in pace 202, *v. sepulcralia*
num(ini) adpertin[e]at (donum) 928
†plura facias et meliora edif[ice]s 28
†spes in deo ferini (?) . amen 536
terra tibi levis sit 518
tu qui legeisti ne si[t] grave dicere, quaeso *cet.* 521
ille, vivas 1160; [be]ne vivas 1159
utere felix 1169

AEDIFICIA STATVAE SIMILIA

aedes 143. 751. 1214
[a]edes cu[m] ... 705
*ae[des] *Concordiae* 171
aedes Concordiae ... ticis et reliquis or[namentis] 188
aedes Fortunae et Victoriae 1266
[aedes] Mercuri 125
aedes Vi[rtu]tis 141
aes *v.* columnae
aqua: statio urbana Augg. nn. *in fistula* 1254, thermarum 696
ara 455. 761
ara Alibaddiris 529; Aesculapii 998; divi Aug(usti) 261; *Herculis 268; Iovis 312; Malagbeli 801; Martis Aug(usti) 35. 421; Parcarum et numinum Aug. 916; I.., Silvani, Solis 550
ara omnibus o[rnamentis per]fecta ba[si a]di[ecta] 84
ara [atq.] titulus 551
arcus cum ... 76
arcus cum parietibus coniunctis 283

balneum 960
b[asilic]a 742
[basili]ca vestiaria 457
basis 90. 108. 164; *v.* ara, statua
*[canal]iclus 120
castra *Martensium* (= *templa?*) 256; *principia *castrorum* 1217; *v.* Ostia
cella 960
cella cum gradibus 79
[cir]cuitus marm[oreus] 696
columnae *163, *cf.* templum, rostra
[colum]nae Charystiae 210
[colu]mnae mar[moreae] 112
columna e[t] (a)es *Homeri* 90
... et columnae duae cum opere 258
[lapi]deae columnae VIII et pa[vimentum?] 555
*corona aurea 426
curia 327 *Masculae*; *cf. Lambaesis, Thamugadi*
curia legum 688
†domus oratio[nis] 57, *cf.* C. 8429 *add.*
ecclesia Dignae martyris 445
equiliolus *v.* signum
exedra 714. 798
fundamen. iactis —inibus *porticus* 93, *cf.* 140
gradus quattuor 489; *cf.* cella, simulacrum
ianua cum suis o[r]namentis 87
imagines argenteae *Hadriani pondere addito* 426
[la]cus 166
marmora et laquiaria aurea 714
miliaria nova 674. 676. *677; con[fi]rmata 645
murorum [ambitus] 217
[m]useum 120
[opus] quadratum 271
opus [qua]dratarium 485
ornamenta 515. 689. 696; *v.* aedes, ara ianua, pronaus
paries *v.* arcus, porticus
*[pavi]m[e]n(tum?) tessel(latum) strat(um) 817; *cf.* columnae
... ac picturae 688
pondera 236
pontes 559. 645
porticus 283. 300
[porti]cus ae[dis] 171
porticus Sabin[a] .... parietibu[s] 716
partem portici tesselavit *illa* 147
porticus circuitus *v. metra*
principium *v.* castra
pron(aus) cum ornamentis 81
*[rost]ra cum columnis omnibus 485
salientes 236
scala 788 *ter, v. Lamasba*
scola *v. beneficiarii*
septizodi opus 250
signa duo 164; omnia 256
signum Liberi publicum 75
[signum] lupae cum [gemel]lis suis du[obus] 83
signum Martis cum equiliolo 1194

signum Martis in melius reformatum 256; imago certa sig[ni]? 256
[simul]acrum cum g[rad]ibus 303
statuae 8. 9. (11. 21). 108 *bis*. (120). 137. 145. 192. 235. 237. 242. 248. *335. 337. 381. 707. 758. 807, *cf.* templum
[st]atua argentea 426 *pondere addito*
statuae equestres [duae?] 247
statua pede[stris] 225
statuae cum basib(us) 757
statua Baliddiris, basis *eius* 792
statua Herculis translata 510, *cf.* 511
[statuae cum basibus] suis Larum Caesarum 327
templum *108. 120 *bis*. 283. 294. 1000; **Herculis* 268; *Saturni Aug.* 226; *Saturni* 461; *Saturni Achaiae* 86
te[mpl]u[m] at[qu]e colu[mnae] 252
templum et statua Saturni 257
templum Liberi patris et Veneris 283
templum Mercurii 81 *p. c.* 422
templa Concordiae, [fr]ugiferi Liberi patr[is, ...] 276
tetrastylum 437
thermae 81. 104. [169]; *cf.* aqua, *Ostia*
thermae pu[blicae?] 489
Victoriae ar[genteae] 164
...i aurei 164

APPARITORES ET OFFICIALES. FISCVS

adiutor tabul(ariorum) Aug. 408. *409
centenarius *v.* procurator
a com[mentar]iis [pra]efector(um) praetori[o] 50
[cubi]clarius [Au]g. ser. 196
custos Utika horreorum Augustae *ser. Aug.* 704
disp(ensator) 550
ducenarius *v.* procurator
fiscus *a. It.* 5 *bis*. 6 *bis*. 14. 23. **tab. C* 13
fiscalis *tab. C* 22. 31
forensis 720. *723
supra iumentis Caes(aris) 195
lib(erti) Caes(aris) *Theveste* 720; *cf.* 723
officiales *tab. C* 28. 35
ex [o]fficiale 534
procurator *inc.* 1228 (Aug. lib.) *in fistulis.* 223. 441. *1020
procurator centenarius regionis Hadrimetinae, functus etiam partibus ducenari ex sacro praecepto in eadem regione 695
[pro]curator ducenarius Au[g. nost]ri dio[e]ceseos [H]a[dru]me[t]in[ae] 50
procurator Aug. ferrariarum et annonae Ost. 1212
proc(urator) m(armorum) n(ovorum) Aug. lib. 232. *231
[p]roc(urator) ration(is) thesaurorum 1263 } *sed probabilior haec*
(procurator rationis) hereditatium 1263 } *tituli lectio:*
(proc.) fisci Alexandrin(i) 1263 }
proc(urator) ration(um), thesaurorum, hereditatium fisci Alexandrini 1263 *Aug. lib.*
ceteros v. in indice hon. publ.
*[scr. q(uaest.) III] decur. muner(e) func(tus) 19
servi *domus Augustae pertinentes ad praetorium Albanum imperatorum* 1247. 1248. (1249). 1250. 1251. 1252

subvil(icus) Caes. ser. 1248 [1])
tabellarius Caes(aris) *ser.* 194
tabularius a ratio[n(ibus)] Aug. lib. 1263
[tabul]arius domus dibine 217
vilic(us) Caes. ser. 1247

BELLA ET EXPEDITIONES

ob prostratam gentem Bavarum Mesegneitsium praedasque omnes ac familias eorum abductas 530
ille a vi Bavaru(m) passus est 549
ille vi Bavarum perfect[u]s [es]t 551
exped(itio) *inc.* 525
reportata ex gentilibus barbaris gloria 374
[T]ranspadanis conflixit ... m[ilib]us hostium caesis et cas[tra] ... *M. Marcellus iunior?* 178
dum civibus requie[m] tributorum ferre v[o]lebat, incidit infelix 490

CARMINA

[A]c scep[t]rum regi cessit, quod solus habe[bat *potius* ret] 789
Constant[i]ne, tuos sic semper malis iratos 380
ἑκκαιδεχέτη τις ἰδὼν τύμβῳ σκεφθέντ᾽ ὑπὸ μοίρης 952 [2])
ἐνθάδε τὴν ἱ[ερὰν] κεφαλὴν κατὰ γ[αῖα] καλύπτει 315
[ha]nc [t]ibi quam vovi posui, bone Iupp[i]ter, aram 312 *dist.*
†magna quod adsurgunt sacris fastigia tectis 445
Πανὶ ὁμοῦ Νύμφαι Ἰσιδώρ[ω] τάσδε ἔδωκαν p. 427
pau[p]ere progenitus lare sum parvoq(ue) parente 64, *cf.* 681
[s]ed date ut [f]etura qua[es]tus suppleat votis fidem 1086
quisque meum titulum legerit, stat et dicit 1247 [3])
quisquis es, en hospes, quaeso lege, seic bene vivas 521
carmen Phalaeceum 58
color poeticus 109. 217. 256. 309

CHRISTIANA ET IVDAICA

ancilla tua 147
antistes perpetuusque pater 445 *carm.*
memoria apostoloru(m) 333; *cf.* 790
cristiana fidelis 114
Cristi legisque minister 445 *carm.*
diaconus 201 *bis*
*domina 460
episcopus, episcopatus 70. 71
fluvii paradisi: G[eo]n, Fison, Tigris, Eufrates 28
libri sacri: si deus pr[o] nobis, quis contra nos 28; [cui]us nomen deus scit, bo[tu]m solvit 28 (*ex Pauli Cor.* II 12, 2. 3?)
*i(n)strumenta 147 *bis*
mag(ister) 542

---

[1]) *Hoc munus iam prodiit* C. I. L. X *p.* 1123.

[2]) *Ediderunt etiam Polak in Mnemos.* 1887 *p.* 243 *ss. et Herwerden Studia crit. in ep. Gr.* 1891 *p.* 124.

[3]) *Traditur hoc versus frustulum lapidarii errore sic:* quisque meum titulum stat legerit et dicit.

martyr Digna 445
presbyter 201 *bis*
servus tuus 147 *bis*
sancta sinagoga Naron(itana?) 147
arcosinagogus 147
signa Iudaica: candelabrum, etrog, Iulab(?) 147
subdiaconus 430

COLLEGIA

Arulenses *v. Ostia*
conlegium Caesariensium crescent(ium) 518
conlegium fabri argentar(i) *Caesareae* 518
c(onlegium) f(abrum) t(ignuariorum) Os[t(iensium)]: m(agister) q(uinquennalis) 1226
collegium incertum 177 *liberae r. p.* *1139
cultores iuniores Abaddiris *Manlianae* 529
cultor(es) I[uno]nis Silvani Solis 550
dendroforus *Carthagine* 197; *Caesareae* 508; *Thamugadi* 774
Eugrafii. secundum vota — iorum 298
iuvenes *v. Ostia*
lyntriarii *v. Ostia*
Martenses *Ucculae* 256
sodales [Her]culani *eorumque* patronus *v. Roma*
sodales *incerti* 519. *960
fragmentum legis collegii 199

DII DEAEQVE

Abaddir sanctus 529
Aesculapius 222
*d(eus) Aesculap(ius) 998
Aesculapius Augustus 271
[Aesc]ulapius [et] Salus *in medici titulo* 979
deus Aesculapius et . . . 267
Alaisagae *v.* Mars
[Ἀπ]όλλων 157
Apollo Aug(ustus) 794
Apollo Anextiomarus 1162
*o[ra]c[u]lum [Clarii A]pol[li]nis 946
Arvalus *v.* Saturnus
Baliddir Aug(ustus) sanctus patrius deus 792
deus [B]aliticaurus 1053
Blatucairus 953
(Belatucader) 1038; *v.* Mars
deus Belutucad[er] 965
dat. deo Berganti et n(uminibus) Aug(ustorum) 920
bona dea August(a) 66
[b]onus E[vent]us 302
Britannorum dii deaeque Taramis, Belatucaber, Moguntus, Mounus, deae Matres, dea Suriae, Fortuna ceterique 1186 *f.*
Ceres 87. 222
*alma Cer(es) 871
Cereres 69. 89
Concordia 188. 276

Concordia Aug(ustorum) 757
(dea Co)ve(n)t(i)na 1033
deus sanctus frugifer Aug(ustus) (= Saturnus *vel* Pluto) 739
*di XIII 1141
di omnes 317
d(i) i(nferi) 1083
di patrii et Mauri conservatores 530
patrii di [sa]lutares 740
Diana 1238 *bis.* *1239
dea Dia(na) 826
*Dia(nae) lumen perp(etuum) 1242
[Diana?] opifer(a) 1268
deus Dis 306
Draco *v.* nymphae
Fortuna 117. 1089
Fortuna Aug(usta) 270. 381. 713. 751
d[e]a Fort(una) conservat[r]ix 1015
Fortuna et Victoria 1266
Genius Aug(usti) 287
*Genius c(o)ho(rtis) [c]unc(tae) 837
[Geni]us s[e]natus 12
Genius sanctus scolae b(ene)f(iciariorum) 726
Genius *incertus* 839
Genii locorum:
*Genius loci 1140. 946
G(enius) s(anctus) huius loc[i] *Durocornovi* 833
Genius Lam(a)s(bitan)us d. n. Aug. 787
Genius populi Aug(ustus) *Thamugadi* 758
Genius populi Cuic[ulitani] 798
Genius No[var. Aug(ustus)] 461
Geni[us] Novar. Aug. 467
Genius Thibaris Augustus 265
Hercules 268 *bis.* 510
Hercules Aug(ustus) 419
di Hercules et Silvanus 968
Ianus *v.* Mater magna
Isis regina restitutrix salutis *illius* 1194
Iuno 1241
Iuno reg[ina] 382 = 776
*I[uno], sanctus Silvanus, Sol 550
Iupiter 222. 312 (Iuppiter) *carm.* 1245
Iuppiter altus *carm.* 521
Iupiter Aug(ustus) 288
Iupiter optimus 318 *p. c.*
Iupiter optimus maximus 246. *453. 875. *p. c. script.:* 967. 970. 971. 981. 988. 1046. 1071. 1092. 1185 *f.* 1186 *f.*
I(upiter) o(ptimus) m(aximus) Dolichenus 383. *1016
I. o. [m.] Cer(nenus) 158
[Iupiter?] deus pa[tr]ius 731
Iupiter Stator 324
Iupiter opt(imus) max(imus), Iuno reg[ina], M[i]nerva A[ug.] 382
v. Serapis
[L]ares A[ugusti] 1277 *f.*
Lares Caes(aris) 327
Liber 75

Liber [pater] 1195
Liber pater et Venus 283
[fr]ugifer Liber pater 276
[deus] sanctus [Mal]agbelus 801
di Manes *v. sepulcralia*
Mars 926. *1042. 1194. 1276 *f.*
deus Mars 812. 925. 1093. 1181
Mars Ala(tor) 999
Mars Aug(ustus) 35. 289. 369. *384. 421
deus Mars [Aug.] geniusque *cet. v.* genius 726
Mars Aug. conservator 759
Mars Belatucad(er) 1084
deus Mars Condates 984
Mars conserv(ator) 876
maiestas dei [divi]na Martis 256
Mars et duae Alaisiagae et n(umina) Aug(ustorum) 1041
deus Mars Thingsus et duae Alaisiagae Beda et Fimmilena et n(umina) Aug(ustorum) 1040
M(ater) d(eum) m(agna) I(daea) Aug(usta) 75
M(ater) m(agna) et I(anus) p(ater) Aug(usti) 682
Matres:
Matres Com[edovae?] 1017. 1032
Matres com[munes?] 1017. 1032
Matres domesticae 927
*Ma[tres] sa[nctae] 1091
Matres Sulevae 844
Matr(es) tramar(inae) 980
Matres tr[a]mar[inae] 1081
Matres ... 1054
Mercurius 79. 81. 125. 340
deus Mercurius 422
Mercurius Aug(ustus) 148. *159 *p. c.* 208. *433 *p. c.* 725. 760
Minerva 290. 375
Minerva Aug(usta) 242. 303. 382
invictus Mithras 385
invictus d[eus] Mithras 777
d[e]us So[l] invictus Mitr[as] 537
[deus] Sol invictus Mithras 802, *cf.* 1007
d(eus) Nep(tunus) 1173
Neptunus Aug(ustus) 62. 362
numina Aug(ustorum *v. Mommsen Herm.* 19 *p.* 232) 871. 916. 920 *p. c.* 1040 *p. c.* 1041 *p. c.*
[nu]mina [Aug.] et Victoria(?) et Genius loci(?) 946
[numin]a Aug(ustorum) et ... 877
... sancta et numina [Aug.] 1000
Νύμφαι *p.* 427
[Ny]mphae Coventinae 1037
numina [Ny]mpharum et Draconis 741
[Ops?] opifera 1268
Πανὶ ὁμοῦ Νύμφαι *p.* 427
Parcae deae et numina Aug(ustorum) 916
Pax Aug(usta) 128
Pluto Aug(ustus) 127
v. deus frugifer
Salus 979

Salus Aug(usta) 272
Saturnus 167. 226. 321. 421 *p. c.* 512
dominus [Satur]nus 513
Saturnus Aug(ustus) *92. 226. 257. 277. 462. 464. 465. 468. 469. 470. *471. 472. 473. *476. 478
Saturnus Achaiae Aug(ustus)[1]) 86
deus Arvalus Saturnus 1187 *f.*
v. deus frugifer
Serapis Aug(ustus) 237 (*dat.* - pi)
Sarapis Aug(ustus) 160 *p. c.* 161. 454
patrii di [sa]lutares, [Iup]iter Serapis Aug. 740
Ζεὺς Ἥλιος μέγας πάνθεος Σάραπις 162
**ε(ἷς) Ζ(εὺς) Σ(άραπις)* 1175
Silvanus 968
Silvanus sanctissimus 386
Silvanus Aug(ustus) 219
sanctus Silvanus 550
deus Silvanus 958
d[eus sanctus] Silv[anus] 928
Sol 550; *v.* Mithras
Ἥλιος v. Σάραπις
[Te]llus Aug(usta) 437
Tellus et Ceres Aug(ustae) 87
Torchobo[l]is deus 728
Venus 163. 283
Ven[us] Aug(usta) 686
deus vetus 929. *1064
dei veteres 1018. *1056. 1057
Victoria 1266
Victoria Aug(usta) 209. 243. 803
(Victoria) Aug(ustorum) 376
Victoria Aug(usti) n(ostri) *Aureliani* 46
Victoria Aug(ustorum) n(ostrorum) 388
Victoria, divinae virtutis comes, Aug(ustorum) (*trium Constantini filiorum?*) 387
Victoria Brittanica *Severi filiorumque* 13
Vic[to]ria Par[t]hica A[u]g. 29
cf. statuae
[Vi]rtus 293
*Vi[rtu]s *Caracallae* 141
[Virt]us di[ina] .. 96; *cf.* 387
deus Vitiris Duihnus 985
*deus H.. Vetiris 1087
*deus Vetiris 1064
deus ... 868
... Aug(ust..) 252. 294

ERAE

anni provinciae Mauretaniae
anno provinciae *perscr.* 479. 541, *notatum* a. p. *aut* a. pr. (an. p. 549)

---

[1]) *Vix credibile esse me admonuit Gruppe ita significari Saturno aperto capite i. e.* Graeco *ritu in illo templo sacra fieri.*

463. 467. 468. 474. 542. 549. 674; a(nno) *omissum* 461. 465. 469. 470. 484. 486. 550 (pro.). 551 (pro.). 552, a. *et* pr. *omissa* 803; *mensis et dies additi* 461. 465. 467. 468. 469 (*mens. excidit*). 470. 474. 479. *480. *555

a. p. Chr.	provinciae	n.
222	CLXXXIII	470
227	CLXXXVIII	465
235	CLXXXXVI	486
239	CC	469
244	CCV	461. 467. 674
252	CCXIII	803
312	CCLXXIII	484
324	CCLXXXV	463
331	CCXCII	474
339	CCC	550
355	CCCXVI	552
366	CCC[XX]ϘI	549
392	CCCLIII	479
408	CCCLX et ϘIII	542
509	CCCCLXX	541
—	CI..	468
—	CC...	551

anni sacerdotii provinciae Africae

a. p. Chr.	sacerdos (sac. 81) provinc. (p. 81) Afric. (A. 81) anni (a. 81)	n.
108—110?	XXXVIIII	707
183—185?	CXIII	81

annus CXXX *coloniae Iuliae* Karthaginis *conditae*(?) 692
ann[o] duoviratus [*illorum*] 139
indic(tione) XV 429
anno illius mag. 422
anno urbis conditae ƆCCCXCVII 1192

pr. non. Apr. *natalis Caracallae* 1207
[in mem(oriam)] eius die qui fuit XV k. Novembr. *sc. quo periit Seianus a.* 31 *p.* 424, 3

aqua Claudiana *Lamasbitana decurrere incipit simul cum autumno* d. VII k. Oct., *desinere videtur* [d. VIII k. Apr.] 788

GRAMMATICA QVAEDAM[1])

1) *De verborum orthographia et formatione*

A = E	consacravit 89
A *omissum*	[vete]rnus 82
AE = E	Aemeritus 788, 2, 31
	Aemerita 788, 1, 18
	depraeendetur *ed. C.* 19
B = P	apneb(oti) 313
	dilabsum 960
	rebara[tis] 480

[1]) *Aes Italicense quae confert ad hoc capitulum seorsum tractavimus, ut quae eius orationis propria essent, clarius eluceret.*

B = V	bel *tab. C* 2
	Bibius 1224
	bo[tu]m 28
	abaritiam *tab. C* 36
	dibinus 217
	fabor 110
	inbiol[abile] 217
	iubenibus 1224
	pribate *tab. C* 44
	p[r]obi[nciae] 9 [1])
	quiebit 429
	requiebit 430
	sibe *tab. C* 36. 38
ed. C. semper fere:	bel 28. 39
	berum 8
	bexatio[ni]bus 5
	bindicta 22
	boc[an]tur 5
	conbeni[at] 27
	erbi (= erui) 20
	grabissimis 5
	inbenerit 38
	intentaberit 13
	pribilegio 15
	pribat[ae] 48
	obserbandam 30
	obserbantiam 40
	serbis 28
	sibe 28
C = Q	cua[litate] *ed. C.* 11
C = QV	ecus 309
CH = C	buchi[nator] 1219
D = T	adque 314. 568. 697
	[q]uodannis 213
E = AE	edif[ice]s 28
	edilicius 114 *bis*
	Elio 551
	Esculapius 222. *998
	Cecilius 890
	Cesar 617. 628
	Cesernius 419
	coheret 90
	demon 155
	Getul(i)cus 534
	hec 463
	lapidecesor 479
	prefectus 404 *p. c.* 459
	preses 524
	Retorum 1092
	scenicos 760
	se[culi] 480
	saepissime in declin. 1 gen. et dat.

[1]) *Neque enim per compendium scriptum videtur hoc verbum.*

E = I	lapidecesor 479
E *omissum*	Aspri 55
	vetranus 417. 893 *p. c.*
E *additum*	deeo 494
EI = I	εὐτυχῖ 1179 *bis*
	legeisti 521 *carm.*
	Livineius 269 *cf. C.* VIII 3857 Livileius
	nobeis 521 *carm.*
	ὁδείτης 952
	seic 521 *bis carm.*
F = PH	triumfalis 109
GG = NG	attiggam 928
H *omissum*	ic 28
	ic os 155
	oc oc(e) (= hoc) 360
	depraeendetur *ed. C.* 19
	exibuit 238
H *additum*	heius 702
	[Et]rhuscilla 286
I = E	Homirus 90
	laquiarib(us) 714
I *omissum*	*Baliddirs 792
	Gemni 237
	Getulcus 534
	Parthcus 561
I *additum*	Ispicatus 23
K = C	kaput 672
	k(aput) 666. 788 *passim*
	karissimus -a 137. 553
	kastra 663. 1206
	Kastus 788, 3, 35
	d[e]dik[avi] 474
	v. geographica
M *omissum in fine*	ara 261
	cura 42
	apru 680
	dieru 1217
	Gordianoru 660
	leone 680
	mesa 474
	muru 498
	*sancta sinagoga 147
	sanctoru 790
	titulu 549. 551
	votu 370. 1053
MM = MB	commusserit 68 *v. coniug.*
N = M	Inpp. 808
N *additum*	conversans 155
N *omissum*	coiug(i) 1246
	Cos[tantinus *aut* tantius] 609
	Costantio 808
	impesis 460
	istan(tia) 550
	istrumenta 147 *bis*
	libes 160

	mesa 479
	meses
	spledidissima 379
	sact(um) 1084
O = V	[c]onsolentes *ed. C.* 6
	talis libellos perlatos *ed. C.* 41
O *elidendum*	
syncope	coh(ortis) 312 *in carm., elisum passim*
P = B	opsequio 521; *cf.* 313
P *omissum*	promtas 720
	sumtis 529
	sumtu 720
S *omissum*	*Anniu 827
in fine	grave 309
	Iuliu 927
T = D	aliut *tab. C* 38
	aput 376
	at 792 *bis*
	illut *ed. C.* 20
	quot 268. *ed. C.* 23
	set 1229
V = I	stupendiorum 402
V *omissum*	Agustalis 827
	[canal *vel* per]iclum 120
	[cubi]clari 196
	mortus 479
	per[iclis] 490 *carm.*
	pr[ose]qutus 1002
V *vocalis et* U	*consonans distinctae formis* *13
XS = X	Arbuxseius 1238
	Maxsimus 474
	vixsit 702
Z = D	Zies 260

consonantes geminae pro simplicibus:

†bixxit 430
Daccicus 568 *bis*
[in]sstantia 113
Luppus 788, 4, 3
nobil|lissimo 676
Puppenius 660
Quintillianus *v. cognomina* 1207
vetteranus 702

consonantes simplices pro geminis:

ani 415. 548, anis 541. 1252, ano 541
Basus 1238
oficina 28. 1228 *p. c.*
Perenis 692
Quintilus 670
teselavit 147
tesselavit 147
redit 321

Graecanica:

ae = *e* Caefalius 490
ch = *c* Charystias 210
co = *chi* arcosinagogi 147
e = *ae* [Iu]d[ea]e 262; Parthenopeus 1229
e = *o* Xenephon 1115
f = *ph* dendroforus 508; Eugrafii 298; Filumene 1252 *bis*; Fison, Eufrates 28, Trofimus 1232
h omissum Cristi 445 *al.*; Euprasia 194; [Hyac]intus 201; Ipparchus 680; Iugurta 202; Particus 621 *al.*; Sipo 269; Traec(um) 702; Tra(cum) 967
i = *y* sinagoga, arcosinagogi 147, Simbolius 376
dativi: Eutycheti *1227. 1264; Ireni 1227
ablat.: base 90
cf. praeterea cognomina: Beneaucxis 719; Clita 507; Deuter 1249. 1251; Νεικομήδης 315

declinationes:

1 *decl. gen. sing. in* a: Codra, Alurusa 38
gen. in ai: filiai 554
2 *decl. abl. sing. in* u: numeru 429; animu 470
nom. plur. in i *pro* ii, *item gen. sing. passim, notandum* Pi 757
dat. abl. plur. in is *pro* iis: conscis *ed. C.* 22, *cf.* remedis 7; filis 1252; Ianuaris 480; Pomaris 548; praedis 450. 451; *principis 1217
abl. plur. in bus: dibus 968. *1018. 1056. 1057. 1141; [mil]iaribus 645
3 *decl. abl. sing. in* i: paci 430; veteri 960, *cet.*
abl. pl. in is: sumtis 529
4 *decl. gen. sing. in* i: portici 147; e[vent]i 302
5 *decl. gen. sing. in* e: die *p.* 424, 3
pronomen: quoi *in carm.* 490; *el[la] 827

coniugationes:

cecurrit 712 *carm.*
circumdabit = circumdedit 217
commusserit = commixerit, *nisi est* commoverit 68 [1])
didikuiu = dedikavi 474
liquat = liqueat 827
peri = perii 712

apices:

álae *p.* 427, 9
[Apolli]nárés 1267
Avítus 1190
bonó *p.* 427, 8
Caésió *p.* 427, 8
félicitér *p.* 427, 8
felicitér *p.* 427, 10
hábeas *p.* 427, 9

---

[1]) *Propter sequens* et vivus ardebit *non dubito verbum esse pro* combusserit. *Noluit igitur Cassius cremari.*

ímp(erium) *p.* 427, 9
súb *p.* 427, 8
Vócontior(um) *p.* 427, 9

syllabaris verborum divisionis neglectae haec notamus exempla:

28	417	551	724	985
33	430	552	739	996
35	442	559	788, 2, 3	1015
146	446	568	803	1032
285	459	584	808	1053
314	469	594	840	1057
321	474	596	890	1083
333	499	610	894	1224
402	521	670	902	1247
406	529	692	929	*ed. C.* 48
412	550	711	957	

Varia

chorte = cohortem 300
*com(odo) = quomodo 827
*cot = quod 1229
Cyirinaecae *p.* 428, 11
ἐκκαιδεχέτη = ἐκκαιδεκέτη 952
Ἑληκών 937
*No[b]anb[ribus] 479
piantissime 1002
pientissimus, -a 889. 1252
prinse = provinciae 541
provincie Hemesi? 402
sac(e)rdotus 321
seimitum? 521 *carm.*
septizodi 250
sodalai 412, sodalas 519
Sucsor 321
elect̄um = elect(or)um 429
sũs = suus 248
sv$_{I}^{S}$ = suis
ʒ = z 282

2) *De elocutione et syntaxi*

ablat. (dat.?) gerundii: ruri mea vixi colendo 64 *carm.*
in aeterno locata *statua* manebis 109, *cf.* 106
agere *de centurionibus vigilum absolute dicitur* 1210 (*de tribunis* curare) *v. p.* 361
ampliter munificus 249
archaismi 521
castra *v.* aedificia
casus confusi passim in epithetis imperatorum, v. imprimis n. 589; *praeterea cf.* d. M. M. Cluvii .. Valentius 892; d. M. Victoris natione Maurum ... libertus 1002; *ille* egit *illic* annis XXXV et post ..... annos XXII 451
consacrare *v.* res sacrae
conscientia. [om]nium est — nostrum, cur 490 *carm.*

disciplina quieta 720
equiliolus (— um?) 1194
ellipsis: [a]d Satur(ni) *sc. templum?* 421
flaminicius 481
floresco. [municipium] divino nutu semper — cit 688
frig[ida]ri? solo requiescunt reliquiae 309
genetivus perplexe positus: filiorum eius sacerdotii editio ludorum 56; magna (*per enallagen intellegendum?*) operis septizodi nudae liberalitatis exstructio 250; noster restitutor invictis laboribus suis privatorum et publicae salutis (Constantinus) 273
genet. pro ablat.: perfectum anni duoviratus 139; ferarum potior 309 [1])
genius. in hoc -o = eodem animo? 380 *carm.*
genus permutatum: ob singularem morum eius exemplum 56; ob honorem flaminat(us) perpet(ui), quod . . . 381
hon(oratus) Num(ida) *i. e. honoribus functus?* 432
indicativus in adhortatione 1247
inibi Messi(ani, *cf.* 788, 2, 16-19) 788, 4, 26
inmerito (= *ultra votum*) 256
inminere. [in oppidi mu]nimen — ens (= *instans*) Paulus 217
inpaestator *v.* artes
involo. q(ui) mihi ma(n)teliu(m) i[n|v]olavit *827 [2])
iugiter. in titulo — e[um] locavit 110
kaput urbs *i. e. urbs, a qua via exorditur, v. praepos.* 672
λαοτομεῖν forma insolens p. 427
mane. primo — 788, 5
iuvenis munerarius *qui iam adulescens munera edidit*(?) 52
nitere. *ille* fecit castra — (*cf. ναοί μοι στίλβουσιν ὑπ᾽* Ἠόνος Kaib. 810) 256
nom. pro ablat.: vix(it) ani XXXVII 415
numerorum usus: gens . . templum . . fecerunt 86; *illa* coniu[gi], *illi* fil. patri (*eidem sc.*) fecit 1249
numerus. amor crescit in -um maiorum 256
obiectum statuam *supplendum* 11. 21
opsequium. coniugis -o placuisse iuvabat 521 *carm.*
omnis (= omnium?) religio 256
otiare 309 *carm.*
pacificus pietate, *antecedit* virtute inclytus (Gratianus) 146
pati, perficere } *v. bella*
ponere. po[ni]t (= *tollit*) ille cruces et proelia 380 *carm.*; magna quod adsurgunt fastigia: ecclesiam posuit *ille* 445 *carm.*; *ille* Mercurium posuit 760
praepositionum usus:
a kaput urbe 672. 666 *p. c.*
at ea quantit[a]te 792
de Ceangi 1121
*exsuper *c. g.* 827
*inter (*cf. C.* IV 26) amicis 448
*per quo 309
pro salutem 147. 537

---

[1]) *Nisi coniungere malis* ferarum multo fuit potior . . . . milibus.
[2]) *an* Vilbiam [v|i]olavit?

pronomina:
poss. suus *pro* eius *cet.* 248. 798 *et passim*; Gordianus ... Gordiani sororis su(a)e fil. 575
rel. quisque = quisquis 1247
regio. in eius (Africae *sc. vel* Numidiae) -nibus rebus gest[is] 399
remuneror. ad -randam gratiam editorum munerum 145
*respe[ctus]. quem non — defessa(e) pa[t]r[i]s aeta[tis] .. [po]tuit detinere 490 *carm.*
[sa]lvare = *servare rem* (*sed v.* involo) *amissam* 827
sordentes loci 510. 511
spatium. quo in spatio = *quot annos natus* 521 *carm.*
ta[m] .. quam etiam *tab. C* 43
temporibus aureis *imperatorum illorum* 379
temporum usus: ille vixit annis XX, moritur XV kal. Aug. *cet.* 541
ter = *tertium* 916
tumulum(?). quod gratum — videtur esse 58 *carm.*
vel *inter novem nomina dirimendà semel positum sc. post primum* 827
..., verum et 256
vivus. *ille* se vivo sibi et suis paravit 114
praeterea v. notabilia

INDEX GRAMMATICVS AERIS ITALICENSIS[1])

a *v.* certare
ablativi usus: *v.* minus *et* plus
*acertas 36
adspergo. nulla cruoris humani — ine contaminata *sc.* pecunia 7, *v. Berlanga p.* 88
ae = *e*: sanctae 8
aestimatio *gladiatoris* 63
amplector editionem muneris 18
anacoluthon 53
anaphora 7
anima adverto. — erunt 2
annuus. sive illut ducentiens — um seu trecenties est 8
antithesis per chiasmum: male instituta servare, turpiter servanda instituere 26
archaismi v. p. 393 *s., Berlanga p.* 111, *cf.* a certatis *infra*
assiforanus 29, *v. p.* 399
asyndeton: concursare, gaudere, inter se loqui 15
auctor. quis — et patronus esset usurpandis quasi legitimis, quae ... 3
auctoro. gladiatores sibimet auctoratos *illi* recipiunt 60, *v. Berlanga p.* 90
caveo. quid *illorum* — endum fisco cum harena 6, *v. p.* 412
*certo. qui melior⟨i⟩ a certatis erit, sub signo pugnet 36; *cf. p.* 414
clamo. quod universi de pectore intimo claman[t], *nisi malis,* de p. i. claman[s] *sc.* ego censeam 22
climax 21
coetus gladiator(um) 31

---

[1]) *Hic index dum typis exprimitur, prodiit Emmanuelis Berlanga, archaeologi Hispani clarissimi, liber qui inscribitur* El nuevo bronce de Italica (*Malagae* 1891) *ornatus aeris imagine photographica commentationibusque variis; quod opus Huebneri liberalitate etiam consulere licuit.*

coniunctivus concessivus: negent sibi copiam ... esse, ... uti sciant ... 38; *v.* excuso
dativus pro ablativo in serie verborum ab a praepositione pendentium 50
2 *decl. dat. abl. pl. in* is *pro* iis: consilis 21; is 30; pretis 46. 52; remedis 23. *nom. pl. in* i *pro* ii: ali 25; gregari 36; *cf.* terti 33. 34
deduco. trifariam pretia — antur 53
discrimen instauraverit *sc.* liberatus 62
disiungenda membra: *illi*, si aderunt, vel *ille* aut, si nec is praesens erit, *ille* vel tum *ille* 43
dispartio. numerus aequis partibus in singulos dies — iatur 40
divisio capitum: *v. p.* 386
divisio verborum in fine versuum: v. p. 387
divina oratio *principum* 47
ducentiens, trecenties *continuo legitur* 8
e = *ae*: promisque 36; que 49; questus 14. 37
eneco. quanto libet morbo salutem publicam mersam et — etam refovere 2
enumerandi ratio: *illi* et *illi* vel *illi* vel *illi* vel *illi* aut *illi, quibus* ille (*sc. primo loco recensiti*) mandaverit 41
enumeratio singularis: infimus gladiator — super eum — tertius retro — quartus — ad usque ... 34
ex. patrocinium imperio parati[s] *principes sc.* ex parsimonia vestra 9 [1])
excipio. excepti *sc. gladiatores* 45, *Berlanga p.* 91
excuso. cum — satum esset, retinerent quae ... 24
facessat, sive ... seu ... 8
flagro. ampliora pretia — abant 47
fortis *v.* res publica
formonsus 35
fundo. altius fundari remeda scitis 12
geminatio ad pluralem significandum: impp. 12. 18. 23
genetivi usus: [ne]que ullo die minus quam dimidia pars gregariorum (= *ex gregariis*) sit ibi, qui eo die dimicabunt 40
grassaturis talibus *sc. quaestu nimio factis* prohibiti (lanistae) 10
gratiae appellationis 19, *v. p.* 407
h omissum: inabilior *gladiator* 63
harena. fiscum removerunt a tota — *i. e. fiscum censuerunt plane ab harenae rebus alienum esse* 6
ibidem (= apud nos *v.* 13, *i. e. in senatoris patria?*) 17
imo 20
imperfecti usus subtilis: legebatur etiam nunc *ipso loquendi momento*, *nam ante* rumore *tantum* delata erat, apud nos *in Gallia* (?) oratio 13, *v. p.* 395
indicativus in adhortatione 60
iniungo. ut ea opservat[i]o a lanistis exigatur, — gendum his ... 40; arbitrium — gendum 43
interpunctio verborum: *v. p.* 387
*[l]acertat[u]s melior 36
laniena. fiscus — nae aliorum praetexitur 5 *v. Berlanga p.* 102 *s.*
licentia foedae rapinae 5
lux. verbis ex oratione sanctissima ad — cem sententiae translatis 28
manipulus *gladiatorum* 32
maxumus 51

---

[1]) *Sic enim facillime locus sanatur.*

minus. pugnet mille nummum minore 37
modus. nec supra — dum virium onerent, sed hactenus in eundem *sc.* modum *sed iam paulo diverso sensu* 49
neque *pro* neve: 29. 36. 39. 48
non *pro* ne: 48. 63
non solum ... verum et 19
*olli 25
onus remittere *de sumptibus* 18
opsequium. invitentur ad — humanitatis 11
opservatio *v.* iniungo
opservo. de exceptis ita — vandum, ut 45; pretia — ventur 49
plere numerum 38
praetexere *v.* laniena
pron. relat.: ut appellet qui non sunt creati sacerdotes, imo populus 20, *v. p.* 405 *n.* 1; *pron. det. v. genet. usus*
plus. ... nisi plure quàm sex aureis 58; vendat plure 61
praecipuum mercedis gladiator sibi quisque paciscatur 45, *v. Berlanga p.* 92 *s.*
pretium. *ex — io 60, *v. Berlanga app. p.* 340
profiteor aput tribunum plebei sponte ad dimicandum 62
promisquus. — qua multitudo 35
[p]ura pecunia principum 7
quantitas definita 35
recta oratio falso adhibita: sciantque v(iri) c(larissimi) ... it negotium exsequi se oportebit, ii etiam, qui *cet.* 54
refoveo *v.* eneco
reliqua lanistarum 9
res publica. si quibus civitatibus — tenuior est, *opponuntur hae* fortioribus civitatibus 48
retroversum. rationes decem — annorum 51
ruina. praecipitantes iam in — nas fortunas 24
secta. peraeque nequaquam — tae suae congruere arbitrati sunt *principes* servare ... 25
sibimet 59, *v.* auctoro
signum. sub — no pugnet 36, *v. p.* 414, *supra* certo, *Berlanga p.* 63. 101
specialiter singula persequar 28
succinctus. una et — ta sententia *senatoris* 26
supa. HS quingenties — 9
susum. quidquid supra — versum erit 33
t = *d*: aput 48. 62; illut 8; it 54; set 5
tanta tam salutarium rerum consilia vestra 21
tantisper 38
tenuis *v.* res publica
tramitto. gladiatores in succedentes tra[mi]t[t]unt 60
tum *v. disiungenda membra*
vetus. — eri more 56
usque. supra XXX ad LX usque 30, *cf.* 31; ad usque XV 34

HONORES PVBLICI

adlectus *v.* eques, quaestor
allectus in patricias familias 49
advocatus fisci
functus adv[oca]tione fisci Hispania[r]u[m](, [A]lpium, patrimoni tract[us] Karthaginis?) 50
aed(ilis) curulis 395
aed(ilis) cur(ulis) candidatus divi Hadriani 206
candidatus *v.* aedilis, praetor
c(ivitas) R(omana) dimissis hon. missione *data* 1117
clarissimi:
c. v. 49. 398. 798; *cf. a. It.* 62; *perscr.* 793; cc. vv. 298; *cf. a. It.* 41; *perscr.* 9; v. c. 146. 151. 458. 697. 699. *736. *p.* 426, 6; *cf. a. It.* 53; *perscr.* 427
c(larissima) f(emina) 181 *bis*
c(larissimus) p(uer) 181. 396 *bis*
c(larissima) p(uella) 396 *bis*; c. ꝗ 181
co[mes] 217
consul: *1. 5. 49. 354 ([c. am]plissimus). 747. *p.* 384
consules:
a. p. Chr.
74 Imp. Vesp. Aug. V, T. Imp. III 1121
92 L. Stertinius Avitus, Ti. I[ulius Celsus Polemaeanus] 1190, *v.* Iulius Celsus *in nominibus*
110 Orfitus [et] Prisc[i]nus 227
128 [Torq]uatus II et Libo 368 *cf.* Prosper, Idat.
133 Hiberus 228
157 Barbarus [et] Regulus 229
167 Imp. L. Aurelius Verus III et Quadratus 230
195 . . . [C]le[m]ens *951
199 [Anull]inus II e[t] Fronto 231
Anullinus et Front[o] 698
200 Severus et Victorinus 698
211 pr. non. Apr. *v.* erae Gentianus et Bassus 1207
216 . . . [An]ullin(us) 986
239 pr. non. Febr. Imp. Gordianus Aug. et Aviola 1210
inc. . . . nus II, . . . II 1213
XV k[al. . . .] Ant . . . . [et] 308
150[cos.de]s. [L. Novius C]rispi[nus Martialis] Saturn[inus] 397
consul designatus: L. Apronius Pius 793
cos. desig. *inc.* *180. 399
ceteros v. in legatis Numidiae
consularis 736. 750
cl. v. consulares (*proconsules Africae*) 9
consulares *praesides provinciae*
NVMIDIAE
consularis sex[fascalis provin]ciae Numidiae — [Publilius] Caeionius Caecin[a Albinus v. c.] 457
[consularis sex]fasc[alis p]rovin[ciae Numidiae Constantinae] — [Fl. Simplicius v. c.] 797
[c]ons. sexfa[scalis] — *inc.* 332

BYZACENAE
[c]onsularis pr[o]vi[nciae Va]leria[e] *inc.* 45
Byzacenae
CRETAE
consularis Fortunatianus Servilius v. c. *p.* 426, 6
curator rei publicae *ordinis senatorii*
cur(ator) reipubl. Karthaginis v. c. 151
[cur(ator) aq]uarum et Mini[ciae] e[t] alvei Tiberis *inc.* 49
viae curator *a. It.* 43. 50 *legitur falso ut videtur* curator provinciae; *cf.* 394
X(?) vir [u]rbis Romae *v.* sacerdotia
egregii:
e. v. 50. 185. 461. 695. 717. 721. 1204. 1205. 1206
v. e. 50. 1210. 1211 *bis*
e(gregiae) m(emoriae) v(ir) 274 [1])
eminentissimi:
em. v. 1207. (e. m. v.) 1209. e. e. m. m. v. v. 1211
eq(ues) R(omanus) 51. 52. 183. 249 (eq. Rom.). 274. 466. 481 (eques Romanus). 721. 1227
equo [publ.] turm(a) IIII 19
eq(uo) p(ubl.) [o]rnat(us) 437; eq. p. exor(natus) 722; eq. pub[li]co exorn[at(us)] 786
equo publ. exornat(us) ab Imp. Antonin[o Aug. Pio] 798
[ad]lectus in turmas eq(uitum) [R(omanorum) a d]ivo Hadriano 6
adlectus 262
[inter equites] eq. publ. adlect(us) a div[o ...] 266
[inter equites] equo publico adlectus ab Impp. Antonino et Vero Augg. 694
sevir turmae eq(uitum) R(omanorum) 49
sevir [eq. Romanorum] 397
fasces *v.* legati
iuridici *provinciarum imperatoriarum a. It.* 50; *appellantur* ii qui ius dicunt c. v. *ib.* 41
[leg(atus) Aug. i]uridicus Asturiae et G[allaeciae] 397
v(ice) s(acra) [i(udicans)] 697 *idem proconsul pr. Africae*
iuridicus *per Italiam a. It.* 43
legati imperatorum:
leg(atus) Aug(usti) provinc(iae) Gal[liae A]q[u]it[an]ic[ae] *nisi est* Ga-l[a]tiae [2]): C. Servaeus Fuscus Cornelianus 16
*legat(us) Aug(usti) in Africa 954
legati iuridici *v.* iuridici
legati proconsulum:
legati *a. It.* 41
leg(atus) provinc. Cretae Cyrenar. } Q. Caecilius Marcellus Dentilianus 206
leg(atus) provinc. Hispan. }
*[le]g. pro [pr.]: [L]arcius Lepidus 15
leg. Numidiae *inc.* 49
legati Aug. pro pr. provinciarum:
AQVITANIAE
leg. Aug. pr. pr. provinciae Galliae Aquitanicae: Q. Caecilius Marcellus Dentilianus 206

---

1) *In lacuna erat puto* opt(imo).
2) *Distributione syllabaria commendaretur* Ga|latia, *nisi v. 13 legeretur* [decr]|evit.

BRITANNIAE

leg. Aug. pr. pr.: C(laudius) Xenephon 1115, *cf.* 1021

leg. Aug. pr. pr. prov. Britanniae: C. Sallustius Lucullus 1185*f.*

BELGICAE

leg. Aug. vice quinque fascium prov. Belgi[cae]: L. Iul. Apronius 395

GALATIAE

leg. Au[g.] pr. pr. provinc. Ga[la]tiae: L. Iulius Apronius 395

NVMIDIA

leg. Au[g. p]r. pr.: M. Aemilius Macer Saturninus 747

leg. [Aug.] p[r. p]r.: 440 }
leg. Aug. pr. pr.: 390. *391 } Q. Anicius Faustus
leg. Augustorum pro praetore: 353. *354 }

legatus Augusti pro praetore cl. v. consul designatus: L. Apronius Pius 793

[leg. Aug.] pro pr. co[s. designatus]: [T. Caeserni]us St[atius] 338

leg. Aug. pr. pr. c. v.: [D.] Fonteius Frontinianus 798. *349

[leg. Aug. pro praetore]: [C. Iuli]us Lepidus Ter[tullus] 393

leg. Augustor. pr. pr.: C. Maesius Picatianus 311. 313

legatus Augusti pr. pr. consul designatus: 764 } L. Matuccius Fuscinus
leg. cos. desig.: 763 }

leg. Aug. pr. pr.: P. Metilius Secundus 574. *580. 582

leg. [Aug. pr.] pr. c. v. [praes]es b[enignissimus]: M. U[lpius] Max[imus] 398

[leg.] Aug. [pr. pr.]: L. Mu[natius] Gal[lus] 359

leg. Aug. pr. (pro 770) pr.: L. Novius Crispinus 381. 770

leg. Aug. [pr. pr. provinci]ae Africae [cos. de]sig.: [L. Novius C]rispi[nus Martialis] Saturn[inus] 397

le[g. Aug. pr. pr.] leg. III A[ug.]: C. Prast[ina Messa]linus 771

leg. [Aug.] (Augusti 342) pr. pr.: M. Valer[i]us Etruscus 645. *342

legati nomen erasum 337

incerti nominis legati *371. 399. 400. 743

magister privatae (= *comes rei privatae*) *ed. C.* 47. *tab. C* *26. 44, *v. p.* 422

v(ir) ornatus 709

patricius 182. *680

p(erfectissimus) v(ir) 1210

v(ir) p(erfectissimus) 530. 1211

praefectus alimentorum (dandis *male adicitur*) *a. It.* 43

[praef.] alimentorum 49

praefectus praetorio *v.* a commentariis, *cf.* 1214

v(ices) a(gens) praef(ectorum) praet(orio) ee. mm. vv. 1211, *cf.* 220

praefecti *ed. C.* 46, *tab. C* 43, *v. p.* 422

praepositus actis senat(us) 395

praesides provinciarum *tab. C* 43, *ed. C.* 47 (prov. *non addito*), *appellantur* hi qui provinciae praesident *a. It.* 41, *cf.* 50

MAVRETANIAE

praeses provinciae Mauretaniae Caes(ariensis) v. p.: Aelius Aelianus 530

preses [prov. Mauretaniae] Caes[ariensis] *inc.* 524

praetor 395, *cf.* 397

pr(aetor) candidatus divi Hadriani 206

praet(or) urbanus candidatus 49

proconsules v(iri) c(larissimi) — intra suum quisque annum — *a. It.* 53. 54

AFRICAE
[proco]nsulatu *eius*: Aco Catu[llinus] 220 (*a.* 315—319)
proconsul p. A. v(ice) s(acra) [i(udicans)] v. c.: [Mae]cilius [Hila]rianus 697 *bis ut videtur* (*a.* 324)
procos.: [Q. Marc]ius C. f. Barea 1 (*a.* 42)
proc[os.]: [M. Pompeius] Silvanus 5 (*c. a.* 58)
proconsul p. (provinciae 699) A. (Africae 699) v. c.: Sextius Rusticus Iulianus (Iul. *om.* 699) 146. 699 (*a.* 371—373)
procos.: [Q. Voconius S]axa Fidus 17 (*c. a.* 150)
incerti:
[p]rocos.: . . . . . rianus 18
p[r]ocos.: . . . . . iscus 299
[procon]sul A[fricae] 32, *praeterea cf.* 110. 179. 571
CRETAE ET CYRENAICAE
procos. provinc. Cretae Cyrenar.: Q. Caecilius Q. f. Marcellus Dentilianus 206
procos.: Q. Servilius Pudens 95
proco(n)s(ulatu) tertio *eius*: Viriasius Naso *p.* 424, 3
GALLIAE NARBONENSIS
procos. [Galliae Narb]onensis: [L. Novius C]rispi[nus Martialis] Saturn[inus] 397
procurator(es), qui provinciis praesident *a. It.* 42, *cf.* 58, *Momms. p.* 408 *s.*
MAVRETANIAE CAESARIENSIS
[proc.] *Augusti*: [T. Ael(ius)] Decr[ianus] 677
procurator *Augusti*: L. Catillius Livianus 674
[p]ro. *Augusti*: T. Flav[i]us Serenus 546
proc. *Augusti*: Q. Valer(ius) 676
*proc. *nom. incerti* 515
TRACTVS KARTHAGINIENSIS
[procur.?] patrimoni tract[us] Karthaginis: [. . P]omponius . . . . . e. v. 50
REG. LEPTIMINENSIS et TRIPOLITANAE
proc. Aug[g.] n[n.] patrimonii reg. Leptiminensis, item privatae reg. Tripolitanae: [M.] Aemilius Clodianus e. v. 717. *718
proc. totius [reg(ionis)] *incertae* 138
cf. procuratores supra recensitos
procuratores alii:
[procur(ator) *Augustorum* a] censibus: [C.] Octavius Pudens 804
procuratores maximorum principum *a. It.* 41. 50
procuratores *tab. C* 12. 26. 36
[pr]ocurationes *incertae* 555
quaestor 49. *700
quaestores *pro praetore proconsulum a. It.* 41
[q. prov. A]chaiae 394
[quaest.] provinc. Afric(ae) 206
quaestor [pr. pr. provinc]iae Macedoniae 397
qu[(aest.) pr.?] 16
adlectus inter q(uaestorios) 395
rationalis 1228
rationalis *comes sacrarum largitionum ed. C.* 47. *tab. C* 26. 43, *v. p.* 422
provinciae rector *proconsul aut legatus Augusti a. It.* 42, *cf.* ii qui non sortito provincias regunt *a. It.* 54
subpraef(ectus) annonae 1211

tr(ibunus) pl(ebis) 394. trib. pleb. 397. trib. [pl.] 700
tribunus plebei c. v. *a. It.* 62
*vic(arius ...) u[rbis Romae] 180, *vicarios ceteros v. supra in legatis et praefectis*
viginti viri
triumvir a(uro) a(rgento) a(ere) f(lando) f(eriundo) 49
IIII v[ir viarum curan]darum 397
X vir slitibus iudicandis 203. 206
s[e]natus iustitia 12
senatus populusque Romanus 1188 *f.*
prima sententia *a. It.* 21, *cf.* 27. 28
v. Aricia et supra Tiberius

HONORES MVNICIPALES. ORDINES CVRIAE

adlectus *v. Carthago*
adquisitor *v. Ostia*
aedilis, aedilicius, aedilitas, aedilitatis legitima *v. Aricia, Auzia, Cirta, Ficulea, Gigthis, mun. Giufitanum, Hippo regius, Lambaesis, Maxula, Sufetula, Thamugadi, Theveste, Vallis*
aedilicius *opp. inc.* 114 *bis.* 306
aedilis *opp. inc.* 481
aedili[tatis] *honoraria summa opp. inc.* 207
Augustales *v. Theveste, Zama*
sevir Augustalis idem quinquennalis *v. Ostia*
curator rei publicae *v. Avitta Bibba* (c. r. p. iterum), *Bisica, Carthago, Mascula, Sufetula, Thibica*; *ord. senat. v.* honores publ.
dativus cura iterans *v. Avitta Bibba*
curator ter *v. Lindum*
curator civium Romanorum *v. Gortyna*
curiae *v. Avitta Bibba, Mactaris, Muzuenses, Sufetula, Thamugadi, Theveste*
curia Marcia, eius curiales *v. Thamugadi*
curia [Fa]ustina *opp. inc.* 7
decurio, decurionatus, decurionatus legitima *v. Carthago, Gigthis, Gortyna, Maxula, Phua, Sicca, Thamugadi, Theveste, Vaz ..., oppidi inc.* 207. 213. 482
patres decuriones *v. Bisica*
condecuriones *v. Vallis*
defensor publicus *v. Mactaris*
dictator *v. Aricia*
II vir, II viralis, II viralicius, II viratus legitima *v. Botria, Carthago, Curubis, mun. Furnitanum, Gunugi, Hippo regius, Rusuccuru, Sufetula, oppidi inc.* 83. 114 *bis.* 481
II vir quinquennalis *v. Gunugi, Hippo regius, Rusucurru, Sicca, Sufetula, Thub ...*
hon(oratus) Num(ida) *opp. inc.* 432 *v.* grammat.
mag(istratu) e[t] ceteris [hon]oribus [int]egre [f]u[nctus] *opp. inc.* 7
mag(ister) *v. Ma .... renses*
m(agister) c(astelli?) *opp. inc.* 421
omnibus honoribus functus *v. Lambaesis, Sicca, Thuburnicum, Uci maius*
ordo, ordo populusque *v. Avitta Bibba, Bisica, Bulla regia, Curubis, Gigthis, mun. Giufitanum, Gunugi, Mactaris, munic. ..., Sufetula, Tepeltenses, Theveste, Thibica, Thuburnicum, Vaga, Zama, opp. inc.* 8. 110. 705

patronus *v. Bisica, Cirta, Gigthis, Novar . ., Sigus, Thamugadi, Thibiuca, Thugga, Uci maius, Uzappa*
praefectus castelli *v. N . . .*
praefectus iure dicundo *v. Carthago, Thuburbo*
praefectus iure dicundo quinquennalis *v. Uci maius*
pr[aef(ectus) i. d. q. II] viralis *opp. inc.* 83
praefectus pro d. vir(is) *v. Rusucurru*
q(uinquennalis) praef. i. d. II vir, praef. i. d. II vir *v. Theveste*
praefectus iure dicundo et sacris faciundis *v. Ficulea*
praef(ectus) pro III vir. *v. Cirta*
. . . . ab . . . . praepo[situs] *Tepeltenses* 120
XI primi *v. Bacchuiana gens*
principales viri *a. It.* 24, *v. p.* 400
quaestor *v. Cirta, Giufitanum, opp. inc.* 481. 482
quinquennalis, quinquennalitas *v. Thamugadi, Theveste*
quinq(uennalicius) *opp. inc.* 306
scriba decurialis librarius *v. Ostia*
senatus *v. Aricia, Fidenae*
seniores *v. Ma . . . renses, Ucubi*
tribunus . . . *v. Aubuza*
tribunus *pagi v. Salutaris*
III vir *v. Cirta*
. . . vir *v. Sicca*
lupa *signum civitatis Romanae municipio datae* 83

LVDI LIBERALITATES. RES GLADIATORIA

epulum 128. *207. 238. 248. 283. 714. 757
[epulu]m et gymn[asium] ludor[umque specta]culum 259
[ep]ulum de suo [datum] 108
ex *illorum* usuris quodannis ob diem dedicationis epulum et 283
frumentum 275
gymnasium 127. 238 *v.* missilia. 714
gymnasium et . . . 258
gymnasium v[i]numque 256
liberaliorum sacr(atione) diem auxit et omni inpensa sua eum civib(us) universis exibuit 238
ludi 191. 239. 259. 701. 720. *p.* 424, 2; scenici 238. 760. scaenici 714. 757
lud(i) scaen. cu[m miss]ilibus 437
editio ludorum 56
ludi sca[e]nici [q]uodannis nata[l]i *illius edendi* 213
larga liberalitas duplicis editionis ludorum 53
missilia. gymnasium et —, quae aediles edere [so]lent 238
incomparabilis missilium editio 250
munus *p.* 424, 2; munera fec. *ille* 145; edita munera 145; in muneris editione promtae liberalitates 720
munerarius *v. Theveste*; iuvenis munerarius *v. Sufetula*
sportulae 213. 714. 719. 720. 723. 757
vinum 256. 720; *cf.* 199
voluptatum singularis editio 52
. . . [ad]siduo edidit 120
res gladiatoria *a. It.* 61; *cf. Berlanga p.* 94 *ss*
damnatus ad gladium eiusque *cautio* 57. 58

excepti *eorumque* praecipuum 45
harena 6 *bis*
gladiatorum universa familia 39, promisqua multitudo 35, quinque manipuli 32, trifariam coetus divisus 31, tripertitus numerus par 30, primus ordo 32, media classis 32, — gregari 36. 39, meliores 38, melior a certatis sub signo pugnans 36, summus ac formonsus 35, liber 46, servus 46, liberatus 62 (aestimatio eius 63), senior atque inabilior 62, — a sacerdotibus auctorati 60, a prioribus suscepti 60 — pretia 30 ss. 46. 47. 49 (summa ac media ac postrema). 56. 61. 62
lanista 9 *bis*. 35. 37. 60. 61
[ludi?] qui in civitatibus splendidissimarum Galliarum veteri more et sacro ritu expectantur 56
munera generatim distincta 35, assiforana *eorumque* sumptus 29 — editio muneris 18, *cf.* 60, qui munus edunt 30

MILITARIA

a) varia:

omnes commilitones qui hic (*sc. Ptolemaide*) fuerunt ad custodias *damnatorum in metallis p.* 427, 10
disciplina militaris 310
ille emeritus legionis *illius* factus *illic* 816
centuria *illa* (*vigilum*) excubat *die illo* 1222
salvo *illo imperatore* stationem [fe]cimus (*vigiles*) principi(i)s dieru(m) XXX 1217
ille [miles vixit ann. . . .] mil(itavit) b(eneficiarius) an(num), mil(itavit) [annos *tot*] 186

b) legiones:

I ADIVTRIX	
I adiutrix 395	[le]g(atus) 395
I ITALICA	
I It[alica] 397	leg. Aug. 397
II ADIVTRIX	
II adiutrix 791	leg. Aug. 791
II AVGVSTA	
II Aug(usta) 816. (846). 903. 921. 989. 990. 991. 1071	cohors III 990 cohors . . . 989
II Aug. G(ordiana) 959	centurio 903. *1071 emeritus 816 miles 991 tesser[arius] 921 [t]r[ib.] 959
III AVGVSTA	
III Aug(usta) *17. 100. 233. 314. 317. 320. 362. 381. 389. 404. 406. 407. 415. 574. 582. 710. 726. 784. 802	*patria militum* 367. 372 coh. mili[aria] 320 b(ene)f(iciarius) co(n)s(ularis) 317; BF cons. 726
III Aug. P(ia) V(index) 729	b. pref(ecti) 404
nomen erasum 389	centurio 17. 100. 314. 362. 407 medicus ordinarius 406 miles 415. 710 *adiectis cent. et stip.* 784 veter[anus] 233

	curia Hadriana felix veteranorum *Lambaesi* 381
	officia laterculorum 367 *et* 372 *v. cap. g*
III CYRENAICA	
III Cyrenaica 203	miles *p.* 428, 11 *adiecta cent.*
III Cyirinaeca *p.* 428, 11	
V MACEDONICA	
V Maced(onica) 903	centurio 903
VI VICTRIX	
VI 1005	coh. III, cent. .. 1069
VI v(ictrix) 1122 *bis*	
VI vi(ctrix) 1024	
VI vi[c]t(rix) p(ia) f(idelis) 1122	
*Augusta VI 1069	
VII GEMINA	
VII gemina felix 1212	tribunus 1212
VIII AVGVSTA	
VIII Aug(usta) 903	centurio 903
IX HISPANA	
VIIII His(pana) 928	corni(cularius) 928
[V]IIII Hispana 397	[trib. mil.] 397
IX vic(trix) *v.* 1123	
X GEMINA	
X gemina 295. 395 (gem.)	veteranus 295
	trib(unus) latic(lavius) 395
XII FVLMINATA	
XII fulminata 206	leg(atus) 206
XIIII GEMINA	
XIIII ge[m(ina)] 407	centurio 407
XX VALERIA VICTRIX	
XX 974. 1125 (*tegulae*)	c(o)ho(rs) IIII *add. centuriis duabus* 1010
XX V. V. 889. 891. 893. 895. 899. 902. 903. 909. 959. 1010	b(eneficiarius) ... *add. stip.* 902
XX Val. Vic. 1094	
XX Valeria [Victrix] 1267	centurio 889. 903
*[XX V.V.] Anto(niniana) *1138 *bis*	miles *add. stip.* 891. 895. 899; mil(ites) 1094
*vigesima Victrix 1125	prae[fect.] cast(rorum) 887
XX .. 818. 887. 910	vet(e)r(anus) 893
XXII PRIMIGENIA	
[XXII pr]imi[genia] 988	
[VII *aut* XI] Cl(audia) pia fid. 206	trib. mil. 206
leg. *inc.* 179. 781. 963	co(hors) 963
	[t]ub(icen) *add. cent.* 179
legionum incertarum	coh. I *add. cent.* 1074
	cohors II *add. cent.* 878 *bis.* 1076
	cohors III *add. cent.* 881. 1011. coh(ors) III 1058. 1070
	coh(ors) V *add. cent.* 1059
	coh(ors) VI *add. cent.* 1077

	c(o)h(ors) VIIII *add. cent.* 996
	coh. IX *add. cent.* 1022
	coh. *inc.* 837. 848 *add. cent.* 950
	centuriae 186. 213. 851. 852. 853. 855. 856. 857. 862. 879. 880. 897 (*stip. add.*). 1006. 1013. *1031. 1051. 1060. 1075
	*centurio 945
	miles 1026
	(miles) *add. stip.* (*et cent.* 897) 405. 897
	B *add. cent. et stip.* 186
	b(ene)f(iciarius) [c]os. 802
	b(eneficiarius) optio 525
	m(iles) b(ene)[f(iciarius)] trib(uni) 403
	sig(nifer) 525. *904. *975
	trib. m[il(itum)] 798
c) cohortes urbanae:	
I urbana 218. 477	miles 218. 477, milites (*eiusdem?*) 477
XIIII urban(a)e stationis 24 *cf.* 741	miles 24
d) cohortes vigilum:	
cohortes VII vig(ilum) 1200. 1201. 1203	pr(aef.) vig. e. v. 1204. 1205. 1206
cohortes septem vigilum Gordianae 1211	pr(aef.) vig. em. v. 1207. 1209
	praef. vig. p. v. 1210. (v. p. *praemisso*) 1211
	.. praef. vig. 1203
	*[pr. vig.] c. v. 1214
	pr. [vig.] ... 1215
	nomen erasum 1203. 1210
	subpr(aef. vig.) 1204. 1205. 1206
	s(ub)pr(aef. vig.) 1207
	subpraef. (vig.) 1209
	subpraef. vig. *1214. v. e. 1210 v. e. *praemisso* 1211
	v(icem) a(gens) subpraef(ecti) vigil(um) v. e. 1211
	s pr(aef. vig.) 1213. 1215
coh. I vig(ilum) Severiana 1217	mil(ites) 1217
co[h.] I 1213 *bis?*	centurio 1213 *bis?*
coh. II vig. 1204. 1205. 1206	trib(unus) 1204. 1205. 1206
coh. V 1216	
coh. VI vig. 1207. 1210	trib(unus) 1207, tribunus 1210
coh. VII vig. 1218	bucinator 1218
coh. *inc.* 1216. 1220	centurio 1216
	tr(ib.) 1220
[coh.] .. vig. Sever[i]ana 1221	
[coh.] vig. 1148	(centurio) 1148

coh. inc. 1203. 1210 (*nisi est cohors* VI). 1213. 1214. 1215. 1219. 1222. 1223	tribunus 1203. tr. 1215 *duo* centurio 1210 *quattuor.* 1213. 1214 *duo.* 1215 cornicularius trib(uni) 1210. *1214 mil. buchi[nator] 1219 optio 1213 exactus 1223 centuria V 1222
vexillatio *Ostiensis* 1203. 1204. 1205. 1206. 1207. vexillat(io) 1210	praepositus 1203. 1204. 1205. 1206. 1207. praep(ositus) 1210; *idem erant tribuni coh. vig.* *Severus filiusque* castrorum Ostiensium restitutores 1204. 1205 [i]dus Dec. (1215, *cf.* 1213), id. Aug. (1215), id. Apr. (C. XIV 230) *sollemnes, ut videntur, stipendio vigilibus numerando* *cf. praeterea* grammatica *s. v.* agere

e) cohortes auxiliares:

I Aelia classica 1117	
II Ast[ur(um)] 859. *860	
[III] Ba[ta]vorum 1065	
[III] Brac(araugustanorum) 1117	
II Breuc(orum) *v.* geographica	
IIII Bre(ucorum) 1127 *tegulae*	
I Ael(ia) Briton. 1186 *f.*	tribunus 1186 *f.*
I Celtib(erorum) 1117	
I Chalcid(ica) eq(uitata) 311. 313	
I Ael(ia) Dacor(um) 1071	c(uius) c(uram) a(git) *ille* 1071
[I] Ae[l]ia Dacor(um) 1117	
I Delm(atarum) 976	*praef. 976
VII Delmatarum 516	miles *add.* turma *et* stip. 516
II Gallor(um) 1117	
IIII Gall(orum) 1117	
V Gal[l(orum)] 1003	
I Hisp(anorum) 124. 1117	m[issus honesta] missione 124
III Itur(aeorum) *p.* 427, 10	
II Ling(onum) 969	praef. 969
IIII Ling(onum) 1117	
I Ner(viorum) 863	miles 863
II, VI Nerv(iorum) 1117	
II Pannon(iorum) 978	praef. 978
scut(ata) c(ivium) R(omanorum) *p.* 427, 10	*v. p.* 428
II Tra(cum) eq(uitata) 967	c(ui) p(raeest) *ille* pra[ef.] 967
Traec(um) 702	vetteranus 702
I fid(a) [V]ardullorum 1117	
I Va[ngionum *aut* rdullorum] 845	
coh. III (*aut* VII) ... 1212	praef. 1212

	...num equitata 266	[praef.] 266
	coh. .. 184	[p]raef. 184
	coh(ors) *carm.* 312	praef(ectus) 312
	cohor[s] ... 61	miles 61

f) alae:

I	Asturum 1002	[e]ques 1002
II	Ast[u]r(um) 917	[d]ec(urio) 917
	Au[g(usta)] 966	eque[s] sesq(uiplicaris) 966
	[Claudia no]va? 907	missicius, b(eneficiarius) tr(ibuni) *add. stip.* 907
I	Hisp(anorum) Astur(um) 1117	
I	Pa[nn(oniorum)] 802	[si]g(nifer) 802
II	Pannonior(um) 1212	prae(fectus) 1212
	Pa[r]t(orum) 552	eq(ues) 552
I	Aug(usta) P(arthorum) An(toniniana) 798	[praef.] 798
	Petr(iana) 960. 995	eq(ues), signifer *add.* turma *et* stip. 995
	Aug(usta) Gall(orum) Procul(eiana) 1117	
	*Sar(matarum) 1132	
	Vet[tonum] c(ivium) R(omanorum) 979	me[dicus] 979
	Vett(onum) c. R. 980	equit(es) 980
	Vocontior(um) *p.* 427, 9	dec(urio) *p.* 427, 9. *p.* 427, 8; *v. p.* 428
	I..... 1117	
	ala *inc.* 955. 993	dec(urio) 955
	[ala] miliar(ia) 501	
	turm(a) *inc.* 1023 *bis*	
	.. turma VIII? 906	
	alae inc.	eques 888; eq(uites) 986 *nomine alae deleto*

g) classis:

classis praetoria	praefectus *a. It.* 44. 50

h) numeri ceteri:

n(umerus) Pal(myrenorum) 362	praepo(situs) 362
*n(umerus) m(ilitum) S(yrorum) s(agittariorum) 957	
n(umerus) Voc(ontiorum) 1189 *f.*	d(ecurio) 1189 *f.* = *eph. ep.* IV 698
numerus bis elect(or)um 429	senator 429
cuneus Frisiorum Ver(covicianus?) Se[v(erianus)] Alexandrianus 1041	
ve[xi]llatio R(a)etorum Gaesa(torum) 1092	q(uorum) c(uram) a(git) *ille* trib(unus) 1092
vexillatio *inc.* 968	
vexillatio *Ostiensis vigilum v. coh. vig.*	
vexillati[on]es leg(ionum) [XXII Pr]imi[geniae et VIII Aug(ustae)?] 988	

i) munera militaria (quae in indicibus superioribus prolata sunt, hic fere repetere supersedimus):
aqu(ilifer) 372 [1])
ar(morum) 367 [1]). 372; cu(stos) ar(morum) 968
benef(iciarii) 400; *v.* frumentarius
scola b(ene)f(iciariorum) *v.* genius
c(enturio) 367 *bis*
c . . 367
commilitones 1000. *p.* 427, 8. 10
eq(ues) 367 *quinquies*
eq(uites) et ped(ites), qui militaver(unt) in alis *tot* [et cohort(ibus) *tot,* q]uae appellantur 1117
*eq(uites) l(egionarii) 955
exacta 726
frumen[ta]rius, b(ene)f(iciarius) cos. 318
[ex] frumen[ta]rio b(ene)f(iciarius) cos. 731
hon(esta) mis[sione] dim(issi) quinq[ue et vigi]nti [s]tipend(ia) emerit(i) 1117; *cf.* 698
im(munis) 367
legati legionum *a. It.* 41
leg(atus) *inc.* 986
miles Moes(iacus) *add.* stip. 402
miles anno(rum) *tot,* st(i)p. *tot* 525; militavit annos *tot* 890, *similia passim*
. . . [milit]iis exornatus 60
missicius *v.* alae
pol(io) 372
praefectus . . . . .anae in Syria . . . 280
[pr]aef(ectus) equi[tum] *inc.* 517
praefectus fabrum 426. 707 *bis*
praep(ositus) *inc.* 517
pr(imus) p(ilus) 185 *bis*
sig(nifer) 367 *ter.* 372, *cf.* 975
[s]pecul(atores) 400
tri[bunus laticlavius] 354
tr[ib(unus) mil.] 397
tribun(us) *inc.* 970
trib. eq(uitum) 1080
tub(icen) 367. 372. *179 *add. cent.*
veteranus 79. 82 *add. stip.* 112. 128. 187. 401. 417. 538. 539. 785. 788, 1, 4. 901. 1101
ex . . . . veteranus 554
privilegium veteranorum 1117, *fragmenta* 1118. 1119. *698

NOTAE ET COMPENDIA SCRIPTVRAE

(quae in ceteris indicibus indicata sunt hinc fere exclusimus)

ar. d. s. d.	ar(am) d(e) s(uo) d(edicavit) 916
k	k(aput) 666; *v.* metra
k	*k(astra) 1107
c. R.	c(ivitas) R(omana) 1117
col.	col(locatum) 480

[1]) *Laterculus militum leg. III Aug.*

cur. eger., cura eg., cura egit, c. eg.	37. *39. 40. 41. 42
d. d. s. p. p.	d(e) d(ecurionum) s(ententia) p(ecunia) p(ublica) 10
de s. p. d. d.	de s(ua) p(ecunia) d(ono) d(edit) 219, *similia passim*
de s. f.	de s(uo) f(ecit) 181
d.	d(edicavit) 470
dd. (d. d. 467)	d(e)d(icavit *vix* icatum) 467. 469
d. l. a.	*perscr.* dedit lib. animo 545
d. n. m. ee.	d(evotus) n(umini) m(aiestatique) e(orum) 588
d. m. s.	*perscr.* dis man. sacr. 704
d. d. d. d.	d(onum) d(at) d(icat) d(edicat) 161
d. d. p. et s. s.	*d(onum) d(edit) p(ecunia) et s(umptu) s(uo) 920
ex cons.	ex cons(ulto *aut* sensu) 191
ep.	ep(iscopatus) 71
f. m.	f(ili) m(atri) 38
f. b. m. f.	f(iliae) b(ene) m(erenti) f(ecit) 315
h. p.	h(eres) p(osuit) 840
h. s. e. (h. s. s. 60)	*perscr.*: hic situs est 539, hic sit sat *errore* 702
h. e. s.	h(ic) e(st) s(ita) 156
h. m. v.	h(onestae) m(emoriae) v(ir) 373
h.	h(ora) 788 *passim*
in n.	in n(omine) 414
lib.	lib(eralitas) 55
m	m(aritus) 42
m. n.	m(armora) n(ova) 232
n.	n(umina) 920. 1040. 1041
n. m.	n(umen) m(aiestasque) 768
p. p.	*perscr.* pater patriae 621. 631. 633. 636. 748. 1270
p. p.	*perscr. ex parte* p(ecunia) publ(ica) 557
pl. m.	pl(us) m(inus) 534 *et passim*
p. p. s.	p(ro) p(arte *aut* ortione) s(ua *non* unt[1]) 788 *passim*
p. A.	p(rovincia) A(frica) 81. 146
₽	†p(uella) 147; *cf.* c. p. *supra*
q.	quaestor *passim*
cum q.	cum q(ua) 1248
q.	q(uinquennalis) *passim*
q. f.	*q(uondam) f(uit) 788, 4, 2; 4, 7
sua p. f. ɪᴅ. q. d.	sua p(ecunia) f(ecit) id(em)q(ue) d(edicavit) 87
s. p. p.	*perscr.* sua pecunia posuerunt 683; pecunia sua posuerunt 684
s. h.	s(umma) h(onoraria) 128
t. t. l. s.	*perscr.* terra tibi levis sit 518
vir h.	vir h(onestus) 114
v. s. l. a.	v(o)t(u)m 1057, v(otum) 1064 l(ibens) m(erito) 1015 [vot]um liben[ter] 1183 votum lib. animo 741 votum solvit 446. 530. 958 v(otum) s(olvit) 711. 985

[1]) s *videtur non distinguendum esse a* p, *cum* 1, 23; 2, 26; 3, 11; 3, 18; 3, 20; 3, 26; 3, 30; 3, 32 *illud a sequente* h *seiungatur puncto posito, non ab* p *antecedente, aut hoc ab altero* p.

votum solveru[nt] libent[es] 1041
votum sol(vit) lib(ens) animo 470
votum solvit l(ibens) a(nimo) 66. 465
v(otum) s(olvit) l(ibens) a(nimo) 166. 167
*s(olvit) l(ibens) v(otum) a(nimo) 318
v(otum) s(olverunt) l(ibentes) m(erito) 1040
v(otum) s(olvit) m(erito) l(ibens) 927
v(otum) s(olvit) l(ibens) l(aetus) m(erito) 928. 955

geminationes ad pluralem significandum

Augg. Impp. Caess. dd. *cet. v.* imperatores; *cf. p.* 393 *n.* 1
[Aa]uugg. *duo* Aug(usti) 736
d. n. nn. *ante nomina imperatoris et filii* 588
dd. *omisso* nn. *duo* domini 628
e e. e(orum) 588
e. e. m. m. v. v. em(inentissimi) v(iri) 1211, *cf.* cc. vv.
e. e. q. q. R. R. eq(uites) R(omani) 49
eqq. ll. *eq(uites) l(egionarii) 955
F. F. *duo* Felices 588
P. P. *duo* Pii 588
p. p. *duo* proconsules 588
qq. *duo* q(uaestores) 128
qq. q(uaestorii) 395

NVMERI NVMMI METRA. VECTIGALIA

xxxxx = 50 42
∞ = 1000 788 *passim*
$\overline{\text{II}}$LXV = 2065 788, 3, 33
$\overline{\text{IIII}}$ = 4000 788, 3, 1
complurium c *ligatura* 788, 1, 3 *al.*
a (d *littera scripturae cursivae*) = 500 788 *passim, v. p.* 256 *s.*
ς I = VII 549
ς III = VIIII 542. 553
Ⅵ III = VIIII 553
numeri staterae inscripti 1157
HS ƉCCCC N 242
HS $\overline{\text{XX}}$ Ñ 714
HS $\overline{\text{XXI}}$ MIL ET CC Ñ 760
HS $\overline{\text{V}}$ Ñ 773
SS ⋈ [Ñ] 792
SS $\overline{\text{III}}$ DC · Ñ 792
HS $\overline{\text{XXX}}$ *a. It.* 30 *et sic deinceps impensae gladiaturae indicantur*

)(· D = (denarii) D *p.* 424, 2
aurei bini 720
sex aurei *a. It.* 58
HS $\overline{\text{L}}$ICCCXXXV tres libel(lae) sing(ula) terr(uncius) aeris quad(rans) = 51335$\frac{7}{16}$ *sest.* 426

pondera 236
vini ⊖ 199 *bis*; ⋇ *ib.*
X (sextarius) 1144
k(aput) *agri mensura* 788 *passim,* olea *substituitur* 4, 15. 17, *v. Mommsen p.* 256

portic[us] . . . circuitum hab[et] ped. MCCCCL, hoc (quinquies *vel* septies) [passus MCCCCL, itu reditu] *vel* [efficit] passus MM[DCCCC] *vel* MMXX[X] 1261

vectigal *quaestus lanistarum rhetorice appellatur a. It.* 3, *cuius* tertia vel quarta pars *fisco inferri debebat a. It.* 5, *hoc* ducentiens annuum seu trecenties est *a. It.* 8
reliqua lanistarum, quae HS quingenties supra sunt *a. It.* 9
dum civibus requie[m] tributorum ferre v[o]lebat 490

OFFICIA PRIVATA ET ARTES

advocatus 373
argentarius caelator 518
barc(arii) 942
fullones 198
furnarius 418
inpaestator 504
*infertor 22
lapidec(a)esor 479
[magis]ter epistular[um] 262
medicus 269. 527; medicae professionis honor 53; *cf.* leg. III Aug., ala Vettonum
multiciarius invictus (*textor? athleta?*) 212
oficina *illius* 28
  [o]f(ficina) . . . 229
  [o]f(ficina) nova 230
  o[f.] nova Aurel[iana] *add.* [c]aesura 231
  ex ofic(ina) *illius* 1228 *in fistulis*
ex tog(ato) 102
vascularius 1246
cf. collegia

PROVINCIAE CIVITATES GEOGRAPHICA ALIA

Achaia *v.* Saturnus, quaestores
Africa *700; limes pr. Afri(cae) *intercedens inter comitem Africae et ducem Mauretaniae* 492. 493; [stat]um adque o[rnat]um pro[vincia]e Africae 697; servata defensaqu[e] p(rovincia) A(frica) 12; d(ecretum) p(rovinciae) A(fricae) 12
  sacerdos provinc(iae) Afric(ae) 707, sac(erdos) p(rovinciae) A(fricae) 81
  flamen p[r]obi[nciae] 9
  decretum Afror(um) 255
  v. legati, quaestores
Agbia
  m(unicipium) A(gbiense) 588
Alexandria
  v. procurator
Alpes
  v. Numidia, *cf.* advocatus
Altava 674. 676
  [Alta]venses 806
Am(maedara) *domus* 367 *quinquies,* 372
  sacerdos 59
Anavio 1102

Antiochia *domus* 381
Aq(uae Sirenses) 667. 668
Ara(dus) *domus* 367
Arausio 816
Aricia
  aediles 1236
  [dictator] Drusus [Caesar Ti. f.] 1236
  sena[tus] 1236; s(enatus) c(onsultum) quod factum est auct(ore) *illo* 1236
Asturia *v.* iuridicus; Astures *v.* alae
Aubuzza
  flamen perpetuus 300
  *trib. [p]ar(tis) 300
Aug . . . mu(nicipium) 480
  flamen Aug. 480
  prolatum est cura *illius* 480 *v.* notabilia
Avitta Bibba: [Avi]tta 104
  *univ[ersae curiae] 105
  *dativus cur[a] iter[ans] 105; iterans cura dativus 109; [curator r. p.] iterum 106, *cf.* 105
  [f]laminatus 108
  ordo 108
  thermae 104
Aulodes *p.* 76
  municipium Septimium Liberum Aulodes 245
Auzia
  aedilis 803
Bacchuiana gens 86
  ex XI pr(imis) 86
Batavi *v.* cohortes
Bavares 551; gens Bavarum Mesegneitsium 530
Belgica *v.* legati
Bergantes *i. e.* Brigantes *v.* dei
Bessus natione 890
Bisica: municipium 95. 101. 103; municipium Bisicense 103
  cur(ator) r. p. 102
  ordo Bisicens(is) 100; splendidissimus ordo 103
  *patr[es] *i. e. decuriones* 100
  patronus 95. *100. 103
  flamen perpetuus 100. 101. 102; flam(inica) perp(etua) 691; *summa* ob honorem [fl]aminat(us) 691
  sacerdos Cererum 692
Bo . . . vicus *v.* Roma
Botria
  duoviratus 139
Bracaraugustani *v.* cohortes
Breuci *v.* cohortes
Breuc(orum) coh(ors) 670. 671
  kaput urbs 672
Britannia *v.* legati, dei; *pr(ovincia) Br[itannia] 963; Brittannia 1117; *cf.* Κιμμέριοι
Brittones *v.* cohortes
Brix(ia) *domus* 899
Bulla regia: res publica 225
  ordo 225

burgum 546
Byzacena *v.* consulares
Caesarea: *c(olonia) C(aesarea) 663
  conlegium Caesariensium crescent(ium) 518
Callaecia *v.* legati
Kanovium 1099, *cf.* 1100
Cant(ius) ci(vis) 844
Capsa
  *flamen perpetuus 33
Karthago 151. 189. 253. 568. 574. 582; Kar(thago) *domus* 367 *quinquies et tricies,* 372 *bis*; col(onia) 158; col. Karthag. 714; col(onia) [al]ma K(arthago) 181; c(olonia) I(ulia) [K(arthago)] 280; Karthaginensis 253. 255; ... colonia co[ndita], .. beneficiis eius (Pii) au[cta] 696
  curator rei publ. 151 (*ordinis senat.*). *190
  dec[uriones] 163; ex cons(ulto) 191
  II vir 190
  pr(aefectus) i(ure) d(icundo) 190
  ... [a]dlectus 191, *cf.* 190
  [flamen] perpetuus 188
  sacerdos Saturni 167
  c(oloni) 280. 714
  tractus Karthaginis *v.* procuratores
Cas(tra) *domus* 367 *bis,* 372 *undecies*
Cla(udia) Celeia *domus* 900
Cer(nenus) *v.* Iupiter
Cillium: Cillitana 36. 38 *p. c.*; C(illitanus) 38
Κιμμέριοι. *ἔπτης ἐπὶ -ρίων γῇ* 952 *carm. de puero in Britannia defuncto*
Cir(ta) *domus* 367; col(onia) Cirt(ensis) 798; colo[nia]e 440; IIII col(oniae) 437. 447; res publ. IIII col. Cirt(ensium) 438. 439; res publ. [Cirte]nsium 440; res p. 437
  aedilis 437. 798; aedilitatis *donatio* 437
  decurio 798; decurionatus *summa* 437
  patronus 440
  praef. pro III vir. 437
  quaestor 437
  III vir IIII col(oniarum) 447
  coloni(a)e lib(ertus) 442
Cnossus: col(onia) I(ulia) n(obilis?) Cn(ossus) *p.* 423, 1; col(oni) *ib.*
  lex coloniae *p.* 424, 2
Columnata 661
Commagenus *v.* Syria; Κομμαγηνός 952 *carm.*
Cornovia c(ivis) 922
Κρηστίς p. 427 *carm.*
Creta Cyren. *v.* legati, proconsules
Cuicul: resp. Cuicul. 456; col(onia) Cuic(ulitana) 798; populus Cuic[ulitanus] 798
  aedilis 798
  decurio 798
  donatio pontif(icatus) 798
  aug(ur) 798
  sacerdos 800; sacerdotes 455
Curubis: col(onia) Iulia Curubi[s] 144
  II vir 145
  Curubitanus ordo 145
  populus 145

Dacia provincia 317
Daci *v.* cohortes
Delmatae *v.* cohortes
Deva *p.* 287: *Deva 1184
*[Drusil]liana *statio* 605
Durocornovium *v.* genius
Dur[o]tr[iges]? 1052
*Eb[uracum] 1105
Ficulea
  aedil(is) 1266
  praef(ectus) iur(e) dic(undo) et sacris faciundis 1266
Fidenae
  senatus Fidenatium 1269
Forum Iulii *prov. Narb.* 892
Frisii *v.* cunei
municipium Furnitanum *et* Limisa *p.* 28: municip(ium) Furnitanum 81
  II vi[ra]l(is) 81
  dec(urio) 81
  ordo 81
  populus 81
  fl(amonium) 81
G(a)etul(i)cus 534
Galatia *v.* legati
Galliae *a. It.* 56
  sacerdotes fidelissimarum Galliarum *a. It.* 14, alicuius *ex eis* provocatio ad principes *ib.* 16
  civitates splendidissimarum Galliarum *a. It.* 56; *cf.* ludi
  Gallia Aquitanica *v.* legati
  Gallia Narbonensis *v.* proconsules
  Galli *v.* alae, cohortes
Germ(ani) cives Tuihanti 1040. 1041
Geta (= Daco?) natione 840
Gigthis: Gigthenses 12. 13. 15. 16 *p. c.* 18. 20
  [aed]ilis 9
  de[cu]rio 9
  res [p.] 21
  ordo G[igthensiu]m, *eius* decretum 9
  ordo populusque cum incolis 11. 21
  s(enatus) p(opulus)q. Gigthensis 21
  patronus 15. 18
municipium Giufitanum
  aediles 127. 128
  q(uaestores) 128
  r(ei) p(ubl.) inlata s(umma) h(onoraria) 128
  ordo 128
  [p]o[p]u[lus] 127
  flamen perpetuus 127
Gortyna: *μητρόπολις p.* 426, 6
  λογιστής p. 426, 6
  τοῦ δεῖνος ἐφεστῶτος τῇ σπουδῇ τῆς βασιλικῆς p. 426, 6
  summa decurionatus *illius p.* 425, 5, *de qua disponunt*
    c(ives) R(omani) q(ui) G(ortynae) c(onsistunt) *p.* 425, 5 curante *illo* c(uratore) c(ivium) R(omanorum) G(ortynae) c(onsistentium) *p.* 425, 5
  sacerdos designatus divi Traiani *p.* 425, 5
  sacer os divi Aug. *p.* 425, 5

Gunugi
aed(ilis) 805
[II] vir, iterum II [v]ir q(uin)q(uennalis) 805
flamen 805
augur 805
ordo 805
Hadr(umetum) dom(us) 404, Had(rumetum) *domus* 367 *sexies*, Ha. 372, Ulp. Hadr. 413; col. Conc. [Ulp. Hadrumetum] 30; dioecesis Hadrumetina, regio Hadrimetina *v.* procuratores
Ἑλληκών 937
Herculanum *v.* Roma
Hippo Regius
aedil(is) 426
II vir 426. 428; II vir quinq. 426; legitima 426
res p(ubl). 426
flamen perp. 428
Hispania *v.* advocatus, legati; ulterior *v.* Tingitana
Hispani Astures, Celtiberi *v.* alae, cohortes
*[Iu]d[e]a 262
Italiae regiones omnes *a. It. v.* 42
Ituraei *v.* cohortes
Lamabs(a) *domus* 372
Lamasba
decretum ordinis et colonor[um] 788 *v.* 2
locorum indicationes: scala I 788 *v.* 5; scala .. 788, 2, 37; scala .. 788, 4, 19; Matricerigauda *v.* 6. Claudiana *sc. aqua v.* 6, *cuius distributio titulo indicatur*
v. genius
Lambae[si]s 776; [col. L]ambaesitanor(um) 775; municipium 390; res p(ublica) [col.? 373] Lambaesis 373. 382. *410; Lambaesitani 787
advocatus 373
aedil[is] 384
[omnibus honoribus] functus 775
patronus 390
flamen perp. 373. 411; impe[ratoris ..] 410; ob honorem flaminat(us) perpet. quod in se absentem contuler(unt) *donatio* 381
curia Hadriana felix veteranorum leg. III Aug. 381
Lares
flamonium perpetuum, *eius* [legitim]a 299
Laurentes L[avinates] 1243
Lep(tis) *domus* 367 *bis*
regio Leptiminensis *v.* procuratores
L(indum) 1097
curator ter 916
Lingones *v.* cohortes
Lucus *domus* 897
M . . . *domus* 367
Macedonia *v.* quaestores
Mactaris: M[ac]taritani 67
res p[ubl.] 683
curiae universae 683
defensor publicus 68 *ter*
ordo 683. 684
sacerdos .. 685; sacerdos Cererum 69

Madau(ra) *domus* 367; Madaurensis 489
Man(liana?) *domus* 367
*Marian[a] 271
Ma[s?]...... rensium *pagus aut castellum* 422
mag(ister) 422
universi seniores 422
Mascula
[cu]rator r[ei publ.] 331
[flamoni] perpetui *donatio* 327
Matricerigauda *v.* Lamasba
[Mauret]ania Caesariensis 804; *v.* praesides
M(auretania) S(itifensis) provincia 479
Maurus natione 1002
Max(ula) *domus* 367; [col. Ma]xulit(ana) 120
aedil(is) 120
decurio 120
[flamen] perp. 120
Mesegneitses *v.* Bavares
Milev: col(onia) Milevitana 447
*Mit... m(unicipium) 555
Moesia: provincia ... superior 402; Moes(iacus) 402
Mons *p.* 148
sacer(dos) 478
municipium ..... *p.* 76
aedilicius 250, *donatio* in honorem aedilitatis 250
ordo 247. 248
populus 250
flamen perpetuus 247. 249. 250; summa honoraria f(lamoni) p(erpetui) duplicata 247
ille amator [e]t alumnus municip(i) sui 250
Muzucenses
[cu]riae universae 78
*N..... c(astellum) *vel* g(ens) 459
pr(a)efectus 459
Nap(oca) *domus* 372 *quinquies*
Nara[g]g(ara) *domus* 372
Naronitanus 147 *bis, cf.* Iudaica
*Neilus 1027
Novar...
Novar... 467, No[var...] 461, *cf.* genius; Nov[ar...] 461
pat(ronus) 461
cives 461
sacerdos 464. 465. 468. 470
Numidia *v.* legati; provincia Numidia *v.* consulares; altera Numid[ia] 736; provincia *carmen* 380
[via a] Karthagine [usque ad] fines Numid[iae] provinciae 568, *cf.* 581
*via per A[lp]es Numidicas 645
Num(ida) hon(oratus) *v.* grammatica
Oea *domus* 367 *bis*; Oeenses *Theveste statuam dedicant* 717
Olba *v. p.* 95
Ostia *p.* 356: col. Ost(iensis) 1194. 1227; *v.* procuratores
adquisitor pa[triae]? 1227
sevir Aug(ustalis) idem [q]q. 1225; *cf.* 1227
decurialis scriba librarius *ingenuus* 1194

[c(ollegium)] lyntr[iariorum] 1212; tignuariorum Ostiensium *v.* collegia
sodalis A[rul(ensis)] 1227
iubenes 1224
flam(en) divi Ma[rci] 1227
Anubiacus 1194
Isiacus 1194
castra Ostiensia *vigilum v.* militaria
Padus: trans Padum *regio a. It.* 43
Palmureni *v.* numeri militares
Pann(onia) inf(erior) 525 — Pannonii *v.* cohortes
Parthi *v.* alae
Phua
c(onsultum) d(ecurionum) Phuen(sium) 436
Pomaria 548. 674
Ptolemais Hermiu
λατομίαι *p.* 427; *v.* militaria
Raeti *v.* vexillationes
[Reii Apolli]nares ex pr[ovincia Narbonensi] 1267
Rhod[us] 443
Roma *v.* sacerdotia, vicarius, equites
cives Romani *v.* cohortes, Gortyna; c(ivitas) R(omana) 1117
vicus Bo . . . . 1277 *f.*
sodales [Her]culani *eorumque* pa[tr]onus *p.* 384
Rusicade oriundus *ille* 448
Rusuccuru: Ru[s]uccuritanus 481. 483
II vir 483
II vir q(uinquennalis) 483
praef. pro d(uo)vir(is) 483
[augur] perpet. 483
flamen Au[ggg.] 483
Sabrata: Sabratenses *Theveste statuam dedicant* 718
Sa[lu]taris Silonen[si]s pagus *Gunugitanae rei publicae attributus* 805
[t]rib(unus) ab ordine *sc. Gunugit.* [e]lectus 805
Sarmatae *v.* alae
Cla[udia] Sav[aria] *908
S(egelocum) 1097
Segermes *p.* 44: municipium Aur. Aug. Segermes 134. 693; Segermes 133
fl(amen) p(erp.) 695; fl(aminica) p(erpetua) munic(ipii) 137
[patr]onus 133
Sicca
decu[r(iones)] Si[c(censes)] Ucubi morantes 291; *cf.* 292
II vir qq. (*Siccensis?*) 292
. . . vir 297
omnibus honoribus functus 296
sacerdos 297
Siga: *res[p.] S(igensis) 678; Siga 678
Sigus: res publ. Siguitanorum 793
patronus coloniarum 793
fl(amoni) perpetui divi Magni Antonini summa honoraria 792
sacerdos magna 435
Siliqua *fluvius?* 535 [1])

[1]) *Erat fortasse quaedam* σοβαρὴ βαλάνισσα, *ut Anth. Pal.* V 82.

Simitthus [637]
ordo 707
ille primus ex colonia ... honorem (sacerd. prov. Afr.) gessit 707
Sufetula: col. Sufetulensis 52
aedilis 56; aedilicius 52; aedilitas 53
[cu]rator rei publ. 48
II viralis 52; II viratus administratio 52; II vir qq. 56
res publ. 51
splendidissimus Sufetulensis ordo (o. *ante* S. 54) 51. 54; splendidissimus ordo 52, (et 52) universus populus curiarum 52. 56; universae curiae 53. 55
flam. perp. 52 *bis,* 54
iuvenis munerarius 52 *v.* grammatica
sacerdotium liberorum (filiorum 56) *illius* 53. 56
Sulul *p.* 30: mu[nici]p[iu]m Sept(imium) Aurelium Severian[um Aug(ustum)] Apoll(inare *vel* inense) Sululitanum 85
Syria 280; *v.* dei; Syrus *v.* numeri mil.
*[S]urus Co[mmagenus] 887
Tacapa: *via* a Tacapa 557; Tac(apitani) 557
Tepeltenses: municipium Te[pelte]nsium 115 = V 311; civitas Tepeltens(ium) 116
[splendidissim]us ordo 120
[res p]ubl(ica) 120
Tha[braca] 637
Thaca: municipes [Thacenses] 142
Thacia: mun. Tac(iensium) 285
Tham(ugadi) *domus* 367; r. p. coloniae Thamugadensis [744]. 748. 753. *754. 768; resp. c. T. 769; colonia [338]. 344. 353. 354. 743. 747. 770. 771 — *v.* genius
aedilitatis honoraria summa 758
decuriones 757, decretum decurionum (*perscr.*) 353, *cf.* 747
q(uin)q(uennalitatis) sum(ma) honoraria 347
curiae 757
patronus 338. 344. 349. 353. 354. 743. 747. 770. 771
[c]oloni 348
res publica 347. 758. 760
augur 760; *legitima* auguratus 760
fl(amoni) p(er)p(etui) praeter legitim(am) *donatio* 757
curia Marcia 772; curiales eius 772
aqua .. netensis 747
Θήβη *p.* 427 *carm.*
Theveste *443. 574. 582; The(veste) *domus* 367 *quater*; col. Theveste 721. *723; c(oloni) col. Thevestin(orum) 714 — *v.* procuratores; *cf. praeterea* Oeenses, Sabratenses
aedilis 720
q(uinquennalis) praef. i. d. II vir 719. 722; praef. i. d. II vir 720; quinquennalis 714
munerarius 719. 721. 722. 723
honoris incerti legitima 714, dupla legitima 714
aerarium 714
[ordo] Thevestinorum splen[didissimus] 714
decuriones *714. 719. 720
[Aug]ustales 714
curiae (universae 720 *v.* 3, *praem.* 721) et Augustales 719. 720 *bis* 721. 722. *723

populus 714. 720
augur 720
pontif[ex] 721
sac(erdos) sup(erior?) 711
Thibaris *p.* 83: r. p. Thib(aris) 265 — *v.* genius
Thibica
cur. rei publicae 687
ordo 687
fl. perpetuu[s] 687
Thibilis: m(unicipum) T(hibilitanum) 646
Thibiuca *p.* 63: Thibiuca 204. 205; Thibiucenses 206
col[oniae] patronus 206
Thigibba *p.* 25: (*in lapide* Tihgibba) 72
Thimbure *p.* 83: resp. municipii Thimbure 263. 264
Thisiduo
men(sa) Thisiduensis 703
(?) Thisipit . . 153
Thraces *v.* cohortes
Thub 221
II vir qq. 221
Thuburbo Maius: colonia Iuli[a Aurelia Commoda Thu]burb[o Maius] 125
prae[f. iuri] dic. 124
flam. p. 124; o[b ho]norem flam. rei p. intulit *ille* 124
Thuburnicum: colonia 235
res publica 235
ordo 235
omnibus honoribus functus 235
de publico c[o]l(oniae) 235
Thugga: pagus et civitas 276 *bis.* 280 *bis?*; *[pa]gus T[h]ugg(ensis) 280
patronus 276. 280
Thyz(drus) *domus* 367
Tingitana: [pro]vincia Ting[itana] 132; provincia no[va Hisp.] ulterior Tin[gitana] 807
populus Ti[ngitanus] 807
transmarinus *v.* matres
[T]ranspadani 178
Tripolis
regio Tripolitana *v.* procuratores
Tuccabor *v.* ludi
Tuihanti *v.* Germani
Vaga: [cives] Va[g(enses?)] 220
ordo 220. 705
res p(ublica) 220
muri *quibus* [oppidum] circumdabit *ille* princeps 217
Vallis
aedilis 238
populus 238
condecurion[es] 239
dedicatio ad exornandam [p]atriam 237
Vardulli *v.* cohortes
Vaz . . . ca(stellum?) 242
decurionatus *donatio* 242
Vazaivi
sacerdos Saturni 321

Uccula: municipium 254; civitas Uccula 255
collegium Martensium 256
flamen divi Titi 255
Uci maius:
r(es) p(ublica) col(oniae) U(citanorum) m(aiorum) 273
r. p. coloniae Marianae Augustae Alexandrianae Uchitanorum maiorum 274
praef. i. d. quin[q.] 275
omn[ibus honoribus functus] 271
civis et patronus 274
Ucubi *p.* 90: Ucubi 291; seniores [k(astelli)] Ucubis 291; [se]nio[res U]cubitan(i) 292
Ver . . . . *p.* 22: colon[i f]un[d]i Ver . . . . 62, *cf.* 63
Ver(covium) *castellum? v.* cunei
Ver(ecunda) *domus* 367
Verterae *p.* 305
?Vi[na] *domus* 367
Vocontii *v.* cohortes, numeri
*Ur . . . . . c(astellum) 741
trib(unus) 741
Uri? *domus* 367
Utika *v.* custos
Uzappa: c(ivitas) Uzappa 74
[flamen] perp. 73
patronus 73 *bis*
Zama maior *p.* 26
ordinis decretum 75
[f(lamen)?] Aug(ustalis) p(er)p. 76
pont(ifex) 76

. . . ufer . . 153
. . . . cus 667. 668

[f]ontes *Caesareae* 514
[p]aludes sic[catae] *viae publicae* 645
praedia 450. 451
[prov]incia *inc.* 152
se[cur]itas provinciarum *ed. C.* 6
provinciarum civitates *a. It.* 49; provinciales nostri *sc. imperatoris tab. C* 45
origo metalli: de Ceangi 1121

RES SACRAE VARIAE

[ὁ δεῖνα] ὑπὲρ δεῖνος [ε]ὐσ[εβεί]ας χάριν ἐ[π' ἀγ]αθῷ ἀνέθηκεν . . . . Σαράπιδι 162
illa sacerdos consacravit an(nos) *tot* 89
defixio 827
campus Elysius *carm.* 58
exsecratio equorum cursorum 155
profeta 548
sacrileg[ium] 163
Tartara *carm.* 58
illi sacerdotes visu admoniti aram de suo fecerunt 455
ille votum fecit libens anim[o] 256
vota (decennalia) 388

†*ille* votum promisit 414
Silvano pro salute *illius* voto suscepto *ille* d. d. 219
†*ille* fecit votum, reddidit d(e)o, precatur pro suis peccatis, salvificetur 542

SACERDOTIA

1) *urbana:*

fetiali[s]: [Q. Marc]ius Q. f. Barea 1
[VII] vir epulo[nu]m: M. Atilius T. f. Severus *p.* 384
[XV vi]r s(acris) f(aciundis): [Q. Marc]ius Barea 1
[XV v]ir s(acris) [f(aciundis): M. Pompeius] Silvanus 5
[XV] vir s(acris) f(aciundis): *nomen deest* 49
X vir [u]rbis Romae: *nomen deest* 49, *novum, si quidem recte legitur* X, *munus*

2) *provinciarum et municipiorum, peregrina:*

augur, augur perpetuus, auguratus legitima *v. Cuicul, Gunugi, Rusucurru, Thamugadi, Theveste*
canistra[ria] *Carthagine* 193
flamen, flamonium, flamonii legitima *v. Avitta Bibba, Bisica, mun. Furnitanum, Gunugi*; *opp. inc.* flaminicius 481, [fl]amen colon[iae] 482
flamen perpetuus, flamonii p. legitima *v. Aubuzza, Bisica, Capsa, Carthago, mun. Giufitanum, Hippo regius, Lambaesis, Lares, Mascula, Maxula, mun. . . ., Segermes, Sufetula, Thamugadi, Thibica, Thuburbo maius, Uzappa*
flaminica perpetua *v. Bisica, Segermes*
flamen Augustorum *v. mun. Aug . . ., Rusuccuru, cf. Lambaesis*
fl(amoni) perpetui divi magni Antonini summa honoraria *v. Sigus*
flam. divi Ma[rci] *v. Ostia*
flam(en) divi Titi *v. Carthago*
pontifex *v. Cuicul, Theveste, Zama maior*
sacerdos *v. Ammaedara, Cuicul, Mactaris, Mons, Novar . . ., Sicca, Sufetula*
sacerdos magna *v. Sigus*
sac(erdos) sup(erior) *v. Theveste*
sacerdos provinciae Africae *v. Africa*
sac(erdos) dei Aesculapi et . . *opp. inc.* 267
sacerdos divi Aug(usti) *v. Gortyna*
sacerdos designatus divi Traiani *v. Gortyna*
sacerdos Cererum *v. Bisica, Mactaris, opp. inc.* 89
sacerd(os) dei Ditis *opp. inc.* 306
sacerdos Saturni *v. Carth., Vazaivi, opp. inc.* 226
sacerdotes provinciarum *a. It.* 60 *bis*
sacerdotes Galliarum *a. It.* 14
sacerdos aliquis *ut videtur Gallicus a. It.* 16
sodalis Arulensis *v. Ostia*
isiacus *v. Ostia*
anubiacus *v. Ostia*

SEPVLCRALIA

†in pace d(e)p(ositus) 201 *quater*
†olim do dignus hic in tumulo iacet 70
hec est pausa 463
†fidelis vixit in pace, quiebit sub d(omino) 429
pius (pia) vixit (vixi), pius vix., p. vix., pius v., p. v. *passim*, pius 418
dis manibus sac. facit pius *ille*, vota redit (vota redit *post* v. a. 321*b*) vixit anis *tot* 321*a. b*

s(ub) ascia dedicatum 459
sub ascia d(edicatum) 889 *Devae, primum formulae in Britannia exemplum*
iuris sepulcri fragmentum 1265
mensa 474. *479
monimentum 519. 528. 539. 1265
ossu[arium] 1265
tumulus 58. †70. 540
[f]unus pub[licum] 192

ἡ δεῖνα βιωσαμένη [βίον ἐπαί]νετον 315
rara adque castissima mulier, incomparabilis adfectus coniux 314
ex(imi)ae laudis i[uve]nis 490
*in loc(o) [1]) prim(o) bon(is) prob(atus) incomp(arabilis) 306
mater avia [san]ctissima optima 1259
ille [v]ixit vita [b]ona annis *tot* 1088

illa sibi et *illi* faciundum curavit arbitratu *illius* 1258
d(eis) m(anibus) s(acrum) et perpetu(a)e securitat(i) 947
d(is) m(anibus) s(acrum) *in Christianis titulis* 429, *cf.* 854
d(is) i(nferis) s(acrum) 1083
memoria *ille, illa* 541. 519 (*ubi scribe* Labericia)
ob memoriam *illorum* 485
illi memoria matri fecerunt 499
sacrum Liber[o . . .] *ille* fec[it ob] mer[ita in] Ulpianum f. [e]t ob memoria[m fi]li sui 1195
o(ssa) t(ua) b(ene) q(uiescant) 33
illis fecerunt patroni lib(ertis) bene merentibus 1264
illi et *illi illa* coiug. opt. et fil. piissim. et *ille* et *ille* lib(erti) fecer. 1246
ille piantissime pr[ose]qu(u)tus est 1002
illi ille soc(er) mer. fec. 415
ille hic sep(u)l(tus) 893
ille se vivo sibi et suis paravit 114
illi fratr[i o]ptimo *illa* sor[or] ex volunta[te fr]atris sui . . . . mandatuqu[e po]suit 482
in solacium amissi karissimi mariti 137
d. m. *illi.* non cot (quod) fata, set Palamedes (*obscurum*) 1229 [2])
incidit infelix contrario munere missu(s) 490
ille vi Bavarum perfectus [est] 551, *cf.* 549

qui me commusserit (*v. coniugat.*) habebit deos iratos et vivus [ardeb]it 68

---

[1]) *An erat* incol(a)?
[2]) *Est fortasse* παλάμῃ = dolo *vel* vi, *attende scripturam* PALAME | D E S.

TRIBVS

ANI(ENSIS) 892, Aniens(is) 1212
Forum Iulii 892
ARN(ENSIS) 101. 149. 206. 252. 253. 255. 271. 692. 872, Ar. 872
Bisica 101. 692
Carthago 149. 253. 255
Deva 872
Uci Maius 271
Uccula 252
CLAV(DIA)
Celeia 900
COL(LINA)
Antiochia 381
CORN(ELIA) 306
Thuburnicum 235
FAB(IA)
Deva *882
Fidenae 1273
HORATIA
Thamugadi 347
PAPIRIA 50. *124. 238. 250, Papir. 81, Pap. 128 *bis*. 278. 720. 723. 758
municipium Furnitanum 81
Giufitanum 128 *bis*
mun..... 250
Thamugadi 758
Theveste 720. 723
Thuburbo maius 124
Thugga 278
Vallis 238
POMENTINA
Lucus 897
QVIRINA 53. 481, Q. 448. 483. 487. 792, Quir. 6. 19. 21. 51. 55. 56. 60. 276. 299. 426. 437. 447. 707 *bis*. 709. 798. 805
Ammaedara 60
Auzia 487
Cirta 437
Cuicul 798
Gigthis 19. 21
Gunugi 805
Hippo reg. 426
Lares 299
Milev 447. 448
Rusuccuru 483
Simitthus 707 *bis*
Sicca 709
Sigus 792
Sufetula 51. 53. 55. 56
Thugga 276
TRO(MENTINA)
Deva 885
VOL(TINIA)
Eburacum 929

NOTABILIA VARIA

aedes. *ille* aedem ref(ecit) communivitq(ue) 1266
alumnus *illius* 724; *ille* amator [e]t alumnus municip(i) sui 250[1])
condisc[ipul]atus eximia adfectio 50
contentus decreti honore 9, *cf.* 11. 21 *al.*
dedicationes: ordo *illi* . . . titulum hac aeternitate signavit 51; *illi* . . . ordo . . . aeternum gratiarum suarum testimonium posuit 52; illi . . . populus testimonium gratiarum suarum perpetuum posuit 56
dies: requiebit sex(tu)m kalendas Apr. 430
entheca *tab. C* 38
[epistulae?] quibus pietatem *illius* et studium consulares plenissimo testimonio prosecuti sunt 9
inscriptiones: indulg(entia) novi se[culi] 480; pro felicitate temporum 102; aureis temporibus *imperatorum illorum* 379, *similia passim*
λατομίαι *v.* Ptolemais
multa. **illi* aed. ex mu[l(tis)] d. d. 143
mu(nicipium) . . . [re]fotis viribus fiducia pacis optante *illo* prolatum est cura *illius* 480
rationes publicae privataeque (civitatum) *a. It.* 49, rationibus decem retroversum annorum inspectis 51
illa sponsa et uxor *illius* 720
tabula cuius singula verba retrorsum scripta sunt 827
testamenti fragmentum 213

INDEX COMMENTATIONVM.

acclamationes imperatoriae nondum exoleverunt Severi Alexandri aetate *p.* 429, III p. Chr. saeculo exeunte desierunt *p.* 433
Aegyptiacis in monumentis imperatores fere solis nominibus nuncupantur *p.* 448
aere Italicensi continetur senatoris, fortasse Galli, sententia prima pertinens ad senatus consultum de gladiaturae sumptibus in universo imperio minuendis factum Romae c. a. 177 *p.* 394 *ss.*
ἡ ἀγόραιος quid sit *p.* 438
ala II Thracum Mauretaniae (pap. I 25. 26) *p.* 457 *s.*
alarios meliore loco quam equites cohortales *p.* 465
Alexandrinus titulus bilinguis *p.* 448
aquaeductu a. 10/11 p. Chr. ab Augusto instituto aqua Nilotica fluminis „Sebasti" *per se* Alexandream inducebatur *p.* 450
Antinoopolitanus titulus corrigitur *p.* 427
Apameni tituli: recens repertus *p.* 436, duo iam editi *p.* 437, aetas eorum *p.* 438; quinque incolarum civium Romanorum iura illustrantes *p.* 442

---

[1]) *Synonyma fere vocabula, neque hoc de origine aliena quidquam prodit, cf. praeterea* sui.

appellationes de munere edendo quomodo factae sint *p.* 405 *ss.*
gratiae appellationis *p.* 407
aquae Claudianae Lamasbitanae descensionis et ascensionis vicissitudo, tabula distributionis *p.* 257 *ss.*
arcae ex urceis factae *p.* 213 *ss.*
Asiarcharum munera *p.* 403 *n.* 9
assiforana *i. e.* quaestuaria munera *p.* 399, *cf. p.* 415
de auctorati apud tribunum plebi professione *p.* 410 *s.*
auctoramentum gladiatorium lege finitum *p.* 411
Augusti fossarum Niliacarum cura *p.* 450
inter auxilia cives Romanos inde a medio saeculo II p. C. meruerunt *p.* 463 *s.*
auxiliarii solum ethnicum adsumunt *p.* 463, de Aegyptiacis *v. ib. n.* 1
breviculi militares (matriculae) quid continuerint, C. Iust. *p.* 460
castigationis militum Romanorum diversitas ex consuetudine Macedonica repetenda *p.* 465, simile discrimen obtinuit Alexandreae *ib. n.* 3
civilem condicionem hominum ex nominibus intellegi volebant Romani, nolebant (praeter servilem) Graeci *p.* 454 *ss.*
civitatibus fortioribus a Marco diversus munerum ordo constituitur ac minus frequentibus *p.* 415
civitas Romana num per servitutem fiduciariam a peregrino adquiri potuerit *p.* 453 *n.* 3
civium Romanorum in civitatibus iuris peregrini iura et communio *p.* 441, opponuntur ceteris incolis *ib. n.* 2, cur praefecti harum universitatum admodum raro nominentur *p.* 442
curatores in titulo Apameno ἄρξαντες nominantur *p.* 443, ἐπιζημίῳ quotannis exacto Apameae tolerantur *ib.*, postea decreto Apamenorum tolluntur *p.* 440; curatores in Occidente constituti, eorum summus vel primus *p.* 443
Claudii oratio Lugdunensis pars videtur esse senatus decreti *p.* 394
cognomen libertini in lapidis bilinguis Euboici titulo Latino omissum *p.* 451 *n.* 1, graecanicum ad libertinitatem referendum *p.* 451, *cf. p.* 454
cohors Aegyptiaca incerta (pap. II 25) *p.* 457
cohortis equitatae decuriones quot fuerint *p.* 462 *s.*
cohors I Flavia Cilicum equitata *p.* 457
de cohortis I Lusitanorum equitatae statione *p.* 457, praefecti qui nominentur in laterculo novo *p.* 461, quot homines omnino *p.* 462 *s.*, supplementis utebatur solis indigenarum *p.* 463, quot et unde accesserint milites per quinque menses primos a. 156 *p.* 464, dromedarii turmis eius inserti *p.* 463
Constantinus a mense Iulio 312 usque ad a. 315 agebat septimum, octavum, nonum imperii annum *p.* 431
Constantius prior a. 306 erat imp. II *p.* 431, secundus imp. XXXI a d. 8 Nov. a. 354 *p.* 430 *s.*
constitutio argumenti incerti *tab. C*
constitutionum ad magistratus directarum forma epistularia est *p.* 420
constitutiones sub programmate promulgatae et antelatae edicto *p.* 421 *cum notis* 2 *et* 3
Cous titulus (Paton Hicks n. 344) enarratur *p.* 441 *n.* 2
decurionum decretis opus erat in ludis municipalibus edendis *p.* 399 *s.*
delatores Constantini et antecessorum sanctionibus ab accusando arcentur *p.* 418 *s.*
Dig. 49, 16, 4, 3 corrigitur *p.* 464 *n.* 2
Diocletianus et Maximianus a. 301 cognomentis suis et vocabulo imperatoris numeros fere congruentes adscripserunt *p.* 434 *s.*

Diocletiani successorumque inscriptiones recensentur et imperatoris et tribuniciae pot. numeros exhibentes *p.* 429 *s.*
edicti principis ad populum inscriptio et subscriptio *p.* 419. 420
Ephesini tituli *inscr. of the Brit. Mus.* III 477 res nummaria exponitur *p.* 439 *s.*
equitum Romanorum tituli qui domum adscriptam habent *p.* 461 *n.* 2
Eusebius in vita Const. subditiciis edictis usus est *p.* 420 *n.* 1; eiusdem hist. eccl. l. 10, 5. l. 8, 17: *p.* 421 *n.* 3, *p.* 435 *n.* 1
exemplum sacri edicti Constantini I: textus *p.* 417 *s.*
filii filiaeve vocabuli in Graecis Romanorum titulis modo positi modo omissi exempla *p.* 453, de Latinis titulis *cf. ib. n.* 2
Foroclodiensis titulus *p.* 446
Galliarum civitatium certamina sacra *p.* 414. 415; *cf. adnot. ad* v. 56
Galliarum sacerdos ad aram Caesaris *p.* 405
Galliae comatae vocabuli apud scriptores usus *p.* 447, inde Aquitania proprie excludebatur *ib.*
genetivus ad nomen Latinum adiunctus quid significet *p.* 455
genetivo nudo nomini adscripto quid apud peregrini iuris incolas imperii Romani denotetur *p.* 455
gladiatorum condicio *p.* 409 *s.*
gladiatores pro ludis scaenicis et circensibus substituere licebat municipiorum sacerdotes et magistratus, oportebat sacerdotes regionum et provinciarum *p.* 401 *ss.* 405
gladiaturae triplex causa: sententia publica, domini, harenarii ipsius voluntas *p.* 410
emptio gladiatorum ab editore contrahitur *p.* 412 *n.* 2
ex gregariis dimidia pars dimicantium sumitur singulis diebus *p.* 415
Gortynae qui consistebant cives Romani *p.* 440, de summa decurionatus ipsi disponere sinebantur *p.* 442 *s.*, *cf.* 426
Graeca nominis forma vetustior est, prudentior Romana *p.* 456
Graecis libertinis (*v. de his n.* 2) eadem nominum forma est atque ingenuis *p.* 455
gregalis miles numerum non mutat nisi in ordinis superioris militiam transiens *p.* 466 *cum nota* 1, *cf. p.* 465
gymnasiarchi et ephebarchi munus *p.* 438, simul administratur Apameae *ib.*, eius impensae *p.* 439
impensae ludorum ante editos promulgabantur *p.* 411 *s.*
imperatorii numeri item ac tribunicii annos imperii significant *p.* 430, cur nonnumquam uno minores sint quam tribunicii *p.* 430 *s.*
quis primus imperii annos numeraverit *p.* 432 *s.*
incolarum aetate imperatoria condicio *p.* 441, universitates raro admissae *ib.*
Iulianus imp. VII fuit a. 361/2, spurii igitur numeri in C. III 5983 et 5984 *p.* 432
C. Iulius Aquila praefectus Aegypti eiusque filius *p.* 448 *s.*
Iuvenalis VIII 194 insiticius *p.* 396 *n.* 2; XI, 7 ss. enarrantur *p.* 410 *n.* 4
Lactantius de mort. persec. c. 48 *p.* 421 *n.* 3
Latina lingua toto orbe Romano in usu militari sola admittitur *p.* 467
sermo publicus belli Marcomanici temporibus labi coepit *p.* 394
legato imperatoris non convenit proconsulare ius *p.* 444
legatum in provinciam mittere non licuit senatui *p.* 445
legatus ab Augusto Athenas missus *p.* 447 *s.*
legio II Traiana fortis (pap. II 13) *p.* 457
lex ad magistratus directa non ab his, sed ab ipso principe novo edicto promulgatur *p.* 421 *s.*
leges ex ipsa aula ad praesides provinciarum missae *p.* 422 *s.*

libertini a munerum editione prohibentur *p.* 400
libertinorum civium Romanorum appellatio Graeca *p.* 450 *ss.*, tituli 11, ex quibus quinque bilingues, unus ineditus *ib.*
liberti vocabulum cur non admiserint Graeci *p.* 453 *s.*
quibus magistratibus leges mittantur *p.* 422
qui senatusconsulto de gladiatura parere iubeantur in provinciis et in Italia *p.* 397 *s.*
magistratuum municipiorum ludi: Caesaris aetate *p.* 401, post Caesarem *p.* 401 *s.*
Maximianus imp. VIII appellatus est ante finem anni 292 *p.* 431
Maximinus et Gordianus acclamationes imperatorias numeraverunt *p.* 432
militia mutata (alaria in cohortalem) poenae causa *p.* 464 *s.*
nominum forma patria retenta inde a bello Philippico cives Romani a Graecis distinguuntur *p.* 452 *s.*
de notis S — L — F — SP *p.* 455
noxii ad ludos adhibiti *p.* 392 *ad v.* 58. 408 *s.*
numeri ad cognomenta imperatorum adiecti quo pertinuerint *p.* 434
olei publice ad usum potissimum balnearium praebendi liberalitas gymnasiarchis imponitur *p.* 439
oratio a M. Antonino in senatu habita antequam de ea ad sententias iretur, publice ex actis vulgata est *p.* 395
pagani militibus opponuntur *p.* 464 *cum notis* 3 *et* 4
papyrus (Thebaica?) laterculum cohortis I Lus. exhibens *p.* 456 *ss.*, textus *p.* 458 *s.*, matriculae militaris quasi supplementum est primi quadrimenstrui anni 156 *p.* 460, vitia orthographica et sermonis *p.* 467
patroni per genetivum solum expressi nullum est in titulis Graecis aetatis imperatoriae exemplum *p.* 454
patroni vocabulum a Graecis adscitum *p.* 455
Pergamenus titulus (Fränkel *n.* 249) *p.* 455 *n.* 2, nondum editus *p.* 454
Plinii Secundi tituli Hispellas et Comensis *p.* 444, suppletur ille *p.* 445, explanatur uterque *ib.*
Plinius nat. hist. 33, 9 explicatur *p.* 437
Postumi nummi *imp.* V et *imp.* X exhibentes *p.* 433
praecipuum mercedis *i. e.* praemium victoris erogatur gladiatori ipsi *p.* 413
praenomine solo Romani a Graecis appellati *p.* 452
pretia gladiatorum a Marco stabilita *p.* 413 *ss.*
pridianum mensis *illius* quid sit *p.* 460, eius quod in papyro legitur exordium cur repetatur ex altero pridiano *p.* 461
privatorum liberalitate edita munera *p.* 399 *s.*
proconsularis potestas vix recte dicitur *p.* 445
promulgandi leges utraque ratio (per edictum et per litteras) coniuncta *p.* 421
provincia cum (legati?) officio praepositione coniuncta *p.* 446
quaesturae ante vigintiviratum administratae exempla *p.* 446
sacerdotum municipalium munera in titulis non traduntur *p.* 403
sacerdotum provinciarum munera *p.* 403 *s.* 405. 415 *s.*
Schediae situs canalisque inde ducti Strab. 17, 1, 16 illustratur *p.* 449
Sempronius Liberalis praefectus Aegypti (pap. I 20 *cet.*) ipse probat cohortis milites *p.* 461
senatus auctoritas *p.* 373
sestertiaria ratio adhibita ad denarium assium senorum denorum *p.* 131
stipendium militibus ter in anno erogatur *p.* 460, *cf.* *p.* 367
sumptus gladiatoriorum munerum imminuti a Tiberio, Pio, Marco Antonio *p.* 395 *cum notis* 4—7
„supplentur numeri plerumque voluntario milite“ *p.* 464 *cum n.* 2

Theodosii iunioris nummi inscripti imp. XXXXII cos. XVII *p.* 432
de Thubursicis duobus eorumque tribubus *p.* 462
Tingitana provincia ad Hispanias adiuncta *p.* 269
τόκος δραχμιαῖος quid significet *p.* 439
translationis exempla *p.* 465 *s.*, *v. supra* gregales
Transpadana medium locum inter Italiam et provincias obtinuit *p.* 397 *s.*
tribus vocabulum nomini additum *p.* 461
vectigal a lanista fisco inferendum a Marco aboletur *p.* 412 *s.*
venatoria cum gladiatoriis muneribus coniuncta *p.* 402 *n.* 1
versus (aeris Italicensis) eminentes *p.* 386. 388 *n.* 1
vico decernendi ius non fuit *p.* 437 *s.*
vicatim ordinis decreto factae dedicationis testimonia et exempla *p.* 437
vigilum cohortes Ostiae consistentes; nomina honoresque praefectorum et subpraefectorum *p.* 364 *s.*
Ulpiani Vat. fr. 72 suppletur *p.* 413 *n.* 1; id. Dig. 48, 18, 8. 11. *p.* 409 *n.* 5
urbana munera qui ediderint *p.* 396

Prodiit d. 30 Aprilis a. 1892. Formis Academicis (G. Vogt).

